

ಡಾ|| ಎಲ್ ಆರ್ ಹೆಗಡೆ

ಅಪ್ರಕಟಿತ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಲೆ

೬

ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು

ಸಂಪಾದಿಸಿದವರು: ಶ್ರೀಮತಿ ರೇಣುಕಾ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ

ವಿತ್ರಮಾನ್ಯಮ್

ಮುಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು

ಡಾ|| ಎಲ್ ಆರ್ ಹೆಗಡೆ
ಅಪ್ರಕಟಿತ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಲೆ

೬

ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು

ಸಂಪಾದಿಸಿದವರು

ಶ್ರೀಮತಿ ರೇಣುಕಾ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ

ವಿತ್ರಮೂರ್ಧನ

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು 'ಮಿತ್ರಮಾಧ್ಯಮ'ದ 'ಉಚಿತ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಅಭಿಯಾನದ ಭಾಗವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು, ಸಾಫ್ಟ್ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು
freebookculture.rivertoughts.com ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ಪಡೆಯಬಹುದು.
*This book is published as part of 'Mitramaadhyama' Trust's campaign FREE BOOK CULTURE; people who wish to
have their own copy can download it from freebookculture.rivertoughts.com*

ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು

Ayke Madida Janapada Kathegalu

ಸಂಗ್ರಹಕಾರರು
ಡಾ|| ಎಲ್ ಆರ್ ಹೆಗಡೆ

COLLECTED BY
Dr. L R Hegde

ಸಂಪಾದಕರು
ಶ್ರೀಮತಿ ರೇಣುಕಾ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ

EDITED BY
Smt. Renuka Ramakrishna Bhat

ಇ - ಪ್ರಕಟಣೆ
ಮಿತ್ರಮಾಧ್ಯಮ
ಬೆಂಗಳೂರು

E-PUBLICATION BY
MITRAMAADHYAMA (TRUST)
Bangalore

ಮೊದಲ ಇ-ಪ್ರಕಟಣೆ : ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೨೦೨೦
ಆಕಾರ: ೧/೮ ಡೆಮಿ
ಪುಟಗಳು: ೨೨೦+೪

First E-Edition: September 2020
Size: 1/8 Demy
Pages: 220+4

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಉಚಿತ ಅಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದವರು
ಕುಮಾರಿ ಅನಘಾ ನಾಗಭೂಷಣ

ಮುಖಪುಟ ರಚನೆ: ಶ್ರೀ ಪ್ರಭಾಕರ್

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Non Commercial-NoDerivatives 4.0 International License.

ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಕ್ರಿಯೇಟಿವ್ ಕಾಮನ್ಸ್ ಹಕ್ಕುಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ 4.0 ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರವಾನಗಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ
ವಾಣಿಜ್ಯೇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮರುಮುದ್ರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು

ಸುಮಾರು ಎರಡೂವರೆ ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀಮತಿ ರೇಣುಕಾ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ ಅವರು ನನಗೆ ಕರೆ ಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ನಾನು ಭಾರತವಾಣಿ ಬಹುಭಾಷಾ ಜ್ಞಾನಕೋಶ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ತಂದೆ ದಿ. ಎಲ್ ಆರ್ ಹೆಗಡೆಯವರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ನಾನು 1990-92ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಿರಸಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಶ್ರೀ ಎಲ್ ಆರ್ ಹೆಗಡೆಯವರನ್ನು ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದೆ. ಮಾತನಾಡಿಸಲು ಧೈರ್ಯ ಇರದವನಾಗಿದ್ದೆ. ಈಗ ಅವರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಸಂಗ್ರಹವೇ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಕುತೂಹಲ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮತಿ ರೇಣುಕಾ ಭಟ್ ಅವರ ಮನೆಗೇ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಅಪಾರ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ನೋಡಿ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. ಅದಾಗಲೇ ಶ್ರೀ ಎಲ್ ಆರ್ ಹೆಗಡೆಯವರು 84 ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದವರು. ಆದರೂ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದವು!

ಈಗ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ದು ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸರಣಿಯಾಗಿ, ಮುಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕ್ರಿಯೇಟಿವ್ ಕಾಮನ್ಸ್ ಹಕ್ಕಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಆಸಕ್ತರು ಯಾವ ಅನುಮತಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಮುದ್ರಿಸಬಹುದು!

ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ 'ಭಾರತವಾಣಿ' ಯೋಜನೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ 'ಕಣಜ' ಯೋಜನೆಗೆ, ಇನ್ನಾವುದೇ ಮುಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಯ ಜಾಲತಾಣಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಈ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಆಗುವ ಮಾತಿರಲಿ, ಇದ್ದುದನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲ ಈಗ ಎದುರಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆ, ನಗರೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಭಾಷೆ - ಲಿಪಿ - ಪರಂಪರಾಗತ ಅರಿವು ಎಲ್ಲವೂ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ತರಾತುರಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಓದುಗರು ಗಮನಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಅಕ್ಷರಜೋಡಣೆಗೆ ಸಹಕರಿಸಿದ, ಮುಖಪುಟ ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಫೇಸ್‌ಬುಕ್ ಮಿತ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಿತ್ರಮಾಧ್ಯಮದ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು. ಡಿಜಿಟಲ್ ಜನಪದವು ಪರಂಪರಾಗತ ಜನಪದವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾಗಿರುವುದು, ಅದರಲ್ಲೂ ಹಲವು ಯುವ ವಯಸ್ಕರೇ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವುದು ಕೊಂಚ ಸಮಾಧಾನದ ಸಂಗತಿ. ಇಂತಹ ಜೀವನ್ಮುಖಿ ಯುವಸಮುದಾಯ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

ಮುಕ್ತಮಾಹಿತಿಗೆ ಪುಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುವ ಮಿತ್ರಮಾಧ್ಯಮದ ಘೋಷವಾಕ್ಯವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಂದನೆಗಳು.

- ಬೇಳೂರು ಸುದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ್
ಜುಲೈ 2019

ಸಂಗ್ರಹಕರ ಮಾತು

ನಮ್ಮ ಪೂಜ್ಯ ತಂದೆಯವರಾದ ಡಾ|| ಎಲ್. ಆರ್. ಹೆಗಡೆಯವರು ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಸಾರಸ್ವತಲೋಕದಲ್ಲಿ ಚಿರಪರಿಚಿತರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ತಿ ಜೀವನವನ್ನು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಜಾನಪದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿ, ಉಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ, ತಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಬರೆದ- 'ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯದ ನೆನಪುಗಳು' ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಿದರೆ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಪೂರ್ವ ಸಾಧನೆಯ, ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟಗಳ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರಿರುವಾಗ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರೇ ಬರೆದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಪೀಠಿಕೆಗಳು, ಮುನ್ನುಡಿಗಳು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಳವಡಾದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ತುಲನಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಗಳ ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಅನನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಭಾಷಣಗಳು, ಜಾನಪದ ಲೇಖನಗಳು ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ.

ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಜೊತೆಗೆ ಹೋಮಿಯೋಪಥಿ, ಆಯುರ್ವೇದ, ಹಳೆಯ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅಪಾರ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಸಾವಿರಾರು ರೋಗಿಗಳು ಇದರ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಉಚಿತವಾಗಿ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ವೈಖರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ 'One man army' ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾವು ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು ರೇಣುಕಾ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ, ಸುನಂದಾ ಹಾಗೂ ಸವಿತಾ. ನಾವು ಚಿಕ್ಕವರಿರುವಾಗ, "ಯಾಕಪ್ಪಾ ಈ ಹಳ್ಳಿಗರ ಹಾಡು, ಕಥೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನಾದರೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೋ" ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸವೆಂದೂ, ವೇಳೆ ಹರಣವೆಂದೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಈಗ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನಾದರೂ ಉಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡತೊಡಗಿದಾಗ ಇದೆಷ್ಟು ಕಷ್ಟತರವಾದ, ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ಕೆಲಸವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದೆ. Absent minded professor ಆದರೂ ಜಾನಪದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಾಗ ಹೇಳಿದವರ ಹೆಸರು, ಬರೆಸಿಕೊಂಡ ದಿನಾಂಕ, ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ವಿಂಗಡಣೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಶ್ರಮ ವಹಿಸದಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವೆಂಬ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಮೆಚ್ಚುವಂಥದ್ದು. ಬಹುಶಃ ನಿರೂಪಕರಾರೂ ಈಗಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸಂಗ್ರಹಗಳೂ ಅವರ ಜೊತೆಯೇ ಆಧುನಿಕತೆಯ

ಜೀವನಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಹೋಗಿದೆ. ಈಗಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರ ಹತ್ತಿರ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಿಗುವ ಆಸೆಯಿಲ್ಲ. ಮಾಡಿದ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಜನಪದರ ಮುಗ್ಧ ಮನಸ್ಸು, ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವಾತಾವರಣ, ಆಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳ ಕಲ್ಪನೆ, ಜೀವನದ ಸರಳತೆ, ಸರಳ-ಸುಲಭ ಚಿಕಿತ್ಸಾಪದ್ಧತಿ ಎಲ್ಲ ತಿಳಿಯ ಹತ್ತಿದೆ.

ತಂದೆಯವರೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕಲಿತು, ಹೇಳುವ ಹವ್ಯಾಸ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದೇ ಇತ್ತು. ಧ್ವನಿ ಬಹಳ ಮಧುರವಾಗಿತ್ತು; ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹವ್ಯಕ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಮದುವೆ ಮುಂಜಿಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಂಜಾನೆ, ಸಂಜೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಪರಿಪಾಠವಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಜಾನಪದದತ್ತ ವಾಲಿದ್ದರು. ಮೊದಮೊದಲು ಸಮಯದ ಅಭಾವದಿಂದ, ಹೋಮಿಯೋಪಥಿ ಔಷಧಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ, ದಿನಾಲೂ ಬರುವ ರೋಗಿಗಳ ಉಪಚಾರ, ಕಾಲೇಜಿನ ಕೆಲಸಗಳ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆನರಾ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಅಧ್ಯಾಪಕ ಕೆಲಸದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರ ಉಳಿದ ಪೂರ್ತಿ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಜಾನಪದಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ಆದರೆ ಸಂಗ್ರಹ, ಉಳಿಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೇ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರು. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪ್ರಕಟಣೆ ಕಂಡಿವೆ.

ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಏಳೈಯನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಿಗೆ ತೊಡಕನ್ನು ತಂದು ಒಡ್ಡುವವರೂ ಇದ್ದರು. ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ ತಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಹಲವಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು. ಜಾನಪದ ವೈದ್ಯಕೀಯದಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ- ಹಳ್ಳಿಯ ಚಿಕಿತ್ಸಾಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅವರಷ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದವರು ವಿರಳವೆಂದೇ ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಆದರೆ, ಕೊನೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ, ವಿಂಗಡಿಸಿ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು- ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತೈದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು. ನಮಗಾರಿಗೂ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಯಾರದೋ ಕೈ ಸೇರಿದೆ; ಅವೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಲಭ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಒಂದು ಮಾತು- ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ, ವಿಂಗಡಿಸುವ ಮೊದಲು ಅವುಗಳ ಎರಡು-ಮೂರು ಮೂಲಪ್ರತಿಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ತಂದು, ಆ ಮೂಲಪ್ರತಿಗಳಿಂದ ಸುಮಾರು ೧೪-೧೫ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಇ-ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಮೂಲಕ ಜಾನಪದ ಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ನಾವಂತೂ ಈ ಕೆಲಸದ ಆಶೆಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆವು. ಅನೇಕ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದವರ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಹೆಗಡೆಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವದ ಮಾತನಾಡುವವರೇ ಹೊರತು ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಅಥವಾ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಮುಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯುತ ನಂದಕುಮಾರರ ಪರಿಚಯವಾಗಿ ಅವರು ಶ್ರೀಯುತ ಬೇಳೂರು ಸುದರ್ಶನರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ನಿರಾಸೆಯಿಂದಲೇ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದೆ. ಅವರು ಸಹಾಯ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ಇಂದು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಅನೇಕ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಂದೆಯವರೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಂತೆ ೧೫ ಸಾವಿರ ಪುಟಗಳ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಉಳಿದರೂ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ) ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಾವು ಚಿರಋಣಿಗಳು.

ಶ್ರೀಮತಿ ರೇಣುಕಾ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ

9535192074 / 8660421309

ಡಾ|| ಎಲ್ ಆರ್ ಹೆಗಡೆ ಕೃತಿಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

೧	ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು	(ಪ್ರಚಾರೋಪನ್ಯಾಸ)
೨	ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು	(ಪ್ರಚಾರೋಪನ್ಯಾಸ)
೩	ಪುರಾಣ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ	(ಪ್ರಚಾರೋಪನ್ಯಾಸ)
೪	ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ	(ಪ್ರಚಾರೋಪನ್ಯಾಸ)
೫	ಬತ್ತಲೇಶ್ವರ ರಾಮಾಯಣ	(ಪ್ರಚಾರೋಪನ್ಯಾಸ)
೬	ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ	(ಪ್ರಚಾರೋಪನ್ಯಾಸ)
೭	ಪರಮೇಶ್ವರಿಯ ಪದಗಳು	(ಕಥನಗೀತೆಗಳು)
೮	ಗುಮ್ಮನ ಪದಗಳು	(ಕಥನಗೀತೆಗಳು)
೯	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು	(ಪ್ರಚಾರೋಪನ್ಯಾಸ)
೧೦	ಹಾಲಿನ ತೆನೆ	(ಜನಪದ ತ್ರಿಪದಿಗಳು)
೧೧	ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಪಾತ್ರಸೃಷ್ಟಿ	(ಮಹಾಪ್ರಭಂಧ)
೧೨	ಗಾಮೊಕ್ಕಲ ಕಥೆಗಳು	

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

೧೨	ತಿಮ್ಮಕ್ಕನ ಪದಗಳು	(ಕಥನಗೀತೆಗಳು)
೧೩	ಕೆಲವು ಲಾವಣಿಗಳು	(ಕಥನಗೀತೆಗಳು)
೧೪	ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು	(ಕಥನಗೀತೆಗಳು)
೧೫	ಮಲೆನಾಡಿನ ಸೆರಗಿನ ಕಥೆಗಳು	(ಕಥನಗೀತೆಗಳು)

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

೧೬	ಹಾಡುಂಟೇ ನನ್ನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ	(ತ್ರಿಪದಿ ಸಂಕಲನ)
೧೭	ಗುಮಟೆಯ ಪದಗಳು	(ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು)
೧೮	ಮುಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಹೊಲೆಯರ ಪದಗಳು	(ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು)

ಗ್ರಾಮಜೀವನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಕುಮಟಾ

೧೯	ಬಾಳ ದೀಪಾವಳಿ	(ಕವನ ಸಂಕಲನ)
----	-------------	-------------

ವಿವೇಕೋದಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಗುಡಿಬಂಡೆ

೨೦	ಜೈನಭಾರತ ಕಥೆಗಳು	
----	----------------	--

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು

೨೧	ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ	(ವಿಮರ್ಶಕ ಗ್ರಂಥ)
೨೨	ಗೊಂಡರ ಪದಗಳು	(ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು)
೨೩	ಮಾಚಿಯ ಕಥನ ಗೀತೆಗಳು	ಕ.ಸಾ.ಪ., ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೨
೨೪	ಕತೆ ಗಾದೆಗಳು	ಕ.ಸಾ.ಪ., ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೪

ನಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

೨೫	ಕಾವ್ಯ ವ್ಯಾಸಂಗ	(ಕಾವ್ಯವಿಮರ್ಶೆ)
೨೬	ಸುವ್ಯೇ ಸುವ್ಯೇ ಸುವ್ಯಾಲೆ	(ಜಾನಪದ ತ್ರಿಪದಿಗಳು)
೨೭	ಬೆಳಿಯಮ್ಮನ ಹಾಡುಗಳು	(ಕಥನಗೀತೆಗಳು)
೨೮	ಜನಪದ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಕಲೆ	(ಲೇಖನಗಳು)
೨೯	ಗಾಂವರಿ ಚಿಕ್ಕಿತ್ತೆ	
೩೦	ಪಾಕರಸಾಯನ	(ಅಡಿಗ ಗ್ರಂಥ)

ಐ.ಬಿ.ಎಚ್. ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು

೩೧	ಕರ್ನಾಟಕದ ಕರಾವಳಿಯ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು	
೩೨	ಕರ್ನಾಟಕ ಕರಾವಳಿಯ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು	
೩೩	ಗೇಣುಗುಡ್ಡದ ಕುಳ್ಳ	(ಮಕ್ಕಳ ಕಥೆಗಳು)
೩೪	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಗೊಂಡರು	
೩೫	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಸಿದ್ಧಿಯರು	(೨ನೇ ಆವೃತ್ತಿ)
೩೬	ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ	(ಇತರರೊಡನೆ ಬರೆದು)
೩೭	ಗೇಣುಗುಡ್ಡದ ಕುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು - ೧೯೮೦	

ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

೩೮	ಲಂಕಾದಹನ	(ಬತ್ತಲೇಶ್ವರ ರಾಮಾಣದ ಭಾಗ)
೩೯	ಅನುಭವ ಚಿಕ್ಕಿತ್ತೆ	(ವೈದ್ಯಗ್ರಂಥ)
೪೦	ಆರೋಗ್ಯ ಧರ್ಮ ಪಾಲನೆ	(ವೈದ್ಯಗ್ರಂಥ)
೪೧	ದನಗಳ ವೈದ್ಯ	(ವೈದ್ಯಗ್ರಂಥ)
೪೨	ರೂಢಿಯ ಚಿಕ್ಕಿತ್ತೆ	(ವೈದ್ಯಗ್ರಂಥ)

ವಿಶ್ವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

೪೩ ಸುಲಭ ಚಿಕಿತ್ಸೆ (ವೈದ್ಯಗ್ರಂಥ)

ಜ್ಞಾನಸಾಧನ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ ಹೆಗೆಡೆ, ಕುಮಟಾ/ಸಿದ್ದಾಪುರ

- ೪೪ ಹಕ್ಕಿ ನರಸಣ್ಣ (ಕಥಾ ಸಂಕಲನ)
 ೪೫ ಸಿದ್ದಿಯರ ಕಥೆಗಳು (ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು)
 ೪೬ ಕರಾವಳಿಯ ಕಥೆಗಳು (ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು)
 ೪೭ ಜನಪದ ಭಾರತದ ಕಥೆಗಳು (ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು)
 ೪೮ ಕುಮರಿ ಮರಾಟಿಗರ ಕಥೆಗಳು (ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು)
 ೪೯ ಜನಪದ ವೈದ್ಯ (ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು)
 ೫೦ ಹೆಂಗಸರ ಗೀತೆಗಳು
 ೫೧ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ (ವಿಮರ್ಶೆ)
 ೫೨ ಮಂಗಲ ಗೀತೆಗಳು
 ೫೩ ಪೂಜಾ ಗೀತೆಗಳು
 ೫೪ ಒಗಟುಗಳು ಮತ್ತು ಕಥೆಗಳು
 ೫೫ ಅಪೂರ್ವ ಮೃದಂಗ (ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು)
 ೫೬ ಹೋಮಿಯೋಪಥಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ

ಕದಂಬ ಪ್ರಕಾಶನ, ಸಿಸಿಫ

೫೭ ಹಾಲಕ್ಕಿ ಹೆಂಗಸರ ಮದುವೆ ಹಾಡುಗಳು

ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ನವದೆಹಲಿ

೫೮ ಜಾನಪದ ಗಿರಿಜನರ ಕಥೆಗಳು

ಶ್ರೀ ರಾಜು ಶೆಟ್ಟಿ, ಕುಮಟಾ

- ೫೯ ಆಹಾರ ಉಪಾಹಾರ
 ೬೦ ಆರೋಗ್ಯವೇ ಭಾಗ್ಯ

ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಸಿದ್ದಾಪುರ (ಉ.ಕ)

೬೧ ಊರೊಡಧಿಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

೬೨ ಪಶುವೈದ್ಯ ರತ್ನಾಕರ

ಜ್ಞಾನಸಾಧನ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಸಿದ್ಧಾಪುರ (ಉ.ಕ)

- ೬೩ ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳು
 ೬೪ ಹಳಗನ್ನಡದ ಕವಿಗಳು
 ೬೫ When The Indicated Remedy Fails in Homeopathic Practice
 ೬೬ ಗರ್ಭಿಣಿ, ಬಾಣಂತಿ ಉಪಚಾರ ಸಂಗ್ರಾಹಕಿ ಸೌ. ರೇಣುಕಾ ಭಟ್ಟ
 ೬೭ ಮಧುರ ಗೀತೆಗಳು ಸಂಗ್ರಾಹಕಿ ಸೌ. ರೇಣುಕಾ ಭಟ್ಟ

ಡಾ. ಎಲ್. ಆರ್. ಹೆಗಡೆ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಮಿತಿ, ಸಿಸಿಎ

- ೬೮ ಡಾ. ಎಲ್. ಆರ್. ಹೆಗಡೆ ಕೃತಿ ಸೂಚಿ
 ೬೯ ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ
 ೭೦ ಗಾದೆ ಕಥೆಗಳು
 ೭೧ ಹೊನ್ನಮ್ಮನ ಮನೆಯ ಕಥೆಗಳು
 ೭೨ ಮಾತಿನರಗಿಣಿಯೇ ನುಡಿದಾವೋ
 ೭೩ ನಾಡ ಮದ್ದು
 ೭೪ ಜಾನಪದ ಕ್ರೀಡೆ
 ೭೫ ಆರೋಗ್ಯ ದರ್ಶನ
 ೭೬ ಸಣ್ಣ ಕೂಸ ಹೇಳಿದ ಕಥೆಗಳು
 ೭೭ ಪಡುವಣದ ಬೆಡಗು (ವಿದ್ವಾಂಸರ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು)
 ೭೮ ನಾಮಧಾರಿ ಕತೆಗಳು ಡಾ.ಎಲ್. ಆರ್. ಹೆಗಡೆ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಮಿತಿ, ಕುಮಟಾ

ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಕೈಸ್ತ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು

- ೭೯ ಅವರಿವರು ಹೇಳಿದ ಕಥೆಗಳು

ರಂಗಕಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಉಡುಪಿ, ೨೦೦೨

- ೮೦ ಲೋಕಗೀತ ಮಂಜರಿ ರಂಗಕಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ಉಡುಪಿ, ೨೦೦೨
 ೮೧ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅಡುಗೆಗಳು ಸಂಗ್ರಾಹಕಿ ಸೌ.ರೇಣುಕಾ ಭಟ್ಟ

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

- ೮೨ ಡಾ|| ಎಲ್. ಆರ್. ಹೆಗಡೆಯವರ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯದ ನೆನಪುಗಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್

ಲ೩ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ

(ವೈದ್ಯಗ್ರಂಥ)

ಲ೪ ಹೋಮಿಯೋಪಥಿ ಔಷಧಿ ಗುಣಧರ್ಮ
ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸಾಸಾರ

-
- ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಹಾಲಕ್ಕಿ ಹೆಂಗಸರ ಮದುವೆಯ ಹಾಡುಗಳು' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ೧೯೮೮ನೇ ಸಾಲಿನ 'ಉತ್ತಮ ಜನಪದ ಗೀತೆ ಸಂಕಲನ' ಎಂದು ಮತ್ತು 'ಜನಪದ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರ ಕಥೆಗಳು' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಗದ್ಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ೧೯೯೦ನೇ ಸಾಲಿನ ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥವೆಂದೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ದೊರೆತಿವೆ.
 - ೧೯೮೬ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ- ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯ್ಕರಿಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ.
 - ೨೦೦೧ ನವಂಬರ್ ೧, ಮಾನ್ಯ ಮುಂತ್ರಿ ಎಸ್.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ.

ಪರಿವಿಡಿ

ಪೀಠಿಕೆ	15
೧. ಸುರತಾಳ ದೇವಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದು - ದಿ. ನಾರಾಯಣ ಸುಕ್ತ ಗೊಂಡೆ, ಹದೀಲ್ ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು ಭಟ್ಟಳ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	51
೨. ಇಕ್ರಾಮತಿ ರಾಜ - ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ ರಾಮ ದೇಶಭಂಡಾರಿ, ಕಡತೋಕೆ	61
೩. ರಾಹುಕೇತು ರಾಜನ ಕತೆ	70
೪. ಆನೆ ಗಾಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಮೀನ ಹಿಡಿವವ - ಶ್ರೀ ಆಲು ಪಿಲ್ಲು ಕುಮರಿ ಮರಾರಿ, ತೊಳಶಾನಿ, ತಾಲೂಕು ಹೊನ್ನಾವರ	73
೫. ಶೃಂಗಸುಂದರಿ - ಶಿವು ತಿಮ್ಮಗೌಡ ಹಿರಬೈಲು, ತಾಲೂಕು ಸಿದ್ದಾಪುರ, ಉ. ಕ.	80
೬. ಗಘೂರ ಸಾಯ್ತು - ಅನಸೂಯಾ ಪಾಂಡುರಂಗ ಪೆಡ್ಡೇಕರ, ಬೇಲೇಕೇರಿ, ತಾಲೂಕು ಅಂಕೋಲಾ	87
೭. ಚಿತ್ರಾಂಗಿ - ದಿ. ಜಟ್ಟಿ ಪರಮೇಶ್ವರ ಮುಕ್ತಿ, ಹೊಲನಗದ್ದೆ	95
೮. ಓಲೆ ಭಾಗ್ಯ - ಶ್ರೀ ಜೋಗಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ನಾಯ್ಕ, ಬಾವಿಕೇರಿ	99
೯. ಶಾಪ ಪರಿಹಾರ - ದಿ. ನಾಗು ಸುಬ್ರಾಯ ಜೋಗೀರ, ನೀಲಕೋಡು, ತಾ. ಹೊನ್ನಾವರ	102
೧೦. ಉಳ್ಳವರು, ಇಲ್ಲದವರು - ಭಾಗೀರಥಿ ಮಂಜು ಹೆಗಡೆ, ಹಲಸಮಾವು ಊರು, ತಾಲೂಕು ಕುಮಟಾ	108
೧೧. ಪಟ್ಟಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಕಥೆ (ವಜ್ರಕುಮಾರ) - ಜೋಗಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ನಾಯ್ಕ, ಬಾವಿಕೇರಿ	110
೧೨. ತಂತ್ರ-ಅತಂತ್ರ - ಶ್ರೀ ಜೋಗಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ನಾಯಕ, ಬಾವಿಕೇರಿ, ಅಗಸೂರು	116
೧೩. ತಕ್ಕಶಾಸ್ತಿ - ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಮಾವ ವೆಂಕಟ ದೇವಾಡಿಗ, ಶಿರೂರು, ದ. ಕ.	118

೧೪. ಅಜಾಪ್ತಮಾಸೀ ವಿದ್ಯಾ - ಕುಪ್ಪಾ ಶಂಭುಭಟ್ಟ ಕೆಕ್ಕಾರ್	124
೧೫. ಚೆನ್ನದ ಚೇರಣಿಗಿ ಬಣ್ಣದ ಬಾಚಣಿಗಿ - ದಿ. ಮಾಚಿ ತಾಯಿ ಚಿಕ್ಕು, ಶಿರೂರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	128
೧೬. ಪದಕರಾಜ - ಪದ್ಮಾವತಿ - ಮಾದು ಪುಟ್ಟು ಬಾಂದೇಕರ ಕೊನಾಳ, ಅಂಕೋಲಾ ತಾಲೂಕು	136
೧೭. ಐದು ಬೆರಳು ಪಣ - ಗಂಪ ಭೀಮ ದೇಶಭಂಡಾರಿ, ಕಡತೋಕಾ, ತಾ. ಹೊನ್ನಾವರ	146
೧೮. ಹರಳು ದೊರೆತು ಕೊರಳು ಉಳಿಯಿತು - ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟ್ರಮಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಕಡತೋಕಾ	149
೧೯. ಚೆನ್ನದ ಕಿರೀಟ - ದಿ. ನಾರಾಯಣ ಸುಕ್ರಗೊಂಡ, ಹಡಿಲು ಗ್ರಾಮ, ತಾ. ಭಟ್ಟಳ	151
೨೦. ಬಾಲಗೋಪಾಲರ ಕಥೆ - ಸೋಮಿ ಕೋಂ ಚಾಕು ಆಗೇರ, ತೋಡೂರು, ತಾಲೂಕು ಕಾರವಾರ	155
೨೧. ಶಪಥ - ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಈರಾ ಚಲವಾದಿ	161
೨೨. ನೀಲಕಂಠರಾಜ - ಶ್ರೀನಾಗೇಶ ಸಣ್ಣಯ್ಯ ನಾಯ್ಕ, ಮಂಕಿ	164
೨೩. ಬಂಗಾರದ ತುಲಸಿ ಗಿಡ - ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಮಾವ ವೆಂಕಟ ದೇವಾಡಿಗರು	170
೨೪. ಅದೃಷ್ಟ ಒಲಿದ ಹುಡುಗ - ದಿ. ನಾರಾಯಣ, ಸುಕ್ರಗೊಂಡ. ಹಡೀಲ್ ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು ಭಟ್ಟಳ, ಉ.ಕ.	179
೨೫. ಚೇರಕಲ ಹೆಡ್ಡೆ - ಅನಸೂಯಾ ಪಾಂಡುರಂಗ ಪೆಡ್ಡೇಕರ, ಬೇಲೇಕೇರಿ, ತಾ. ಅಂಕೋಲಾ, ಉ.ಕ.	181
೨೬. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಉರಿಪಿಂಡ - ದಿ. ವಾಮಯ್ಯ ಮಡಿವಾಳ	188
27. ಉಳ್ಳವರು-ಇಲ್ಲದವರು (ಶುದ್ಧ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರತಿ) - ಭಾಗೀರಥಿ ಮಂಜ ಹಗಡೆ, ಹಲಸಮಾವು, ಊರು ಮಾಸೂರು, ತಾಲೂಕು ಕುಮಟಾ	217

ಪೀಠಿಕೆ

1) 'ಸುರತಾಳ ದೇವಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದು' ಮತ್ತು 'ಶಪಥ' ಕಥೆ ಹೋಲಿಕೆ.

'ಶಪಥ' ಎಂಬ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಎರಡು-ಮೂರು ಕಥೆಗಳ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಸಂತತಿಯ ಅಧಿಕಾರವು ಗಂಡಿಗೇ ಹೊರತು ಹೆಣ್ಣಿಗಿಲ್ಲ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಅರಸನು ನೀಡಿದುದು ಮುಖ್ಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಇದು ದಿ. ನಾರಾಯಣ ಗೊಂಡರು ಹೇಳಿದ- 'ಸುರತಾಳ ದೇವಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದು' ಎಂಬ ಕಥೆಯ ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹುಸಾನ್ ಹಕ್ಕಿ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು. ಅಲ್ಲಿ ಕರಡದ ಬೇಣಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಾಗ ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳದೆ ಮರಿಯನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕಾಪಾಡಿದ್ದು, 'ಮರಿ ಯಾರ ಹಕ್ಕು' ಎಂದು ಜಗಳ - ರಾಜನ ಮಗನು ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿಯ ಪರವಾಗಿಯೇ ತೀರ್ಪನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು.

ಇಲ್ಲಿ, 'ಕುದುರೆ ಮರಿ - ಗಂಡು ಕುದುರೆ ಸಾಕಿದವರಿಗೆ' ಎಂದು ಪ್ರಧಾನಿಯ ಮಗಳು ಹೇಳಿ; ಕುದುರೆ ಮರಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಹಕ್ಕಿ ಜಗಳದಲ್ಲಿ 'ಗಂಡಿಗೇ ಮರಿಯ ಹಕ್ಕು' ಎಂಬ ಲೇಖಿಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನಿಯ ಮಗಳು ತೋರಿಸಿದ್ದು, ರಾಜನ ಮಗನ ಶಪಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕಾದ ಪ್ರಧಾನಿಯ ಮಗಳು ಸುರತಾಳ ದೇವಿಯನ್ನು ಮೂರು ಮಾತಾಡಿಸಿ ಲಗ್ನವಾದರೆ ದೊಡ್ಡ ಪರಾಕ್ರಮ ಎಂದು ಆಹ್ವಾನ ನೀಡಿದ್ದು ಮಹತ್ವದ್ದು.

'ಶಪಥ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿ, ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿ ಜಗಳ ಮಾತ್ರ; 'ಸುರತಾಳ ದೇವಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದು' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದಾಟವಾಗಿ ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿ ಸೋತು - ರಾಜರ ಹತ್ತಿರ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಾಡಿಸಲು ಹೋಯಿತು. 'ಶಪಥ'ದಲ್ಲಿ ಸಂತಾನದ ಕುದುರೆಮರಿ ಹಕ್ಕು 'ಗಂಡಿಗೇ...' ಎಂದು, ಎರಡೂ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಖಿ ಇದ್ದದ್ದು ಮುಖ್ಯ- ಸುರತಾಳ ದೇವಿ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಿಯ ಮಗಳೇ ಲೇಖಿ ಬರೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಿದೆ. ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ 'ಶಪಥ' ಕಥೆಯಲ್ಲೇ ರಾಜ ತಾಮ್ರದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟದ್ದು ಎಂದಿರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. 'ಶಪಥ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ ಪ್ರಧಾನಿಗೆ ಕೋಣನ ಬೆಣ್ಣೆ ತರಲು ಹೇಳಿದ್ದಿದೆ. ಸುರತಾಳದೇವಿ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಒಂದು ಸುಂದರ ಆಶಯವು 'ಶಪಥ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದೆಂದರೆ, ಬಟ್ಟೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳೆಯ ಹತ್ತಿದಾಗ ರಾಜ ಬಂದು- 'ಇಷ್ಟು ಮುಂಚೆ ಯಾಕೆ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳೆದೆ' ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, 'ತಂದೆ ಹಡೆದಿದ್ದಾನೆ, ಅಪ್ಪನ ವಸ್ತು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಂದೆ' ಎಂಬ ಚಮತ್ಕಾರದ ಸನ್ನಿವೇಶವಿದೆ. 'ಕೋಣ ಕರು ಹಾಕುವುದು ಹೌದೋ - ಕೋಣದ ಹಾಲು ಕರೆದು ಮಜ್ಜೆಗೆ ಮಾಡಿ ಬೆಣ್ಣೆ ಬರುವುದು ಹೌದೋ?' ಎಂದು ಕೇಳಿ ರಾಜರಿಗೆ

ಮುಷ್ಕರ ತಂದು ಹಾಕಿದ್ದು; 'ಮೇಲ್ತರಗತಿಯವನು ತನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಮಗನ ಕೈಲೇ ನಿಮ್ಮ ರಟ್ಟೆಬಿಗಿಸುವೆ' ಎಂದು 'ಶಪಥ'ದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

'ಶಪಥ'ದಲ್ಲಿ ಮುಂಗುಸಿಯ ಸಹಾಯ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಾಗ ಸುರಂಗ ತೋಡಲು ಉಂಟು. ಸುರತಾಳದೇವಿ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಇಲಿ ಬಳುವಳಿ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಿ ಮಗಳು ಕೇಳಿ ಪಡೆದದ್ದು ಉಂಟು. ಸುರತಾಳದೇವಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಥೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ- ಡೊಂಬರ ಸಂಗಡ ಸೇರಿ ಪ್ರಧಾನಿ ಮಗಳು, ರಾಜ ಮಗನನ್ನು ಮೋಹ ಮಾಡಲು ಉಂಗುರ ಪಡೆದು, ದೇಹಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆದು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು, ಶಪಥ ಪೂರೈಸಿದ್ದು- ಸುರತಾಳ ದೇವಿ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಗಂಡನು ದಿಲ್ಲಿಯ ಸುರತಾಳ ದೇವಿಯನ್ನು ಮೂರೇ ಮೂರು ಮಾತಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, 'ಲಗ್ನವಾಗಲಿ' ಎಂದು ಆಹ್ವಾನ ನೀಡಿದ್ದು, 'ಶಪಥ'ದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇರದೆ, ಬೇಗ ಪಾರಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಸುರತಾಳ ದೇವಿ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ 12 ವರ್ಷ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿರುವ ದೀರ್ಘ ಶಿಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಗಂಡ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೋತು; ಅವಳ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದು ತಿಳಿದ ಹೆಂಡತಿ 12 ವರ್ಷ ಕಳೆದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಬಿದ್ದು, ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೋದುದಿದೆ.

ಈ ದೀರ್ಘಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಹನೆಯಿಂದ ಇದಿರಿಸಿದ ಸ್ವರ್ಯವು ಬಹುಶಃ ಭಾರತೀಯ (ಹಿಂದೂ) ನಾರಿಯಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ (ಅಪವಾದ ಸ್ವರೂಪ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದರೆ- ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಗಂಡನು ಸೆರೆಸಿಕ್ಕು, 9 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಬಂದಾಗ, ಅವನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲು ಬಂದ ಜರ್ಮನ್ ನಾರಿಯ ವಾಸ್ತವಿಕ ಕಥೆ. ಇಂಥ ಅಚಲ ಪ್ರೇಮವು ಐರೋಪ್ಯರಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವವೇ ಸರಿ).

ಮುಂದೆ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಡುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದ ಸಂದರ್ಭವಿದೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಇಂಥ ಅದ್ಭುತ ದೃಶ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮುಂದೆ ಮೂರು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಕರು ಒಂದನ್ನು ಮರೆತು, ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವಿಷದ ಮಾವಿನಹಣ್ಣಿನ ಕಥೆಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಈ ಕಥೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವ ಬರುತ್ತದೆ.

ಸಾವಿರಾರು ಭೂತಗಳು ಬಂದು ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಸಭೆಗೆ ಎನ್ನುವುದು; ಈ ಭೂತಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವಾಗ ಅವಳು ಸುರತಾಳದೇವಿಯನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಿ ಗೆಲ್ಲಲು ಸಹಾಯ ಕೇಳಿ, ಅವು ಒಪ್ಪಿದ್ದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿ.

ಅವು ಮಂಚ, ಹಾಸಿಗೆ, ಕುದುರೆಮೊಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಕಥೆ ಹೇಳಿ ಅವಳು ಮಾತಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಾಯ ಬಹಳ ಚಮತ್ಕಾರವಾದುದು. ಅವು ಒಂದೊಂದು ಈ ದೊಡ್ಡ ಬುಕ್ಕಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದೆ ಎಂದು (ಮಂಚ ಹಾಸಿಗೆ) ಹೇಳುವುದು; ಸುರತಾಳದೇವಿ ಏಳುವುದು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಆಶಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಮೊದಲಿನ ಕಥೆಯು ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಬಡಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಗೊಂಬೆ ಮಾಡುವುದು, ಗುಡಿಗಾರ ಬಣ್ಣ ತೆಗೆಯುವುದು, ಜವಳಿಯವ ಸೀರೆ, ಸೊನಗಾರ ಆಭರಣ ಹಾಕುವುದು... ಇಂಥವು ಬೇರೆ ಕಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ, ಬಳೆಗಾರನು ಬಳೆ ಹಾಕುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಗೊಂಬೆಗೆ ಜೀವ ತರಿಸುವವ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಮಂತ್ರವಾದಿ- ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಜೋಯಿಸ. ಇವನು ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿದ್ದವನೇ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಸಲ್ಲುವವಳು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, 'ಮಂಗಲಸೂತ್ರ ಹಾಕಿದ ಸೊನಗಾರನಿಗೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸುರತಾಳದೇವಿ ಒಂದು ಮಾತು ಆಡಿದ್ದಳು. ಇಲ್ಲಿ ಗೊಂಡರ ಭಾಷಾಶೈಲಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದ ಜತೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಮಾತುಗಳು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. (ಇನ್ನೆರಡು ಕಥೆ ಸಹಾ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ, ದುರ್ದೈವದಿಂದ ನಿರೂಪಕರು ಎಳೆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಕಾಲವಶರಾದರು.)

ಎರಡನೇ ಕಥೆ ವಿಷದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಿನದು. ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ -----
-----ಇವೇ ಮಾಸ್ತರರ ಕಥೆ ಎತ್ತುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಮುಂದುವರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಸಮ-----
ಸುರತಾಳದೇವಿ ಮಾತಾಡಿ ಸೋತುಬಿಟ್ಟಳು.

ಗಂಡು ವೇಷದಿಂದ ಬಂದು ತನ್ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಪ್ರಧಾನಿಯ ಮಗಳನ್ನು ಸುರತಾಳದೇವಿ ಮೋಹಿಸಿದಳು. ಸುರತಾಳದೇವಿ ಮೋಹ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ಸುರಂಗೆ ಹೋಗಿದ್ದು, ಬೇಗ ಬಾರದುದಕ್ಕೆ ಇವಳಿಗೆ ದುಃಖವಾದುದು ಸಹಜ.

'ಶಪಥ'- ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ದೇಸಿಯ ಮಾತುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ, ಕಮ್ಮಿಯಿಲ್ಲ. ಸೊಗಸಾದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಅಷ್ಟನೇ ಹಡೆದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾಜನ ಮಗನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವ ಚಮತ್ಕಾರದ ದೃಶ್ಯವಂತೂ ಬಹಳ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದೆ. ಮಗನೇಕೆ ರಾಜ ಕಳ್ಳನಾದ ಎಂಬ ಬಣ್ಣನೆ ಬೇರೆಡೆಗಳಂತೆ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿಲ್ಲ. ಆಚಾರಿ ಕಳ್ಳನ ಹಿಡಿಯಲು ಮಾಡಿದ, ಕೇಳಿದಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಬಂದ ರಾಜ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮಗ ತಾಯಿಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಪೂರೈಸಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪದಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅವಶ್ಯವಿರುವ ವಿವರಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಸುರತಾಳದೇವಿ ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣ ದೇಸಿ ಮಾತು ಇದ್ದರೂ ಸಮಸ್ಯೆಯೊಡ್ಡುವ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸತನವಿರದುದು ಒಂದು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಲೋಪವಾದರೂ ಹೇಳಿದ್ದ ಸರಣಿಯು ಉತ್ತಮವೇ ಇದೆ.

ಸುರತಾಳದೇವಿಯ ಕಥೆಯ ಪ್ರಧಾನಿಯ ಮಗಳ ಪಾತ್ರರಚನೆಯು ಭವ್ಯತೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಿಯ ಹಾಗೂ ಅವಳ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಮೇಲ್ಪರಗತಿಯ ಕಥಾನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ಭೂತಗಳು ಮಂಚ, ಹಾಸಿಗೆ, ಕುದುರೆಮೊಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಆಶಯಗಳು 'ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಬೇತಾಳನ ಕಥೆ'ಯ ನೆನಪನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಭೂತಗಳು ಆಡುವ ದೊಡ್ಡ ಬುಕ್ಕಿ(ಬುಕ್ಕು) ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ದೇಸಿ ಮಾತು. ಯೋನಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಇದಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ಭೇಡಿಸುವುದಂತೂ ಬಹಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಸುರತಾಳದೇವಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೂತಲ್ಲಿಂದ ಏಳಲೇಬೇಕಾದ ಒತ್ತಡ ಪರಿಣಾಮ ತರುತ್ತವೆ. 'ಜೀವ ತಳೆದ

ಗೊಂಬೆ ಯಾರ ಹೆಂಡತಿ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಿಯಾಗಬೇಕು' ಎಂದು ಹಾಸಿಗೆ ಎದ್ದು ಮಂಚಕ್ಕೆ ಬಡಿಯುತ್ತದೆ; ಮಂಚ ಹಾಸಿಗೆಗೆ ಬಡಿಯುತ್ತದೆ. ಮಾಳಿಗೆಯೆಲ್ಲಾ ಗಡಗುಟ್ಟಿ ಹರಿದು ಬೀಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ... ಎಂಬ ಬಣ್ಣನೆ ಯಾಕೆ ಅಂದರೆ- ಸುರತಾಳದೇವಿಯು ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಮಾತಾಡಲೇಬೇಕಾದ ಒತ್ತಡ ತರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಗಡಬಡೆ. ಸುರತಾಳದೇವಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ, 'ತಾನೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಗಂಡು ವೇಷದಿಂದ ಬಂದು ಗೆದ್ದೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗು' ಎಂದು ಅಸಾಧಾರಣ ರೀತಿಯ ಔದಾರ್ಯ ತೋರಿದಳು.

2) ಇಕ್ರಾಮತಿ ರಾಜ

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ಚಿನ್ನದ ಕೂದಲಿನ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮುದುಕಿಯು ಬೇರೆ ರಾಜಕುಮಾರನ ಸಲವಾಗಿ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗೀತಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬರುವಂಥ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ನಮ್ಮ 'ಅಂಬರದ ರಥ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುದುಕಿಯನ್ನೂ, ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನೂ, ಮದುವೆ ಸಾಗಿಸಲು ಬಂದ ಪುರೋಹಿತನನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿನ 'ಹಾರುವ ಮಂಟಪ'ದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ, ಕೆಳಗೆ ಒಳಗು ಕೊಲ್ಲುವಂತೆ ಅಂಬರದಲ್ಲಿ ಹಾರುವ ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ನೂಕುವುದು ಉಂಟು.

'ನಾಮಧಾರಿ ಕಥೆಗಳು' ಗ್ರಂಥದ 'ಹಾರುವ ಮಂಟಪ' ಕಥೆಯಲ್ಲೂ ಇಂಥದೇ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ರಚನೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಗೊಂಡರ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಇಕ್ರಾಮತಿ ರಾಜ' ಕಥನಗೀತವು ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಥೆಯಿಂದಲೇ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದುದಾಗಿದ್ದು, ಜೋಗಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಥನದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದ್ದೀತು. (ಇದು 'ಗೊಂಡರ ಪದಗಳು' ಗ್ರಂಥದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಕಟಣೆ, 1977ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣವಾದುದು, ಪುಟ 154-158.) 'ಸೋಮಚಕ್ರವರ್ತಿ-ಭೀಮಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಕಥನಗೀತವನ್ನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ. 'ತಿಮ್ಮಕ್ಕನ ಪದಗಳು' ಗ್ರಂಥದ 'ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯ ಮಡದಿ' ಎಂಬ ಕಥನಗೀತದ ಹೋಲಿಕೆಯೂ ಇದೆ. ಇನ್ನೂ ಬೇರೆ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚಿನ್ನದ ಕೂದಲಿನ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ಕಥಾನಕವಿರುತ್ತದೆ.

ಕಬ್ಬೆಯ ತಿಮ್ಮಯ್ಯ ಸೋಮಯ್ಯ ಗೊಂಡ ಹೇಳಿದ್ದ 'ಇಕ್ರಾಮತಿ ರಾಜನ ಪದ' ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಗೆಳೆಯರ ವಿಷಯ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಇಕ್ರಾಮತಿ ದೊರೆ ಮತ್ತು ಹರಿದಿಂಡಿ ರಾಕ್ಷಸಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ಕುಸ್ತಿ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಬಹಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಅವಳ ಮಗಳು (ಸಿಂಗರ ದೇವಿ) ಮತ್ತು ಇಕ್ರಾಮತಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ಸಂಭಾಷಣೆ ವಿಶೇಷ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ಆಕೆ, 'ತಾಯನ್ನು ಕೊಂದವನನ್ನು ತಿನ್ನುವೆ' ಎಂದು ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಳುವುದು ತುಂಬ ಸಹಜವಾದ ಭಾವವಾಗಿದೆ. ಇಕ್ರಾಮತಿಯು ತಾಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದವಳು, ಹರಿದಿಂಡಿಯ ಕೊರಳ ಪದಕ ನೋಡಿ ನಂಬುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ನಮ್ಮ ನಿರೂಪಕರ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವರು ಗಂಧದ ವನದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಮೂವರು ಗೆಳೆಯರಾದ, ಅಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಬೆಂಕಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಕಾಯಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಉಳಿದ ಕಡೆ ಒಳ್ಳೇ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಥೆ ಬೆಳೆಯಿಸಿದುದನ್ನು ಮೆಚ್ಚಬಹುದು. ಗಂಧದ ಚಕ್ಕೆಯ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ರಾಕ್ಷಸಿ ಇವರ ಇರವನ್ನರಿತು ಬಂದುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚುವಂಥದು. ರಾಕ್ಷಸಿಯೊಡನೆ ಹೋರಾಟ ಇದೆ. ಆದರೆ, ಅವಳು ಬರೇ ಬಾಣ ಹೊಡೆದು ಕೊಂದ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಇದೆ.

ಕರಿಮಣಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಟೊಂಕಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ, ಅದು ಅವನನ್ನು ಅವಳ ಮಗಳ ಬಳಿಗೆ ಕರೆತಂದಿತು ಎಂಬುದು ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿದೆ.

ಮೂವರೂ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸಿಯನ್ನು ನೋಡಿ- ತನ್ನ ರಾಜನನ್ನು ಕೊಂದು ತಿಂದು ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕುದುರೆ ಹತ್ತಿ ಓಡಿ. ಬಟ್ಟೆ ಸುಟ್ಟ ಭಸ್ಮ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು, 'ಜೈ ಸೀತಾರಾಮ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಊರು ಅರಸಿ ಬಂದುದು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ.

ರಾಜನ ಚಿನ್ನದ ಕೂದಲಿನ ಮಡದಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮೀಯಲು ಹೋದವಳು ಕೂದಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟುದು, ಮುಂದೆ ಬೇರೆ ರಾಜನ ಮಗ-ಮಂತ್ರಿ ಮಗ ಮಾತಾಡಿದ್ದು ಮುಂದಿನ ವಿಷಯಗಳು. ಮುದುಕಿ ಬೇಡುತ್ತ ಬಂದವಳು ದುಃಖದಿಂದ ಮಲಗಿದ ರಾಜನೊಡನೆ ಮಾತಾಡುವುದು, ಚಿನ್ನದ ಕೂದಲ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ತರಲು ಅವರು ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡುವುದು... ಎಲ್ಲಾ ತುಂಬಾ ಸೊಗಸಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಹೃದ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಅಪಹೃತಳಾಗಿ ತೆರಲಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಕಥನಗೀತದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿವರಗಳು ತುಂಬಾ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿವೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಕಥೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿದುದು, ಮುಕ್ತಾಯವೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಕಥನಗೀತದ ಮದುವೆ ತಯಾರಿ ವಿವರ, ವ್ರತ ವಿವರ, ಕಥೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಎರಡು ಹಂತ... ಎಲ್ಲವೂ ಬಹಳ ವಿವರವಾಗಿ, ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿತವಾಗಿವೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ನಮ್ಮ ಕಥೆಯೂ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ನಿರೂಪಣೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

3) ರಾಹು-ಕೇತು ಮಹಾರಾಜನ ಕಥೆ

ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದು ಶ್ರೀ ಆಲು ಪಿಲ್ಲು ಕುಮರಿ ಮರಾಠಿ ಅವರು. ಇದನ್ನು ಬಯಲಾಟದ ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಾಗದ ರಾಜನಿಗೆ ಬಂಜೆ ಎಂದು ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ರಾಜನು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ. ಆಗಲೂ ಶಿವ ಒಲಿಯಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಹೆಂಡತಿಯ ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನೋಡಿದಾಗ ಆಗ ಪರಮಾತ್ಮ ಬಂದು, ಸಂತತಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಹುಡುಗ ಹುಟ್ಟಿದ ಎಂಟನೇ ದಿನಕ್ಕೆ ಅವನ ಮದುವೆ. ಹಿಂದಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿಶು ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ರೂಢವಾಗಿದ್ದು ಎಂಟು ದಿನದ ಶಿಶುವಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಆಕಾರದ ಭಾವಚಿತ್ರ ತೆಗೆಸಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ನ ಬಿದ್ದ ವಿಷಯ ಯಾವುದು ಎಂದು ತಿಳಿಸದಿರುವುದು ಒಂದು ಕೊರತೆ. ಹುಡುಗಿಗೆ ಕೊರಳಲ್ಲಿಟ್ಟ ಚೀಟಿ ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚು ವಯಸ್ಸಾದ ಹೆಂಡತಿ, ತೀರ ಶಿಶು ಹುಡುಗ ಗಂಡು. ಅದರಿಂದ ತನ್ನ ತುಂಬು ಜೀವನವು ಅವನು ದೊಡ್ಡವನಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಮುಪ್ಪಿಗೆ ಬರುವುದು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಹುಡುಗನಿಗೆ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷವಾಗುವವರೆಗೆ ಅವನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ, ತಾನು ಈಗಿದ್ದಂತೆಯೇ ಇರಬೇಕು; ಮುದುಕಿಯಾಗಬಾರದು ಎಂದು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಬೇಡಿ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಆಶಯವು ಅಪೂರ್ವವಾದುದು.

ಕಥೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಕರು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹುಡುಗನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತಾಯಿ ಅಂತ ತಿಳಿದದ್ದು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಆಶಯ. ಅದರಿಂದ ತಾಯಿ ಅನ್ನಬೇಡವೆಂದರೂ 'ಮಗನ ಮೇಲೆ ಮನಸು ಮಾಡಿದೆಯೇ' ಎಂದು ಕೇಳಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿ, ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನೋಡಿದನು.

ಜಾತಕಫಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ನಿಷ್ಠೆ ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ. ಜೋಯಿಸರು, 'ಹನ್ನೊಂದನೇ ದಿನಕ್ಕೆ ಶಿಶುವಿಗೆ ಮರಣ ಕಂಟಕ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಮದುವೆ ಮಾಡಿದರೆ ಕಂಟಕ ತಪ್ಪುವುದು' ಎಂದುದರಿಂದ ರಾಜನು- ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯಳಾದ, ನಿರೂಪಕರು ಹೇಳದಿದ್ದರೂ 'ಮುತ್ತೈದೆಯಾಗುವ ಫಲವುಳ್ಳ ಜಾತಕವುಳ್ಳವಳನ್ನೇ ಶೋಧಿಸಿ ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಗಂಡು ಮಗನ ಮರಣ ತಪ್ಪುವುದು' ಎಂದು ನಂಬಿ ಶಿಶುವಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಬಿಡುವನು.

ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಹಿಂದಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಹುದಾಗಿದ್ದಂಥದೇ ಆಯಿತು. ಶಿಶು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಚೀಟಿ ನೋಡಿದವಳು ತನ್ನ ಪತಿಯೆಂದೇ ನಂಬಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾಳೆ. ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ರತಿಯು- ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಶಿಶುವೇ ತನ್ನ ಮೃತ ಪತಿಯ ಅವತಾರ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದಂತೆ ಸಲಹುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ಲೀಲಾವತಿಯ ಬೇಡಿಕೆಯಂತೆ ಗಂಡ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದವನು ಆಗುವವರೆಗೆ ತಾನು ಇಷ್ಟೇ ವಯೋಮಾನದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡು ನವಯೌವನೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಳೆಂದು ಕಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂಥದು. ಆದರೆ, ಎಳೇ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲೇ ಪತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪತಿವ್ರತಾರ್ಥಮದಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ಕಳೆದ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಾರತೀಯ ನಾರಿಯರು ಕಾಲಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ- 'ಅಧ್ಯತಂ ಸುಖದುಃಖಯೋರನುಗತಂ ಸರ್ವಾಸ್ತವಸ್ಥಾಸು' ಎಂದು ಮಹಾನಾಟಕಕಾರರಾದ ಭವಭೂತಿಯು 'ಉತ್ತರ ರಾಮಚರಿತ್ರ'ದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ, ಇಂಥ ತ್ಯಾಗವೂ ಸಹ ಚಿರಯೌವನ ದೊರಕದಿದ್ದರೂ ನಡೆಯಲು (ಆಗಲು) ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನಂಬಿಕೆ, ನಡವಳಿಕೆ ಎರಡನ್ನೂ

ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಕಿರಿಯನೊಡನೆ ಮದುವೆ ನಡೆದ ಮೇಲೆ, ಅವನು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆವಂತೆ ತನ್ನ ದುಡಿತವನ್ನು ನೀಡಿದ ಪತ್ನಿ, ಆ ನಂತರ ಅವನೊಡನೆ ಒಗೆತನ ಮಾಡಿದುದು ರಾಕೂರರ ಒಂದು ಕಥೆಯಲ್ಲಿದೆ.

4) ಆನೆ ಗಾಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಮೀನ ಹಿಡಿದವ

ಕಥೆಯ ಹೆಸರೇ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಆನೆ ರಾಜನೇ ಈ ಕಥೆಯ ನಾಯಕ. ಮೂವರು ಅಸಾಧಾರಣ ಸಂಗಡಿಗರು ಗೆಳೆಯರಾಗಿ ಸೇರಿರುವವರು. Extra-ordinary Companions ಎಂಬ ಕಥಾವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಈ ಕಥೆಯು, ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇರೆ ಇಂಥ ಕಥೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೋಲದೆಯೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿನ ಮದುವೆಯ ಎರಡು ಪಣಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬೇರೆ ಕಥೆಗಳ ಹೋಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದಾದರೂ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ಮೂವರು ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕೂಳಬಕ್ಕರಾಗಿ ತಮ್ಮ ರಾಜ ತಂದೆಯಿಂದ ಹೊರಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟವರು. ಮಹಾಕಾಯರು ತಿಂದು ತಿಂದು ತೇಗಿ, ತಂದೆಯ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ಬರಿದು ಮಾಡಿದವರು. ಸಾವೇರ ನಾಯ್ಕ, ಗುಡ್ಡಿ ರಾಜ, ಆನೆಗಾಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಹಿಡಿದ ಆನೆ ರಾಜ ಜತೆಗಾರರಾಗಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ರಾಜ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದೆ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿದ್ದವನಿಗೆ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿ ಅವನ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಂದು ತೇಗಿದ ಮೇಲೆ, 'ಯಾಕೆ ಈ ಕೂಳಬಕ್ಕ ಹುಟ್ಟಿದ?' ಎಂದು ವ್ಯಥಿಸಿ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದನು.

ಇವರು ಗಾಳದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಆನೆಯನ್ನು ಸುಡಲು ಬೆಂಕಿಯನ್ನರಸುತ್ತಾ ಹೋದದ್ದು— ಅಡವಿಯ ಒಬ್ಬ ರಕ್ಷಸಿಯ ಮನೆಗೆ. ಒಬ್ಬರಾದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ಈ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ ಮುದುಕಿ ತನ್ನ ಅಧ್ಯೋರನು ತೆಗೆದು ಕಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ— ಅದು ಎಷ್ಟು ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟು, ಎಷ್ಟು ಧೋರ ಎಂದು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿ ಜನರ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಹಾಸ್ಯದ ಮಾದರಿ ಇದೆ. ನಿರೂಪಕರು ತುದಿವರೆಗೂ ತಾದಾತ್ಮ್ಯದಿಂದ ತಲ್ಲೀನರಾಗಿ, ಕೇಳುವವರೂ ತಲ್ಲೀನರಾಗುವಂತೆ ಕುಮರಿ ಮರಾಟರು ಕನ್ನಡ ದೇಸಿಯ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ಕಥೆ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಭೀಮನ ಗದೆಯಂತೆ ಆನೆರಾಜನ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ರಾಕ್ಷಸಿಯ ವಧೆಗೆ ತಲೆ ಮೇಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇ ಸಾಕಾಯಿತು.

ಭಯಂಕರ ದೊಡ್ಡ ಹಾವನ್ನು ಆನೆರಾಜ ಕೊಂದು ಬಾಲವನ್ನು ಗುರ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕೊಂಡನು. ಆ ರಾಜನ ವೆಟ್ಟೇವಾಲನ ಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಬಾಲದ ಮೇಲಿನ ತುಂಡು ಕೊಯ್ದುಕೊಂಡು, ರಾಜನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಸಿದ್ಧನಾದುದನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಹಾಸ್ಯದಿಂದ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದು, ಮತ್ತು ಮದುವೆ ತಯಾರಿಯಾದಾಗ ಆನೆರಾಜನು ರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಕರು ಬಹಳ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದಲೂ ನೇಯಿದ್ದಾರೆ. ಬಕನ ಹಸಿವಿನ ಆನೆರಾಜನ ಮನಸ್ಸು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದ್ದು. ತಾನೇ ಹಾವನ್ನು

ಕೊಂದರೂ ಸಾವೇರನಾಯ್ಕನಿಗೆ ಮತ್ತು ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜನ ಮಗಳನ್ನು ಗುಡ್ಡಿರಾಜನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿದ ದೊಡ್ಡತನ ಇವನದು.

ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇತರ ರಸಗಳಂತೆ ಬೀಭತ್ಸ ರಸಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿರುವ ಹಾಗೆ ಮೂವರ ಮೇಲೆ ಮರದ ಮೇಲಿನ ಹದ್ದು, ಮಂಗ ಹೇತು - ಮೈಮುಚ್ಚಿ ತಲೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಲವರು ಈ ಹೇಲು ಮೈ ಉಜ್ಜಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಪಣ ಗೆಲ್ಲದೆ ಸೋತರು. ಈ ಆನೆರಾಜ ಲಿಂಬೆಕಾಯಿ ಕಡಿ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಮೇಲಿಂದ ನದಿ ದಾಟಿ ಪಣ ಗೆದ್ದು, ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಮುಂದೆ ಈ ಮೂವರು ಮೋಸ ಮಾಡಿ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನಪಹರಿಸಿದ್ದು.

5) ಶೃಂಗಸುಂದರಿ

ಈ ಕಥೆಯು ನಮ್ಮ "ಶೃಂಗ ಬೇರಿಗೆ ಮದ್ದು" ಎಂಬ ಕಥೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪಾಠಾಂತರವಾಗಿದೆ. ('ಶೃಂಗ ಬೇರಿಗೆ ಮದ್ದು' ಕಥೆ- 'ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರ ಕಥೆಗಳು' ಪುಟ 363, ಆ ಗ್ರಂಥದ ಪೀಠಿಕೆಯ ಪುಟ 6-7-8 ನೋಡಿ.)

ಇಲ್ಲಿಯೂ ಹಣದ ಚೀಲ, ಹಾರುವ ಕಂಬಳಿ ಮತ್ತು ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಇದ್ದರೂ ಈ ಆಶಯಗಳ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿವೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟ ಅವನ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು, ಇಲ್ಲಿ ಹಾಲಕ್ಕಿ ಗೌಡ ಹಾಗೂ ಅವನ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು. ಅಲ್ಲಿನ ಜಮಖಾನ ಇಲ್ಲಿ ಹಾರುವ ಕಂಬಳಿ. ಹೇಳುವ ವಾಕ್ಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ (ಅರ್ಥ ಹೋಲುತ್ತವೆ). ಇಲ್ಲಿ 'ಅಂಬಕ್ಕ ಜಾವ' ಹಾಗೂ ಇಳಿಯಬೇಕಾದಾಗ, 'ಬೈಟೊ ಕಂಬಳಿ' ಎನ್ನಬೇಕು.

ಅಲ್ಲಿ ದುರಾಸೆಯ ರಾಜಕುಮಾರಿ ನಾಯಕನಿಂದ ಹಣ ಕಿತ್ತರೆ; ಇಲ್ಲಿ ರಾಜನೇ, 'ಮಗಳ ಮದುವೆಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು' ಎಂದು ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಟೊಪ್ಪಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಏಳುಪರಿಗೆ ಮನೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಆದರೆ, ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿ - ನುಸಿ ಗುಂಗಾಡಾಗುವುದೇ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಅದೃಶ್ಯ ಆಗುವುದಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಗದವನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲಾರದವಳು. ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಳೆಗಾರನ ವೇಷ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಅಡವಿಗೆ ಒಯ್ಯುವುದು; ಅವಳು ಮೋಸ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಬರುವುದೂ ಎರಡೂ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿವೆ. ವಿವರಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇರೆ ರೀತಿ ಇವೆ.

ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಸೂಚನೆ ನೀಡುವುದೂ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಪರಮೇಶ್ವರರು ಬಂದು ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು, ಕೋಡು ಕಳೆಯುವ ಉಪಾಯ ಹೇಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೂ ಮೂಸಿ ಹಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಹೋಗುವುದಿದೆ.

ಕುಮರಿ ಮರಾಟಿ ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ದೇಸಿರೂಪದ ಶೈಲಿಯ ಸೊಗಸು ಇಲ್ಲಿದೆ. 'ದಿಂಬು' ಎನ್ನಲು 'ದಿಂಪು'... ಬೈಲ ಸೀಮೆಯ ದೇಸಿ ನುಡಿಗಳೂ ಇಲ್ಲವೆ (ಐತೆ ಹೇಳಿ).

ಹಾಸ್ಯದ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ, ಮಾತುಗಳೂ ಈ ಕಥೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ. ಬಡಿಗನೂ ಕರಗಾಸಿನವರೂ ರಾಜ ಮತ್ತು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಮಗಳ ಕೋಡು ಕತ್ತರಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಹಾಗೂ ರಾಣಿಗೆ ಕೋಣ ಹಾರಿತ್ತೋ ಎಂಬುದಲ್ಲದೆ, 'ಎಮ್ಮೆ ಹಾರಿತ್ತೋ' ಎಂದು ಕೇಳಿ ಲೇವಡಿ ಮಾಡುವುದೂ ತುಂಬಾ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ.

6) ಗಫೂರ ಸಾಯ್ತು

ಈ ಕಥೆಯ ಹೋಲಿಕೆಯು "ಢೋಂಗಿ ಸಾವುಕಾರ" ಕಥೆಯೂ "ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು" (ಕೆ. ವಿ. ವಿ. ಧಾರವಾಡ) ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ (ಪುಟ 215-225). ಆದರೆ, ಈ ಎರಡೂ ಕಥೆಗಳೂ ಒಂದೇ ಕಥೆಯ ಭಿನ್ನ ಪಾರಗಳಾದರೂ ಇವುಗಳ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭಿನ್ನತೆಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. 'ಢೋಂಗಿ ಸಾವುಕಾರ' ಕಥೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ- ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದ ಮೊದಲ ಕಥಾ ಭಾಗ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನ ನಾಯಕನೂ, ಇಲ್ಲಿನ ನಾಯಕನೂ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿದು ತಂದು ಮಾರುವವರು. ಢೋಂಗಿ ಸಾವುಕಾರನು ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಹೆಂಡೆಯನ್ನು ಪದ್ಮಾವತಿ ಸೂಳೆಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದನು. ಆದರೆ, ಗಫೂರ ಸಾಯ್ತುನು ರಾಜನ ಮಗ, ಪ್ರಧಾನಿಯ ಮಗ ಇವರೊಡನೆ ಪದ್ಮಾವತೀ ಸೂಳೆಗೆ ತಲ್ಪಿಸಲು ಕಾರಕೂನನಿಗೆ ಕೊಡುವ ಮೊದಲು- ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸೂಳೆಯನ್ನು ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ನೋಡಲಾರದ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಚಿನ್ನದ ಪಾಲಕಿ ತರಿಸಿ, ತಾನು ಅದನ್ನೇರಿ ಅವರೇ ಬೋವಿಗಳಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಸೂಳೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದುದು ಬಹಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ (ಸೂಳೆ ಹೆಸರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ). ಎರಡೂ ಕಡೆಗೆ ಸಮಾನವಾದುದೆಂದರೆ- ನಾಯಕ ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ತಂದು ಮಾರುವುದು; ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಡನೆ ತನ್ನ ಸಂಬಳ ಕತ್ತಿ, ಕೊಡಲಿ, ಬಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದುದು ಮತ್ತು ಎರಡೂ ಕಡೆ ನಾಣ್ಯದ ಚೀಲ ದೊರೆತು ಸೂಳೆಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಯ್ತುನು ಪೊಲೀಸರನ್ನೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸೂಳೆಗೆ ಕೊಟ್ಟುದು; ಢೋಂಗಿ ಸಾವುಕಾರನು ಡೈರಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಸೂಳೆ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಸಾಯ್ತುನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಕನ್ಯೆಯರು ಏಳುಮಂದಿ ಸೂಳೆಯ ಮನೆಗೆ ಕಸ ತೆಗೆಯಲು ಚಿನ್ನದ ಕಸಬರಿಗೆ ತಂದು ಬಂದ ಆಶಯವೂ ತುಂಬಾ ವಿಶಿಷ್ಟವೂ, ನವೀನವೂ ಆದುದಾಗಿದೆ.

'ಢೋಂಗಿ ಸಾವುಕಾರ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ಕಥಾ ನಿರೂಪಕರ ಶೈಲಿಯು ನಾಡವರ ಭಾಷಾ ಸರಣಿಯದು (ಉ. ಕೆ. ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಶುದ್ಧ ಭಾಷಾ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.). ಆದರೆ, 'ಗಫೂರ ಸಾಯ್ತು' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಕಿಯು ಹೇಳಿದ್ದ ಸರಣಿಯನ್ನೇ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಶೈಲಿಯ ವ್ಯಾಕರಣ ವಿಹಾರ ಜಾತಿಯ- ಅನಸೂಯಾ ಪೆಡ್ಲೇಕರರು ಕೊಂಕಣಿ ಮನೆಮಾತಿನವರಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ಕನ್ನಡದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ, ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಸರಣಿಯು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣದ ದೇಸಿಯ ಸರಣಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯ ಸುಂದರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಈ ಕಥೆಯ ಹಾಗೂ 'ಬೀರಕಲ ಹೆಡ್ಡ' ಕಥೆಯ ಭಾಷಾರೀತಿಗಳು ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ, ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ದೇಸಿ ರೂಪದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲವಾಗಿವೆ. ನಿರೂಪಣೆಯ ಕಲಾತ್ಮಕತೆಯಿಂದಲೂ ಇವು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರತಿಯ ಕಥೆಗಳು.

ಮೈಸೂರು ವಿ. ವಿ. ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ದಶಮಾನೋತ್ಸವದಲ್ಲಿನ ಮೂರನೆಯ 'ಜಾನಪದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ'ದ ಉಪನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ- 'ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಶಯಗಳು ಇದ್ದರೆ, ಅವು ಇಲ್ಲವೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಆಡುನುಡಿಯ ರೀತಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದು, ಬೇರೆ ಕಥೆಯ ಆಶಯಗಳೇ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾದರೂ, ಈ ಭಾಷಾಸರಣಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಈ ಕಥೆಗಳು ಅಭ್ಯಾಸ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಥೆಗಳೆಂದು ಗಣಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು' ಎಂದೂ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ.

7) ಚಿತ್ರಾಂಗಿ

ಈ ಕಥೆಯು ಅಶಿಕ್ಷಿತ ಹರಿಜನ ಮನುಷ್ಯನು ಹೇಳಿದ್ದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿರೂಪಕರ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಏಕವಚನ-ಬಹುವಚನ ದೋಷಗಳು, ಸ್ವಾಲಿತ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಿವೆ. ಆದರೆ, ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಒಳ್ಳೆಯವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ದುಷ್ಕರನ್ನು ದಂಡಿಸುವ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸತನವಿರುವುದರಿಂದ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಇದನ್ನು ಓದಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಬಹುದು.

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅರಸನ ಮಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನಿಯ ಮಗ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಅವತಾರ ಪುರುಷರು ಎಂದು ತಿಳಿದಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು- ಒಬ್ಬ ಅಜ್ಜಿ, ಮೊಮ್ಮಗ; ಎರಡನೆಯದಾಗಿ- ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಈ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ- ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮ ಎಂದು ನಿರೂಪಕರು ತಿಳಿಸಿರುವುದು ಕಥೆಗೆ ಒಂದು ಏಕಸೂತ್ರತೆ ಈ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ ಇವರಿಂದಾಗಿಯೇ.

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿನ ಭೀಮರಕ್ಷಿ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸಿಯೊಡನೆ ಸೆಣಸುವ ದೃಶ್ಯ, ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸಿಯನ್ನು ತಮ್ಮನು ಕೊಂದ ಬಣ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತರದ ಭವ್ಯತೆಯ ಅಂಶವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಭೀಮರಕ್ಷಿಯೊಡನೆ ಪಗಡೆ ಆಟವನ್ನು ಆಡುವ ತಮ್ಮ, 'ಇವನೇ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮ' ಎಂದು ನಿರೂಪಕನ ಹೇಳಿಕೆ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಮೊದಲು ಪಗಡೆ ಆಟದಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ ಇಬ್ಬರೂ ಸೋತರು. ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಸಂಗಡ ಕೈ ಕೈ ಹಿಡಿದು, ಕುಣಿದು ಕುಣಿದು ಸುತ್ತು ಮಂಡಲ ತಿರುಗುವ ದೃಶ್ಯವು ಕಥೆಯ ಆಶಯ ವಿಭಾಗವು ವಿಶೇಷಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಒಂಭತ್ತು ಯೋಜನ ಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕೈ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಕುಣಿದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಚಕ್ರದಿಂದ ರಾಕ್ಷಸಿಯನ್ನು ಕೊಂದ ಮೇಲೆ, ಬೇರೊಬ್ಬ ರಾಜನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಜ್ಜಿ-ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲು ರಾಜನು ಹುಲಿ ಹಾಲನ್ನು, ಸಿಂಹದ ಹಾಲನ್ನು ತರಲು ಹೇಳುವುದೂ ಇದೆ. ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ರಾಜನಿಗೆ ಇದ್ದ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸದಿರುವುದು ಕಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ದೋಷ.

ರಾಜನು, “ಇವ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿ ಅವನನ್ನು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಒಗೆದು ಸಾಯಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹುಡುಗ ನಾಣ್ಯದ ಕೊಡ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಂದ. ಆಗ, ‘ಬಹಳ ನಾಣ್ಯ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿರಬಹುದು’ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ರಾಜನೇ ಬಾವಿಗೆ ಹಾರಿ ಸತ್ತ ಆಶಯ ಭಾಗವೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಮುಂದೆ ಬೇರೆ ಹುಡುಗ, ‘ತಂದೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಕಾಣದು; ಚಿತ್ರಾಂಗಿ ಹೂ ತರಬೇಕು’ ಎಂದು ಹೊರಟ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟದ ವೃತ್ತಾಂತವಿಲ್ಲದೆ ಕಥೆ ಸಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲೂ ಆ ಚಿತ್ರಾಂಗಿ ಹೂ ಮರದ ಎಲೆ, ಎಲೆಗೊಬ್ಬ ರಕ್ತಸ ಮತ್ತು ಮಹಾಶೇಷ ಕಾಯಲು ಇದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿ ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ತನ್ನ ಗರುಡನನ್ನು ಕೊಟ್ಟ. ತಮ್ಮ ಎಲೆಗೊಂದಿರುವ ರಕ್ತಸರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದು ಸಮಂಜಸವೇ. ಆದರೆ, ಬಿಲ್ಲು-ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನಿ ಮಗ (ತಮ್ಮ) ಕೊಟ್ಟುದನ್ನು ತಿಳಿಸದಿರುವುದು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಲೋಪ.

ಇಲ್ಲಿ ಶಂಕರಾಣಿಯು ಹುಡುಗನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶರಣಾಗಿ, “ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗು” ಎನ್ನುವುದೂ; ಪರಮಾತ್ಮ (ಕೃಷ್ಣ) ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದೂ ಇನ್ನೊಂದು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆ. ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗುವಂತಿದೆ.

8) ಓಲೆ ಭಾಗ್ಯ

ಈ ಚಿಕ್ಕ ಕತೆಯು ಸಂಭಾವ್ಯ, ಅಸಂಭಾವ್ಯ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ವೇಗವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಘಟನೆಗಳು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿ, ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಮುಕ್ತಾಯ ಪಡೆದು, ಮುಕ್ತಾಯವು ಸಾಧಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕತೆ ಇದು.

ಇಲ್ಲಿ ಪರದಾನಿ/ಪ್ರಧಾನಿ/ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯದ ಅರಸನ ಪ್ರಧಾನಿ. ಅವನ ಹುಡುಗಿ, ಕಾಳಿದಾಸನ ಮಗ, ಕನಕದಾಸನ ಪತ್ನಿ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿರದ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ತಂದು, ತನಗೆ ಬಯ್ಯಲು ಪ್ರಧಾನಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಕಿ ಅವಳನ್ನು ತೌರಮನೆಗೆ ತಂದರು.

ಕನಕದಾಸನು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಉಳಿದಿದ್ದ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೂಪಕರು ಹೇಳದುದು ಕಥೆಯ ಒಂದು ದೋಷ. ಆದರೆ, ಕನಕದಾಸನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಎಂಬುದನ್ನು ಮುಂದೆ ಉಹಿಸಬೇಕು. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು, ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಕನಕದಾಸ ಹೋದವನು ಮಾಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಹೆಂಡತಿಯ

ಬಳಿ ಪೊಲೀಸರ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮಾಳಿಗೆ ಹತ್ತಲು ಇಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಂದ ಸರ್ಪದ ಬಾಲ ಹಿಡಿದು ಮಾಳಿಗೆಗೆ ಹತ್ತಿ ಹೋದುದು ಅಸಂಭಾವ್ಯತೆಯ ಪರಮಾವಧಿ. ಕಲ್ಪನೆಯ ಹೊಸ ತರಹದಿಂದಾಗಿ ಇದು ರಮ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿಯರ ಚಿಕ್ಕ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಕುರಿತ ಅವಳ ಕಾಳಜಿಯೂ ತನಗಾಗಿ ಅವನು ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಯುವ ಗಂಡಾಂತರ ಬರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಊಹಿಸಿ, ಅವಳು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ- 'ಹೀನ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಬಂದಿರಿ. ಕುಲದೇವರ ಮೇಲೆ ಮೋಹ ಮಾಡಿದರೆ ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತಿತ್ತು' ಎನ್ನುವಾಗ, 'ನೀವು ಹಾಕಿದ ಕಾಲ ಮೆಟ್ಟು ನಾನು' ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅವಳ ಧನ್ಯತೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ರಾಮಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವಾಗ- ಕಾಡಿನ ಪಿಶಾಚಿ ಇಲ್ಲಿ, ಪಿಶಾಚಿಯ ಬೆದರಿಕೆಗೆ ಕನಕದಾಸ ರಾಮನ ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಮುಂದೆ ಹೋದಾಗ ಹನುಮಂತ ಭೆಟ್ಟಿಯಾದ ಅಸಾಧ್ಯ ಘಟನೆ; ರಾಮ ವೇಷ ಮರೆಸಿ ಬಂದು, ಮುಂದೆ ನಿಜರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತುದು; ಪಿಶಾಚಿ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದ ಕಾರಣ ಭಕ್ತನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ರಾಮ ಬಂದುದು.

“ಮೊದಲಿನಂತೆ ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರಾಗಿ ಉಳಿಯಿರಿ” ಎಂಬ ರಾಮನ ಉಪದೇಶವು ಪಾತಿವ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ನೀಡಿದ ಅನುಗ್ರಹ ಸೂಚಕವಾದುದು.

‘ಜಗದೇಕವೀರನ ಕಥೆ’ಯಲ್ಲಿ ‘ಅತಿಮಾನುಷ ಸಹಾಯಕರು’ ಮತ್ತು ‘ಪ್ರಾಣಿ ಸಹಾಯಕರು’ ಕಥೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಾಯ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅತಿಮಾನುಷ ವಿರೋಧಿ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಶಿವನ ವರವಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಕಾಳಿಕಾದೇವಿಯ ವರವಿರುವ ನಾಯಕ-ನಾಯಕಿಯರಿಗೆ ಈ ವಿರೋಧಿಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವುದು ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನ ಪಾತ್ರವೂ ಗೌಣವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ, ‘ಪತಿಯು ಬದುಕಿರಬೇಕು. ತನಗೆ ಕಷ್ಟವಾದರೂ ಆಗಲಿ’ ಎಂಬ ಗಂಡನ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಚಂದ್ರಸೇನನ ಹಿರಿರಾಣಿ ಕಲಾವತಿಯ ತ್ಯಾಗವು- ಮುಂದೆ ಅವಳ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಜಗದೇಕವೀರನಿಗೆ ಕಾಳಿಕಾದೇವಿಯ ಅನುಗ್ರಹವಾಗಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

‘ಪಾತಾಳಕೇತು’ ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ನೆಲದ ಕೆಳಗಿನ ರಾಜ್ಯದವ. ನಾಗಕನ್ನಿಕೆಯೆಂಬ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಪಾತಾಳದಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿ ತಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ.

ಜಗದೇಕವೀರ ತಂದಿದ್ದ ಹರಳನ್ನು ತಾಯಿ ಶೆಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಅದನ್ನು ಅವನು ಚಂದ್ರಸೇನರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಹರಳು-ಹುಡುಗಿ ಎರಡೂ ಬೇಕೆಂದು ರಾಜ ಕಟ್ಟಾಡ್ಡೆ ಮಾಡಿದ.

ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ ಕೊಲ್ಲುವ ತಂತ್ರ ಮಾಡಿ, ಜಗದೇಕವೀರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಬಾವಿಯಲ್ಲಿಳಿದ ಜಗದೇಕವೀರ, ರಾಕ್ಷಸನ ಜೀವದ ಕಾಯಿ ಇರುವುದನ್ನು

ಅವಳು (ನಾಯಕಿ) ಉಪಾಯದಿಂದ ತಿಳಿದಳು. ಇಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಗಿಳಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೀಲಿಕ್ಕೆ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ತಗೊಂಡು, ದೊಡ್ಡ ತಲವಾರ ತಕ್ಕೊಂಡು ಮರದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸನ ದೇಹವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಬೇಕು.

ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ ತಂತ್ರ ಮಾಡಿ, ನಾಯಕ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ನಾಗಕನ್ನಿಕೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ತಂದು, ಚಂದ್ರಸೇನನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು; ಮುಂದೆ ಗಂಡಭೇರುಂಡ - ಹೆಣ್ಣುಭೇರುಂಡ - ಶಾಪದಿಂದ ಪಕ್ಷಿಗಳಾದ ಗಂಧರ್ವರು ಇವರು ಹಕ್ಕಿರೂಪದಿಂದ ಕಥೆ ಹೇಳಿ ಮನುಷ್ಯರಾದರು.

ಹೀಗೆ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಕಥೆ ಸುಖಾಂತವಾಗುವಂತೆ ಯೋಜಿಸಿದ ಕಥೆಗಾರನ ಕೌಶಲ್ಯವು ಮೆಚ್ಚುವಂಥದು.

9) ಶಾಪ ಪರಿಹಾರ

'ಶಾಪ ಪರಿಹಾರ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸು ತಂಬೂರಿ, ಇಲ್ಲವೆ ವೀಣೆ ಆಗುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಶಯವು ಮುನಿಗಳು-ಮಾಲಿಕರು ಅವಳನ್ನು ಒಬ್ಬರಾದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರು ಆಶಿಸುವ ಆಶಯಗಳೂ ಹೊಸವಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಒಂದು ಸೊಟ್ಟೆ (ದೊಣ್ಣೆ) ಕೊಟ್ಟು ತಂಬೂರಿ ಪಡೆದನು. ಇನ್ನೊಬ್ಬ, ಮಾಟದ ಜೋಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಪಡೆದ. ಈ ಜೋಳಿಗೆಗೆ ಮುಂದೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸ್ಥಾನವೂ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹಗ್ಗ ಕೊಟ್ಟು ತಕ್ಕೊಂಡ.

ದೇವಕನ್ನೆ ನರ್ತಿಸಲು ದೇವೇಂದ್ರನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದ್ದರಿಂದ ಮೂರು ಸಾರ ಕ್ರಮೇಣ ಮರ, ಶಿಲೆ, ಉಸುಕು ಆಗುವ ಶಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಉಂಟು. ಆದರೆ, ತಂಬೂರಿಯು ಅವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದ ಮಾಡಲು ಬಂದಳು. ಮೊದಲು ಹಕ್ಕಿ, ಎರಡನೇ ಸಲ ಹುಡುಗರ ಹಾಣಿ ಕೋಲು, ಮೂರನೇ ಸಲ ಹುಡುಗರ ಚಂಡು ದೇವೇಂದ್ರ ನರ್ತನಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿ, ದೇವೇಂದ್ರನ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಆಗ ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟನು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊಸತನವಿದೆ.

10) ಉಳ್ಳವರು ಇಲ್ಲದವರು

ಈ ಕಥೆಯು ಬಡವರು, ಬಲ್ಲಿದರು ಭಿನ್ನರೀತಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಲೋಕ ರೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಕಥೆ. ಇದನ್ನು ನನಗೆ ಬಹಳ ಹಿಂದೆ 1962ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದವರು ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಹಲಸು ಮಾವು ಎಂಬ ಮಾಸೂರು ಭಾಗದ ಭಾಗೀರಥಿ ಮಂಜ ಹೆಗಡೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲೇ ನಲವತ್ತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅವಳು ಹೇಳಿದ್ದು ಹವ್ಯಕರ ಮನೆ ಮಾತಿನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಸಂಕಲನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಶುದ್ಧ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೆನು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಈ ಆಡು ಮಾತು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಪರಿಚಿತವಾದದ್ದು. ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಈ ಶುದ್ಧ

ಭಾಷಾರೂಪವನ್ನು ಹವ್ಯಕರ ಆಡುಮಾತಿಗೆ ತದ್ವತ್ತಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಬಹುದು. 'ಬೆಣ್ಣೆಯಿದ್ದರೆ ತುಪ್ಪ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಲ್ಲ' ಎಂದ ಹಾಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ತೋರಿಸಲು ಈ ಚಿಕ್ಕ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಂಡುದು. ಮೂಲ ಹವ್ಯಕರ ಆಡುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆಯ ಸರಣಿಯನ್ನು ಬರೆದು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇದು 'ಅತಿಮಾನುಷ ಸಹಾಯಕರು' ಎಂಬ ಕಥಾವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಈಶ್ವರ-ಪಾರ್ವತಿ ಇವರು ಸಾಮಾನ್ಯರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ದೇವರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ತೀರ ಬಡ ಮುದುಕಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಬರುವಂತೆ ಅವರು ಮಾಡಿದರು.

ಕಥೆಯು ದೊಡ್ಡ ರಾಜನ ಮನೆಯ ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದ ಚಿಕ್ಕ ವರ್ಣನೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬರುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಈಶ್ವರನು ನಡೆಯಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಸಿರಿವಂತರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು ಒಲ್ಲದ ಗಂಡನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತರುತ್ತಾಳೆ. ಅವರು ಬಂದುದು ಭಿಕ್ಷುಕರ ವೇಷದಲ್ಲಿ. ಇವರನ್ನು ಈಶ್ವರನ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಂತೆ ಬೇಡುವ ಮುದುಕ-ಮುದುಕಿ ಎಂದು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಅನಾದರಿಸಿದರು.

'ಸೆಟ್ ಮುಡಿ' ಎಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿನ ಕೊನೆಯ (ಆರನೆಯ) ದಿನದಲ್ಲಿ ಗಂಡನ ಮನೆ ಸೇರಿದ ನವವಧು ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ, ಅನ್ನದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸೆಟ್ಟುಗವನ್ನು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಇಕ್ಕುವುದು- 'ಸೆಟ್ಟುಗ ಮುಹೂರ್ತ'. ಇಲ್ಲಿ, ಆ ದಿನ ಈ ಬೇಡುವವರಿಗೆ ಅನ್ನ ಹಾಕದೆ ಒನಿಕೆ ತಂದು ಹೊಡೆವ ಹೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿ ಓಡಿಸಿದರು.

ಭಿಕ್ಷುಕ ವೇಷದವರ ಅನಾದರಣೆಯ ಫಲವೆಂದರೆ ಮನೆಯ ಕೋಳಿಬೆಂಕಿ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿದ್ದು, ರಾಜನ ಪರಿವಾರದವರು ಅದನ್ನು ನಂದಿಸಿದರು.

ಇವರು ಬಡ ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ಮಗನು ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಅಜ್ಜಿಯು ಇವರನ್ನು ಕರೆದಳು. ಉಟಕ್ಕೆ ಸಹ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಲು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ದೇವರ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಅಜ್ಜಿಗೆ ಬಂತು. 18 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದ ಅವಳ ಮಗನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದ್ದು ಕಟ್ಟುಕಥೆಯ ಪರಮಾವಧಿ. ಇಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಆಶೆಯವಿದೆ. ಏನೆಂದರೆ, ಈಶ್ವರ ಕಮಂಡಲು ನೀರು ತಳಿದು, ಅವ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಹುಡುಗನಾಗಿ ಬಂದುದು.

ಹುಡುಗನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡಲು ತೌರಮನೆಯ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ, ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಕಿರಿಯನು, 'ಒಂದು ಹೇರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡುವೆ' ಎಂದನು.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯನಿಗೆ ಆ ಕೂಸನ್ನೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲವಿದೆ. ಅಜ್ಜಿ ಮಗನಿಗೆ ಕಿರಿಯ ತಮ್ಮನ ಮಗಳನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರು ಎಂದರೆ ವಿರೋಧವಾಗದು.

ಹಿಂದಣ ಕಾಲದ ಮದುವೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಸಂಭಾವ್ಯವಾಗಿದ್ದುದು ದೊಡ್ಡ ದೋಷ.

“ದೊಡ್ಡವರ ಮನೆಯ ಮಾತು ಚೆಂದ, ಬಡವರ ಮನೆಯ ಊಟ ಚೆಂದ” ಎಂಬ ಗಾದೆಯಿದೆ. ಆದರೆ, ಈ ಗಾದೆ ಎಲ್ಲ ಸಾರಿಯೂ ಸತ್ಯವಾಗಿರದು. ಶ್ರೀಮಂತರ ಸೊಕ್ಕು, ಅಟ್ಟಹಾಸ, ಆಡಂಬರ ಪ್ರದರ್ಶನ ಇರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಬಡವರೊಡನೆ ಅವರ ಮಾತೂ ಗಡಸು. ಒನಿಕೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೊಡೆದು ಓಡಿಸುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಹೋಗಬಲ್ಲರು.

11) ಪಟ್ಟಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಕತೆ

‘ಪಟ್ಟಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಕತೆ’ ಎಂದಿರುವ ಕಥೆಗೆ ‘ವಜ್ರಕುಮಾರ’ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮರದ ತುದಿಯ ಮೇಲೆ ಏಳು ಆನೆ ಮೇಯುವ ಆಶಯ ಅಸಮಂಜಸವೆಂದೆನಿಸಿದರೂ ನೆಲದ ಮೇಲಿಂದಲೇ ತಗ್ಗಾಗಿರುವ ಮರದ ತುದಿಯ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಮೇಯುತ್ತವೆ ಎಂಬ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು.

ಇಲ್ಲಿ ರಾಣಿಯೇ ಈ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿದ್ದು – ರಾಜ ಸುಳ್ಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಪಂಥಕಟ್ಟಿ ದುಡುಕಿದನು. ಸಾಧ್ಯವಾದ ರಾಣಿಯು ‘ತನ್ನ ತಲೆ ಹೋದರೆ ಹೋಗಲಿ, ರಾಜನು ಸಾಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬೇಡ’ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಬೇರೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯಂತೆ ಮಾತನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಆಳುಗಳೇ ಇಲ್ಲಿ ಸಾರಾಸಾರ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ರಾಜನ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಸಿದರು. ಕೊಲೆಗಡುಕರೂ ‘ಕತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಶಿಶು ಹೊಳೆಯಿತು’ ಎಂದು, ‘ವಧಿಸಿದರೆ ಘೋರ ಪಾಪ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಸಿಡಿಲು ಎರಗೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಾವಿಯ ಕಡೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದರು.

ಸಿಡಿಲೆರಗಿದ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಶು ಅತ್ತುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಸೇವಕರು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಜೋಪಾನ ಮಾಡಿದನು ಶೆಟ್ಟಿ.

ಮಹಾಶೇಷನ ಮಗಳು ಪಾತಾಳದಿಂದ ಬಂದವಳು, ಈ ವಜ್ರಕುಮಾರನನ್ನು ನೋಡಿ ಗಡಬಡೆಯಿಂದ ಎರಡು ವಜ್ರದ ಹರಳು ಬಿಟ್ಟು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿದಳು.

ಶೆಟ್ಟಿ ರಾಜನಿಗೆ ಈ ಹರಳು ನೀಡಿದ ಮೇಲೆ— ‘ಎಲ್ಲಾ ಹರಳುಗಳನ್ನೂ ಆಮೇಲೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಆಡುವ ಹುಡುಗಿಯನ್ನೂ ತಂದು ಕೊಡಬೇಕು’ ಎಂದು ರಾಜ ವಜ್ರಗೆ ಜೋರು ಮಾಡಿದನು.

ಮುಂದೆ, ‘ಶೇಷನನ್ನು ಕೊಂದು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ತರಬೇಕು’ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಶೇಷನ ಜೀವದ ಕಾಯಿ ಕೇಳುವುದು ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲಿ ಶೆಟ್ಟಿಯ ಮಕ್ಕಳು, ಹುಡುಗಿಯ ಆಶೆಗೆ ವಜ್ರನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತದೆ ಅವಳನ್ನು ಕರೆತಂದ ಘಟನೆ ಹೊಸದಲ್ಲ, ಹಲವು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿರುವುದೇ.

ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ವಿವರ ತಂದುದರಿಂದ ಕಥೆ ಓದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದು ನಾಡವರ ದೇಸಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಕಥೆ.

12) ತಂತ್ರ ಅತಂತ್ರ

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗರುಡನಂತಹ ವಿಮಾನದ ಆಶಯವನ್ನು ಹೋಲುವ ಆಶಯವು ಕಥೆಯಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಆದರೆ, ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಿರುವುದು- ಕೃಷ್ಣನ ಹಾಗೆ ಸೋಗು ಹಾಕಿದ ವಿಲೋಬಾಚಾರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಮುಸಲಾಯುಧ ಬಿಟ್ಟು ಅವನ ಟೊಂಕ ಮುರಿವಂತೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟುದರಲ್ಲಿ.

ಇಲ್ಲಿ ಗರುಡನ ಆಧಾರದ ವಿಮಾನ ತಾಸಿಗೆ ನಾಲ್ಕತ್ತು ಯೋಜನ ಹಾರುವಂಥದು. ಗರುಡನ ಆಕಾರ ಯಾಕೆ ಅಂದರೆ- ಆಚಾರಿ ಕೃಷ್ಣನೇ ಎಂದು ತಿಳಿದು, ರಾಜನ ಮಗಳು ಒಲಿಯಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶ. ರಾಜನ ಮಗಳು ಇವನ ಮಾತಿನಿಂದಲೂ ಗರುಡ ವಿಮಾನ ವಾಹನದಿಂದ ಇವನೇ ಕೃಷ್ಣದೇವ ಎಂದು ತಿಳಿದು, ಇವನಿಗೆ ಈಲಾಗಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದಳು.

ಇದಕ್ಕೆ ರಾಜನ ಮಗಳು ಪ್ರಾಯ ಬಂದರೂ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ರಾಜ ಮಾಡದಿದ್ದುದು ಆಚಾರಿಯ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ನಾರದನೂ, ಕೃಷ್ಣನೂ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಢಿಯ ಅರ್ಥ ಮಾಡುವುದಾದರೆ- ಕೃಷ್ಣ ಇಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ. ಅವನು ಬಲರಾಮನ ಮುಸಲಾಯುಧ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಅದು ಪೊಲೀಸನ ಲಾರಿಯಂತೆ ಇದೆ. ಟೊಂಕಮುರಿದ ವಿಲೋಬಾಚಾರಿಯ ಕಥೆ ಮುಗಿದಂತೆಯೇ.

ಈ ಕಥೆಯ ಮುಕ್ತಾಯದಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯ ತಿರುವು ಇದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನಾದ ಮೇಲೆ ತಂದೆಗೆ ಹೇಳಿದ ಅವಳ ನಿರ್ಣಯ, 'ನನ್ನ ಪ್ರಿಯನ ಟೊಂಕ ಮುರಿದಿರುವುದರಿಂದ ಅವನ ಸೇವೆಯಲ್ಲೇ ಕಾಲ ಕಳೆವೆ' ಎಂಬುದು ಪ್ರೇಮಪಿಪಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಚ್ಚಿದವನೊಡನೆ ಬೆರೆತ ರಾಜನ ಮಗಳು ಅವನ ಸೇವೆಯಲ್ಲೇ ತನ್ನ ತ್ಯಾಗ ಜೀವನವನ್ನು ಕಳೆದು ಕಥೆಗೆ ಅತಿಶಯ ಮಹತ್ವ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ನಾಡವರ ದೇಸಿ ಮಾತು ಮತ್ತೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ.

13) ತಕ್ಕ ಶಾಸ್ತಿ

ಈ ಕಥೆಯು ಮಾಂತ್ರಿಕ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೇವಕನ್ಯೆಯರು ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು; ಒಬ್ಬ ಮುದಿ ಸನ್ಯಾಸಿಯೂ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೇ.

ದೇವಕನ್ಯೆಯರು ಏಳು ಮಂದಿ, ರಾಜಕುಮಾರರು ಏಳು ಮಂದಿ. ಕಿರಿಯ ದೇವಕನ್ಯೆ ಕಿರಿರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆತಂದಳು. ಇಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ರಾಜಕುಮಾರರು, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ದೇವಕನ್ಯೆಯ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ

ಸಂಗಡ ಇದ್ದು ಸಂಗಸುಖ ಪರಸ್ಪರರು ಪಡೆದ ಮೇಲೆ— ಹಿರಿ ದೇವಕನ್ಯೆಗೆ ತಾವು ದೇವತೆಗಳು, ಈ ಮಾನವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕು ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿ ಬಂತು. ಇಲ್ಲಿ ಈ ಕನ್ಯೆಯರು ಅಪ್ಪರೆಯರಂತೆ ನೀತಿಗೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟವರಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದೇನೋ. ಕಿರಿಯವಳು ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದ. 'ಬರೇ ಕೇವಲ ದೇಹ ಸುಖಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರೇಮ ಸುಖ ಹೆಚ್ಚಿನದು' ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕತೆಗಾರ ನಿರೂಪಿಸಿದಂತಿದೆ. ಆದರೆ, ಕಿರಿ ತಂಗಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಹಿರಿಯಳು ಹಾದಿಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಉಳಿದವರೊಡನೆ ಹೊರಟಳು.

ಇಲ್ಲಿ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತಡೆಯೊಡ್ಡಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡುವುದು, Obstacle fight ಇಲ್ಲೂ ಇರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ವಿವರದಲ್ಲಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿವೆ.

ದೇವಕನ್ಯೆಯರು ಇಲ್ಲಿ ಸುರಂಗದಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟಾಟ ಆಡುವಾಗ, ಸರಪಳಿ ಹಿಡಿದು ಏಳೂ ಕುಮಾರರು ಜಗ್ಗಿ, 'ಕುದುರೆ ಕಟ್ಟಿಯಾದರೂ ಎಳೆಯಬೇಕು' ಎಂದು ಕಿರಿಯಳು ಹೇಳಿದಂತೆ ಎಳೆಸಿದ ಮೇಲೆ ಹಿರಿಯಳೂ ಈಲಾದಳು.

ಇಲ್ಲಿನ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ದುಷ್ಟನಾದರೂ ವಯೋಧರ್ಮದಿಂದ ಕಾಮವಿರಹಿತ ಸೌಂದರ್ಯ, ಪ್ರೇಮ ಮಾಡುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದವನು. ಹದಿನಾರು ಸ್ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರಲ್ಲಿನ ರಹವಾಸಿ(ದೇವತೆ)ಗಳು, 'ದೂರದಿಂದ ಸುಂದರ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿಯೇ ಸುಖ ಪಡುವರು' ಎಂದು ಇರುವಂತೆ ಈ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಜಾಯಮಾನ. ಸುಂದರಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಾಟದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾಯಿಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಿದೆ. 'ಕಲ್ಲ ಮಟ್ಟಿನ ನಾಣ ಜೋಗಿ' ಮುಂತಾದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಜಾಲನಾಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಪಹರಿಸುವುದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆಯೂ ಇದೇ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಕಥಾವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಆತ ಅಪಹರಿಸಿದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದ ಏಳೂ ಕುಮಾರರು ಅರ್ಧ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದು, ಅರ್ಧ ಹಾಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಕುದುರೆ ಹತ್ತಿ ಹೊರಟವರನ್ನು ಅವನು ಕಲ್ಲು ಮಾಡಿದನು. ಇಂಥ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವಂತೆ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಜೀವದ ಕಾಯಿ (Life token) ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಯುಕ್ತಿ ಇಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಆದರೆ, ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಜೀವವು ದೇವಲೋಕದ ಏಳು ಬಿಳಿಯಾನೆ ಬಂದು ಮದಗದ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಿಸಿ, ಮೊಸಳೆಯ ತಲೆ ಒಡೆದು ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗಿಳಿಯನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವ ಈ ಆಶಯ ಸರಪಳಿ ವಿಶೇಷವಾದದ್ದಾಗಿದೆ.

'ತಕ್ಕ ಶಾಸ್ತ್ರ' ಕಥೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಥೆಯ ಜಾಡಿನಲ್ಲೇ ಸಾಗಿದರೂ ಅದು ಹೊಂದಿರುವ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆವು. ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದವರು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಶಿರೂರಿನವರು. ಆದರೆ, ನಿರೂಪಕರು ಕುಂದಾಪುರದ ಕನ್ನಡ ದೇಸಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಕೇಂದ್ರ, ಹೇಳಿದ್ದು, ಹೇಳು... ಮುಂತಾದ ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವೇ ಶಬ್ದಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಇಣುಕುತ್ತವೆ. ನಿರೂಪಕರು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲೂ ತಪ್ಪದೆ ವಿವರ ಹೇಳಿದುದು ಮೆಚ್ಚುವಂತಿದೆ. 'ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಹರಳಿನ ಕರಡಿಗೆ ಹುಗ್ಗು ಇಡಬೇಕು. ಅದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಮಾಟ ನಡೆವುದು' ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯೂ ಉಂಟು. ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಒಳ್ಳೇ ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ-

ಕಲ್ಲಾಗಿದ್ದವರು ಏಳೂ ಮಂದಿ ಜೀವ ಬಂದು ಎಚ್ಚತ್ತು, ಹುಡುಗನೇ ಕಿರಿಕನೈಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದವ ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ನೋಡಿದ್ದು; ಇದು ತೀರಾ ಸಹಜವಾದ ರೀತಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬಣ್ಣನೆ, ಕಲೆಗಾರಿಕೆ.

14) ಅಜಾಪ್ತಮಾಸೀ ವಿದ್ಯಾ

ಇದು ಇನ್ನೊಂದು ಮಾಂತ್ರಿಕ ಕಥೆ. "ಅಜಾಪ್ತಮಾಸೀ ವಿದ್ಯಾ"- ಈ ಹೆಸರಿನ ಅರ್ಥವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ 'ಅಜ' ಅಂದರೆ- ಬ್ರಹ್ಮ; ನಾಲ್ಕು ಮುಖ ಉಳ್ಳವನು. ಬ್ರಹ್ಮನ ನಾಲ್ಕು ಮುಖ ಅಂದರೆ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು. ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳ 'ಆಪ್ತ' ಅಂದರೆ- 'ಮಂತ್ರ'. ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಇರುವ ವೇದಗಳೇ ಮಂತ್ರದ ಆದಿ ರೀತಿಯವು. ಅಜ=ಆಪ್ತ - ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳ ಆಪ್ತಮಂತ್ರಗಳೇ. ಮುಂದಿನ 'ಮಾಸೀ' ಎಂಬುದು 'ಮಾಯಾ' ಎಂಬುದರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಮಾಸಿದ ರೂಪ- ಮಾಯಿಸು, ಮಾಸು. 'ಅಜಾಪ್ತಮಾಸೀವಿದ್ಯಾ'- 'ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆವ ವಿದ್ಯೆ'. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೂಪ ಮಾಯವಾಗಿ, ಬೇರೆ ರೂಪಧಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಜಾದೂ ವಿದ್ಯೆಯ ರೀತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಚತುರ್ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಅಧರ್ವಣವೇದದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ-ಮಾಟಗಳ ವಿಷಯವೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಜಾದೂವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ತೋರಿಸುವುದಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಈ ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೇ ರೂಪಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿ, ಪರಿವರ್ತಿತ ಪ್ರಾಣಿಯ ಸಹಜ ವರ್ತನೆ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಜಾದೂ, ಇಂದ್ರಜಾಲ- ಇವು ಮರೆ ಮೋಸದ ಕೃತ್ಯಗಳು. ಇಲ್ಲಿ (ಕಥೆಯಲ್ಲಿ)ಹೂಬೇಹೂಬು ಪರಿವರ್ತನವಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಕಮಲದ ಹೂವಾದ ರಾಜಕುಮಾರನು ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಕಮಲವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತನಾಗಿದ್ದವನು. ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆ ಮಾಂತ್ರಿಕನ ಮಗಳು ಒಬ್ಬ ಸುಂದರ ಪುರುಷನನ್ನು ಪ್ರೇಮಿಸಿ, ಅವನನ್ನುಳಿಸಲು ಮಂತ್ರವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲೂ 'ಕನ್ಯಾ ವರಯತೇ ರೂಪಂ' ಎಂಬುದಿದೆ. ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಗುರುವಾಗುವುದರಿಂದ 'ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆಯೇ ನಿನ್ನಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆವೆ' ಎಂದು ರಾಜಕುಮಾರನಿಂದ ಹೇಳಿಸಿದುದು ನಿರೂಪಕರ ನೈಪುಣ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವನೇನಾದ ಮಾಂತ್ರಿಕನ ದೇಹದ ಮೂರು ಭಾಗ ಕೂಡಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಜೀವಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವು ಕೂಡದಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆ, ಅರ್ಧ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷೆ ಇದೆ.

15) ಚಿನ್ನದ ಚೀರಣಿ, ಬಣ್ಣದ ಬಾಚಣಿ

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಗೂ, ಜೋಯಿಸರಿಗೂ ಹಣದಾಸೆ ತೋರಿಸಿ ಶಿಶುಗಳ ನಾಶಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಕುವುದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಉರಿಪಿಂಡ' ಕಥೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಇಲ್ಲ. "ಸೊಸೆಯಂದಿರ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿದರೆ ಸಾಕು" ಎಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದವನು ಶಿಶುಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿದ್ದ ಬಾಳೆಯ ಹಾಗೂ ಕೌಲಿಯ ನಾಶನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದನು.

ಈಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಭಟ್ಟರಿಗೆ ದೇವರು ತನ್ನ ನೈವೇದ್ಯದ ಅಕ್ಕಿ, ಅನ್ನ ಶಿಶುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಕಲು ತಿಳಿಸಿದ್ದು, ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿಸಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸವತಿಯರು ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿ ಸುಡುವ ದುಷ್ಟತನ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ನಿರೂಪಕಿಯು ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಿಗೇ ನಂದನೆ ಮಾಡಿದ ವಾಕ್ಯವಿರುವುದು ವಿಶೇಷ.

“ಹೆಂಗ್ಲಿಗಿಂತಾ ದೈತರಿಲ್ಲಾ; ಸ್ವಾಮಿ ಹೆಂಗ್ಸರು ಯೇನೂ ಮಾಡೂಕೆ ತಯಾರಿದ್ದವು” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು ಅರ್ಥಸತ್ಯ ಮಾತ್ರ.

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನೂರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳ ಅಕ್ಕನ ಪಾತ್ರವು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಈಶ್ವರ ದೇವರು ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಹೊರಟುಹೋಗುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಏನನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟರೆ ತಿನ್ನಬೇಡೆ ಎಂದರೆಂತೆ; ಹಿರಿ ಹುಡುಗಿ ಆ ಮಾತು ಪಾಲನೆಯಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ತೊಡೆಸೀಳಿ ತುಂಬುವ ಆಶಯವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದಾಗಿದೆ.

ದೇವರು ಮೂರು ಹರಳು ಮಂತ್ರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಕಥೆಯ ಒಂದು ದುರ್ಬಲ ಅಂಶವಾದರೂ, ಮೂರು ಜನ ತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಪಾಲಾಗಿ ಹೋದ ಕಾರಣ, ಅಳುವ ಹುಡುಗಿಯ ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿದುಬಂದ ನೀರನ್ನು ನೀರಡಿಸಿ ಅರಸನ ಪರಿವಾರದವರು ಕುದಿದರೆಂಬ ಆಶಯವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ರಾಜ ಮದುವೆಯಾಗಿ, ಅವಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಮುದುಕಿಯನ್ನು ಜತೆಗೆ ಉಳಿಯಲು ಕರೆತಂದುದು ಅವಳ ಅಕ್ಕನೆಯೇ ಎಂಬುದು ಕಥೆಯ ಹೆಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೆಚ್ಚಬೇಕಾದ ಆಶಯ. ನೂರೊಂದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಂದು ಸಾಕಿದ್ದ ರಾಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದವಳು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದವಳು ಹುಡುಗಿ ಎಂದು ತಿಳಿದುದು ಅವನ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಅವಳು ಬೇರೆ ಯಾವ ಹುಡುಗಿಯಲ್ಲ; ಅವನ ಹುಡುಗಿಯೇ. ಆದರೆ, ತಾನು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿಸದೆಯೇ ಪತ್ರ ಬರೆದುದರಿಂದ ಅವನು ಹಾಗೆ ತಿಳಿದುದು ಸಹಜವೇ. ಇದು ಕತೆಗಾರ್ತಿಯ ಜಾಣ್ಮೆಯ ಗುರುತು. ಮಾಚಿ ಕೊನೆಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ್ದು ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಕಾರಣ.

ಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ರಾಜನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

16) ಪದಕರಾಜ-ಪದ್ಮಾವತಿ

ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವ ‘ಪದಕರಾಜ-ಪದ್ಮಾವತಿ’ ಕಥೆಯು ಭವ್ಯತೆಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಕಥೆಯ ಕೊನೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಟಕೀಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪದಕದ ಸರವು ಬಂದು ತಪ್ಪೇಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಪದಕದ ಸರವು ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳ, ಒಂಬತ್ತು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಶಿಶುವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ್ದು. ಆದರೆ, ಗರ್ಭಾಶಯದ ಹೊರಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಶುವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾದದ್ದು ತುಂಬಾ ಚಮತ್ಕಾರದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಪದಕರಾಜನ ಸೋದರತ್ತೆಯು ಶಿಶುವಿಗೆ ಬಾಯಿಗೆ ತಿನ್ನಲು ಹಾಕಿದ್ದ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ತಿನ್ನದುದರಿಂದ ಶಿಶು ತನ್ನ ವೈರಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅವಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗಳೇ ಕಥಾನಾಯಕಿಯಾಗಿ— ಪದಕರಾಜನ ಒಡನಾಡಿಯಾಗಿ, ಅತಿಶಯ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮೆರೆಯಿಸಿದ ಅಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕಟ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಜತೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಅತ್ತೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ, ಪದ್ಮಾವತಿಯ ತಂದೆ ಕೇಳಿದ ಮೂರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದುದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದಾದರೂ, ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ನಿರೂಪಕರು ಅಸಮರ್ಥರಾದುದು ಕಥೆಯ ದೊಡ್ಡ ಲೋಪವಾಗಿದೆ.

ಇಬ್ಬರೂ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ, ಪದ್ಮಾವತಿ ನೀರಡಿಸಿದ ಪದಕರಾಜನಿಗೆ ನೀರನ್ನು ತರಲು ಹೋಗಿದ್ದಳು. ರಾಕ್ಷಸಿ ಮುದುಕಿಯ ಮನೆಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಬರುವವರೆಗೆ ಅವಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡುವ ರಂಧ್ರ ಮಾಡಿ (ಅಡಕಲಿಗೆ) ನೀರನ್ನು ತುಂಬಲು ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯ ಸಂದಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಕಪ್ಪೆ ಮಾತಿಗೆ ಬಂದು ಕೂತು ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚುವುದು ಉಂಟು.

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೊಂತೆಯನ್ನು ಪದ್ಮಾವತಿಯೇ ಅಡಕಲಿನ ತೂತಿಗೆ ಹಿಡಿದಳು. ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಪದ್ಮಾವತಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ನಾಯನ್ನು ಜತೆಗೆ ಕಳಿಸಿದ ಚಾತುರ್ಯವೂ ಮೆಚ್ಚುವಂಥದು. ಬುತ್ತಿ ಅನ್ನವನ್ನು ನಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ, ಬುತ್ತಿಗೆ ಅದು ಬಾಯಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಆಶಯವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದುದು. ರಾಕ್ಷಸಿ ಮಾಟದಿಂದ ಅವನನ್ನು ನಾಯಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಳು. 'ಹೋದ ದಾರಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿ' ಎಂದು ತೂತು ಮಾಡಿ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಅರಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು— ಘಾಟೀ ರಾಕ್ಷಸಿ. ಪದ್ಮಾವತಿ ಆ ಮುದುಕಿಯ ಸೇರಿಗೆ ಸವ್ಯಾಸೇರು. ಉಪಾಯ ತಿಳಿದು ಚೀಲವನ್ನು ಒಗೆದುಕೊಟ್ಟು, ಪದಕರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಳು— ಚಾಣಾಕ್ಷ ಹುಡುಗಿ ಪದ್ಮಾವತಿ.

ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಅವಳನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಪದ್ಮಾವತಿಯ ಪ್ರಸಂಗಾವಧಾನತೆಯೊಡನೆ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದುದು ಮೇಲ್ಪರಗತಿಯ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಪದಕರಾಜನನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕಿದ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಜೀವ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಅಸಾಧಾರಣ ಸಾಹಸಿ ಅವಳು.

ಮುಂದೆ ಪದಕರಾಜನು ಬಂದು ಊರಿನ ರಾಜನಾದ ಮೇಲೆ, ಏಳು ಜನ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವ ಮುದುಕಿಯರು ಬಂದ ಮೇಲೆಯೇ ಪದಕರಾಜನು ಕುಣಿತ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭವು - ಅವನು ಮೊದಲಿನ ಕಾಳಸರ್ಪವಾಗಿ ಏಳು ಹೆಡೆ ಪಡೆದು ಭವ್ಯವಾಗಿ ಕುಣಿದು ಕುಣಿದು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಬಿಟ್ಟ ದೃಶ್ಯವೂ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ, ಅದ್ಭುತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಕುಣಿದು ಕುಣಿದು ಏಳು ಜನರನ್ನೂ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೆಡೆಗಳ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಒಯ್ದ ಸಂದರ್ಭ ಕುಣಿತವೂ ಪದಕರಾಜನ ಭವ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಹಾವುಗಳು ನೆಲದ ಬಿಲಗಳಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುವುದು ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿಯೇ. ಅದರಿಂದ ಹಾವುಗಳ ಮೂಲ ನಿವಾಸವು ಪಾತಾಳ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವ ಕಲ್ಪನೆಯು ರೂಢವಾಯಿತು.

ಗಂಡ ದೊರಕದ ಕಾರಣ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ದರಿಗೆ ಹಾರಿದ ಪದ್ಮಾವತಿಯು ಋಷಿಯ ಕೈಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಸಾಯದೆ ಉಳಿದಳು. ಋಷಿಯೇ ಗರುಡಗಳ ಮೂಲಕ ಗಂಡನನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆವ ಉಪಾಯ ತಿಳಿಯಲು ಹೇಳಿದನು.

ಪಾತಾಳದಿಂದ ಬಂದ ಪದಕರಾಜ 'ಪದ್ಮಾವತೀ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮೂರು ಸಾರಿ ಅರ್ಘ್ಯ ಬಿಟ್ಟು, ಅವಳಿಗೆ ಗಂಡನ ಗುರುತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಪದ್ಮಾವತಿ ಅಸಾಧಾರಣ ಚಾತುರ್ಯವುಳ್ಳ ಧೀರಮಹಿಳೆ. ಮೂವರು ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕೊಂದವಳು. ನಾಲ್ಕನೆಯವನನ್ನು ತನ್ನ ಖಡ್ಗದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಣ ಭೀತಿಗೊಳಿಸಿ, ಅವನಿಂದ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಯುಕ್ತಿ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದವಳು. ಎಷ್ಟು ಪ್ರತ್ಯುತ್ಪನ್ನ ಮತಿಯುಳ್ಳ ಬಲಶಾಲಿ ಹೆಣ್ಣು.

17) ಐದು ಬೆರಳ ಪಣ

ಇಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆ, ಅರ್ಧ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷೆ ಇದೆ. 'ಐದು ಬೆರಳ ಪಣ'— ಈ ಚಿಕ್ಕ ಕಥೆ ಬಹಳ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ.

ಮೈಸೂರು ರಾಜನು ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿಯು ಕೊಡಲು ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನೋಡಿ, 'ಲವ್ ಎಟ್ ಫಸ್ಟ್ ಸಾಯ್ಡ್'— ಮೊದಲ ನೋಟದಲ್ಲೇ ಪ್ರೇಮ ಭಾವನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಮಂತ್ರಿಯ ಹತ್ತಿರ ಅವಳ ವೃತ್ತಾಂತ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಅವಳನ್ನು ಒಲಿಸಿ, ತನ್ನ ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ತಾನು ಐದು ಬೆರಳು ಇಟ್ಟುದನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಪಣ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದನು.

ಇಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟರು 'ಸಂಬಂಧಿಕರು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಪಡೆದರು.

ಕುಮಟಾ ಸಾಹೇಬನು ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿಯ ನೋಡಿ, 'ಇನ್ನೇನು ಕೊಡಬೇಕು' ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ಕುದುರೆಗೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು, 'ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕು' ಎಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೂ ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜ ತನ್ನ ಸಾಲಗಾರನಾದ ಒಂದೂವರೆ ಪಂಚಾಯತಿದಾರನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಪಂಚಾಯತಿದಾರ ಸಾಹೇಬನ ತಲೆಯನ್ನು ತೋರಿ ದರ ಮಾಡಿದ್ದು ತಿಳಿಯದ ಸಾಹೇಬ, ಕುರಿ ತಲೆ ಕೇಳಿದ್ದೆ ಎಂದು— 'ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿ' ಎಂದಾಗ 'ನಿಮ್ಮ ತಲೆಗೆ ಬೇಕು' ಎಂದು ಒಳ್ಳೇ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಉಪಾಯವಾಗಿದೆ.

ಐದು ಬೆರಳು ಇಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಂದಿಗ್ಧದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜನಿಗೆ, ಏಣಿ ಮಾಡಿಸಿ ಇಟ್ಟು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸುವ ಉಪಾಯ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಮೈಸೂರು ರಾಜ ಮೊದಲು ಐದು ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದದ್ದು ಏಣಿಯಾಗಿ ಘಟಿತಗೊಂಡನು.

ಈ ಕಥೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ “ತಂಜಾವೂರು ಮಂತ್ರ - ತಂತ್ರ” ಕಥೆಯ ಆಶಯದ ಹೋಲಿಕೆ ಇದೆ.

ಕೊನೆಯ ಆಶಯ ಅತಿ ನೂತನವಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರ ರಾಜನ ಬಲತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ, ಅವಳು ಬಲತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದರಿಂದ ಮೈಸೂರ ರಾಜನ ಮಗಳು ಎಂದಾಗ, ಮೈಸೂರ ರಾಜ ಅವನಿಗೆ ಮೈಸೂರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ ಎಂದು— ಅತಿ ನೂತನ ರೀತಿಯ ತಿರುವನ್ನು ತಂದು ನಿರೂಪಕರು ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರ ರಾಜನಿಗೂ ಬೇಸರವಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದ ಜಾಣ್ಮೆ ಇಲ್ಲಿದೆ.

18) ಹರಳು ದೊರೆತು ಕೊರಳು ಉಳಿಯಿತು

‘ಹರಳು ದೊರೆತು ಕೊರಳು ಉಳಿಯಿತು’ ತೀರಾ ಚಿಕ್ಕ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಥೆ. ಆಶಯ ನೂತನವಾದ ರೀತಿಯ ಕಥೆಯಿದು.

ಹರಿಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಭಟ್ಟನು ಸೀತಾದೇವಿ ಅಶೋಕವನದಲ್ಲಿ ದುಃಖ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಳೆ ಎಂದಾಗ— ‘ಶೋಕವಿಲ್ಲದ ವನದಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಗೆ ದುಃಖ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ’ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ತರಲೆ ಕ್ಷೌರಿಕನು, ‘ಭಟ್ಟರು ತನ್ನ ಅಣ್ಣ; ಅವರನ್ನು ತಲೆಹೊಡೆಯಿಸಿ’ ಎಂದ ಮೇಲೆ, ತಲೆಹೊಡೆದು ಬರಬೇಕು ಎಂದು ರಾಜನು ಕೊಲೆಗಡುಕರೊಡನೆ ಭಟ್ಟರನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು.

ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹರಳು ಬಂದು ಭಟ್ಟರ ಕೈಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಹರಳನ್ನು ದೇವರೇ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಎಂದು ನಿರೂಪಕ ಹೇಳಿದ್ದು; ದೇವರ ಮೈಮೇಲಿನ ಆಭರಣದ ಹರಳನ್ನು ಇಲಿ ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹಲಗೆ ಮೇಲಿಟ್ಟದ್ದು ಬಿತ್ತು ಎಂದು ನಾವು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಕ್ಷೌರಿಕನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ಎಂದಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಭಟ್ಟರು ರಾಜರ ಹತ್ತಿರ ಹರಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ‘ನಾವು ಪಾಲಾಗುವಾಗ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೌರಿಕನಿಗೂ ಒಂದು ಹರಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ’ ಎಂದ ಮೇಲೆ ರಾಜನು, ಇಲ್ಲದ ಹರಳನ್ನು ಕ್ಷೌರಿಕನ ಹತ್ತಿರ ತರಲು ಹೇಳಿದನು. ಈ ಆಶಯ ನೂತನವಾಗಿದೆ. ಆಗ ಕ್ಷೌರಿಕನು ತನ್ನ ಬಚಾವಿಗಾಗಿ ನಿಜ ಹೇಳಿದನು.

19) ಚಿನ್ನದ ಕಿರೀಟ

‘ಚಿನ್ನದ ಕಿರೀಟ’ ಕಥೆಯ ‘ಸ್ವರ್ಣಕಾರರು ಅಕ್ಕನ ಚಿನ್ನವನ್ನಾದರೂ ಅಕ್ಕಿಯಷ್ಟನ್ನಾದರೂ ಕಳುತ್ತಾರೆ’ ಎಂಬ ಗಾದೆಯ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸತ್ಯವನ್ನು ಚಮತ್ಕಾರದಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುವ

ಜಾಣ್ಮೆಯ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಈ 'ಸ್ವರ್ಣಸ್ತೇಯ'— ಬಂಗಾರ ಕದಿವುದು, ಇದನ್ನು ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಸೇರಿಸಿದರೋ ಏನೋ. ಯಾಕಂದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವ್ಯಾಪಾರ-ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಲಾಭ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವವರಿಗಿಂತ ಮೋಸದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭ ಪಡೆಯುವ ವೃತ್ತಿ ಜನರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಪಕ್ಕಾ ಸೋವರೀನ್ ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಹದಿನಾರಾಣೆಯ ತೂಕದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಣೆ ತೂಕದ ತಾಮ್ರವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಾಗ ಅದು ಪವನ್ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ; ಚಿನ್ನದ ಕಾಂತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ; ಮೆದುತನ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣಕಾರನು ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ವೃತ್ತಿಯ ಗೌಪ್ಯದ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸುವ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ— ಮೂವರು ತಾಮ್ರ ಸೇರಿಸಿ ಆಭರಣ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವ ತಾಮ್ರದ ತೂಕವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವರಾದಂತೆ ತಾಮ್ರ ಸೇರಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ತೀರಾ ಕಿರಿಯನು ಬರೇ ತಾಮ್ರದಿಂದ ಕಿರೀಟ ಮಾಡಿ ಚಿನ್ನದ ಕಿರೀಟವೆಂದು ಅದನ್ನು ದೇವರಮೂರ್ತಿಯ ತಲೆಗೆ ಏರಿಸಲು ಹಂಚಿಕೆ ಹೂಡುತ್ತಾನೆ. ಇವನ ಈ ಜಾದೂ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಇಟ್ಟ ತಾಮ್ರದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಚಿನ್ನದ ಕಿರೀಟ ಇಟ್ಟು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಹಂಚಿಕೆಯು ಚಮತ್ಕಾರದ ಚರಮಹಂತವನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ರಾಜರು ಈ ಮಕ್ಕಳು ಆಡುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕಿರಿ ಸ್ವರ್ಣಕಾರನಿಗೆ ಕೆಲಸ ನೀಡಿ ಫಲಿತಾಂಶದಿಂದ ಮೋಸಹೋದುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಕಥೆಯ ಅಂತ್ಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುವ ಹಾಗೆ ಕಥಾನಿರೂಪಕ ಯೋಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ನಿರೂಪಕರು ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಯಾವ ಕುಂದೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭಟ್ಟಳ ಭಾಗದ ಗೊಂಡರ ದೇಸಿಯ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೃದ್ಯತೆ ಮೂಡಿರುತ್ತದೆ.

20) ಬಾಲಗೋಪಾಲರ ಕಥೆ

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ— ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ಹಲವು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಕಥೆಯಿರುವುದಾದರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳೂ ಉಂಟು; ಲೋಪಗಳೂ ಉಂಟು.

ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯ ತಂಗಿಯನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾದ ರಾಜ. ಆದರೆ, ಸ್ವಂತ ತಂಗಿಯೇ ಸವತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ ವಾಸ್ತವಿಕ ಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ತಂಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದುದು... ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದಂಥ ಘಟನೆಗಳೇ ಇಲ್ಲಿ ಜರುಗುತ್ತವೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಸವತಿಯಾದ ತಂಗಿ ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಕಷ್ಟಕೊಟ್ಟಳು ಎಂಬುದಿದ್ದರೂ ಹೇಗೆ ಕಷ್ಟಕೊಟ್ಟಳು ಎಂಬುದಿಲ್ಲ. ನಿರೂಪಕಿಯು ಮರೆತೋ, ಔದಾಸೀನ್ಯದಿಂದಲೋ ಕಷ್ಟ ಕೊಟ್ಟ ವಿವರ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ— ಇದು ದೊಡ್ಡ ಲೋಪ.

ಬೇರೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಕಳಿಸದೆ, ಬಾಣಂತಿಯ ತಲೆ ಹೊಡೆಯಿಸಲು ಕೊಲೆಗಡುಕರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ರಾಜನು ದುಃಖದಿಂದ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೂತು, ಮೈಮೇಲೆ ಹುತ್ತ ಬೆಳೆದದ್ದು ಇನ್ನೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ.

ಇನ್ನೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ವೆಂದರೆ— ತಾಯಿ ಸತ್ತುಹೋದಳೆಂದು ಅವರ ಹುಡುಗರು ತಿಳಿದಂತೆ ನಾಯನ್ನು ತಂದು ಹಾಕಿ ಸುಟ್ಟು, ತಾಯಿ ಸತ್ತುಹೋದ ಮೇಲೆ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದು ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದು. ಸುಟ್ಟ ನಾಯಿಯ ಬಾದಿಯನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಕ್ಕಳು ಹವಣಿಸಿದಾಗ ಆ ಸುಟ್ಟ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಋಷಿಯು ಎದ್ದು ಬಂದು, 'ಸುಟ್ಟಿದ್ದು ನಿಮ್ಮ ತಾಯನ್ನು ಅಲ್ಲ, ನಾಯನ್ನು' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಕಥೆಯ ಕಲ್ಪನಾರಮ್ಯತೆಗೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ. ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಋಷಿ ಎದ್ದು ಬಂದು ಸಹಜತೆಯಿಂದ ಹೇಳುವ ಬದಲು, ಈ ತರದ ಪುರಾಣಕ್ರಮದ ನಾಟಕೀಯ ಆವಿರ್ಭಾವವನ್ನು ತಂದುದು ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಾಲಗೋಪಾಲರನ್ನು ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲು ಗುರುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಇಡುವ ಕ್ರಮವೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದು ಲಕ್ಷಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ.

ಹಿರಿರಾಣಿಯು ಸೂರ್ಯಭಕ್ತೆಯಾದುದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಒಣಗಿಹೋಗಿದ್ದ ಅಶ್ವತ್ಥಮರವು ಅವಳು ಹಾಕಿದ ಒಂದು ಚಂಬು ನೀರೇ ಸಾಕಾಗಿ ಚಿಗುರಿದ ಪವಾಡ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಮತ್ತು ಇವಳು ಹೆಂಗಸಾಗಿದ್ದರಿಂದ— ಬೇರೆ ರಾಜನಿಗೆ ಇವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿರೂಪಕಿಯು ಹೇಳಿದ್ದು ಗಮನಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ತನ್ನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಬಾಲಗೋಪಾಲರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಕಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಅವಳ ಒಬ್ಬ ಮಗನಿಗೆ ತಾಯಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಂದುದನ್ನು ತುಂಬಾ ಸರಳ ರೀತಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದುದಿದೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರಾಜನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಂದಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದವನಿಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಪಣವನ್ನು ರಾಜ ಇಟ್ಟಿದ್ದನು. ನಿರೂಪಕಿಯು ಹಂದಿ ಹೊಡೆಯಲು ತಮ್ಮ ಬಳಸಿದ್ದು ಯಾವುದೋ ತಲವಾರೋ, ಎಂಥಾ ಸುಡುಗಾಡೋ ಎಂದುದು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಮುಂದೆ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ, ತಾಯಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿದರು ಎಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಬೇಗನೆ ಮುಗಿಸಿದಂತಿದೆ. ಆದರೆ, ಚಿಕ್ಕ ತಾಯನ್ನು ನೀಳಿದ ಅನಂತರ— 'ಸತ್ಯವಂತೆಯಾದರೆ ಕೂಡಿ ಜೀವ ಪಡೆದು ಬರುವೆ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಹಾರಿಹೋಗಿ ಬೀಳುವೆ' ಎಂದಂತೆ ದುಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕ ತಾಯಿ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿದ್ದಳು ಎಂದು ಕಥೆಯ ಮುಕ್ತಾಯವನ್ನು ತಂದುದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಕಥೆ ಇದು.

21) ನೀಲಕಂಠ ರಾಜ

‘ನೀಲಕಂಠ ರಾಜ’ ಎಂಬ ಕಥೆಯ ಮೊದಲಿನ ಅರ್ಧ ಭಾಗ ನೂತನ ರೀತಿಯ ಕಥಾ ಸರಣಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ತುಂಬಾ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ. ‘ನೀಲಕಂಠರಾಜ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿದ್ದರೂ ಅವನು ಮೀನುಗಾರ. ಮೀನು ಹಿಡಿದು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಅವನಿಗೆ ‘ನೀಲಕಂಠರಾಜ’ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬರಲು ಏನೋ ಕಾರಣ ಇದ್ದೀತು. ಆದರೆ, ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ನಿರೂಪಕರು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಹೆಸರು ದೊಡ್ಡದು ಅಂತ ಇಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದರು. ಮುಂದೆ ಅವನು ಬಹಳ ಸುಂದರನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದುದುಂಟು. ಅದರಿಂದ ಬಹುಶಃ ಸುಂದರನಾದ ಇವನು ರಾಜನಾಗಲು ಯೋಗ್ಯ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಹಾಗೆ ಅವನನ್ನು ರಾಜ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದಷ್ಟೇ.

ಬಡವನಾದರೂ ನೀಲಕಂಠನದು ಬಹಳ ಉದಾರ ಗುಣ. ರಾಜನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮೀನನ್ನು (ಭರ್ಜರಿ ಮೀನು... ನನ್ನಂಥ ಭರ್ಜರಿ ಮೀನು!) ಎಂದು ನಿರೂಪಕರು ಹಾಸ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದರು.) ಕೊಚ್ಚಿದಾಗ, ಅದರೊಳಗೆ ದೊಡ್ಡ ಬಂಗಾರದ ಗಟ್ಟಿ! ರಾಜನು ‘ಈ ರಾಜ ತನ್ನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ತಿಳಿಸಲು ಬಂಗಾರದ ಗಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಮೀನನ್ನು ಕಳಿಸಿದ’ ಎಂದು ತಿಳಿದು, ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಇವನಿಗೆ ಕೊಡಲು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದನು.

ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಸಕಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅದರಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮೊಹರ್ ಮಾಡಿ, ಹೊನ್ನಾವರ ಬಂದರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವಂತೆ ‘ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ’ ಎಂಬುದು ಗಮನಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. “ನೀಲಕಂಠ ರಾಜನ ಹೊರತು ಯಾರೂ ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಒಡೆಯಬಾರದು (ಮೊಹರು ಒಡೆದು ಮುಚ್ಚಳ ತೆಗೆಯಬಾರದು.)” ಎಂದು ಬರೆದುದು ಇತ್ತು. ಪೊಲೀಸರು ನೀಲಕಂಠ ರಾಜನನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿ ಕಥಾನಕ ನಿರೂಪಣೆಯಿದೆ. ಅವನು ಯಾವದೋ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ‘ಪೊಲೀಸರು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ನಿನ್ನನ್ನು’ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಬೋರಲಾಗಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟನು.

ಏಳದ ಅವನಿಗೆ ಪೊಲೀಸರು ಅವನಿಗೆ ಹೊಡೆತ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದ ಕೂಡಲೇ ರಾಜನ ಮಗಳು ಎದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಹೂಮಾಲೆ ಹಾಕಿದಳು. ಶೈಲಿ ತುಂಬಾ ಹಾಸ್ಯಪೂರಿತವಾಗಿದೆ. ನೀಲಕಂಠರಾಜನ ಮೈತಿಕ್ಕಿ ಬಿಸಿನೀರು ಹಾಕಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ, ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದು ಸ್ವಾರಸ್ಯ. ಅವನ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜನ ಮಗಳು ತಂದೆಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಬೇಕಾದ ಹಣ ಸಾಮಾನು ತರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಫೋನ್ ಹೊಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ನಿರೂಪಕರು ಮಾಡಿದ ತಿದ್ದುಪಡಿ; ಹಿಂದಣ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂಥದ್ದಲ್ಲ. ಆದರೂ ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದರು.

ಹಿಂದಣ ಕೆಲವು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆ ಅಸಹಜ ಘಟನಾವಳಿಗಳನ್ನು ತರುವ ಚಾಪಲ್ಯವು ನಿರೂಪಕರಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಕಥಾ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಂತು.

ಕ್ಷೌರಿಕನು ನೀಲಕಂಠರಾಜನ ಹೆಂಡತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ, ರಾಜನಿಗೆ ಚಾಡಿ ಹೇಳಿದನು. ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಲು ಹೋದವನು ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಕಂಡನೆಂಬುದು ಬಂದಿದೆ. ಬೇರೆ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿ ಕ್ಷೌರಿಕನ ಮಾತಿನ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಿರುವುದು; ಇಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ, 'ನಿಮ್ಮ ಹಿಂಡ್ಲಿ ತೆಗ್ಗಿ ವಲಿಲ್ ಹಾಕಿ, ನನ್ನ ಹಿಂಡ್ಲಿ ಹೊಳಿಲ್ ಹಾಕಿ' ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿವೆ. ನೀಲಕಂಠ ರಾಜನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ರಾಜ ಕ್ಷೌರಿಕನ ಹತ್ತಿರ ಉಪಾಯ ಕೇಳುವಲ್ಲಿ ಆತ ಕೂಗುವ ನೀರು, ಮಾತಾಡುವ (ಮುಂದೆ ನಡೆಯಾಡುವ ಬಣ್ಣನೆಯೂ ಇದೆ) ಮಾವಿನಹಣ್ಣು ತರುವ ಕಠಿಣ ಕಾರ್ಯ ಸೂಚಿಸಿದ್ದು, 'ಅಗಿಯುವ ನೀರು, ಕೂಗುವ ಮಾವಿನಹಣ್ಣು' ಎಂಬ ಕಥೆ ನೆನಪಾಗುವಂತಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಇವನು ಇರುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತ ಹೇಳುವುದು, "ಯಾರು ಹೊಸದಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬಂದರೋ ತಾನು ಹೇಳುವ ವಸ್ತು ತರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಂಟು ತಲೆ ಹೊಡೆಸುವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಕೂಗುವ ನೀರಿಗಿಂತ ಮಾತಾಡುವ, ನಗುವ ಮೂರು ಮಾವಿನ ಮರಗಳ ಒಂದೇ ಹಣ್ಣು ತರುವ ಬಣ್ಣ ಹೊಸ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಎಲುಬು ರಾಜನ ಮಗಳು, ಚರ್ಮ ರಾಜನ ಮಗಳು, ಹಿರಿಹೆಂಡತಿ ಜೀವ ರಾಜನ ಮಗಳು. ಬಿದ್ದು ಚೂರುಚೂರಾದ ಗಂಡನ ದೇಹ, ಎಲುಬು, ಚರ್ಮ ಎಲ್ಲ ಕೂಡಿಸಿ ಜೀವ ಮಾಡಿದರು.

ಗಂಡನಿಗೆ ಆಗುವ ಅಪಾಯ (ಮಗಳು) ತಿಳಿಯಲು ಹೆಂಡಿರು ತುಲಸಿಗಿಡ ನೆಟ್ಟು ಅದು ಬಾಡಿದಾಗ ತಿಳಿವುದು ಬೇರೆ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆ ಇಲ್ಲೂ ಇದೆ.

ಮುಂದೆ ಆ ಕೊಂಡದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕೊಲ್ಲಲು, 'ಯಾರ ಸಾವುದೂ ಅವನನ್ನು ಬದುಕಿಸುವ ಉಪಾಯವೂ ಕೆಲಸಿ, ರಾಜನ ಹಿರಿಯರ ಗಡ್ಡ ಮಾಡಲು ಹೋಗಲು ಕೊಂಡದಲ್ಲಿ ಬೀಳಬೇಕು' ಎಂಬ ಉಪಾಯವೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಥಾಪರನಿಯಮವೇ ಆಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಕರು ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸರಣಿಯನ್ನು ಹಲವೆಡೆ ತೋರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಕಥೆಯು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

22) ಬಂಗಾರದ ತುಲಸಿ ಗಿಡ

ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಥೆಯೆಂದು ಗಣಿಸಲು ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನಲು "ಬಂಗಾರದ ತುಲಸಿ ಗಿಡ" ಎಂಬ ಕಥೆಯು ಒಳ್ಳೇ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಬಲ್ಲದು. ಹಲವು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ವೇಷ ಧರಿಸಿರುವಾಗ, ಹೆಣ್ಣೋ-ಗಂಡೋ ಎಂಬ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಿರುವ ಆಶಯ ರೂಪಗಳು ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ. ಅಪೂರ್ವವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ತರಲು ಶೋಧ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವ ಹಲವಾರು ಕಥೆಗಳಿವೆ.

ಚದುರಂಗಿ ಹೂವು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ತರದ ಗಿಡಗಳು, ಅಪೂರ್ವ ವಸ್ತು ತರಲು ಕಳಿಸುವುದು ಇದೆ. ಕೊಲ್ಲಿಸಲು ಏಳು ಸಮುದ್ರ... ಮುಂತಾದವನ್ನು ತರುವುದು ಸವತಿ ಮಗನು.

‘ನಮ್ಮ ನಾಮಧಾರಿ ಕಥೆಗಳು’ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಚೆಂಡು ಬಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಚೆಂಡು ಬೆಳೆದು ಬಂಗಾರದ ಮರದ ಶೋಧಕ್ಕೆ ಹೋದ ಕಥೆ - ‘ಬಂಗಾರದ ಚೆಂಡಿನ ಮರ’. ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ರತ್ನ ಬಳಿದು ಬಂದ ಜಾಡನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹುಡುಗಿ ಸಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸನ ಗುಹೆಗೆ ಹೋಗುವ ಕಥೆಯಿದೆ (ಅಪೂರ್ವ ಮೃದಂಗ). ಇನ್ನು ಹುಡುಗಿಯಿಂದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಕತೆಯಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯುವಕನು ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡುವ ಹಲವು ಕಥೆಗಳಿವೆ. ‘ಸುಣ್ಣದ ಕೋಣೆ ಕಥೆ’ಯಲ್ಲಿ ಸುಣ್ಣದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಲ್ಲಿಸುವ ಉಪಾಯ ಇದೆ. ಗಾಣಿಗರ ಹುಡುಗಿಯೊಡನೆ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣು ಕೆಡಕುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಪಮಾನಿತನಾಗಿ, ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂಬ ‘ಗಾಣಿಗರ ಹುಡುಗಿ’ ಕಥೆಯಿದೆ.

ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳ ಕಥೆಗಳು ಮಿಳಿತವಾಗಿವೆ. ಬಂಗಾರದ ತುಲಸಿ ಎಲೆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದು, ಅದರ ಗಿಡ ಹುಡುಕುವ ಶೋಧ ಪ್ರಯಾಣ ಇಲ್ಲಿದೆ. ‘ಸ್ವಪ್ನಫಲ’ದಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಕಣ್ಣು ಕಾಣದಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ತರಬೇಕಾದ ಅಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತರಲು ರಾಜನ ಮಕ್ಕಳು ಹೋಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ, ತಿರಿಮಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮಗಳು ಹೋಗಿ ತರುವುದು ಉಂಟು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಇಲ್ಲ, ಆಹ್ವಾನವಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗಳು, ‘ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ತುಲಸಿ ಗಿಡ ಇಲ್ಲ, ತರಬೇಕು’ ಎಂದು ಗಂಡು ವೇಷದಲ್ಲಿ ಹೊರಡುತ್ತಾಳೆ. ಅಪ್ರಕಟಿತವಾಗಿರುವ ನಮ್ಮ “ವೀರ ಹೊಸ ಬಂಟಿ ಶಿಪಾಯಿ ಗೆಳೆಯ” ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣೋ-ಗಂಡೋ ಎಂದು ನೋಡುವ ಆಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಳೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಇದೆ.

ಬೇರೆ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಂತೆ ಹುಡುಗಿಯ ಗಿಳಿಯೂ, ರಾಜನ ಗಿಳಿಯೂ ತನ್ನ ಒಡತಿಗೆ, ಒಡೆಯಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವ ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ಆಶಯ ಸಮೂಹ ಇದರಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಗಂಡು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೋದ ಹೆಣ್ಣು ಎಂದು ತೊಳಸಿ ರಾಜನ ಗಿಳಿಯು ಹೆಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದನ್ನು ಹೇಳುವುದು. ಈ ಪರೀಕ್ಷಾ ವಿಧಾನ ಆಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಗಿಳಿಯು ಬಚ್ಚಲಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕುವುದೂ ಇದೆ.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ತುಲಸಿ ಗಿಡದ ವನಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹುಡುಗಿಯಾದರೂ ಹೆಂಗಸಾದಳು ಎಂಬ ಆಶಯವು ಬಹಳ ಚಮತ್ಕಾರವುಳ್ಳದ್ದು ಮತ್ತು ಈ ಕಥೆಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿ ಈ ಹುಡುಗಿಯು ಮೊದಲು ಋತುಮತಿಯಾಗಿದ್ದವಳಲ್ಲ. ವನದಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಹೆಣ್ಣಾದಳು. ರಾಜನು ಅವನೂ ಮದುವೆಯಾಗಿ, ‘ಹೆಣ್ಣು ನೀನು ನನ್ನ ಮದುವೆಯಾದರೆ ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಗಿದು ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡುವೆ’ ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ‘ನಿನ್ನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಹುಡುಗನಿಂದ ನಿನ್ನ ರಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಗಿಸುವೆ’ ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೈದಳು. ಹಿಟ್ಟಿನ ರೂಪ ಮಾಡಿಸಿ, ಮಲಗಿಸಿ ಪಾರಾಗುವುದೂ... ರಾಜ ಆ ಹಿಟ್ಟಿನ ರೂಪದ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಗಿದು ಜೀವವನ್ನು ಹೀರುವುದು... ಡೊಂಬರ ಸಂಗಡ ಸೇರಿ

ಆಟ ಮಾಡಿ ಗಂಡನನ್ನ ಮರುಳು ಮಾಡಿ, ಅವನಿಗೆ ಅರಿಯದೆ ಕೂಡಿದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಗರ್ಭವತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಪೂರೈಸುವ ಆಶಯವೂ ಹೊಸದಲ್ಲ.

ಮುಂದೆ ಹುಡುಗನು ಕಳ್ಳನ ವೇಷದಿಂದ ಕಳುವು ಮಾಡುವುದೂ, ಅಂಗಡಿಯಿಟ್ಟು ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ದೀಪ ತೇಲಿ ಬಿಡುವುದು, ಬೇರೆ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವಂಥದೇ. ಆದರೆ, ರಾಜನು ತನ್ನ ಸೂಳೆಯ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅವನೇ ಕಳ್ಳನೆಂದು ಬಂಧಿಸುವ ಉಪಾಯದ ಆಶಯ ತುಂಬ ಚಮತ್ಕಾರವುಳ್ಳದ್ದು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಥೆಯ ಆಶಯ ಸೂತ್ರದಂತೆ ಮೂರು ಆಶಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಹೆಚ್ಚು ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಶಯಗಳಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ ಇದು ಹೋಲಿಕೆಯಿದ್ದರೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಥೆ. ಈ ಕಥೆಯು 'ಶವಧ' ಕಥೆಯೊಡನೆ 'ಸುರತಾಳ ದೇವಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದು' ಕಥೆಯೊಡನೆಯೂ ಹೋಲಿಕೆಗೆ ತಕ್ಕುದಾಗಿದೆ. ಸುರತಾಳದೇವಿ ಕಥೆಯ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುವ ಒಂದು ಆಶಯ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಹೋಲಿಸಬಹುದು.

23) ಅದೃಷ್ಟ ಒಲಿದ ಹುಡುಗ

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕತೆ ಅಂದರೆ, ಭಟ್ಟರ ಸಲಹೆಯೇ ಕಥೆ. ಭಟ್ಟರು ಗುಟ್ಟನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು ಎಂದುದರಿಂದ ಹೆಣದ ಕೋಟಿನಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಗಟ್ಟಿ ದೊರೆತರೂ ಹುಡುಗನು ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬನೇ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂದುದರಿಂದ ಏಡಿಯನ್ನು ಜತೆಗೆ ತಕ್ಕೊಂಡನು. ಭಟ್ಟರು ಹೊಳೆ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಕತೆ (ಉಪದೇಶ) 'ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ಮಲಗಬಾರದು' ಎಂದು.

ಅಶ್ಚತ್ಯಮರದ ಬದಿ ಮಲಗಿದಾಗ ಭಟ್ಟರು ಹೇಳಿದ್ದ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಗಮನಿಸದೆ- ಗಂಡಾಂತರವಾದುದು ಏಡಿಯಿಂದ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ.

ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಮಣಿನಾಗ (ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಣಿ ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸರ್ಪ ಎಂದು ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ) ತಾನೇ ಕಚ್ಚಿ, ಬಿಟ್ಟ ವಿಷವನ್ನು ಹೀರಿ ಬದುಕಿಸುತ್ತದೆ; ತಾನು ಸಾಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಿಕೆ. 'ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಇಬ್ಬು ಲೇಸು' ಎಂಬ ಗಾದೆಯ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ.

24) ಚಿರಕಲ ಹೆಡ್ಡ

ಈ ಕಥೆಯು ತಲೆಬರೆಹದಿಂದ ಹೆಡ್ಡನ ಕಥೆಯಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆಯ ನಾಯಕನು ಓದು-ಬರೆಹ ಕಲಿಯಲಾರದ ಹೆಡ್ಡ ಹೊರತು, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಡ್ಡನಲ್ಲ. ಮೂಲಕಥಾನಿರೂಪಕ ಯಾರೇ ಆಗಿರಲಿ, ಆತ (ಆಕೆ) 'ಚಿರಕಲ ವಡ್ಡ' ಎಂದು ಈ ಕಥೆಗೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಿರಬಹುದೇ ಎಂದು ಅನುಮಾನವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಇವನು ಕಲ್ಪುವಡ್ಡನಂತೆ, ವಡ್ಡರ ಮುಖಂಡನಂತೆ ಶಿಲೆಗಳನ್ನು ಒಡೆಯಿಸುವುದು ಮುಂದೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ 'ವಡ್ಡ' ('ಒಡ್ಡ' ಶಬ್ದದ ತದ್ಭವ) 'ಒಡ್ಡ' ಅಂದರೆ- ಒರಿಸಾ ದೇಶದಿಂದ ತೆಲುಗು ನಾಡಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದುದರಿಂದ 'ವಡ್ಡ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಈ ಜಾತಿಗೆ

ಬಂದಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಕಲ್ಲು ವಡ್ಡ' ಎಂದರೆ- "ಕಲ್ಲು ಒಡೆವ ಕಸುಬಿನವ" ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಹಳ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯನೇ ನಾಯಕನು, ಕಿರಿಯನೇ ಕಾರ್ಯಸಾಧಕನು. ಆದರೆ, ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನೇ ಮುಖ್ಯ.

ಕಥೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಕುದುರೆಗಳು ಬಂದು ಮೇಯುವ ಆಶಯ ಉಂಟು. ಇದರೊಡನೆ 'ದೇವಲೋಕದ ಆನೆ', 'ದೇವಲೋಕದ ಕುದುರೆ' ಎಂಬ ನಮ್ಮ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. 'ದೇವಲೋಕದ ಆನೆ' ('ಜನಪದ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನರ ಕಥೆಗಳು' ಪುಟ 73-77) ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಪೈರನ್ನು ಮೇಯಲು ಆನೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಿರಿಯನು ಎಚ್ಚರಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಈಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸಿದನು.

ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ದೇವಲೋಕದ ಕುದುರೆ ಕಥೆಯ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ರೂಪಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವವಿದೆ (ಪುಟ 91). ನನ್ನ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ- 'ದೇವಲೋಕದ ಕುದುರೆ' ಎಂಬ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪಾರವನ್ನು ದಿ. ಜಟ್ಟು ಜಟ್ಟಿ ಮುತ್ತಿ ಹರಿಜನ ಹೆಂಗಸು ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಚಿರಕಲ ಹೆಡ್ಡನು ಓದು-ಬರಹ ಬಾರದೆ ಹೆಡ್ಡನೆಂದು ಹೀಗಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನು. 'ಶಾಲೆ ಕಲಿತವರೆಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಾರ್ಯಾಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಚಲಚಿತ್ರದ ಗೀತದ ಸಾಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ- 'ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಹಲವರು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಉದಾ: ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಚರ್ಚಿಲ್ ಅವರು ಓದು-ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ತೀರಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ಈ ಕಥೆಯ ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ಲಯಗಾರಿಕೆಯ ತಂತ್ರವು ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಿದೆ. ಏಳು ಮಂದಿ ಅಣ್ಣಂದಿರು ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯೊಡನೆ ಹನ್ನೆರಡು ಗಾಡಿ ರೂಪಾಯಿ... ಮುಂತಾದದ್ದು ಬೇಕೆಂದಂತೆಯೇ, ಕಿರಿಯನೂ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹತ್ತಿರ ಅದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ರಾಜನ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡಿರೂ, ರಾಜನನ್ನು ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಗಾಗಿ ಮಣಿಸಲು ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ತಂತ್ರ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿರಿಯರ ಹೆಚ್ಚು ಗಡಸುಗಾತಿ. "ತಾನು ಕೇಳಿದಂತೆ ದ್ರವ್ಯ ನೀಡದಿದ್ದರೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆ" ಎಂದು ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದರಂತೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ಕುದುರಿ, ಕರಿ ಕುದುರಿ, ಕೆಂದು ಕುದುರಿಗಳು ಬರುವಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದಿನ ಬಣ್ಣನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಲಯಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

ವಾಸ್ತವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಈ ಕುದುರೆಗಳು ದರೋಡೆಕೋರರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು. ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು, ಬಂಗಾರವೂ ಸಹ ಅವು ಕಳುವ ಸಂಗತಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಏಳು ಮಂದಿ ತಮ್ಮಂದಿರು ತಾವು ಚಾಲಾಕಿಗಳು ಎಂದು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡವರು, ಬೇಕಾದ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸದೆ ನಿಧ್ರೆ ಮಾಡಿದರು. ಅತಿ ಹೊಗಳಿದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಮೈಮರೆತು ನಡೆಯಬಹುದು. ಹಿರಿಯನು ತೆಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚು ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದನು. ರಾತ್ರಿ ಎಚ್ಚತ್ತು ಕಾಯಲು ಉಪಾಯ ಮಾಡಿ, ತೊಟ್ಟಿಲ ತರಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು ಅವನ ಜಾಣ್ಮೆ.

ಕಷ್ಟದಿಂದ ದುಡಿವ ಕೂಲಿಕಾರನಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಬಹುಮಾನ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಚಿರಕಲ ಹೆಡ್ಡನು ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡುವ, ಜನಪರ ರೀತಿಯವ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಮದುವೆಯ ಪಣದಲ್ಲಿ ಲಿಂಬೆಕಾಯಿ ಮೊಲೆಯ ಮೇಲೆ ತಾಗುವಂತೆ ಹೊಡೆವುದು ಹೊಸ ಆಶಯ. ಆದರೆ, ತೊಡೆ ಮೇಲೆ, ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಪಣದ ಭೇದಗಳು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಪಣವನ್ನು ಹೆಡ್ಡನು ಪೂರೈಸುವಲ್ಲಿಯೂ ಲಯದ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಅದನ್ನು ಸೋಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಪುನರುತ್ತಮ, ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆವಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದಾದರೂ ಪಣದ ಒಳಭೇದಗಳಿಂದಾಗಿ ಲಯಗಾರಿಕೆಯು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಅಣ್ಣನನ್ನು ವರಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ತಮ್ಮಂದಿರು ಅವಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ, ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ನೂಕುವುದು ಹೊಸದು. ಆದರೆ, ಹೆಡ್ಡನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಯಿದೆ.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗೌರೀವ್ರತದ ಉಪಾಯವೂ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನಿರೂಪಕಿಯ ನಿರೂಪಣದಲ್ಲಿನ ಜಾಣ್ಮೆಯು ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ದೇಸಿಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮಂದಿರ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು, ದುಷ್ಟತನವನ್ನು ಅಣ್ಣನ ಔದಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೇತನವನ್ನು ವೈರುಧ್ಯ ರೂಪದಿಂದ ಚಿತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ನಿರೂಪಕಿಯು ಕೊಂಕಣಿ ಮನೆಮಾತಿನವಳಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

'ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣು ಅಗೆದು ಚಿನ್ನವನ್ನು ಶೋಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ' ಎಂಬ ಲೇಖಿಯನ್ನು ಓದಿ ರಾಜಕುಮಾರರು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾದ ಫಲಕದ ಬರೆಹದ ಆಶಯದಿಂದ ಈ ಕಥೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೊಗಸು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಣಿಯರ ಪುತ್ರ ಪ್ರೇಮದ ಮಾತು, ಉಪಚಾರಗಳ ಬಣ್ಣನೆಯು ಕಥೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ.

25) ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಉರಿಪಿಂಡ

ಈ ಕಥೆಯು ಬಹಳ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಕಲ್ಪನೆಗಳ ಸಿರಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತದೆ.

ಗಂಡು - ಹೆಣ್ಣು ಕೂಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಸಂತತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅನುಭವವು ಹಿಂದಿನವರಿಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಜನಪದ ವೈದ್ಯದಲ್ಲೂ, ಆಯುರ್ವೇದದಲ್ಲೂ ಸಂತಾನ ಪಡೆಯಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳಿವೆ. ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ಜನರು ದೇವರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲವೂ ನಡೆಯುವುದು ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ನಂಬಿದವರು. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸದೆಯೇ ಸಂತಾನಭಾಗ್ಯವು ದೇವರ ಅನುಗ್ರಹದ ಫಲ. ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಒಲಿಸಬೇಕು. ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿ, ದೇವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಗುರುಹಿರಿಯರ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಸಂತಾನ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ದೃಢನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಆ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಳ ವಿಷಯ ವಿವರವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.

ಮಹಾತ್ಮರು, ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಹಣ್ಣು, ಹೂ, ತೀರ್ಥ, ಪ್ರಸಾದ ಕೊಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳ ಫಲ ಉಂಟಾಗುವ ಕಥೆಗಳು ಹಲವಾರಿವೆ. ರಾಮಾಯಣದ ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿ ಯಜ್ಞವು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಪುರುಷನು ಯಾಗದ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಎದ್ದು ಪಾಯಸವುಳ್ಳ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ದಶರಥ ರಾಜನಿಗೆ ನೀಡಿದುದು ಪುತ್ರರ ಜನ್ಮವಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿಕಿತ್ಸಕ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳವರು ಈ ಪಾಯಸವು ವನಸ್ಪತಿಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದು ಸಂತಾನಫಲ ದೊರೆಯಲು ಅನುಕೂಲಕರವಾಯಿತು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯ ಅನಂತರ ರಾಜನಿಗೆ ಬೆಳಗು ಮುನ್ನ ಸ್ವಪ್ನವಾಗುವುದು, ಆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ 'ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹುಗಿದು ಬೋರಲಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಎರಡು ದೇವತಾಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಬೇಕು' ಎಂದು ದೇವರಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಬಂತು. ಈ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಕುರಿತಾದ ಸವಿವರ ವರ್ಣನೆಯು ಕೇಳುಗರಿಗೂ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ನಿರೂಪಣೆಯ ಹಿರಿಮೆಯು ಈ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯೂ ಹುಸಿಯಾಗಿ ರಾಜನು, 'ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಫಲ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ; ಪಾಪ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು' ಎಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದನು ಎಂಬ ಅನೀರೀಕ್ಷಿತವಾದ; ಆದರೆ ಸಹಜವೆನ್ನಬಹುದಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿದೆ. ನನ್ನ ಪೂಜ್ಯ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಕೈ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ಎಷ್ಟೋ ಯಾತ್ರೆ, ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೂ ತನ್ನ ಆಯುರ್ವೇದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳು ಫಲ ನೀಡಲಿಲ್ಲ; ತನ್ನ ರೋಗವೂ ಗುಣವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ದೇವರುಗಳ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದು ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಇಂಥ ದುಡುಕುತನ ನಡೆಯುವುದು ಅಚ್ಚರಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ದೇವರು- ಪೂಜಾರಿ ಭಟ್ಟನ ತಲೆದಿಂಬಿಗೆ ಎದ್ದು ಬಂದು ಹೂವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಇದು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲೇ ಆದ ಘಟನೆಯಾದರೂ ಹೂವು ಮಾತ್ರ ಭಟ್ಟನ

ತಲೆದನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಇಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ್ದು- 'ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಉರಿಪಿಂಡ ಬೇಕೋ? ಅರವತ್ತು ವರ್ಷ ಆಯುಷ್ಯ ಇರುವ ಅರೆಮರುಳ ಮಗ ಬೇಕೋ' ಎಂಬುದು ದೇವರು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. ರಾಜನು, 'ಹನ್ನೆರಡೇ ವರ್ಷ ಆಯುಷ್ಯ ಇದ್ದರೂ ಸಾಕು, ಉರಿಪಿಂಡ (ಪರಾಕ್ರಮಿ) ಮಗನೇ ಬೇಕು' ಎಂದುದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಭಟ್ಟರು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲೇ ದೇವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಪ್ನಗಳು ಬಹಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಷಯವು ಬಹಳ ಮಹತ್ವವುಳ್ಳವಾಗಿದ್ದು, ಕುತೂಹಲಕರವೂ ಆಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ರಾಣಿಯು ಅತಿಶಯ ಹೊಟ್ಟೆಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಳಾಡಿದಾಗ ರಾಜನು, 'ಪಿಶಾಚಿಯ ಕಾಟವೇ ಇರಬೇಕು' ಎಂದು ನೋಟ ನೋಡುವ ಗಾಡಿಗರನ್ನು ಕರೆಸಲು ಸಿಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತು ತುಂಬಾ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ. 'ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಪುಂಡಗಾರರು ಇದ್ದಾರೆ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಶೋಧಿಸಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆ ತನ್ನಿ' ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು.

ಸೋದಿಕೆ (ದೇವ್ವ, ಪಿಶಾಚಿ ಶೋಧ) ಮಾಡಲು ನೋಟ ಮಾಡುವ ಅನುಭವವು ಇಲ್ಲದ ಪುಂಡಗಾರರು ಹಾರಿ ಹಾರಿ ಬೀಳಹತ್ತಿದ ಕೂಗಾಟ, ಆರ್ಭಟ ಮಾಡಿದ ದೃಶ್ಯವು ಬಹಳ ಮೋಜಿನದಾಗಿದೆ.

ಆ ಮೇಲೆಯೇ ರಾಜನಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತು. ಹಡೆದ ಕೋಟಲೆ ತೊಡಗಿದಾಗ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯೇ ಬೇಕು. ನೋಟ ಮಾಡಿ ಕೂಗಾಡುವ ಗಾಡಿಗರಲ್ಲ ಎಂದು.

ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಎಂಥವಳಿರಬೇಕು ಎಂದರೆ ಮುದುಕಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಆಳುಗಳು ಪೇಟೆಯಲ್ಲೆ ಹುದುಕಿ ನಾಲ್ಕತ್ತು ಮುದುಕಿಯರ ಪಟಾಲಮೃನ್ನೇ ತಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಹಡೆದು ಅನುಭವ ಇದ್ದರೂ, ಹಡೆಯಿಸುವ ಅನುಭವ ಇಲ್ಲದ ಮುದುಕಿಯರು ವೀಳ್ಯ ಜಜ್ಜುತ್ತ ಕೂತುಕೊಂಡಾಗ ರಾಜಾಜ್ಞೆ ಆದದ್ದು ಏನೆಂದರೆ- 'ಹನ್ನೆರಡು ಜನರು ಹನ್ನೆರಡು ಹೊರೆ ಹುಳನೆ ಬರ್ಲನ್ನು (ಛಡಿ ಹೊಡೆಯಲು) ತರಬೇಕು' ಎಂದು. ಈ ನೋಟ ನೋಡುತ್ತ ಕೂಗುತ್ತ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಕಿ ಕಾಳು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪುಂಡಗಾರರಿಗೆ ಭೀತಿಯಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಭಟ್ಟನಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ದೇವರು ಬಂದು ಬಿಳಿ ಹೂ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ರಾಣಿಗೆ ಮಗ ಜನಿಸುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದ್ದು, 'ಪುಂಡಗಾಡಿಗರಿಗೆ ಹುಳನೆ ಬರಲಿನ (ಛಡಿಯ) ಪೂಜೆ ಮಾಡದೆ ಮಾರ್ಫ ಮಾಡಬೇಕು' ಎಂದು.

ಹುಡುಗನ ಫೋಟೋ ತಕ್ಕೊಂಡು ಪ್ರಧಾನಿಯು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಹುಡುಗನ ಫೋಟೋ ತೋರಿಸಿದ್ದು ವಿಶೇಷವಾದರೆ, ರಾಜನ ಮಗಳು ಆ ಫೋಟೋ ನೋಡಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದು ವಿಶೇಷವಾದದ್ದು.

ಲಗ್ನ ನಿಶ್ಚಯವಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕ, “ಮೈಸೂರು ರಾಜರಿಗೆ ತಾರು ಕೊಟ್ಟು ದುಡುಕಬೇಡಿ. ಹುಡುಗನ ಆಯುಷ್ಯ ಇನ್ನು ಮೂರೇ ವರ್ಷ” ಎಂದು ಆ ಸಂಬಂಧ ಮುರಿದು ಹೋಯಿತು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜಾಣಕೋರರು, ವಿಷ್ಣು ಮಾಡುವವರು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ವಾಸ್ತವಿಕ ಸಂಗತಿಯೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು.

ಮಗನನ್ನು ಕಾಶೀಯಾತ್ರೆಗೆ ಕಳಿಸುವ ನಿಶ್ಚಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭಾವನನ್ನು ಕರೆಸಿದನು ರಾಜ. ಆ ಸನ್ನಿವೇಶವೂ ಹಾಸ್ಯದಿಂದಲೇ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಯಾತ್ರೆಯ ಪಯಣದಲ್ಲಿ ಕೆರೆಯ ಸನ್ನಿವೇಶವೂ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಂದೆ ಚಂದ್ರಾವತೀ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿನ ಮದುವೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಲ್ಪಿದ ಮೇಲಿನ ಸಂದರ್ಭವಂತೂ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದುದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕರೆದು ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಮಲರೋಗ ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ ಮದುಮಗನಿಗೆ ಮುಹೂರ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಮೂರ್ಛೆ.

ಮದುಮಗನ ಬದಲಿಗೆ ಉರಿಪಿಂಡನಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗ ಬಲ.

ಈ ಬದಲಿ ಮದುಮಗ ವಧುವಿನೊಡನೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಇವನಿಗೆ ಆಸಿ(ತ್ಯುಷ್ಣೆ) ಯಾಯಿತು. ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿ ಎಂದು ಕರೆದು ಹೇಳಿದನು. ಅವಳು ಹಾಲು ಕರೆದು ಕಾಯಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಳು.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಗಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಿದ್ದ ಉರಿಪಿಂಡ ಮಾವನ ಸಂಗಡ ಮುಂದೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವಳು ನಿಕ್ಕಿಯಾದವನನ್ನೊಲ್ಲದೆ, ಈ ಉರಿಪಿಂಡನಿಗಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಕಾಯಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದು ಬಹಳ ವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ಅಪೂರ್ವವಾದದ್ದು.

ಮುಂದೆ ಅಮರಾವತಿ ಪಟ್ಟಣದ ಪತಿವ್ರತೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಅಲ್ಲಿ ಪತಿವ್ರತೆಯ ಪವಾದ, ಅದೂ ಬತ್ತ ಕುಟ್ಟುವಾಗಿನದು. ಅದನ್ನು ಓದಿಯೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅವನು ಎರಡು ಪಾದ ಹಿಡಿದವನೇ ಅವಧಿ ಕಳೆದು ಸತ್ತುಬಿದ್ದನು.

ಇಲ್ಲಿ ಪತಿವ್ರತೆಯ ಅಣ್ಣ ಶಿವರಾಮ, ಗಂಡ ಪರಮೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಮೂವರು ತಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯದ ಭಾಗ ಸೇರಿಸಿ ಉರಿಪಿಂಡನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದ ಅದ್ಭುತ ಆಶಯವು ಅಪೂರ್ವವಾದುದಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಪಾತಾಳಲೋಕ ಸೇರಿದನು ಉರಿಪಿಂಡ.

ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಕೆಲವು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ತಿರುವುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಅಚ್ಚಕನ್ಯೆಯರು ಉರಿಪಿಂಡನನ್ನು ಮೋಹಿಸಿದರು. ಅವನು, “ನೀವು ನನಗೆ ತಂಗಿಯರಾಗಬೇಕು” ಎಂದು ಸಂಬಂಧ ವಿವರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಇದಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

ಇಬ್ಬರೂ ‘ಉಂಗುರ ಕೊಡುವೆ’ ಎಂದಾಗ, ಉರಿಪಿಂಡನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಪರಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಆ ಉಂಗುರದ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಒಪ್ಪಿದನು. ಇಲ್ಲಿ ಕಥೆಯ ಹಿರಿಮೆಗೆ ಕೋಡು ಮೂಡಿದಂತಾಗಿದೆ. ಉಂಗುರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಥೆ ಹೇಳಿದಾಗ, ಇನ್ನೊಂದು ‘ಹೂಂ’ ಎನ್ನುತ್ತದೆ.

ಮಾವನು ಇವನು ಬರುವದನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ಕೂತಿದ್ದು ಕಥೆಯ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ಆಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು.

ಪದ್ಮಾವತಿ ಸೂಳೆ ಮನೆಯ ಮಾಟದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಬೋರ್ಡು ಹಚ್ಚಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕಥೆಗಳ ಹೋಲಿಕೆ ಕಂಡರೂ ಭಿನ್ನ ಅಂಶಗಳು ಉಂಟು. ಉದಾ: ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು ಅರಲಿನ ಮೇಲೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗದರೂ, ಮುಣುಕಿದ್ದು ಮೇಲೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬರುವಂಥದು. ಈ ಆಶಯ ಬೇರೆಡೆ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಂಚೆಯ ಸೆರಗನ್ನು ಹರಿದು ಮೊದಲು ಅರಲಿನ ಮೇಲೆ ಒಗೆದು, ಅದು ಆಚೆ ದಾಟಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಪಂಚೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ದಾಟಿ ಹೋಗಿದ್ದು ಇನ್ನೊಂದು ಚಾತುರ್ಯದ ಆಶಯ.

ಪದ್ಮಾವತಿಯ ಬದಲಿಗೆ ಮೂವರು ದಾಸಿಯರು ಅವಳ ಸೀರೆ, ರವಿಕೆ, ಆಭರಣ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಉರಿಪಿಂಡನನ್ನು ಮರುಳು ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದ ಚಮತ್ಕಾರದ ಆಶಯ ಬೇರೆ ಕಥೆಯಲ್ಲೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ, ಅವನ ಮಾತೂ ಹೊಸ ರೀತಿಯದು.

ಉರಿಪಿಂಡ ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ್ದು ತನ್ನದೇ ಕಥೆ.

ಎರಡನೇ ಕಥೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ವಿಸ್ತಾರ ಮಾಡಿದಂತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಆಚಾರಿಯ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳ ಇರುವುದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಕಾಗೆ ಹಾಕಿದ ಮೂರು ಮೊಟ್ಟೆ (ತತ್ತಿ)ಗಳ ವಿಷಯವೂ, ಅದನ್ನು ಕಳ್ಳನು ಕದ್ದು ತಂದುದು, ಅವನ್ನು ಪುನಃ ಕಾಗೆಯ ಬಳಿ ಇಟ್ಟುದೂ ವಿಶಿಷ್ಟವೇ.

ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಮೊಣಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ ತೂಕದ ಹುಡುಗಿ, ಇದು ಹೊಸ ತರದ ಆಶಯ ಭಾಗ. ಇಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಗತನ ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವ ವಿಷಯ ಕುತೂಹಲಕರವಾಗಿದೆ.

ಮೈಮೇಲೆ ಆವೇಶ ಬರುವುದು ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸಿಯ ನದರನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಆಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯದು ಜಾಗತಿಕ ಆಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೊಸ ಆಶಯವೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿದೆ. ಅವ ಕಳ್ಳನು ಮೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆ ತೂಕದ ಎಲೆಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಮೊಣಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಹುಡುಗಿಯ ಹತ್ತಿರ, ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಮೊಣಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಕೂಡಲೇ ರಾಕ್ಷಸಿಯ ನದರನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ತೆಗೆದುಬಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ ರಾಕ್ಷಸಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುವುದರಿಂದ ಹಡಗಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಬಂದರು. ರಾಕ್ಷಸಿ ಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆಗೇ ಸಮುದ್ರ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಳು. ಅವಳ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ದೇಹವು ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕನ್ನು ಮರೆ ಮಾಡಿ ಕಪ್ಪಾಗಿಹೋಯಿತು.

ಇಲ್ಲಿ ಕೋವಿಕಾರನಿಗೆ— ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಹಣೆಯ ಮೇಲಿನ ಬಿಳಿ ಬೊಟ್ಟು ಕಂಡು, ಅದಕ್ಕೇ ಗುರಿ ಇಟ್ಟು ಗುಂಡು ಹೊಡೆದನು. ರಾಕ್ಷಸಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಅಭಾಂಡ ದೇಹದವಳು ಬಿದ್ದ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿ ಕೆರೆ ರಭಸ ಎದ್ದು, ಹಡಗು ಒಡೆದು ಹೋದ ಬಣ್ಣನೆಯು ಪ್ರತಿಭಾವ್ಯಂಜಕವಾಗಿ ಭವ್ಯತೆಯ ಚಿತ್ರಣವಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿ ಯಾರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂತು. ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪದ್ಮಾವತಿ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು. ರಾಕ್ಷಸಿಯನ್ನು ಕೊಂದ ಕೋವಿಕಾರನಿಗೇ ಹುಡುಗಿ ಸಲ್ಲಬೇಕು.

ಮೂರನೇ ಕಥೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಉಂಗುರವು ಶಿರಾಳ ಬೆಂಕಿ ಹೆಸರಿನದು ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು.

ಆಚಾರಿ, ಚಿಪಗೇರವ, ಸೊನಗಾರ— ಮೂವರು ರಾತ್ರಿ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ತರಗಲೆ ಬೆಂಕಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಮೂರು ತಾಸು ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರಬೇಕು ಎಂದು ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಉಳಿದಿಬ್ಬರು ಮಲಗಿದರು. ಚಿಪಗೇರವ ಎರಡನೇ ಬಿದ್ದ. ಈ ಮೂರನೇ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಗೊಂಬೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಕತೆ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಚಿಪಗೇರವ (ಪಟಸಾಲಿ) ಬೆತ್ತಲೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಗೊಂಬೆಗೆ ರೇಶ್ಮೆಯ ಸೀರೆ ಮಾಡಿ ಉಡಿಸಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷ. ಆದರೆ, ಸೀರೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಬೇರೆ.... ಇಂಥ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸೊನಗಾರ ಚೆನ್ನ ಮಾಡಿದ.

ಇಲ್ಲಿ ಗೊಂಬೆಗೆ ಜೀವ ತರಿಸುವದೊಂದು ಬೇರೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಪಾರ್ವತಿ-ಪರಮೇಶ್ವರರು ಒಂದು ಗೊಂಬೆಗೆ ಜೀವ ಮಾಡಿದ್ದು ವಿಶೇಷ ಆಶಯ ಭಾಗವಾಗಿದೆ.

ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಯಾರು ಲಗ್ನವಾಗಬೇಕು? ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಪದ್ಮಾವತಿ, 'ಚಿನ್ನ ಹಾಕಿದ, ಅದರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಸೂತ್ರ ಸಹ ಸೇರಿರುವುದರಿಂದ ಸೊನಗಾರನೇ ಅವಳ ಗಂಡ' ಎಂದು ಮಾತಾಡಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಅವಳು ಸೋಲಿಸಿ ಗುಲಾಮರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಹಾಕಿದನು. ಉರಿಪಿಂಡ ಬೇರೆ ವರನ ಬದಲಿಗೆ— ಇವ ಮದುವೆಯಾದ ಹುಡುಗಿ, ಬೇರೆ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು, 'ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮೆಲೇ, ಕೂಡಲೇ ಬಂದರೆ— 'ದಂಡು ಬಂತು' ಎಂದು ಹೆದರಿ ಬೆಟ್ಟ ಬೇಣಗಳಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋದಾರು' ಎಂದು ಹಾಸ್ಯದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಕಥೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿವರವನ್ನು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುವಾಗ ನಿರೂಪಕರು ತಲ್ಲಿನರಾಗಿ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಯಾವುದೇ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಭೀಕರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸದೆ, ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೊನೆಯ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಹೊಸತನ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದೊಂದೇ ಕೊರತೆ.

ನಿರೂಪಕರು ಹಳೇ ಜನರ ನಿರೂಪಣೆಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಥೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿ ಹೇಳಿದುದು ಪ್ರಶಂಸನೀಯ. ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉರಿಪಿಂಡನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜನರ ನಂಬಿಕೆ, ಜೀವನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಚಲಚಿತ್ರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಟ್ಟುವಂತೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧. ಸುರತಾಳ ದೇವಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದು

ಯಿಯ್ ಹುಸಾನಕ್ಕೀತು ಅಂಬು. ವಂದ್ ಗಂಡು, ವಂದ್ ಹೆಣ್ಣು- ನಂತ್ರ ಅವು ಈ ಗೂಡು ಕಟ್ಟೊಡು, ಬಾಳ ಯೆತ್ರ ಮೇನ್ ಕಟ್ಟೊಡು. ಆ ಹಕ್ಕಿ ಯೆತ್ರದ ಮೇನ್ ಕಟ್ಟೊಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಳಗೇ ಕಟ್ಟಿತ್ತು. ಆವಾಗ, ಕರಡದ ಜೋಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬಂದ್ ಬಿಟ್ಟು. ಅಂಬೂದು ಬೆಂಕಿ ಬಂದ್ ಕೂಡ್ಲೆ, ಆ ಬೆಂಕಿ ಶಕೆ ಗೂಡ್ಲೆ ತಾಗೂಕ್ ಸುರು ಆಯ್ತು. ಆವಾಗ, ಹೆಣ್ ಹಕ್ಕಿ ಹೇಳುಂಬು. ಅದು ಯೇನಂತು? “ಬೆಂಕಿ ಶಕೆ ತಾಕಿ ಮರಿಗೊಳ್ಳಲ್ಲ ಸುಟ್ ಹೋಗ್ ಬಿದ್ದಿವೆ. ನೀವ್ ವಂದ್ ಯೆತ್ಕಣಿ, ನಾನ್ ವಂದ್ ಯೆತ್ಕಳ್” ಅಂತು.

ಆವಾಗಾ ಗಂಡ್ ಹಕ್ಕಿ ಹೇಳುಂಬು- “ನಾವ್ ಯೆತ್ಕಳ್ಳಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ನಿನ್ ಮರಿ ನೀನೇ ಯೆತ್ಕಂಬೇಕು” ಅಂತು.

ಆವಾಗ ಅದು ಹೆಣ್ ಹಕ್ಕಿ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ತಂದ್ರೆ, ತನ್ ಮರೀನ ಹಗೂರ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ತಪ್ಪಿ, ಆಚೆ ತೆಗದಿಟ್ಟುಂಡು ಪುನಃ ಮತ್ತೊಂದ್ ಗೂಡ್ ತಯಾರ್ ಮಾಡಿ ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳು.

ಅವಾಗ ಮಾರನೇ ದಿದನಾ ಆ ಗಂಡ್ ಹಕ್ಕಿ ಆ ಗೂಡ್ ಸಮೀಪ ಬಂತಂಬೂ, ಆವಾಗ ಆಗೂಡ್ ಸಮೀಪ ಬಂದ್ ಕೂಡ್ಲೆ, “ನಾನ್ ಸಲ್ಪ ಆ ಗೂಡ್ ಬತ್ತೆ. ನಾನು ಬಪ್ಪೊ?” ಕೇಳು ಹೆಣ್ ಹಕ್ಕಿಗೆ. ಆವಾಗಾ ಹೆಣ್ ಹಕ್ ಹೇಳು-

“ನಿಮ್ ಮರಿ ಯೆತ್ಕಳಿ ಅಂದ್ರೆ ನೀವು ಯೆತ್ಕೊಳ್ಳಿಲ್ಲ. ಆದ್ರಿಂದ, ಈ ಗೂಡ ನಾನು ಸ್ವತಃ ತಯಾರ್ ಮಾಡ್ಲೆ ಗೂಡು. ಇದ್ಯ್ ಈ ಬರೊದ್ಯ್ ಕೊಡೊದಿಲ್ಲೆ. ಈ ಮಕ್ಕಳ (ಅಧಿಕಾರ) ನಿಮಗಿಲ್ಲೆ ಅಂತಾಯ್ತು” ಅಟ್ಟು ಹೆಣ್ಣಕ್ಕಿ ಹೇಳು. ಅವಾಗ ಗಂಡ್ ಹಕ್ಕಿ, ಬಲ್ ಗಾರ್ಕಿಂದಾ ಆ ಗೂಡ್ ಪರವೇನ್ ಮಾಡ್ತು. ಪರವೇನ್ ಮಾಡ್ಲೆ ಕೂಡ್ಲೆ ಆ ಹೆಣ್ ಹಕ್ಕಿಗೂ, ಗಂಡ್ ಹಕ್ಕಿಗೂ ಬೇಕಾದೆಟ್ ಹೊಡೆದಾಟ ಸುರವಾಯ್ತು. ಹೊಡೆದಾಟಕ್ ಸುರ್ವಾದ್ ಕೂಡ್ಲೆ ಆ ಹೊಡೆದಾಟದಲ್ಲಿ ಗಂಡ್ ಹಕ್ಕಿ ಸೋತ ಹೋಯ್ತು ಅಂತಾಯ್ತು. ಅವಾಗ ಗಂಡ್ ಹಕ್ ಹೇಳುಂಬು- “ಇದ್ಯ್ ತಕ್ಕದ ಗಿರಸ್ತು ಕೂಡಿ ಪಂಚಾಯ್ತು ಮಾಡಿ, ಈ ಮರಿ ಯೇನದೆ ನಂದ್ ಮಾಡ್ಕಳ್ಳೇನೆ” ಅಂಬ ಗಂಡ್ ಹಕ್ಕಿ ಸವಾಲಾಯ್ತುಂಬು.

ಆವಾಗಲ್ ಸಮೀಪ್ಲೆ ವಂದ್ ರಾಜ್ ಮನಿತ್ತಂಬು. ಅವಾಗಾ ರಾಜನ ಮಗ ವಬ್ಬಿಡ್ಲೆಂಬು. ಅವ್ ಕೂಡ ಈ ಗಂಡ್ ಹಕ್ಕಿ ತಮ್ಮ ಗಂಡ-ಹಿಂಡತಿರೆಗೆ ನಡ್ಲೆ ಜಗಳ ತಕೊಂಡ್ ಹೋಗ್ ಹೇಳು- “ನನ್ ಹಿಂಡ್ಲಿ ನನ್ ಗೂಡ್ ಹೊಕ್ಕೂಕ್ ಕೊಡ್ಲಿಲ್ಲೆ. ನಿನ್ನೂ ಈ ಮರಿ ಸಮಂದೂ ಇಲ್ಲೆ” ಅಂತ ಹೇಳ್ ನನ್ ಇನ್ಮಾರ್ ಮಾಡ್ತು, ನನ್ ಬೇಕೆಟ್ ಪೆಟ್ಟು ಹೊಡೀತು. ಅದ್ರಿಂದಾ, ನೀವು ಯೇನದೇ ನನ್ ಮಾಡ್ಕೊಡ್ಲೇಕು” ಅಂತ ಹೇಳು.

ರಾಜನ ಮಗ್ಗೆ ಅದ್ರಿಂದ ಭಯಂಕರ ಸಿಟ್ಟೇ ಬಂತು. “ಗಂಡು ಅಂತಾದ್ರೆ ನಾನೂ ವಂದೇ, ಹಕ್ಕಿಯಾದ್ರೂ ವಂದೇ. ಅದ್ರಿಂದ, ಹಿಣತಿ ಯೇನದೆ ‘ಮರಿಹಕ್ಕಿ ಗಂಡಸರಿಗೆ ಇಲ್ಲೆ’

ಅಂತ ಹೇಳಿದುದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು. ಅದಿಂದ ಗಿರಯ್ಯರೇಲ್ಲ ಕೂಡಿ, ನಾನು ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಇಟ್ಟೆನಿನ್ ಹಿಂಡಿಗೂ ನಾ ಕರಿ ಕಳ್ಳತೆ. ನೀನೂ ಸಹ ಬರಬೇಕು.”

ಆವಾಗ ಮುಕ್ಕಮುಕ್ಕ ಜನನಲ್ಲಾ ಗಿರಾಯ್ಸರನಲ್ಲಾ ಕೂಡಿಷ್ಟಾ ಅಂತಾಯ್ತು. ಗಿರಾಯ್ಸರಲ್ಲಾ ಹೆಣ್ಣು ಮಾರ್ನೆ ದಿವಸ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗೆ ಬಂದ್ ಕೂತ್ಕೊಂಡು. ಈ ರಾಜನ ಮಗ ಆ ಗಿರಸ್ತಾರ ಸಬೀಲಿ ಈ ಹಕ್ಕೀ ವಳ್ಳ ನಡ್ಡ ತಕ್ರಾರ ಹೇಳ್ಳ ಅಂತಾಯ್ತು.

ಆವಾಗ ಈ ಹೆಣ್ ಹಕ್ಕಿಗ್, “ಗಂಡನ ಕೂಡೆ ಹೊಡದಾಟ ಮಾಡಿ, ಗಂಡನ ಹೆರ್ಗ್ ಹಾಕ್ತು. ಇದು ಬಾಳ ತಪ್ಪು. ಅದಿಂದ, ಈ ಮರಿಗಳ್ಳೇನದೆ ಗಂಡಂಗೇ ಸಂಬಂದಪಟ್ಟಿದ್ದು” ಅಂದ್ ಹೇಳಿ ವಂದ್ ಲೇಕಿ ಮಾಡ್ನಂಬಗೆ. ಆವಾಗಾ ಲೇಕಿ ಮಾಡ್ಡ ಕೂಡ್ಲೆ ಹೆಣ್ ಹಕ್ಕಿ ಸಿಟ್ ಮಾಡ್ಕೊಂಡ್ ಹೊರಟ್ಹೋಯ್ತು. ಗಂಡ್ ಹಕ್ಕಿ ಮರಿಗೊಳ್ಳೆಲ್ಲಾ ಸಾಕ್ತಿ ಉಳಿತು.

ಆವಾಗ ಅದೇ ರಾಜನ ಮನೀಲಿ ವಂದು ಹೆಣ್ ಕುದ್ರಿತ್ತು. ಪರ್ದಾನಿ ಮನೀಲಿ ವಂದ್ ಗಂಡ್ ಕುದ್ರಿತ್ತು. ಆವಾಗಾ ಈ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ನಿಕಾಲಿ ಮಾಡ್ತಂತಾ ಪರದಾನಿ ಮನಿಗೆ ಹೋದ್ರು. ಪರದಾನಿಗ್ ವಬ್ಬ ಮಗಳಿದ್ದು ಅಂಬು. “ಅಪ್ಪಾ, ರಾಜಗೊಳ ಮನೀಲಿ ಯೆಂತಾ ಪಂಚಾತ್ನಿ?” ಅಂತ ಕೇಳ್ತು ಅಂಬು. “ಪಂಚಾತ್ನಿ ಯೆಂತ ಇಲ್ಲೆ. ಹುಸ್ಸಾನಕ್ಕಿ ಪಂಚಾತ್ನಿ. ಹಕ್ಕಿ ಮರಿಯೆಯ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿಗಿಲ್ಲೆ. ಯೆಯ್ತು ಗಂಡ್ ಹಕ್ಕಿಗಾಯ್ತು. ರಾಜರು ತರಾವ್ ಮಾಡ್ತು. ಈ ಹೆಣ್ ಹಕ್ಕಿ ಕಣ್ಣೀರ್ ತೆಗೀತಾ ಯಾವ್ ಕಡೆಗ್ ಹೋಯ್ತೋ ಯೇನೋ...” ಆವಾಗ ಪರ್ದಾನಿ ಮಗಳು, ಅದೇ ತಾರೀಕು-ಪಟ್ಟಿಯೆಲ್ಲಾ ಅದೇ ಸಮನೆ ಬರೆದಿಟ್ಟೊಂಡು.

ಆವಾಗ ಆ ರಾಜನ ಮನಿ ಹೆಣ್ ಕುದ್ರಿಗೆ ಮರಗಲ್ ಬಂತು. ಈ ಪರ್ದಾನಿ ಮನಿ ಗಂಡ್ ಕುದ್ರಿ ಅದ್ಕ ಹೋಗ್ ಕೂಡ್ತು. ಆವಾಗ್ ಅದ್ಕ ಯೆಲ್ಲಾ ತಿಂಗಳ ಬರ್ತಿ ಆಗಿ, ದಿವಸ ಆಗಿ, ವಂದಿವ್ವ ಅದು ಕರು ಹಾಕ್ತು ಅಂತಾಯ್ತು. ಆವಾಗಾ ಸಾಕಿ ದೊಡ್ಡ ಮಾಡ್ತದ್ರು, ರಾಜನ ಮನೀಲಿ. ದೊಡ್ಡ ಮಾಡ್ಡ ಕೂಡ್ಲೆ ವಂದ್ ದಿವ್ವ ತಾಯ್ ಸಂತಿ ಅದು ಮೇವೂಕೆ ಬೋಳಿಗೆ ಹೋಯ್ತು. ಆ ಅರ್ಸನ ಮನಿ ಕುದ್ರಿ ಮೇಯ್ತೂಕ್ ವಬ್ ಹುಡ್ಲವ್ವ; ಪರ್ದಾನಿ ಮನಿ ಕುದ್ರಿ ಮೇಯ್ತೂಕೆ ವಬ್ ಹುಡ್ಲವ್ವ - ಯೆಯ್ತು ಜನ.

ಆವಾಗ್ ಸಂಜೆಗ್ಗೆಲ್ಲಾ ಕುದರಿ ಕೊಟ್ಟಿಗ್ ಹೊಡ್ಕಬಂದ್ರು ಹುಡ್ರು. ಹೊಡ್ಕ ಬಂದವ ಪರ್ದಾನಿ ಮಗಳ ಕೂಡ್ಲಿ ಆ ಹುಡ್ಲ ಹೇಳ್ತೆನಂಬು, “ಅಮಾ, ಮತ್ತೆ ಅರ್ಸನ ಮನೀಲಿ ವಂದ್ ಕುದ್ರಿ ಮರಿ ಹಾಕದೆ... ಕುದ್ರಿ ಬೋಳಿಗೆ ಬಂದದೆ. ಯೆಟ್ ಚಂದ ಅಂತ ಹೇಳೂಕ್ ಸಾದ್ಕಿಲ್ಲೆ” ಅಂದ. ಆವಾಗ ಅವ್ವ ಹೇಳ್ತದ್ರು, “ನಾಳೆ ಆ ಕುದ್ರಿ ಮರಿ ನಮ್ಮನಿಗೆ ಹೊಡ್ಕಬರ್ಬೇಕು ನೀನು” ಹೇಳ್ಳ ಅವಳು. ಮಾರ್ನೆ ದಿವಸಾ ಆ ಹುಡ್ಲ ಕುದ್ರಿ ಮೇಯ್ತೂಕ್ ಹೋದವ, ಆ ಕುದ್ರಿ ಬಲ್ತಾರ್ಕಿಂಡ ಹೊಡ್ಕ ಬಂದ. ರಾಜನ ಮನಿ ಹುಡ್ಲ ಹೆಣ್ ಕುದ್ರಿ ವಂದೇ ಹೊಡ್ಕಂಡಿ ಮರಕ್ತೇ ಹೋದ.

ಮರಕ್ತೆ ಹೋದ ಕೂಡ್ಲೆ ರಾಜನ ಮಗ ಕೇಳ್ತೆನಂಬು, “ಮರಕ್ತೆ ಬಂದ ಕಾರಣಯೇನು? ಕುದ್ರಿ ಮರಿ ಯೆಲ್ಲ ಹೋಯ್ತು?” ಅಂತ ಕೇಳ್ತೆ. “ಪರ್ದಾನಿ ಮನಿ ಹುಡ್ಲ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತು

ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನೂ ಸಹಾ ಹೊಡೆದಿತ್ತು ಕುದ್ರಿ ಮರಿ ತಕಂಡ್ ಹೋದ" ಹುಡ್ಗ ಹೇಳ್ತೆ ಅವ.

ಅಟ್ ಹೇಳ್ತೆ ಕೂಡ್ಲೆ ರಾಜನ ಮಗ್ಗೆ ಸಿಟ್ ಬಂತು. ಸಿಟ್ ಬಂದ್ ಕೂಡ್ಲೆ ಅವ ಹೇಳ್ತೆ, "ಪರ್ದಾನಿ ಕೂಡ್ಲೆ ಕರೀರಿ ಇಲ್ಲ" ಅಂತ. ಪರ್ದಾನಿ ಕರೂಕೇ ವಂದ್ ಜನ ಕೆಳ್ಳಿದು. ಹೋದ ಕರೂಕೆ, "ನಮ್ ರಾಜನ ಮಗ ನಿನ್ ಕೂಡ್ ಕೂಡ್ಲೆ ಬರೂಕ್ ಹೇಳರೆ" ಅಂದ್ ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತೆ.

ಇಷ್ಟಾದದ್ದು ಪರದಾನಿಗೆ ಯೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೆ. ಯೇನೂ ಕರ್ದಾರೆ ಅಂದ್ ಮಾಡ್ಕುಂಡಿ ರಾಜರ ಮನಿಗೆ ಹೋದ. ಆವಾಗ ರಾಜ್ಜ ಮಗ ಹೇಳ್ತನಂಬ್ಬು, "ನೋಡು, ನನ್ ಕುದ್ರಿಮರಿ ನೀ ಹೊಡ್ಡ ಹೋಗಿದೆ. ನಿನ್ ಈಗಿಂದೀಗ್ ಪಾಸಿ ಕೊಡ್ತೆ" ಅಂದ್ ಹೆದ್ರೆಸ್ತೆ ನಂಬ್ಬು.

ಆವಾಗ ಪರ್ದಾನಿಗೆ ಹೆದ್ರಾ ಗ್ ಹೋಯ್ತು. "ಸ್ವಾಮೀ, ನಾನಲ್ಲ... ನಾನ್ ಮನಿಗೆ ಹೋಗ್ ಯಾರಂದಿ ಕೇಳ್ತೆ" ಅಂದ್. ಮನಿಗೆ ಬಂದಿ ಕೇಳೂಕೆ ಹೋದ್ರೆ ಮಗಳು, "ತಾನು ಹೊಡ್ಡಬರೂಕೆ ಹೇಳ್ತೋಳು, ಈ ಕುದ್ರಿಮರಿ ಅಧಿಕಾರ ತನ್ನೇ ಸೈಯ" ಅಂತ ಹೇಳ್ತು ಅಪ್ಪ ಕೂಡೆ.

"ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ ಮಾರಾಯ್ತಿ, ತಕ್ರಾರ್ ಬೇಡ. ಆ ರಾಜ್ಜ ಮನಿ ಕುದ್ರಿಮರಿ ಕೊಟ್ಟೆಡಿ" ಅಂತ ಹೇಳ್ತೆ. ಪರ್ದಾನಿ ಮಗ್ಗೆ ಹೇಳ್ತು, "ಕುದ್ರಿಮರಿ ಕೊಡೊದಿಲ್ಲೆ... ನೀನ್ ಬೇಕಾರೆ ಕುದ್ರಿಮರಿ ಕೊಡೊದಿಲ್ಲೆ ಅಂತ ಹೇಳ್ ಬಾ" ಅಂದ್.

ಆವಾಗ್ ಪರ್ದಾನಿ ಹೋಗಿ ರಾಜ್ಜ ಮಗ್ಗೆ ಕೂಡೆ ಹೇಳ್ತೆ, "ನಾನಲ್ಲ ಕುದ್ರಿಮರಿ ಹೊಡ್ಕುಂಡ್ ಹೋದವ್ವೆ, ನನ್ ಮಗಳು. ನನ್ನಿಂದ ಯೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮೀ. ನಾನು ಕೊಡುಕ್ ಹೇಳ್ತು ಅವ್ವು ಕೊಡೊದಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಜ ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳು ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತು. ಆದ್ರಿಂದ ಈ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಫ್ ಮಾಡಬೇಕು ನೀವು."

"ಇಲ್ಲಾ, ನಾಳಿಕ್ ನಿನ್ ಮಗಳ ನೀನು ಕರ್ಕಂಡ್ ಬರ್ಬೇಕು. ನಾನಿಲ್ಲಿ ಅದ್ದೆ, 'ಯಾವ ಲೆಕ್ಕಲ್ ಕುದ್ರಿಮರಿ ತಕಂಡ್ ಹೋದೇ?' ಅಂತ ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಕೈಲ್ ಕೇಳ್ಬೇಕು" ಅಂತ ಹೇಳ್ತೆ.

ಕೂಡ್ಲೆ ಪರ್ದಾನಿ ಮನಿಗೆ ಬಂದಾ. "ಮಗಳೇ, ನಾಳಿಕ್ ರಾಜನ ಮಗ ನಿನ್ ಕೂಡ ಬರ್ಬೇಕ್ ಹೇಳಾನೆ. ನಾನೂ ಬತ್ತೆ. ಮತ್ ಇಬ್ಬೂ ಹೋಪ ರಾಜ್ಜ ಮನೀಲಿ" ಅಂದ.

ಮಾರನೆ ದಿವ್ವ ಅಪ್ಪ- ಮಗಳು ಇಬ್ಬೂ ರಾಜನ ಮನಿಗೆ ಹೋದ್ರು ಅಂತಾಯ್ತು. ರಾಜನ ಮಗ ನಾಕ್ ಜನ ಗಿರಾಯಿಸ್ತರ ವಟ್ಕುಂಡಿ ಅಲ್ ಪಂಚಾತ್ತಿಗೆ ಸುರ್ ಆಯ್ತು. "ಈ ಪರ್ದಾನಿ ಮಗಳು ನಮ್ ಕುದ್ರಿ ಮರಿ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ಕಟ್ ಹಾಕು ಕಾರಣಯೇನವ್ವೆ? ಅದ್ರ ಬಗ್ಗೆ ಇವಳ್ಳೆ ಜೈಲ್ ಹಾಕಬೇಕು" ಅಂತ ಹೇಳ್ತೆ.

ಇವಳು ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತೆಲ್ಲ. ಹುರ್ಸಾನಕ್ಕಿ ಪಂಚಾತ್ತಿ ಮಾಡಿರಲು? ಆ ಬರ್ಬ್ ಇಟ್ಟುಂಡ್ ಚೀಟಿಯ ಆ ಸಬೀಲ್ ಇಟ್ಟು. ಸಬ್ಯೋರೆಲ್ಲಾ ನೋಡ್ತು ಚೀಟೀನಾ, "ಹೆಣ್ಣೆ ಮಕ್ಕಳು ಸಂಬಂದಿಲ್ಲ. ಗಂಡ್ಲೇ ಸರಿ" ಹೇಳಿ ಹುರ್ಸಾನಕ್ಕಿ ಪಂಚಾತ್ತಿಲಿ ಮಾಡ್ಡೆ ತರಾವಿತ್ತು. "ಆದ್ರಿಂದ್ ನನ್ ಕುದ್ರಿ

ಗಂಡು, ನಿನ್ ಕುದ್ರಿ ಹೆಣ್ಣು (ನನ್ ಗಂಡ್ ಕುದ್ರಿ ನಿನ್ ಹೆಣ್ ಕುದ್ರಿ ಕೂಡಿ - ಕುದ್ರಿಮರಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ರು). ನಿನ್ ಕುದ್ರಿಮರಿ ನಾನ್ ಹೊಡ್ಕುಹೋಗನೆ. ಆ ಕುದ್ರಿಮರಿ ನಂದಾಯ್ತು. ರಾಜ್ಜು ಮಗ್ಗೆ ಯೇನ್ ಮಾತಾಡದಾಕೂ ಉಪಾಯಿಲ್ಲೆ. “ಅಬ್ಬೋ! ಈ ಪರ್ದಾನಿ ಮಗ್ಗೆ ಇಟ್ ಸೊಕ್ ಯೆಲ್ ಬಂತು? ಇವ್ವಿಗ್ ಯಾವ ತರದ ಸೀಕ್ಯಾ ಕೊಡ್ಬೇಕಾಯ್ತು?” ಅಂತ ಹೇಳಿ ತನ್ನಲ್ಲೆ ತಾನು ಇಚಾರ ಮಾಡೂಕ್ ಹಾಕಂಡ್ಬು.

ಯೇನ್ ಇಚಾರ ಮಾಡ್ರು ತಲೇನ್ ಹೊಕ್ಕಿಲ್ಲ. “ಇವಳನ್ನೇ ನಾನು ಮದಿಯಾಗಬೇಕು” ಹೇಳೂ ತಲೆ ಹೊತ್ತು, ‘ಇವಳನ್ನ ನಾನ್ ಮದ್ಯಾಗಿ ಇವಳ್ಕೆ ಹನ್ನೆಯ್ದ ವರ್ಸಾ ನೆಲಮಾಳ್ಳಿಲಿ ಇಟ್ಟು ಅವಳ ಜವನ ಅವಳ್ಗೆ ತಿನ್ನೇಕು’ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಇಚಾರ ಮಾಡ್.

ಆವಾಗ ಕೂಡ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮನಿಗ್ ಹೋದ್ರು. ಪರದಾನೀನೂ, ಪರದಾನಿ ಮಗಳೂ ತಮ್ಮ ಮನಿಗ್ ಬಂದು. ಗಿರಾಯಿಸ್ತರೆಲ್ಲಾ ಕೂಡ್ಲೆವು ತಮ್ ಮನಿಗ್ ಹೋದ್ರು.

ರಾಜನ ಮಗ್ಗೆ ರಾತ್ರಿ ಉಟ ಮಾಡ್ ಮನ್ದವನಿಗೆ ನಿದ್ರೀನೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸಿಟ್ಟೇ ಹೆಚ್ಚಾಯ್ತು. ಬೆಳಗಾದ ಕೂಡ್ಲೆ ಪರ್ದಾನಿ ಕರಿ ಬಿಟ್ಟ, “ಪರ್ದಾನಿ ಕೂಡೆ ಬರೂಕ್ ಹೇಳು” ಅಂತ. ಆ ಮಾತು ಪರ್ದಾನಿಗ್ ಹೋಗ್ ಮುಟ್ಟು. ಪರ್ದಾನಿ ಬಂದ, “ಯೇನಪ್ಪ ಸ್ವಾಮಿ, ಯಾಕೆ ನನ್ ಕದ್ದದ್ದು?” ಕೇಳ್ತ. “ಯೇನಿಲ್ಲೆ ನಿನ್ ಮಗಳನ್ನ ನನ್ನೆ ಲಗ್ನಾಗಬೇಕಂತ ಮನ್ನದೆ. ನನ್ ನಿನ್ ಮಗಳ ಕೊಡತಿಯೋ, ಹೇಗೆ?” ಅಂತ ಕೇಳ್ತ.

ಆವಾಗ ಪರ್ದಾನಿ ಹೇಳ್ತ, “ನೀವಿಂತಾ ರಾಜರು. ನಾನು ಕನಿಷ್ಠ ಪರ್ದಾನಿ. ನನ್ನ ಮಗಳ ನೀವ್ ಲಗ್ನಾದ್ಲೆ ಯಾರಾದ್ರೂ ನೆಗ್ಯಾಡೂದಿಲ್ಲಾ?” ಅಂತ ಕೇಳ್ತ. ಅರ್ಸನ ಮಗ್ಗೆ ಹೇಳ್ತನಂಬು—

“ಮದ್ಯಾಗವವ ನಾನು, ನೆಗ್ಯಾಡ್ಲೆಲ್ಲಾ. ನಿನ್ಗ್ ಕೊಡೂಕ್ ಅಕ್ಕೋ ಕೂಡವೋ” ಅಂತ ಕೇಳ್ತ. “ನನ್ ಮಗಳ ಕೇಳ್ತೆ ಸ್ವಾಮಿ... ನನ್ನಿಂದ ಹೇಳೂಕ್ ಸಾಧ್ಯಿಲ್ಲ” ಅಂತ ಅಂದ ಪರ್ದಾನಿ. “ಕೂಡ್ಲೆ ಕೇಳು ಹಂಗರೆ” ಅಂತ ಅರಸೂ ಮಗ್ಗೆ ಹೇಳದ.

ಪರ್ದಾನಿ ಮನಿಗೆ ಬಂದಿ, ಮಗಳ ಹತ್ರ ಕೇಳ್ತ— “ಮಗಳೇ, ರಾಜನ ಮಗ್ಗೆ ನಿನ್ನನ್ನೆ ಮದಿಯಾಗಬೇಕಂತ. ನಿನ್ಗ್ ಕಬೂಲದ್ಯೋ ಹೇಗೆ?” ಕೇಳ್ತ.

“ನನ್ನ ಕಬೂಲಿಲ್ಲ. ನೀನ್ ಯೇನಂದ್ ಬಂದೆ ರಾಜ್ಜು ಮಗನ ಕೂಡೆ?” ಕೇಳದ್ದು. “ನಾನು ಅವ್ವ ಹತ್ರ ಯೇನೂ ಹೇಳ್ಳಿಲ್ಲೆ. ನೀ ಸ್ವಲ್ಪ ಜೋರನವಳು. ನಿನ್ ಕೇಳೇ ಹೇಳ್ತೆ ಅಂತ ಹೇಳಿ ನಿನ್ನ ಕೇಳೂಕ್ ಬಂದೆ” ಅಂತ ಹೇಳ್ತ. “ನಿನ್ನ ಕಬೂಲಿದ್ದ ಹೇಳ್ಳಿಡು ಮಾರಾಯ್ತು” ಹೇಳ್ತ. ಆವಾಗ್ ಪರ್ದಾನಿ ಮಗಳ ಹೇಳದ್ದು, “ಯೇ ಅವ್ವಾ! ನಿನ್ಗ್ ಯೇನ್ ಬುದ್ಧಿ ಕಡ್ಡಿಯಾಯ್ತು? ರಾಜನ ಮಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ಕೊಟ್ಟೆ, ಅಂತಾ ರಾಜನ ಮಗನೇ ನಿನ್ನಳಿಯ. ನಾನೇ ಆ ರಾಜಸ್ತಾನಕೆ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ. ನಿನ್ ಯಾವದೇ ವಂದ್ಕೆ ತಾಪತ್ರೀಲೆ. ಪುನಃ ಮತ್ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಮಗಳ ಕಬೂಲದೆ. ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ ಕೊಡೂದ್ ಯಾವಾಗ್ ಕೇಳ್ತೆ ಬಾ” ಅಂತ ಹೇಳ್ತು.

ಆವಾಗ ಪರ್ದಾನಿ ಮತ್ ಪುನಃ ಹೋದ. “ನನ್ನ ಮಗಳೂ ಕುಸ್ಯದೆ. ಲಗ್ನಾಗೂಡ್ ಯಾವಾಗೆ?” ಕೇಳಿ. “ನಾಳೆ ಬರೂ ಸೋಮಾರ ಗನಾ ಮೂರ್ತದೆ. ಆ ದಿವ್ವವೇ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ಕುಂಬ” ಹೇಳಿ ರಾಜನ ಮಗ. ಪರ್ದಾನಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾ. ಚಪ್ಪ-ಚಾವಡಿಯಿಲ್ಲಾ ತಯಾರ ಮಾಡ್. ರಾಜನ ಮಗ ಮದವಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗ ಕಟ್ಟಂಡಿ, ಹೆಣ್ಣು ಮನಿಗೋದ-ಲಗ್ನಾಯ್ತು. ಮಾರನೇ ದಿವಸಾ ದಿಬ್ಬಣ ಗಂಡಿನ ಮನಿಗ ಬರೂ ಹೊತ್ಗೆ ಪದ್ಧತ್ತಂತೆ ಯೇನಾರೂ ಬಳ್ಳಳಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ಪರ್ದಾನಿ ಯೇನ್ ಕೊಡ್ಬೇಕು ಅಂತ ಹೇಳೂ ಇಚಾರ್ಕೆ ಬರ್ಲಿಲ್ಲೆ. ಮಗಳ ಕೂಡೆ ಕೇಳಿ, “ಮಗಳೇ, ನೀನು ದೊಡ್ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹೋತೆ. ನಿನ್ ಯೇನ್ ಬಳ್ಳಳಿ ಕೊಡ್ವವಾ ನಾನು?” ಮಗಳ ಹೇಳಿಕೆಂಬ್ರೂ, “ರಾಜನ ಮನೆ ದೊಡ್ಡ ಸಮುದರ. ಅದ್ಕೆ ನಾನು ಯೆಲ್ಲಿದಾರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರ್ ತಕಹೋಗ್ ಹಾಕ್ರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗ್ವಂಗೂ ಇಲ್ಲೆ... ಕಡ್ಮಯಾಗೂ ಹಾಂಗೂ ಇಲ್ಲೆ. ಅದ್ರಿಂದ, ಯೇನೂ ಬಳ್ಳಳಿನೂ ನನ್ಗೆ ಬೇಡ, ಕೊಡೂದಾದ್ರೆ ನಮ್ಮನಿಲಿ ಯೆಯ್ತು ಸೂರ್ಯೆಲಿ ಮರಿ ಅದೆ. ಅದನ್ನೇ ನನ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದು” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಹೇಳಿಕೆಂಬ್ರೂ. ಮಗಳು ಅಪ್ಪನ ಕೂಡಾ ಗಂಡ್ ಮನಿಗೇ ದಿಬ್ಬಣ ಬಪ್ಪೆ ತಯಾರಾಯ್ತು. ಮನಿವಳ್ಳೆ ಆ ಸೂರ್ಯೆಲಿ ಮರಿ ಯೆಯ್ತುನೂ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟುಂಬ್ರೂ, ದಿಬಣ ಮನಿಗ ಬಂತು.

ಇಲ್ಲಿ ಮನಿಲಿ ನೋಡ್ವೆ ನೆಲಮಾಳ್ಳಿಯೆಲ್ಲಾ ಕಡ್ಡಿ ಕಂಪ್ಲೀಟಾಗದೆ. ಹನ್ನೆಯ್ತು ವರ್ಷಕೆ ಆಗ್ಗುಟ್ಟು ಆಹಾರ ನೆಲಮಾಳ್ಳಿ ತುಂಬಾರೆ. ತುಂಬಾದ ಕೂಡ್ ಹೇಳಿಕೆಂಬ್ರೂ, “ನೀನೀ ನೆಲಮಾಳ್ಳಿಲ್ ಇಳೀಬೇಕು” ಅಂದಿ. ಹಿಂಡ್ತಿ ಕೂಡ್, “ನೆಲಮಾಳ್ಳಿಲ್ ಇಳೂಡ್ ಯಾಕಪ್ಪಾ ನಾನು?” ಅಂತ ಕೇಳಿಕೆಂಬ್ರೂ.

“ಯಾಕಂದ್ರೆ, ನಾನು ಮಾಡ್ತಂತಾ ಹುರ್ಸಾನಕ್ಕೆ ಪಂಚಾತ್ರಿ ಅದೇ ನೀನ್ ಗಟ್ಟಾಡ್ ಹಿಡ್ಡಿ. ಅದ್ರಿಂದ ನನ್ ಕುದ್ರಿಮರಿ ಅಧಿಕಾರ ಮಾಡಿ, ನೀನ್ ನಿನ್ ಮನಿಗ ಹೊತ್ಕುಹೋದೆ. ಅದ್ರಿಂದ, ನನ್ನ ಪರ್ತಿಜ್ಜು ಹೀಗದೆ... ‘ನಿನ್ನ ಲಗ್ನಾಗಿ ಹನ್ನೆಯ್ತು ವರ್ಷ ನಿನ್ ನೆಲಮಾಳ್ಳಿಲ್ ಹಾಕ್ರೆ ಹೇಳಿ - ನೀನಲ್ಲೇ ಸೋತ್ರ ಕಂಗಾಲಾಗಿ, ದೇವರೇ, ಈ ರಾಜ್ ಮಗನ್ನೆ ಯಾಕ ಈ ರೀತಿ ನಾನು ಉಪದ್ರ ಕೊಟ್ಟಪ?’ ಅಂತ ನಿನ್ ಮನ್ಗೆ ನೀನ್ನಬೇಕು.”

“ಆಗ್ಲಿ, ವಳ್ಳೇದು. ನನ್ನ ಸೋಲಿ ಕಂಗಾಲ್ ಮಾಡೂದು ನಿಮ್ಮಂತಾ ರಾಜ್ಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲ್ಲಲ್ಲಾ. ದಿಲ್ಲಿ ಪಾಚಾಳ್ಳ ಮಗಳು ಸುರತಾಳದೇವಿ. ಅವಳನ್ನಾ ಮೂರೆ ಮಾತಾಡ್ಲಿ ಅವಳೆ ಲಗ್ನಾ ಕಂಡ್ ಬಂದ್ರೆ ಅದು ದೊಡ್ಡ ಪರಾಕರ್ಮ. ನನ್ನಂತಾ ಹೆಣ್ ಹೆಂಗ್ಗನ ಸೋಲ್ಲೂದು ದೊಡ್ಡ ಮಾತಲ್ಲ. ನಿಮ್ ಹಿಣಿತಿ ನಾನು, ನಾನ್ ನೆಲಮಾಳ್ಳಿಗೆ ಹೋತೆ; ಯೇನ್ ಬೇಜಾರಿಲ್ಲ ನನಗೆ” ನೆಲಮಾಳ್ಳಿ ಇಳ್ ಹೋದ್ಲಂಬ್ರೂ. ಅಲ್ಲೇ ಯೆಲ್ಲಾ ಮುಚ್ಚಾಯ್ತು. ಯೆಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹೈಟ್ ಹೆರ್ಗ್ ಬರ್ಬಾರ್ದು.

ರಾಜನ ಮಗ ಇಚಾರ ಮಾಡ್, ‘ಇವ್ವಂತೂ ನೆಲಮಾಳ್ಳಿಗೆ ಹಾಕಾಯ್ತು. ಸುರತಾಳ ದೇವಿ ಹೇಗಿದಾಳು; ನೋಡ್ಕಂಡೇ ಬರಬೇಕು’ ಅಂತ ಹಂಕಾರ ಬಂದ್ ಹೋಯ್ತು.

ಸೀದಾ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ನೆಡ್ಡ್ ಬಿಟ್ಟಾ. ಅಲ್ಲೋಗಿ ರಾತ್ರಿಯಾಯ್ತು. ಮಾಳ್ ಮೇನೆ ರಾಜ್ ಮಗಳು ವಬ್ಬೇ ಇರು ಜಾಗಾ. ಇವ್ ಹೋಗಿ ಅಲ್ ಕೂತ್ಕಂಡ. ಯೆಷ್ಟ್ ಮಾಡ್ತು ಬೆಳ್ಳಾಗುತನ್ನ ಅವ್ವು ಮಾತಾಡ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ತರಾವ್ ಹೇಗದೆ ಅಂದ್ರೆ, ಬೆಳ್ಳಾಗ್ಲಿವರಿಗ್ ಮಾತಾಡ್ಲಿ ಇದ್ದವ್ವಿಗೇ ಜೈಲ್ ಮಾಡೂದೂ. ಅವಳ ಮನಿಕೆಲ್ನ ಮಾಡ್ಲೂದು. ಅದ್ರಂತೆ ನೂರಾರ್ ಜನೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವಳ ಮನಿ ಕೆಲ್ನ ಮಾಡ್ತಿ. ಇವ್ನೂ ಸೋತಿ ಅವರೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲ್ನ ಮಾಡ್ತಾ ಉಳ್ಳ.

ಅವನ ಶುದ್ಧಿ ನೆಲಮಾಳ್ಲಿಲ್ಲ ಪರ್ದಾನಿ ಮಗಳ್ಗೆ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು. “ವಟ್ಟು ನನ್ ಗಂಡ ಸಿಕ್ಕಬಿದ್ದು. ನಾನೇ ಹೋಗ್ ಅವನ ತಪ್ಪಬೇಕು. ಇಲ್ಲಾ ಅಂದ್ರೆ ಹಿಂದ್ ಬರೂಕೇ ಅವ್ರಿಗೆ ಸಾಧಿಲ್ಲೆ.”

ಆವಾಗ ಯೆಲಿ ಮರಿ ಸಲ್ವ ತಿಂದಿ ದೂಡ್ ಯೆಲ್ಯಾಯ್ತು. ಯೆಲಿ ಕೂಡೆ ಅವ್ವು ಹೇಳ್ತೆಳಂಬ್ಬ. “ನಿನ್ ಸಣ್ಣಿದ್ಯಲ ನಾನ್ ತಕ ಬಂದಿದೆ. ಸಾಕಿ-ಸಲಗಿ ಇಟ್ ಮಾಡ್ಲೆ. ನನಗೊಂದ್ ಉಪ್ಪಾರ ಮಾಡ್ಲೆ ನೀವು?” ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದು ಅಂಬ್ಬ.

ಯೆಲಿ ಹೇಳ್ತು ಅಂಬ್ಬ, “ತಾಯೇ, ನೀನು ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತೂ ನಾವ್ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ತಯಾರಾಗವೆ” ಅಂತ ಹೇಳ್ತು.

“ಇಲ್ಲೇ ಸಮೀಪಕೆ ವಂದ್ ಶಣ್ಣ ಕಾಡದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಅಲ್ತಕ ಹೋಗಿ ವಂದ್ ಸುರಂಗ ಮಾಡ್ಲೇಕು” ಅಂತ ಹೇಳ್ತು. “ಅಕ್ಕು” ಅಂತ ವಪ್ಪಂಡು ಸುರಂಗ ಮಾಡೂಕೆ ಸುರುಮಾಡದ್ದು. ಕೂಡ್ಲೇ ಇವಳು ಗಂಡ್ ಯೇಸ ಮಾಡ್ಕಂಡು ಸೀದಾ ಹೋಗ್ ಬಿದ್ದು. ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ್ದು. ಮದ್ಯ ದಾರಿಯಾಗ್ ರಾತ್ರಿಯಾಯ್ತು. ಮಾದೂಡ್ ಕಾಡ್ಲಲ್ ಹೋತೇ ಇರಬೇಕಿದ್ರೆ ಬಯಂಕರ ಹೆದ್ರಕೀನೂ ಆಯ್ತು ಅವಳಿಗೆ. ಆ ಕಾಡಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೊಂದು ಗೋಳಿಕಟ್ಟೆ ಸಿಕ್ಕಂಬ್ಬ. “ಆ ಕಟ್ಟೆ ಮ್ಯಾಲೆ ಸುಂಗಾರಾದ್ (ಶೃಂಗಾರವಾಗಿ) ಹೋಳೀತದೆ. ಆದ್ರಿಂದಾ ಇಲ್ಲೇ ನಾನು ಕೂತ್ಕೆಳಬೇಕು. ಹೆದ್ರಕೀನೂ ಆತದೆ. ರಾತ್ರನೂ ಆಗದೆ” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲೇ ಕೂತ್ಲಂಬ್ಬ.

ಅಲ್ಲಿ ಆ ಕಟ್ಟೆ ಸುಂಗಾರ್ ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ಚಚ್ಚಂತಾ (ಇಟ್ಟಂತಾ) ಜನ ಯಾರು? ಅಲ್ಲಿ ಸಾವ್ರಾಗ್ಲೆ ಬೂತಗಳು ತಂಡತಂಡವಾಗಿ ಅವೆ.

ಅವು ಪರ್ತಿ ದಿವಸಾ ಅಲ್ ಬಂದಿ ಪಂಚಾತ್ರಿ ಆತದೆ. ಆ ದಿವ್ವೂ ಬೂತಗೊಳ ತಂಡ ಆ ಮೀಟಿಂಗಿಗೆ ಬಂದದೆ. ದೂರಿಂದಾ ನೋಡ್ತಾ ಅವೆ ಬೂತ. “ಇದೊಂದು ಪಿರಾಣಿ ದೂಡ್ಲು ಯಾವದಪ್ಪಾ? ಸಲ್ವ ನಮಗೆ ಈ ಕಟ್ಟೆ ಬಿಟ್ ಕೊಡಬೇಕು” ಅಂತ ಭೂತಗಳು ಹೇಳ್ತು.

ಆವಾಗ ಈ ಪರ್ದಾನಿ ಮಗಳು ಹೇಳ್ತೆಳಂಬ್ಬ, “ಈ ಕಟ್ಟೆ ನನ್ ಹೆಯೋರ್ದು. ಅದ್ರಿಂದಾ ಈ ಕಟ್ಟೆ ಅಧಿಕಾರ ಮಾಡೂಕ್ ಈಗ ನಾನು ಬಂದನೆ. ಈ ಕಟ್ಟೆ ನಿಮ್ಗೆ ಕೊಡುಡಿಲ್ಲೆ. ನನ್ ಬೇಕು.”

“ಈ ಕಟ್ಟೆ ದರ್ಮಸಾಲಿ ನಮ್ಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ನಿಮಗೆ ಯೇನ್ ಉಪ್ಪಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ರೂ ನಾವ್ ತಯಾರಾಗವೆ. ಈ ಕಟ್ಟೆ ನೀವ್ ನಮ್ಗೆ ಬಿಟ್ ಕೊಡಬೇಕು.”

ಆವಾಗಾ ಇವ್ಯ ಗಂಡ ರೂಪಾಗ್ ಹೋದವ್ಯ ಹೇಳ್ತುಳಂಬ್ಬ, “ನಾನೀಗ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೂಕ್ ಬಂದವ್ಯ. ಬೆಳ್ಳಾಗೂ ತನ್ನ ಸುರತಾಳದೇವಿಗೆ ಮೂರ್ ಮಾತಾಡ್ತುಕಾಗೆದ ಯೆಲ್ಲೊರೂ ಸೋತ್ ಹೋಗರೆ. ನಾನ್ ಹೋಬೇಕು ಅಂತಾ ಮಾತಾಡ್ತು ಉಪಾಯ ಅದ್ಯೋ ಹೇಗೆ?” ಕೇಳ್ದು.

ಆವಾಗ ಬೂತಗೊಳ್ ಹೇಳ್ತು, “ಅಮ್ಮಾ... ಅವು ಮಾತಾಡೂದು ಮುಕ್ತಾಲ್ ಗಲ್ಲಿಲಿ ಮಾತಾಡ್ತು ಕೊಡ್ತು ನಾವು; ನೀವು ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಮಂಚದ ಮೇಲ್ ಚಾಪಿ ಹಾಕಿ ತಯಾರಾಗಿ ಇರ್ತದೆ. ನೀವಲ್ ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳಿ. ಸುರತಾಳದೇವಿ ಅಂಬವು ದೊಡ್ ಮೌನದ ಮೇನೇ ಗೇಣ್ಯೆತ್ತಿ ಹಾಸ್ತಿ ಮಾಡ್ಕಂಡು ಸುಮ್ಮ ಮಲ್ಬಿಬಿಟ್ಟು. ನಿನ್ ಮಾತಾಡ್ತುಂದಿಲ್ಲೆ. ಆವಾಗ ನೀನು ಸಲ್ಲ ಹೊತ್ತ್ ಮೇಲೆ ನೀನ್, ‘ಅಯ್ಯೋ, ರಾಜನ ಮಗಳು ಮಲ್ವಂತಾ ಮಂಚವೇ, ವಂದ್ ಕತಿ ಹೇಳು. ನನ್ ಇಲ್ ಇರೂಕ್ ಬೇಜಾರಾಯ್ತು. ವಂದ್ ಕತಿ ಹೇಳು’ ಅಂತ ಹೇಳಬೇಕು. ಆ ಕೂಡಲೇ ನಾವು ಮಂಚದೊಳಗೆ ಬೂತ ಬಂದ ಹೊಕ್ಕಂತೊ; ಆ ಮಂಚಾ ಬಿಡ್ತುಳವು. ಆವಾಗಾ ನಾನು ಆ ಮಂಚದೊಳ್ಳೆ ಹೊಕ್ಕಂಡಿ, ‘ಅಣ್ಣಾ... ನಾ ಕತಿ ಹೇಳ್ತೆ. ಹೂಂಗುಡ್ತುಯಾರು ಕತಿಗೆ?’ ಅಂತ ಹೇಳ್ತೆ. ಆವಾಗ ಅವಳು ಚಳಿಗೆ ನೆಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಹಾಸ್ತಿ ಹಾಕಂಡು ಹಾಸ್ತಿ ಮೇಲ್ ಕೂಡ್ತು. ಮಂಚಾ ಕತಿ ಹೇಳ್ತದೆ... ಹೂಂ ಹಾಕೋಯಾರಿಲ್ಲೆ. ‘ಹಾಸ್ತಿ ನೀನಾರೂ ಹೂಂ ಹಾಕೆವ್ಯಾ?’ ಅಂತ ಕೇಳು. ಆವಾಗಾ ಈ ಹಾಸ್ತಿ, ‘ನಾನು ಹೂಂ ಹಾಕೂಕ್ ಸಾಡ್ತಿಲ್ಲೆ, ಈ ದೊಡ್ಡ ಬುಕ್ಕಿವುಂಡಿ ಹಾಸ್ತಿ ಮೇಲ್ ಕೂತದೆ. ಅದ್ರಿಂದ, ನನ್ ಮರ್ಯಾಗ್ ಹೋಗದೆ. ಇವ್ಯ ಹಾಸ್ತಿಂದ ಯೆದ್ರೆ ನಾನ್ ಹೂ ಹಾಕ್ತಿದೆ’ ಅಂತ ಹೇಳೂದು, ಇಷ್ಟ್ ಹೇಳ್ತ ಕೂಡ್ಲೆ ನಾವು ಅದ್ರಂತೆ ಮೂರ್ ಮಾತ ಆಡ್ತು ಕೊಡತು.”

ಆವಾಗ ಅದೇ ಮಾತ್ಲೆ ವಪ್ಪಿ ಕಟ್ಟಿವಳ್ಳೆ ಬಿಟ್ಟೊಟ್ಟು. ಸೀದಾ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ್ಲ, ಹೋಗಿ ಆ ರಾಜದ ಸುರತಾಳದೇವಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಆ ಮಾಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೂತ್ಲ. ಅವಳು ಮಾತೇ ಆಡ್ಲಿಲ್ಲೆ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ ಕೂತ್ ಕೂಡ್ಲೆ, “ಯೇ ದೇವರೇ, ಯಾಕ್ ಬಂದ್ಲವ್ವಾ? ನಾನು ಈ ಉರ್ಗೇ? ವಂದ್ ಮಾತಾಡ್ತೋರು ಸಾ ಇಲ್ಲೆ. ಬಾಳ್ ಬೇಜಾರನ್ಸ್ತದೆ. ರಾಜನ ಮಗಳು ಕೂತ ಮಂಚವೇ ಸಲ್ಲ ಕತಿ ಹೇಳತೀಯಾ?”

ಮಂಚ ಅವಗ್ ಕೇಳ್ತದೆ, “ಅಣ್ಣಾ, ನೀನ್ ಮುದ್ದಾಂ ಕತಿ ಹೇಳಂತಿ. ಆದ್ರ ಕತೆ ಹೇಳೂಕ್ ಸಾಡ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ದೊಡ್ಡ ಬುಕ್ಕಿ ತನ್ ಮೇನ್ ಕೂತದೆ. ಇವ್ಯ ಯೆದ್ರೆ ನಾನ್ ಕತಿ ಹೇಳ್ತೆ...” ಅವಾಗವ್ಯ ಶಿಟ್ ಬಂದಿ ಹಾಸ್ತಿ ತೆಗೆದು ನೆಲ್ಕೆ ಹೊತಾಯ್ಕಂಡಿ, ಹಾಸ್ತಿ ಮೇನ್ ಕೂತ್ಲ. ಆವಾಗ ಮಂಚ ಹೇಳ್ತು, “ಕತಿ ಹೇಳ್ತೆ ಅಣ್ಣಾ, ಹೂಂ ಹಾಕೋಯಾರು?” ಕೇಳ್ತು.

“ಹೌದು... ಕತಿ ಹೇಳ್ತೆ, ಕೇಳು; ನಾನು ಹೇಳೂಕ್ ಮಂಚಕ್ ‘ಹೂಂ’ ಹಾಕಬೇಕೆಲ್ಲೋ? ಅದ್ರಿಂದಾ, ರಾಜನ ಮಗಳು ಕೂತ ಹಾಸ್ತಿಗೆ ‘ಹೂಂ’ ಕೊಡವಿಯಾ?” ಕೇಳ್ತು. ಆವಾಗ ಹಾಸ್ತಿನೂ ಬಿಟ್ಟ ವಂದ್ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಲ್ ಹೋಗ್ ಕೂತ್ಕಂಡ್ಲ. ಆವಾಗ ಮಂಚ ಕತಿ

ಹೇಳಿಕೆ ಸುಮಾರ್ಡು. ಹಾಗೂ ಹಾಸೆ 'ಹೂಂ' ಹಾಕೂತ್ ಸುರುಮಾಡು. ಆವಾಗ ಇದು ಮಂಚ ಹೇಳೂ ಕತಿ.

“ವಂದ್ ಉರಲ್ಲಿ ವಂದು ಸಾದಾರಣ ಐವತ್ತರವತ್ ಜನ ವಟ್ಟಾಗಿ ಗಟ್ಟದ ಮೇಲ್ ಕೆಲ್ಲ್ ಹೋದ್ದು. ಹೋಗಿ, ಕೆಲ್ಲ್ ಮಾಡಿಕ್ಕಿ ಐದಾರ ತಿಂಗಳ ಮುಗಿದ ನಂತ್ರ ಮನಿಗೆ ಬತ್ತು. ಬರು ಹೊತ್ಲಲ್ಲಿ ವಂದ್ ಕಾಡ್ ಬಂದ್ ಕೂಡ್ಲೆ ರಾತ್ರಿಯಾಯ್ತು. ರಾತ್ರಿಯಾದ್ಲಿಂದ ಅವಲ್ ಉಳಿಬೇಕಾಯ್ತು. ಮದಿದಾರಿಗೆ ಉಳದ್ರೆ, ಇವ್ ಕೂಡ್ ಬೇಕಟ್ ಕೆಲ್ಲ್ ಮಾಡ್ಲೆ ದುಡ್ಲೆ. ಯೆಲ್ಲವೂ ಮಲ್ ಬಿಟ್ಟೆ ಯಾರಾದ್ರೂ ತಕಹೋದ್ರೆ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ಲೆಕಾಯ್ತು? ಹೇಳಿ ಅವಲ್ಲೇ ತಾಸೆ ವಬ್ಬ ಕೂತ್ಕೂಡು ಅಂತಾಯ್ತು.

“ಮೊದಲ್ಗಾಗ್ ಕೂತ್ಕೂಬವ ಆಚಾರಿ. ಅಲ್ಲಿ ಯೆಲ್ಲಾ ಜಾತ್ಯವೂ ಅವೆ. ಯೆಲ್ಲರೂ ಮನ್ನರೆ. ಆಚಾರಿ ವಬ್ ಕೂತನೆ. ಕಾಲಿ ಕೂತ್ ಬೇಜಾರಾಗಿ ವಂದ್ ಗೊಂಬಿ ಮಾಡ್ಲೆ. ಅವ ಗೊಂಬಿ ಮಾಡ್ ನಿಲ್ಲಿ, ಅದ್ದಂತ್ರ ಅವನ್ ಮುಗೀತು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಯೇಳ್ಳದ; ಗುಡಗಾರವ್ ಯೇಳ್ಳದ.

ಗುಡಗಾರವ ನೋಡಿ, ಗೊಂಬಿಗೆ ಬಣ್ಣ ತೆಗದ. ಚಂದಾಗೂದು ಹೇಳಿ, ಶಿಸ್ತಾಗಿ ಬಣ್ಣ ತೆಗದ. ಅವನ್ ಮುಗೀತು. ಅವ ಬಳೆಗಾರ್ನ ಯೇಳ್ಳ.

ಬಳೆಗಾರವ ನೋಡ್ಲೆ. ಬೊಂಬಿ ಮಾಡ್ ನಿಲ್ಲರೆ, ಬಣ್ಣ ತೆಗೆದಾರೆ. ‘ಇದ್ದೆ ಬಳಿ ಹಾಕಿದ್ರೆ ಶಿಸ್ ಕಾಣತಿತ್ತು’ ಹೇಳಿ, ಬಳಿ ಹಾಕ್ಲೆ. ಅವಂದ್ ಮುಗೀತು; ಅವ ಜವಳಿ ಸಾಯ್ಬನ ಯೆಬಿಸ್ಲೆ. ಜವ್ವಿ ಸಾಯ್ಬ ಯೆದ್ ನೋಡ್ಲೆ. “ಈಗದ ಸೀರಿ-ರೌಕಿನೂ ಹಾಕರೆ ಹೆಣ್ಣಾಗ್ ಕಾಣ್ತಿತ್ತು” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ಲೆ. ಸೇರಿ ಉಡ್ಲೆ, ರೌಕಿ ಹಾಕ್ಲೆ.

ಅವನ್ ಮುಗೀತು. ಅವ ಸೊನ್ನಾರವ್ ಹೋಗ್ ಯೇಳ್ಳದ. ಸೊನ್ನಾರವ ಯೆದ್ ನೋಡ್ಲೆ. “ಯೆಟ್ ಚಂದ ಇದು ಹೇಳೂಕೇ ಸಾಡ್ಲಿಲ್ಲ.” ಆವಾಗ್ ಇದ್ದೆ ಮೂಗ್ಗೆ, ಕೆಮಿಗೆ ಮತ್ ಕೊಳ್ಳಿಗೆ ಯೇನಾರೂ ಮಂಗಲಸೂತ್ರ, ಕಿವಿಗೆ ಮುಗಲು, ಕುಡಕ ಮಾಡ್ ಹಾಕ್ಲೆ ಅಂತಾಯ್ತು.

ಅವಾಗವನ್ ಮುಗೀತು. ಜೋತಿಸ್ರ ಯೇಳ್ಳದ. ಆ ಜೋತಿಸ್ರ ಯೆದ್ದಿ ನೋಡ್ಲೆ. “ಇದೇನ್ ಆಚ್ಚರಿಯಪ್ಪ! ಮನ್ನರ್ ನೋಡ್ಲೆಂಗೇ ಆತದೆ. ಅಂತೂ ಮನ್ನರಲ್ಲ. ಆದ್ರಿಂದ ಇದ್ದೊಂದು ಜೀವಾ, ಸೋಸ ತುಂಬ್ಬೇಕು ನಾನು. ಸೋಸ ತುಂಬದ್ರೆ ಹೆಣ್ ಹುಡ್ಡಿಯಾಗಿ ತಿರಗಾಡತಿತ್ತು ಅದು. ನೋಡ್ಲಿಕ್ಕೂ ಚಂದ ಕಾಣ್ತಿತ್ತು” ಅಂತ ಹೇಳಿ, ಅದಕೆ ಸೋಸ ತುಂಬ್ಬ ಅಂತಾಯ್ತು.

ಅಷ್ಟ್ ಹೊತ್ ಆಗುದೂ, ಬೆಳ್ಳಾಗೂಕೂ ಸರಿಯಾಯ್ತು. ಹುಡ್ಡಿ ಜೋತಿಸ್ರಾ ಬುಡ್ಡಾಗ್ ನಿತ್ಯಂಡದೆ. ಈ ಆಚೇರಿ, “ತನ್ ಹಿಣ್ಣೆ” ಅಂತ. ಗುಡಿಗಾರ ತಂಗೂ ಬೇಕಂದಾ. ಬಳೆಗಾರ ತಂಗೂ ಬೇಕಂತಾ. ಈ ಜವ್ವಿ ಸಾಯ್ಬನ್ನೂ ತಂಗ್ ಬೇಕಂತಾ, ಸೊನಗಾರವ್ಲೂ ತನ್ ಬೇಕಂತಾ... ಜೋತಿಸ್ರವೂ ಜೀವ ಮಾಡ್ಲೊರಾಯ್ತು. ಅವು ತನ್ ಬೇಕಂತು.

“ಇದ್ ಯಾರ್ ಹಿಣತಿ? ನಿಕ್ಕಿ ಮಾಡ್ ಕೊಡ್ವೇಕು” ಆ ಹಾಸ್ಸಿಯೆದ್ದಿ ಮಂಚಕೆ ಜಪ್ಪದೆ; ಮಂಚ ಯೆದ್ದಿ ಹಾಸ್ಸಿಗ್ ಜಪ್ಪದೆ. ಮಾಳ್ಳಿಯೆಲ್ಲಾ ಗಡಗುಟ್ಟಿ ಹರ್ದ ಬೀಳುವ ಪರಿಸ್ತಿತಿ. ಆವಾಗ್ ಸುರತಾಳದೇವಿ ಹೇಳ್ತು, “ಅಣ್ಣಾ... ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮದಾನ ಮಾಡು ಮಾರಾಯಾ, ನಿನ್ ಕೈಮುಗಿತೆ” ಹೇಳ್ತು.

ಆವಾಗ ಗಂಡ ರೂಪದಾಗಿನ ಪರ್ದಾನಿ ಮಗ್ಗು ಹೇಳ್ತು, “ಯಾರ್ ಹಿಂಡಿ ಹೇಳಿ ನೀನ್ ನಿಕ್ಕಿ ಮಾಡ್ ಕೊಟ್ಟೆ ಸಮದಾನ ಮಾಡ್ತೆ ಈ ರಣಗ್ರವ.” “ಇದು ಯಾರ್ ಹಿಣ್ಣಿನೂ ಅಲ್ಲ, ಮಂಗಲಸೂನ್ಯ ಕಟಿದವ್ವ ಹೆಂಡತಿ” ಅವಾಗಲಿ ಸಮದಾನಾಯ್ತು.

ಅವವು ತಕ್ರಾರ. ಮತ್ತೊಂದ್ ತಾಸ್ ಹೋಯ್ತು ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ (ಕೂತದ್ದೆ) ಬೇಜಾರಾಯ್ತು. ಬೇಜಾರನ್ನಿ, “ದೇವರೇ, ಮಂಚ ಕತಿ ಹೇಳ್ತು. ಹಾಸ್ಸಿ ಹೂಂ ಹಾಕ್ತು. ವಂತಾಸ್ ನನ್ ಕಳುಕೆ ಲಾಯ್ತಾಯ್ತು. ರಾಜನ ಮಗಲು ಕೂತ ಕುರ್ಚಿಯೇ... ನನ್ ವಂದ್ ಕತಿ ಹೇಳತ್ಯಾ?” ಅಂತಾ ಕೇಳ್ತು. “ಅಣ್ಣಾ, ನಿನ್ ಮಾತ್ ನಾನು ಕತಿ ಹೇಳತಿದೆ. ಈ ಬುಕ್ಕಿಪುಂಡಿ ಕೂತದ್ದಿಂದ ನನ್ನ ಬಾರ್ ಬಂದ್ ಹೋಗದೆ. ಸೋಸವೇ ತಗೂಕಾಗುದಿಲ್ಲ. ನಾನ್ ಕತಿ ಹೇಳೂಕೆ ಕೂಡಾ” ಅಟ್ ಹೇಳ್ತು ಕೂಡ್ಲೆ ಇವಳಿಗ್ ಸಿಟ್ ಬಂತು.

ಆ ಕುರ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟಿ, ಗೋಡಿಗೆ ವಂದು ಕುದ್ರಿಮೊಕ ಮಾಡ್ ಹೊಡ್ತರು. ಅದ್ರ ಮೇಲ್ ಹೀಗೆ ಕೈಯಿಟ್ಟೊಂಡಿ ನಿತ್ಯೊಂಡು. ಕುರ್ಚಿ ಹೇಳ್ತು, “ಅಣ್ಣಾ, ಕತಿ ಹೇಳ್ತೆ ಕೇಳೂಕೆ ನೀನಾಯ್ತು, ಹೂಂ ಹಾಕ್ಪೋರ್ಯಾರಿಲ್ಲ.”

“ರಾಜನ ಮಗಳ ವರಗದ ಕುದ್ರಿಮೊಕವೇ, ಸಲ್ಪ ‘ಹೂಂ’ ಹಾಕ್ಪಾ?” ಕೇಳ್ತು. ಆವಾಗಾ ಕುದ್ರಿ ಮೊಕನು, ‘ಹೂಂ’ ಹೇಳ್ತದೆ— “ಇವ್ ವಜ್ಜಿದಿಂದ ಬಾರವಾಗದೆ. ಹೂಂ ಹಾಕೂದ್ ಸಾದ್ಯಿಲ್ಲೆ. ಇವ್ ಯೆದ್ದೆ ಹೂಂ ಹಾಕ್ವೇ...”

ಆ ಕುದ್ರಿ ಮೊಕಾನೂ ಬಿಟ್ಟು. ನೆಡು ನೆಲಕೇ ಹೋಗ್ ಕೂತ್ಯೊಂಡು. ಯೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟಿ ಆವಾಗಾ, “ಯಾವದ್ರ ಮೇನ್ ಕೂತ್ಯೊಂಡು ಇದೇ ಗಳಪಾಸು ಯೆಂತದೂ ಬೇಡ” ಅಂದ್ ನೆಲ್ಕ ಕೂತ್ಯು ಅಂತಾಯ್ತು. ಕುರ್ಚಿ ಕತಿ ಹೇಳೂಕೆ ಸುರು ಮಾಡ್ತು. ಕುದ್ರಿಮೊಕ ‘ಹೂಂ’ ಹಾಕೂಕೆ ಸುರುಮಾಡ್ತು. “ವಂದೂರಲ್ಲಿ ವಬ್ ಮಾಸ್ತರು ಮಕ್ಕಿಗೈಲ್ಲ ಬರಕಲ್ಪುಕ್ ಸುರು ಮಾಡ್ತು...”

ಇವ್ವು ಸೋತ್ಲೆ. ಮೂರ್ ಮಾತಾಯ್ತೆಲ್ಲೆ? ಬೆಳ್ಳಾ ಮುಂಚೆ ಕೋಣ್ಯಾಗ ಇದ್ದವನ ಯೆಲ್ಲಾ ಬಿಡ್ನ್ ಹಾಕಿ, ಅವಳ ಗಂಡನ ಕರಕಂಡಿ, ಇವಳನೂ ಕರಕಂಡಿ ಬಂದು. ಬಂದಿ ಉರಿಗ್ ಬಂದು. ಸುರಂಗದ ಹತ್ರ ಬಂದ್ ಕೂಡಲೆ, “ನಾನ್ ವಂದಕ್ ಹೋಗ್ ಬತ್ತೆ, ನೀವು ಸಲ್ಪ ನೆಡಿರಿ” ಹೇಳ್ತು - ಗಂಡ ಯೇಸ್ತವ. ಆವಾಗೆ ಈ ಸುರತಾಳದೇವಿ ಮತ್ತು ಅವಳ ಗಂಡ (ರಾಜನ ಮಗ) ಸಲ್ಪ ಮುಂದಾದ್ರೂ ಇವ್ವು ಸುರಂಗಕೆ ಹೋದ್ಲೆ. ನೆಲಮಾಳ್ಳಿಗ್ ಹೋಗೇ ಬಿಟ್ಟು. ಸುರತಾಳದೇವಿ ನೋಡತ್ಲೆ. “ಯೆಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಾದ್ರೂ ಇವ ಬರ್ಲಿಲ್ಲೆ. ದೇವರೇ, ನನ್ನ ಗೆದ್ದಂತಾ ಮನ್ನ ಯೆಲ್ ಹೋದೆ?” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಕಣ್ಣೀರ್ ಬಿಡಿಕ್ ಸುರುಮಾಡ್ತು. “ಅವ

ಯೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ; ನಾವ್ ಮನಿಗ್ ಹೋಪೊ” ಅಂತ ಹೇಳಿ, ಬಲ್ತಾರ್ಕಿಂಡ ಇವ ಯೆಳ್ಳಂಡ್ ಬಂದ. ಯೆಳ್ಳಂಡ್ ಬಂದಿ, ತನ್ ಮದಿಯಾಗಬೇಕು ಅಂದ್ ಹೇಳಿದ್ದೇ ಅವು ಕಬೂಲಾಗ್ಲಿಲ್ಲೆ.

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹನ್ನೆಯ್ತು ವರ್ಸ ಮುಗಿತು. ನೆಲಮಾಳ್ಳಿಯಿಂದಾ ಹೆರ್ಗೆ ಬಂದ್ತು ಅವಳು. ಹೆರ್ಗೆ ಬಂದ್ ನೋಡದ್ರೆ, ಇವಳು ಮರಕ್ತಾ ಅವಳೆ - ಸುರತಾಳ ದೇವಿ. “ಯೇನಪ್ಪಾ ತಂಗೀ, ಈ ರೀತಿ ತೀಡುವ ಕಾರಣವೇನು ನೀನು?” “ಯೇನಿಲ್ಲೆ ಅಕ್ಕಾ... ನನ್ ತಂದಂತಾ ಜನ ವಂದಕ್ ಹೋಗಬತ್ತೆ ಅಂತ ಹೇಳ್ತೋರ ಪತ್ತಿನೇ ಇಲ್ಲೆ. ಆದ್ರಿಂದ ಇವು ಬಲ್ತಾರ್ಕಿಂಡ ನನಗ್ ಮದುವೆಯಾಗು ಅಂತ ಹೇಳ್ತು. ನನ್ನ ಕಬೂಲಿಲ್ಲೆ” ಅಂತ ಹೇಳ್ತು ಸುರತಾಳದೇವಿ. “ತಂಗಿ, ಅದ್ಯ್ ಬೇಜಾರ್ ಮಾಡ್ಬೇಡ ನೀನು. ಅವ್ ನನ್ನ ಗಂಡ. ನಿನ್ ಗಂಡನಾಗ್ತಾವರೂ ಅವರೇ. ನಿನ್ನ ಗೆದ್ದ ಬಂದವ್ ಮತ್ಯಾರಲ್ಲ ನಾನೇ.” ಗಂಡನ ಕರದ್ದು ಅವಳು. “ಈ ಹೆಂಗ್ತು ಯೆಲ್ಲಿದು ಇದು? ಮರಕುವ ಕಾರ್ಣೇನು?” ಕೇಳ್ತು. “ತಾನ್ ಗೆದ್ದಂತಾ ಹೆಂಗ್ತು ಇಲ್ ಬಂದ್ ಕೂಡ್ಲೆ ನನ್ ಲಗ್ನಾಗುದಿಲ್ಲ ಹೇಳ್ತದೆ.”

“ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ಕೊಡು” ಅಂತ ಹೇಳ್ತ. ಅವ್ ಹೇಳ್ತು, “ನೀವ್ ಗೆದ್ದದ್ದು ನುಸಿಕೋಣಿಲಿ” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತು. ಇದು, “ಅದ್ರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪೊಜಿಸನ್ ಬಂತು. ಈಗ ನಾನು ಗೆದ್ದಿದೆ. ಈಗ ಬಂದಿತ್ತಿಂದ ಅವಾಗೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಬಂದಿತ್ತು ಹುರ್ಸಾನಕ್ಕೆ ಪಂಚಾತ್ತಿದು. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಲ್ಲ ಮಾಡ್ ಮಾಡ್ ಗಂಡಿಗ್ ಸಂಬಂಧ.”

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

- ಹುರ್ಸಾನಕ್ಕೆ = ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಯುವ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಹಕ್ಕಿ, ಪಾರಿವಾಳಕ್ಕಿಂತ ಚಿಕ್ಕದು. ಹೊರಮೈ ಕಂದು ಬಣ್ಣದ್ದು. ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಒಳಗೆ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಹೂಗಳಂಥ ಮುದ್ದೆಗಳಿರುತ್ತವೆ.
- ಹೊರಸು = ಹೊರಸು ಎಂದರೆ ಕಾಡು ಪಾರಿವಾಳ ಎಂದು ಅರ್ಥ
- ಹುರ್ಸಾ = ಹೊರಸು ಶಬ್ದದಿಂದ ಬಂದಿರಬಹುದು
- ಬೋಳಿ = ಗುಡ್ಡ, ಮರಗಳು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು ಮಧ್ಯೆ ಒಂದೊಂದು ಗಿಡ ಇದ್ದ ಬೋಳುಗುಡ್ಡ
- ಗಿರಾಸ್ತ = ಗೃಹಸ್ಥ, ಪಂಚಾಯತಿ ಮಾಡುವವ, ವಿಚಾರಿಸಿ ನಿರ್ಣಯಿಸುವವ
- ಮರಗಳು, ಕಾಮೇಚ್ಚೆ = ಗಂಡು = ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರಾಣಿ ಕೂಡುವಿಕೆ
- ಮಗ್ಗೆ = ಮಗನಿಗೆ ಕೂಡವೊ = ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೋ
- ಗೇಣೈತ್ತಿ = ಗೇಣು ಎತ್ತರ ಸೋಸ = ಶ್ವಾಸ
- ರಣಗೈ = ಯುದ್ಧ; ಇಲ್ಲಿ ಜಗಳಗಳ ಗಳಪಾಸು = ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಪಾಶ
- ನುಸಿ = ಅಂದರೆ ಗುಂಗಾಡು (ಇಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟ ಅಂತ)

■ ಹೇಳಿದವರು: ಡಿ: ನಾರಾಯಣ ಸುಕ್ರ ಗೊಂಡ, ಹಡೀಲ್ ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು ಭಟ್ಟಳಿ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ

೨. ಇಕ್ರಾಮತಿ ರಾಜ

ವಂದ್ ರಾಜ, ರಾಜ್ಯ ಹಿಂಡಿ ಇದ್ದಿದ್ದಂತೆ. ಅವಿಗೆ ವಂದ್ ಮಗ. ಅವನ ಹೆಸರು ಇಕ್ರಾಮತಿ ರಾಜ ಹೇಳಿ. ಆಗೆ ಅವನಿಗೆ ತಂದೆ ಸಾಲೆಗೆ ಹಾಕ್ ಹೇಳಾಯ್ತು. ಸಾಲೆಗೆ ಹಾಕಿ ಅವ ಪೂರ್ಣ ವಿದ್ಯಾ ಕಲ್ತ ಮುಗಿತು. ಆಗೆ ಮಾಸ್ತರ್ ಹತ್ರ, “ಮತ್ತೆ ನೀವ್ ಕಲ್ನಿದಟ್ ವಿದ್ಯಾ ಕಲ್ತ ಮುಗ್ಗಾಯ್ತು. ತಂದೂ ವಂದ್ ವಿದ್ಯಾ ನಿಮಗೆ ಮಾಡ್ ತೋರ್ಸೆ. ನೀವೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡ್ ತೋರ್ಸೆತೊ?” ಕೇಳ್.

“ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಹೇಳ್ತು ಮಾಸ್ತರು. ಆಗೆ ಅವ ಬರಿಕಾಲಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವಂದ ಕಂಬಾ ತಲೆ ಕೆಳ್ಳ ಮಾಡ್, ಕಾಲ್ ಮೇಲ್ ಮಾಡ್ ಹತ್ತಿಳ್ಳ. ಆಗೆ ಮಾಸ್ತರ ಹತ್ರ ‘ಹತ್ತೂ’ ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತಾ. ಯಾರು? ಇಕ್ರಾಮತಿ ರಾಜ. ಮಾಸ್ತರ ಕೈಲ್ ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ, ಹತ್ತಿಳ್ಳೂಕೆ.

ಆಗೆ, ಆಗಲಿಲ್ಲಾದ ಕೂಡಲೇಯಾ ಮಾಸ್ತರ ಮೂಗ್ ಹಿಡ್ತು- ಅಚಿ ದವಡೆಗೆ ಯೆರಡು, ಇಚಿ ದವಡೆಗೆ ಯೆರಡು ಕೊಟ್ಟಿ ಬಂದೆ - ಹೇಳಾಯ್ತು. ಆಗೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸಲ್ಲಿ, ‘ಇಲ್ಲಿದ್ದಿಯೆಂತಾ ಮಾಡೂದು? ದೇಶಸಂಚರಣೆಗಾದ್ರೂ ಹೋಗ್ ಬರವಾ ಹೇಳಿ’ ಬಂತು.

ತಾಯಿ ಮತ್ ತಂದೆ ಹೇಳಿದು, “ಮತ್ ಬೇಡ. ತನ್ನ ವಂದೆ ಮಗ ನೀನು. ಯೆಲ್ಲೂ ಹೋಗೂದ್ ಬೇಡ. ಇಲ್ಲೇ ಉಳ್ಳಂಬಾ” ಅಂತ.

ಆಗಿವ, “ಅದ್ ಸುದ್ದಿನೇ ಇಲ್ಲ” ಅಂತ ಹೇಳಿ, ಆ ದಿನ ದೇವರ ಪೂಜೆಗೀಜೆಯೆಲ್ಲ ಮಾಡ್ತು. ಮತ್ ಉಟ ಮಾಡ್ತು. ಮತ್ ವಂದ್ ಕುದ್ರೆ ತಕಂಡ್ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡ್ತು. ಆಗೆ ಮತ್, “ತಾನು ದೇಶಸಂಚಾರಣೆಗೆ ಹೋಗ್ತೆ” ಹೇಳ್ತಾ. ಕುದ್ರೆ ತಕಂಡ್ ಹೋಟ್ ಬಿಟ್ಟ.

ಹೀಗೆ ಹೋಗ್ತಾ ಹೋಗ್ತಾ ಸಮುದ್ರಲ್ಲಿ ವಂದ್ ಕುಂಬಾರವ್ ಸಿಕ್ಕ. ಮಡ್ಕೆ ಕಲ್ಲಿಲ್ ತುಂಬ್ಬಂಡಿ ಕುಂಬಾರವ ಕಂಡ, ಇಕ್ರಾಮತಿ ರಾಜನ ಕುದ್ರೆ ಬರೂದ. ‘ನಾನು ಈ ಮಡ್ಕೆ ತಕ್ಕಂಡಿ ರಾಜಿಗೆ ಯೆದರಾದ್ರೆ ಇದ್ ಸಾದ್ಯಾ ಇಲ್ಲ’ ಹೇಳಿ, ಆ ಹೊಸ ಮಡಕೆ ಕಲ್ಲಿಲ್ ತುಂಬಿದ್ದು ಹಾಗೇ ತೆಗ್ಗಿ ಹೊತಾಕ್ ಬಿಟ್ಟಾ.

ಅವ ಬತ್ತೆ ಅವನ್ ಕುದ್ರೆ ಮೇನೆ, ಆಗೇ ಅವ ಬಂದ ಕೂಡಲೆಯ ಇಕ್ರಾಮತಿ ರಾಜರುನ “ಯೆಟ್ ದೂರೆ?” ಕೇಳ್ ಕುಂಬಾರವ.

“ಮತ್ತೆ ನಾನು ದೇಶ ಸಂಚಾರಣೆಗೆ ಹೋಗ್ತೆ” ಹೇಳ್ತು ರಾಜ, ಕುಂಬಾರವ್ ಹತ್ರ. “ಮತ್ ತಾನೂ ವಬ್ಬವ್ ಬಂದ್ ಬಿಡ್ತೆ ನಿಮ್ ಸಂಗಡೆ” ಹೇಳ್ ಬೆನ್ ಹಿಡ್ತು. ಮತ್ತೆ ಇಕ್ರಾಮತಿ ರಾಜ ಹೇಳ್ತಾ, “ನೀನು ಬರೂದ್ ಬೇಡ. ಇಲ್ಲೇ ಮಡಕೆ ಯಾಪಾರಾ ಮಾಡ್ಕಂಡಿ ಜೀವನ ಮಾಡ್ಕಂಡ್ ಉಳಿ...” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತಾ. ಯಾರು? - ರಾಜ. ಆದ್ರೆ, ಅವ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಸಂಗಡೇ ಅವನ ಕುದ್ರೆ ಮೇಲ್ ಕುಂತ್ಯಂಡ್ ಹೋದ. ಹಾಗೆ ಮುಂದ್ ಹೋದ್ ತಾಸಿಗೆ ವಂದ್ ಗುಡಗಾರವ ಇಟ್ ಬೆಂಡ ಹೊತ್ಯಂಡ್ ಹೋಗ್ತಿದ. ಆಗೆ ಅವನೂ ನೋಡ್ಕಂಡಿ,

“ಮತೇ ನಮೂರ ಇಕ್ರಾಮತಿ ರಾಜರು ಇವರು... ಹೋಗಬೇಕಿದೆ, ಕಟ್ಟಿ ಹೊರೆ ತಕಂಡ ರಾಜನಿಗೆ ಯೆದರಾಗುಕಿಲ್ಲ” ಹೇಳಿ ಬೆಂಡಿನ ಹೊರೆ ಹೊತಾಗಿ ಅವ್ವ ಯೆದರಾಗ್ ನಿತ್ತ.

ಆಗೆ, “ಇಕ್ರಾಮತಿ ರಾಜರೇ, ಯೆಟ್ ದೂರೆ?” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್. ಮತ್ತೆ, “ತಾನು ದೇಶಸಂಚಾರಣೇಗ್ ಹೋಗ್ಗೆ” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್‌ದ್ದಲ ರಾಜ. ಅವ, “ತಾನೂ ಬರ್ತೆ” ಹೇಳ್.

“ಬೇಡ, ನೀನು ಗುಡಗಾರ ದಂಧೆ ಮಾಡ್ಕಂಡ ಯೇನಾದ್ರೂ ಉರಲ್ಲೇ ಉಳಿ” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಹೇಳ್ತಾ ಅವ. ಆಗವನೂವ, “ತಾನೂ ಬರ್ತೆ” ಅಂತ ಹೇಳ್ತೆ, ಅವನೂ ಕುದ್ರೆ ಮೇಲೆ ಹತ್ ಹೋದ.

ಹಾಗೆ ಮುಂದ್ ಹೋದ್ ತಾಸಿಗೆ ವಂದ್ ಆಚಾರಿ ಅವ್ವ ಸಾಮಾನು, ಕರಗಸ, ಮಣ್ಣು, ಬೂದಿ ಯೆಲ್ಲಾವ ಅವ್ವ ಉದ್ಯೋಗದ ಸಾಮಾನು ಹಿಡ್ಕಂಡ ಹೋಗ್ತಾ ನೋಡ್ತೆ, “ಇಕ್ರಾಮತಿ ರಾಜಗೆ ಕರಗಾಸ ಯೆಲ್ಲಾವ ಯೆದರಾಗ್ ಬಾರ್ದು” ಹೇಳ್ ವಂದ್ ಸಪೂರ್ ಉಳಿ ಸೊಂಟಿಗ್ ಶೆಕ್ಕಂಡಿ, ಬಾಕಿಯೆಲ್ಲಾ ಹೊತಾಕ್ ಬಿಟ್ಟಾ.

ಆಗೇ, “ಇಕ್ರಾಮತಿ ರಾಜರೇ, ಯೆಟ್ ದೂರೆ?” ಹೇಳ್ ಕೇಳ್ತೆ. “ದೇಶಸಂಚರಣೆಗೆ ಹೋಗ್ಗೆ” ಹೇಳ್ ಅವ.

ಅವನು, “ತಾನೂ ಬತ್ತೆ ನಿಮ್ ಸಂಗಡ” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತೆ. ಯಾರು? - ಆಚಾರಿ.

ಆಗ ಇಕ್ರಾಮತಿ ರಾಜ ಹೇಳ್ತನಲ, “ನೀನು ಇಲ್ಲೇ ಯೆಲ್ಲಾರೂ ಆಚಾರಿ ದಂದೆ ಮಾಡ್ಕಂಡು ಉಳಿ. ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಬರಬೇಡ.” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತೆ.

ಆದ್ರೂ ಅವನು ಕೇಳೂದೇ ಇಲ್ಲಾ. “ತಾನೂ ಬರ್ತೆ” ಹೇಳ್ಕಂಡಿ ಕುದ್ರೆ ಮೇನೇಯಿ ಕುಂತ್ಕಂಡ್ ಹೋಗ್ತಾ.

ಕುಂಬಾರ ಗುಂಡಣ್ಣ, ಗುಡಗಾರ್ ಹೋವಣ್ಣ, ಆಚಾರ್ ಮಳ್ಳಣ್ಣ ಎಲ್ಲಾರೂ ಹೊರಟಲ್ಲ. ಅವರು ಹೋಗ್, ಹೋಗ್, ಹೋಗ್ ಹೋಗಿ ಉರಿಗ್ ಹೋಗು ಹಾದಿ ತಪ್ಪು. ಅಡವಿಗ್ ಹೋಗು ಹಾದಿ ಹಿಡ್ಪು. ರಾಶಿ ರಾತ್ರಾಗ್ ಹೋಯ್ತು. ಯೆಲ್ಲೆಲ್ ಹೋದ್ರೂ ವಂದ್ ಮನಿಲ್ಲ. ಮತ್ ಅಡವಿ ಘೋರ್ ಕಪ್ಪು. ರಾಶಿ ರಾತ್ರಾಗ್ ಹೋಯ್ತ್ ಹೇಳ್ಕಂಡಿ, “ಇನ್ನ್ ಇಲ್ಲೇ ಇವತ್ತೆ ಉಳ್ಳು ಪಯಣ ಮಾಡುದು” ಹೇಳ್ಕಂಡಿ, ಅಲ್ ಯೆಲ್ಲಾ ಇಳ್ಳು.

ಬೆಂಕಿ ಹಿಡಿಸ್ಕಂಡಿ ದೊಡ್ ಹೊಡಚಲ ಹಾಯ್ಕಂಡ, ಬೆಂಕಿ ಪೆಟ್ಟೆ ನೋಡ್ತು. ಯಾರ್ ಕೈಲೂ ಇಲ್ಲ. ಆಗೆ ಆಚಾರಿ ಕೈಲಿ ವಂದ್ ಉಳಿ ಇದ್ದಿತ್ತಲ್ಲ... ಮತ್ತೆ ಹುಡ್ಕಿ ವಂದ್ ಬೆಳ್ಳಲ್ ತಯಾರ್ ಮಾಡ್ತಾ. ಬೆಳ್ಳಲ್ ಕುಟ್ಟಿ ಸಲ್ಪ ಬೆಂಕಿ ಮಾಡ್, ಲಡ್ಡು ಕಟ್ಟಿಯೆಲ್ಲಾ ವಟ್ ಮಾಡಿ, ವಂದ್ ಬೆಂಕಿ ಮಾಡ್ತು ಹೇಳಾಯ್ತು. ಆಗೇ ಸಾದ್ರಾಣ ಕುಳ್ಳುಕೆ ಕಾಣ್ತಲ್ಲಾ ಬೆಂಕಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಕುಂಟಿಯೆಲ್ಲಾ ತಂದ್ ರಾಸಿ ಹಾಕಿ, ದೊಡ್ ಬೆಂಕಿ ಮಾಡ್ತು ಹೇಳಾಯ್ತು. ಇನ್ ಅವರವರೊಳಗೆ ಮಾತಾಡ್ಕಂಡು, ಯೇನ್ ಹೇಳಿ? ಮೂರ್ ಜನ ಮಲಗೂದು, ವಬ್ರೆ ಯೆಚ್ಚಿ ಇರೂದು.

ಮೊದಲ್ ಕುಂಬಾರವ ವಳ್ಳಾ. ಅವ್ ಪಾಳಿಯಾಯ್ತು. ಮೂರ್ ಜನ ಮಲ್ಲುದು. ಕಡೆಗೆ ಕುಂಬಾರವ ಗುಡಗಾರವನ ಯೇಳ್ಸ್ ಹಾಕ್ತ. ತಾನ್ ಮಲ್ದದ. ಅದು ಗಂಧದ ವನಾಗಿತ್ತು. ಆಗೆ, ಗುಡಗಾರವನ ಬಾರಿ ಮುಗಿತು; ಆಚಾರಿ ಯೇಳ್ಸ್ ಹಾಕ್ತ ಬೆಳ್ಳು ಸಾಲಿಗೆ. ಅದು, ಆ ಗಂದದ ವನ- ರಾಕೆಸ್ತಿ ಗಂದದ ವನ ಆಗಿತ್ತು. ಆಗೆ ಅದ್ಕೆ ಪರಮಾಳ ಹೋಯ್ತು ಹೇಳಾಯ್ತು. ಗಂದದ ವನ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿದ್ತು.

ಆಗ ರಾಕೆಸ್ತಿಗೆ ವಂದ್ ಮಗಳಿದ್ದಿತ್ತು. ಆಗೆ ಮಗಳ ಹತ್ರೇ ಹೇಳು ರಾಕೆಸ್ತಿ. "ಮತ್ತೆ ನಮ್ ಗಂದದ ವನಕೆ ಯಾರೊ ನಮ್‌ನ್ನರು ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಾರೆ. ಯಾರು ಹೇಳಿ ನೋಡ್ಕಂಡ್ ಬರ್ತೆ" ಹೇಳಿ ಮಗಳ ಹತ್ರೇ ಹೇಳು. ಹೇಳಾಯ್ತು. ಆಗ ಮಗಳು ತಾಯಿ ಹತ್ರ ಯೇನ್ ಹೇಳು? "ತನಗೆ ಚಲೋ ಗಂಡಿದ್ರೆ ತಕಂಡ್ ಬಾ" ಹೇಳು ಹೇಳು. ಯಾರು? - ಮಗಳು. "ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ" ಅಂದ್ ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲೆಂದ್ ಹೊರಡ್ತು ರಾಕೆಸ್ತಿ. ಆಗೆ ಭಯಂಕರ ವಂದ್ ಆವಾಜಾ ಮಾಡ್ತೆ ಬತ್ತಾರೆ, ಬರಬೇಕಿದ್ರೆ ಆ ಆವಾಜ್ ಮಾಡ್ತೀ ಬಂದದ್ದು ರಾಜನಿಗೆ ಕೇಳು.

ಇಕ್ರಮತಿರಾಜ, "ಹೀಗೆ ಕೂತ್ರೇ ಸಾಡ್ಡಿಲ್ಲ" ಹೇಳಿ, ಬಿಲ್ಲು ಮತೆ ಬಾಣ ತಕಂಡ್ ನಿತ್ತ ಹೇಳಾಯ್ತು. ಆಗ ರಾಕೆಸ್ತಿ ಬಂತು, ಇಕ್ರಮತಿರಾಜನ ಹಿಡಿತದ ಹೇಳವಾಗ ರಾಕೆಸ್ತಿಗೆ ಬಾಣ ಹೊಡ್ತ. ಹೊಡ್ತ ಕೂಡ್ತ ಅದು ತಾಟ್ ಬಿತ್ತು ಹೇಳಾಯ್ತು, ಆದ್ರೆ ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜ್ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸರ್ಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಂದ್ ಬಾಣ ಹೊಡ್ತ. ಆಗೆ ಇವರಿಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಯೇಳ್ವಲಿಲ್ಲ - ಅವ ಬಾಕಿ ಇದ್ದರಿಗೆ.

ಅವ ಹೋದ. ರಾಕೆಸ್ತಿ ಬಿದ್ದಲ್ ಹೋದ ರಾಜ, ಅದ್ರೆ ಕೊಳ್ಳಲಿ ವಂದ್ ಕರಿಮಣಿ ಲೆಕ್ಟಲ್ ಯೇನೊ ಇದ್ದಿತಂತೆ. ಅದು ಹೋಗಿ ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜ ಹರ್ದ ಹೇಳಾಯ್ತು. ಹರ್ದ ಅದ್ ಸೊಂಟಿಗೆ ಶಿಕ್ತದ. ಆ ಕರಿಮಣಿ ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜ್ ಹಾಸ್ಕುಂಡ್ ಹೋಗಿ, ಆ ರಾಕೆಸ್ತಿ ಮನಿಗೆ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ಇಳಿಸ್ತು ಹೇಳಾಯ್ತು.

ಆಗ ಬೆಳಗಾಯ್ತು. ಅಲ್ ಹೋದ ಕೂಡ್ತೆಯ ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜ ಆ ರಾಕೆಸ್ತಿ ಮಗಳ ಹತ್ರೇ ಹೇಳು ಅಲ್ ಹೋಗ್ ಇಳ್ಳ ತಾಸಿಗೆ, "ಅಲ್ಲಿ ಹೊಡಚಲ ಹಾಕಂಡ್ ಮಲ್ಲಿದ್ತು, ರಾಕೆಸ್ತಿ ಬಂದಿತು. ತಾನು ಅದ್ಕೆ ವಂದ್ ಬಾಣ ಹೊಡ್ತೆ. ರಾಕೆಸ್ತಿ ಸತ್ ಹೋಯ್ತು. ತಾನು ಅದ್ರೆ ಕೊಳ್ಳಲಿ ಕರಿಮಣಿ ಹರ್ದ ತಾನೆ ಸೊಂಟೀಗ್ ಸೆಕ್ತೆ, ಅದು ತನ್ನ ಇಲ್ ತಂದ್ ಇಳಿಸ್ತು" ಹೇಳು.

ಆ ರಾಕೆಸ್ತಿ ಮಗಳು ಹೇಳು, "ನನ್ ತಾಯಿ ಆಗಿತ್ತು. ತಾಯ್ ಸತ್ತೂ ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ. ನೀನೇ ಗಂಡ, ತಾನೇ ಹಿಂಡಿಯಾಗ್ಕಂಡ್ ಉಳಿವೆ" ಹೇಳಿ ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳು. ಅದಲ್ಲೇಗೆ ಉಳಿಲಿ. ಆಗ ಬೆಳಗಾಯ್ತು? ಇವರು ಆಚಾರಿ, ಕುಂಬಾರ, ಗುಡಗಾರ ಯಲ್ಲಾ ಯೆದ್ದು ಬೆಳಗ್ಗೆ. ಯೆದ್ದುಂಡಿ ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜನ್ನ ಹುಡುಕ್ತು. ರಾಜ ಯೆಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಆಗೆ ಸುಮಾರ ವಂದು ನಾಲ್ಕು ಮಾರ್ ದೂರೆ ರಾಕೆಸ್ತಿ ವಂದ್ ದೊಡ್ ಗುಡ್ಡಾಂಗ್ ಬಿದ್ದುಂಡೆ ನೋಡ್ತು.

ಆಗ ಅವರು- ಕುಂಬಾರಾ, ಗುಡಗಾರ, ಆಚಾರಿ ಇಷ್ಟೂ ಜನ ರಾಕೆಸ್ತಿ ನೋಡ್ಕುಂಡಿ, "ನಮ್ಮ ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜನ ತಿಂಧುಂಡಿ ಅದ್ ಅಲ್ ಮನಿಕಂಡದೆ. ಇದ್ ನಮಗೂ ತಿನ್ನೂದೇ" ಹೇಳಿ ಅತ್ ಮಾತಾಡ್ತು. ಆಗ ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜನ ಕುದ್ರೆ ಇದ್ದಿತಲ್ಲ? ಆ ಕುದ್ರೆ ತಕಂಡಿ ಹತ್ಕಂಡ್ ಮೂರು ಜನ ಅಡ್ಡಿವಳಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮೈದಾನಕ್ ಹೋದ್ರು. ಆ ಮೈದಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ ವಂದು ಕೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟು. ಆ ಕೊಟ್ಟೆವಳ್ ಆ ಕುದ್ರೆ ಇಟ್ಟು. ಅದ್ಕ ವಂದ್ ನಾಲ್ಕ ವರ್ಸ ತಿಂಬವಷ್ಟು ಕರಡ ಕೊಯ್ತಿ ಕೊಟ್ಟೆವಳ್ ಸರದ್ರು, ಕದಗಿದಯೆಲ್ಲಾ ಮಾಡ್ ಬಂದಾಬಸ್ತ ಮಾಡ್ಲಲ?

ಇನ್ ಅವರು ಮೂರು ಜನನೂ ಹೋಗ್ತು. ಅಡ್ ಹೊದೂಕೆ ವಂದ್ ವಸ್ತು, ಮತ್ ಸಪೂರೆ ಪಂಚಿ ಉಡೂಕೆ ಇಟ್ಟುಂಡ್ರು. ಬಾಕಿ ವಸ್ತು ಪೂರಾ ಸುಟ್ಟು. ವಸ್ತು ಸುಟ್ಟೆ ಆ ಬೂದಿ ಸಲ್ಲ ನಣೂಪಾಯ್ಲಲ? ಯೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟೆಹೋಗ್ ಕೈಲ್ ಬಸ್ತು ತಕಂಡ್ ಪಟ್ಟೆ ಯೆಳ್ಳುಂಡ್ರು. ಮತ್ತೆ ಯೆರಡೆರಡ ವಸ್ತು ಇಟ್ಟುಂಡಿದ್ರಲ? ಮತ್ತೆ ಯಾವ ಬದಿಗ್ ಊರ್ ಸಿಕ್ತದೆ ಅಂದ್ಕುಂಡಿ ನೆಡ್ರು. "ಜೈ ಸೀತಾರಾಮ..." ಹೇಳ್ತ. "ಜೈ ಸೀತಾರಾಮ, ಜೈ ಸೀತಾರಾಮ..." ಹೇಳ್ತಾ ನೆಡ್ದಿಬಿಟ್ಟು. ಅವರ್ ಹೋಗ್ತನೇ ಉಳಿಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ್ ತಕಳಬೇಕಾಯ್ಲಲ?

ರಾಕೆಸ್ತಿ ಮಗಳು ಚಿನ್ನದ ಕುದ್ರೆ ದಾಗಿತ್ತು. ಅದ್ ವಾರಕ್ ವಂದ್ ಸಲ ಸಮುದ್ರಕ್ ಮೀವೆಲ್ಕಿ ಹೋಗತಿತ್ತು. ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜನಿಗೆ ಒಳಗಿಟ್ಟು ಸುತ್ತು ಬೀಗ ಹಾಕೇ ಹೋಗತಿತ್ತು. 'ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜ ಇವ ವೋಡ್ ಹೋಗ್ತು' ಹೇಳಿ.

ವಂದ್ ವಾರದಲಿ ಸಮುದ್ರಕ್ ಮೀವ್ಕ್ ಹೋದಾಗ ವಂದ್ ಕೂಡ್ ಹರ್ಡ್ ಹೋಯ್ತು. ಆವಾಗವ್ಕು, "ಸಮುದ್ರಕ್ ಮೀವ್ಕ್ ಬಂದಾಗ ಕೂದ್ರು ಹರೂದಿಲ್ಲಾಗಿತ್ತು. "ಇವತ್ ಕೂದ್ರು ಹರ್ಡ್ ಹೋಯ್ತಲ್ಲಾ" ಹೇಳಿ, ಅದೊಂದು ಯೆಲೆ ಕೊಟ್ಟೆ ಮಾಡ್ತು. ಆ ಕೂದ್ರು ಕೊಟ್ಟೆಲ್ ಹಾಕಿ, "ನೀ ಯೆಲ್ ಬೇಕ್ ಅಲ್ ಹೋಗು" ಹೇಳ್ತು. ಸಮುದ್ರದಲ್ ತೇಲ್ ಬಿಟ್ ಬಿಟ್ಟು. ಆಗದು ಮಿಂಧುಂಡ್ ಹೋಯ್ತು ಮನಗೆ. ಆ ಕೊಟ್ಟೆ ತೇಲೋತ ಹೋಗ್ತಾ ಅದೆ.

ವಂದರಸೂ ಹುಡ್ಗ, ವಂದ್ ಪ್ರಧಾನಿ ಹುಡ್ಗಾ ಸಮುದ್ರ ಬಾಜೂನಲ್ ಹವಾ ತಿಂಬೂಕೆ ಬಂದಿದ್ರು. ಆಗವರು ಮಾತಾಡ್ಕುಂಡ್ರು. ಪ್ರಧಾನಿ ಹುಡ್ಗ, ಅರಸು ಹುಡ್ಗನ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ತ- "ವೋ... ಅಲ್ ತೇಲ್ ಬತ್ತದ್ಯಲ್ಲಾ? ಅದ್ರಲ್ ಆ ಕೊಟ್ಟೆ ನನಗೆ; ಅದರ ವೊಳಗಿದ್ದುದ್ದು ನಿನಗೆ" ಹೇಳ್ತಾ ಆಗಿ ಬಾಜೂನಲ್ ತೇಲ್ ಬಂದ್ ತಾಡ್ತಲಾ ಕೊಟ್ಟೆ, ಅರಸು ಹುಡ್ಗ ಹೋಗಿ ಆ ಕೊಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲದ್ದು ಕೂದಲು ತಕಂಡ್ ಬಿಟ್ಟು. ಪ್ರಧಾನಿ ಹುಡ್ಗ ಆಗಿ ನೋಡ್ಕುಂಡಿ, "ಅರೇ! ನಿಂಗಿ ಬಂಗಾರ್ ಕೂದ್ರು, ನನ್ನ ಕೊಟ್ಟೆ?" ಹೇಳಿ ಅವರವರೊಳಗೇ ಬೇಜಾರ್ ಮಾಡ್ಕುಂಡಿ ವಬ್ಬವ ಅತ್ತಾಗೆ, ವಬ್ಬವ ಇತ್ತಾಗೆ ಆದ್ರು.

ಆಗ ಅರಸೂ ಹುಡ್ಗ ಮನೆಗೋದ, ಹೋಗ್ ಮುಚ್ ಹಾಕ್ಕುಂಡ್ ಮನ್ ಬಿಟ್ಟು. ತಂದೆ ಹೋಗಿ ಉಟ್ಟು ಯೇಳ್ಳದ. ಆಗ ಯೇನೇನ್ ಮಾಡ್ಕು ಯೇಳೂದಿಲ್ಲ. ಯಾರು? - ಅರಸು ಹುಡ್ಗಾ. ಆಗವ ಹೇಳ್ತ, "ನಿನ್ ಯೇನ್ ಬೇಕ ಅಂತ ಹೇಳು ತಾನು ನಿನಗೆ ಮಾಡ್ನ್ ಕೊಟ್ಟೆ, ತರ್ಸೂದಿದ್ರು ತರ್ನ್ ಕೊಡ್ತೆ" ಹೇಳ್ತ. ಆಗ ಮಗ ಅರಸು ಹತ್ರ, "ಚಿನ್ನ ಕೂದ್ಲ ಹುಡ್ಗಿ ತಂದ್"

ಲಗ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗಾದ್ರೆ, ತಾನ್ ಜೀವ ಇಟ್ಟುಕ್ತೆ. ಇಲ್ಲಾದ್ರೆ ಜೀವವೇ ತೆಕ್ಕಂಡ್ ಬಿದ್ದೆ ಹೇಳ್ ಹೇಳ್.

“ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ, ಯೇಳು... ನೀನು ಊಟ ಮಾಡು, ತಾನು ತರ್ನ್ ಕೊಡ್” ಹೇಳ್ತ ಅಪ್ಪ. ಆಗ ಮಗ ಯೆದ್ದಿ ಊಟ ಮಾಡ್. ಮಗನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಯತೆ ಅವನಿಗೆ ಹತ್ ಹೋಯ್ತು. ಅವ ಮುಚ್ ಹಾಕಂಡ್ ಮನ್ ಬಿಟ್ಟ. ಯಾರು? - ಅರಸು.

ಅವರ ಮಲ್ ವಾರ್ ವಾರಕ್ ವಂದ್ ಸಲ ವಂದ್ ಅಜ್ಜಿ ಬರ್ತಿತ್ತು— ಬೇಡೂಕೆ. ಆ ಅಜ್ಜಿಗೆ ಮೂರ್ ಶಿದ್ ಅಕ್ಕಿ, ವಂದ್ ತೆಂಗ್ ಕಾಯಿ, ವಂದ್ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡತಿದ್ತಾ. ಆ ದಿವ್ನ್ ಹೋಯ್ತು. ಅದ್ರ ವಾರ ಬಂತು ಹೋಯ್ತು. ಆ ದಿವಸ ಹೋಗ್ ಕುಂತು. ಆ ದಿನ ಅರಸು ಮಾತಾಡ್ತೊದೇ ಇಲ್ಲ. ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿಗೆ ಆಗೆ ಕೇಳ್ತು ರಾಜ್ಜಿ ಹತ್ರ, “ಯೇನು ಮಾರಾಯ? ಇವತ್ತು ನೀನು ನನ್ನ ಯೇನೂ ಕೊಡುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆ?” ಹೇಳ್ ಕೇಳ್ತದೆ ಅರಸೂ ಹತ್ರ.

ಆಗ ಅರಸೂ ಹೇಳ್ತ ಅಜ್ ಮುದ್ದಿ ಹತ್ರ, “ನಿನ್ದೊ ನಿನಗೇಯ. ನನ್ ಬಂದ್ ಕಷ್ಟ ನೋಡ್ತೆ ದೈವರಿಗ್ ಹೇಳಬೇಕು” ಹೇಳ್ತ ಅರಸು. “ಹಾಂಗಾರ... ನಿನ್ ಯೆಂತ ಕಷ್ಟ ಬಂತು ಹೇಳು” ಹೇಳಿ ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ ಅರಸೂ ಹತ್ರ ಕೇಳತದೆ. “ನನ್ ಕಷ್ಟ ಮತ್ಯೇನಿಲ್ಲ. ಮತ್ ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಕೂದ್ಲ ಹೆಣ್ ತಂದ್ ಲಗ್ನ ಮಾಡಬೇಕು ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತಾ. ಇಲ್ಲಾದ್ರೆ ಜೀವಾನ ತೆಕ್ಕಂಡ್ ಬಿದ್ದೆ ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತಾ.”

“ಓ! ಅಷ್ಟೇ ಹೌದೊ ಅಲ್ಲೊ? ತಾ ತರ್ನ್ ಕೊಡ್” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತದೆ ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ. ಆಗ ಅರಸೂ ಯೆದ್ದಿ— ಆ ಅಜ್ಜಿಮುದ್ದಿಗೆ ವಂದ್ ಕೊಳಗಕ್ಕಿ, ಐದ್ ರೂಪಾಯಿ, ಯೆರಡ್ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಯೆಲ್ಲ ಕೊಡ್.

ಆಗ ಅರಸೂ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ತದೆ ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ, “ವಂದ್ ಮಚ್ಚೆಯಾಗಬೇಕು. ಸಾಮಾನು, ಜವಳಿ, ಮಣ್ಣು-ಮಶಿ... ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲಾ ತುಂಬಕಂಡಿ ತಾನು ಹೇಳ್ತಾಗ್ಗೆ ತೆಗೀಬೇಕು— ಅವು ಮಚ್ಚೆ. ತಾ ಹೇಳುಹಾಗ್ ತೆಗಿದಿದ್ರೆ ತಾನು ಸಮುದ್ರದಲ್ ಬಿದ್ದೊ ಜೀವಾ ತೆಕ್ಕಂಡ್ ಬಿದ್ದೆ” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತು. ಆಗೆ ಅರಸು ಮಚ್ಚೆ ತೆಗುಕ್ ನಾಲ್ಕು ಜನ ತಯಾರ್ ಮಾಡ್. ಅವರಿಗ್ ಹೇಳ್ತಾ, “ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗ್ ಹೇಳೊ ಆ ದಿಕ್ಕಿಗ್ ಮಚ್ಚೆ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲದಿದ್ರೆ, ನಾಲ್ಕೂ ಜನ್ರಿಗೂ ಪಾಸಿ ಸಿಕ್ಕೆ ಕೊಡ್” ಅಂದ. ಆ ಮಚ್ಚೆ ಮೇನಿಟ್ ತಿಂಡಿ ಸಾಮಾನು, ವಂದಿಷ್ಟ ವಸ್ತ್ರ, ವಂದಿಷ್ಟ ತಿಂಬೂಕೆ ತಿಂಡಿ ಸಾಮಾನು ತಕಂಡಿ ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ ಕುಳ್ಳುಂಡಿ, ಮಚ್ಚೆ ತೆಗ್ಗರ್ ನಾಲ್ಕೂ ಜನ ಮಚ್ಚೆ ಬಿಟ್ಟು.

ಅದೇ ವಾರದಲ್ ಆ ರಾಕೆಸ್ತಿ ಮಗು ಅಲ್ ಮೀವ್ಕ ಬಂದಿತ್ತೊ. ಆಗ ಈ ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ ದೃಷ್ಟಿಗ್ ಬಿತ್ತು. ಆಗ ಮಚ್ಚೆ ತೆಗ್ಗರ್ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ತು. “ಅದೇದೆ! ಅಲ್ ವಂದ್ ಹುಡ್ಗಿ ಮೀಯದೆ, ಅಲ್ಲ ಮಚ್ಚೆ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಬೇಕು.” ಸಾದ್ರಾಣ ಸಮೀಪ ಬತ್ತೆಯ ರಾಕೆಸ್ತಿ ಮಗಳು ಮೀವದ್ ಬಿಟ್ಟುಂಡಿ ನಿತ್ಕಂಡ್ ಬಿಟ್ಟು.

ಮಚ್ಚೆ ಹೋಗ್ ತಾಡ್ರು ದಿಡಕ್ಕೆ. ಆಗಜ್ಜಿಮುದ್ದಿ ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಬಂತು. ಆಗೆ ಆ ಹುಡ್ಗಿ ಹತ್ರ ಮಾತಾಡ್ರು, “ನೀನು ತನ್ ಅಕ್ಕ ಹುಡ್ಗಿಯಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನಕ್ಕ ಇದ್ದಾಗ ತಾ ಬಂದಿದ್ದೆ ನಿಮ್ಮನಿಗೆ” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತು, “ಮತ್ತೆ ನನ್ನಕ್ ಅದ್ಯೊ? ತೀರಕಂಡ್ರು?” ಹೇಳಿ ಆ ಹುಡ್ಗಿ ಹತ್ರ ಕೇಳ್ತದೆ. ಆಗೆ ಅದು, “ಹಗರೆ ತಾಯಿ ಇಲ್ಲ. ತೀರ್ಕಂಡ್ರು” ಹೇಳಿ ಅಜ್ಜಿಮುದ್ದಿ ಹತ್ರ ಹೇಳ್ತು. ಆಗ ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ ಬಾಳ ದುಕ್ಕಾ ಮಾಡಿ, ಹೋಯ್ಲಿ ಬೇಲಿ ಮೇಲ್ ಬಾಳ ಹೊಳ್ಳಾಡ್ ಬಿಟ್ಟು. ‘ಅಕ್ ಸತ್ ಹೋಯ್ತು’ ಹೇಳಿ.

ಈ ಹುಡ್ಗಿಗೂ, “ಹೌದು” ಹೇಳ್ಕಂಡ್ ಕಂಡ್ಹೋಯ್ತು. ಇದ್ ತನ್ ಚಿಕ್ಕಿ ಹೇಳ್ ತೆಳ್ಳಂಡ್ರು. ಆಗಾ ಹುಡ್ಗಿ ಹತ್ರ ಹೇಳ್ತದೆ ಆ ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ, “ನೋಡು... ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿಕ್ಕು ಬೇಕಾದ್ ವಸ್ತಾ ನಿನ್ನೆ ಕಳ್ ಕೊಟ್ಟಾರೇ. ಹಡ್ ವಂದ್ ಸಲ ಹತ್ ನೋಡು...” ಹೇಳಿ ಹುಡ್ಗಿ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ತದೆ. ಆಗ ಹತ್ತುದಿಲ್ಲ ಅದು. ಯೇನ್ ಮಾಡ್ರು ಹಡ್ ಹತ್ ನೋಡುದಿಲ್ಲ. ಈ ಅಜ್ಜಿಮುದ್ದಿ ಕಾಟ ತಡೂಕಾಗದಿದ್ದೇಯ ವಂದ್ ಕಾಲ ಆ ಮಚ್ಚೆ ಮೇಲಿಟ್ಟುಂಡಿ, ಹೀಗೆ ಮಚ್ಚೆ ಹಿಡಕ್ಕುಂಡಿ, ಆ ಮಚ್ಚೆ ಯೆರ್ಗ್ ನೋಡ್ತು.

ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ ಕಣ್ ಚೆಡ್ಡಿ ಬಿಟ್ಟೂ, “ಮಚ್ಚೆ ಬಿಟ್ ಬಿಡಿ” ಹೇಳಿ. ಆಗೆ ಅದ್ ಮನ್ನನಲ್ ಮಾಡ್ಕಂಡ್ರು. ‘ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ ನನ್ನೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಲ್ಲು’ ಹೇಳಿ ಮೇನ್ ಹತ್ಬೇಕಾಯ್ತು. ಮೇನ್ ಹತ್ ಕುಂತ್ಯಂಡ್ರು. ಮಚ್ಚೆ ಬಿಟ್ಟೆ ಬಿಟ್ಟು ಅವರು. ಮಚ್ಚೆ ಹೋಗ್ ಆಚೆ ದಿಂಬಕೆ ತಾಡ್ರು ಹೇಳಾಯ್ತು. ಆಗಾ ಮಗು ಕರಕಂಡಿ ರಾಜ್ಜಿ ಮನಿಗೆ ಹೋಯ್ತು ಹೇಳಾಯ್ತು. ರಾಜ್ಜಿ ಹತ್ರ ಹೇಳ್ತು, “ನೋಡು ಮಾರಾಯ... ‘ನಾ ತಂದ್ ಕೊಡ್ತೆ’ ಹೇಳ್ತೆ ಮಾತಿಗೆ ತಂದ್ಕೊಟ್ಟೆ... ಇನ್ ಬೇಕಾದೆ ನಿನ್ ಮಗನ ಮದಿ ಮಾಡ್ತು” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತು.

ಆಗ ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ ಆ ರಾಜ್ಜಿ ಮಗನಿಗೆ ತೋರ್ಸತು, “ಮಗಳೆ... ಇದೆ, ಇವನೇ ಹೌದು ನಿನ್ ಗಂಡ” ಹೇಳ್ತು. ಆಗಾ ಹುಡ್ಗಿ ಹೇಳ್ತು ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ ಹತ್ರ, “ಮತ್ ಅವನ ಲಗ್ನಾಗುದಿದ್ರೆ ಲಗ್ನಾಗುಕಡ್ಡಿಲ್ಲ. ಮೂರ್ ವರ್ಸನವರಿಗೆ ವಂದ್ ಕಟ್ಟೆ ಮೇಲಿಟ್ಟು... ಅನ್ನ ಬೇಡ್ವಿಗೆ ಅನ್ನ ಕೊಡಬೇಕು, ವಸ್ತ್ರ ಬೇಡ್ವಿಗೆ ವಸ್ತ್ರ ಕೊಡಬೇಕು.” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತಲ್ಲ, ಅದು ರಾಜ್ಜಿ ಹತ್ರ ಹೇಳ್ತು ಅಜ್ಜಿಮುದ್ದಿ ಅವಳು ಹೀಗ್ ಹೇಳ್ತು ಹೇಳಿ. ಆಗ “ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಹೇಳಿ ಸಮೀಪಲ್ ವಂದ್ ಕಟ್ಟೆದ್ಡಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ವಂದ್ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿ ವಸ್ತ್ರದಾನ, ಅನ್ನದಾನ ಯೆಲ್ಲಾ ಇಟ್ಟು. ಹುಡ್ಗಿ ಹೋಗ್ ಅಲ್ಲೆ ಉಳೊಕ್ಕದೆ.

ಯಾರ್ ಅನ್ನ ಬೇಡ್ತು ಅನ್ನ ಕೊಡುದು; ವಸ್ತ್ರ ಬೇಡ್ತು ವಸ್ತ್ರ ಕೊಡುದು ಶುರುವಾಗ್ ಹೋಯ್ತು ಅದ್ದುದ್ದು.

ಇವರು ಕುಂಬಾರ, ಗುಡಗಾರ, ಆಚಾರಿ ಮೂರ್ ಜನ ಇದ್ದಿದ್ವಲ? ಇವರಿಗ್ ಆ ದಿನ ಉರ್ ಸಿಕ್ಕು. ವಂದ್ ಮನೇಲ್ ಹೋಕಂಡಿ, “ನಮ್ಮ ಮೂರ್ ಜಿನ್ನಿಗೆ ಯೇನಾದ್ರು ಸಲ್ಲ ಅನ್ನ ಹಾಕಿ, ಆರ್ ತಿಂಗಳಾಯ್ತು. ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಗ್ ಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಯೇನಾದ್ರು ಹೊಟ್ಟೆಗ್ ಕೊಡ್ತಪಾ” ಅಂತ ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತು. “ಹಾಂಗಾದ್ರೆ ಇಲ್ಲೇ ಸಮೀಪದಲ್ ವಂದ್ ಕಟ್ಟೆ ಅದೆ.

ಆ ಕಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ವಂದ್ ಹುಡ್ಡಿ ದಾನ-ಧರ್ಮ ಮಾಡ್ತದೆ. ಅಲ್ಲೇ ಹೋಗಿ" ಅಂತ ಹೇಳಿ ದಾರಿ ತೋರ್ಸಿಕೊಟ್ಟು, ಆ ಮನೆಯವರು. ಆಗವಲ್ಲೇ ಬಂದು. ಅವ್ರ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಅವರಿಗ್ ಮೀವುಕೆ, ಉಡುಕೆ ವಸ್ತ್ರ ಯೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಮೂರೂ ಜನ್ರಿಗೂ ಆ ಹುಡ್ಡಿ ಬಡ್ಡು.

ಅವ್ರ ಬೇಕಟ್ ಉಟ ಮಾಡ್ತು. ಮೂರು ಜನನೂವ ಆಗ್ ಬಾಳೆ ತೆಕ್ಕಂಡಿ ಹೊತಾಕುಕ್ ಹೋದಾಗೆ ಆಚಾರಿ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತಾ- ಕುಂಬಾರ್ನ ಹತ್ರ, ಗುಡಗಾರ್ನ ಹತ್ರ, "ನಮ್ಮ ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜನ ಉಗರು ಈ ಹುಡ್ಡಿ ಮೊಲೆ ಮೇನ್ ಕಪ್ಪದೆ" ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತೆ. ಆ ಹುಡ್ಡಿಗ್ ಕೇಳ್ ಬಿಡ್ತು. ಆಗ ಅವ್ರ ಉಟ ಮಾಡ್ ಬಾಳೆಗೀಳೆ ತೆಗದಿ ಕೈತೊಳೂಕ್ ಬಂದ್ ಕೂಡ್ಲೆಯಾ, ಆ ಹುಡ್ಡಿ ಕೇಳ್ತದೆ ಅವ್ರ ಹತ್ರ, "ನೀವ್ ಯೇನ್ ಮಾತಾಡ್ಲೀ?" ಅಂದ್ ಹೇಳ್ ಕೇಳ್ತದೆ. ಆಗವ್ರ ಮನ್ಸಿಗ್ ಹೆದ್ಡಿ ಹುಟ್ಟಿ, "ತಾವ್ ಯೇನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ" ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತು ಅವರು.

ಆಗದ್ ಹೇಳ್ತು, "ನೀವ್ ಯೇನೂ ಹೆದ್ರುದ್ ಬೇಡಾ. ಇದ್ ಸಂಗಿ ಇದ್ ಹಾಂಗ್ ಹೇಳೂಕಡ್ಲಿಲ್ಲ" ಹೇಳಿ. ಆಗ ಆಚಾರಿ ಹೇಳ್ತೆ, "ಮತ್ ಹೇಳ್ತೆ ಯೇನೂ ಇಲ್ಲ... ನಮ್ಮ ಇಕ್ರಮತಿರಾಜ್ಞ ಉಗರು ನಿಮ್ಮ ಮೈಮೇನ್ ಕಪ್ಪದೆ" ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತೆ.

ಆ ಹುಡ್ಡಿ ತೇಳ್ಕಂಡ್ಲಲ್ಲ, "ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜ ಹೇಳನೆ, ಮೂರ್ ಜನ ನಮ್ ಸಂಗಡ್ ಬಂದವ್ರು ಅಲ್ ಅವ್ರೆ ಅಡವಿಲಿ. ನಾ ಬಿಟ್ ಹಾಕ್ ಬಂದನೇ" ಹೇಳ್ ಹೇಳಿದ್ಲ. ಆಗ ಅವ್ರ ಮೂರೂ ಜನ ಅವ್ರ ಹತ್ರ ಕೇಳ್ತು. "ಯೆಲ್ಲಾಯ್ತು ನಿನಗೆ? ನೀ ಯೆಲ್ಲಿಂದ್ ಬಂದೆ?" ಹೇಳ್ತೆಲ್ಲಾ ಕೇಳ್ತು.

ಆಗ ಹುಡ್ಡಿ ಹೇಳ್ತದೆ, "ನಾನು ವಾರಕ್ ವಂದ್ ಸಲ ಸಮುದ್ರ ಮೀವಕ್ ಬರ್ತಿದೆ. ವಂದ್ ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ ಯಾನಮನಿ ಯೇಸ ಮಾಡಿ, ನನ್ನೆ ಇಲ್ ಕರ್ಕಂಬಂತು. ನಿಮ್ ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜ ಯೆಲ್ಲೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ ತಮ್ಮ ಮನೆಲೇ ಅವನೆ..." ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತದೆ. ಆಗ ಅವ್ರ ಮೂರೂ ಜನ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತು? "ನಮ್ಮ ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜನಿಗೆ ನೀವು ತೋರ್ಸೊಟ್ಟಿ ವಳ್ಳೆದಾಯ್ತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ರೆ ತಾವ್ ಮೂರು ಜನ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಜೀವಾ ತೆಕ್ಕಳ್ತೀರು" ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತು.

ಕಡಿಗಿ, "ಹಾಂಗಾದ್ರೆ, ಇವ್ನ ಯೇನ್ ಮಾಡಬೇಕಾಯ್ತು ರಾಜ್ಞ ಮಗನಿಗೆ ಮದಿ ಮಾಡುಕೆ?" ಹೇಳಿ ಮೂರು ಜನ್ರು ಇವರಿವರೊಳಗೆ ಮಾತಾಡ್ತಂಡು. ಆಗಾ ಹುಡ್ಡಿ ಹತ್ರಾ ಹೇಳದ್ರೆ, "ರಾಜನ ಮಗನಿಗೆ ಮದಿಯಾಗೂಕಡ್ಲಿಲ್ಲ ಅಂತರಾಟಕಿ ಮಂಟಪವಾಗಬೇಕು ಅಂತ ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತೆಲ್ಲು" ಅಂತ ಹೇಳ್ತು.

ಆಗ ರಾಜ ಅವರ ಅಂತರಾಟಕಿ ಮಂಟಪ ಯಾರ್ ಮಾಡತು ಹೇಳಿ ಊರಲ್ಲಿದ್ ಆಚಾರಿಕ್ಕೋಳ್ ಅಟ್ ಜನ್ರು ಹತ್ರಾ ಕೇಳ್ತೆ. ಆಗ ಅವರು, "ಯಾರಿಗೂ ತೆಳುದಿಲ್ಲ" ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತೆಟ್ಟು. ಆಗೇ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ ಕುಂಬಾರ, ಗುಡಗಾರ, ಆಚಾರಿ ಮೂರ್ ಜನ

ಇದ್ದಿದ್ದಲ್ಲ? ಇವರ್, “ತಾವ್ ಬೇಕಾದ್ ಮಾಡ್ ಕೊಡ್” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತು. ಆಗ, “ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ”, ಅವರು ಐದಾರ್ ಸಾವರಗುತ್ತಿ ಮಾಡ್ಕುಂಡಿ ಮೂರೂ ಜನ ಅಂತರಾಟಕಿ ಮಂಟಪ ಮಾಡ್ತು ಹೇಳಾಯ್ತು. ಅಂತರಾಟಕಿ ಮಂಟಪ ಮಾಡ್ಕುಂಡಿ ಹುಡ್ಡಿ ಕುಳ್ಳುಂಡಿ ಮೂರೂ ಜನ ಅರಸೂ ಮನಿಗ್ ಹಾಸ್ಟೆಂಡ್ ಬರ್ತು.

ಮುಂದೆ ಆ ಹುಡ್ಡಿ ಅಜ್ಜಿಮುದ್ದಿ ಹತ್ತೆ, “ಇನ್ನೇಕಾದ್ ನೀವ್ ಮುದ್ದಿ ತಯಾರಿ ಮಾಡೂಕಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಹೇಳ್ತದೆ. ಆಗೇ ರಾಜ ಚಪ್ಪರ-ಗಿಪ್ಪರ ಯೆಲ್ಲಾ ಹಾಕಿ ಊರೂರ್ ಯೆಲ್ಲಾ ಕರದಿ ಮದಿಗ್ ತಯಾರಿ ಮಾಡ್ಡ ಹೇಳಾಯ್ತು. ಮದಿಗ್ ತಯಾರಾಗಿ, ಮದ್ಯಗನಿಗ್ ಬಾಸಿಂಗ್ ಕಟ್ಟುಂಡಿ ಆ ಮಂಟಪದಲ್ ತಂದ್ ಕುಳ್ಳುಮುದ್ದು. ಹುಡುಗಿ ಯೆರಡೂ ಜನಾನೂ ಕುಂತ್ತು ಹೇಳಾಯ್ತು. ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿನೂ ಕುಳ್ಳುದ್ದು. ಪುರೈತ ಬಟ್ಟನ್ನ ಕುಳ್ಳುದ್ದು. ಕುಂಬಾರ, ಗುಡಗಾರ, ಆಚಾರಿ ಇವ್ ಮೂರು ಜನನೂವ ಕುಂತ್ಕುಂಡು.

ಆಗೆ ವಂದ್ ಸಲ ಆಚಾರಿ ಮೊಳ ತಿರ್ನ್ ಬಿಟ್ಟು. ಆ ಮಂಟಪ ಸಾದಾರಣ ಯೆರಡ್ ಆಳ ಮೇಲ್ ಹೋಯ್ತು. ಯೆರಡ್ ಆಳ ಮೇಲ್ ಹೋಗ್ ಮತ್ ಹಿಂದೇ ಬಂದ್ ಕುಂತ್ಕಿ ಅಲ್ಲೇಯ ಮತ್ತೊಂದ್ ಸಲ ತಿರ್ನ್ ದಾಗೆಗೆ ಮೇಲ್ ಹೋಯ್ತು.

ಮೇಲ್ ಹೋಗ್ ನೆಡ್ಡ್ ಬಿಟ್ಟು. ಕೆಳಗಿನವು ಇವ್ ಮತ್ ಹಿಂದೇ ಬಂದ್ ಅಲ್ ಕುಳ್ಳರ ಹೇಳ್ ತೆಳ್ಳುಂಡು. ಆವಾಗ್ ಈ ಆಚಾರಿ, ಕುಂಬಾರ, ಗುಡಿಗಾರ... ಮೂರ್ ಜನ ಕೂಡ್ಕುಂಡಿ ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ ಸಾವಕಾಸ ಕೆಳ್ಳ ಬಿಟ್ಟು. ಮದಿಯಾಗುವವನಿಗ್ ವಂದು ನೆಗ್ಡ್ ಹೊತಾಕತ್ತು. ಹೊತಾಕ್ ಬಿಟ್ಟೂ ಕಡಿಗಾ ಪುರೈತ ಬಟ್ಟಿಗೂ, ಲಾಸ್ಟ್ ತೆಗ್ಡ್ ಹೊತಾಕ್ ಬಿಟ್ಟೂ. ಆಗೆ ಮಂಟಪ ರಾಕೆಸ್ತಿ ಮನಿಗ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ಇಳಿಸ್ತು.

ಆಗ ಕದ ತೆಗ್ಡಿ ನೋಡೆದ್ ಇಕ್ರಮತಿರಾಜ ಇಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲ. ಮಾದೊಡ್ ಹುತ್ ಬೆಳ್ಳೆ ಹೋಗದೆ. ಆಗ್ ಇವ್ ಮೂರೂ ಜನ ಆ ಹುಡ್ಡಿ ಹತ್ತೆ ಹೇಳತ್ತು, “ನಮ್ ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜ ಯೆಲ್ಲವ್ ಹೇಳ್ ಈಗಿಂದೀಗೆ ತೋಸ್ಕೊಡಿ” ಹೇಳ್ ಕೇಳ್ತು. ಆ ಹುಡ್ಡಿ ಕದ ತೆಗ್ಡಿ ವಳ್ಳೆ ನೋಡ್ತದೆ. ವಳ್ಳೆ ಪೂರಾ ವರ್ಲೆ ಹುತ್ ಬೆಳ್ಳೆ ಹೋಗದೆ. ಆಗದು ಪಿಕಾಸ್ ತಕಂಡ್ ವರ್ಲೆ ಹುತ್ ಅಗಿತದೆ. ರಾಜನ ಯೆಲಗ್ ಯೆಷ್ಟದ್ಯೊ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗ್ ವಂದೊಂದಾಗ್ ತೆಗಿತು. ತಲೆ ಯೆಲಗೂನೂ ಪೂರಾ ಕಂಪ್ಲೀಟ್ ತೆಗಿತಪ್ಪ ಅದು. ಅದು ಪಾದದ ಬದಿಯೆಲ್ ಪಾದದ ಬದಿಗ್ ಇಟ್ಟು. ತಲೆ ಬದಿ ಯೆಲ್ ತಲೆ ಬದಿಗ್ ಇಟ್ಟು. ಕೈಕಾಲ್ ಬದಿ ಯೆಲ್ ಕೈಕಾಲ್ ಬದಿಗ್ ಇಟ್ಟು.

ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿಟ್ಟು, ಅದೇ ವರ್ಲೆ ಹುತ್ ಮಣ್ ಸಲ್ಲ ಕಲಸಿ ಆ ಯೆಲ್ಲಿಗೈಲ್ಲಾ ಕೂಡುಸ್ತು. ಕೂಡ್ತಾದ ನಂತೆ ಅದ್ರ ಹತ್ತ ವಂದ್ ಬೆತ್ತೆ ಇರ್ತದೆ. ನಾಗ ಬೆತ್ತವೊ, ಯಾವ ಬೆತ್ತವೊ ಆ ಬೆತ್ತಾ ತಲಿಂದ ಪಾದದವರಿಗೂ ಮೂರ್ಸಲ ಯೆಳಿತದೆ. ಆಗ್ ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜ “ತನ್ನ ಯೆಂತ ನಿದ್ರೆ ಬಿದ್ ಹೋಯ್ತಪ್ಪಾ!” ಹೇಳಿ ಮಲಗುವ ಯೆದ್ ಕೂತ್ಲಾಂಗ್ ಯೆದ್ ಕುಳ್ಳ.

ಆಗೆ ಇವರು ಕುಂಬಾರ, ಗುಡಿಗಾರ, ಆಚಾರಿಯೆಲ್ಲಾ ಮಾತಾಡ್ಕುಂಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ಕುದ್ರೆ

ವಂದದ್ಯಲ್ಲ? ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ? ಅಲ್ಲಿ ಅಂತರಾಟಕಿ ಮಂಟಪ ಹತ್ಯಂಡೇ ಬಂದು. ಅಲ್ ಬಂದಿ, ಆ ಕುದ್ರೆ ಕೊಳ್ಳೆ ನೋಡುವೊಳೂ ಆ ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜನ ಯತಿಲಿ ಆ ರಾಜನ ಕುದರೆ ಅಲ್ಲೇ ವರ್ಲೇ ಹುತ್ತಾಗ್ ಹೋಗದೆ. ಆಗೇ ಅದೇ ರಾಕೆಸ್ತಿ ಹುಡುಗಿ ಪಿಕಾಸ್ವಲ್ ಅಗ್ಗಿ ತಗದಿ, ಯೆಲ್ ಯೆಲ್ಲಾ ಕೂಡ್‌ಸ್ತದೆ. ಆಗದೆ ವರ್ಲೆ ಹುತ್ತ ಮಣ್ ಸಲ್ಲ ಕಲ್ಲಿ ಯೆಲ್ಲಿಗೈಲ್ಲಾ ಕೂಡ್ಲಿ ಕುದ್ರೆ ತಲಿಂದ್ ಬಾಲದ್ದರಿಗೂ ಮೂರ್ ಸಲ ಯೆಳೇತದೆ. ಆಗಾ ಕುದ್ರೆಗ್ ಜೀವಾಯ್ತು.

ಕುದ್ರೆ ತಕಂಡಿ ಇವರೈದ್ ಜನ ಊರಿಗ್ ಹೋಗಬೇಕು ಹೇಳಿ, ಮಂಟಪದ ಮೇಲೆ ಬತ್ತು. ಇಕ್ರಮತಿ ರಾಜನ ಮನೆಗ್ ಬಂದು. ಬರವಲ್ಲಿವರಿಗೆ ರಾಜನ ತಾಯಿ-ತಂದೆ ಮಗನ ಯತಿಲಿ ಯೆರಡೂ ಜನನೂ ಹುತ್ತಾಗ್ ಹೋಗರೇ. ಯೆರಡ ಹುತ್ತಾಗದೆ. ಆಗಾ ರಾಕೆಸ್ತಿ ಹುಡುಗಿ ಯೆರಡು ಹುತ್ತಾಗಿದು, ಯೆರಡೂ ಹುತ್ತ ಯೆಲ್ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತೆಗದಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅದೇ ವರ್ಲೆ ಹುತ್ತ ಮಣ್ ಕಲ್ಲಿ ಕೂಡುಸ್ತು ಹೇಳಾಯ್ತು. ಅದೇ ಯೆರಡೂ ಜನ್ಮಿಗೂ ನಾಗಬೆತ್ತ ಯೆಳ್ಡ್ ಜೀವ್ ಮಾಡ್ತು ಹೇಳಾಯ್ತು. ಮಗ ಬಂದ ಅಂತ ಹೇಳ್ ಬಾರಿ ಸಂತೋಶಾಯ್ತು ತಾಯಿ-ತಂದೆಗೆ.

ಊರೂರೆಲ್ಲಾ ಕರದಿ ರಾಜ ರಾಕೆಸ್ತಿ ಹುಡುಗಿಗೆ-ಮಗಗೆ ಲಗ್ನಾ ಮಾಡ್ಲೆ. ಇವರಿಗೂ ಮೂರು ಜನ್ಮಿಗ್ ಮದಿವೆ ಮಾಡ್ಲೆ ಅವ, ಅವರಿಗ್ ವನಂದ್ ಮನಿಕಟ್ ಕೊಟ್ಟ, ಲಗ್ನ ಮಾಡಿ ಮೂರ್ ಮನಿ ಮಾಡಿಟ್ಟ.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

- ಇಟ್ = ಇಷ್ಟು
- ಬೆಂಡು = ಹಗುರವಾದ, ಗಟ್ಟಿ ಇರದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ತುಂಡು;
- ಹೊಡಚಲ = ತರಗೆಲಿ, ಕಟ್ಟಿಗೆ ತುಂಡು ಹಾಕಿ ಬೆಂಕಿ ಮಾಡುವುದು;
- ತಾಟಿ = ಮರಿದು, ತಿರುಗಿ;
- ಮಚ್ಚೆ = ದೊಡ್ಡ ದೋಣಿ;
- ತಾಡ್ತು = ತಾಗಿತು;
- ಕಣ್ ಜಡಿ = ಕಣ್ಣು ತಿರುಗಿಸಿ ಸೂಚಿಸು

■ ಹೇಳಿದವರು: ಶ್ರೀಮಂಜುನಾಥ ರಾಮ ದೇಶಭಂಡಾರಿ, ಕಡತೋಕೆ.

ಹೇಳಿಸಿ ಬರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು : 27-9-77ರಂದು.

ಕಡತೋಕೆ ತಾ. - ಕಡೇಮನೆ ಕೈ, ಗೋಪಾಲ ಅನಂತ ಭಟ್ಟರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ.

೩. ರಾಹುಕೇತು ರಾಜನ ಕತೆ

ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕ ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕ
ಮುದ್ದು ಬಾಲಕರನ್ನೂ
ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾಲಿಸೋ ಮುದ್ದು ಗಣೇಶಾ
ಶುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ನಾ ವಿದ್ಯದಲ್ಲ ಪರಿಪೂರ್ಣ
ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕ ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕ ||
ಮಂಗಲಕರವೋ ಪಾಲಿಸು ರಾಮಾ
ಲಿಂಗಾಸುತನೇ ಲಿಂಗಾಸುತನೇ
ಸೀಗ್ಗಲಿವಾಸಿ ನೀ
ಶಾರದಾಂಬೇ ಬಜಿಸೂವೇ, ಮಾನಕಾಯೇ
ರಾಮನಲ್ಲಿ ನೀ ಸೀತಿಯಾದೇ
ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯಾದೇ
ವಿಷ್ಣುವಲ್ಲಿ ನೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾದೇ
ಸಕಲರಲ್ಲಿ ನೀ ಮಾತೆಯಾದೇ
ಶಾರದಾಂಬೇ ಬಜಿಸೂವೇ ಮಾನ್ವಪೂರ್ಣಾ ||

ದರಬಾರ ಗೂಡಚಾರ ಚಾರಕ, "ರಾಹುಕೇತು ಮಹಾರಾಜ ಕೀ ಜೈ"

"ತಥಾಸ್ತು ಚಾರಕಾ, ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಆಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡು".

"ಅಪ್ಪಣೆ ಮಹಾನ್" ಅಂದ್ ಹೋಗತಾನೆ.

ಮಂತ್ರಿ ಬರತಾನೆ. "ಮಂತ್ರೀ, ನನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ ಹೀಗೆ ನೇಮದಂತೆ ನಡಿಯುತ್ತಿರುವರೇ?"

"ಅಯ್ಯಾ... ಅಲ್ಲದೆ, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಳೆ ಬೀಳುವದಷ್ಟೇ? ಬೆಳೆಗಳು ಬೆಳೆದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಫಲಿಸುತ್ತಿರುವವೇನು? ಮತ್ತು ನನ್ನ ರಾಜಸ್ಥಿತಿಯು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದಿರುವದೇ?"

"ಪ್ರಭುಗಳೇ, ತಮ್ಮ ವಿಸ್ತರದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾನ್, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಳೆ-ಬೆಳೆಗಳು ಸಂಪಾಗುತ್ತಿರುವವು. ಪ್ರಭೂ, ಪ್ರಜೆಗಳು ಕಷ್ಟ-ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ತಂದು ಸಲಿಸುತ್ತಿರುವರು ಪ್ರಭೂ."

ಕಂತುಹರನ ರಾಜ, "ಮಂತ್ರೀ, ಕಂತುಹರನ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಮಂತ್ರನಿಪುಣನಾದ ನಿನ್ನಿಂದ ತಿಳಿದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಾಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಇಂತಾ ಸಂತೋಷದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಾನ, ಪರೋಪಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸತ್ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆಯುವೆನು."

ಜೋಯಿಸರನ್ನು ಕರಿಯ ಕಳಿಸ್ತಾನೆ. ಮಕ್ಕಳಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ ರಾಜಗೆ.

ಜೋಯಿಸರೇನಂತಾರೆ? “ಬಂಜೆ ರಾಜನಿಂದ ನಾನು ದಾನ-ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡ್ಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯಿಲ್ಲ. ಬರುದಿಲ್ಲ.” ಹೇಳತಾರೆ. ಮಂತ್ರಿ ಬಂದು ಹೇಳತಾನೆ. “ಯಾಕೆ ಆಹಾ! ದುರ್ಯೋಧನವೇ... ಬಂಜೆಯೆಂಬ ಶಬ್ದ ನನಗೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಯನಗೆ ಗತಿಯೇನು ಮಾಡಲಿ ದುಕ್ಕ” ಹೇಳಿ ಬಿದ್ದ. ಮಂತ್ರಿ, “ಚಿಂತಿ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಉಪಾಯೈತಿ. ಅಡವಿಗೆ ಗಂಡ-ಹಿಂಡಿ ಹೋಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿ. ಪಲ ಕೊಡತಾನೆ.” ಹೋದ್ರ ತಪಸ್ ಬಯಂಕರ ಪರಿ. ಪರಮಾತ್ಮ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಗಲಿಲ್ಲ. “ನಾವಿಂತಾ ಕರ್ಮಿಗಳು” ಹೇಳಿ “ಪ್ರಾಣ ತಕ್ಕಂಡ ಬಿಡತೇನೆ!” ಅಂತಾನೆ. ಹಿಂಡಿ, “ಬ್ಯಾಡ, ನನ್ನ ಗತಿಯೇನು? ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಮೊದಲ ತೆಗೆದು ಸಾಯಿರಿ. ನಾ ರಂಡೆ ಆಗೂದು ಬೇಡ” ಅಂದ್.

‘ಆಗಲೂ’ ಆಗ ಹೆಂಡ್ತಿ ಶಿರ ಕಡ್ಲೆ ಬಿಡತಾನೆ. ತನ್ನ ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, “ದೇವಾ! ಕನಿಕರ ಬರಲಿಲ್ಲವೇ?” ಪರಮಾತ್ಮ ಬರತಾನೆ. ಬಂದವ, “ಛೇ! ಯೆಂತಾ ಅನರ್ಥವಿದು? ಇಂತಾ ಅನಾಹುತ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣಿಯೇನು?” ಬಯ್ಯತಾನೆ, “ಪಾಪಿ! ಹಿಂಡಿ ಕದಿದೀ ಚಾಂಡಾಲ!” ರಾಜ ಇದ್ ಹಕಿಕತ್ ಹೇಳತಾನೆ. “ನನ್ನ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು ಹೀಗೇ ಹೇಳಿ ಆಕಿ ಪಾಪಕ್ ವಪ್ಪಕಂಡಾಳೆ” “ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ?” “ಸಿರಿಸಂಪತ್ಯೈತಿ... ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ಬಂಜೆ ಶಬ್ದ ತಪ್ಪಬೇಕು.” ಹಿಂಡಿ ಜನ್ಮಪಡೀತಾನೆ. ಪರಮಾತ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಫಲ (ಗಂಡು) ಕೊಡತಾನೆ. ಬಾಯಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡತಾನೆ, “ಹುಟ್ಟಿದ ನಂತ್ರ ಕಷ್ಟ ಐತಿ” ಅಂದ್ ಹೇಳಿ ಹೋಗತಾನೆ. ‘ರಾಜವಾಡಕ್ಕೆ ಗರ್ಭ. ಜನನಾಕ್ತಾಳೆ’ ಹೇಳಿ ಹೋಗತಾನೆ.

ತೊಟ್ಟಿಲ ಹಾಕತಾರೆ. ಜೋಯಿಸರ ಕರಸತಾರೆ, ಬರತಾರೆ. “ಜಾತಕ ಟಾಯ್ಮಿನಲ್ಲಿ ಮೂಲಾ ನಕ್ಷತ್ರ. 11 ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮರಣೈತಿ” ಅಂತ ಹೇಳತಾರೆ. “ಲಗ್ನ ಮಾಡಬೇಕು...” ಜೋಯಿಸರು ಹೇಳಿದರು. “ಹೆಣ್ಣಾರ ಕೊಡತಾರೆ?” ಮಂತ್ರಿ, “ನಾನ ತರತೇನಿ” ಅಂತ. “ನಿಮ್ಮ ಮಗ” ಅಂತ ಮಂತ್ರಿಗೆ ವಪ್ಪಸ್ತಾರೆ. ತಿರಗತ ತಿರಗತ ಮಂತ್ರಿ ನೀಲಾವತಿ ಪಟ್ಟಕ್ ಹೋಗತಾನೆ. ನೀಲಸೇನ ರಾಜನ ಮಗಳು ಲೀಲಾವತಿ ಕನ್ಯೆ. ಆಕೆ ರುತವಾಗಿ 14 ವರ್ಷ, ಹುಡಗಗೆ 8ನೇ ದಿನ.

ಹುಡಗನ ಭಾವಚಿತ್ರ ದೊಡ್ಡಕೆ ಮಾಡಿ ತೆಗೆದದ್ದು. 16 ವಯದ ಪೋಟೊ. ಅವನ ಮಗಳು ಪೋಟೋ ನೋಡಿ ಮಾಡಿತು. ವಪ್ಪಿಕೊಡತಾಳ. ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದರು, ಲಗ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಹುಡ್ಗ ಬೇಕಲ್ಲ... ಪರಿವಾರ ಕರಕಂಡ್ ಹೋಗತಾನೆ. ರಾಜವಾಡೆ ಕಡ್ಲೆ ವರ. “ರಾಜಕುಮಾರ ಬರಲಿಲ್ಲ” ಅಂತ ಹೇಳಿದನು. “ಹೋಗಿ ಲಗ್ನಾಗಬೇಕು” ಅಂದ. ಲಗ್ನಾ ಮಾಡಿದ. ಹುಡಗಿ ಕಳ್ ಬಿಡತಾರೆ.

ಹುಡಗಿ ಪೋಟ ನೋಡಿ:

“ಆಹಾ! ಇವನಾವನೇ ಸುಗುಣಾ?
 ಅವನಿಯೊಳು ನಾ ಕಾಣೆನೇ
 ರೂಪ ಸುಂದರನಿವ ಬೂಪತೀ ಕುವರಾ
 ಕಾಮಿತ ಪಲಗಳ ನೇವದಿ ಪಡೆದನು”.

ಮಂತ್ರಿ ಕರಕಂಡು ಅಡವಿಗೆ ಬರತಾನೆ. ನಡದಾರೀಲಿ ಕಪ್ಪಾಗ ಬಿದ್ದದೆ. ವಸ್ತಿ ಮಾಡ್ ಹೋಗೋಣಂತ ಡೇರೆ ಹೂಡತಾನೆ. ಸುತ್ತೂ ಪಾರೆ ಇಟ್ಟು ಮಲ್ತಂತಾನೆ. ಇವ್ವಿಗೆ ಸಪ್ಪದೊಳಗೆ ಪರಮಾತ್ಮ ಹೇಳತಾನೆ ಮಂತ್ರಿಗೆ, “ನೀನು ಮಲೆಕಂದ್ರೆ ಯಾರೂ ಯೇನೂ ಮಾಡೂಕಾಗುದಿಲ್ಲ. ಶಿಸು ತಂದು ಆಕಿ ಮಗ್ಗಲದಲ್ ಮಲಗಿಸಿ ಪರಾಯಾರ್ಗು” ಹೇಳ್ ಆಕಾಸವಾಣಿ. ಅವ ಹುಡ್ಡೀನ ಬಿಟ್ಟು ಒಬ್ಬನೇ ಕುದರಿ ಹತ್ತಿ ಬರತಾನೆ. ಇಲ್ ಬಂದು ರಾಜ, ರಾಜನ ಹಿಂಡಿಗೆ ಬೆಟ್ಟಾಗತಾನೆ, “ಶಿಸು ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಕೊಡಿ...” “ಆಕಿ ಹೇಗೆ ಜೀವನ ಮಾಡತಾಳೆ?” ಕೇಳತಾರೆ. “ಸಪ್ಪ ಬಿದ್ದೈತಿ. ಪತಿವ್ರತಾ ಆಕಿ ಕಾಪಾಡತಾಳೆ.”

“ಆತು” ಅಂತ ಕೊಡತಾರೆ. ಮಗ್ಗಲದಲ್ ಮಲಗಿಸಿ ಶಿಶು ಕುಳಿಸಿ ಚೀಟಿ ಕಟ್ಟತಾನೆ. “ಇವನೇ ನಿನ್ನ ಗಂಡಾ. ಜೋಪಾನ ಮಾಡು. ಧರ್ಮ ಕಾಪಾಡಿಕೊ” ಅಂತ, ಬಂದ ಬಿಡತಾರೆ. ರಾತ್ರಿ - ಬೆಳಗಾಯ್ತು. ಯಾರೂ ಇರೊದಿಲ್ಲ. ಯಡಕಲಕೆ ನೋಡುದರಾಗೆ ಶಿಸು. ಯಾರಿಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲ. ಹುಡಗನ ನೋಡಿ ಕಯ್ಯುಗನ ಚೀಟಿ ಬಿಚ್ ವೋದಕೊಳತಾಳ. ಗಂಡ ಅಂತ ಇರವದ್. ಮುರ್ಚ್ ಬಿದ್ ಹೋಗಿ ‘ಹೇಗೆ ಬದುಕಿಸಬೇಕು? ಹಾಲಿಲ್ಲ, ಹೈನಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮ ಹಿಡಕೊತಾಳೆ. ಮತ್ತಿನ ಸೆರಗನಲ್ ಕಟ್ಟಂಡು ತಂದಿ ಯೇನ ಮಾಡದವ ಮಂತ್ರಿನ್ನ ನೋಡಕ ಕಳಸತಾನೆ.

ನಮ್ಮ ರಾಜನ ಮಗಳು ಕಾನನದಲ್ಲಿ ಶಿಸು ಇಟ್ಟುಂಡು, ಆ ಮಂತ್ರಿ ಇಲ್ ಅಂತ ನೋಡ್ಕುಂಡು ಶೋಕ ಮಾಡತಾಳೆ. “ಹೊಟ್ಟೆಲಿದ್ದೊಡ್ಡೊ” ಮೊದಲಿಗೆ ಯೇನಂತ ಮಾತಾಡ್ತಾನೆ. ರೋದನ, “ಹೀಗೆ ಮಾಡವಲ್ಲ”. ಈ ರಾಜನ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಬಯ್ಯತಾನೆ. ಇವಳ ತಂದಿಗೆ ಹೇಳತಾನೆ. ನೀಲವತಿ ರಾಜ ಬರತಾನೆ, “ಶಿಶು ಕಡೀತೇನೆ” ಅಂತ ತಂದಿ ಹೇಳತಾನೆ. “ತಾನು ಉರಿಗೆ ಬರಾದಿಲ್ಲ. ಗಂಡನ ಬದುಕಿಸಿಕೊಂತೆನಿ” ಅಂತ ಮಗಳ್ ಹೇಳತಾಳೆ. ತಂದಿ ವಾಪಸ್ ಹೋಗಿ ಬಿಡತಾನೆ. ಅಡವಿಲಿ ಬಿಕ್ಕಾ ಬೇಡತ ಹೋಗಿಬಿಡತಾಳೆ- ಹಣ್ಣರಸ ಕುಡಿಸಿಕೊಂತ. ಪರಮಾತ್ಮಗೆ ನೆನೆತಾಳೆ. ಪರಮಾತ್ಮ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಆಗತಾನೆ. ಹುಡಗನಿಗೆ ಅಮೃತ ನೀರ ಕೊಡತಾನೆ. ದಿವಸ ದಿವಸ ಬೆಳಿದು ಅಮೃತಪಾನ.

ವರ ಕೇಳುಂತಾಳೆ. “ಅಮೃತ ಕೊಟ್ ಹೋದ್ರಿ... ಹುಡಗ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬರವಾಗ ನಾನು ಮುದ್ದಿಯಾಗತೇನಲ್ಲಾ? ಪರಮಾತ್ಮಾ, ಈ ಹುಡಗ ಹದ್ದಾರ್ ವಯಸ್ಸಿನಮಟ ಹೇಗಿದನೆ ಹಾಂಗೆ ನಾನು ಇರಬೇಕು” ಕೇಳುಂತಾಳೆ. ಆತಂತ ವರಕೊಡತಾನೆ. ದಿನಾ ದಿನಾ ಬೆಳಿತಾ ಹೊಂಟ. ‘ತಾಯಿ...’ ಅನ್ನಾಕ ಹತ್ ಬಿಟ್ಟ. “ನೀವು ನನಗೆ ಪತಿ; ಹಾಗನ್ನಬೇಡ್ರಿ.” “ಮಗನ ಮೇಲೆ ಮನಶ ಮಾಡಿದಿ, ಯಂತಾ ತಾಯಿ” ಅಂತ ತರ್ಕ್ ಬಿತ್. ಹುಡ್ಗ ನದಿ ಹಾರತೇನಂತ ವೋಡಿ ಹೋಗ್ ಬಿಡತಾನೆ. ಹುಡಗನ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬೆನ್ನತ್ ಬರತಾಳೆ. ಗಂಗಾ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡತಾನೆ, ಹಾರಾಕೆ. ಮತ್ ತರತಾಳೆ ಗಂಡನ್ನ. ಅಷ್ಟ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮ ಬಂದ ಕರದ. ಲೀಲಾವತಿ ಹೇಳತಾಳ, “ಕಷ್ಟ ಕೊಡಬೇಡಿ.” ಹುಡಗಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳತಾನೆ ಪರಮಾತ್ಮ, “ನಿನ್ನ ಹಿಣತಿ ತಂದಿಕೊಡತೇನೆ. ಬರ ಹಂಗೆ ಮಾಡತೇನೆ” ಅಂದ.

(ಕೊನೆ ಸಾಲು ಅಸ್ಪಷ್ಟ).

೪. ಆನೆ ಗಾಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಮೀನ ಹಿಡಿವವ

ವ೦ದ್ ಊರ್‌ನಲ್ಲಿ ವ೦ದ್ ರಾಜಿದ್ದ. ಹುಡಗರಿಲ್ಲದೇ ಭಾಳ ಯತೀಲಿದ್ದ. ಆಗ ದೇವರು ವ೦ದ್ ಹುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟ. ಆ ಹುಡ್ಡು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೀತಿ ಬ೦ದ. ಆಗವ ಆಯಾರೂ ತಕಳ್ಳಿಕ್ ಸುರುಮಾಡ್ಡ. ಆಗ ಶಣ್ಣ ಮಗು ಇರಬೇಕಾದ್ಲೇಯ ಶಿದ್ದಕ್ಕಿ ಅನ್ನ ಉಣಲಿಕ್ ಶುರುಮಾಡ್ಡ. ಆಗ ರಾಜ, “ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ್ದೇ ತ೦ಗೊ೦ದೇ ಯತಿ ಇತ್ತು. ತಿ೦ದರೇನ್ ದೊಡ್ ಮಾತಲ್ಲ ತನ್ನೆ. ರಾಶಿ ಐಶ್ವರ್ಯದ ತನ್ನೆ” ಅ೦ತ ಹೇಳಲಿಕ್ ಶುರುಮಾಡ್ಡ. ಆಗ ಅದೇ ವ೦ದೇ ಹುಡ್ಡುನಿ೦ದ ಅದೇ ಪರ್ಕಾರ ಅವನ ತಿನಾಸವೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೂರಾ ಇವನ್ನ ಐಸ್ವರಿ ತಿ೦ದ್ ತೇಗ್ಗ. ಚೊಕ್ಕಾಯ್ತು ಸುಮಾರು.

ಆಗ ಮಗನ ಮೇಲ್ ಬಗಿಲ್ ಉದಾಸ್ಸ ಮಾಡ್ಡ ಅವ. “ಹುಡಗರಿಲ್ಲದೇಯ ಇದ್ದರೂ ಮತ್ ಯಾವ ತೊ೦ದ್ರೆ ಇಲ್ಲಾಗಿತ್ತು ತನ್ನೆ. ಈಗ ಜೀವನ ಮಾಡ್ಕು೦ಬೂಕೂ ತೊ೦ದ್ರೆಯಾಯ್ತು ತನ್ನೆ” ಅ೦ತ ಹುಡ್ಡಿಗೆ, “ನೀ ಯೆಲ್ಲೂ ಹೋಗ್ ಜೀವನ ಮಾಡು” ಅ೦ತ ತೊರದ. ಹೋಕಾರ ವ೦ದ್ ಶಿದ್ ಅಕ್ಕಿ, ವ೦ದ್ ಮಣ್ಣ ಪಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟು ಊರ ಹೊರಗೆ ಮಾಡ್ಡ. ಆಗ ಹೋದ ವ೦ದು ರಾಜ್ಯದ ಬದಿಗ್ ಮೊಕ ಮಾಡ್ಕು೦ಡು ಊರ ಬಿಟ್ಟ.

ಆಗ, ಅಲ್ಲೂ ವ೦ದ್ ರಾಜನ ಹುಡ್ಡ ಅದೇ ನಮೂನೀಲಿ ಮನಿ ಬಿಟ್ ಬ೦ದವನೇಯ. ಆಗ ಅವಗೆ ಹೆರ್ಗ್ ಬಿದ್ದರಬೇಕಾರ ವ೦ದ್ ಕೊಡ್ಲಿ ಹಿಡ್ಕು೦ಡಿ ಅವನೂ ಬ೦ದ. ಆಗ ಅವರವರೊಳಗೆ ಮಾತಾಡ್ಕು೦ಡಿ, ಹೆಸ್ರಿಟ್ಟು೦ಡು.

ಮೊದಾಲೆ ಬ೦ದವಾ- ಸಾವುನಾಯ್ತು ಅ೦ತ ಹೆಸರಿಟ್ಟು. ಕಡಿಗೆ ಬ೦ದವ- ಗುಡ್ಡಿರಾಜ ಅ೦ತ ಹೆಸ್ರ್ ಬ೦ತು.

ಹಾಗೇ ವಟ್ಟಾಗಿ, ಮು೦ದ್ ಹೋಗ್ತಾ ಇರಬೇಕಾದ್ಲೆ ಅಲ್ಲಿ ವ೦ದು ರಾಜನ ಹುಡಗಾ, ಅವನೂ ಅದೇ ರೂಪ್ ಮಾಡ್ಕು೦ಡಿ ಹೆರ್ಗ್ ಬಿದ್, ಮನಿಬಿಟ್ ಬರಬೇಕಾದ್ಲೆ ವ೦ದ ಗಾಳ, ಮೀನ ಗಾಳ ಹಿಡ್ಕು೦ಡಿ ಬ೦ದಿದ್ದ. ಆಗ ಅವ೦ದು ಆನಿ ಹೊಡದಿ, ಆ ಗಾಳಕ್ ಸೂರಿ ಮೀನ ಹಿಡೂಕೇ ಅ೦ತ ಗು೦ಡೀಲಿ ಗಾಳ ವಗದಿ ಕೂತ್ಕೊ೦ಡಿದ್ದ. ಆಗಿವ್ರ್ ಯೆರಡೂ ಜನ್ರು ವಟ್ಟಾಗಿ ಅಲ್ ಹೋದ್ರು. ಆಗ, “ಹೋಯ್” ಅ೦ದ ಅವ ಇವರ್ಗೆ.

“ಯೆಲ್ ಹೋಗ್ಲೀ ನೀವು?” ಕೇಳ್ಲ. ಆಗ ಅವರು, “ಮನಿಬಿಟ್ ಬ೦ದವು ತಾವು. ಊರ ಬಿಟ್ಟು ದೇಸ೦ತ್ರ ಲೆಕ್ಕದ್ದು ಹೊರಡವವರು ತಾವು” ಅ೦ದು. ಆಗಿವ, “ನಿಲ್ಲಿ, ತಾನೂ ಅದೇ ತೆರದಲ್ಲೇ ಬ೦ದವನೇಯ. ಸ೦ಗತಿಗೆ ಜನ ಆಯ್ತು. ತಾ ವಬ್ಬನೇ ಇದ್ದಿದ್ದೆ ಇಲ್ಲಿ.”

ಆಗ ಅದೇ ಗಾಳಕ್ ವ೦ದ್ ಮೀನ ತೆಗ್ಗ ಅವ. ಆನಿ ಸೂರಿವಗ್ಗೆ ಮೇಲೆ ಮೀನ ಯೆಷ್ಟ್ ದೊಡ್ಡ ಬರಬೇಕು ಅ೦ತಾ ದೊಡ್ಡ ಮೀನ ತೆಗ್ಗ ಅವ. ಆಗ ಬಾಲ ಹಿಡ್ಕು೦ಡ. ಮೂರು ಜನರೂ ವಟ್ಟಾದ್ರು; ವಟ್ಟಾಗಿ ಮಾತಾಡ್ಕು೦ಡು.

“ಯೇನೇನ್ ತಂದಿದ್ದಿ ನೀವು?” ಅಂದ ಸಾವೆರನಾಯ್ಕನ ಕೂಡ ಕೇಳು. “ತಾನ್ ವಂದ್ ಶಿದ್ದೆ ಅಕ್ಕಿ, ವಂದ್ ಮಣ್ ಪಾತ್ರ ತಂದಿದ್ದೆ” ಅಂದಾ. ಗುಡ್ಡಿ ರಾಜನ ಕೂಡ ಕೇಳೂವರಿಗೆ “ತನ್ ವಂದ್ ಕೊಡ್ಡಿ ತಂದಿದೆ” ಅಂದ. ಆನಿ ರಾಜನ ಕೂಡ ಕೇಳೂವರಿಗೆ, “ತಾನು ಮೀನ ಹಿಡ್ಡಿದೆ” ಅಂದ. ಆಗ “ಅಡ್ಡಿಲ್ಲಾ, ವಂದಂದ್ ವಬ್ಬಬ್ಬದ್ ಆಯ್ತು” ಅಂತ ಕೆಲುಮುಂದೆ ದಾರಿ ಸಾಗ್ತೆರು.

ಮುಂದೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಸ್ತಾಯ್ತು. “ಅಡಗಿ ಮಾಡ್ಡ್” ಅಂದ್ ಆಲೋಚ್ಚಿ ಮಾಡ್ತು. ಆಗ ಅಡಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ ಬೆಂಕಿ ಇವರ ಹತ್ರ ಇಲ್ಲ. ಆಗಲಿ ಸಮೀಪಕ್ ಮನಿ ಯೆಲ್ಲಾ ಕಾಂಬೂದಿಲ್ಲ.

ಸಾವೆರನಾಯ್ಕಗೆ ವಂದ್ ಮರ ಹತ್‌ಸದ್ತು. “ಮರ ಹತ್ತಿ ಸುತ್ತೂ ನೋಡು ನೀನು. ಯೆಲ್ಲಾರೂ ಉರ್ ಅದ್ಯಾ, ಹೊಗಿ ಕಾಣತದ್ಯೊ? ನೋಡು...” ಹೇಳ್ ಇವ್ ಹೇಳು.

ಆಗ ಮರಹತ್ ನೋಡುವರಿಗೆ ವಂದ್ ಬೆಟ್ಟದ ಮೂಲಿ ಬದಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಹೊಗೆ ಕಾಣ್ತದೆ ಇವರಿಗೆ.

“ಅಣ್ಣಾ...” ಅಂದ ಇವರಿಗೆ, “ವಂದ್ ಬದಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊಗೆ ಕಾಣ್ತದೆ”.

“ಹಗರ್ ಇಳಿ” ಅಂದ್ತು. ಆಗ ಇಳ್ಳ ಅವ.

“ಅದೇ ಸಾಯ್ಕಿಗೆ ನೀನ್ ಹೋಗಿ ಬೆಂಕಿ ತಕಂಡ್ತಾ” ಅಂದ್ತು. ಆಗ ಅವ ನೆಡದ. ಅದು ರಾಕ್ಸೆನುಮನೆ. ರಾಕ್ಸೆನರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲಾಗಿರು. ವಂದು ಬಡ ಮುದ್ದಿ (ರಾಕ್ಸೆನಿ) ಇತ್ತು. ಆಗ ಯೇನ್ ಅಂದ ಇವ ಮನಿ ಬಾಗ್ಲೆ ಹೋಗ್ ನಿತ್ಕಂಡಿ? “ಬೆಂಕಿ ಸಲ್ವ ಕೊಡು” ಅಂದ. ಆಗ, “ಮಗನೇ, ತನಕೂಡ್ ಯೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುದಿಲ್ಲ. ಜರ ಬಂದದೆ. ವಲಿಲ್ ಬೆಂಕಿ ಅದೆ. ತಕಂಡ್ ಹೋಗು” ಅಂತು.

ಆಗ ಬೆಂಕಿ ತರುಕೆ ವಳಾ ಹೊಕ್ಕಾ. ಬೆಂಕಿ ತಕಂಬೇಕಾದ್ತೆ ಮುದ್ದಿ ಸಟಕ್ಕೆಯೆದ್ದಿ ಶಪ್ಪಹರದಿ ಕೈಕಾಲ್ ಕಟ್ಟಿ ವಂದ್ ಮೂಲಿಗ್ ಹೊತಾತ್ತು. ಆಗ ಇವರ ಬರ ನೋಡಿ, ಗುಡ್ಡಿರಾಜನಿಗೆ ಕಳಿಸ್ಕೊಟ್ಟ ಆನಿರಾಜ. ಆಗವನೂ ಅದೇ ದಾರಿಲಿ, ಅದೇ ಮನಿಗ್ ಬಂದ. “ಅಜ್ಜಿ ಬೆಂಕಿ ಕೊಡು” ಅಂದ. “ವಲಿಲ್ ಬೆಂಕ್ಯದೆ, ತಕಂಡ್ ಹೋಗು. ನನ್ನೆ ಜರಬಂದದೆ ಏಳೂಕಾಗುದಿಲ್ಲ” ಅಂತು. ಆಗಿವ ಬಿಂಕಿ ತಕಳ್ಬೇಕಾದ್ತೆ ಸಟಕ್ಕೆ ಯೆದ್ದುಂಡಿ ಶಪ್ಪ ಹರದಿ ಕೈಕಾಲ್ ಕಟ್ಟಿ ಅವಗೂ ವಂದ್ ಮೂಲಿಲ್ ಹೊತಾಕ್ ಬಿಟ್ಟು.

ಆಗ, ಇವ ನೋಡ್ಕುಂಡಿ, ಸುಮಾರ್ ಹೊತ್ ಕಳ್ ಮೇಲೆ- ವಂದ್ ಕೊಡ್ಡಿ, ಆ ವಂದ್ ಶಿದ್ದೆ ಅಕ್ಕಿ, ಕಡಿಗಾ ಮಣ್ಣಪಾತ್ರ ಹಿಡ್ಕುಂಡಿ ಅದೇ ದಾರಿಲ್ ಬಂದ. ಬರುವರಿಗೆ ಮನಿಬಾಗ್ಲೆ ನಿತ್ಕಂಡಿ, ಬಗಿಲ್ ದೊಡ್ಡಕ್ ಕರದಾ “ಅಜ್ಜಿಲ್” ಅಂದ. “ಬೆಂಕಿ ಕೊಡು” ಅಂದ. ಆಗ, “ಇವ ಬಗಿಲಿ ದೊಡ್ಡವನೆ ಅವನೆ” ಅಂದ್ಕುಂಡಿ, ನಾಕ್ಯೆದ್ ಶಪ್ಪಾ ಹರದಿ ಹುರಿಮಾಡ್ತು. ಮಾಡ್ಕುಂಡಿ ಮನಿಕಂತು. “ಅಜ್ಜಿ, ಬೆಂಕಿ ಕೊಡು” ಅಂದ. “ವಲಿಲ್ ಬೆಂಕ್ಯದೆ ತಕಂಡ್

ಹೋಗು. ನನ್ನ ಜರಬಂದದ ಏಳೂಕಾಗುದಿಲ್ಲ” ಅಂತು. ಆಗಿವ ಬೆಂಕಿ ತಕಳಬೇಕಾದ್ರೆ ಈ ಮುದ್ದಿ ಅವ್ವ ಹಿಡಿಬೇಕಂತ ಕೈಹಾಕು. ಅವ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಂದ್ ಕೊಡ್ಡಿ ಮುದ್ದಿ ತಲಿಮೇಲ್ ಇಟ್ಟಾ. ಮುದ್ದಿ ಸತ್‌ಹೋಯ್ತು. “ರಂಡಿ ಮುದ್ದಿ! ಇದಾ ಆಟ ನಿಂದು?” ಕೇಳ್ತಾ. ಮುದ್ದಿ ಕೆಲ್ವ ಮುಗಿಸ್ತ. ಮನಿಹುಡಕಿ ಇವು ಗತಿ ಯಂತ ಆಯ್ತು ನೋಡುವರಿಗೆ, ಯೆರಡ ಮೂಲಲ್ ಯೆರಡ ಜನರು ಮೊಕಕಟ್ಟಿ, ಕೈಕಟ್ಟಿ, ಕಾಲ್ ಕಟ್ಟಿ ಹೊತಾತ್ ಬಿಟ್ಟದೆ.

ಆಗ ಇವ ನೋಡಿ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಬಿಡಸ್ತಾ - ಬಿಡ್ತುವರಿಗೆ, “ಅಣ್ಣಾ... ನಾವ್ ಸತ್ ಹೋಗಿದ್ರು. ಈ ಕೆಲ್ವ ಮಾಡ್ತು” ಅಂದಿ ಅವರ ಹತ್ರ ಹೇಳ್ತು.

ಆಗ, “ನೀವ್ ಸತ್ರಿ, ಯಾಕ್ ಹುಟ್ಟಿರಿ? ಆ ಪಾಪಿ ಮುದ್ದಿ ಕೂಡ ಶೆರೆಲ್ ಬಿದ್ರಿ ನೀವು?” ಹೇಳಿ ಅವರ ಕರಕಂಡೀ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ವಸ್ತುಯೆಲ್ಲಾ ಸುಮಾರ್ ಕಟ್ಟುಂಡಿ ಹೊರಟ್ರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ. ಆಗ ಮುಂದ್ ಹೋಗಿ ವಂದ್ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಮಾಡ್ತು ಅಂತಾ ತಯಾರ್ ಮಾಡ್ತು. ಅಕ್ಕಿ ತೊಳದಿ ವಲೀಮೇಲ ಇಟ್ಟು. ಮೀನು ಮೂರ್ ತುಂಡ್ ಮಾಡ್ತು. ಮಾಡಿ ವಂದ್ ಪಾತ್ರದಲ್ ಬೇಯಿಶು. ಬೆಯ್ಸಕಂಡಿ ಮೂರು ಜನರೂ ಬಡ್ಡಕಂಡು. ಮೀನದ ಮೂರ ತುಂಡು ಮೂರಜನ ಹಾಯ್ತು.

ಕಡಿಗೆ, ಅವೆಲ್ಲರೂ ಚೂರ್ಚೂರ್ ಸಣಸಣದು ತಿಂದು ಪೂರಾ ಪೂರಾ ಉಟಾ ಮಾಡಕಾಗಲಿಲ್ಲ ಅವರ ಕೂಡೆ. ಆಗ ಆನಿರಾಜ ಅವ್ ಬಿಟ್ಟದ್ದು, ತನ್ನ ಯೆಲ್ಲಾ ಉಟಾ ಮಾಡ್ತ. ಉಟಾ ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿಂದಾ ‘ಮತ್ತೂ ಮುಂದ್ ಹೋಗವಾ’ ಅಂತಾ ಹೊಂಟು. ಅದೇ ಉಟದಿಂದ ಯೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚುಂಬೂದೆಲ್ಲಾ ಸರೀ ಉಟ ಮಾಡುದ ಬಂತು. ಆಗ ವಟ್ಟಾಗಿ ಅಲ್ಲೇ ವಂದ್ ರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಹೋಯ್ತು. ಆ ರಾಜನ ಉರ್ನಲ್ಲಿ ವಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಾವು ರಾತ್ರಿ ಇಷ್ಟ ಹೊತ್ತಿಗೆ (ಎರಡ್ ಗಂಟೆ) ಬಂದಿ, ಉರ್ನಲ್ಲಿ ಮನಸರೆ ತಿನ್ನೂದು; ಗಂಟೆ ಕರು ಹಿಡ್ಕಂಡ್ ತಿನ್ನೂದು... ಹೀಗೆ ಭಯಂಕರ ಧಾಂದಲಿ ಮಾಡತೆತ್ತು. ಅದಕ್ ಹೊಡೂಕೆ ಯಾರ ಕೂಡು ಆಗುದಿಲ್ಲ. ಯೆಟ್ ಹೊತ್ ಬರತದೆ, ಹೋಗ್ತದೆ ಅಂತ ಕಾಣ್ತೂ ಆಗುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ರಾಜ ಡಂಗ್ರಿ ಸಾರ್ಡ ಇಡೀ ಉರ್ಗೆ- “ಈ ಹಾವ ಯಾರ್ ಹೊಡ್ತು ತನ್ನ ಹುಡಗಿ ಕೊಡ್ತೆ.”

ವಬ್ಬ ಪಟವಾಲ, “ಹಾವ್ ಹೊಡೀತೆ” ಅಂತ, “ರಾಜನ ಹುಡಗಿ ಲಗ್ಗವಾಗ್ಗೆ” ಅಂತ (ಕೊಡ್ತೊ?) ಅಂತ ಕೇಳಿ ಕಡಿಗೆ ಅದೇ ಕೆಲ್ವ ಅವನ್ನು ತಿರಗೂದು, ನೆಡೂದು, ಹಾವ್ ಬೆಟ್ಟಕ್ ಹೋದ ಮೇಲೆ ತಿರಗೂದು. ಹಾವ್ ಹೊಡೂಕೇ ಆಗುದಿಲ್ಲ ಇವನ ಕೂಡೆ. ಆಗ ಉರ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ ಹೋಗಿ ಇವರು ವಸ್ತಿ ಮಾಡ್ತು. ವಂದು ಬೆಂಕಿ ಹೊಡನಲ ಮಾಡ್ಕುಂಡಿ ಮನಿಕಂಡು- ಸುತ್ತು ಮೂರ್ ಜನ್ನು ಮೂರ್ ಗುಟ್ಟೆ (ಬದಿ).

ಆಗ, ಇವ ಆನೆರಾಜಾ ಯೆಚ್ಚರಗೇ ಇದ್ದ. ಆಗ ಹಾವು ಬಂತು. ಆಗೆ, “ಮನಿಕಂಡವ್ವೆ ತಿಂತೇ” ಅಂತಾ ಹಾವ್ ಹೇಳಲಿಕ್ ಸುರು ಮಾಡ್ತು. ಆಗಾ, “ಮನಿಕಂಡೆಲ್ಲರ್ ತಿನ್ನೂದ್ ಬೇಡಾ, ತನ್ನ ತಿನ್ನು” ಅಂದಾ ಇವಾ. ಆಗಾ, “ನಿನ್ನಾದ್ರೆ ನಿನ್ನ ತಿಂತೆ” ಅಂತು. ಬಂತು ಮುಂದೆ. “ಹಾಂಗ್ ತಿನ್ನದಲ್ಲ ಅದು, ನೀ ತಗ್ಗಲ್ ಉಳಿಬೇಕು. ತಾ ಯೆತ್ರದ್ ಮೇಲ್

ಉಳಿತೆ. ನೀ ಬಾಯ್ ಕಳ್ಳಂಡ್ ಉಳಿ. ನಿನ್ ಬಾಯ್ಲಿ ತಾ ಬೀಳ್ತೆ. ಆಗ ನುಂಗೂಕೆ ಲಾಯ್ಕಾಯ್ಲಿ ನಿನ್ ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತಾ. ಅದ್ಕೆ, “ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಅಂತ ವಪು ಹಾವು.

ವಂದ್ ಗಡ್ಡೆಹಾಳಿ ತಗ್ಲಿ ಹಾವ್ ಉಳಿತು. ಇವ ಹೋಗಬೇಕಾದ್ರೆ ಕೊಡ್ಡಿ ಹಾವ್ನ್ ಕಾಣ್ಕೆಕಳ್ಳದೆ ಸುಮ್ಮಗೆ ತಕಂಡ ಹೋಗಿದ್ದಾ. ಆಗ ಯೆತ್ರ ಮೇಲೆ ಇವ ನಿತ್ಕಂಡಾ, “ತಾ ಬೀಳ್ತೆ ನಿನ್ ಬಾಯ್ಲಿ” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತಾ. ಅದ್ ಹೌದಂತ ಕಣ್ಣುಚ್ಚುಂಡಿ ಬಾಯ್ಕುಳ್ಳುಂಡಿ ಇದ್ದದ್ದು, ಆಗ ಕೊಡ್ಡಿ ನೆಗದಿ ಸಮಾ ತಲೆ ಮೇಲಿಟ್ಟಾ. ಹಾವ್ ತಲೆ ಭಗ್ನಾಗಿ ಯರಡ ದೊಡ್ಡ ರಾಶಿಯಾಗ್ ಬಿತ್ತು. ಆಗ ಹಾವಿನ್ ಬಾಲಾ, ಶನ್ ಚೂರ್ ಕೊಯ್ಲಿ ಬಂದ. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ಮನಿಕಂಡ- ಗುರ್ತ ತಕಂಡಿ ಹಾವಿನ್ನು.

ಬೆಳಗ್ಗೆ ಆ ಪಟಾವಾಲ ಕತ್ತಿ ತಕಂಡ ಬಂದಾ ಹಾವ ಹೊಡೂಕೆ. ಆಗ ದೂರಿಂದ ನೋಡ್ತಾ... ಹಾವ ಕಂಡಾ.... ಮತ್ತೊಂದ್ ಹತ್ತಿಪ್ಪತಮಾರ್ ಹಿಂದ್ ಹೋಗ್ ನಿತ್ತಾ. ಆಗ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನೋಡ್ತಾ ಮತ್ತೆ. ಆಗ ಹಾವ ಹರದಾಡುದಿಲ್ಲ. ಚಪ್ಪಲ್ಲ ಬಾಸ್ತ್. ಆಗ “ಹೂಯ್” ಹಾಕ್. ಆಗ ಬಗಿಲ್ ಧೈರ್ಯ ಬಂತು ಇವಗೆ. “ಯೇನೊ ಆಗಿದೆ” ಅಂತ ಸಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಬಂದ. ಬಂದ್ ನೋಡ್ತಾ. ಆಗ ಹಾವ್ ಯಾರು ಹೊಡ್ಡ್ ಹಾಕದ್ದು ಅಂತ ಗುತ್ ಮಾಡ್. ಅದೇ ಕತ್ತಿ ತಕಂಡಿ ಹಾವ್ ಮೂರ್ ನಾಕ್ ಕಪ್ ಹಾಕ್ ಕತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮೈಗೆ ಪೂರಾ ನೆತ್ರ ಮಾಡ್ಕುಂಡಿ ಹಾಗೆಯಾ ಅವ ಕೊಯ್ಲಿ ಬಾಲದ ಮೋಟು ಕೊಯ್ಕುಂಡಾ. ಹೋದ ಅಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಮನೆಗೆ, “ಹಾಗ್ ಕೆಟ್ಟ ಪ್ರಾಣಿ ಬೂದಿ ಮಾಡ್ಬೇಕು ಮಾರಾಯಾ ಅವತ್ತೆ” ಅಂದಾ. “ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ರಾಶಿ ಹಾಕ್ತದೆ. ಪರ್ವತದ ಹಾಂಗ್ ಬಿದ್ದ ಬಿಟದೆ” ಅಂದಾ.

ರಾಜನ ಊರಿನವರು ಎಲ್ಲಾ ಜನ ಬಂದು ಹಾವ್ ನೋಡ್ತು. ಆಗ ಸಂತೋಸಾದ್ರೆ ಅವರು. ಅವರೆಲ್ಲಾ “ಹೋಯ್ತು” ಅಂತಾ; “ಇದೊಂದ್ ಮಾರಿ.” ಕಡಿಗೆ ಪಟಾವಾಲ ಹೇಳಲಿಕ್ ಸುರು ಮಾಡ್ತಾ, “ನಿನ್ ಹುಡ್ಡಿ ಯಾವಾಗ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ಕೊಡ್ತೆ?” ಅಂತಾ.

“ಮಾತಿಗ್ ತಪ್ಪುದಿಲ್ಲಾ ನಾಳಿಗೆ ಲಗ್ನಾ ಮಾಡ್ಕೊಡ್ತೆ. ಅವ ದಿಬ್ಬ ತಕಂಡ್ ಬರೂಕಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಅಂದ್ ಮಾತ್ಕತ್ಯೆಲ್ಲಾ ಮುಗೀತು ಅವರದು.

ಆಗ ಇವರು ಈ ಮೂರ ಜನರ ಮೇಳ ಊರ್‌ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಅವರಿಗೆಯೆಲ್ಲಾ ಕಥಿ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು. ಆದರೂ ಅಲ್ಲೆ ಉಳ್ಳು ಅವರು. ಆಗ ಮೂರ್ತ-ಬೀರ್ತೆಯೆಲ್ಲಾ ನಿಕ್ಕಿಯಾಯ್ತು. ಪಟವಾಲನ್ನು ದಿಬಣ ಬಂತು. ಆಗ ಊರ ಜನೆಯೆಲ್ಲಾ ಕರದು ಯೆಲ್ಲಾ ವಟ್ಟಾದ್ರು. ಈ ಮೂರಜನರ ಪಂಗಡ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇವರ ಕಾಣ್ಕುಂಡಿ ಸಲ್ಲ ದೂರ ಗಡ್ಡಿಲ್ ಬಂದ್ ಮಲಿಕಂಡು- ಕಾಣ್ತದೆ ಇವರ್ಗೆ.

ಆಗವು ಯಾರೊ ರಾಜನ ಹುಡಗ್ಗೆ ಆಗಿರಬೇಕು ಅಂತಾ ನೋಡ್ಕುಂಡಿ, “ರಾಜ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲೆ ಕರಕಂಡ್ ಬನಿ” ಅಂತಾ ಕಳ್ಳೆ ಕೊಟ್ಟಾ. “ಮದವಿಗ್ ಬನ್ನಿ” ಅಂತ, ಬಂದರು ಅವರು. ಕರುಕ್ ಹೋದವರು, “ನಮ್ ರಾಜನ ಹುಡ್ಡಿ ಲಗ್ನಾ, ರಾಜ ಬರೂಕ್ ಹೇಳಾನೆ” ಅಂದರು. “ಯಾವ ಲೆಕ್ಕದ ಲಗ್ನವೋ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ರೂ ಅವರು. “ಅದೇ ಪಟವಾಲಗೆ

ರಾಜನ ಹುಡುಗಿ ಕೊಡ್ತಾ. ವಂದ್ ದೊಡ್ಡ ಹಾವಿತ್ತು. ಅದು ಅವ ಹೊಡದ. ಹೊಡದವರ್ಗ್ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ಕೊಡ್ಡೆ ಅಂತೆ ರಾಜನ ಪಣ ಇತ್ತು” ಅಂದು. “ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ, ತಾವ್ ಬತ್ತು” ಅಂದು. ಅವರ ಸಂಗಾತ ಮದವಿ ಚಪ್ಪರಕ್ ಬಂದು. ಆಗೆ ಹೀಗ್ ತಿರಗಾಡು ದಾರಿ ಬದಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಕೊಡ್ಡಿ ಹೊತಾಕ್ಲ. ಹೀಗೆ ಕೂತ್ಕೊ ವಂದ್ ಬದಿಗೆ.

ಆಗ ತಿರಗಾಡಬೇಕಾದೆ ಆ ಕೊಡ್ಡಿನ್ ದಡನ್ಕುಡಿ ಬೀಳ್ತು. ಕೊಡ್ಡಿ ನೆಗ್ಡ್ ವಂದ್ ಬದಿಗೆ ಹಾಕುಕೆ ವೆಬ್ಬ ಕೂಡೊ ಆಗುದಿಲ್ಲ. ಎಳದ್ದು ಕೊಡ್ಡಿ, ಅಪ್ ಹಾಕುದ್ರು... ನೆಗುಕಾಗುದಿಲ್ಲ; ಹೋಗುದಕಾಗುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಹಾಗೆ ಯೆಷ್ಟು ಜನಾರೊ ಬಿದ್ರು, ಯೆದ್ದು. ಕಡಿಗ್ ಆನಿರಾಜ ಈ ಸಾವೇರನಾಯ್ಕನ ಕೂಡೆ, “ತಮಾ” ಅಂದ. “ಮದಮಗ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂತ್ಕುಂಡಾನೆ, ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ. ಆಗೇ ಕೊಡ್ಡಿ ವಂದ್ ಬದೀಗ್ ಹೊತಾಕೂ ನೆಗದಿ ಅವೆಲ್ಲಾ ದಾರೀಲಿ ಬೀಳತ್ತು” ಅಂದಾ ತಮ್ಮನ ಕೂಡೆ.

ಆಗಾ ಸಾವೇರನಾಯ್ಕ ಯೆರಡ ಕೈಲಿ ಕೊಡ್ಡಿ ಹಿಡದಿ, ಆ ಮದಮಗ ಕೂತ ಮಂಚದ ಅಡಿಗ್ ಕೊಡ್ಡಿ ವಗದಾ. ಆ ಕೊಡ್ಡಿ ವಗದ ಶಬ್ದಾ ವಂದ್ ದೊಡ್ಡ ಗರ್ನಾಲ್ ಹೊಡ್ಡ ಸಬ್ಬಾಯ್ಕು. ಮದಮಗಾ ವಂದ್ ಸಾರಿಗ್ ಹೆದ್ರಿಹಾರ್ಬಿದ್ಡಾ. ನೆಡ್ಡು ಸುರುವಾಯ್ಕವಗ್ ಹೆದರಿ. “ಬಂತು ಈಗ ತನ್ನೆ ಚಕ್ರ” ಅಂತಾ. ಆಗಾ ಆನಿರಾಜಾ ಈ ಹೆಣ್ ಕೊಡ್ಡ ರಾಜಗ್ ಕರದಾ, “ದಾರಿ ಯೆರೂಕ್ ಸಲ್ವ ತಡಾ ಅದೆ. ಮಾತಾಡ್ವಾ ಬಾ ಇಲ್ಲಿ” ಅಂದಾ. ಆಗ ರಾಜ ಬಂದ. “ಯೇನೀ?” ಕೇಳ್ತಾ. “ಹಗರ್ ನಿನ್ನೆ ಹುಡುಗೀ ಪಟವಾಲಗೆ ಯಾಕ್ ಕೊಡ್ಡಪ್ಪಾ? ಯಾರೊ ಉರ್ನಲ್ ಗಂಡ್ ಹುಡುಗ್ ಇಲ್ಲಾಗಿದ್ರು?” ಕೇಳ್ತಾ. ಆಗ ರಾಜ ಯೆಂತೆ ಅಂದಾ? “ಹುಡುಗರಿದ್ರು... ಆದ್ರೆ, ತನ್ನೆ ಉರಿನಲ್ಲಿ ವಂದ್ ಹಾವು ಬಹಳ ಪೀಡೆ ಕೊಡತಿತ್ತು. ಅದು ಯಾರ ಹೊಡದರೊ ತನ್ನ ಹುಡ್ಡಿ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ಕೊಡ್ಡೆ ಅಂತ ತಾನ್ ಹೇಳಿದ್. ಅದಕಾಗಿ ಈ ಪಟವಾಲ ಹಾವ್ ಹೊಡ್ತಾ. ಇವತ್ ದಾರಿಯೆರ್ಡ್ ಕೊಡ್ಡೆ ತನ್ ಹುಡುಗೀಗೆ.” “ಹಾಗರ್ ಬರೀ ಹಾವ್ ಹೊಡ್ಡರೆ ದಾರಿಯೆರ್ಡ್ ಕೊಡ್ಪೋ? ಗುರ್ತ ಬಿರ್ತಾ ಅದ್ಪೋ?” ಕೇಳ್ತಾ ಆನಿರಾಜಾ. “ಗುರ್ತ ಅದೆ” ಅಂದಾ.

“ಯಾವ ಗುರ್ತಾ? ತಕಂಡ್ ಬಾ ನೋಡ್ತಾ” ಅಂದಾ. ಆಗ ಹಾವಿನ ಮೋಟ ಬಾಲ ಕೊಯ್ತುದ್ರು ತಂದ್ ತೋರ್ಪ್ಪಾ. “ಈ ತುದಿ ಬಾಲಾ ಯಾರ್ ತಕಂಡ್ ಹೋದ್ರು? ಇದು ಮೋಟ...” ಅಂದಾ ರಾಜನ ಕೂಡೆ. ಆಗಲಿ ಮದಿವಿಗ್ ಬಂದ ಜನ ಯೆಲ್ಲಾ ವೆಟ್ಟಾದ್ರು. ವೆಟ್ಟಾಗಿ ನೋಡುವರಿಗೆ, “ಹೌದು, ಮೋಟು ಇದು. ಇದರ ತುದಿ ಯಾರ ಕೂಡೆ ಉಳಿಬೇಕು?” ಅಂದರು. ಆಗ ಇವ ಹೊಡದದ್ ಸುಳ್ಳು ಅಂತಾಯ್ಕು. ಹೊಡ್ಡವರು ಯಾರಂತೆ ಅವರವರೊಳಗೆ ಹೇಳುವರಿಗೆ, “ತಮ್ಮ ಕೂಡೆ ವಂದ್ ಸಣ್ಣ ಗುರ್ತದೆ, ಇದ್ಪೋಡಿ” ಅಂದಾ ಆನಿರಾಜಾ. ಸಾಬೂತ್ ಬಾಲಾ ತೋರ್ಪ್ಪಾ- “ಹಾವ ಹೊಡದವ ತಾನು, ಸತ್ ಬಿದ್ದದ ಹಾವ ಹೊಡದವ ಅವಗ್ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ಕೊಡ್ತೋ? ತನ್ನೆ ಕೊಡ್ತೋ?” ಕೇಳ್ತಾ. ಆಗಟ್ಟೂ ಜನರು ದಡ್(ದೊಡ್ಡ) ಗೌಜಿಟ್ಟಿ ಬಿತ್ತು. “ಇವರಿಗೆ ಹೆಣ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವಗ್ ಸೊಗ್ಗ ಹಾಕಬೇಕು” ಅಂದಾಯ್ಕು. ಬಾಚಿಂಗ್ ಕಟ್ಟಂಡ್ ಕೂತನೆ ಅವಾ. ಆಗಾ ರಾಜಾ, “ಹೀಗ್

ಮೋಸ ಮಾಡ್ತಾ” ಅಂತಾ ಹೇಳಿ, ಪಾಶೀ ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟ ಅವಗೆ. “ಮೂರ್ ಜನರವಳಗೆ ನೀವ್ ನೀವ್ ಯಾರಾದ್ಯು ಲಗ್ನಾಗುಕ್ ತಯಾರಾಗುಕ್ಡೆಲ್ಲ” ಅಂದ ರಾಜಾ. ಆನಿರಾಜ ಇವಗೆ, “ಯೇಳು ತಮ್ಮ ನೀನು... ನೀನೆ ಲಗ್ನಾಗು” ಅಂದಿ, ಕಡಿಗೆ ಸಾವೇರನಾಯ್ಕುಗೆ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ತುಕ್ ತಯಾರಾದ. ಅವಗೆ ಹೆಣ್ ಕೊಟ್ಟೆ ದಾರಿ ಯೆರದಾ ಸಾವೇರನಾಯ್ಕುಗೆ. ಮದ್ದಿ ಮುಗೀತು. ನಾಕ್ಯೆ ದಿವ್ಸ್ ಉಳ್ಳು ಅಲ್ಲಿ. ಕಡಿಗವಗೆ, “ಇಲ್ಲೆ ಉಳಿ ನೀನು... ನಾವ್ ಸಲ್ಲ ಮುಂದ್ ಹೋಗ್ ಬತ್ಯು” ಅಂತ ಅವಗೆ ಬಿಟ್ ಹಾಕ್ತು.

ಮುಂದೆ ಇಬ್ಬರು ಆನಿರಾಜ, ಗುಡ್ಡಿರಾಜ ಕೂಡಿ ಮತ್ತೊಂದ್ ರಾಜ್ಕ ಉರಿಗೆ ಹೋದ್ರು. ಅಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಉಪಟಳ. ಕೊಡ್ಡಿಲೆ ಹೊಡಿತ, ಬಾಲದ ತುದಿ, ಕೆಮಿ, ಉಗರು ತುದಿ ಕೊಯ್ತಾ. ಅಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿವಾಲ, ‘ಹುಲಿ ಹೊಡ್ಡಿದೆ’ ಹೇಳ್ತ. ರಾಜ ಹುಡಗಿ ಕೊಡುಕ್ ತಯಾರ್ ಮಾಡ್ತಾ (ಅದೇ ನಮೂನೀಲಿವ ಕೊಡ್ಡಿ ವಗೂದು). ಗುಡ್ಡಿರಾಜಗೆ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ಕೊಡ್ತ ರಾಜ. ಗುಡ್ಡಿರಾಜಗೆ, “ಇಲ್ಲೆ ಉಳಿ....” ಹೇಳಿ, ಆನಿರಾಜ ಹೋಗ್ತ.

ಹೋಗತೆ ಇರಬೇಕಾದ್ಯೆ ಅಲ್ಲಿ ವಂದ್ ಮರದಡಿಗೆ ಮೂರ್ ಸಂಜಿಗ್ ಮೂರ್ ಜನ ಉಳಿತ್ರು. ಸಂಜಾಯ್ತು. ಮರದ ಬುಡಕೆ ಆ ಹುಡಗಿ ಲಗ್ನಾಯ್ತೆ ಅಂದ ಬಂದವ್ರು.

ಕಡಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಆಗುವರಿಗೆ ಹದ್ದು, ಮಂಗ ಮೇಲೆ ಕೂತ್ಕಂಡಿತ್ತು. ಕೂತ್ಕಂಡೆ, ಅದು ಇಡೀ ರಾತ್ರೆ ಬೆಳಗಾಗುವರಿಗೆ ಹೇತಿ, ಇದರ ಇಡೀ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಹೇಲ್ಕಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ತಲಿ ವಂದ್ ಕಾಣ್ತದೆ. ನೆನಸಿವರ್ಲಿ ಹುತ್ಲೆ ಇರು ನಮೂನಿಲಿ ಕಣ್ ಕಾಣ್ತದೆ.

ಆಗಿವಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ್ಯೆ ನೋಡ್ತು. ಆನಿರಾಜಗೆ, “ಇವ ಹುಡಗಿ ಲಗ್ನಾಗು ಲೆಕ್ಕಕೇ ಹೋಗ್ತಾನೆ” ಅಂದಿ ಗುತ್ ಮಾಡ್ತು. “ಅಣ್ಣಾ...” ಅಂದ್ರು, “ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಜಯಾದ್ಯೆ, ಹಿಂದೆ ಬರಬೇಕಾದ್ಯೆ ಆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೂಡೆ ಮೂರುಗೆಯೆಟಿ ನೀರು ತಮ್ಮ ಮೂರಜನರ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಹಾಕಬೇಕು” ಅಂದ್ರು. ಅವ, “ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಅಂತ ವಪ್ಪಂಡಿ ಮುಂದ್ ಹೋದ. ಆಗೆ ಆ ರಾಜನ ಮನಿ ಬುಡ್ಕೆ ಹೋದಾ. ಆಗ ರಾಜನ ಹುಡಗಿ, “ತಾನು ಮಿಂದ ನೀರು ಯಾರು ಈಚಿಂದ ಆಚಿ ದಾಟ್ ಹೋಗ್ತು ಅವಗೆ ಲಗ್ನಾಗ್ಗೆ” ಅಂತ ಪಣ ಮಾಡ್ಕಂಡಿಡ್ಡಿತ್ತು.

ಬಾಕಿ ಜನರಲ್ಲಾ ಲಗ್ನಾಗುಕ್ ಹೋದೋರು ಮೊದ್ಲೆ ನದಿಲ್ ಮೀವುದು ಚೊಕ್ ಮಾಡ್ಕಂಡ್ ಹೋಗ್ತು. ಆ ನೀರೀಗ್ ಅಷ್ಟು ಪರಮಳ. ಅವರಿಗೆ ಯಾರೂ ಲಗ್ನಾಗದೆ ಆ ಹುಡಗಿ ಇತ್ತು. ಆಗೆ ನದಿ ಬುಡ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿತ್ತ ಇವ. ಆಗೆಲ್ಲಾ ಗುತ್ ಮಾಡ್ತಾ, “ಇದು ಯೇನೋ ಇರಬೇಕು” ಅಂತ. ನಿಂಬೆಹಣ್ ವಂದಿತ್ತು ಇವ್ವ ಹತ್ತ. ಆ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು ಕೊಯ್ತು. ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು ಯೆಯ್ತು ಕಡಿ ಮಾಡ್ಕಂಡಿ ಆ ನೀರ್ನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅದ್ರ ಮೇಲೆ ದಾಟಿ, ಆಚಿಗ್ ಹೋದಾ. ಆಗಾಚಿಗ್ ನೆಡ್ತಾ ಅವ ದಾಟಿ. ಆ ಹುಡ್ಡಿ ನೋಡ್ತೇ ಇತ್ತು. ನೋಡಿ ಅಪ್ಪಗೆ ಕರೀತು ಅದು. “ಬಾ ನೋಡು, ಅವ ಅಲ್ ಹೋಗ್ತಾ. ತನ್ನ ಪಣ ಇವತ್ತಿಗ್ ಮುಗೀತು. ಅವನ ಲಗ್ನಾಗ್ಗೆ” ಅಂತು.

ಆಗ ಶಿಪಾಯಿ ಕಳಶಿ ಇವನಿಗೆ ಕರಕಂಡ್ ಬಂದು, ಆನಿರಾಜಗೆ ಬಂದಿ ರಾಜ ಹೇಳ್ತ- “ತನ್ನ ಹುಡಗಿ ಪಣ ಇಟ್ಟಿತ್ತು. ‘ನದಿದಾಟ್ ಹೋದವಗೆ ತಾ ಲಗ್ನಾಗ್ಗೆ, ಮಿಂದೋರ್ಗ್

ಲಗ್ನಾಗುಡಿಲ್ಲ' ಅಂತ. ಇವತ್ ನೀ ದಾಟ್ ಹೋದ. ಅದ್ರಂತೆ ನಿನ್ಗ್ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ ತಾನು" ಅಂದ್, ಎಲ್ಲಾ ವಟ್ ಮಾಡ್ಕಿಟ್ಟು ರಾಜನಿಗೆ ಏನೂ ತೊಂದ್ರೆ ಇಲ್ಲ, ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ಲೊದಾ. ಕೆಬುದಿವನ ಅಲ್ ಉಳ್ಳಾ ಅವ. ಆಗ, "ಮನಿಗ್ ಹೋಗ್ ತಾನು" ಅಂತ ಮಾವನ ಕೂಡೆ ಹೇಳಿ, ಹಿಣತಿ ಕರಕಂಡಿ ಬಂದಾ. ಬರುವರಿಗೆ ಹದ್ ಹೇಲ್ ಮುಚ್ ಹಾಕದ್ಯಲ್ಲಾ... ಅಲ್ಲಿಗ್ ಬಂದಾ - ಹಿಂಡ್ತಿ ಕೂಡ ಹೇಳ್ತಾ, "ಆ ಮರದ ಅಡಿಗ್ ಮೂರ್ ಹುತ್ತದೆ. ಮೂರ್ ಸಾರಿ ಗೆಯೆಟಿಲಿ ನೀರ್ ಹಾಕು" ಅಂದ. ನೀರ್ ಹಾಕ್ತು ಅದು. ಆಗವರು ಯೆದ್ ಬಂದು. ಹುತ್ತಲಿಡ್ವವರು.

ಆಗ, "ನಿನ್ ಬೆನ್ನಿಗೆ ತಾವೂ ಬತ್ತು" ಅಂದು. "ತಾವಿಲ್ಲಿ ಸತ್ ಹೋಗ್ತಿರು. ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಾಡೇ ತಾವ್ ಉಳೀತ್ತು" ಅಂದು. ಬೆನ್ನೇ ಬಂದು. ಅಲ್ ವಂದ್ ನದಿಯದೆ. ದಾಟಬೇಕಾದ್ರೆ ವಂದ್ ಹಡ್ ಹತ್ತು. ಮೂರ ಯೆರಡು ಐದ್ ಜನ ಹತ್ತು. ಆಗಾ ಸಮಾ ಮದ್ದಿ ನದೀಲಿ ಬರಬೇಕಾದ್ರೆ, ಈ ಹೇಲ್ಲ್ಲಿ ಮುಚ್ ಬಿಡ್ವವರು, "ಇಲ್ಲೆ ಇವಗ್ ಮೋಸ ಮಾಡಬೇಕು" ಅಂತ ಮಾತಾಡ್ತು. ಆಗ ಸಮಾನ್ ನದೀಲ್ ಬರಬೇಕಾದ್ರೆ ಸರಕ್ಕೆ ದಬ್ಬಿ ದೂಡ್ ಹಾಕ್ಕಿಟ್ಟು ನೀರ್ನಲ್ಲಿ. ಆಗ ನೀರ್ಗ್ ಬಿದ್ದಾ ಅವ- ಹಡ್ ಬಿಟ್ಟು. ಆಗ ನೀರಲ್ ಬಿಡ್ವವ ಆನಿರಾಜ ವಂದ್ ಕೂಮ ಹತ್ಕಂಡಾ. ಹತ್ಕಂಡಿ ಇಚಿ ದಡ ದಾಟಾ- ಸಾಯಿಲಿಲ್ಲ ಅವ.

ಇವರು ನೆಡ್ತು ಮುಂದೆ ನದೀಲೇಯ. ಆಗ ಅವರೊಳ್ಳ ಗುದ್ದಾಟ ಬಿತ್ತು. "ತಾ ಮದಿಯಾಯ್... ತಾ ಮದಿಯಾಯ್..." ಅಂತಾ ಗುದ್ದಾಟ ಬಿಟ್ಟುಂಡಿ ದಬ್ಬುಕ್ ಸುರುಮಾಡ್ತು. ವಬ್ಬಬ್ಬೇ ಬೀಳೂಕೆ ಸುರುಮಾಡ್ತು. ಯೆಯ್ ಜನರು ನೀರ್ನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು; ಸತ್ ಹೋದರು. ವಬ್ಬ ಉಳ್ಳಾ. ಈಗ ಹುಡ್ಗಿ ತನ್ನ ವಸಿಗಾಯ್ ಅಂತ ಹೋದಾ ತಕಂಡಿ ವಂದೂರಿಗೆ. ಹೋಗಿ, ಲಗ್ನಾಗಬೇಕು ಅಂದಾ ಅವ ಹುಡಗೀಗೆ. ಆ ಹುಡಗಿ ಲಗ್ನಾಗುದಾದ್ರೆ ಹನ್ನೆಯ್ ವರ್ಸನ ಪಣ ಇಟ್ಟು.

ಸಾವೆರನಾಯ್ ಮತ್ತು ಗುಡ್ಡಿ ರಾಜಗೆ ತುಳಸಿಗಿಡ ನೆಟ್ಟು - 'ಬಾಡದ್ರೆ ತನ್ನ ಹುಡ್ಗಕೆ ಬನಿ' ಅಂತಾ ಹೇಳ್ ಹೋಗಿದ್ದಾ ಆನಿರಾಜಾ ವಂದ್ ಅಜ್ಜಿಮುದ್ದಿ ಮನಿಗ್ ಶೇರ್ಡೆ. ಅದೇ ಊರಲ್ಲಿ.

ಆಗ, ಅಲ್ಲಿ ಪತ್ತಿ ತಕಂಡಾ ಅವ. ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿಯೆಲ್ಲಾ ಪತ್ತಿ ಕೊಟ್ಟು. "ಇಂತಾ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಜ ಹೆಣ್ ತಕಂಡ್ ಬಂದಾನೆ." ಮತ್ ಆ ಹೆಣ್ಣೇಯ ಅಜ್ಜಿಮುದ್ದಿ ದಿನಾ ಹೂಗ ಕಟ್ಟಿ ತಕಂಡು ಹೋಗ್ ಕೊಡುದು; ಅದರಿಂದ ಜೀವನ ಮಾಡೂದು ಮಾಡತಿತ್ತು. "ಹಾಗರ್ ಇಂತಾ ಹೆಣ್ಗೆ ಹೂಗಿನ ದಂಡಿ ತಾನು ಕಟ್ಟಿ" ಅಂದ. ವಂದಿವ್ ಕಟಬೇಕಾದ್ರೆ ವಂದ್ ಚೀಟಿ ಬರದಿ ಹೂವಿನ ದಂಡಿ ವಳ್ಳ ಹಾಕಿ ಕಟ್ಟಿ. ಮುದ್ದಿ ಕೂಡ ಕೊಟ್ಟು, "ಬಿಚ್ಚಿ ಗನಾ ಮಾಡ್ ನೋಡ್ಕಂಡೆ ಮುಡುಕ್ ಹೇಳು. ಮೊಮ್ಮಗ್ಗಳ ಕೂಡೆ" ಅಂದ. ಆಗ ತಕಂಡ ಹೋಗ ಕೊಟ್ಟು ಮುದ್ದಿ. ಅದು ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡ್ತು ಚೀಟಿ.

"ಇಂತಾ ಜಾಗದಲ್ ಬಂದ ವಳ್ಳಿದೆ. ಸಾಯ್ಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಪತ್ತಿ ಕೊಡು" ಅಂತ. ಅದರ ಪತ್ತಿ ಕೊಟ್ಟು. "ಶರಮನೇಲಿ ಇದ್ದೆ ತಾನು." ಇವ ಮತ್ತು ಚೀಟಿ ಬರದ, "ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ವಫ್.

ಯೆಲ್ಲಾ ಜನವಟ್ಟಾಗ್ಲಿ” ಅಂತ. ಲಗ್ನಕ್ ತಯಾರಾಯ್ತು. ಯೆಲ್ಲಾ ಜನ ವಟ್ಟಾದ್ರು. ತಮ್ಮದಿರು ಹುಡ್ಡುಕ್ ಬಂದಿ ವಟ್ಟಾದ್ರು. ಲಗ್ನಕ್ ತಯಾರಿ ಆಗ್ತ ಅದೆ. “ಬಡ್ಡುಕ್ ತಾನ್ ಉಳಿತೆ” ಅಂತು. ಜನರಗೆ ರಾಜನ ಮಗಳು ಬಡ್ಡತ ಬಂತು ಅದು. ಬರಬೇಕಾದ್ಲೆ ಗಂಡಗೆ - ಅದು ಕಪ್ಪು ಮಶಿ ಹಿಡ್ಕಂಡ್ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದು ಕೈಗೆ ಬಡ್ಡತೀರಬೇಕಾದ್ಲೆ ಅವಗೆ ಗುರ್ತಮಾಡ್ಕಂಡ ನೆಡೀತು- ಅವಗ್ ಗುತ್ತಾಗದೆ. ಉಟಯೆಲ್ಲಾ ಪೂರೈಸರು.

ಹುಡ್ಡಿ ನಿತ್ ಹೇಳು, “ಲಗ್ನಾಗಬೇಕಾದ್ಲೆ ವಂದ್ ಪಣ ಅದೆ ತನ್ನ” ಅಂತು. “ಯೆಂತಾ ಪಣ?” ಅಂತ ಕೇಳುವರಿಗೆ, “ತನ್ನ ಗಂಡಗೆ ಲಗ್ನಾಗಿದೆ ತಾನು. ಇಂತವರು ಮೋಸ ಮಾಡಾರೆ. ಸಬೇಲಿದ್ಲೆ ಯೇಳಬೇಕು” ಅಂತು. ಅವ ಯೆದ್ದ. ಮೂರೂ ಜನರೂ ಯೆದ್ದು. ಸಬಿಯೊರೆಲ್ಲಾ ವಟ್ಟಾದ್ರು. ಇವಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡ್ಡವಗೆ ಪಾಶಿ ಕೊಟ್ಟು. ಅವೆಲ್ಲಾ ಕತಿ ಹೇಳು. ಹಿಂಡ್ತಿ ಕರಕಂಡಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನಿಗೆ ಹೋದ್ದು.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಗುಟ್ಟೆ	= ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ	ಭಗ್ತ	= ಸೀಳು
ಶನ್	= ನಣ್ಣ	ಚಪಾಲಿ	= ಚಪ್ಪಾಳೆ
ಮೋಟು	= ಕತ್ತರಿಸಿದ ಅನಂತರದ ತುಂಡು		
ಮೂರ್ತ-ಬೀರ್ತ	= ಮದುವೆ ಮುಹೂರ್ತ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ತಯಾರಿ		
ತಡ್ ಕಂಡಿ	= ತಡಸಿಕೊಂಡು, ತಡೆಯಾಗಿ		
ಸಾಬೂತ್	= ಸಾಬೀತ್, ತುದಿ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದ		

■ ಹೇಳಿದವರು: ಶ್ರೀಆಲು ಪಿಲ್ಲು ಕುಮರಿ ಮರಾರಿ, ತೊಳಶಾನಿ, ತಾಲೂಕು ಹೊನ್ನಾವರ.

೫. ಶೃಂಗಸುಂದರಿ

ವ೦ದಲ್ಲಾ ವಂದೂರ್ನಲ್ಲಿ ವಂದು ಗೋಯಿಂದ ಗೌಡ ಹೇಳಿ ಹಾಲಕ್ಕಿಗೌಡ ಇದ್ದಂತೆ. ಅವನಿಗೆ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳು— ಮೂರ್ಗಂಡ ಮಕ್ಕೀರು. ಕಿರಿಮಗ ಸಣ್ಣಕೂಸಾ ಹೇಳಿ, ದೊಡ್ಡ ಯೆರಡು ಜನರ ಹೆಸರಿಲ್ಲ.

ಆ ಉರಿಗೆ ಅವನಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಸಾವಕಾರ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಂಗಿದ್ದೆ, ಸುಮಾರವನಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾಗ್ ಹೋಯ್ತು. ತಂದೆ ತೀರಲಿಕ್ಕೆ ಯಂಟ್ ದಿವಸ ಇರುವಾಗ ಸಣ್ಣ ಕೂಸ, ತಂದೆ ಕೂಡ ಯೇನಂದಾ? ವಬ್ಬವನೇ ಇದ್ದಾಗ, “ಯೆರಡು ಜನರ ಮದ್ದಿಯಾತು. ನಾ ಕಿರಿಯವ. ಅಪ್ಪ... ನನ್ನ ಮದವಿ ಹಬ್ಬ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ನನಗ್ಗೇನ ಆಸ್ತಿ ಮಾಡ್ತಿ ಹೇಳು.”

“ಹೇಳತೇನೆ ಮಗನೇ, ಹೇಳತೇನೆ ಕೇಳು. ವಂದು ಗೋಣಿಚೇಲ ಐತೆ. ಅದ್ಕೆ ಮೂರು ತೂತಾಗ್ಯೆತೆ. ಅದ್ ಸಂಜಿಕಡಿಗ್ ವಂದ್ ರೂಪಾಯಿ ಹಾಕಿಡಬೇಕು. ಬೆಳ್ಳಾಮುಂಚೆ ಯದ್ ಮೊಕಾ ತೊಳೆದು ಸಾವಿರದ ಮೇಲೆ ವಂದು ರೂಪಾಯಿ ಬೀಳಬೇಕು. ಮೊಕ ಕೆಳ್ಳ ಮಾಡಿಕ್ ಕೊಡಬೇಕು... ಬೀಳತೈತೆ. ಕಡಿಗ್ ಒಂದ್ ಕಂಬಳಿ ಚಪ್ಪೈತೆ ಲಟ್ಟ ಲಟ್ಟ ಕಂಬಳಿ.”

“ಅದ್ ಯಾತಕ್ ಬರ್ತ್ಯತೆ?” ಹೇಳಿ ಕೇಳ್ತೆ ಸಣ್ಣ ಕೂಸ.

“ಆ ಕಂಬಳಿ ಮೇಲ್ ಕೂತ್ರೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಾರೂ ತಕ್ಹೋಗ್ಯೆತೆ ಕಂಬಳಿ. ಆ ಕಂಬಳಿ ಮೇಲೆ ಕೂತ್ ಹೋಗಬೇಕಾದ್ರೆ ಯೇನ್ ಹೇಳಬೇಕು? ಅಂಬರ್ಕ ಜಾವ್ ಅಂತ ಹೇಳಬೇಕು. ತಕೊಂಡು ಅಂಬರ್ಕ ಹೋಗತೈತೆ. ಇಳಿಬೇಕಾದ್ರೆ, ‘ಬೈಟೊ ಕಂಬಳಿ’ ಅಂತ ಹೇಳಬೇಕು. ಅಲ್ಲೇ ಇಳೀತು... ಮನಿಗ್ ಬರಲಿಕ್ ಮತ್ತ್ ಹಾಗೇ ಹೇಳಬೇಕು, ಬರತೈತೆ ಮನಿಗ್.”

“ಕಡಿಗ್... ವಂದ್ ತಲಿಗ್ ಹಾಕು ವಂದ್ ತೊಪ್ಪಿ ಐತೆ. ನನ್ ಮಗ್ಗೆ, ಆ ತೊಪ್ಪಿ ತಲಿಗ್ ಹಾಕಿದ್ರೆ ಮನಶಾ ಅಂಬದೆ ನುಶಿ ಆಗತೈತೆ. ಆಗಿ, ಯಾ ದೇಶಕ್ ಹೋಗಿ ಹನ್ನೆರಡಂಕಣದ ಮನೆಯಾದ್ರೂ ಕಳುಮಾಡಿ ಯೇನಾದ್ರೂ ತಕಬರೂಕ್ ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ.”

ಕಡಿಗೇ ಹಾಗೇ ಉಳೀತು. ಯಂಟ್ ದಿವಸಕ್ ತಂದೆ ಗೋಯಿಂದ ಗೌಡ ತೀರ್ ಹೋಯ್ತು. ಅಣ್ಣದಿರು ಯೇನ್ ಮಾಡದ್ರು? “ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರ ತಕೊಂಡು ಗುಡ್ಡೆ ಕುಂಬರಿ ಮಾಡಾಕ್ ಹೋಗೋಣ” ಅಂದ್ರು. ಅವರು ಹೋಗಬೇಕಾದ್ರೆ ತಮ್ಮ ಹೇಳ್ತೆ. “ಹಾಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ್ರೆ ಮನೆ ಹಿಸೆ ಆಗಬೇಕು” ಹೇಳಿ ಹೇಳ್ತೆ. ಆವಾಗ್ ದೊಡ್ಡ ಗೋಯಿಂದ ಗೌಡನ ಮನೆ ಹಿಸೆ ಆಗಬೇಕು ಹೇಳಿ ಶಾನಬಾಗರು, ಮಾವನ(ಮಾಲೆ)ದಾರರು ಯೆಲ್ಲಾ ಬಂದ್ರು.

ಕಂಚು, ತಾಂಬ್ರ ಇದ್ದಿದ್ ಬಾಕಿ ವಸ್ತು ಹಿಸೆ ಮಾಡಿದ್ರು. “ದುಡ್ಡಿನ ಕಪಾಟು ವಡಾನ” ಹೇಳಿ ವಡ್ಡೆ ಬಿಟ್ಟು. ಅದಾಗ್ ಯೇನಿಲ್ಲ— ವಂದ್ ಕಂಬಳಿ ಚಪ್ಪ, ವಂದ್ ಗೋಣಿಚೇಲ, ವಂದ್ ತೊಪ್ಪಿ... ಮೂರೇ ವಸ್ತು. ಅದ್ ಐತ್ ಹೇಳಿ, ದೊಡ್ಡ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ

ಇಂತಿಂತಾದಕೆ ಬರ್ತ್ಯೆ ಹೇಳಿ. ಕಿರಿಯವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಾನೆ ತಂದೆ. ಕಡಿಗಿ, ಪಾಲ್ ಹಾಕುತಂಕಾ ವಬ್ಬನ ವಂದ್ ತೊಪ್ಪಿ ತಕೊಂಡ. ವಬ್ಬವ ವಂದ್ ಕಂಬಳಿ ಚಪ್ಪ ತಕಂಡ. ಸಣ್ಣ ಕೂಸ ಗೋಣಿಚೀಲ ತಕೊಂಡಾ.

ಆ ಉರಾಗಲ್ಲಿ ಬಲೇ ದೊಡ್ಡ ಲಕೋಪತಿ ವಂದ್ ಸಾವಕಾರಿದ್ದ. ಅವನಿಗ್ ವಂದೇ ಮಗುಳು. ಸಾವಕಾರನ ಪಣ ಯೇನದೆ ಅಂದ್ರೆ, “ಯಾವನು ವಂದ್ ವರ್ಸಾಗುವರಿಗೆ ತನಗೆ ದಿವಸಕೆ ವಂದೊಂದು ಸಾವು ರೂಪಾಯ್ ಕೊಡ್ತಾ... ತನ್ನ ಮಗುಳು ದರ್ಮದಾರಿ ಎರೆದು ಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ಮನೆ ಭೂಮಿ, ಜಮೀನೈಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೆ ಬರಕೊಡ್ತೇನೆ.”

ಆ ಉರಾಗಿದ್ದ ಯೆಲ್ಲಾ ಸಾವಕಾರರು ಬೂಮಿ, ಮನೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಅವನಿಗೆ ದಿವಸಾ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯ್ ಕೊಟ್ಟು— ತಿಂಗಳು, ಹದಿನೈದ್ ದಿವಸಾ ಕಮ್ಮಿ.

ಕಡಿಗಿ, ಗೋಯಿಂದ ಗೌಡನ ಹುಡ್ಗ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ತಾ? ಗೋಣಿಚೀಲದಾಗ್ ವಂದ್ ರೂಪಾಯ್ ಹಾಕಿಟ್ಟ ಸಂಜಿಕಡಿಗಿ. ಬೆಳಗಾಗೆ ಕೊಡ್ತಾ. ಸಾವ್ತದ ಮೇಲ್ ವಂದ್ ರೂಪಾಯ್ ಬಿತ್ತು. ಪೇಟೆಗ್ ಹೋದಾ ತನ್ನೆ ಬೇಕಾದ ಯೆಲ್ಲಾ ದುಸ್ತು, ಕುದುರೆ ಯೆಲ್ಲಾ ತಂದ.

ಮರ್ದಿವಸಾ ಬೆಳಗಾಗಿ ಅದರಂತೆ ಮಾಡಿ, ಕೊಡ್ತುಕ್ ಸುರುಮಾಡ್ತ. ವಂದ್ ವರ್ನಕಿನ ಮೂರು ದಿವ್ವ ಐತೆ ಅನ್ನಾವರಿಗ್ ಕೊಟ್ಟ. ಮೂರ್ ದಿವ್ವ ಇದ್ದಾಂಗ, ವಂದಿವ್ವ ದುಡ್ ಕೊಟ್ ಬರಬೇಕಾದ್ರೆ ಹುಡ್ಗ್ ಹೇಳ್ತು, “ಅಪ್ಪಾ, ನನ್ನೆ ಇಂತಾ ಸಾವ್ಕಾರಿಗೆ ಹೆಣ್ ಕೊಡ್ತಿಲ್ಲ... ನೀನೂ ಅವರ ಮನಿ ದುಡ್ ಯೆಲ್ಲಾ ತಂದ್ ತುಂಬ್ಬೆ. ಈಗ ಹಾಲಕ್ಕಿಗೌಡಗೊಳ್ಳೆ ನೀನ್ ಕೊಡೂದ್ ಮಾಡ್ಬೆ.”

“ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಮಗಳೇ, ಇಂತಿಂತಾ ಸಾವಕಾರ್ಯೆಲ್ಲಾ ಸೋತ್ತು. ಬೂಮಿ ಮೇಲೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.” “ದೊಡ್ಡ ಹಾಲಕ್ಕಿಗೌಡಗೋಳು ಅಂತ ಹೇಳತೀ. ಇಂದು ಉಟಕ್ ಹೇಳು” ಹೇಳಿ, ಹಿಕ್ಕತ್ ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟು ತಂದಿಗಿ, “ಹಾಲಕ್ಕಿಗೌಡ ಹೌದೋ, ಅಲ್ಲವೋ ಹೇಳತೇನೆ” ಅಂತು. ದುಡ್ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕಾದ್ರೆ ತಂದೆ ಕೈರಟ್ಟೆ ಹಿಡ್ತು ಉಟಕೆ ಉಳಿಸಿದಾ... ಕಡಿಗಿ ಉಟಕ್ ತಯಾರಾತು.

“ಶಾನಕೆ, ಬೋಜಣಕೆ ಯೇಳು” ಅಂದಾ. ಯೆಲ್ಲಾ ಬಟ್ಟೆ ಚೀಲ ಅಲ್ಲಿ ತಂದಿಟ್ಟಾ. ಸಾನಕ್ ಹೋದ್ರೆ ಯೆರಡೂ ಜನ ಮಾವ-ಅಳಿಯ. ಯೆರಡೂ ಜನ ಉಟಕ್ ಹೋಗ್ತಲೆಯ ಈ ಹುಡುಗಿ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ತು? ಮತ್ತಿನ ಮೇಲಿಂದ ಬಂದು, ಅವನ ಚೀಲ- ರೂಪಾಯ್ ಹಾಕ್ ಚೀಲ ತಕೊಂಡ್ ಮತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹೋಯ್ತು.

ಇವ ಉಟ ಮಾಡ್ ಬಂದ್ಕೊಂಡ್ ಕವಳ-ಬಿವಳ ಹಾಕಿ, ಯೆಲ್ಲಾ ಹುಡ್ಕದ. “ಮಾವಾ, ನನ್ನ ರೂಪಾಯ್ ಕಟ್ಟಬರು ಚೀಲ ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ... ಇಲ್ಲ...” ಹೇಳ್ತ. “ಯೆಲ್ಲೋ ತಮ್ಮ, ಬಿದ್ ಹೋತು. ನನ್ ಹತ್ರ ಹೊರೆ ಚೀಲ ಪಿಂಡಿ ಐತೆ. ಬೇಕಷ್ಟೆ ತಕಂಡ್ ಹೋಗು” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತ. ಇವ, “ಆಗೋದಿಲ್ಲ. ನಂದೇ ಬೇಕು” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತ. ಅವನಿಗೆ ಇವನಿಗೆ ಮಾತ್ ಬಂತು. ಅವ ವಂದ್ ಹೇಳ್ತ; ಇವ ವಂದ್ ಹೇಳ್ತ. ಜಗಳದ ಮಾತ್ ಬಂತು.

“ಹೇ! ನೀನು ಫೋಕ್ರಿ... ಹಾಲಕ್ಕಿ ಗೌಡ ನೀನು, ಸಾವಕಾರ್ಯ ಮಗಲ್ಲ” ಹೇಳಿ ಹೆಣ್ ಕೊಡು ಮಾವ ಹೇಳ್ತೆ. ಹಂಗೇ ಮೊಕಾ ಸಣ್ಣ ಮಾಡಿ ಮನಿಗ್ ಬಂದಾ ಸಣ್ಣಕೂಸ. ಹಿರೇ ಅಣ್ಣನ ಕೂಡ ಹೇಳ್ತೆ, “ನನ್ನ ಗೋಣಿ ಚೀಲ ಇತ್ತು. ದನಕಾವು ಹುಡ್ಗರು ಯಾರೊ ತಕೊಂಡು ಹೋದೋ. ನಿನ್ನ ತೊಪ್ಪೀನಾ ತಲಿಗಾರು ಹಾಕ್ತೀನಿ ಕೊಡು” ಅಂದ ಅಣ್ಣನ ಕೂಡೆ.

“ತಕೊಂಡ್ ಹೋಗು. ನನಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ... ಹಿರಿಯೋರ ಬದ್ಡು” ಹೇಳಿ, “ಅಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದೆ...” ಅಂದ. ಆವಾಗ ತಕೊಂಡು ಮನಿಗ್ ಬಂದ. ಸಂಜೆ ಕಡಿಗೆ ಮೂರು ಕಪ್ಪಿಗೆ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ತಾ? ಆ ತೊಪ್ಪಿ ತಲಿಗ್ ಹಾಕ್ತೆ, ನುಶಿಯಾದ! ನುಶಿಯಾಗಿ... ಆ ಹುಡ್ಗಿ ಮೇಲುಪ್ಪರ್ಗಿ ಮೇಲಿತ್ತಲ್ಲ... ಅಲ್ಲಿ ನುಸಿಯಾಗಿ ಹೋದ. ಮನ್ನಬೇಕಾರೆ, ತಲಿಗ್ ದಿಮ್ಮಿ ಮಾಡಿಹಾಕಿತ್ತು ಹುಡ್ಗಿ. ಆವಾಗ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ತಾ. ಹಗೂರ್ಕ ನುಶಿಯಾಗಿ ತಲೆವಳ್ಳೆ ಕೈ ಹಾಕತಂಕೇ ಹುಡ್ಗಿ ಯೆಚ್ಚರಾತು. ಹೀಗೆ ಕೈ ಹಿಂಗ್ ಮಾಡ್ತು ಹುಡ್ಗಿ. ತೊಪ್ಪಿ ಕಳ್ಳೆ ಬಿತ್ತು. ಇವ ಮನಶಾದ.

ಹುಡ್ಗಿ ಕುಗ್ಗಿಟ್ಟು, “ಯಾರೋ ಬಂದೊ” ಹೇಳಿ ಕೂಗಿದ ಗಳಿಗೆಗೆ ತೊಪ್ಪಿ ಹುಡ್ಗಿಗಾತು. ಪಾರೆಗಾರು ಬಂದು ಅವನ ಹಿಡಿದದ್ದು, ಹೊಡ್ಡ್ ಹೊಡ್ಡು ಜೀವ ವಂದ್ ಬಿಟ್ಟು.

ಮತ್ ಮನಿಗ್ ಬಂದಾ. ಬಂದೊಂಡು ಕಿರೇ ಅಣ್ಣ ಇದ್ದಲ್ಲ? ಅಲ್ ಹೋದ.

“ಅಣ್ಣ...” ಅಂದ, “ಹಗರೆ ನನ್ ಯೇನಿಲ್ಲ. ಚೀಲ ಇತ್ತು ಯಾರೋ ತಕಹೋದ್ರು. ತೊಪ್ಪಿ ಇತ್ತು. ಅದೂ ಯಾರೋ ತಕೋ ಹೋದ್ರು. ನಿನ್ನ ಹರ್ಕ ಕಂಬಳಿಚಪ್ಪಾರೊ ನನ್ನ ಕೊಡು, ಕುಂದ್ರಕಾರು ಅಕ್ಕು...” ಅಂದ. ಅವ ಕೊಟ್ಟ, “ತಕೊಂಡ್ ಹೋಗು” ಹೇಳಿ. ಅದ್ ತಕೊಂಡ್ ಮನಿಗ್ ಬಂದ.

ಬಂದೊಂಡ್ ಐನೂರು ರೂಪಾಯ್ ತಕೊಂಡು ಪೇಟೆಗೆ ಹೋದ. ಬೇಕಾದ ಬಣ್ಣದ ಬಳೆ ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿಗೆ ತಕೊಂಡ. ದೊಡ್ಡ ಬಳೇಸಾಬ್ಬ ಮಾಡಕೊಂಡು, ಹಾಂಗೇ ಶಾವಕಾರ್ಯ ಮನಿಗೆ ಬಳೆ ತಕೊಂಡ್ ಹೋದಾ. “ವಡಿಯಾ, ನಾನು ತೋಲ ವರ್ಸಾತು ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮನಿಗೆ. ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತಾ ಬಳೆ ಇಡಿ. ಬಂಗಾರದಂತಾ ಬಳೆ ತಂದೀನಿ. ಬೇಕಷ್ಟು ಇಡಿ...” ಅಂದ. ಆವಾಗ ರಾಜನ ಹೆಂಡ್ತಿ ಬಂತು. ಬೇಕಾದಂತಾ ಬಳೆ ಇಡ್ತು; ಮಗಳಿಗೆ ಕರಕೊ ಬಂತು.

ಬಂದು ಆ ಕಂಬಳಿಚಪ್ಪ ಹೀಗ್ ಹಾಸಾನೆ. ಬಳೆ ಕಂಬಳಿಮೇಲ್ ಇಟ್ಟೊಂಡಾನೆ. ಹುಡ್ಗಿ ನೆಲ್ಕು ಕುಂತೆಬಿಡ್ತು. ಗಟ್ಟಿ ನೋಡಿ ಎರಡು ಬಳೆ ಕೈಗ್ ಇಟ್ಟು ಅವ. ಕೈಗ್ ಹತ್ತದಿಲ್ಲ ಬಳೆ. ಕಡಿಗ್, “ಅಮ್ಮಾ, ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ನನ್ನ ಕಂಬಳಿ ಮೇಲೆ ಕುಂತ್ರೆ ಕೈ ಸಲ್ಲ ಸುಸರಾಗತ್ಯೆತೆ” ಅಂದ. ಆವಾಗ ಕುಂತೆಬಿಡ್ತು. “ಅಮ್ಮಾ... ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ ಕೈ ಗಟ್ಟಿ ಐತೆ... ವಳ್ಳೆ ಹೋಗಿ ಸಲ್ಲ ಬೆಣ್ಣೆ ತಕೊಬ್ರಿ...” ಅಮ್ಮ ವಳ್ಳೆ ಹೋತು. ವಳ್ಳೆ ಹೋಗಿದ್ ಗಳಿಗೆಗೆ ಇವ, “ಬೆಟ್ಟಕು ಜಾವ್ ಕಂಬಳಿ...” ಅಂದಾ. ಬಳೆ, ಈ ಹುಡ್ಗಿ, ಇವ, ಕಡಿಗೆ ಕಂಬಳಿ ಯೆಲ್ಲಾ ದೇಸಾಂತ್ರ

ಹೋತ್ತು. ಅಡವಿ ವಳಗೆ ಸುಮಾರ್ ಹೋಗತನಕ ಇವ, “ಬೈಟೋ ಕಂಬಳಿ” ಅಂದಾ. ಕಂಬಳಿ ಇಳೀತು.

ಹುಡ್ಲಿ ಹೇಳು. “ಮೆತ್ತಲಿ ಇದೊಂದು ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಹಾಲು, ಮೊಸರು ತಿಂದಂತಾ ಹುಡ್ಲಿ ನಾನು... ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಗಾಸಿಯಾತು. ಸಲ್ವ ನೀರ್ ತಂದ್ ಕೊಡಿ” ಅಂತು. ಇವ ನೀರ್ ಹುಡುಕ್ತಾ ಅಡವಿವಳ್ ಹೋದ. ಅದ್ರ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗಿ, “ಗರಕು ಜಾವ್ ಕಂಬಳಿ” ಅಂತು. ಬಳೆ, ಹುಡುಗಿ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಂತು ಅಂಬರದ ಮೇಲೆ ಕಂಬಳಿ ಸುಮಾರ ಮನೆ ಗುರ್ತಾ ಕಂಡೊಂಡು. “ಮೈತ್ತಿಕ್ ಬೈಟೋ” ಅಂದ ಆ ಹುಡ್ಲಿ ಮೆತ್ತಿನ ಮೇಲಿಳಿತು. ಕಂಬಳಿ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಳೆ ತಕ್ಕೊಂಡು. ಸ್ವಸ್ತ ಕೊತ್ತೊಂಡು.

ಇವ ಸುಮಾರ್ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಬಂದೊಂಡ್, “ಹರಹರಾ, ಇದ್ದಿದ್ ಬದಕು ಕಳಕೊಂಡು ಇನ್ ಸಾಯಂಕಾಲ ಬಂತು.” ಆವಾಗ ವಂದ್ ದಾರಿ ಹಿಡೊಂಡ್ ಮುಂದಕ್ ಹೋದಾ. ಅಲ್ ವಂದ್ ಸಣ್ಣ ಕೆರೆ, ಕೆರೆ ಬುಡ್ಕೆ ಯೇನಾಗ್ಯೆತ್? ಅಲ್ ಯೆರಡ್ ಬಾಳಕೊನೆ ಇತ್ತು. ಇವನಿಗೆ ವಳ್ಳೇ ಹಸ್ತಾಗಿತ್ತು. ಮುರಿದಾ ವಂದ್ ಹಣ್ ತಿಂದಾ, ವಂದ್ ಕೋಡ್ ಬಂತು.

ಯೇಲಲಿಲ್ಲ. ಹೋಗಕಾಗದೆ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದ. ಆವಾಗ ಪಾರ್ವತಿ-ಪರಮೇಶ್ವರ ಹೇಳೂ ವಂದೇ ವಾಕ್ಯ, ಬಾಕಿ ಯೇನಿಲ್ಲ. ಗಂಡ - ಹೆಂಡ್ತಿ ರಾಜಸಂಚಾರ ಮಾಡಕ್ ಹೋಗಬೇಕಾದ್ರೆ ಹೆಂಡ್ತಿ ಕೇಳು- ಗಂಡನ ಹತ್ತ, “ಇಂತಾ ಗೋರಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ನಮ್ಮ ಬಾಳ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡ್ತಾರೆ. ಅಲ್ ಹೋಗ್ತೋ” ಅಂತು. ಗಂಡ ಹೇಳೂ, “ಬೇಡಾ, ಅದ್ಯಲ್ಲಾ ಕೇಳಾ ಹೋದ್ರೆ ಸಾದ್ಯಲ್ಲ... ಹೋಗೋಣ” ಅಂತ ಗಂಡ. ಹೆಂಡ್ತಿ ಯೇನ್ ಮಾಡದ್ರೂ ಕೇಳೊದಿಲ್ಲ. ಹೋಗಲೇ ಬೇಕಂತೆ ಬಂದು. ಬಂದ್ ನೋಡತನಕಾ ಕೋಡ ಬಂದಿ ಇವ ಬಿದ್ದನೆ.

ಗಂಡ ಇಷ್ಟೆ ಅದೇ ಕೆರೆ ನೀರ ತಂದ, ಸಲ್ವ ಬಾಯಾಗ್ ಹಾಕ್ತೆ. ಸಲ್ವ ಕೋಡ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟಾ. ಕೋಡ್ ಕರ್ಗ್ ಹೋಯ್ತು. ಸಾಪಿದ್ (ಸಾಬೀತ್) ಮನಾದ್.

“ಅದೇ ಕೆರೆನೀರು ಸಲ್ವ ಬಾಯಾಗ್ ಹಾಕಬೇಕು. ಸಲ್ವ ಕೋಡಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಡಬೇಕು” ಅಂತ ಹೇಳು ಪರಮೇಶ್ವರ. ಅವ್ರ ಗಂಡಾ-ಹೆಂಡ್ತಿ ಹೋಗಬಿಟ್ಟು. ಇವ ಯೇನ್ ಮಾಡ್? ಚಾಕಿತು ಅವನ ಕಯ್ಯಾಗೆ. ಕಾಯಿದ್ದುದು ಬಾಳಕೊನೆ ಕಡೊಂಡ. ಅದೇ ಕೆರೆನೀರು ವಂದ್ ವಾಟೆ ಅಂಡೇಲಿ ತುಂಬೊಂಡಾ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾ. ಬಂದ್, ಬಾಳಕೊನೆ ಹುಲ್ ಹಾಕ್ತುಂಡು ಹಣ್ ಹಾಕ್ತೆ. ಯೆಂಟ್ ದಿವ್ವಕ್ ಬಾಳಕೊನೆ ಹಣ್ಣಾಗಿ ಯೇನ್ ಗಮಗುಟ್ಟು.

ಆವಾಗ ಬೆಳ್ಳಾ ಮುಂಚೆ ಗನಾದೊಂಡ್ ಕತ್ತಿಕೊಕ್ಕೆ ಸೊಂಟಕ್ ಕಟ್ಟಾ. ಆ ಬಾಳಹಣ್ಣು ಕೊನೆ ಹೆಗ್ಗೆ ಮೇಲ್ ತಕ್ಕೊಂಡಾ ರಾಜನ (ಸಾವಕಾರ) ಮನಿಗೆ ಹೋದಾ. “ಓ ವಡ್ಯಾ...” ಅಂದಾ. “ಯೇನ್ ಹೇಳದು ವಡ್ಯಾ. ನಾನ್ ಗಟ್ಟಕ್ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ ವಂದ್ ಗನಾ ರಸಬಾಳಕೊನೆ ಇತ್ತು ವಡ್ಯಾ. ಹತ್ ರೂಪಾಯ್ ಕೊಟ್ ತಕೊಬಂದೆ. ನಮ್ಮಂತಾರ್ ತಿಂಬುದಲ್ಲ ವಡ್ಯಾ. ನಿಮ್ಮೆ ಹೇಳ್ ತಕೊಂಡ್ ಬಂದೆ” ಹೇಳು.

ಆವಾಗ ಸಾವಕಾರ್ಯ ಹತ್ ರೂಪಾಯ್ಕೊಟ್ಟು ಮನಿಗ್ ತಕೊಂಡ್ ಬಂದಾ. ಪರಮಾಳಕೆ ಯೆಲ್ಲಾ ಬಂದು. ಯೆರಡೆರಡು ಹಣ್ಣು ಮುದ್ದಾ, ಯೆಲ್ಲಾರಿಗ್ ಯೆರಡೆರಡ್ ಹಣ್ ಕೊಟ್ಟಾ. ಯೆಲ್ಲಾ ಸೊಲದಿ ತಿಂದು ಯೆಲ್ಲಾರೊವಾ.

ತಲೆಮೇಲೆ ಇಂತಿಂತಾ ಯೆರಡೆರಡು ಕೋಡ್ ಬಂತು. ರಾಜ ಹೇಳ್ಳ, “ಆಗ ಬೇಕಾದ್... ಈ ಕೋಡ ತೆಗ್ಗೆ ಹಾಕದ್ ಯಾರಾದ್ರೂ ತನ್ನ ಮನೆಮಾರು, ದುಡ್ಡು, ದುರುವೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಧ ಕೊಡ್ತೀನಿ, ಮಗಳ ದಾರೆಯೆರಡ್ ಕೊಡ್ತೀನಿ” ಹೇಳಿ ದಂಗ್ರ ಸಾರ್ದಾ ಲೋಕಕ್ಕೆ. ಆವಾಗ ಆಚಾರ್ಯ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳ್ಳ, “ನಾವು ಮರೆ ಕಡ್ಡು ಸವಾಯ್ ಮಾಡ್ತೀವಿ...” ಅಂತ ಹೇಳಿ- ಉಳಿ, ಬಾಚಿ, ಕೊಡ್ಡಿ ಯೆಲ್ಲಾ ತಕೊಬಂದು. ಹೊಡ್ಡ ಗಳಿಗೆಗೆ ಉಳಿ, ಬಾಚಿ ಬಾಯ್ ಹೋಗತೈತೆ, ಕೊಡ್ಡಿ ಮುದ್ದಾ ಹೋಗತೈತೆ.

ಕಡಿಗ್, ಕರಗಾನ್ನರು, ಮರಕೊಯ್ತರು ಅವರ್ಗ್ ಸುದ್ದಿಯಾಯ್ತು. ಅವು ಬಂದು. ಕೋಡಿಗ್ ಹಾಕಿ ಉಗುತನಕಾ ಕರಗಾಸಿನ ಹಲ್ ಮುದ್ದಾ ಹೋತು. ಇವ್ ಕೂಗ್ತವೆ. ಕಡಿಗ್ ನಾಲ್ಕು ದಿವ್ವದ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣಕೂಸ ದೊಡ್ಡ ಸನ್ನೇಸಿ ಬಾವಾಜಿ ಮಾಡ್. ಆ ಸಂಜೆ ಕಡಿಗ್ ರಾಜನ ಪೇಟೇಗ್ ಬಂದಾ.

ವಂದಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ ಮನೆಗ್ ವಂದೇ ಮಗಿದ್ದ. ಅದ್ಕು ಥಂಡಿಯಾಗಿ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದಾನೆ. ಪರಾಣ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಅವ, “ಅಜ್ಜವ್ವಾ ಹೆದ್ರಬೇಡಾ” ಹೇಳ್, ಸಲ್ಪ ಕೆರೆನೀರು ಬಾಯಿಗ್ ಹಾಕ್ತ. ಕಡಿಗ್ ಬೆಳ್ಳಾಗ್ ಗುಲ್ ಬಿದಹೋತ. “ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ ಮನಿಗ್ ವಂದ್ ಬಾವಾಜಿ ಬಂದಾನೆ. ಅಜ್ಜಿಮುದ್ದಿ ಮಗನಿಗೆ ಸಾಯುವವನಿಗೆ ಗುಣ ಮಾಡ್. ಅವ ಕೋಡ ತೆಗೆದಾನು” ಹೇಳಿ ಸುದ್ದಿ ಬಿತ್ತು. ಸಾವಕಾರಿಗೆ ಸುದ್ದಿಯಾಗಿ ಪೇಟೇಲಿದ್ ಜನರಿಗ್, “ಕರಕೊಂಡ್ ಬಾ” ಹೇಳಿ ಕಳ್ಳಕೊಟ್ಟ.

ಕಡಿಗ್ ಅವನ ಕೂಡ ಹೇಳುತನಕ ಇವ ಹೇಳತಾನೆ, “ಯೆಮ್ಮಿಕರವಿಗೆ, ಗಮಯಗ್ ಕೋಡ್ ಬರ್ತಾದೆ. ಮನ್ನರಿಗ್ ಬರೋದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಾ! ರಾಜನ ಹೆಂಡ್ತಿಗೆ ಕೋಣ ಹಾರಿತ್ತೋ? ಯೆಮ್ ಹಾರಿತ್ತೋ?” ಕೇಳ್ತಾನೆ ಅವ. ಅವ್ ಬಂದ್ ಹಾಗೇ ರಾಜ್ ಕಯ್ಯಾಗ್ ಹೇಳಿದ್. ಮತ್ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ಳ ರಾಜ? “ಹಾಗಲ್ಲ, ನೀನ್ ಹೋಗಿ ಕೋಡ್ ತಗದರೆ ಅರ್ಧ ರಾಜಿ, ಮನೆಮಾರು, ತನ್ನ ಮಗಳ ಯೆಲ್ಲಾ ಕೊಡ್ತೀನಿ. ಅವರ ಕರಕೊಬರಬೇಕು” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್.

ಆವಾಗಿವ ರಾಜರ ಮನಿಗ್ ಹೋದಾ. ರಾಜರ ಕೇಳಿದ್, “ಈ ಕೋಡ ತೆಗ್ಗೆಯ್ತೋ ಯೇನು?” “ತೆಗ್ಗೆಲಿಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ. ವಂದ್ ವರ್ಸಾಬೇಕು. ವಂದ್ ಸಾವು ಜನ ಬೇಕು. ಕೋಟೆಕಟ್ಟೆ ದುಡ್ ಬೇಕು. ಆದ್ರೆ ತೆಗ್ಗೆತೇನಿ.” “ಅಡ್ಡಿಲ್ಲಾ, ಯೆಷ್ಟೂ ದುಡ್ ತಾಗ್ಗಿ. ಯೆಷ್ಟೂ ಜನ ಬೇಕಾದ್ರೂ ಕೊಡ್ತೀನಿ” ಹೇಳಿ, ರಾಜ ವಂದ್ ಸಾವು ಜನ, ಯೆರಡ ಕೊಪ್ಪರಿಗಿ ಹೊನ್ನ ಕೊಟ್ಟ. ಇವ ಹೋಗಿ ಆಳು ಯೆಲ್ಲಾ ಮರನ ಬೇರ ಕೀಳೋದು, ಕೊಪ್ಪರಿಗಿಲ್ ಬತ್ತೋದು. ಬೆಳಗಾಮುಂಚೆ ಕಾಯಿಶಿವ್ವೆ ತಕೊಂಡು ಬರೋದು, ಆ ನೀರಾಗದ್ದೋದು, ತಕಂಡು ತಿಕ್ಕೋದು “ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ!” ಹೇಳ್ ಕೂಗ್ತಾರೆ. ಅವನಿಗ್ ಬಯ್ಯಾರೆ ಅವು.

ಅವ ಲೆಕ್ಕದಂತೆಯೆ ಸುಮಾರ್ ವರ್ಸಕ್ ಬಂತು ರಾಜನ ಅರ್ಧ ದುಡ್ ನಿಕಾಲ್ಯಾತು, ಕೋಡು ಹೋಗೋದಿಲ್ಲ. ಕಡಿಗ್ ವಂದಿವ್ವ ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿಗೆ, ರಾಜನಿಗೆ, ಬಾಕಿ ಜನರಿಗೆ ನೀರ್ ಹಾಕ್ ಬಾಯಾಗೆ, ಕೋಡಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟ. ಕೋಡ್ ಯೆಲ್ಲಾ ಕರ್ಗ ಹೋಯ್ತು.

ಹುಡ್ಡಿಗ್ ಯೇನ್ ಮಾಡ್? ರಾಜನ ಬರವಸ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನೊಂದ್ ಮೊಳ ಕೋಡ್ ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲಗೇ ಕತ್ತರ್ಸಿರ್. ಕಡಿಗ್ ರಾಜ ಹೇಳ್ತಾನೆ, “ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಫೂರ್ಣ ತೆಗಿ.” “ನನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿಗೆ ನಾ ಯಾವಾಗೂ ತಗೇತೀನಿ, ಯಾವಾಗೂ ಬಿಡ್ತೇನಿ. ನನ್ನ ಮದ್ದಿ ಮಾಡ್ಕೊಡು. ನಿನ್ನ ಮಗಳ...” ಹಾಂಗೆ ನಾಕ ದಿವಸಕ್ ಯೆಲ್ಲಾ ತಯಾರ್ ಮಾಡಿ ಬಂದ್-ಬಳಗಯೆಲ್ಲಾ ಕರಸಿ, ಮದವಿಗ್ ತಯಾರು ಮಾಡಿದ.

ಆವಾಗ ಐದು ದಿವ್ವ ಮಾವನ ಮನ್ಯಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳ. ಮೂರು ದಿವ್ವ ಇತ್ತು ವಂದ್ ವರ್ಸಕ್. “ಆವಾಗ ಮಗಳ ಮಾತ ಕೇಳಿ, ಉಟಕೆ ಉಳ್ಳಿದ್ದಿ ತನಗೆ. ನಾನು ಸಾಸಕ್ ಹೋಗ್ಲೇ ನನ್ನ ಗೋಣಿಚೀಲ ಕದಕೊಂಡ್ ಹೋತು ನಿನ್ನ ಮಗಳು. ಅದೇ ರೀತಿಯಂತೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದಿ ನನಗೆ. ಈಗ ಯಾರಿಗೆ ಮದ್ದಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟೆ? ಗೋಣಿಚೀಲ, ವಂದ್ ತೊಪ್ಪಿ ಕಂಬಳಿಯೆಲ್ಲಾ ತಂದ್ ಕೊಡಿ...” ಹೇಳ್ ಅಳಿಯ.

ಕಡಿಗ್ ಅರ್ಧ ರಾಜಿ, ನೆಮಾರು ಇದ್ದೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು, ಮಗಳ ಕೈದಾರಿಯೆರೆದು ಕೊಟ್ಟ. ಸಣ ಕೂಸಾ ರಾಜನ ಮಗಳ ಕೋಡ ನೀರ ಹಾಕಿ ಕರಗಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಯೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ಅವನ ಮನೆಗೆ ದಿಬ್ಬಣ ಮಾಡ್ ಕಳ್ಳದ. ಗೋಯಿಂದ ಗೌಡನ ಮಗ ಸಣಕೂಸೆ ಲಕೋಪತಿಯಾಗಿ ಅಣ್ಣದಿಕ್ಕಯೆಲ್ಲಾ ಕರ್ಸೊಂದು ಉಳಿದ.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಕಂಬಳಿ ಚಪ್ಪೆತೆ = ಹರಕು ಕಂಬಳಿ ಇದೆ

ಅಂಬರ್ಕ = ಆಕಾಶ

ತೋಲ = ಬಹಳ

ಗರಕು ಜಾವ್ = ಮನೆಗೆ ಹೋಗು

ಬೈರೋ = ಕೂತುಕೊ

ಬಾಚಿ = ಬಡಗಿನ ಕಬ್ಬಿಣದ ಉಪಕರಣ

ಕಾಯಿಶಿಪ್ಪೆ = ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಹೊರಭಾಗ.

■ ಹೇಳಿದವರು: ಶಿವು ತಿಮ್ಮಗೌಡ ಹಿರಬೈಲು, ತಾಲೂಕು ಸಿದ್ದಾಪುರ, ಉ. ಕ. ಹೇಳಿದ್ದು ತೊಳಶಾನಿಯಲ್ಲಿ, 12-5-1979ನೆ ಇಸವಿ. ರೈತ ಕಸಬಿ ಕುಮರಿ ಮರಾಟಿ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ತೀರಿದ.

೬. ಗಫೂರ ಸಾಯ್

ವಂದೂರಲ್ ವಂದು ಗಫೂರ ಸಾಯ್ ಹೇಳಿದ್ದ. ಸಾಯ್ಗೆ ಯಾರಿಲ್ಲ- ಒಬ್ಬನೇ. ಮೂರು ಬಳಿ, ವಂದ್ ಕತ್ತಿ, ವಂದ್ ಕೊಡ್ಡಿ, ವಂದ್ ಕಂಬ್ಬಿ, ಹರ್ಕ ಜಡ್ಡಿ, ಹರ್ಕ ಬನಿಯನ್ ಅಷ್ಟೇ ಅವನ ಕೂಡೆ ಬಂದಿದ್ದದ್ದು. ಅವ ದಿವಸಾ ಕಟ್ಟಿ ತರುಕ್ ಬೆಟ್ಟದಲ್ ಹೋಗು... ದಿವಸಾ ಬೆಳಿಗ್ ವಂದ್ ಹೊರಿ ತಂದ್ಕಂಡಿ ಮಾರಕಂಡ್- ಅರ್ಧ ಪಾಲು ಹಜಾಮಂಗ್ ಕೊಡುದು, ಅರ್ಧ ಪಾಲು ಹೊಟ್ಟಿಗ್ ತಿಂಬುದು, ಅರ್ಧ ಪಾಲಿದ್ದದ್ದು ಧೋಬ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡುದು- ಬೂಟ್, ಪೇಂಟ್, ಸೂಟ್ ಯೆಲ್ಲಾ ಹಾಕಿ, ಬೈಸ್ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಿರ್ಗೂಕ್ ಹೋಗುದು.

ದಿವಸಾ ಇದೇ ದಂದಿ ಅವನ್ನು. ಹೀಗೇ ನೋಡಿ ನೋಡಿ- ಮೂರ್ ನಾಲ್ಕು ಹುಡ್ಗರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಿಚ್ ಬಿತ್ತು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಹೊರಿ ತಂದ್ಕಂಡ್, ಬೈಸ್ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಿರ್ಗೂಕ್ ಹೊಂಟ್ಕು ಇವ.

ವಂದಿವ್ನ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ಕರವರು? ಬೈಸಿಗ್ ಅವ ತಿರಗೂಕ್ ಹೋದಾಗಿ- ಕೊಡ್ಡಿ, ಕತ್ತಿ ನೆಕ್ಕಂಡದ್ದು, ಅವ್ವ ಕೊಟಗಿಗ್ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕದ್ದು. ಬಂದವರು ಅವು ಮನಿಗ್ ಹೋದ್ದು. ಉರ್ ತಿರ್ಗೂಕ್ ಹೋದವ ಇವ ಬಂದಾ. ಇವ್ವ ಬನ್ಯನ್, ಚಡ್ಡಿ ಯೆಲ್ಲ ಸುಟ್ ಹೋಯ್ತು. ತೀಡಿ ತೀಡಿ, ಆ ಬೂದಿಲೇ ಹೊರಳಾಡೂಕ್ ಹಣ್ಣಾದ.

ಆಗ ವಂದ್ ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ ಕಳದಿ, ಹೀಗೇ ಗಟ್ಟದ ಬದಿಗ್ ನೆಡ್. ವಂದ್ ಅಂಗಡಿಗ್ ಹೋದ, ವಂದ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶಿಕ್- "ಅಪಾ... ನೀ ಯೆಲ್ ಹೋಕ್ ಬಂದವ? ವಂದ್ ತಿಂಗಳ ಕೆಲ್ ಕೊಟ್ಟಿ, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬೊಟ್ ಅನ್ನ ಹಾಕ್ತಿ ನಿನ್ ನಾನು..." "ಕಟ್ಟಿ ಹೊರಿ ತರು ಕೆಲ್ನಾ ಮಾಡ್ತಿದ್ ನಾನು." ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂಗ್ ಯೇನಾಯ್ತು? "ಹಾ! ಆಗ್ಗೆ..." ಹೇಳ್. ಅವನಿಗೆ ಕರಕಂಡ್ ಹೋದ.

ಅವರ ಮನ್ ಕಟ್ಟಿ ವಡೂದು ಆ ಕೆಲ್ ಮಾಡ್ತೇ ವಳ್ಳ. ಆಯ್ತು ಹದ್ದೆದ ದಿವ್ನ ಅವರ ಮನೆಗಾಡಿಗಿದ್ದ. ವಂದು ಆಳು ಅವನಿಗೆ ಆರಾಮಿಲ್ಲಾಗಿತ್ತು. ಅದ್ರ ನಂತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, "ಮತ್ ನಿನ್ ಯಾವ ಕೆಲ್ ಕೊಡುಡೆಲ್ಲ ಹೇಳದ್ ಖರೆ, ನನ್ ವಂದ್ ಕೆಲ್ ಮಾಡಬೇಕು." "ಯಾವ ಕೆಲ್ನು...?" "ರಾಶಿ ಗಾಡಿ ಹೋಗೂದಿತ್ತು, ಗಾಡಿ ನೆಡ್ ಗಾಡಿ ಹಾಕಂಡಿ ನಿನ್ ಕೊಡ್ಡಿ... ಬೆಂಗಳೂರಿಗ್ ಹೋಗಬೇಕು."

"ಶೀ... ಶೀ! ಅದಾಗುದಿಲ್ಲವ್ವ ನನ್ ಕೂಡೆ... ನಿನ್ ಹೇಳಿದ್ದೇನು ಬುಡ್ಡಲಿ? ನನ್ ಕೂಡ್ ಆಗೂ ಕೆಲ್ವೇ ಇಲ್ಲ..." ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇವನಿಗೆ ಯೇನು ವತ್ತಾಯಿಸ್ತ, "ಹೋಗು..." ಹೇಳಿ. ಇವ್ವಿಗೆ ಕಡೇಗೆ ಹಾಂಗೇ ನೆನ್ ಬಂತು- "ಹೋಗೂದ್ ಸಾಯ್, ಉರಾದ್ರೂ ನೋಡ್ಕಂಡಿ ಬಂದ ಹಾಗಾಯ್ತು" ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗೆ ಪುಗ್ನ್ ಹಾಗ್ ಮಾಡ್. "ನಿಮ್ಮ ಮನೇಲ್ ಇದ್ದ ಮೇಲೆ

ನೀವ್ ಹೇಳ್ತ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ಲೇಕಾಯ್ಲ, ನಾ ಹೋಗ್ತಿ..." ಹೇಳ್ತಂಡಿ, ಗಾಡಿ ನೆಡುಗ್ ಹಾಕ್ತಂಡ್ ಇವ್ ಕಳ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟು.

ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಬೆಂಗಳೂರ್ಗೆ ಹೋಗ್ ಮುಟ್ಟು ಗಾಡಿ. ಗಾಡಿ ಮೇನಂದ್ ಶಾಮಾನ ಯೆಲ್ಲೆಲ್ ಸೊಗುಂದಿದ್ಯೋ ಅಲ್ಲಲ್ ಸೊರ್ಗದ್ರು. ಸೊರಗಿ ಕಟ್ಟೆ ಮೇನ್ ಕೂತ ನಂತ್ರ... ಯೆರಡ್ ಮಂದಿ ಅರಸೂ ಮಗ, ಮತ್ ಪರ್ದಾನಿ ಮಗ ಮ್ಯಾನ್ ಮೊಕದಲ್ ನೋಡ್ಲೇ ಇದ್ದು. ಅವರು ಅತ್ತಾಗಿತ್ತಾಗ್ ಯೆಲ್ಲೂ ನೋಡೂದಿಲ್ಲ. "ಏ...! ನೀವ್ ಯೇನ್ ನೋಡ್ತಿರು?" ಹೇಳ್ ಕೇಳ್ತ ಇವ. "ಯೇ... ನೀ ಹೋಗೋ... ನಮ್ ಯೇನ್ ಕೇಳ್ತ ನೀನು?" ಕೇಳ್ತರು ಇವರು.

"ಯೇ... ನನ್ನ ಕೂಡ್ ಹೇಳು... ನಾ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ತೊಡ್ತಿ" ಹೇಳ್ತ ಇವ. "ಮಾಡ್ ಕೊಡ್ತ?" "ಹಾ!" ಹೇಳ್ತ ಇವ. "ನಾವು ಈ ಲಕ್ಸ್ ಸೋಳಿಗೆ ನೋಡಾಕಿ ಬರೂತ್ ತಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಶಾಯ್ತು. ಇನ್ನೂ ನಮ್ ದೃಷ್ಟಿಗ್ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗ್ ಹೇಳ್ತ ನಾವು ಯೇನ್ ಪಾಪ ಮಾಡೇವಿ" ಹೇಳ್ತದ್ರು. "ಈ ಹೊತ್ತು ದೇವ್ ಕೂಡೆ ಪ್ರಾರ್ತನೆ ಮಾಡ್ತಾರು ಯೇನ್ ಹೇಳಿ? 'ವಂದ್ ವರ್ಶ ಬೇಕಾರ್ ಆಗ್ ಹೋಗ್ಲಿ. ಅದ್ಕ ನೋಡ್ಲೆ ಶಿವಾಯ್ ನಾವ್ ಬರೂದಿಲ್ಲ.' ಅಟ್ ಹೇಳ್ ನಾವ್ ದೇವ್ ಕೂಡೆ ಪ್ರಾರ್ತನೆ ಮಾಡ್ ಬಂದೀರು" ಹೇಳ್ತರು ರಾಜ್ ಮಕ್ಕಳು. "ಹಾಗಾರ್... ನಾ ವಂದ್ ಕೆಲ್ಸ ಹೇಳ್ತ ನಿಮಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಂದು ರಾಜಂದು ಯೆಲ್ಲ ಪೋಶಕ್ ತರಬೇಕು. ಚಿನ್ನದ ಪಾಲ್ಕಿ ತರಬೇಕು. ಪಾಲ್ಕಿಯಲ್ ತನ್ ಕುಳ್ಸ್ ಬೇಕು. ಸೂಳೆ ಮನ್ ಹೋಗಬೇಕು— ನೀವು ಬೋವಿಯಾಗಬೇಕು. ಕಡೆಗೆ ನೀವ್ ಕಣ್ ತುಂಬಾ ನೋಡಿರಿ... ಯೇಷ್ಟ ನೋಡ್ತಿ ನೋಡ್ತಿದಿ." ಆ ರಾಜ ಮನೆ ಇವು ವೊಡದ್ರು. ಅದ್ ಯೆಲ್ಲಾ ವಸ್ತ್ರ ಮುಡಿಕಂಡು ಆ ಚಿನ್ನದ ಪಾಲ್ಕಿಯಾ ತೆಕಂಡ್, ಪಾಲ್ಕಿ ಹೊತ್ ಮುಟ್ಟದ್ರು. ಇವ್ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ಲೆ ಹೇಳ್ತೀರಿ? ಹಜಮತ್ ಮಾಡ್ಲೆ ಹೋಗಿ— ಗಡ್ಡ ಮಾಡಿ, ಪೊಡರು, ಸ್ನೋ ಯೆಲ್ಲ ಹಚ್ಚಂಡಿ ಚೆಂದಾಗ್ ಕೂತ್ಲೆ.

ಅದ್ನಂತ್ರ, ಆ ಪಾಲ್ಕಿಯಲ್ ಕೂತ ಇವ ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ತು ಅವರಿಗೆ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತ? ಅರಸು ಮಗಗ್ ಮತ್ ಪರ್ದಾನಿ ಮಗಗ್ ಹೇಳ್ತ. "ನೀವ್ ಹೊಕ್ಕಂಡ್ ಕುಳ್ಳದ ಖರೆ, ನಾನು ಪುಕಟ್ (ಸುಮ್ಮೆ) ಹೇಳಿವೆ. ತಾನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದಾಗಿ ನೀವು ಅಲ್ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸಹಾ ತಡೂಕಿಲ್ಲ. ಈ ಪಾಲ್ಕಿ ಹಿಂದೇ ಹೊತ್ತಂಡಿ ಬರುದು."

ಆಗ ಹಾಗ್ ಹೊತ್ತಂಡಿ, "ಹೋಯೋ... ಭೋಯೋ..." ಮಾಡ್ತಂಡ್ ತಂದು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾಲ್ಕಲ್ ಬತ್ಲೆ. ಆಗ ಪೊಲೀಸ್ತು ಯೆಲ್ಲಾ ನೋಡ್ತಂಡಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಹಾಕದ್ರು. ಕಡೆಗಾ ಸೂಳೆ ಪಲಂಗ್-ಬಿಲಂಗ್ ಯೆಲ್ಲಾ ಶೃಂಗಾರ್ಸಿ ಇಟ್ಟು. ಆ ರಾಜನ ಮಗ, ಪ್ರಧಾನಿ ಮಗ ನೆಲದ ಮೇಲ್ ಕೂತ್ರು. ಇವ ಸೊಂಪನ ಮೇಲ್ ಕೂತ. ಆಗ ವಂದು ಕೋಣನ ಹಾಗೆ ಆ ಬದಿಗ್, ಈ ಬದಿಗ್ ಕಣ್ ಮಣಿಸ್ತರು. ಆ ಸೂಳಿಗ್ ಯೇನಾಯ್ತು? "ಯೇ ರಾಮ! ಚಿನ್ನದ ಪಲ್ಕಿಯಲ್ ಬಂದ್ಯೆ, ಇವ್ಕ ಯೇನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ ಕಡ್ಡ್ಮ ಯಾಯ್ತು?" ಈ ಸೂಳಿಗ್ ಜೀವದಲ್ಲೆ ಘಾಬ್ರಿಯಾಗ್ ಹೋಯ್ತು.

ರಾಜನ ಮಗ, ಪ್ರಧಾನಿ ಮಗ ಕಣ್ ತುಂಬ ನೋಡ್ತು. ಬೇಕಂತಾ ಕಾಣ್ (ತಿಂಡಿ) ತಂದು ಅವನ ಮುಂದ್ ಇಕ್ಕಿದು. ಅದು 'ಪುಕ್ಕಟೆ' ಹೇಳ್ತ ಇವ. ಪುಕ್ಕಟೆ ಹೇಳ್ತ ಮೇನ್ ಪಲ್ಕಿ ಅವರು ವಕ್ಕಂಡ್ ಬಂದು. ಅವನಿಗ್ ಕಟ್ಟಿದ ಮೇನ್ ಬಿಟ್ಟುಂಡಿ, ಅವರ ಪಲ್ಕಿ ಅವ್ರ ತಕ್ಕಂಡ್ ಹೋದ್ರು.

ಆ ಗಾಡಿ ಯೆಬ್ಬುಂಡಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನ್ ಬಂದ ಅವ. ವಂದ್ ತಿಂಗಳಾಯ್ತು. ಅವರ್ ಕೆಲ್ಲ್ ಮಾಡಿ, "ಅಪಾ, ನಿನ್ ಸಂಬ್ಬ ಯೆಷ್ಟು?" "ನನ್ ಸಂಬಳ ಯೇನ್ ಹೆಚ್ಚೇನಿಲ್ಲ, ಮೂರ್ ಬಳ್ಳಿ, ವಂದ್ ಕತ್ತಿ, ವಂದ್ ಕೊಡ್ಲಿ, ವಂದ್ ಕಂಬ್ಬಿ, ವಂದ್ ಬನ್ಯನು, ವಂದ್ ಚಡ್ಡಿ." ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತ? "ಇದು ಇಷ್ಟ್ ಕೊಟ್ಟಿ, ನಿನ್ ವಂದ್ ಐವತ್ ರೂಪಾಯ್ ಕೊಡ್ತಿನಾನು. ಮತ್ತೊಂದ್ ತಿಂಗಳ್ ಉಳಿ." "ಛೇ... ಛೇ...! ಅಟ್ ನನ್ ಬೇಡ, ವಂದ್ ತಿಂಗಳ್ಡೇ ನನ್ ಹೊತಾಕು, ನಾ ಹೋಗ್ಗೆ ಮನಿ."

ಅವ್ ಕೆಲ್ಲ್ ನೋಡಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕತ್ತಿ ರಾಶಿ, ಕೊಡ್ಲಿ ರಾಶಿ, ಬಳ್ಳಿ ರಾಶಿ, ಬನ್ಯನ್ನು ರಾಶಿ, ಚಡ್ಡಿ ರಾಶಿ... ಯೆಲ್ಲಾ ತಂದ್ ಅವ್ ಮುಂದ್ ವಗ್ಗ. "ಯೇನ್ ಬೇಕಾದ್ ನೀ ತಕೋ" ಹೇಳಿ. ಅದುನ್ ವಂದೊಂದ್ ಹೆಕ್ಕಂಡ್ ತಕಂಡಿ- ಕಂಬ್ಬಿ, ಕೊಡ್ಲಿ, ಕತ್ತಿ, ಬಳ್ಳಿ, ಬನ್ಯನ್ನು, ಚಡ್ಡಿ ಯೆಲ್ಲಾ ತಕಂಡಿ ತನ್ ಉರಿಗ್ ಹೋದ.... ಯೆಲ್ಲಾಪುರಕ್ ಹೋದ.

ಆಗ ದಿವಸಾ ಅದೇ ರೀತಿ ಅವನ್ನ ಬೆಳ್ಳಾ ಹೊತ್ತಿಗ್ ಕಟ್ಟಿಗ್ ಹೋಗುದು, ಬೈಸಿರ್ಗ್ ತಿರ್ಗೂಕ್ ಹೋಗುದು. ಆಗ ವಂದ್ ದಿವಸ ಯೇನಾಯ್ತು? ಆ ಬೆಟ್ಟಾಗ್ ಅವನಿಗ್ ಕಟ್ಟಿ ಶಿಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ದೋರ ಬೆಟ್ಟಕ್ ಹೋದ. ಹೋಗು ಹೊತ್ತಿಗ್ ರಸ್ತೆ ಮೇನ್ ಯೇನಾಗಿತ್ತು ಹೇಳ್ತ? ವಂದ್ ರೂಪಾಯ್ ಚೀಲ ಬಿದ್ದಿತ್, ಹೀಗ್ ಕಯಲ್ ಹನಸ್ಸ, ಅದ್ ಝಣಕ್ ಆಯ್ತು.

"ಪಾಪ! ಯಾರದು ಚೀಲ ಇದು? ಸಾಯ್ಲಿ ನನ್ ಯಾಕಪ್ಪಾ?" ಹೇಳ್ತುಂಡಿ ಮುಂದ್ ನೆಡ್. ಯೆರ್ಡ್ ಹೆಜ್ಜಿ, "ಉಹ್! ಶಿಕ್ಕದ್ ಯಾಕ್ ಬಿಡಬೇಕು?" ಹೇಳ್ತ, ಮತ್ ಹಿಂದೇ ಬಂದಾ. ಬಂದ್ಕಂಡ್ ಆ ಚೀಲ ವಗ್ಗಿ ವಗ್ಗಿ ವಗ್ಗಿ, ಅಲ್ಲೆ ವಂದು ಕಾಲ್ಗಿಡ್ಲಿತ್ತು. ಕಾಲ್ಗಲ್ ಹಾಕಿ ಯೆಯ್ಲ ಸೊಪ್ಪಿನ ಗೊಲ್ಲಿ ಅದ್ರ ಮೇನ್ ಮುಚ್ಚ್, ಮತ್ ಹೋದ. ದೊಡ್ ಬೆಟ್ಟ ಹೋಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಮಾಡ್ ಬರುವೆಟ್ಟು ಸಲ್ಪ ಹೊತಾಯ್ತು. ಹೊತ್ತಾಗಿ ತಂದು ಕಟ್ಟಿ ಮಾರಿ, ಹಣ ತೆಕಂಡ. ಯೆಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ತಮ್ಮ ಮನಿಗ್ ಹೋಗಿದ್ರು.

ವಬ್ ಹೇಳತ್ಯ, "ಯೆರ್ಡ್ ರೂಪಾಯ್ ಕೊಡ್ತು ಆದ್ರೆ ಅದು ಐದ್ ರೂಪಾಯ್ ಮಾರಿ ಹೋಯ್ತು." ಆ ದಿನ ಆಗವ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ಲ ಹೇಳ್ತ? ಆ ಹೊರಿ ಹಾಕಿ ಕಿಲೋ ಅಕ್ಕಿ ತಕಂಡ್, ಯೆಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್ ತಕಂಡ್, ಅಡ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಉಟ ಮಾಡ್ಲ. ಗಡ್ ಬಿದ್ದ. ಹಜಾಮ ಶಾಪ್ಪಿ(ಅಂಗಡಿ) ಹೋಗ್ ಗಡ್ಲ ಮಾಡಿ, ಧೋಬೇರ ಮನ್ ಹೋದ. ಧೋಬೇಗ್ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತ ಅಂದ್ರ, "ದಿವಸಾ ಕೊಡೂಕಿಂತ ಹೆಜ್ಜೆ ನಾಲ್ಕಾಣಿ ಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ ಚೈನ್ ಉಂಗ್ಲ ಯೆಲ್ಲಾ ಕೊಡ್ಲೇಕ್ ನೀನು." ಚೈನು ಉಂಗ್ಲ ಹಾಕಿ, ಅದ್ಯೆಲ್ಲಾ ಡ್ರೈನ್ ಮಾಡಿ ಹೀಗ್ ತಿರಗೂಕ್ ಬಂದಾಗ್- ಸುಮಾರ್ ವಂದ್ ಇಪ್ಪತ್ ಬಂಡಿಗಾಡಿ ಅಲ್ಲೆ ನಿಂತ್ಯಾವು. ವಂದ್

ಚಕಡಿ ಗಾಡಿಗ್ ಹೋಗಿ ಹೇಳ್ತಾ, “ನಿನ್ ಗಾಡಿ ಯೆಲ್ಲಿಂದಪ್ಪ? ನಿನ್ ಉರ್ ಯಾವುದು?” ಹೇಳ್ ಕೇಳ್ತಾ. ಆ ವಬ್ಬ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತಾರಿ? “ಬೆಂಗಳೂರು ನನ್ ಉರು.” “ನಿನ್ ಬೆಂಗಳೂರಲಿ ಹ್ಯಾಂಗ ನೆಡಿತಿರಿ?” ಹೇಳ್ ಕೇಳ್ತಾ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೂಳಿ ಬಗ್ ವದಂತಿ ಯೇನು? ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ಬರಬೇಕು. ಆಗವ ಹೇಳ್ತಾ, “ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೂಳಿ ಬಯಂತರ ಸೋಳಿದ್ಬು, ದಲಿತರಿಗ್ ಹೊಟ್ಟಿಗ್ ಕೊಡ್ತೀಡ್, ಗನಾ ಸೋಳಿ. ಅದ್ರ ಇದ್ದಲಿ ಕಚರಾಪಟ್ಟಿ ಅಂತೋರು ಯಾರ್ ಹೋಗುದಿಲ್ಲ... ರಾಜರಂತೋರು ಹೋಗುದು” ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾ.

ಅದ್ರ ನಂತ್ರ, “ಹೌದು! ಅಂತಾ ಸೋಳಿಗ್ ನಾ ವಂದ್ ವಸ್ತು ಕೊಡ್ತಿ. ನೀ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ಕೊಡ್ತಾ?” ಕೇಳ್ತಾ. “ಹ... ಹಾ! ನಾವ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ಕೊಡ್ತಿರು” ಹೇಳ್ತರು. ಆಗ ಚೀಲ ಯೆಲ್ ಮುಜ್ಜಿಕ್ಕ, ಅವ ಅಲ್ ವಂದ್ ಗಾಡಿ ತಕಂಡ್ ಹೋದ್ರು. ಇಬ್ಬರೂ ಹಿಡ್ಕಂಡಿ ಹೇಗೋ ತ್ರಾಸ್ ಮಾಡಿ ಆ ಚೀಲ ಗಾಡಿ ಮೇಲ್ ಹಾಕರು. ಚೀಟಿ ಮೇಲ್ ಯೇನ್ ಬರದ ಅವ? “ನಿನ್ ಮನಿ ನೋಡ ಬಂದವ... ಆ ದಿವ್ವ ಬಂಗಾರದ ಪಲ್ಕಿ ಮೇಲ್ ಹೋಗಿದೆ. ನಾನು.”

ಗಾಡಿಕಾರ ಗಾಡಿ ತಕಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗ್ ಮುಟ್ಟು, ಕಡೆಗ್ ಶಿಪಾಯ್ಗ ಆ ಚೀಟಿ ತೋರ್ಸಿ, ಶಿಪಾಯ್ ಆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೋಳಿಗ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ಕೊಟ್ಟು. ಕಡೆಗಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೋಳಿ ಆ ಚೀಟಿ ವೋದಿ, “ಆ ಚೀಲ ಗಾಡಿಕಾರ ಸಮೇತ ವಳ್ ತಕಂಡ್ ಬರ್ಸಿ” ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾ. ಚೀಲ ಹೊತ್ಕಂಡ್ ವಳ್ ಹೋಗ್ ಹಾಕರು. “ಆ ದಿವ್ವ ಮನಿ ನೋಡ್ ಬಂದೆ ನಾನು... ಮತ್ ನಿಂಗೇ ನೋಡ ಬಂದೆ. ಯೇನ್ ನಿಂಗ್ ಯೆಲಿ-ಅಡ್ಡಿ ತಿಂಬೂಕ್ ಕೊಟ್ಟು ಇದು.”

“ಅಯ್ಯೋ...” ಆ ಸೋಳಿಗ್ ದಿಗಿಲ್ ತಪ್ ಹೋಯ್ತು. “ಯೇಗ ಇವನಿಗ್ ಯೇನ್ ಕೊಡಬೇಕಾಯ್ತು ನಾನು? ಯೆಟ್ ದುಡ್ ಅರಸು ಇವರು...” ಆ ವಿಚಾರ ಮಾಡ್ ಮಾಡ್ ಮಾಡಿ, ಅಷ್ಟು ನೆಕ್ ಬರು ಸೊನಗಾರನಿಗ್ ತಕಂಡ್ ಬಂದ್ರು. ಬಂದಿ ಯೆಷ್ಟು ಚೆಂದ ನಕ್ಷಿ ವಂದ್ ಯೆರಡ್ ಮಣ ಚಿನ್ನ ಹೊಯ್ತು ವಂದ್ ತಾಟ ಜಪ್ಪಾಗ್ ಮಾಡ್ತು. ತಾಟ ಮೇನೆ ಚೆಂದ ಚೆಂದ ನಕ್ಷಿ ತೆಗೆದ್ರು. ತೆಗೆದಿ ವಂದ್ ಕಟ್ಟಿ ಪೆಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ, ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗ್ಯಲ್ ಆ ತಾಟ ಹಾಕ್ತು. ಆ ಚೀಟಿ ಸಮೇತ ರೂಪಾಯಿ ಚೀಲ ತಂದ ಗಾಡಿಕಾರನಿಗೇ ತಂದಿ ಗಾಡಿ ಮೇಲ್ ಹಾಕ್ ಕೊಟ್ಟು.

ಆ ಹೊತ್ತಿಗ್ ಸೌದಿ ಹೊರಿ ತಕಂಡ್ ಬತ್ಯ ಇವ ಆಗ ಗಾಡಿಕಾರ ಕೇಳ್ತ ಬಂದ. “ಸಿಸಿ ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ತುನ ಮನೆಯೆಲ್ಲಿ?” ಕಡೆಗಿವ ವಂದ್ ಅಂಗಡಿಗ್ ಹೊರಿ ಸೌದಿ ಹೊತಾಕಿ ಉಟಾ-ಭೀಟಾ ಮಾಡೂಕ್ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಧೊಬ್ಯೋರ ಮನ್ಗೆ ನೇಡ್. ಧೊಬ್ಯೋರ ಮನ್ಗೆ ಹೋಗಿ, “ನಾಕಾಣಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕಾರ್ ತಕ, ನಿನ್ ಪೋಶಾಕ್ಯಲ್ಲ ಕೊಡು ನನ್ನ...” ಹೇಳಿ ಆ ಗಾಡಿಕಾರಗ್ ಬೆಟ್ಯಾದ.

“ಏನು ಏನ್ ಸಮಾಚಾರ ನಿಂದು? ಯಾರ್ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ನಿನ್ನೆ?” ಹೇಳ್ ಕೇಳ್ತಾ. “ಹಾಗಾದ್ರೆ ನಮ್ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೋಳಿ ನಿಮ್ಗೆ ವಂದ್ ವಸ್ತು ಕಳ್ಳಕೊಟ್ಟಿದೆ.” ಅದು ಪೆಟ್ಟಿ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ಕಾಲ್ಗೆಲ್ ಹಾಕಿ, ನಾಕ್ ಸಪ್ಪಿನ ಗೊಲ್ಲೆಲ್ ಅಡ್ಡಿಕ್ಕ ಅಗೀ, ಹಾಗೇ ಅತ್ತಾಗ್

ಮತ್ತೊಂದ್ ನಾಕು ಗಾಡಿ ಇದ್ದು, ಅವುಗ್ ಕೇಳ್ತೆ, “ನಿಮ್ಮ ಉರ್ ಯಲ್ಲಪ್ಪ? ನಿಮ್ಮ ಗಾಡಿ ಯಲ್ ಹೋತು?”.

“ನಮ್ಮ ಗಾಡಿ ಮೈಸೂರಿಂದ್ ಬಂದದು.”

“ನಿಮ್ಮ ಉರ್ ವದಂತಿ ಹೇಗಿತ್ತು?” ಕೇಳ್ತೆ.

“ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರ್ ರಾಜ ಸಾಮಾನ್ರಿ ರಾಜಲ್ಲ, ಬಯಂಕರ ರಾಜ. ಹೊಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲೆ ಹೋದ್ರೆ ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟಿಗ್ ಕೊಡ್ತಿದು” ಹೇಳ್ತೆ. “ಹಾಗಾದ್ರೆ, ನಿಮ್ಮ ರಾಜಂಗ್ ವಂದ್ ವಸ್ತು ಕೊಡ್ತೆ. ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ಕೊಡು” ಹೇಳ್ತೆ. ಅಗೀ ವಂದ್ ಚೇಟಿ ಬರ್ದ- “ನನ್ನು-ನಿನ್ನು ದೋಸ್ತಿ ಹೀಗೆ ಇರಬೇಕು” ಹೇಳಿ. ಆಗ ಆ ಪೆಟ್ಟಿ ಹಾಕಂಡ್ ಆ ಗಾಡಿ ಮೇನ್ ಕಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟ. ಮೈಸೂರ್ ರಾಜಿದಲ್ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟುದು ಅವರು.

ಆ ರಾಜಗ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಕಂಡ್ ಆ ಚೇಟಿ ಕಾಣ್ತಿದು. ಅವರು ರಾಜ ಸದ್ರೆ ಮೇನ್ ಕುಂತಾಗಿ ಆ ಪೆಟ್ಟಿ ಚಾವಿ ತಕಂಡ್ ನೋಡ್ತು. ಆ ರಾಜಗ್ ಕಣಿಗ್ ಕತ್ತೆ ಬಂದಿ, ರಾಜ ಕುರ್ಚೆ ಬುಡ್ಡೆ ಚಕ್ರರ್ ಬಂದ್ಕಂಡಿ ಬಿಡ್ತೆ. ಬುಡ್ಡೆ ಬಿದ್ ಬರಾಬರಿ ಆ ಪ್ರಧಾನಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೀರ್-ಬೀರ್ ಹಾಕ್ ಮದ್ದು ಮಾಡ್ತೆ. ಕಣ್ ತೆಗ್ಗೊ ನೋಡಿ, “ಅಬಾ! ಇದ್ ಹ್ಯಾಂಗ್ ಅವ ನಕ್ಕಿ ತಗನ? ಅವ ಯೆಷ್ಟು (ದೊಡ್ಡ) ಸಾವಕಾರಿರಬೇಕು? ಯೆಂಟ್ ಮಣ ಚಿನ್ನ ಹೇಳ್ತರ್ ತೋಡಿ ಆಯ್ತಾ?” ಹೇಳಿ ಆ ರಾಜಗ್ ದೊಡ್ಡ ಇಚಿತ್ರ ಆಗ್ತೊಯ್ತು.

ಪ್ರಧಾನಿ ಕೇಳ್ತೆ ರಾಜ, “ಅವ ಚಿನ್ನದಲ್ಲ ಸಂಪಿವ... ಯೆಲ್ಲಾ ಬದ್ಡಿಗ್ ಸಂಪ್ ಯೇವ ಅವನಿಗ್ ಕಳ್ಳ ಕೊಡುಡ್ ಯೇನಾಯ್ತು ನಾವು? ನೀ ಹೇಳ್ತೆ ಗನಾ ಆಯ್ತು. ಅಲ್ಲಿದ್ರೆ ನಾಳೆಗ್ ನಾನ್ ನಿನ್ ತೆಲೆ ತೆಗ್ಗೊ ಬಿಡ್ತೆ.”

ಕಡೆಗಾ ಪರ್ದಾನಿ, “ಪರಮೇಶ್ವರ ಯೇನ್ ಹುಡ್ಕಲಿ?” ಹೇಳಿ, ಅವನಿಗ್ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆ ಬೀಳ್ತಲ್ಲ. ಪ್ರಧಾನಿಗ್ ವಂದ್ ಹುಕ್ ಬಂತು. ಆಗ ಓಡೇ ಬಂದ ರಾಜನ ಮನಿಗಿ, “ಐನೂರ್ ಪೊಲೀಸ್ ಕಳ್ಳ ಕೊಟ್ ಬನಿ, ಐನೂರ್ ಸಾಂಬ್ರಾ ಪೊಲೀಸ್ ಕಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟಿ, ಪಗಾರ್ ನಾವ್ ಕಳ್ಳ ಕೊಡ್ತೇಕು.” “ಹೌದ್... ಹೌದ್... ನನ್ ಪರ್ದಾನಿ ಹುಶಾರ್!” ಹೇಳಿ ಸಾಂಬ್ರಾ ಪೊಲೀಸ್ಗೆ ಐನೂರಗ್ ಕರ್ದ- “ನೀವ್ ಹೋಗಿ ಶಿರ್ಶಿ ಗಫೂರ ಸಾಯ್ತುರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ತಿಂಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕೂಡ ಪಗಾರ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ನನ್ನ ಇದ್ದಲ್ ಬರಬೇಕು. ಅವ ಯೇನ್ ಕೆಲ್ಸ ಹೇಳಿತೆ ಆ ಕೆಲ್ಸ ನೀವ್ ಮಾಡುದು ಆಯ್ತು.” ಪರ್ದಾನಿ ಕೂಡೆ ಇದ್ದಿ ಇದ್ದಿ ಅವರಿಗ್ ಬೇಜಾರ್ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವರಿಗ್ ಬಾಳಷ್ಟು ಉಮೇದ್ ಬಂತು. ವನಂದ್ ಬಂದೂಕ್ ವನಂದ್ ಪೊಲೀಸ್ ಕೂಡಿ ಕಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟಿ, ಯೆಲ್ಲಾಪುರಕ್ ಬಂದ ಮುಟ್ಟು.

ಅಂಗಡಿ, ಅಂಗಡಿ ಕೇಳೂತ್ ಸಾಗ್ತು. “ಶಿರ್ಶಿ ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ತುನ ಮನೆ ಯಾವದು?” “ಶಿರ್ಶಿ ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ತು ಯೆಲ್ಲ?” “ಶಿರ್ಶಿಲ ವಂದ್ ಗರೀಬ ಕಟ್ಟಿ ತರ್ವವ ವಂದ್ ಗಫೂರ ಸಾಯ್ತು ಯೇವ” ಈ ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ತು ಕಟ್ಟಿ ಹೊರಿ ಹೊತಾಕಿ ಬಂದ್, ಸಾಮಾನ್ ತಕಳ್ತೇ

ಇದ್ದು- ಅದ್ದ ಕೇಳ್ತಾ, ಅವ ಆ ಸಾಮಾನ್ಯೆಲ್ಲಾ ದೋಬ್ಯೋರ್ ಮನಿಗ್ ಹಾಕಿ ಪೋಶಾಕ್ ಹಾಕಿ ನೆಡ್ಡ ಮುಂದೆ- ಅವರಕಿಂತಾ ಮುಂದೆ ಹೋದ.

“ಏ... ಯಾಕ್ ಬಂದೀರ್ ನೀವು?” ಕೇಳ್ತೆ. “ಹಂಗಾರ ಶಿರ್ಶಿ ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ಬಿನ ಮನಿ ಯೆಲ್ಲಿ?” “ಸಾಯ್ಬಿ ಯೇನ್ ಬೇಕಾಗಿದ ನಿನ್ನೆ?” ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ಬಿನೇ ಕೇಳ್ತೆ. “ಹಾಂಗಾರ... ಮೈಸೂರ್ ರಾಜ ಐನೂರ್ ಸಾಂಬ್ರಾ ಪೋಲೀಸ್ ಕಳ್ಳಕೊಟ್ಟ.” “ಹಾಂಗಾದ್ರಿ ನಾನೇ ಹೌದ್ ಯೆಲ್ಲಾಪುರ ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ಬಿ. ಅಷ್ಟೂ ಮಂದಿ ಬರಿ ಇಲ್ಲಿ...” ಹೇಳ್ತೆ. “ಹಾಂಗಾದ್ರ್ಯ... ನೀವ್ ಹೋಗ್ ಯೇನ್ ಮಾಡಬೇಕು? ಬೆಂಗಳೂರು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಾಯಕಿಣಿ ಸೋಲೀ ಇದ್ದಲ್ ಹೋಗಿ, ‘ಯೆಲ್ಲಾಪುರ ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ಬಿ ನಮ್ ಕಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟ’ ಹೇಳ್ತೆ ಹೇಳ್ತೇಕು. ಹೋಗಿರಿ...” ಹೇಳ್ತೆ. ಹೋದ್ರೆ ಯೆಲ್ಲ ಬೆಂಗಳೂರ್ಗ ಹೋಗಿ ಅದ್ರ ಕೂಡ್ ಹೇಳ್ತು, “ಯೆಲ್ಲಾಪುರ ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ಬಿ ನಮ್ ಕಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟ. ಮೈಸೂರ್ ರಾಜ ಪಗಾರ್ ಕೊಡಾವ.”

“ಅಯ್ಯೋ ರಾಮ!” ಆ ಸೂಳಿಗ್ ಚಂಚಲ ಆಗಹೋಯ್ತು. ಉಟಾನೂ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. “ಮೊದ್ಲ ಬಂದಾಗ್ ಪುಕಟ್ ಹೇಳ್ ಹೋದ. ಕಡೆಗೆ ವಂದ್ ಚೀಲ ರೊಕ್ಕ ಕಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟ, ಮೇಲೆ ಅದ್ದೆ ಯೇಗ ಐನೂರ್ ಸಾಂಬ್ರಾ ಪೋಲೀಸ್ ಕಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟ; ಪಗಾರ್ ಮೈಸೂರ್ ರಾಜ ಕೊಡ್ತೆ ಹೇಳ್ತೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಯೆಷ್ಟ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ ಇರಬೇಕವ?” ಅದ್ರ ದ್ವಾರಪಾಲಕ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲೇ ಉಳ್ತು.

ಆಗಿ, ಅದು ದೊಡ್ ಮನ ಚಂಚಲಾಗಿ ಅದ್ರ ಕೈಕೆಳಗಿವುಲ? ಯೆಲ್ಲಗೂ ಆಮಂತ್ರಣ ಕೊಟ್ ಬಿಡ್ತು. “ಯೆಲ್ಲಾಪುರ್ಕ್ ಹೊಗ್ಬಿ ಬನ್ನಿ...” ಹೇಳಿ. ಯೆಲ್ಲರೂ ಕಾರ್ ಮೇನ್ ಕೂತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೋಳಿ ಕಾರ್ಗೆ ನೆಡ್ಡ ಹಾಕಂಡಿ, ಯೆಲ್ಲಾಪುರ್ಕ್ ಬಂದ್ ಮುಟ್ಟು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೋಳಿ ನೆಡ್ಡ ಇಟ್ಟಂಡಿ, ತಂಬ್ ಹೊಡ್ಡಂಡ್ ವಳ್ಳದ್ರೆ. ಆಗಿವ ಕಟ್ಟೆ ಹೊರಿ ತಕಂಡಿ ಮಾತ್ರ ಇಳ್ತೆ. ಅಂಗಡಿಗ್ ಹೋಕಂಡ್ ಹೊತಾಕ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವ್ರಿಗ್ ನೋಡದ್ದೇ- ಹೊರಿ ಹೊತಾಕದ್ದು. ಮತ್ ಮೇನ್ ಗುಡ್ಡಿ ಹತ್ತೆ. ಹತ್ತೆ ಬರಾಬರಿ ಅಲ್ಲಿ ವಂದು ಮಡಗಿ ವೋಡಿತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಮಡಗಿ ವೋಡ್ಡಲ್ ಹೊಕ್ಕಂಡ. ಹೊಕ್ಕಿತ್ತೆ ವಂದ್ ಮೂರ್ ತಾಸ್ಸ ಮೇನಿ ತಲಿ ಬಗಿಲ್ ನೆಗ್ ನೋಡ್ತೆ. ಕಡಿಗ್ ತಲಿ ಹೆಟ್ಟಂತೆ.

ಆ ಹಾದಿ ದೇವಕನ್ಯರ್ ಹೋಗ್ತು ಹಾದ್ಯಾಗಿತ್ತು. ಯೋಳ್ ಮಂದಿ ದೇವಕನ್ಯರು ಮೇಲ ಬಂದಿದ್ದು, ಹೋಗುವಾಗಿ ವಬ್ಬಳ ಕೈ ಹಿಡ್ಡೇಬಿಟ್ಟ ಗಟ್ಟಿ, “ನರಮನಶಾ ಬಿಡಿ...” ಹೇಳ್ತರವರು. “ಶೀ...! ನನ್ನ ಜೀವ ಹೊದ್ರೂ ನಾ ನಿನ್ ಕೈ ಬಿಡೊದಿಲ್ಲ.” “ಯೇಗೆ ನಿನ್ ಬಸ್ಮ ಮಾಡ್ತೆ” ಹೇಳ್ತು. “ಬಸ್ಮ ಮಾಡು, ಯೆಲ್ಲ ನನ್ ತಿಂದ್ತೆ. ಕೆಳ್ಳ ನೋಡ್... ಅಲ್ ದಂಡು ನೋಡು... ಅವು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಾವದು ನಿನ್ ಕೈಲೇ ಸತ್ತ ಹಾಗಾಯ್ತು.”

ಆಗೇ ಅವ್ರಿಗ್ ಪಾಪ ಕಂಡಂಗಾಯ್ತು. “ಹಾಂಗಾದ್ರ್ ನಿನ್ ಯೆಂತಾ ಕಷ್ಟ ಬಂತು? ನಿನ್ ಕಷ್ಟ ನಾವ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡ್ತಿಯು.” “ಮಾಡ್ತೆ ಹೇಳ್ ನನ್ ಬಾಶೆ ಕೊಡಬೇಕು...” “ಯೆಲ್ಲಂತೆ ನಿಮ್ಗ್ ಬಿಡ್ತರಲ್ಲ? ಕೊಟ್ಟೇ ಬಿಡ್ತಿಯು.” “ವಂದ್ ತಾಶಿನ್ ಮಾತಿಗ್ ನನ್ನ ದಾಶ್ಯರಾಗಬೇಕು

ನೀವು.” “ಯೇ ರಾಮ! ನಾವ್ ದೇವ್ಕನ್ಯರ್... ನರಮನ್ಸರ ದಾಸ್ಯರಾಗುದು? ಈ ಮಾತ್ ಹೇಳಬೇಡ ನೀನು... ಯೇನ್ ಐಶಿಯರ್ ಬೇಕ್ ಅದ್ ನಾವ್ ಕೊಡ್ತರು.”

“ನಿಮ್ ಐಶಿಯರ್ ಬೇಡ. ಯೇನ್ ಬೇಡ ನನ್ನೆ. ಕೆಲ್ಯ ಆಗ್ಲೇ ಬೇಕ್.” “ಹಾಗಾದ್ರಿ, ಆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೋಳಿ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಐದ್ ಗಂಟೆಗ್ ಸಂದಾಸ್ಕ್ ಹೋಗೂಕೆ ಬರ್ತಿದ್... ಸಂಡಾಸ್ಕ್ ಹೋಗವಾಗ ಅಗೆ ನೀವು ಇಂದ್ರದೇವರ್ ಕೂಡಂದು ಜಾಡು (ಕಸ ಬರ್ಗಿ) ತಕೊಂಡು ಇಚೆಗಿ ನಾಕ್ ಮಂದಿ, ಅಚೆಗ್ ವಂದ್ ಮೂರ್ ಮಂದಿ ಕಸ ಗುಡಿಸ್ತೇ ಬರಬೇಕ್ ಮುಂದಿ. ಆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೋಳಿ ನಿಂತ ‘ಯಾರು?’ ಕೇಳದ್ರೆ, ‘ನಾವು ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ಬನ್ನ್ ದಾಸ್ಯರು... ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ಬು ನಮ್ಮೆ ಇಲ್ ಕಸ ತೆಗ್ಯೂಕ್ ಕಳಸೊಟ್ಟು’ ಇಷ್ಟ ಮಾಡ್ರು ಸಾತು.” ಹಾಗಂದಿ ಕೈಬಿಟ್ಟ. ಅಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಗ್ ಇಂದ್ರ ಕೂಡ್ ಹೋಗಿ ದೇವಲೋಕದ್ರು ಕಸಬರ್ಗಿ ತಂದು, ಬೆಳಗ್ಗೆ ಐದ್ ಗಂಟೆ ಕೂಡಿ ಆ ಕಸ ಬರ್ಗಿ ಹೊಡೀತೆ ಬಂದು.

ಕಡೆಗೆ ಆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೋಳಿ ಬರು ಹೊತ್ತು, ಇವ್ ಬರು ಹೊತ್ತು ಸಮಾ ಆಯ್ತು. ಆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೋಳಿ ಇವ್ಗಿಗ್ ಕೇಳ್ತು, “ನೀವ್ಯಾರು? ಇಲ್ ಯಾಕ ಬಂದು?” ಹೇಳ್ ಕೇಳ್ತು. “ತಾವ್ ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ಬುನ ದಾಸ್ಯರು...” ಹೇಳ್ತರು ಅವರು. “ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ಬು ನಮ್ಮೆ ಕಸ ಹೊಡೂಕ್ ಇಲ್ ಕಳ್ ಕೊಟ್ಟು.” “ಅವ ಪುಕಟೆ” ಹೇಳ್ತ, ಯೇಗ್ ಅದ್ಕ್ ಖರೆ ಕಂಡತು. ‘ದಾಸ್ಯರೇ ಇಟ್ ಚೆಂದ ಯೇವ್ರು ಅವನ ಹಿಂಡ್ತಿ ಯೆಟ್ ಚೆಂದ ಇರಬೇಡಾ?’ ಕಡೆಗ್ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೋಳಿ ಕೊಳ್ಳಿಸ್ (ಉರುಳು) ಹಾಕಂಡ್ ಸತ್ಯಹೋಯ್ತು.

ಅದ್ರ ನಂತ್ರ, ಇವ ವೋಟ್ಟದಂದೇ (ವೋಟ್ಟನಿಂದ) ಬಂದಿ ಆ ಧೋಬ್ಯೂರ್ ಮನ್ನ್ ಹೋದಾ. ಧೋಬ್ಯೂರ್ ಮನ್ನ್ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಡೈಸ್ ಹಾಕಂಡ ಅಲ್ ಬಂದಾ. ಆ ಹೆಣ ಕಾರ್ ಮೇನ್ ಅಲ್ಲೇ ಹಾಕ್ತ. ಕಡೆಗಾ ಪೊಲೀಸು ಯೆಲ್ಲಾ ಬಂದಿ, ಬೆಂಗಳೂರ್ಗ್ ತಂದು ಅಗ್ಗಿಗ್ ಹಾಕ್ತು ಅದ್ಕೆ. ಇವ್ ಬೆಂಗಳೂರದಲ್ಲೇ ವಳ್ಕಂಡು ಸೋಳಿ ಮನ್ಯಲ್ಲೇ ರಾಜ್ಯ ಮಾಡ್ಕಂಡೀವ. ಧೋಬ್ಯೂರವ ರಾಜನ ವಸ್ತ್ರ ಅರ್ಧ ತಾಸ್ಸ ಮಾತಿಗ್ ಬಾಡ್ಗಿಗ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಆ ವಸ್ತ್ರ ಇವ ಹಾಕ್ತವ ತಿರ್ಗ್ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಅವ ರಾಜನ ವಸ್ತ್ರ ಕೊಟ್ಟದ್ ಕೊಡ್ಲಿಲ್ಲ ಹೇಳ್ಕಂಡು ಧೋಬಿ ಜೈಲಲ್ ಹಾಕದು. ಆರ ತಿಂಗ್ಗೆ ಸಜಾ ಮಾಡ್ ಬಿಟ್ಟು. ಇವ್ಗಿಗ್ ವಂದಿವ್ವ ನೆನ್ಪಿಗ್ ಬಂತು— ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ಬುನಿಗೆ. “ಹೋ! ನಾ ವಂದ್ ವಸ್ತ್ರ ತಂದಿದ್ದೆ. ಕೊಡಲಿಲ್ಲ...” ಆಗ ವಂದ್ ಕಾರ್ ಮೇಲೆ ಕೂತ ಅವ ಅಲ್ಲೇ ಬಂದ... ಯೆಲ್ಲಿ? ಯೆಲ್ಲಾಪುರಕೆ. ಅದೇ ದಿನ ಬಿಡ್ಡ್ಯಾಗಿ ಧೋಬೀರವ ಮನೀಗ್ ಬರವ. ಧೋಬ್ಯೂರವ್ ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ಬು ಕರಸ್ತ. ಅವ ಹಿಂಡ್ತಿ ಹತ್ರ ಯೆಲ್ಲ ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ ಹೇಳ್. “ನಾನು ಗಫೂರ್ ಸಾಯ್ಬು ಬಂದ್ಯ...” ಹೇಳು ಹೇಳದ್ರೆ, ಇವ ಆಗ ಅವನ ವಸ್ತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ. ಮತ್ತಂದಿ, ನಾಕ್ ಸಾವ್ರು ರುಪ್ಯಾ ಕೊಟ್ಟ. ದೊಡ್ಡ ರಾಜನ ಮಗಳ ತಂದಿ ಮದಿಯಾದ. ದೊಡ್ ರಾಜಾ ಕಂಡ್ ವಳ್ಕ.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಮಾರಿಕೊಂಡು = ಮಾರಕಣಿ,

ಹೋಗಿ = ಹೋಕಣಿ

ತಂದುಕೊಂಡು = ತಂದ್ಕಣಿ

ಹಾಕಿಕೊಂಡು = ಹಾಕಣಿ ವಿಕಾರಾಂತ ಇಕಾರಾಂತ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಹುಡ್ಗರಿಗೆ = ಹುಡ್ಗರಿಗಿ

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ = ಬೆಳಿಗ್ಗಿ

ಬೈಸಿರಿ = ಅಂದರೆ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ.

ಇಕಾರ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಒಕ್ಕಲಿಗರಲ್ಲಿ ಎಕಾರ.

ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ = ಮಾಡದೆಲ್ಲ

ಸೋರ್ಗು = ಸುರುವು,

ಸೊಂಪು = ವೈಭವ

ಗೊಟ್ಟೆ = ಟೊಂಗೆಯ ತುದಿ

ಕಾಲ್ = ಕಾಲುವೆಗೆ

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಬ್ದ : ಶಾಪ್ = ಛಾಪ್ ಆಗಿದೆ.

ಹೋಟೆಲ್ = ವೋಟ್ಲು

ಸ್ಥಳೀಕ ನಾಡವರ ದೇಸಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ

ಇಕ್ಕಿದ = ಇಕ್ಕು

ಸದ್ರು = ಸೀಟ. ಇಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನ

ಹುಕ್ಕ = ಉಪಾಯ

ನಿರ್ಮಾಣ = ನಿರ್ವಾಣ. ಅಂದರೆ ನಾಶ ಎಂಬ ಅರ್ಥ

ಜಾಡ = ಕಸಬರಿಗೆ

ಧೋಬಿ = ಮಡಿವಳ

ಹಜಾಮ = ಕ್ಷೌರಿಕ

■ ಹೇಳಿದವರು: ಅನಸೂಯಾ ಪಾಂಡುರಂಗ ಪೆಡ್ಡೇಕರ,
ಬೇಲೇಕೇರಿ, ತಾಲೂಕು ಅಂಕೋಲಾ 22-12-78.

೧. ಚಿತ್ರಾಂಗಿ

ವ೦ದ್ ಬೀಮರಕ್ಷಿದ್ಧಿತು. ಬೀಮರಕ್ಷಿದ್ಧಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಅರಸೂ ಹುಡ್ - ಪರದಾನಿ ಹುಡ್, ಅಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ ಯೆರಡೂ ಜನ ಹೀಗೇ ಹೋಗತಿದ್ರು. ಸ್ವಾರಿಗೆ ಜನವಂದ್ ಕೊದ್ರಿ ಹೇರಿ ಹೋಗಿ ವಟ್ಟೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಹೋಗಿ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಶಂಜಿಯಾಗ್ ಹೋಯ್ತು. ಹೋಗಿ ಅನ್ಯಂತೆಳ್ಳಿ ಕಟ್ಟಿ ಮೇನ್ ಮನ್ದ್ರು. ಅಗ ಮನ್ತೆ ಇರಬೇಕಾದ್ರು ಸುಮಾರು ಸಮರಾತ್ರಿ ಯೇಳಿಲಿ- ಬೀಮರಕ್ಷಿ, “ಯಾರಪ್ಪಾ... ನರಮನಶ ವಾಸಣಿ ಇಲ್ಲಿ ಬರತದೆ... ಯಾರಪ್ಪಾ?” ಹೇಳಿ ಕೂಗ್ ಬಂತು ಅಲ್ಲಿ. “ಯಾವಗೂ ನರಮನ್ಸರ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನದೆ ಬಾಳಷ್ಟ ದಿವ್ವವಾಯ್ತು. ಇಂದಿನ ದಿವ್ವದಲ್ಲಿ ನರಮಾಂಸ ತಿನಬೇಕು ಅಂದಿ ಅಪೇಕ್ಷಿ ಆಗದೆ, ಯಾರಯ್ಯಾ?” ಅಂತು.

“ಯಾರಲ್ಲಾ, ನಾವು... ನಾವು ಅರಸತಾನದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ವಾರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಆಗ ನೀನು ತಿನ್ನುದಾರ್ ತಿನ್ನಕ್ಕೂ, ನಮ್ಮೊಳಗೆ ನಾಕು ಜೂಜಪಂತವನ್ನು ಆಡಿ ತಿನ್ನು.”

ಆಗ ಅರಸೂ ಹುಡಗ, ಬೀಮರಕ್ಷಿ ಕೂಡಿ ಪಗಡಿ ಆಡೂಕ್ ಕುಂತ್ತು. ಯೇಳಯೆಳ ಹದ್ದಲ್ಕ ದಿವಸ ಪರಿಯಂತ್ರ ಪಗಡಿ ಆಡೂಕ್ ಕುಂತ್ತು. ಆ ಹೆಂಗ್ಗು ಹತ್ತ ಗೆಲ್ಲಲಿಕ್ಕೇ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಆಗ, “ಅಣ್ಣಯ್ಯಾ, ನೀನು ಬಿಟ್ ಬಿಡು. ತಾನು ಕುಳ್ಳನೇ ಪಗಡಿ ಆಡಲಿಕ್ಕೇ...” ಪರ್ದಾನಿ ಹುಡ್ಗ ಹೋಗಿ ಕುಂತ. ಮೂರದಿವ್ವನ ಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಆಡಿ, “ತಾನು ಸೋತೆ... ಆಹಾ ಬೀಮರಕ್ಷಿಯೇ! ಇದೇ ವಂದ್ ಆಟಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಂದ್ ನಮನಿ ಆಟದೆ. ನಾನು ಜೂಜ ಪಗಡಿಂದ ಸೋತೆ ಅಂತ ಹೆಮ್ಮಿಂದ ಮೆರಿಯಬೇಡಾ.” ಇನ್ನೊಂದ್ ನಮನಿ ಆಟವನ್ನು ಆಡಿ, ಆಗ ಯೆರಡೂ ಜನ ಕೂಡಿ ಕೈಯ ಕೈಯ ಹಿಡಿದರು. ಹಿಡಿದಿ... ಹಿಡಿದಿ... ಹಿಡಿದಿ... ಸುತ್ತುಮಂಡಲ ತಿರಗೂದು; ಕೊಣೂದು, ಕೊಣದಿ... ಕೊಣದಿ... ಕೊಣದಿ ಯೇಳ ಯೋಜ್ಜ ಪರ್ಯಂತರವಾಗಿ ಕುಣಿದರು. ಯೇಳಯೋಜ್ಜ ಬಿಟ್ಟಿ, ವಂಬತ್ತನೆ ಯೋಜ್ಜ ಪರ್ಯಂತ್ರವಾಗಿ ಹಾರಿದರು. ಪರ್ದಾನಿ ಹುಡ್ಗ ಚಕ್ರದಿಂದ ರಕ್ತಸಿಯನ್ನು ಹೊಡಿದನು. ಆಗ ಅದ್ರ ತಲ್ಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಮಾಣ್ಣಹಳ್ಳು ಕೈಲಿ ಶಿಕ್ತು. ಅವ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡದಿ ಹಾಗೇ ಬೆಳಗಾಗುವಂತಾ ಆಯ್ತು. “ಅಣ್ಣಾ, ರಕ್ತಸಿಯನ್ನು ಕೊಂದಂತಾಯ್ತು. ಇನ್ನ್ ನಾವು ಹಿಂದಕಾಗ್ ಹೋಗ್ವಾ; ಕುದ್ರಿ ಹೇರು” ಹಾಗೆ ಮುಂದ್ ಹೋದ್ರು. ಹೋಗಿ ವಂದ್ ಅರಣ್ಯದಲ್ ಹೋಗ್ವಲಿವರಿಗೆ ಶಂಜಿಯಾಯ್ತು. ಅಲ್ಲಿ, “ಹುಲಿ, ಕರಡಿ, ಸಿಂಹ, ಸಾರ್ದೂಲ... ನಡಗ್ ನಾವು ಹ್ಯಾಗ್ ಬಚಾವಾಗೂರು?” ಅದ್ಕೆ, “ಅಣ್ಣಯ್ಯಾ, ಹೆದರೂದ್ ಬೇಡಾ. ನಮಗೆ ಪರಮಾತ್ಮ ಹಿಂದ್ ಕೊಟ್ ವರುವದೆಯಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನಾವು ಅದರನ ವಟ್ಟೂ ನಾನ ಮಾಡತೇನೆ, ಅದಕಾಗಿ ಬಯಪಡುವದು ಬೇಡಾ.”

ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ವಂದು ಅರಸೂ ಹುಡ್ಗ ಇದ್ದಿದ್ದು. ಅಲ್ಲಿ ವಂದ ಅಜ್ಜಿಮಮ್ಮಗ, ಆ ಅರಸು ಹುಡ್ಗ ಪರದಾನಿ ಹುಡ್ಗನ ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲ್ಲಕಿದ್ದಿದ್ದು, “ಹುಡಗಾ... ನೀನು ನಮಗೆ ಇಂದಿನ ದಿವ್ವವೆ ಹೋಗಿ ನಮಗೆ ವಂದ್ ಸಲ್ಪ ಹುಲಿ ಹಾಲ ತರಬೇಕು” ಅಂದು. ಆಗ ಆ ಹುಡ್ಗ ಯೇನ ಮಾಡ್ಡ?

“ಯೇನ ಮಾಡಬೇಕಪ್ಪಾ?” ಹೇಳಿ, ಅಲಚ್ಚಿ ಮಾಡ್ಕಂತಿ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ ಹೋದ. ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ ಇವರ್ ಯೆರಡೂ ಜನ ಆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಂತಿದ್ರು. “ಆಹಾ ಸ್ವಾಮೀ, ಯಾವಲ್ಲಾಯ್ತು ನಿಮಗೆ? ಇಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳುವ ಕಾರಣವೇನು?” ಹೇಳಿ ಹುಡಗಾ, “ಹೇಳತೇನೆ, ನಾವು ದುಷ್ಟರನ್ನು, ಹುಲಿ, ಕರಡಿ, ಸಿಂಹ, ಸಾರ್ದೂಲರನ್ನು ನಾನೆ ಮಾಡುಬಗ್ಗಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ.”

“ಹಾಂಗಾದ್ರೆ ಸ್ವಾಮೀ, ನನ್ ಸಲ್ವ ಹುಲಿಹಾಲ್ ಬೇಕಾಗಿತ್ಲ...” “ಇಟ್ಟೇಯೋ? ನಾವು ಹುಲಿ, ಕರಡಿ, ಸಿಂಹ, ಸಾರ್ದೂಲ, ಆನಿ ಸಾಲಂತೆ ದನೆ ಕಟ್ಟ ಹಾಂಗ್ ಕಟ್ ಇಟ್ಟೇವೆ. ಸಲ್ವ ಬೇಕಾರ ಕರಕಂಡ ಹೋಗು, ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ.” ಅಲ್ಲಿಗಾಗಿ ತಂಬಿಗಿನ್ನ ಹಿಡದು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಂತವನಾದ; ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಂತವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಇವನು ಕಳೆತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದಿದಾನ. “ನಾವು ಕಳ್ಳದಂತಾ ಹುಡಗನು ಇನ್ನುವರಿಗೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ... ಇಂದ್ ನಾವ್ ಅಲ್ಲಿಗಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬರವೆ.”

ಆಗ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮನು ಅಲ್ಲಿಗಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. “ಹುಡಗಾ, ನಿನ್ ಯೇನಾಯ್ತು?”

“ಸ್ವಾಮಿ... ಅದ್ರ ನೋಡಿದ್ದೆ ಪರ್ಯಂತ್ರ ನನ್ನ ಕಯವನ್ನ ಹಾರಿಹೋಯ್ತಲ್ಲಾ?”

“ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯೇಗೆ ಇಲ್ಲೇ ಕುಂತಿದು. ನಾವೇ ಹೋಗ್ ತಂದ್ ಕೊಡತೇವೆ.”

ಆ ಚಂಬನ್ನ ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಶಲ್ವ ಹುಲಿ ಹಾಲನ್ನ ಕರದು ತಂದಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಅದರನ್ನ ತಗದಕೊಂಡು ಆ ಅರಸನಿಗೆ ತಂದುಕೊಡವಂತನಾದ. “ಇನ್ನು ಯೇನ್ ಮಾಡಿದ್ರೂ ಇವ ಸಾವುದಿಲ್ಲ. ಇವ್ವ ಯಾವ ತರದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಬೇಕಾಯ್ತು?”

ಅದ್ಕೆ ಆಗ ಅವ ಹೋದ. ಇನ್ ಯೇನ್ ತರ ಮಾಡಬೇಕಾಯ್ತು ಇವನಿಗೆ? ಹೇಳಿ ಅಲಚ್ಚಿ ಹುಡ್ಕದ. “ಹೀಗೆ ಹೋಗಿ ನಮಗೆ ಸಿಂಹನದ ವಂದ್ ಸಲ್ವ ಹಾಲ ತಕಂಡ ಬಾ” ಸಿಂಹದ ಹಾಲು, ಕರಡಿಹಾಲು ಒಟ್ಟು ತರತ. ಕಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಂದ್ ಮುಗಿಸ್ತ.

“ಅವ ಯಾವದರಿಂದಲೂ ಸಾವುದಿಲ್ಲ” ಹೇಳಿ, ಅವ್ವ ಕಲ್ಕುಟ್ ಬಾವಿಲ್ ಹೊತಾಕತ್ತು, ಹೊತಾಕ್ ಕೂಡ್ಲ ಅವ ಯೇನ ಮಾಡ್ತ? ಅವ ಸತ್ಯದಲ್ಲ ಇದ್ದವ, ಸಾವುದೆಲ್ಲ, ಬರಬೇಕಾರ ವಂದ್ ಕೊಡಪಾನ ತುಂಬ ನಾಣಿಯ ಹೊತ್ಕಂಬಂದ. ಹೊತ್ಕಂಬಂದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ರಾಜ್ ಕೂಡೆ ಕೊಟ್ಟ.

ಅಗೆ ಇದ್ರಲ್ಲೂ ಸಾಯಲೆಲ್ಲ; ಇವ ನಾಣಿ ಹೊತ್ಕಂಬಂದ. “ಯೆಟ್ ಅದ್ಯೊ ಯಾರ ಬಲ... ಅಲ್ಲಿ ತಾವೆ ಹೋಗವಾ ಬಾವಿಗೆ...” ಹೇಳಿ, ಹೇಳಕಂತಿ ಅರಸೂವೆ ಬಾವಿ ಗುದ್ದತ. ಗುದ್ದದ ಅಂತ್ರ ಅವ ಬರಬೇಕಾರ ದುಡ್ಡೆಯಲ್ಲ, ಯೇನಿಲ್ಲ... ಸತ್ತೇಹೋದ. ತೇಲಾಡ್ತ ಬತ್ತ. ಆಗ ಬರಬೇಕಾರ ಸತ್ಯದಲ್ ಇದ್ದರಿಂದ ಇವಗ್ ಸಾವೆಲ್ಲ; ಅವನ ದುಡ್ಡೂ ಇವಗೆ ಆಯ್ತು.

ಅಗ್ ಈ ಹುಡ್ಡ ಆಳಕಾಳನ್ನ ಗೈಶಕಂತ ಇದ್ದಿದ, ಆಗ್ ಈ ಅರಣ್ಯದಗಿದ್ದ ಅರಸು ಹುಡ್ಡ, ಪರ್ದಾನಿ ಹುಡ್ಡನೂವ ಇಲ್ಲಿಗಾಗ್ ಬಂದ್ರು. ಬಂದಿ, “ಆಹಾ ಹುಡಗಾ, ಇದೇನಿದ್ ಮುಳ್ಳನವೋ” ಕೇಳಿದ್ರು ಅಣ್ಣ. “ಸ್ವಾಮೀ, ಈ ಅರ್ಸತನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಅರಸೂ ನನ್ನನ್ನ ಕೊಲೆ ಮಾಡಬೇಕಂತಾ ಮಾಡಿದ್ದ ಪಾಪಕ್ಕಾಗಿ ಅವನೇ ಮುಖ್ಯವಾದ (ಮೋಕ್ಷವಾದ).”

“ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಇದ್ದಿರದ ನಾನು ಇದೆ ಅರಸತಾನ ತೂಗ್ಗುಂಡಿ ಹೋಗಬೇಕಾಯ್ತು.” ಆಗ, “ಇದೇ ಸಂತೋಸದಿಂದ ಅರಸತಾನ ತೂಗ್ಗುಂತೆ ವಳಿ. ನಾವು ಹೋಗತೇವೆ.” ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕಿದೆ, ಹೋಗತಾ ಹೋಗುವಳದ್ದು ಯೆರಡೂ ಜನ. ಕೂಡಿ ಹೋಗಬೇಕಿದೆ ವಂದ್ ಹುಡ್ಗ ಪರಮೇಸ್ವರನ ಜಾನ ಮಾಡ್ತ ಇದ್ದಿದ್ದ. “ಹುಡಗಾ, ಯೆಲ್ಲಿಗ್ ಹೋಗತಿ?” ಕೇಳದ್ದು, ಇವರೂ ಹೋದರು. “ಆಹಾ ಸ್ವಾಮೀ, ನಾನ?” ಕೇಳ್ತ. “ನಾನು ಯೇಳ ಸಂದ್ರದಾಚೆ ಚಿತ್ರಮಾಲಿಯ ತರಬೇಕೆಂದ ಹೋಗತೇನೆ...”

“ಅದ್ಯೆಂತಕೆ?”

“ಅದಟ್ಟೆಯೊ ಸ್ವಾಮೀ? ನನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಅವನಿಗೆ ಯೆರಡ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನ ತಂದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕಂತ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.” ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ (ಪರಮಾತ್ಮನ), “ಅದು ಹೋಗುದಂದ್ರೆ ಸಾಮಾನ್ಯಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಯೆಲೆಯೆಲೆಗೊಂದ್ ರಕ್ಷಸರವರೆ, ಮೇಲ್ತಾಗ್ ಅದ್ಯೆ ಮಾಸೇನ್ನ ಕಾವಲದೆ.”

“ಹಾಂಗಾದ್ರೆ? ಹ್ಯೇಂಗೆ ಹೋಗಬೇಕು?”

“ಇಲ್ಲಿ ನಾ ಹೇಗ್ ಹೋಗಬೇಕು ಕೇಳ್ತಲ್ಲ. ಪರಮೇಸ್ವರನ ಜಾನ ಮಾಡ್ತ ಇದ್ದಲ್ಲ. ಅದಕಾಗಿ ಅವನೆ ಬಂದ್ ಹೇಳ್ತಾನೆ.” ಆಗ ಇವು ಮಾಯಾಗೋದ್ದು.

ಕಣ್ಣೆ ಯಾರೂ ಕಾಣುದೆಲ್ಲ. ಅಗಿವ ದುಕ್ಕ ಮಾಡ್ತವಳಿತ ವಳ್ಳ. ಅಂತ್ರ ಅಶಿರಿ ಕಿಟ್ಟ ಸ್ವಾಮಿಯು ಗರಡಹೇರಿ ಅಲ್ಲಿಗಾಸ್ ಬಂದ. ಆಗ ಬಂದ್ಕುಂದ್ ಕೇಳ್ತ, “ಆಹಾ! ಹುಡ್ಗ ದುಕ್ಕ ಮಾಡತಾ ಯಾಕ್ ಕುಂತಿದೆ?” ಕೇಳ್ತ. “ಆ ಹೂಂಗೆ ತರುಕ್ ತಾನು ಹೋಗಬೇಕು ಮಾಡಿದೆ” ಅಂತ.

“ನೀನು ಐದ್ ವರ್ಸನ ಹುಡ್ಗಾ; ಆ ಹೂಂಗೆ ತರುಕ ಹೋಗೊಂದ್ ಹೌದೊ?”

“ಆಹಾ ಸ್ವಾಮಿ! ನಾನು ಐದ್ ವರ್ಸ ಅಲ್ಲದೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ವಲಿಸಿ, ಯಾವ ಪ್ರಾಯಕೆ ತರುದು ಸ್ವಾಮಿ? ನಿಮ್ಮ ಅನುಗ್ರವೇ ಇದ್ರೆ ತಾನ್ ಹೋಗತೇನೆ.”

ಆಗ, “ಹೋಗುದಿದ್ರೆ ತಾನು ಹೇರುವ ವಾಹನವನ್ನು ಕೊಡುತೇನೆ. ನೀನು ಹೋಗಬವದು.” ಆಗ ಆ ಗರಡನನ್ನ ಕೊಟ್ಟಿ ಅವರು ಮಾಯವಾಗುವವರಾದರು.

“ಆಹಾ ಗರಡಾ; ನಾವಿನ್ನ ಆ ಶಂಕೆರಾಣಿ ರಾಜಕೆ ಹೋಗವಾ.” ಅಲ್ಲಿಗಾಗಿ ಗರಡನ್ನ ಹತ್ತಿ ಹೋಗವಂತವನಾದ. ಹೋಗಿ, ಆ ರಾಜಿದಲ್ಲಿ ಇಳಿವಂತವನಾದ. ಅಲ್ಲಿ ದೂರಿದಾ ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಯೆಲೆಯೆಲೆಗೊಂದ್ ರಕ್ಷಸರವರೆ; ದೋರಿದ ಕಾಣತದೆ. ಆಗ ಹೆದರತೆ ಹೆದರತೆ ಹೋಗವಂತವನಾದ. ಇಳ್ಳ... ಹೋದ ಮುಂದೆ.

ಹಿಂದೆ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡುವರಿಗೆ ಮಾಶೇಶನ ಕಾವಲದೆ. ಹಿಂದೆ ವಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ಬಂದವನೆ ಆಗ, “ಆಹಾ ಗರಡಾ! ಮಾಶೇಶನ ಬಾದೆಗಾಗಿ ಹೆದರಿ ಹಿಂದೆ ಬಂದಿದೆ.”

“ಆಹಾ ಹುಡುಗಾ! ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆದರಬೇಡ. ಮಾಶೇಶ ಅಂದರೆ ನನಗೆ ಬಾರಿ ಆನಂದ.”
ಅಲ್ಲಿಗಾಗಿ ಗರಡವನ್ನು ಕೂಡಿ ಹೋಗುವವರಾದರು.

ಆಗ ಮಾಶೇಶನು ಗರಡನ ಅಬ್ರಾಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತದಾಯ್ತು.
ಆಗ ಆ ರಕ್ತಸರನ್ನು ಬಾಣದಿಂದ ವಜ್ರಬ್ಬರನ್ನು ಹೊಡೆದಿಟ್ಟು ಹಣ್ಣು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು
ಬಿಟ್ಟಿದ. (ವಡತಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಲ್ಲ?) ಆಗ, “ನೀನು ವಡತಿಗಾಗಿ ತಿಳಿಸು. ನೋಡು... ನಮ್ಮ
ರಾಜನನ್ನು ಪೂರಾ ನಾಶ ಮಾಡಿದ.” ಸುರಗಿ, ಸಾವಂತಿ, ಜೂಜಿ, ಜಾಜಿ, ಕಸ್ತೂರಿ, ಮಲ್ಲಿ,
ದಾಳಿಂಬ... ಹೀಗಿದ್ದ ರಾಶಿಗಿಡ ಇರ್ತದೆ. ಅಟ್ಟೂ ಗಿಡ ಕೊಚ್ಚಿ ರಾಶಿ ಮಾಡ್ತನೆ. ಅದ್ದೇ
ಮಾಯ್ತು ನಿಂದ್ರೆ ಬರವವ ಕೃಷ್ಣನೇಯ.

ಆಗ ಆ ರಾಕಸ್ತ ಹೋಗಿ ಶಂಕೆರಾಣಿಗೆ ಏಳ್ಳವಂತವನಾದ (ಹೋಗು), “ಅಮ್ಮಾ,
ನಿಮಗಾದ್ರೂ ಯೇನ ಮಾಯ್ತು ನಿಂದ್ರೆ ಬಿಡ್ ಹೋಯ್ತು. ಅಂದ್ರೆ ಯಾವದೊ ವಂದ್
ರಾಟ್ಟಿದ ವಂದ್ ಹುಡ್ಡ ನಮ್ಮವರೆಲ್ಲ ಪೂರಾ ಕೊಂದೊ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾಜಿ, ಜೂಜಿ,
ಕಸ್ತೂರಿ, ಮಲ್ಲಿ, ದಾಳಿಂಬ ಅಟ್ಟೂ ನಾಸಮಾಡಿ ಚಿತ್ರಾಂಗಿ ಹೂವನ್ನು ಕೊಯ್ತು. ಗರಡ ಹೇರಿ
ಬಂದಿದಾನೆ.”

ಆಗ ಆ ಹುಡುಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರುವಂತವಳಾದಳು. ಬರತೆ... ಬರತೆ ಇರವಾಗೆ, “ನೀ
ಯಾರು? ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನು? ನಿಲ್ಲು; ಯಾರು ಅಂತ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಾ.”

ಆಗ ಅದ್ದೇ ಅವಗೆ ಲಡಾಯಿ ಬೀಳದೆ. ಲಡಾಯಿ ಬೀಳಬೇಕಿದ್ರೆ ಇವ ಅಸ್ತ ಬಿಡತ.
ಬಿಡಬೇಕಿದ್ರೆ ಅವನದು ಇದಕ್ಕೆ ತಾಗುದಿಲ್ಲ; ಇದರದು ಅವಗೆ ತಾಗುದಿಲ್ಲ.

ಆಗ ಇವನ ಇದ್ದಂತಾ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡ್ತು. ಅದು, “ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಹತ್ರ
ಯುದ್ಧ ಮಾಡ್ತು ಸರ್ವ ತಪ್ಪು” ಹೇಳಿ ತಾನು ಇದ್ದಂತಾ ಪಟವನ್ನು ಇಟ್ಟು, “ನಿಮ್ಮನ್ ತಾನು
ನಗ್ಗವನ್ನು ಆಗತೆನೆ” ಹೇಳತಾ ಇರಬೇಕಿದ್ರೆ, ಪರಮಾತ್ಮ ಹೋಗತಾ ಕೃಷ್ಣ.

“ಆಹಾ ಹುಡುಗಾ! ಅದಾದ್ರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಣ್ಣಲ್ಲ. ನಿನ್ನೆಲ್ಲೆ ಬಂದು ಸರಣಾಗತ ಆದದ್ದು
ವಂದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಇದರಿಂದೆ ವಿನಾ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ. ಯೇಗ್ ಅವ ನಗ್ಗ ಆಗಬೇಕು ಅಂತ
ಹೇಳತಿದಿಯಲ್ಲವೋ? ನಿನ್ನ ಅಬಪ್ರಾಯವೇನು?”

“ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ; ನಿಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹ ಇದ್ರೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ” ಹೇಳ್ದ ಅವ. ಆಗ ಆ ಪರಮಾತ್ಮ ಅಲ್ಲೆ
ನಗ್ಗ ಮಾಡಿ, ಹೂಂಗೆ ಮಾಲಿಹಾಕಿ ಮನಿಗ್ ಬತ್ತು.

ಬಂದಿ, “ತಂದೆ, ನಾನು ಹೋಗಿ ಚಿತ್ರಾಂಗಿ ಹೂವ್ ತಂದಿ... ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣ ಬರಬೇಕಂತಾ
ಪರಮೇಸ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದೇ ಹೊರ್ತು ಅವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ವಂದ್
ಹುಡುಗಿನ್ನ ನಗ್ಗಾಗಿ ಬಂದಿದೇನೆ.” ಹೂವನ್ನು ತಂದು ಕಣ್ಣೆಲೆ ಇಟ್ಟೂಡ್ಡೆ ಕಣ್ ಬರ್ತದೆ
ಅವನಿಗೆ. ಆಗ ಮನತಾನವಾಗಿ ಚಲಿತಾಗಿ ವಳ್ಳು ಅವರು.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಕಳೆ ತಪ್ಪಿ = ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿ, ಇಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರ (ತಪ್ಪಿತು)

ಕಯ = ಕಾಯ, ಜೀವದ ಕಾಯಿ

ಪೆಟ್ಟಿಗೆ = ಪಟಿಗೆ, ಕೂಡಲೆ

ಗುಧ್ಧತ = ಹಾರುತ್ತಾನೆ

ಅಂತ್ರ = ಅನಂತರ

ಇದಿಂದ = ಕಾರಣದಿಂದ, ಇದ್ದುದರಿಂದ; ಯಾವ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯ

ಚಿತ್ರಮಾಲೆ = ಚಿತ್ರಕುಸುಮಾಲೆ

ಹೂ = ಇಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ರಾಂಗಿ ಹೂ

ಅದಟ್ಟೆಯೋ? = ಅದು ಅಷ್ಟೇಯೋ?

ದೋರಿಂದ = ದೂರದಿಂದ

■ ಹೇಳಿದವರು: ದಿ. ಜಟ್ಟಿ ಪರಮೇಶ್ವರ ಮುಕ್ತಿ, ಹೊಲನಗದ್ದೆ.

೮. ಓಲೆ ಭಾಗ್ಯ

ರೌಳಿದಾಸನ ಮಗ ಕನಕದಾಸ; ಮಗನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲ ಕಲಿಸಿ ನಿಪುಣ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ; ಯೋಗ್ಯಾದ ನಗ್ಗ ಮಾಡು ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೇತ್ನಪಟ್ಟಿ ಪರದಾನಿ ಹುಡಗಿಯ ನಂಟಸ್ತನ ಮಾಡಿ ನಗ್ಗಾಯ್ತು. ಒಂದೇ ಹುಡುಗಿ, ಪರದಾನಿ ತಮ್ಮ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಇದ್ದ. ಮೂರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು.

ಅಪ್ಪನ ಮನಿಗೆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪರದಾನಿ ಹಿಂಡ್ತಿ, “ಯೆರಡ ಮೂರ್ ವರ್ಸಾಯ್ತು ಅಳಿಯನೂ ಬರುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ದಿನ(ಮಗಳ) ಕರೂದಾಯ್ತು?” ಅಂತ. “ಚಲೋ ಅವೆ ಕಳೆ ಕೊಡುಕ್ ತಯಾರಿಲ್ಲ ಬರುದಿನ ಬರಲಿ” ಅಂದ ಪರದಾನಿ. ಪರದಾನಿ ತಮ್ಮನ ಮಕ್ಕಳು ಪಾಯ ಹಾಕಿದರು. “ಭಾವನ ಮನಿಗ್ ಹೋಗಿ ಶಿಕಾರಿಗ್ ಕರಕಂಡ್ ಹೋಗ್ತೇವೆ. ಸಂಜೆ ಮುಂದೆ, ಬೇರೆ ಆಳ ಕೊಟ್ಟು ರಥದ ಮೇನೆ ಹುಡುಗಿ ತರೂದು. ಬೆಳಗಾ ಮುಂಚೆ ಅವಳ ತಿರಗಿ ಕಳಿಸೂದು” ಅಂದರು. ವಂಬತ್ ತಾಸಿಗೆ ಬಂದು, “ಶಿಕಾರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು” ಹೇಳಿ ಬಂದರು. ಭಾವ ಉಪಚಾರ ಮಾಡ್ಲೆ. ಅಡವಿಗೆ ಹೋದ್ರು.

ಮನಿಯಲಿ ಅಪ್ಪ ರಥ ತಕ್ಕೊಂಡು ಹುಡುಗಿ ಕರಕಂಡ್ ಹೋಗುಕೆ ಬಂದ. ಕಾಳಿದಾಸನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು, “ಸೊಸಿಯ ರಾತ್ರಿ ಬೆಳಗುವಳಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸ್ತೇವೆ. ಸೊಸಿಯ ಇವತ್ತು ಕಳಿಸಿ. ಮಗಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬಾರದು” ಅಂದರು.

ಅಡವಿಲಿ ಪಾಣಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಹೊಡೀಲಿಕ್ಕೆ ಅಡವೀಲಿ ಮಲಗಿದರು. ವಿಚಾರ ಏನು ಬಂತು ಕನಕದಾಸಗೆ, ಜೊತೇಲಿ ಮನಗುವಾಗ? ಅಡವೀಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನಗು ಹೊತ್ತು ಬಂತು, “ಸೀದಾ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು” ಹೇಳಿ ಬಂದ. ತಾಯಿ ಬಿಸಿ ನೀರು ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡದೆ, “ಹೆರಗೆ ಕಳಿಸಬಾರ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋಗಿದ್ದ; ಹೆರಗೆ ಕಳಿಸಿದರು. “ಗುಂಡು ಹೊಡೆವೆ” ಹೇಳಿದ್ದ.

ಹೆಂಡತಿ ಸಲುವಾಗಿ ಹೇಳದೆ ಸ್ವಪ್ನ ಬಿತ್ತು. “ತಾಯಿ-ತಂದೆ ಬಾವಿಗ್ ಬಿದು” ಹೇಳಿ, “ನಿಲ್ಲಕಿಲ್ಲ, ಹೋಗ್” ಹೇಳ್ತೆ. “ಬೆಳಗಾ ಮುಂಚೆ ನೀವು ಅಡವಿಲಿ ಚೌಕತಿ ಮಾಡಿ” ಹೇಳಿ, ಒಬ್ಬನೇ ಮನೆಗೆ ಬಂದ; ಮೀವೂಕೆ ಹೋದ. “ಹೆಂಡತಿ ಕಳಿಸಿ ಕೊಡಿ...” ಹೇಳ್ತೆ. ತಾಯಿ “ಯಾಕೆ ಹೆಂಡ್ತಿ?” ಕೇಳಿತು. “ಎಲ್ಲ ಸಮ ಮಾಡ್ತಿ” ಅಂತು. “ಹೆಂಡತಿ ಯಾಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲಾ?” “ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಲಿ ಬಿಡತಾರೋ? ಅಪ್ಪ ಕರಕಂಡ್ ಹೋದ್ಯಾ” ಹೇಳ್ತು. “ತಾಯಿ-ತಂದೆ ಯಾಕೆ ಕಳಿಸಿಲ್ಲ ಹೇಳಿ ಅಪವಾದ ತಪ್ಪಿತು” ಹೇಳಿ ಮನಗಿದನು. ಅವ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ, “ಜೊತೆ ಮನಗಬೇಕು ಅಂದಿ ಬಂದೆ. ಕಾರಣದಿಂದ ಹೋಗಿದು” ಹೇಳಿ ಯೇಕದಮ್ಮ (ಕೂಡಲೇ) ಅತ್ತೆ ಮನೆ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟ.

ಯೇಳ ಜನ ಪೊಲೀಸರ ಪಾರ ಮಾಳಿಗೆ ಮೇನೆ ಮನಗಿದೆ. ಸದ್ ಮಾಡಿದರೆ ಬಾರ್ ಮಾಡೂದೇ ಹುಕುಮದೆ. ಬೆಟ್ಟೆ ಹೊಡೆದು ಮನಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ. ಜುಗಿಬೇಕಂದಿ ವಿಚಾರ ಹಾಕ್ದ. ಸರ್ಪ ಇಲಿ ಬಾಯೊಳಗೆ ನುಂಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ಬಾಲ ಬಿಟ್ಟು ಪೌಳಿ ಮೇನೆ, ತಾಮ್ರ ಹೊಡ್ಡಿ ಮೇನೆ ಎಳ ಸಾರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟದೆ. ಬಾಲ ಹಿಡಿದು ಹತ್ತಿ ಮೇನೆ ಪ್ರವೇಸ ಮಾಡಿದ. ತಗಡ ಕಳಚಿ ಒಳ್ಳೆ ಗುದಕದ.

ಒಬ್ಬಳೇ ಸುಮ್ಮೆ ಮನ್ನದೆ. ತಲೆ ಹಿಂಬದಿ ಕುಳಿತಕೊಂಡ. ಹಗೂರಕೆ ಊಬಿದ ಕಿವಿವಳಗೆ. ಎದ್ದು, “ಯಾರು? ಯಾರು?” ಕೇಳಿತು. ಅಪ್ಪಗೆ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು. “ಗುಂಡು ಹಾಕಿ” ಅಂದ್ಯೆ. “ನಮ್ಮನೆಯವರೇ” ಅಂತು. ಅವ, “ರಾತ್ರಿ ನಿಮ್ಮ ಮನಿಗ್ ಬಂದದ್ದೆ ಗುಂಡ್ ಹೊಡೆದೆ. ನಾ ಬಂದ್ಲೇ ತಪ್ಪಾಯ್ಲೋ?” ಕೇಳಿದ. “ಯಾವ ರಸ್ತೆಂದ ಬಂದ್ತಿ?” “ಬಂದೂಕಲ್ ಹೊಡೆದರೆ ನನ್ನ ಪರಿಣಾಮ ಏನು? ಜಾಗ ತೋರಿ” ಅಂತು. “ಹಗ್ಗ ತುಂಡು ನೋಡು” ಅಂದ. “ಸರ್ಪ!” ಗುಲ್ ಬಿತ್ತು. “ಏನು?” ಸರ್ಪ ಹೊಡೆದು ಕೆಡಗಿದ್ದು. ಗಾಯವೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಅದು ಕೇಳ್ತು, “ನೀವು ಹಾಕಿದ ಕಾಲ್ ಮೆಟ್ಟು ನಾನು. ನೀವು ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುಕಾಗ್ಲಿಲ್ಲ. ಮನಿಲ್ ಬಂದ್ತಿ. ಹೀನಾಯದ ವಿಚಾರ್ ಮಾಡ್ ಇಲ್ ಬಂದ್ತಿ. ಅದೇ ಇಷ್ಟ್ ಮೋಹ ಮಾಡದಲ್ಲ. ಈ ಮೋಹ ಕುಲದೇವರ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದರೆ ಚಲೋ ಹಾದಿ ಆದೀತು” ಅಂತು. ಹಿಂಡ್ತಿ ಕಾಲ ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಂದೇ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದು ಮನಿ ಬಿಟ್ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟ.

- ಅಡವಿಗೆ. ಅದು ಮನಿಗೆ ಬಂತು; ಗಂಡಿಲ್ಲ. ಕುಲದೇವರ ಕೋಣೆಯ ಒಳಗೆ ಮನಗಿತು. ಕನಕದಾಸ ಅಡವಿ ಮರ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಕಾಡಪತ್ರಿ ಮರ ಏನ ಹೇಳಾನೆ? “ರಾಮ ರಾಮ” ಅಂದ ಹೇಳಾನೆ.

ಕಾಡು ಪತ್ರಿ ಮರದೊಳಗೆ ಕಾಡ ಪಿಶಾಚಿ ಉಂಟು. “ನಿನಗೆ ಪಿಶಾಚಿ ಅಂಟಿಸಿ ಊರನೆ ಬಿಡಿಸುವೆ” ಅಂತು. “ರಾಮ ಕಂಡರೆ ನೂಕ ಬಿಡುವೆ”. “ರಾಮ ದೇವರು ಬೆಟ್ಟಯಾಗುವರೊ ಕೇಳು” ಅಂತು. “ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ” ಅಂದ. ಸೀದಾ ಹೋಗಿ ಹನುಮಂತಗೆ ಬೆಟ್ಟಿಯಾಯ್ತು. ಹನುಮಂತ ರಾಮಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾದ. “ನಿಮ್ಮ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಒಬ್ಬ ಕಾಡಪಿಶಾಚಿ ಹೀಗೀಗ ಹೇಳಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದೆ. ಮುಕ್ಯಾಲ್ ಗಳಿಗೇಲಿ ಉರು ಬಿಡಿಸತದೆ, ದರ್ಸನಾಗದಿರೆ” ಅಂದ. “ಬತ್ಯ...” ರಾಮ, “ಹೋಗು” ಅಂದಿ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ. ಭಾವಾಜಿ ರೂಪದಿಂದ ಬತ್ಯ ರಾಮ. ಕನಕದಾಸ “ಬಾವಾಜಿ” ಅಂತ ಹೇಳಿ ‘ಸುಳ್ಳು’ ಅಂತ ತಿಳಿದ.

ಮತ್ತೆ ಬಂದ, “ರಾಮ ರಾಮ ರಾಮ” ಅಂದ್ಯ. “ರಾಮ ಸಿಕ್ಕನೋ ಇಲ್ಲೋ ನಿನ್ನೆ?” ಕೇಳಿತು. “ಬಾವಾಜಿ ಬಂದಿದ್ದ ಅವರೇ ರಾಮ ದೇವರೋ ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ.” ರಾಮನ ಹತ್ತರ ನಾರದ ಕೇಳಿದ, “ದರ್ಸನಾತಿ?” “ಆಗೂದು” ಅಂದ ರಾಮ.

ಅದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ನಿಂತ ರಾಮ. ರಾಮ ಬೇಡುವವನ ವೇಸದಲ್ಲಿ ಬರತಾನೆ, ಕನಕದಾಸ ನೋಡಾನೆ, “ರಾಮ ಅಲ್ಲ. ಸುಳ್ಳು...” ಅಂದಿ ರಾಮ ಜಪ ಮಾಡಿದ. ರಾಮ “ಗುತ್ತಾಗು ಹಂಗಿಲ್ಲ” ಹೇಳಿ, ನಿಜರೂಪ ತಾಳಿದರು. ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ, “ಯಾಕೆ ಬಂದೆ? ಏನು ಕಷ್ಟ...” ಕೇಳಿ ಅಂದ. “ಅದರ ಓಲೆಭಾಗ್ಯ ಇರುದಕಾಗಿ ನೀನು ಬದ್ಧಿ ಬಂದೆ. ಇಲ್ಲ ಸಾಯ್ತಿದ್ದೆ. ಅದು ಮಹಾಪತವ್ರತೆ. ಪಾದ ಹಿಡಿದ ಬಂದೆಯೆಲ್ಲೋ ನೀನು? ನಾ ನಿನಗೆ ಸಿಕ್ಕತಿದೋ? ಯಾವ ರೀತೀಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದೆ ಮೊದಲಿನ ರೀತೀಲೇ ಉಳೀಬೇಕು” ಅಂದ್ಯ, “ಸಿಟ್ಟು ಬಿಡು, ಅಂತ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದ್ಯಾನ ಮಾಡು” ಅಂದ, “ಸುಖದಿಂದುಳಿ” ಅಂದ.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಪಾಯ = ಇಲ್ಲಿ ಉಪಾಯ

ಪಾರ = ಪಹರೆ

ಬೆಟ್ಟೆ = ಬ್ಯಾಟರಿ

■ ಹೇಳಿದವರು: ಶ್ರೀ ಜೋಗಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ನಾಯ್ಕ, ಬಾವಿಕೇರಿ;

ಹೇಳಿಸಿ ಬರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಶ್ರೀ ಡಾ. ಜಿ. ಆರ್. ಭಟ್ಟರ ಅಗನೂರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ.

೬. ಶಾಪ ಪರಿಹಾರ

ರಾಜನಿಗೊಂದ್ ಹುಡುಗ, ಪರದಾನಿಗೊಂದ್ ಹುಡುಗ ಬೇಕಾದ್ ಬರಸರ ಅಭ್ಯಾಸ, ಬೇಕಾದ್ ಕಲಿತರು. ತಾಯಿ-ತಂದೆ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲ ಬಂದಿತ್ತು. ಒಂದಿನ ಪೇಟೆ ತಿರುಗಿ ಬರುವರೆಗೆ ಅರಸು ಹುಡ್ಗ, ಪರದಾನಿ ಹುಡ್ಗ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡರು. “ನಾವು ತಾಯಿ-ತಂದೆ ಇರಬೇಕಾದ್ರೆ ರಾಜಸ್ತಾನ ನೋಡ್ಕಂಡ್ ಬರಬೇಕು” ಹೇಳ್ ಮಾತಾಡ್ಕಂಡ್ರು. “ತಂದೆ ಹತ್ರ ಕೇಳ್ತೆ.”

ಮನಿಗೆ ಬಂದು, ಉಟ ಮಾಡ್ತು. ತಂದೆ ಕೇಳ್ತು, “ನಿಮ್ಮ ಜೀವ ಇರುವ ತನಕ ರಾಜಸ್ತಾನ ನೋಡ್ಕಬರಬೇಕು. ನಿಮಗೆ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲ...” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು— “ಹೋಗ ಬತ್ಯು.” “ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ...” ಹೇಳಿ ತಂದೆ ಹುಕುಂ ಕೊಟ್ಟ.

ಇಬ್ಬರೂ ತಯಾರಾದರು, ಖರ್ಚಿಗೆ ತಕಂಡಿ ಹೆರಬಿದ್ದರು. ಅಡವಿ ದಾರಿ ಹಿಡ್ಕಂಡು ಹೋತಾರೆ. ಹೋಗಿ ಆಸ್ರಿ - ಉಟಿಲ್ಲ - ಉಣಿಸಿಲ್ಲ ಗೋರಂಬು ಅಡವಿ ವಳಗೆ ವಂದ್ ಮನಿ ಸಿಕ್ಕೂ ಇವರಿಗೆ. ಮನಿ ಯೇಚ್ಚಿ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಕೂತ್ಕಂಡ್ರು— ಇಬ್ಬರೂವ. ರಾಜನ ಹುಡಗ “ಇಷ್ಟ್ ಆಸ್ರಿಗಾರು ಕುಡಿವ ಅಂದ್ರೆ ಯಾರಾರೂ ಈ ಮನಿವಳಗೆ ಕಾಂಬೂದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ ಮನಿಲಿ” - ಹೇಳುವರಿಗೆ ಎರಡು ತಟ್ಟಿವಳಗೆ ಹಾಲು-ಹಣ್ಣು ತನ್ನಾರೆ ಬಂದ್ ಕೂತ್ ಹೋಯ್ತು ಅವರ ಬಳಿಗೆ. ಹಾಲ ಕುಡಿದು, ಹಣ್ಣ ತಿಂದು.

ರಾಜನ ಹುಡಗ ಹೇಳ್ತ- “ಸಾಕಾಗದೇ ನಡೆದು... ನಡೆದು... ಒಂದು ಹಂಡಿ ನೀರಿದ್ರೆ ಮೀಯುಕ್ಕಾತಿತಲ್ಲೋ” ಅಂದಾ. ಅವ್ರ ಹೇಳುರೊಳಗೆ ಎರಡ ಹಂಡಿ ನೀರು ಕಾದ್ಪಿದ್ ಹೋಯ್ತು. ಎರಡು ಜನರು ಸಾನಮಾಡಿದರು. ಮಂಚದ ಮೇನ್ ಕೂತ್ಯು.ಯಣ್ಣದ (ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ) “ಆಸ್ರಿಗಾಯ್ತು, ಸಾನಾಯ್ತು, ಕೂಳಿದ್ಡರೆ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಹಳ ಆನಂದಾತಿತಲ್ಲೋ...” ಅಟ ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಬೆಳ್ಳಿ ಹರಿವಾಣದೊಳಗೆ ಬೇಕಾದ್ ತಯಾರಾಗೋಯ್ತು. ಕೂತ್ಯು; ಉಟ ಮಾಡ್ತು. ಮೊಕತೊಳೆದು ಕುಂತಕಂಡ್ರು. ಆಯ್ತು ಇನ್ನೇನು? “ಮನಿಕೆಳ್ಳಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿ ಹಾಸಿದ್ರೆ ಬಹಳ ಆನಂದಾತಿತ್ತೂ, ನೋಡು” ಪರದಾನಿ ಹುಡಗ, “ನಮ್ಮ ಮನಿಯೆ ಮಾರೆ? ಕೊಡುವವರ್ಯಾರು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಎರಡು ಬದಿ ಎರಡು ತಡಿಹಾಸಿಗೆ ತಯಾರಾಗ್ ಹೋಯ್ತು— ಮಂಚದ ಮೇನೆ ಮನಿಕಂಡ್ರು.

ಬೆಳ್ಳು ಜಾವಕೆ ಪರದಾನಿ ಹುಡಗಗೆ ಸಪ್ಪ ಬಿತ್ತು. “ನಾ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟೆ. ಬೆಳಗಾರುವರಿಗೆ ಜಾಗ್ ಬಿಟ್ ಹೋಗಬೇಕು” ಅಂತು.

ರಾಜನ ಹುಡಗನ್ನ ಎಬ್ಬಿಸಿದ. “ಈಗಿದೀಗ ನಾವು ಎದ್ ಹೋಗಬೇಕು ಅಂದು ಸಪ್ಪ ಬಿತ್ತು ಏಳು.” “ತಡಿಯೊ ಮಾರಾಯ, ರಾತ್ರಿಯದೆ. ಎಬ್ಬಿಸಬೇಡ” ಅಂದ. ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕುಳ್ಳುವರಿಗೆ ಹೆರಗೋಗಿ ಬಂದಿ ತಯಾರಾಗುವರಿಗೆ ಕಾಕಿ ಯೆಲ್ಲ ಕಾಗೆಡಿತ ಬಂತು. ಇವ, “ಏಳು ಹೋಗ್ತು” ಅಂದ.

ಎಬ್ಬಿಸಿಕಂಡಿ ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದು. ರಾಜನ ಹುಡುಗ ಅರ್ಧ ಪರ್ಲಾಂಗ ಹಿಂದೆ, ಪರದಾನಿ ಹುಡುಗ ಅರ್ಧಪರ್ಲಾಂಗ ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕಿದ್ರೆ ಇವನಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಬದಿಹೋಗಿ ಯಾರೋ ಕರದ ಹಾಗ್ ಆಗ್ ಹೋಯ್ತು- ರಾಜನ ಹುಡುಗನಿಗೆ. ಹಿಂದೆ ತಿರಿಗಿ ನೋಡ್ತೆ; ಸುಟ್ ಬೂದಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ ಬಿಟ್ಟು ಇವ. ಇವರಿಗಲ್ಲ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿತ್ತಲ್ಲೋ ಅದು ಬಂದು ಅವನಿಗೆ ಜೀವ ಮಾಡಿತು. ಏಳು ಜನ ಅಚ್ಚಕನ್ನೆ, ದೇವಕನ್ನೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಹೇರೀಡ್ ಬಂದು ಜೀವ ಮಾಡ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ನೋಡ್ತೆ- “ಏನ್ ಹೆಣ್ಣು, ಹಿಂದೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ... ಮುಂದೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ.” ಅಂದ. “ಇನ್ನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ...” ಅಂತು.

“ತಾ ಹರ್ಗಿಸ ಹೋಗವನಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟೆ; ಜೀವ ಮಾಡಿದ್ಯಾಕೆ? ನಿನ್ ಬೆನ್ನಹತ್ತಿ ನಾ ಬಂದ್ ಬಿಡ್ತೇನೆ...” ಹಟ ಹಿಡಿದು ಕೂತೆ; ಹೇಳುತ್ತ ಕೇಳುದಿಲ್ಲ.

“ಇವನ ಕೈಲಿ ಶಿಕ್ಕಬಿಡ್ತಲ್ಲ... ಆಗಲಿ” ಅಂತು. ತಂಬೂರಿ ಬುಯ್ಯೆ ಇದು ಆಯ್ತು. “ನಾ ತಪ್ಪುದಿಲ್ಲ. ತಂಬೂರಿ ಬುಯ್ಯೆ ಮಾಡ್ ಕೊಡ್ತೇ”. ಮಂಧ್ಯ ನಿಗರ ತೆಗೆದು, ತಂಬೂರಿ ಮಾಡ್ ಕೊಟ್ಟು. ಹೇಳು ಏನಂತಿ? “ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆಗೆ ರಾತ್ರಿಗೆ ಈ ತಂಬೂರಿ ಬಾರಿಸಬೇಕು” ಅಂತಾ ಹೇಳಿ - ತಂಬೂರಿ ಅವನ್ ಕೈಲಿ ಕೊಟ್ಟು. ಮನಿಗೆ ನಡದ ಬಿಟ್ಟು ಅದು.

ದೇವೇಂದ್ರ ನಿಡ್ಲೆಲ್ ಹೋಗಿ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಂಡ್ ನಾಚ್ ಮಾಡುಕ್ಕೋಯ್ತು. ರಾತ್ರಿಗೆ ಅಲ್ಲೇ ವಳದ. ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆ ರಾತ್ರಿಗೆ ಅವ ತಂಬೂರಿ ಬಾರಿಸದ. ದೇವಲೋಕದಿಂದ ವಂದ್ ಹರಿವಾಣದಲ್ ಯೇನ ಬೇಕೋ ಯಲ್ಲಾ ತಕಂಡಿ ಬಂತು. ಊಟ ಮಾಡಿದ; ಮಾತುಕತಿಯಾಡಿದರು. “ದೇವೇಂದ್ರನಿಡ್ಲೆಲ್ ಹೋಗಿ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಂಡ್ ನಾಚ್ ಮಾಡಬೇಕು. ವಂದ್ ಗಳಿಗೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ದೇವೇಂದ್ರ ಸಾಪ ಕೊಡ್ತೆ” ಹೇಳಿ ಹೋಯ್ತು. ಹೋಯ್ತು ಹೇಳಿ ಬದಿ ಬಂದ.

ದೊಡ್ಡ ಹಾಸರಗಲ್ಲಮೇನೆ ಕೂತ್ಕಂಡಿದ್ದ ಅವ. ವಂದ್ ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಲ್ಲಿ ಇವ ತಂಬೂರಿ ಬಾರಿಸತೆ. ಇವ್ರು ಮಾತೂಕತಿ ಆಡಬೇಕಿದ್ರೆ, ಕಲ್ಲಶಿಲಿಯೊಳಗೆ ನೆಲಮಾಳಿಗಿವಳಗೆ ಒಬ್ಬ ಮುನಿ ತಪಸಿಗೆ ಕೂತಕಂಡಿದ್ದ. ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆ ದಾತ್ರಿ ಇವ ಯೆಲ್ಲ ನೋಡಕಂಡ, “ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ಸ ತಪಸ ಮಾಡದರೂ ನಮ್ಮಿಂದ ಇಂತಾದೆಲ್ಲ ಪಡೂಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವ ಪಡೆದ. ಇವನನ್ನ ಬೆಳಗಾಗ ಮಾತಾಡಿಸಬೇಕು” ಹೇಳಿ ನಿಚ್ಚಯ ಮಾಡ್ತೆ.

ರಾಜನ ಹುಡುಗನಿಡ್ಲೆಲ್ ಬಂದ, “ಹಗಲಿಡೀ ನೀನು ಒಬ್ಬನೇ ಕುಂತ್ಕಬಿಡ್ತೆ. ದಾತ್ರೆ ನೋಡುವರೊಳಗೆ ಹಣ್ ಬಂತು. ಆಶ್ಚಿಯಾಯ್ತು. ನೀನು ಅವಳ ಹೇಗೆ ಕರಿನ್ನೆ?” ಎಂದ ಹೇಳಿ ಇಚಾರ ಮಾಡ್ತೆ. “ಅಯ್ಯೋ ಮುನಿಯೇ, ಇದ್ ವಂದ್ ತಂಬೂರಿ ಇರುಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಸಂಸಾರ ನಡಿತದೇ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಉಪಾಸ ಬೀಳುದೇಯ” ಹೇಳ್ತೆ.

“ಆಗ್ಲಿ, ತಾನೂ ಹನ್ನೆರಡ್ ವರ್ಸ ತಪಸಿಗೆ ಕೂತು ಪಡಿಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮರ್ದಿನ ದಾತ್ರೆಗೆ ನನಗೆ ಈ ತಂಬೂರಿ ಕೊಡತೆಯೋ?” ಕೇಳಿದ ಮುನಿ.

“ಕೊಡಲಿಕಡ್ಡಿಲ್ಲ, ನೀ ಯೇನ್ ಕೊಡತ್ಯಪ್ಪ ನನಗೆ?” “ವಂದ್ ಸೊಟ್ಟಿ ನಾ ಪಡಕೊಂಡಿದ್ದೆ; ಹೋಗು ಅಂದ್ರ ಹೋಗ್ತದೇ, ಹೊಡೆ ಅಂದ್ರ ಹೊಡಿತದೆ. ಅದ್ನ ಕೊಡ್ತೆ” ಅಂದ. ತಂದಿ ಇವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ; ತಂಬೂರಿ ಮುನಿ ಇಟ್ಟುಂಡ.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಸೊಟ್ಟಿ ಹಿಡ್ಕುಂಡ ಹೋದ ಕೆಳಗೆ. ಯತ್ತರ ಕಲ್ ಮೇನ್ ಹೋಗಿ ಕುಂತ ಇವ ಸಂಜಿಯಾಗತ ಬಂತೂ. ಹಸವಾಗೂಕ್ ಸುರುವಾಯ್ತದೆ. ತಂಬೂರಿನೂ ಕೊಟ್ಟಬಿಟ್ಟನೆ. ಸೊಟ್ಟನ ಕೈಲಿ ಹೇಳ್ತ, “ಸೊಟ್ಟ, ನೀ ಹೋಗಿ ತಂಬೂರಿ ವಂದ್ ತರಬೇಕಿತ್ತಲ್ಲ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ” ಅಂದ. ಸೊಟ್ಟ ಅಷ್ಟ್ ಮಾತ ಕೇಳಕಂಡಿ ಮುನಿದ್ದಲ್ಲ ಹೋಯ್ತು.

“ಮುನೀಸ್ವರರೇ, ನಿಮ್ಮ ತಂಬೂರಿ ತಕಂಬಾ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಾರೆ, ಕೊಡಿ!” ಅಂದ. “ಅಯ್ಯ... ತಂಬೂರಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುದಿಲ್ಲ. ಗನಾ ಬಾರಿಸಲಿಲ್ಲ” ಎಂದ, “ಸೊಟ್ಟನ ಕೊಟ್ ತಕಂಡಿದ್ದೆ” ಅಂದ. “ಆಗ ನನ್ನ ಒಡ್ಡು ನೀನಾಗಿದ್ದೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಒಡ್ಡು ಅವಾಗನೆ. ಈಗ ಕೊಡದಿದ್ದೆ ಬಿಡುದಿಲ್ಲ” ಹೇಳತಾನೆ. “ಕೊಡುದಿಲ್ಲ” ಹೇಳ್ತ.

ಗಡ್ಡ ಹಿಡಕಂಡು ತಲಿಮೇನೆ ಎರಡ ಕೊಟ್ಟ, “ಮಾರಾಯಾ... ದಮ್ಮಯ್ಯಕ್ಕು, ತಕಂಡ್ ಹೋಗು” ಅಂದ. ತಂಬೂರಿ ತಕಂಡ, ರಾಜನ ಹುಡಗನ ಹತ್ರ ಕೊಟ್ಟ. ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆ ರಾತ್ರಿಗೆ ತಂಬೂರಿ ಬಾರಿಸಿದ್ದ. ಅಲ್ಲೇನಾಗದೆ ಅಲ್ಲೂ ವಂದ್ ಮುನಿ ತಪ್ಪಸಿಗೆ ಕೂತ್ಕುಂಡಿ ರಾತ್ರಿಗೆ ನೋಡತಾನೆ. “ಹಗಲಿಡೀ ವಬ್ಬ ಕೂತ್ಕುಂಡಿದ್ದ. ಈಗ ದೇವಲೋಕವೇ ಬಂತು” ಅಂತ ಆಚಿಯ್ ಮಾಡ್ತ ಮುನಿ.

ಮುನಿ ಬೆಳಗಾಮುಂದೆ ಮಾಳಿಗಿಂದ ಹೆರಗಬಿದ್ದಿ ಹುಡಗನ ಹತ್ರ ಕೇಳತಾನೆ. “ಹಾಗಾರೆ ದಾತ್ರಿಗೆ ಹೆಣ್ ಬಂದಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿಂದ ಕರಿಸಿದ್ದೆ?” ಹೇಳಿ ಇಚಾರ ಮಾಡತಾನೆ. “ತಂಬೂರಿ ಬಾರಿಸಿದ ಕೂಡ್ ಹೆಣ್ ಬತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಜೀವನ.”

“ಹಾಗಾರೆ, ದಾತ್ರೇ ನನಗೆ ತಂಬೂರಿ ಕೊಡು.”

“ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ, ನೀಯೇನ ಕೊಡ್ತಿ ನನಗೆ?”

“ತಾನು ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ಸ ತಪ್ಪಸಮಾಡಿ ವಂದ್ ಯಿಕ್ಕಿ ಜೋಳ್ಳಿ ಪಡ್ಕುಂಡಿದ್ದೆ. ಜೋಳ್ಳಿ ನಿನಗೆ ಕೊಡತೇನೆ. ತಂಬೂರಿ ಕೊಡು” ಅಂದ. ಕೊಟ್ಟ; ಜೋಳ್ಳಿ ತಕಂಡ. ತಕಂಡ ಹಾಗೆ ತುಂಬಿ ರೊಕ್ಕ ಬರೂದು. ವಂದ್ ಮೈಲಾಚಿ ಹೋಗಿ ಹೊಳಿಬದಿ ಕುಂತಬಿಟ್ಟ. ಸಾಯಂಕಾಲ ಆಯ್ತು - ಸೊಟ್ಟನ ಕೈಲಿ ಹೇಳತಾನೆ, “ತಂಬೂರಿ ತಾ” ಹೇಳ್ತ. ತಂದ ತಂಬೂರಿಯ.

ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆಗೆ ತಂಬೂರಿ ಬಾರಿಸಿದ. ಬಂತು. ದೇವೇಂದ್ರನಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾಚಿ ಮಾಡ್ತು. ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆ ರಾತ್ರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ತಂಬೂರಿ ಬಾರಿಸಿದ. ಮೂರನೆ ಮುನಿ ತಪ್ಪಸಿಗೆ ಕುಂತಿದ್ದೆ. ನೋಡ್ತ. ಇವನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. “ರಾತ್ರಿ ಹೆಣ್ ಬಂದಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿಂದ?” “ತಂಬೂರಿ ಬಾರ್ಸಿದ್ದೆ ಬತ್ತದೆ” ಅಂತ. ತಂಬೂರಿ ವಂದ್ ರಾತ್ರಿಗೆ ಕೊಡಂತ. “ನೀಯೇನ್ ಕೊಡ್ತಿ?” “ಹಗ್ಗ ಕೊಡ್ತೆ ಬಿಗಿ ಅಂದರೆ ಬಿಗಿತದೆ.” ಕೊಟ್ಟ ಹಗ್ಗ ಹಿಡಕಂಡಿ ಬಂದ, ಕುಂತ. ಸಾಯಂಕಾಲ ಕೂಡೆ

ಹಂಬಲಾಯ್ತು. “ಕಟ್ ಬಳ್ಳಿ ಕೂಯ್ಲೊಣ್ಣೆ; ಯೆರಡ ಜನ ತಂಬೂರಿ ತಕಂಡ್ ಬರಬೇಕು” ಹೇಳ್ತೆ. “ಅಯ್ಯು” ಹೇಳಿ ಹೋದರು.

ಮುನಿ ಕೇಳ್ದೆ- “ಹುಕುಂ; ತಂಬೂರಿ ಕೊಡು. ಈಗಿಂದೀಗೆ ಕಟ್ಟಳ್ಳಿ ಕೊಟ್ಟಿ ಇಟ್ಟದ್ದು ಹೇಳು ಒಡೆಯನ ಕೈಲಿ...” “ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳುಕ್ ಬಂದರಲ್ಲ.” “ಚಲೋ ಮಾತಿಂದ ತಂಬೂರಿ ಕೊಡು.” “ಇಲ್ಲದರೆ ಏನ್ ಮಾಡ್ತಿ?” “ಕಟ್ ಹಾಕಿ ತಕಹೋಗದಿರೆ ಸೊಟ್ಟನಲ್ಲ. ಕಟ್ ಬಳ್ಳಿ, ಯೇನ್ ನೋಡ್ತೆ?” ದೊಣ್ಣೆ ಹೊಡೆದು ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ, ‘ಜಲ್ಮವಂದ್ ಬಿಡವ್ವ’ ಅಂದ. ತಂಬೂರಿ ಕೊಟ್ಟ. ‘ಹಗ್ಗ ಬಿಚ್ಚು’ ಅಂದ. ತಂಬೂರಿ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ಕೊಟ್ಟು. ಎದ್ದಿ ನೀಲಕೋಡ ಹಾಗೆ ಬಂದು ಅಸ್ವತ್ತ ಕಟ್ಟಿಮೇಲ್ ಬಂದಿ ಕುಂತ್ಯಂಡ ಇವ. ಅಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಮುಂದೆ ಕಿರಾಣಿ ಅಂಗಡಿ; ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆ ರಾತ್ರಿ ತಂಬೂರಿ ಬಾರಿಸಿದ. ಅಂಗಡಿಶೆಟ್ಟಿ ನೆಕ್ಕ ಪತ್ರ ತಕಂಡ್ ಓದುತ್ತ ಇದ್ದ. ತಂಬೂರಿ ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಬೇಕಾದ ತಕಂಡ್ಬಂತು. ಅಂಗಡಿಶೆಟ್ಟಿ ಯೆಲ್ಲ ನೋಡ್ತೆ. “ಅರೆರೆರೆ! ದೇವಲೋಕದ ಹೆಣ್ ಬರಬೇಕಾದ್ರೆ ಎಷ್ಟ ಇರಬೇಕು.” ಬೆಳ್ಳಮುಂಚೆ ಹೊಯ್ಯಿ ಶೆಟ್ಟಿ.

“ಯೆಲ್ಲಾಯ್ಯು? ಯಾವೂರಿಂದ ಬಂದೆ? ಹೆಣ್ ಎಲ್ ಹೋಯ್ಯು? ಹ್ಯಾಂಗ್ ಕರಿಸ್ತೆ ನೀನು?” ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರ ಮಾಡ್ತೆ. “ತಂಬೂರಿ ಬಾರಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಬತ್ತದೆ. ಅಟ್ಟೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬತ್ತದೆ, ಬಾಕಿ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬರೊದಿಲ್ಲ.”

“ತಂಬೂರಿ ವಂದ್ ದಾತ್ರಿಗೆ ಕೊಡತಿಯೋ? ಹೇಗೆ?” “ನೀ ಯೇನ್ ಕೊಡ್ತೆ?” “ಮುಂಚೆ ತಪಸ್ ಮಾಡಿ ವಂದ್ ಮಂಚ ಪಡಕಂಡಿದ್ದೆ. ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಂತ್ಯಂಬಿಟ್ಟೆ ಹಾರಿ ಹೋಗತದೆ. ಅದರ ಕೊಡ್ತೆ ನಾನು” ಅಂದ. ತಂಬೂರಿ ತಕಂಡ್ ಅವ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಂತ. ಇವ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇರೆ ಜಾಗಕ್ ಹೋಗಿ ಸಂಗ್ರಹ ಇಟ್ಟುಂಡಿ ಮನಿಕಂಡ. ಸಾಯಂಕಾಲ, “ಸೊಟ್ಟ, ತಂಬೂರಿ ತಕಂಬಾ” ಅಂದ. ಬಂದ... ಶೆಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಬಂದು, “ಶೆಟ್ಟಿ, ತಂಬೂರಿ ಕೊಡಿ” ಅಂದ. “ಶೇಶೆಶೇ! ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುದಿಲ್ಲ.”

“ಹಾಗೆ ಹೇಳ್ಲಿಕ್ಕೆ ಬರುದಿಲ್ಲ. ತಕಂಡ್ ಹೋಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲ, ಕಂಬಕ್ ಬಿಗಿದ್ ಹಾಕಿ ಹೊಡೆದು ತಂಬೂರಿ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ತು. ಕಟ್ ಬಳ್ಳಿ ಬಿಗಿ...” ಅಂದ. ಹೊಡೆತ ಹೊಡೆಯಿತು. “ತಕಂಡ್ ಹೋಗು” ಅಂದ. “ಕಟ್ ಬಳ್ಳಿ, ಬಿಚ್ ಬಳ್ಳಿ” ಅಂದ.

ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ಕೊಡ್ತು. ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆ ರಾತ್ರಿ ಬಾರಿಸಿದ. ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಬೆಳಗಾಗ ಮನಿಕಂಡ. ಆಲದ ಮರದ ಹಕ್ಕಿ ಆಲದ ಹಣ್ ತಿಂಬೇಕಿದ್ರೆ ಹಕ್ಕಿ ಕೂತ ಬತ್ ಮುರಿದು ಆ ತಂತಿಮೇನೆ ಬಿದ್ ಹೋಯ್ಯು. ತಂತಿ ಬಾರಿಸಿತು- “ಓಣ್...” ಅಂತು. ಅದು ನರ್ತನ ಮಾಡತೆ ಇತ್ತು. ತಯಾರ್ ಮಾಡಿತ್ತು. “ಹರಹರಾ! ಮೋಸಾಯ್ಯು ಸಾಯ್ಲಿ” ಅಂತು. ಅಂತೂ ಬಂದ್ ಹೇಳತದೆ, “ಏನ್ ಆರ ತಾನ ಹಗ್ಗಲಲ್ಲಿ ಬಾರಿಸಿದೆ?”

“ನಾ ಬಾರಸದಲ್ಲ. ಪರಾಮೋಸಿಂದ ಹಕ್ಕಿ ತಿಂಬಾಗ್ ಬಿತ್ತು.” ದೇವೇಂದ್ರನ ಹತ್ರ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ ನಾಚಿ ಮಾಡ್ತು. ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಚಣ ಹೆಚ್ ಕಮ್ಮಿಯಾಯ್ತು.

“ಮೂರ ಖಂಡ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಆಲದ ಮರ ಆಗು” ಹೇಳಿ ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟು ಬೇಡಿಕಂಡು. ಉರಶಾಪ- “ಯಾವ ಮನಶ ಮರ ಕಡಿಸಿ ವಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಹೆಗ್ಗಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಕತಾನೋ ಅವಾಗ ನೀನು ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟುಂಡು ಬಂದ್ ನಾಚ್ ಮಾಡ್ಕಿಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಹೇಳ್ತೆ. “ಆಯ್ತು” ಅಂತು. ರಾಜನ ಹುಡುಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಹೇಳ್ತು- “ದೇವೇಂದ್ರ ಶಾಪಕೊಟ್ಟ. ಎರ ಶಾಪ ಬೇಡ್ಡೆ. ‘ವಂದ್ ದಿನಕೆ ಮನಶ ಮರಕಡಿಸಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದಾಗ ಬಿಡಗಡೆ.’” ಹೋಗಿ ಮೂರ ಖಂಡ ಹೊಲಕೆ ಆಲದ ಮರ ಆಯ್ತು.

“ನಾನು ಏನ್ ತಿಂದಿದ್ದೊ, ಏನ್ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೊ ಯೋಗ್ಯಲ್ಲ. ಕೂಡೂದು...” ಜನರ ವಟ್ಟು ಮಾಡ್ಡೆ. ಮರ ಕಡಿಸ್ಸೇತು ಹೇಳಿ ತಿರಗಿದ. ಪಗಾರ್ ನಿಕ್ಕಿ ಮಾಡಿ ಸಾವು ಜನ ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಬೆಳಗಾಗುತನ ಜನರ ನಿಲಿಸಿದ. ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾಯ್ ಆದ್ರೂ ದಿನ ಕೊಡತೆ. ಸಾಯಂಕಾಲದ ಒಳಗೆ ಕಡಿದು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಸ್ತೆ. ಪಗಾರ ಕೊಟ್ಟ. ಮನಿಗ್ ಹೋದ. ಹನ್ನೆರಡ್ ಗಂಟೆ ಅದು ದೇವೇಂದ್ರನ ಹತ್ರ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿತು. ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆ ರಾತ್ರಿ ತಂಬೂರಿ ಬಾರಸದ. ಬೇಕಾದ್ ತಕಂಡ್ ಕೆಳಗೆ ಬಂತು. “ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಕಾದಿರಿ, ಋಣ ಅದೆ” ಅಂತು.

ಮರದಿನ ಬೇರೆ ಜಾಗದಲ್ ಮನಗಿದ. ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆ ಹಗಲಿಗೆ ಹಾಣಿ ಆಟ ಆಡವ ಹುಡುಗರ ಹಾಣಿಗಂಡೆ ಆವಾಜಾಯ್ತು ಬಿತ್ತು. ಅದು, “ಇಂದೂ ಮೋಸಾಯ್ತು” ಅಂತು, ಬಂತು. “ನಾ ಬಾರಿಸಿದ್ದಲ್ಲ... ಮಕ್ಕಳು ಅಡಬೇಕಿದ್ರೆ ಹಾಣಿಗಂಡೆ ಬಿತ್ತು.” ಹೋಯ್ತು... ದೇವೇಂದ್ರ ಸಾಪ ಕೊಟ್ಟ. “ಮೂರ್ ಕಂಡ್ ಹೊಲಕೆ ಕರಿಶಿಲೆಯಾಗು.” ಮರಸಾಪ ಬೇಡಿತು. “ಕಡಿಸಿ ಸಮುದ್ರಕೆ ಹಾಕಿದರೆ ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಅಂದ. “ಶಿಲೆಯಾಗು...” ಅಂದ. “ಕಡಿಸೂದು ಸಾದ್ಯವೇ? ಹೊರಿಸೂದು ಸಾದ್ಯವೇ?” ಅಂತು ಹೋಯ್ತು. ಕರಿಶಿಲೆಯಾಯ್ತೆ. ಪಚ್ಚಾತ್ತಾವ ಮಾಡಿದ. “ಇಂತಾ ಅವಸ್ಥಿ ಬಂತು. ಪುನಃ ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುದಿಲ್ಲ” ಅಂದ. ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಕಲ್ ಕಡುವಟ್ ಜನ ವಟ್ ಮಾಡಿದ. ಯೆರಡ್ ಸಾವಿರ ಜನ ತಂದು ಕಡಿದರು. ಕಪ್ಪಿಲ್ ಸುರು ಮಾಡರೆ ಚೊಕ್ಕ ಮಾಡಿ ಹೊರಿಸಿದ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಜಿವಳಿಗೆ ನಿಕಾಲಿ. ಹಣ ಅಳೆದು ಕೊಟ್ಟ... ಹೋದ್ರು. ದಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆಗೆ ಬಾರಿಸಿದ, ಬಂತು. “ಸಾಬಾಸ್! ಯಾವ ತಾಯ್ ಹೊಟ್ಟಿಲ್ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೆ?” ಪಚ್ಚಾತ್ತಾವ ಬಿಟ್ಟು. ದೇವೇಂದ್ರನ ಹತ್ರ ನಾಚ್ ಮಾಡಿತು.

ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂತು, “ಜಾವ್” ಅಂದ. ಹೆಬಾನಕೆರಿಗ್ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ಮನಗಿದ್ದ. ಚಂಡಿನಾಟ ಹುಡುಗರ ಚೆಂಡು ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆಗೆ ತಂತಿ ಮೇನೆ ಬಿತ್ತು. “ಟರ್ನ್...” ಅಂತು. “ಮತ್ತೆ ಮೋಸಾಯ್ತು” ಅಂದಿ ಬಂತು. “ಈ ಕಂತನಲ್ ಶಾಪ ಏನ್ ಕೊಡತೋ ತಿಳಿಯ” ಅಂತು. ದೇವೇಂದ್ರ, “ಮೋಸ ಮಾಡೂಕ್ ಹಣ್ಣಿದೆ” ಹೇಳಿ ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟ. “ಸಮುದ್ರದೊಳಗೆ ಬಿಳಿ ಹೊಯ್ಗಿಲಿ ಕರಿ ಹೊಯ್ಗಿಯಾಗಿ ಬೀಳಬೇಕು...” ಸಾವ.

“ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಂಬೂದಲ್ಲ, ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕುದಲ್ಲ. ವಂದ್ ದಿನಕೆ ಕರಿಹೊಯ್ಗಿ ಬೇರೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಬಂತು. “ಬಚಾವ್ ಅಂದ್ರೆ ಈಗ ಸಾದ್ಯಿಲ್ಲ.” “ಅಕೇರಿ ಋಣ...” ಅಂತು. ಕರಿ ಹೊಯ್ಗಿಯಾಗಿ ಬಿತ್ತು. “ಹರಹರ! ದೇವರೆ! ಆಗ ಸುಕದಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಈಗ ಕಷ್ಟ...” ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ

ತಿರುಗಿ ಅಕ್ಕಿ, ಜೋಳ, ರಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸಣ್ಣ ಹೊಡ್ಡು ಬೇಲೇಲ್ ರಾಶಿ ಕೊಟ್ಟು. ತಡಿ ಹೊಡಿಸಿ ಹಾಕಿದ. ಲಕ್ಷಗಟ್ಟೆ ಚೀಲ.

ಬೇಲಿಲಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂತ. ಹಕ್ಕಿ ಗೋಲೆ ಬಂತು. ಗೀಜಗನ ಹಕ್ಕಿ, “ಬುದವಂತ ಹಕ್ಕಿ ಕಲಿ ಸಮುದ್ರ ಬೇಲಿ ಮೇನೆ ತಂದದ್ಯಾಕೋ ಇನ್ನುವರೆಗೆ ಹೀಗಿರಲಿಲ್ಲ” ಅಂದಿ ಕೇಳು. ಬುದವಂತ ಹಕ್ಕಿ ಹೇಳತದೆ. “ರಾಜನ ಹುಡಗಗೆ ಕಷ್ಟ, ಈ ನಮೂನಿ ಹಾಕನೆ ತಿನ್ನಿಕಡ್ಡಿಲ್ಲ. ಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡೂದಾರೆ ತಿನ್ನಿ; ಇಲ್ಲಾರೆ ಮುಟ್ಟುಕಾಗ. ಈ ಸಮುದ್ರ ಒಳಗೆ ಕರಿಹೊಯ್ಲಿಯಾಗಿ ಬೆರಸಬಿದ್ದದೆ. ಅದರೆ ಸಮುದ್ರದಲ್ ಬಿದ್ದಂತಾ ಕರಿಹೊಯ್ಲಿ ಪೂರಾ ರಾಶಿ ಹಾಕತೊ? ಮುಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲ, ಮುಟ್ಟುಕಾಗ” ಅಂತು. “ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಕೋಟಿಗಟ್ಟೆ ಹಕ್ಕಿ ಕರಿಹೊಯ್ಲಿ ಕಚ್ಚಬಂದಿ ಬೇಲಿಗೆ ಹಾಕತ್ತು. ಅವು, “ನಮಗೆ ಏನು ಈಡು” ಹೇಳಿ ಸಂದರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವು. ಕಚ್ಚಬಂದಿ ಬೇಲಿಗೆ ಹಾಕಿರು. ಎರಡನೇ ಬಾರಿ ಕೆಲಹಕ್ಕಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕರಿ ಉಸ್ಸು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಎಲ್ಲ ದಾನ್ನಿ ತಿಂದ ನಿಕಾಲಿ. ದೇವೇಂದ್ರನಿದ್ದಲ್ ನಾಚ್ ಮಾಡಿತು ಅದು. “ಹುಟ್ಟರೆ ಹುಟ್ಟೇಕು, ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕ. ಮೂರ್ ಸಾಪ ಕೊಟ್ಟೆ ಅಂತಾರಲ್ ಬಂದೆ. ಅವನ್ನ ಕರಕಂಬಾ, ಅವನಿಗೇ ನಗ್ಗ ಮಾಡ್ ಕೊಡ್ತೆ” ಅಂದ. ಇವನಿದ್ದಲ್ ಬಂದು, “ದೇವೇಂದ್ರ ನಗ್ಗ ಮಾಡ್ತೆ ಹೇಳವ್ವೆ...” ಅಂತು. “ಜಾವ್...” ಅಂದ. ದೇವೇಂದ್ರ ಮುಂದ್ ಬದಿ ಗಜ್ಜನೆ ಕೂತ್ತು ಮಂಚ. ದೇವೇಂದ್ರ, “ಶಾಬಾಸ್” ಅಂದ. “ಸಿಕುಬಹುದು, ನಿನ್ನಂತವ” ಹೇಳಿ, ತಂಗದಿರ ಕಣ್ ಮುಂತೆ ಅವರಿಗೆ ನಗ್ಗ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದ. ಗಂಡ-ಹೆಣ್ಣಿ ಕೂತರು - “ಜಾವ್...” ಅಂದ ಊರಿಗೆ. ಬಾಗಿಲಲ್ ಬಂತು. ಪರದಾನಿ ಹುಡಗ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

- ಆಸ್ರಿ = ತೃಷೆಗೆ ಪಾನೀಯ ತೃಷೆ ಎಂದೂ ಅರ್ಥವಿದೆ
- ಯಕ್ಕಿ = ಮಾಟದ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದದ್ದು
- ಸೊಟ್ಟೆ = ದೊಣ್ಣೆ
- ಪರಾಮೋಶಿ = ಫರಾಮಶಿ = ಅಜಾಗ್ರತೆ
- ಕಪ್ಪಿ = ಹೊಡೆತ
- ನಿಕಾಲಿ = ಮುಗಿತ
- ಹರ್ಗಿಸ್ = ಖಂಡಿತ, ಎಂದಿಗೂ
- ಹೊಯ್ಲಿ = ಉಸುಕು
- ಕಂತನಲ = ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ
- ಕಂತು = ವಾಯಿದೆ.

■ ಹೇಳಿದವರು: ದಿ. ನಾಗು ಸುಬ್ರಾಯ ಜೋಗೀರ, ನೀಲಕೋಡು, ತಾ. ಹೊನ್ನಾವರ.

೧೦. ಉಳ್ಳವರು, ಇಲ್ಲದವರು

ಸೂರ್ಯಶೇಖರ ರಾಜ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮಂತ್ರಿ. ರಾಜನ ಮಗ ವಬ್ಬ. ರಾಜಂಗೆ ವಯಸ್ಸಾದವ ಹೇಳಿ, ಹುಡುಗನ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿದ. ಹಗಲಿಗೆ ಇರುತುಮ್ಮಣ ಸೆಟ್ ಮುಡಿ. ಅಂಬರದಲಿ ಪಾರ್ವತಿ-ಪರಮೇಶ್ವರರು. ಕೋಡು, ಕೊಳಗ, ಸುರಬಾಣ ಬಿಡಿದ್ಲೊ. ಪಾರ್ವತಿ, "ದೊಡ್ಡವರ ಮನೆ ಮದ್ದೆ ನೋಡ್ಕಂಡ್ ಹೋಪೋ" ಅಂತು. "ಬೇಡ ಹೋಗೊದ್ದೆ. ಬಡವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೊ ಹೊರ್ತು ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆಗೆ ಹೋಪದಲ್ಲ." ಆದ್ರೆ ಪಾರ್ವತಿ ಚಂಡಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋಜೇ ಇಲ್ಲೆ.

ಕಡೆಗೆ, ಬಿಕ್ಕೆ ಬೇಡ್ಕರ ವೇಶದಲಿ ಪಾರ್ವತಿ-ಪರಮೇಶ್ವರರು ಹೋಗಿದ್ಲೊ. ದಿಬ್ಬಣದಲಿ ಲಾಡು ಇಂತಾದ ಹಂಚಿದೊ. "ಯೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದ್ಲಿ..." ಹೇಳಿ ಕೇಳಿವಿಲ್ಲೆ, ಲಾಡನೂ ಹಂಚಿದ್ಲಿಲ್ಲೆ. ಸಟ್ಟುಡಿ ದಿಬ್ಬಾಣದಲ್ಲೂ ಹಾಗೇಯೆ, "ಏಳಿ..." ಹೇಳೊ. ಬಾಳ ಹಾಕೂಲಕ್ ತಯಾರಾತು. ಬೇಡ್ಕವು ಯೆದ್ದಿವೇ ಇಲ್ಲೆ. ವನಕೆ ಹಿಡಕಂಡ್ ಬಂದೊ. ಆಗ ಎದ್ದು ತಿರ್ಗಿ ಹೋದೊ. "ಪಾರ್ವತಿ... ನಾ ಯೇನ್ ಹೇಳಿದ್?" (ಕೇಳ ಪರಮೇಶ್ವರ, ಅಂತರ್ಧಾನವಾದೊ). ಮದ್ದೆ ಮನೆಯಲಿ ಕೋಳ ಮೇಲೆ ಬೆಂಕಿ (ಬಿತ್ತು). ಇವೇ (ಹೀಗ್) ಮಾಡ್ ಹೋದವ್ ಇಯೊ (ಅಲ್ಲಲಿ) ಹುಡ್ಕದೊ, (ಶಿಕ್ಕಿವಿಲ್ಲೆ) (ನೀರ ಚೆಲ್ಲೆ) ಬೆಂಕಿ ನಂದ್ಲೆಂಡೊ.

ತಿಂಗಳ ನಂತ್ರ ಬಡ ಅಜ್ಜಿಮನೆಗೆ ಹೋದೊ. ಹದ್ದೆಂಟ್ ವರ್ಶದ ಹಿಂದೆ ಪಾಗಾರದ ಹತ್ರ ಮಗ ಸತ್ತಿದ್ದ. ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದಿ, "ತಮ, ತಂಗೀ... ಬನ್ನಿ... ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನೆ" ಅಂತು. "ಆಸಿಗೆ ಬೇಕೋ?" ಕೇಳು. "ಬೇಡ" (ಅಂದೊ). "ತಂಗೀ, ನೀನು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡು. ಕೊಡದಲಿ ಅಕ್ಕಿದ್ದು. ದೋಸೆ ಮಾಡು. ಬಾಳ ತತ್ತೆ..." ಹೇಳಿ ಹೋತು. "ಮಿಂಧ್ಯಂಡ್ ಬತ್ತೆ" ಹೇಳಿ ಹೋಗಿ ಕಮಂಡಲ ನೀರ ಈಶ್ವರ ಚಿಮಕ್ಕೆದ. ಬಂಗಾರ್ದ ಹರಿವೆ, ಬಚ್ಚ ಕೊಟ್ಟೆ (ಆತು).

ವಳ್ ಹೋಪಾಗ ಕಮಂಡಲ ನೀರ ಚಿಮಕ್ಕೆಸಿದ, ದೇವರು. ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಾತು. ಪಾರ್ವತಿ, "ಕೊಡದಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಇದ್ದದ್ದ ಇಷ್ಟೇ ಇದ್ದು" ಅಂತು. ಈಶ್ವರ, "ಮೂರ ಪಾಲು ಅನ್ನಕ್ಕೆ, ವಂದ್ ಪಾಲು ದೋಸೆಗೆ" ಅಂದ. ಅಜ್ಜಿಮ್ಮ ಗೆದ್ದೆಗ್ ಬಂದು, "ಅತೊ! ಮನ್ನೇ ಇಲ್ಲೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದೇ?" ಹೇಳಿ ಕಾಕಳಿಸ್ತು. ಪಾರ್ವತಿ, "ಅಜ್ಜಿಮ್ಮ..." ಮನೆ ಹುಡುಕ್ತು. "ಬಾರ ಅಜ್ಜಿ..." "ನನ್ನ ಹೆಡಪಂಟೆ ಗುಬ್ಬೆ..." "ಇಲ್ಲೇ ಬಾ ಅಜ್ಜಿ".

"ಬಂಗಾರದ ಹರಿವೆ", ಅಜ್ಜಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಾತು. ಮೂರು ಬಾಳ ಹಾಕೊ. "ಮೂರ್ ಬಾಳ ಹಾಕೂದ್ ಬೇಡ. ಹದ್ದೆಂಟ್ ವರ್ಶದ ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ಮಗ ಸತ್ತ. ವಂದ್ ಎಡೆಯ ಮಗ್ಗ ಹುಗಿದಲಿ ಹೋಗಿ ಇಟ್ಟು ಬತ್ತೆ..." ಹೇಳು. ವಟ್ಟಿಗೇ ಕೊತು ಉಂಡೋ.

ಈಶ್ವರಂಗೆ ಉಂಡಾತು. "ಬಾ ಹೊರಗೆ" ಅಂದ. ಹೊರಗೆ ಅಜ್ಜಿಯ ಕರಕಂಡ್ ಬಂದೊ. ಹರಿವಾಣ ಹಾಕೊ. "ಹುಳ ಶಿಕದ್ರೆ ತಕಂಡ್ ಬಾ" ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟೊ ಹರಿವಾಣವ. ಕರಿಮಣಿಹುಳ ಚೀವಿದ್ದದ್ದು ಶಿಕ್ಕು. ಕಮಂಡಲ ನೀರ ಚಿಮಕ್ಕೆದಾಗ ಹದ್ದೆಂಟ್ ವರ್ಶದ (ಅಜ್ಜಿಯ) ಮಗ! "ಅಜ್ಜಿ... ನಿನ್ನ ಮಗನೋ?" ಕಾಲ್ ಹಿಡಿಕಂಡು ಗೋಳ್ಕಟ್ಟು ಅಜ್ಜಿ. "ಕಷ್ಟ ಕೊಟ್ಟವ ನಾನೇಯ..." "ತೀಡಡ..."

೧೧. ಪಟ್ಟಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಕಥೆ (ವಜ್ರಕುಮಾರ)

ರಾಜಿದ್ದ. ಒಂದು ರಾಜನ ಹೆಂಡ್ತಿ, ಸಂತತಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡ್ತು. ದೇವ್ರು ದಿಂದು ಎಲ್ಲ ತಿದ್ದಿಡಿದು. ದಾನ-ಧರ್ಮ. ಆದದ್ದಾಗಿ - ದೇವ್ರುಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿ ಮಾಡ್ತು. ದೇವರಿಗೆ ಹೋದ್ರು. ಯಾತ್ರಿ ಮಾಡ್ ತಿರ್ಗಿ ಬರವಂತ ಹೊತ್ತಿಗೆ - ತ್ರಾಸಾಗಿ ಅಸ್ವತ್ಕಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ಕುಳಿರು. ಅವನಿಗೆ ಗಾಳಿಂದ ದಿಂಬು (ನಿದ್ರೆ) ಹತ್ತು. ಅವನ ಹಿಂಡತಿ ಕಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿತು. ಈಳಿಮರದ ತುದಿಮೇಲೆ ಆನಿ ಮೆಯ್ಯತಾವೆ. ಗಂಡನ ಎಬ್ಬಿಸಿತು. “ಮನಿಗೆ ಹೋಗ್ತು, ಏಳಿ...” ಹೇಳಿ. ಮನಿಗೆ ಬಂದು. ಬಂದಂತಾ ಹೊತ್ತಲ್ಲಿ ಅದು ಏನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಡ್ತದೆ ಗಂಡನಿಗೆ, “ಎಲ್ಲಾ ನೋಡ್ಕುಂಡಿ ಕಟ್ಟೆ ಮೇನ್ ಏನ್ ನೋಡ್ಡಿ?” - “ತಾಯೇನೂ ನೋಡಿಲ್ಲ” ಅಂದ ರಾಜ.

“ಹಂಗರಿಲ್ಲ...” “ಏನ್ ಹಂಗಾರೆ?” “ಮನಗಂತಾ ಹೊತ್ತಲ್ಲಿ - ಏಳ್ ಆನಿ ಮೇಯ್ತು...” “ಸುಳ್ಳೇ...” ಅಂದ ಅವ. ವಾಟಾಕಾಟ ಬಿತ್ತು ಅವರಿಗೆ. ಹೌದಂತದೆ, ಅಲ್ಲಂತ್ಯಾ. “ಒಂದಾನು ವೇಳ್ತು ಮೆಂದದ್ದೆ ಹೌದಾದ್ರೆ ತನ್ ತಲಿಕಡೂದು. ಯೆಲ್ಲೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ನಿನ್ ತಲಿಕಡೂದು. ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ” ಅಂದ ಅವ. ನಾಲ್ಕು ಆಳ ಕಳಸಿದ ನೋಡೂಕೆ. “ಅಸ್ವತ್ತಿಳಿಕಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ಏಳ ಆನಿ ಮೆಯ್ಯವೋ ಹೇಗೆ? ನೋಡಿ...” ಹೇಳ್ ಕಳಸಕೊಟ್ಟ.

ನೋಡಿದರೆ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಹಾಗೇ ಕಾಣಸತದೆ. ಏಳ ಆನಿ ತುದಿಮೇಲೆ ಈವು. ನಾಕು ಜನ ಮಾತಾಡಿದರು. “ಸಾಕೆ ಸಲಗಿದ ತಾಯಿ, ಸಲಗಿದ ವಡೆಯೆ... ಹಾಗೂ ಪೇಚು, ಹೀಗೂ ಪೇಚು...” ಒಬ್ಬ ಏನಂತ್ಯ, “ಏಳ ಆನಿ ಅಲ್ಲ, ಏಳ ಸರ್ವ ಹೇಳ್ತು” ಅಂದ. ‘ಏಳ ಪಾರಿವಾಳ ಹೇಳ್ತು’ ಅಂದ. ನಾಲ್ಕನೇವ ‘ಗುಬ್ಬಕ್ಕಿ ಹೇಳ್ತು.’ ಒಂದನೇಯವ, “ಒಡತಿ ಸತ್ತರೂ ಬೇಜಾರಿಲ್ಲ. ಒಡೆಯನೇ ಸಾಯಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ಮತ್ತೊಂದ್ ಗಂಡನ ಮಾಡ್ಕುಂಬೂದು. ನಮಗೆ ತ್ರಾಸು” ಹೇಳ್ಕುಂಡಿ, “ಯೇಳ್ ಸರ್ವ ಮೇಯ್ತದೆ ಹೇಳ್ತು” ಅಂದ ಬಂದು. ಹಾದಿ ನೋಡ್ತ ಇದ್ದ ರಾಜ. “ಸತ್ಯಸಗತಿ ಹೇಳಿ ಪಣಬಿದ್ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದು. ನಿರ್ಧಾರಾಗ್ ಹೇಳಿ” ಅಂದ.

“ಯೇಳ್ ಆನಿ ಮೇವದಿಲ್ಲ. ಯೇಳ್ ಸರ್ವ ಮೇಯತವೆ” ಅಂದ. ಸುಳ್ಳು ಹೇಳ್ ಬಿಟ್ಟ. “ತಾನ್ ಉಟ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ರೆ ಇದರ ತಲಿ ಹೊಡೆದು ರಕ್ತ ತರಬೇಕು” ಅಂದಿ ಪೊಲೀಸರ ಹತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟ. ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ಬಿಟ್ಟು ಚಂಡಾಲು.

ಅರಣ್ಣಲ್ಲಿ ಇದರ ಹತ್ರ “ಹಣ್ಣು” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತು. “ತಲಿ ಹೊಡೆರಿ” ಅಂತು. ತಲಿ ಬಗ್ಗಿಸತು. ತಲವಾರೆ ಹೊಡೆವಂತ ಹೊತ್ತಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಯೇನ ಅಂತ್ಯ? “ತಲವಾರಬಾಯ ಮೇನೆ - ಶಿಶು ಆಕಾರದಲ್ ಕಂಡ್ತು.” ತಡಿಸ್ತ ಆಗ ಗರ್ಬಿಣಿ. ವಂದ್ ಜೀವಲ್ಲ, ಯೆರಡ್ ಜೀವ... ನಮಗೆ ಮಹಾಪಾಪ!” ಚಲೋದಾಗ ಹೇಳಿ, ಶಿಡ್ಲ ಅರಗಿದ ಬಾವಿಗೆ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ಬಾವಿ

ವಳಗೆ ದೂಡ್ ಬಿಟ್ಟು. ಹೊತಾಕಿ ಬರಬೇಕಾದ್ರೆ ಹೊನ್ನಿಮರಕೆ ಕಪ್ ಹೊಡ್ಡಿ, ಹೊನ್ನಿರತ್ತ ರಸ ಬಡ್ಡಬಂದು. ಅವು ಉಳದ (ರಾಜ).

ದಿವಸ ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಬಾವಿವಳಗೆ ಹುಡ್ಗ ಹುಟ್ಟು. ಉರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿಗೆ ಶಿಕಾರಿ ಹುಟ್ಟು. ಆವಾಗ ಎಲ್ಲ ಗೌಡಕೊಳ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು— ಜೀವಾದಿಗಳ ಕಾಟ ಹೆಚ್ಚಾಗದ ಅಂದ್ಕಂಡು ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಲ್ಲವ ಬಂದೂಕದವರು ಜೋಪಡಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕದ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳು. ಜೀವಾದಿ ಎಬ್ಬಿಕೊಂಡ ಬರವಂತಾ ಹೊತ್ತಲ್ಲಿ — ಪಟ್ಟಣ್ ಶೆಟ್ಟಿಗೆ, 'ಬಾಲಿಶಿಶು ತೀಡ್ಡ ಹಾಂಗ್ ಆತಿದಲ್ಲ... ಹಕ್ಕಿದನಿಯಲ್ಲ.... ಹುಲಿ, ಕರಡಿ ಗರಜನೆಯಲ್ಲ.'

“ಛಂಡ್ ಉಳಿರಿ...” ಹೇಳಿ ಜಪ್ ಮಾಡ್ಡ. ಎಲ್ಲಾ ಛಂಡಾದ್ದು. ಹೇಳ್ತ, “ಈ ದಿಕ್ಕೊಳಗೆ ಪಕ್ಕಾ ನೋಡಬೇಕು. ಪಕ್ಕಾ ಕಾರಣ ಯೇನು ಹೇಳಿ ಚೌಕನಿ ಮಾಡಿ...” ಅಂದ್ ಹೇಳಿ ಜಾಗ್ರತಿಕೊಟ್ಟ. ಇವು ನೋಡುಕ್ ಹತುದು— ಗಿಡಬಿಡ ಎಲ್ಲ. “ಹಾಳ ಬಾವಿವಳಗೆ ಶಿಶು ತೀಡ್ಡದ...” ಅಂದಿ ಬೊಬ್ಬಿಕೊಟ್ಟು. ಇಳುಕ್ ದೈರ್ಯ ಬರಲಿಲ್ಲ. “ಯಾರು...?” ಕೇಳಿದ್ರು. ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಳ್ತು. ಹಿಂಡು-ಬಿಂಡು ಕಡಿಸಿ, ಮುಂಡ ಪಂಜಿ ಸುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಗ್ಗ ಮಾಡಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು. ಶಿಶು ಕಟ್ ಕೊಟ್ಟು. ಅವರು ಹುಡಗಿ ಮೇಲೆ ನೆಗದ್ದು. ಪಟ್ಟಣ ಶೆಟ್ಟಿಗೆ ನಿಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಅಟ್ಟಿ ಹೇಳಿದ, “ಆರ್ ಜನ ಹೆಂಡ್ರು ಮೇಲ್ ನೀವೊಂದು ಏಳನೇದು....” ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇಕ್ಕಿ - ‘ನಿನಗೂ ಬೇರೆಮನೆ’ ಅಂದ. ತಂದು ಇಡಿಸಿದ. ಶಿಶುಗೆ ಆರೈಕೆ ಮಾಡೂಕ್ ಇಡಿಸಿದ. ಬಾವಿಕೇರಿ ರಾಮಬಟ್ಟರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗ್ ಕೇಳಿದರು— “ಅಡವಿ ವಳಗೆ ಬಾಳ ಸಿಕ್ಕದೆ... ಪಾಯಿದೆಯೋ ಹೇಗೆ? ಹುಡಗನ ಹೆಸರು ಯಾವದು ಬಂದದ? ದಿವ್ವ ಕರೆವ ಹೆಸರು ಯಾವದು?” ಕೇಳಿದ. “ಹುಟ್ ಹೆಸರು ಕುಬೇರ. ದಿವ್ವ ಕರೆವ ಹೆಸರು ವಜ್ರ.” ಉತ್ಪತ್ತಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೇಳ್ತು. ಮನಿಗೆ ಬಂದು ಬಾಳಂತನ - ಆರೈಕೆಗೆ ಇಟ್ಟ.

ಈ ಹುಡಗನ ತಾಯಿ ಮೇನೇ ಪ್ರೇಮ. ವಂದಿವಸಲ್ಲ ವಂದಿವ್ವ ಹೀಗೆ ವಿಚಾರ ಬಂತ ಅವನಿಗೆ— ಆರ್ ಜನ್ಮ್ ಆರ್ ಹಡಗ ಮಾಡಿ ದೊಡ್ ದೊಡ್ ಉರಿಗೆ ಕಳಿಸಿಬಿಡೂದು. ಅವಳು ಪತಿವ್ರತಾರ್ಥಮದಿಂದ ಉಳಿದಳು. ಈ ಹುಡಗ ತಾಯಿ ಹತ್ರ ಹೇಳತ್ಯ— “ನಾನೂ ಹೋತಿ ಹಡಗಿಗೆ...” ಅಂದಿ ಬಹಳ ತ್ರಾಸ್ ಕೊಡತ್ಯ. “ಯಾವಲ್ ಹುಟಬೇಕು... ಯಾವಲ್ ಬರಬೇಕು.... ಯಾರ ಹತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕು?” ನಾಕ್ಯೆದ್ ವರ್ಷದವನಾದ.

ಮೊದಲ ಹಿಂಡರು - “ಆ ಹುಡಗನಿಗೆ ಗೆಯ್ನು ಕೊಡಿ. ಕರ್ಕರಿಕೊಡ್ಡ.” ಹೇಳಿ ಶೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಅವನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರ ದಿವ್ವ ಕಳದ ಬಿಟ್ಟು; ಹೋಗಲಿಕೆ ಬೇಕಂದ್ ಹಟ ಹಿಡಿದ. ಕತ್ತದ ಬಳ್ಳಿ ಹಡಗ ತುಂಬಿದ್ದು ಕಳಿಸಿದ. ಶೆಟ್ಟಿ ಕಾಲ ಹಿಡದು, ತಾಯಿ ಕಾಲ ಹಿಡದು ಹೋದ. ತಾಯಿ ಬಹಳ ದುಕ್ಕ ಮಾಡತದೆ, ಕೇಳುದಿಲ್ಲ. ಇವನ ಹಡಗ ವಂದ್ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಯ್ತು. ಹೀಗೆ ಒಂದ್ ಉರ ಬದಿಗ್ ತಾಗ್ ಬಿಟ್ಟು. ಆ ಉರಲ್ಲಿ ಏನಾಗದೆ? ಬೆಂಕ್ ಬಿದ್ ಸುಟ್ ಹೋಗಿ, ಬಳ್ಳಿಗ್ ಹರಾಮಾಗದೆ.

ಹಾದಿಕಾಯ್ತಿ ಬಿದ್ದಾರೆ. ಮಚವಿ ಕಾರೀಗ್ ತಾಡಿತ್ತು. “ಯಾವೂರವ?” ಶಣ್ಣ ಪ್ರಾಯದ ಹುಡುಗ ಅಂದಿ, ಬಂದಿ ಕೇಳ್ತು. “ಇಷ್ಟೇ ರೇವಲ್ ಅವೆ ಆಚ್ಚೇ ರೂಪಾಯ್ ತುಂಬ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನಾವ್ ಕಿಟ್ಟೊದು ಇಲದಿರೆ ಬಳ್ಳಿ ಕೊಡೊದಿಲ್ಲ...” ಹೇಳ್ತು.

‘ಆಗೂದು’ ಅಂದಿ ಎಲ್ಲ ರೂಪಾಯಿ ರಾಶಿ ತಂದ್ ತುಂಬ್ಬು. ನಾಲ್ಕೈದ್ ದಿನ ಉಳಿದ. ಆರು ಹಡಗು ಖಾಲಿ ಬಂತು. ಬಾಯಿ ಸಮಿತಿಯು, ಲಾಡು-ಹೋಳ್ಳಿ ತಿಂದು ಖಾಲಿ ಮಾಡಿ ಬಂದು. ಹೊಟ್ಟೆಗೇ ಸಾಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಕಾಲಿ ಹಡಗುಗಳು ಬಂತು. ತಾಮ್ರ, ಬೆಳ್ಳಿ ತಗಂಡ್ ಹೋದೋರು ಕಾಲಿ ಬಂದು. ಅವ ರೂಪಾಯಿ ತುಂಬಲಿಕೆ ನೆಲಮಾಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಸಹತ್ಯೆ. ಅವ ಇವರು ತಂದೆಚ್ಚೇ ತಂದ. “ಅವ ಹೇಗ್ ತರವ?” ಅಂದ.

ಅವ ಹಡಗು ಬೆಟ್ಟ ನಡೂ ಸಮದರದಲ್ಲಿ ನಾಕ್ಯೆಡ್ ಮೈಲ್ ಹೊರಗೆ... ಅರಿಯದೆ ಮಾಸೇಸನ ಮಗಳು ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟು ಅರಿಮೇನೆ ವಜ್ರದ ಹಳ್ಳ, ಹನ್ನೆರಡು ಹಳ್ಳು ಬಿಟ್ ಆಡತದೆ. ಇವನ ದೃಷ್ಟಿ ಹುಡುಗಿ ಮೇನೆ ಬಿತ್ತು. ಕೂಡಲೆ, “ನಿರ್ಮದ್ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಹುಡುಗ ಯಂತಾದಾಗಿರೊದು? ಬಿಟ್ ಹೋಗೊಕ್ಕಿಲ್ಲ” ಅಂದಿ ಅಡ್ಡತಕಂಡ್ ಕೋರಿಮೇಲ್ ಬಂದ. ‘ಬೆನ್ ಹಿಂದೆ ಬರತ್ಯ...’ ಅದು ಹಳ್ ಆಟದ ಮೇನೇ ಬಿದ್ದಿದು. ‘ಬಿಟ್ ಬಿಟ್ಟೆ’ ಹೇಳಿ ಹಿಂದಿಂದ ಬಂದ. ನೀರ್ ಆಡೊಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹಾರ್ ಬೀಳು ಹೊಡತಕೆ ಹತ್ ಹಳ್ಳ ತಕಂಡ್ ಹಳ್ಳಕ್ ಬಿದ್ ಬಿಟ್ಟು. ಯೆರಡ್ ಹಳ್ಳ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ ಹೋಯ್ತು.

ಬಹಳ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಮಾಡ್ತೆ ಬಂದ. ನೆಡೂಗ್ ರುಪಾಯ್ ರಾಶಿಮೇನ್ ಇಟ್ಟು. ಹಡಗು ಬೆಟ್ಟದ್ದು (ಬಿಟ್ಟದ್ದು), “ಅಪ್ಪ!” ಅಂದ್ತು. “ರೂಪಾಯಿ ಒಳಗೆ ಹೊಯ್ಲೆ” ಅಂದ್ ಬಿಟ್ಟು. “ಇವಗೆ ವಜ್ರ ಹೆಸರು ಇಕ್ಕರೂ ಇಕ್ಕಬಹುದು. ಕತ್ತದ ಮುಂಡಗೆ ಇಕ್ಕೂ ಇಪರಿ ರೂಪಾಯಿ ರಾಶಿ ತಂದ್ಯ...” ಅಂದ್ ನಮೂನಿ ಮಾಡ್ತೆ. “ಯೆರಡ ವಜ್ರದ ಹಳ್ಳ ಇಟ್ಟೊಳ್ಳಿ...” ಅಂದ. ಅವಗೆ ಅಹಂಕಾರ ಬಂತು. ಉರ ರಾಜ ಯೇವ (ಹುಡುಗನ ಅಪ್ಪ) ವರ್ಸಕೆ ಕವ್ವಕೊಡವ. ಇವ ರಾಜಗೆ ಕೊಟ್ಟು- ಆನಂದಾಯ್ತು. “ಶೆಟ್ಟಿ... ಹನ್ನೆರಡ ಹಳ್ಳು... ಎರಡು ಬಂತು. ಹತ್ ಹಳ್ಳ ತಂದ್ ಕೊಟ್ಟೆ ಒಳ್ಳೆದಾಯ್ತು. ಇಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ತಲಿ ಕಡಿಸ್ ಬಿಟ್ಟೆ.”

‘ಬಂದು ತಿಂಗಳ ಅವದಿ ಒಳಗೆ ತರಬೇಕು’ ಅಂದ. ಬಂದ ಮನಗು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇನೆ ಮನಗಿಬಿಟ್ಟು. ಹಿಂಡು ಕರಿತಾರೆ ಉಟಕ್ಕೆ, ಮಾತಾಡುದಿಲ್ಲ. ಕಡಿಗೆ ಹುಡುಗ ಬಂದ, “ಯಾಕವ್ವ? ಏನಾಯ್ತು?” ಶೆಟ್ಟಿ, “ವಜ್ರ... ಹಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟೆ... ‘ಹತ್ತು ಹಳ್ಳು ಈತು’ ಅಂದ್ಯ ಹೌದೋ?” “ಹೌದು, ಹತ್ತು ಹಳ್ಳ ಪರಬಾರೆಯಾಗ್ ಬಿಟ್ಟು” ಅಂದ. “ತಲಿ ಹೊಡೆತ್ತೆ” ಅಂದ್ಯ.

ರಾಜಗೆ ಹೇಳು, “ಬೆಳ್ಳಿ ಹಗ್ಗ, ಚಿನ್ನ ತೊಟ್ಟ ಹದ್ದೈದ್ ದಿನದೊಳಗೆ ಗೆಯ್ಯಕೊಡು ಅನ್ನು” ಶೆಟ್ಟಿ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದ. “ನಾ ತಂದ್ ಕೊಡ್ತೆ...” ಅಂದ. ಅವ ಎಂಟು ದಿನದೊಳಗೆ ತಯಾರ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟು. ಶೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಆರೂ ಅಣ್ಣದಿರೆ ಕರಕಹೋಗಿ- “ಇವರಿಗೆ ಹೋಗು ಉಮೀದ.” ಹೋಗು ಹೊತ್ತೆ ಹುಡುಗಿ ಹಳ್ಳುಡೂಕ್ ಬಂದದೆ. ನೋಡಿ, ಅಟ್ಟೂ ಹಳ್ಳು

ತಕಂಡ್ ಹೋಯ್ತು. ಅಣ್ಣದಿರ ಹತ್ತ ಹೇಳಿದ, “ಹಗ್ಗ ಬಿಡೂಕಿಲ್ಲ. ನಾ ಮೇಲೆ ಬರೂದಾದ್ರೆ ಮೂರ್ ಜೋಪು ಹೊಡಿತೆ. ನಾಕ ಸಲ ಜೋಪ ಹೊಡಿಬೇಕಾದ್ರೆ ತೆಗಿರಿ...” ಅಂದ.

“ಹೆಣ್ಣೆ ವಂದ್ ಉಳಿದ್ ಬಿಟ್ಟೆ ಸಾಕು...” ಹೀಗಂದಿ ಮಾತಾಡ್ತು.

ಅವ ಪಾತಾಳಲೋಕ ಹೋದ. ವಿಸ್ತಾರ ಮನೆ. ಬಾಗಿಲ ಮನೆ. ವಿಸ್ತಾರ ಸುವರ್ಣದ ಮನೆ. ಮೂರ್ ಬಾಗಿಲ ದಾಟಿ ಪ್ರವೇಸಾದ. ನಾಲ್ಕನೇ ಬಾಗಿಲ ಕದ ತೆಗೆದ ಕೂಡ್ಲೆ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಮಲಗದೆ ಹುಡಗಿ. ಅವ ಅದ್ಯೇನ್ ಮಾಡದ? ತಲೆದಿಂಬಿಗೆ ಹಕ್ಕು. ಹತ್ ಹಳ್ ಬಾಚಿ ಹಿಂದೆ ಬಂದ; ನಾಕ್ ಸದ್ ಮಾಡಿದ- ಉಗಿದರು. ನೆಗಿದ್ ಬಿಟ್ಟು. ತಕಂಡ್ ಬಂದು ಹತ್ ಹಳ್ಳಕೊಟ್ಟು, “ರಾಜಗೆ ಕೊಟ್ ಬಾ” ಅಂದ್ರು. “ಹನ್ನೆಡ್ಡ್ ಹಳ್ಳ ಆಡ್ತಂತ ಹೆಣ್ ತರಬೇಕು” ಅಂತಿರು, “ವಂದ್ ತಿಂಗ್ ಒಳಗೆ; ಇಲ್ಲ ರುಂಡ ತೆಗಿಸ್ ಬಿಡ್ಡ” ಅಂದ.

ಮತ್ತೆ ಮಲಗಿದ. “ಏನಪ್ಪ?” ಕೇಳಿದರು. “ಹನ್ನೆರಡ್ ಹಳ್ಳಾಡು ಹೆಣ್ ಬೇಕಂತೆ.” ಕಿರಿಯವೆ ವಪ್ಪ, “ದೈರಿ ಮಾಡು... ಹೆದರಬೇಡ” ಅಂದ್ರು. ಅಣ್ಣದಿರ್ ಕರಕಂಡ್ ಹಡಗಿನ ಮೇಲ್ ಹೋದ್ರು. ಹಾಗೇ ಮುಳಕಿದ. ಚಿನ್ನ ತೊಟ್ಟ ಪಾತಾಳಕ್ ಹೋಗಿ ಏಳಿಸಿದ. ಬರುವರು ಯಾರು? ಮಾಶೇಸ ಹೋಗ್ಗೆ ಊರ ಸಂಚಾರಕೆ... ಮನಶರ ನುಂಗುವವ. ಹಿಡಿದ್ರೆ ಬಿದ್ ಹೋಯ್ತು. ನೋಡಿ ಅದಕೆ ಸಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. “ಅಪ್ಪ ತಿಂದ್ ಬಿಡ್ಡ...” ಅಂದಿ. “ನನ್ ನಗ್ನಾಗ್ಗೋರು ನೀವೇ...” ಅಂದಿ ಉಪಚಾರ ಮಾಡ್ತು.

ಗಂದದ ಮರನ ಓಡ್ಲೆ ನಿಲಿಸಿ- ಬಿಳಿಮೇಣಬುತ್ತಿ, ಸೌದಿ ತುಂಬಿ ಬಂತು ಅದು. ತಾಟಿ ಇಟ್ಟು; ಮರೆಗೆ ಚಾಚಿಟ್ಟು. ಸಂಜೆ ವಂದ್ ಮೈಲು ಹೆರಗಿರುವಾಗ್, “ನರಮನಶರ ವಾಸನಿ ಯಾರಲೆ?” ಅಂದ್ರು. “ಸಿಕ್ ಸಿಕ್ ಪ್ರಾಣಿ ತಿಂತ ಬತ್ತೆ. ಅದೆ ವಾಸನಿ...” ಅಂದಿತು. ನಾಕ್ಯೆಡ್ ಕುಳಗ ಅಕ್ಕಿ ಅನ್ನ ಮಾಡಿ, ಕಾವಲಿ ವಳಗೆ ಅನ್ನ ಹಾಕಿದುದು.

ಬೆಳಗ್ಗೆ ಯೆಂಟ್ ಹತ್ ಮೈಲ್ ಹೋತ್ಯ ಅವ ಮಾಶೇಸ. ಬೆಳ್ಳುಗ್ ಇವನ (ವಜ್ರನ್ನ) ಕರಕಬಂದು ಮೀಸಿ ಸಂಮಾಜೆ ಮಾಡಿ ಕುಸಾಲ್ದಿಂದ ಉಳಿತು ಕೇಳು, “ನಿನ್ನಪ್ಪ ಹೊಡೆವ...” ಅಂದ. “ರಾತ್ರೆ ಪಕ್ಕಾ ಕೇಳಬೇಕು.” “ರಾತ್ರಿ ಊರ ಮೇಲೆ ಸಂಚಾರ ಹೋತಿ. ನಾಳೆ ನೀ ಸತ್ತೋದ್ರೆ ನನ್ ಪರಿಣಾಮೇನು? ಯಾರಿಂದ ಮರಣ? ಕೇಳು” ಅಂದ. “ಹೋಗ ಬಿಡುವೆ” ಅಂದ.

ಅವನ ಗಂದದ ಮರನೊಳಗೇ ಇಟ್ಟಂತು. ‘ಗೋಳ್ ಗೋಳ್... ಗೋಳ್ ಗೋಳ್...’ ಅಂತ್ಯ ಬತ್ಯ. “ನರಮನುಶರ ವಾಸನಿ...” ಅಂದ ಹೇಳತ್ಯ. ಅದು ಸಮಾದಾನ ಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿಗ್ ಹೇಳು. “ಸತ್ಲೆಟ್ ಹೋದ್ರೆ ನನ್ ಪರಿಣಾಮ ಯೇನು?” ಅವ ಹೇಳು, “ಮಗಳೇ, ಯಾರಿಂದೂ ಸಾವಮಾನಕ ಇಲ್ಲ... ಮನಶ್ಯನಿಂದ ಹತ್.” “ಯಾರು?” “ವಜ್ರ ಅಂಬವ ಈವ...” “ಹೇಗೆ ನಿನಗೆ ಹತ್...?” “ಏಳ ಸಮುದ್ರದಾಚೆ ತಾಳೀ ಮಡಗಿ ಈತು. ಅದರ ನೆಡೆಗೆ ಮೇನೆ ಗಿಳಿ ಈತು. ಅದರ ಯಾರಿಂದೂ ಹಿಡೂಕ್ ಸಾಡ್ಕಿಲ್ಲ. ವಜ್ರ ಹೋಗೇ

ಹಿಡಿಬೇಕು. ಕಾಲ್ ಮುರಿದರೆ ಕಾಲು, ರಟ್ಟೆ ಮುರಿದರೆ ರಟ್ಟೆ, ಕುತ್ತೆ ಮುರಿದರೆ ಕುತ್ತಿ ನಂದು ಮುರೂದು.” ಅಂದ. “ಆಗಲವ್ವ...”

ಇವ ಬೆಳ್ಳೆ ಮುಂಚ್ ಹೋದ. ಅವನ್ನ ಕರಕಬಂತು. “ವಜ್ರನಿಂದ ಸಾವ್ ಈತು. ಗಿಳಿ ಈತ್ಯಂದ. ವಜ್ರಗೆ ಸಿಕ್ತಿದಿಕ್ಷಣ. ಅವನೇ ಜೀವಕೆ ದೋಣಿಯಾಗೀವ” ಅಂದ. “ವಜ್ರ ಯಾರು?” “ಯಾರಾರು ಈವ. ಉಪಾಯ ಮಾಡ್, ನಾ ಬತ್ತಿ ಕರಕಹೋಗ್ಕ್ ಬತ್ತಿ” ಅಂದ. “ಕರಕ ಹೋಗು; ಬಿಟ್ ಉಳಿಯೆ” ಅಂತು. ತೊಟ್ಟದಾಗ್ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತ ಬಿಟ್ಟ, ವಗಿದ್ ಬಿಟ್ಟು.

ಹಡಗಿದ್ದಲ್ ಬಂದ. “ಆರು ಜನ ಕೂತ್ಕಳಿ. ಎರಡು ತಾಸಿನಲ್ಲಿ ಬರ್ತಿ” ಹೇಳಿ, ತಾಳೀಮರಕೆ ಹೋತ್ಯ. ಐದು ನಿಮಿಶದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಮೊಟರ್ ಬಿಟ್ ಹಾಗೇ. ಶೇಶಗೆ ಶೀಕಿಗೆ ಶುರವಾಯ್ತು. ಮರಹತ್ತಿ ಗಿಳಿ ವಗಿದ ಕೆಡ್ಡೆ. ಹಡಗಿನ ಮೇನೆ ಇಳಿಸಿದ. ಬತ್ತ ಬತ್ತ ಕಾಲ ತುಂಡ್ ಮಾಡಿದ. ಅವನ ಬಾಜು ಹೋಯ್ತು. “ಮಗಳಿಂದ ಆಯ್ತು...” ಅಂತ್ಯ. ಮತ್ತೆಂದ್ ಮುರಿದ ಬಿಟ್ಟು. ರಟ್ಟೆ ಮುದ್ದ ಹೋಯ್ತು. ಕಲಾಸ್ ಸಮುದ್ರದಲ್ ಬಿಸಾಕ್ ಬಂದ. ರೊಂಡ ಮುರಿತು.

“ಹುಡ್ಗಿ ತತ್ತಿ. ಪಾತಾಳಕ್ ಹೋಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕುಳಿತ ಬತ್ತೆರೂ” ಅಂದ. “ಅವ ಬೇಡಾಗಿದು. ತಾವು ನೆಗ್ಗಾಗ್” ಹೇಳಿ, “ಪಾಂಡವರ ಐದು ಜನ ಆಳ್ತಾರೆ. ನಾವು ಆರು ಜನ ಯಾಕ್ ಆಳುಕಾಗ್” ಹೇಳಿ.

ಅವ ಪಾತಾಳಕ್ ಬಂದ, “ಅವ್ವ ಸತ್ ಬಿದ್ಯ...” ಅಂತು. ಸಾವು ಸೌದೆಹೋರೆ ತಂದ್ ಬೂದಿ ಮಾಡ್. “ಹೊರಡು” ಅಂದ.

ಮಾಶೇಸನ ಮನಿಮುಂದೆ ಗಂದದ ಮರ ಈತು. ಗರುಡ - ಮಾಶೇಸನ ಇವನ ಸ್ವಾಸದ ಸುಂಯಲಿಗೆ ಐದಾರು ಗೂಡು ಕಲಾಸ್ ಮಾಡ್ ಬಿಟ್ಟು. ಗರುಡಗೆ ಪಶಾತಾಪಾಗದೆ. ಯಾವಾಗ ಸಾಯ್ತು? ಹೇಳಿ. ಇವ ವಜ್ರ ಹುಡ್ಗಿ ತೊಟ್ಟಲ್ ಕುಳ್ಳಿಸಿದ, ವಗಿದರು. ಇವ ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ, “ಕುಳ್ಳು, ಕುಳ್ಳು” ಹೇಳಿ ಹಡಗಿನ ಮೇನೆ ಕುಳ್ಳಿಸಿ ತಂದು. ಅಪ್ಪನ ಹತ್ರ ಹೇಳತಾರೆ, “ನಾವು ಹೆಣ್ ತಕಬಂದ್...” ಅಂತ. ಅದು, “ಅಪಘಾತ ಮಾಡಿದರಿ. ಯಜಮಾನರು ಪಾತಾಳದಲ್ ಈವು. ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಬಂದ್ರೆ ಯಾಪಾರ ಹೇಸಿಕೆಯಾಗೂದು” ಅಂತು.

ಇವ ದುಕ್ಕ ಮಾಡ್ ಕುಳ್ಳಂತಾ ಹೊತ್ಲಲ್ಲಿ ಗರುಡ ಹೇಳಿತು. “ನನ್ ಮರಿಗ್ ಸುಕಾಯ್ತು. ನನ್ ರಟ್ಟೆಮೇನ್ ನೀ ಕುಳ್ಳು. ತಕ ಹೋಗ್ಗಿಡ್” ಅಂದಿ ಹೊತ್ತುಂಡ್ ದಂಡಿ ಮೇನ್ ಇಟ್ಟು. ಮನಿಗ್ ಬಂದ. ಅದು ಇವನ ಬಂದ್ ಗೋತ್ಯೆಡ್.

“ಅವ್ವ...” ಅಂದ. ಶೆಟ್ಟಿಗೆ, “ಗಾತ ಮಾಡ್” ಹೇಳಿ ರಾಜನ ಹತ್ತರ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ. ಹುಡಗಿ ನೋಡ್. ನೋಡಿ, “ಶೆಟಿ” ಅಂದ ರಾಜ. “ಸುಳ್ ಹೇಳವ್ಯೋ, ಕರೆ ಹೇಳವ್ಯೋ?” ಕೇಳಿದ. “ನಿನ್ನ ಮಗನೆ ತಂದದ್ದೋ? ಬೇರೆ ಹುಡಗನೋ?” ಆವಾಗ ಹೇಳಿದ, “ನನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲ... ನನ್ನದೇನಲ್ಲ. ನಗ್ನಾದೊಳಲ್ಲ. ಅಡವಿ ವಳಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಸಾಕಿ ಸಲಗೆ ಕರಕ ಬಂದೆ. ಪತಿವ್ರತಾಧರ್ಮದಿಂದ ಈತು" ಅಂದ. ಪೊಲೀಸರ ಕರೆಸಿದ ರಾಜ, "ಕರೆ ಹೇಳಿ, ಶೀಕ್ಷೆಲ್ಲ ದೀಕ್ಷೆಲ್ಲ. ತಲೆಹೊಡದೆರೋ ಹೇಗೆ?" ಹೇಳಿ. "ತಲೆ ಹೊಡೆ ಹೊತ್ಲೆ ಶಿಶು ಆಕಾರ ಕಂಡ್ರು. ತಲೆ ಹೊಡೆಲಿಲ್ಲ. ಬಾವಿಲ್ ಬಿಟ್ ಬಂದೆ" ಅಂದ.

ಬಂದ್ ಹೆಂಗಸುವ, ಮಗನ್ನುವ ಕರಕಂಡ್ ಹೋದ. ರಾಜಪುತ್ರ, ಹೆಂಡತಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಾಯ್ತು. "ಬಡ್ಡ ಸಾಧ್ನಿಂದೆ ತಲೆ ಹೊಡೆದ್ ಬಿಟ್ಟಿ ಗತಿ?" ಅಂದ. "ಶೆಟ್ಟಿ, ವರ್ನಕೊಂದ್ ಕಪ್ಪ ಕೊಡುಡ್ ಬೇಡ" ಅಂದ. ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ಹುಡ್ಗಿ ಉಳಿಸಿದಕ್ ಬಹುಮಾನ. ಹುಡ್ಗಿ ನಗ್ನ ಮಾಡ್ತು ವಜ್ರಗೆ. ನಗ್ನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸುಕದಿಂದ ವಳಿದ್ರು.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ತಿಡ್ಡಪಡಿ = ತಪ್ಪಿಗೆ ಸೇವೆಯ ತಿಡ್ಡಪಡಿ	ಈಳಿಮರ = ಎಳ್ಳಿ (ಅಶ್ವತ್ಥ) ಮರ
ತಲವಾರ = ಖಡ್ಗ	ಅರಗಿದ = ಎರಗಿದ(ಬಿದ್ದ)
ಅದಿದಲ್ಲ = ಆಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲ	ಸೋವು = ಶೋಧಿಸು
ದಿಂಗೆವ್ವ = ದನಿಗೆಯ್ಯುವ, ಕರೆವ	ಹರಾದು = ಕೊರತೆ
ರೇವು = ಬಂದರ	ಕೋರಿ = ವಕ್ರ (ಸುತ್ತುಬಳಸಿ)
ಪರಭಾರೆ = ಬೇರೆಯವರ ವಶ	ಜೋವು = ಹಗ್ಗ ಅಳ್ಯಾಡಿಸುವುದು
ಹಿದ್ = ಹೆದರಿ	ಸಮ್ರಾಜ = ವೈಭವ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸತ್ಕಾರ
ಹತ್ = ಹತ್ಯೆ	ರೊಂಡ = ರುಂಡ
ಸುಯ್ದು = ಉಸಿರು	ಗೋತ್ ಬಿಡ್ತು = ಆಲಿಂಗನ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತು;
ತತ್ತಿ = ತರುವೆನು.	
ಈತಕಂಡ = ಇದೆಯಂತೆ (ಕಂಡ = ಕಣಾ ಅಂದಂತೆ)	
'ಹೆಣ್ಣು' ಎಂಬುದು ನಾಡವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ 'ಹಿಣ್ಣು' ಎಂದಾಗಿದೆ.	
'ವಜ್ರ' ಎಂಬುದನ್ನು ನಾಡವರು 'ಉಜ್ರ' ಎನ್ನುವುದುಂಟು	

■ ಹೇಳಿದವರು: ಜೋಗಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ನಾಯ್ಕ, ಬಾವಿಕೇರಿ. ದಿನಾಂಕ: ೩೧-೧೨-೭೮

೧೨. ತಂತ್ರ-ಅತಂತ್ರ

ಇಟೋಬಾಚಾರಿ, ಗುಡಗಾರ ಮಂಜನಾಥ ದೋಸ್ತರು; ಜೊತೆಯವರು. ಗುಡಗಾರ ಮಂಜನಾಥನ ದೇವಕಾರ್ಯ ಬಂತು. ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವರು ಇವನ ಬಿಟ್ಟೇ ಹರಿದಿನಕೆ ಹೋಗೂದು ಮಾಡಿದ. ಗುಡಿಗಾರ ಅವ, “ನಾನೂ ಬತ್ತೆ” ಹೇಳಿದ. ಇಟೋಬಾಚಾರಿ, ಗುಡಿಗಾರ ಮಂಜನಾಥ ಹೋದರು ಇಬ್ಬರೂ.

“ನಾ ಸಬಿಲಿ ಉಳಿತೆ. ಊರಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡು” ಅಂದ. ಬೆಣಲಿ ರಾಜನ ಹುಡಗಿ ಒಂದು ಮಾಳಿಗಿಲಿ ಪೆಯಾನು ತಬಲಿ ಬಾರಿಸಿ ಪದ ಹೇಳ್ದದೆ. ಅವ ಪದಕೆ ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಅದರ ನೋಡಿದ. ತಲಿ ಚಕ್ಕರ ಆಯ್ತು. ದಿಟ್ಟೆಲ್ಲ, ಮೆಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಜನ ಕೂತ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹರಿದಿನಾಗ್ಗಲಿ ಬಂದ. ಮಂಜನಾಥನ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು “ಯಾಕೆ?” ಕೇಳು, ಹೇಳೂದಿಲ್ಲ. “ಕೆಟ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನೀವೆ” ಅಂತ್ಯ. “ನಿನ್ ಕೂಡೆ ಆದ್ದಲ್ಲ” ಅಂದ. “ಈ ಕೆಲಸ ನನ್ನ ಕೂಡೆ ಆಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇಂಥದೇ ಹರಿದಿನ ಮಾಡಿಸುವೆ” ಎಂದ. ಬದಿ ಕರೆದು, “ಈ ಹುಡಗಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡು... ಇಲ್ಲ ಸಾಯ್ತು” ಅಂದ. “ಏನ ಮಾಡೂದು?” ಚಿಂತಿ (ಮೇಲೆ) ಮನಿಗೆ ಕರಕ ಬಂದ.

ಗುಡಗಾರ ಮಂಜನಾಥನ ಅಣ್ಣ ಪೂನಾದಲ್ಲಿದ್ದ. ತಾರು ರಾತ್ರಿಗೆ ಮಾಡಿದ- “ವಂದ ಚೇಲ ಚಂದನ ಚಕ್ಕಿ ಬೆಳಗಾಗುವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟುಬೇಕು” ಅಂದಿ. ಇವ ಆಚಾರಿ, ಅವ ಗುಡಗಾರ. ಗುಡಗಾರ ಚಂದನ ಸಪ್ಲಾಯ್ ಮಾಡಿ ಗರುಡನ ಮಾಡಿದ- ನಲ್ಲತ್ತು ಯೋಜನ ಹಾರೂದು- ಚಾವಿ ಕೊಟ್ಟು ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ.

ಅದಕೆ ರಾಜ ಕಾವಲಕಿಟ್ಟು ನಗ್ಗಾಕಿಲ್ಲ. ರಾಜಸ್ತಾನದ ಹುಡಗು ಗುಡಗಾರ ಮಂಜನಾಥ ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟ. ಬಣ್ಣ ತೆಗದಿ ಗರುಡನ ಹತ್ತಿಸಿಯೇ ಹುಡಗಿ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿದ. ಅದು ಕಿಡಕಿ ತೆಗದಿಟ್ಟದೆ. ಹಾರಿಸಿ ಒಳಗೆ ಜಿಗಿದು ನಿಂತು ಆಚಾರಿ. ಅದು ಮೊಕ ಮೊಕ ನೋಡತದೆ. “ಚಂದ ಕಾಣ ಯಾರು?” ಅವ, “ಗರುಡ ಏರಿ ಊರ ತಿರುಗಿ, ಯೆಂಬತ್ ಕೋಳಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡವಾಗ ಬಂದೆ. ಅಕ್ಕನ ಪ್ರೇಮವಿತ್ತು. ಅದು ಯಾರೊ ಏನೋ ವಿಚಾರಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಬಾಮಿ, ರುಕ್ಕಿಣಿಗೆ ಗುತ್ತಾದರೆ ಕಟ್ಟು” ಅಂದಿ ಮತ್ತೆ ಹಾರಿ ಬಂದು ಉಳಿದ ಅವ.

ಅದು, “ಗರುಡವಾಹನ... ಕೃಷ್ಣ... ಸತ್ಯಬಾಮಿ... ರುಕ್ಕಿಣಿ... ಹೇಳು. ಅಕ್ಕ ಸತ್ ಹೋದ್ದು ಹೌದು. ಪರಮಾತ್ಮ ನನ್ ಮೇನ್ ಮನಸ್ ಮಾಡ್ಕು” ಅಂದಿ ಪಚ್ಚಾತಾಪ ಮಾಡಿ ಚಿಂತೆ ಮಾಡಿ, “ಕಾಪಾಡು ದೇವರೇ” ಅಂತಿದು. ಆಚಾರಿ ಅಂದಿ ಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಅಡಗಿ ಬಟ್ಟನ ಕೂಡೆ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮಾಡಿಸಿ, ಬಂಗೀ ಪಾನಕ ಮಾಡಿ (ಕುಡಿಸಿ) ಪೊಲೀಸರು ನಿಧಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಮದ್ರಾತ್ರಿಗೆ ಬೇರೆ ಡ್ರೆಸ್ ಮಾಡಿ ಬಂದ. ಮತ್ತೆ ಶಬ್ಬಾತಿದು... ವಿಮಾನ ಇಲ್ಲಿ ಕೂತ್ಕು, “ಗುತ್ತಾದರೆ ಪಜೀತಿ...” ಅಂದ. “ನಾರದ ಬಂದರೆ

ಪಜೀತೆ” ಹೇಳ್ತೆ. ಅದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದು- “ನಾ ಬಡ ಪಾಪೆ. ನೀವು ಯಾರೆಂಬುದು ನಾ ಏಗ್ ಕಂಡ್ ಹಿಡಿದೆ. ನಿನ್ನ ನೀತಿಯಿಂದೇ ಯಾರ ಮದಿಯಾಗಲೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕ ಸತ್ತದ್ದು ಹೌದೇಯು... ಪ್ರೇಮ ಮಾಡಿ” ಹೇಳಿ ಅವನ ಕಾಲ ಹೆಡ್ಕುಂ ಬಿಟ್ಟು. “ನೀ ತಿಳಿದ ಹಾಗೆ ನಾಯಿಲ್ಲ... ನಿನ್ನ ನಗ್ಗಾಗಬೇಕಂದಿ ಇಲ್ಲ” ಅಂದ ಹೊಂಟ. ಹಾರಿಸಿದ ಉಗಿದ ಹಿಡಿದರೂ ಕೇಳ್ಕಿಲ್ಲ ಅವ. ಅದು ಪಜೀತಿ, “ನಾಳೆಗೆ ಮಾಡ್ತೆ ತಡಿ” ಅಂತಿದು.

ಮಾರನೆ ದಿನ ಬೇರೆ ಡ್ರೆಸ್ ಮಾಡಿ ಹೊರಟ, ಹೋದಕೂಡ್ಲೆ, “ತಿನ್ನಿ” ಅಂದಿ ಗಾಳಿ ಹಾಕ್ತಿದು. ಪ್ರೇಮ ಬಿತ್ತು. ಏಳು ತಿಂಗಳ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಯಿತು. ಗುಡಗಾರ ಮಂಜನಾಥ, “ಹೋಗಬೇಡ, ಪಜಿತೆಯಾದೀತು” ಅಂದ. “ನಾ ಸತ್ತರೂ ಹರ್ಕತ್ತಿಲ್ಲ...” ಅಂದ. ಹುಡಗಿ ಅಪ್ಪಗೂ, ದಾಯಾದರಿಗೂ ಜಗಳ ಬಿತ್ತು. ನಾಕ್ ನಾಟಿಸಿದರು. “ಅಪ್ಪಾ, ಕೃಷ್ಣ ನನ್ನ ನಗ್ಗಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು. ಅವರ ಕುಲ ನಾಶ ಮಾಡಿ ಮುಶಲಾಯುದ ಬಿಟ್ಟೆ.” ಅಂತದು. ಅವ, “ಹೂ...” ಅಂದ.

ಅದು ಹೇಳಿತು ಆಚಾರಿಗೆ, “ಮುಶಲಾಯುದ ಬಿಡಿ” ಅಂತು. ವಿಚಾರ ಮಾಡವೆ, “ಇಂತಾ ದಿವಸ ಹೇಳು...” “ಮಂಗಳವಾರ ನಾಡದು ಮಾಡುವ” ಅಂದ. ಬಂದ ವಿಮಾನ ಮೇನೆ. ಗುರು ನಾರದರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಬಂದರು. ಪರಮಾತ್ಮ, ರುಕ್ಮಿಣಿ, ಸತ್ಯಬಾಮಿ ತೊಡಿ ಮೇನೆ ಕಾಲಿಟ್ಟೇ ಮನಗಿಬಿಟ್ಟು. ನಾರದ ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ- “ವಿಮಾನ ತಿರಗತದೆ” ಎಂದ. “ಅವ ಇಲ್ಲದಿರೆ ಸಾಯ್ತು...” ಅಂದ. “ನಾರದಾ...” ಅಂದ. “ಆ ಗರುಡನ ಸೇರಿಕೋ ನಾ ಮುಸಲಾಯುದ ಬಿಡ್ತೆ” ಅಂದ. ನಾರದ ಆಚಾರಿ ಗರುಡನ ಬಿಂಬಿ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ.

ಇವ ಮುಶಲಾಯುದ ಬಿಟ್ಟು. ಗರಗರ ತಿರುಗಿ ರಕ್ತಪಾನ ಮಾಡಿತು. ನಾರದ ಪಾರಾದ. “ರಾಜಂಗಳದ ಮುಂದೆ ವೈವಸ್ವಿ ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣನ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ...” ಅಂದ. ಗಂದ ಚಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಗರುಡನೂ ಇಲ್ಲ. ಇಟೋಬನ ಸೊಂಟ ಮುರಿಯಿತು. ಆಚಾರಿ ಇಟೋಬ ಅವನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ, “ಸತ್ತವನೇ, ನನ್ನ ಹೆಸರ ಹಾಳು ಮಾಡಿದೆ. ಸತ್ತೆ ನೀನು...” ಅಂದ. ದುಃಖ ಮಾಡಿದ. “ನಾನೇ ಮುಶಲಾಯುದ ಬಿಟ್ಟೆ. ನಿನ್ನ ಕುಲ ನಾಶ ಮಾಡಿದೆ” ಅಂದ. ಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಗೆ ಅಂತು, “ನಾನು ಸೇವೆ ಮಾಡ್ತೆ ಉಳಿವೆ. ಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ...” ಅಂತು.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಬೆಣಿಲಿ = ಬೈಸಿರಿಲಿ, ಸಂಜೆ

ಪಾಪೆ = ಪಾಪಿ

ಏಗ = ಈಗ

ಬಿಂಬಿ = ಭ್ರಮರ

■ ಹೇಳಿದವರು: ಶ್ರೀ ಜೋಗಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ನಾಯಕ, ಬಾವಿಕೇರಿ, ಅಗಸೂರು ಕೃ. ಜಿ. ಆರ್. ಭಟ್ಟರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಇವರಿಂದ ಕತೆ ಹೇಳಿಸಿದುದನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದೆನು

೧೩. ತಕ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಿ

ವ೦ದಲ್ಲಾ ವ೦ದ ಊರನಗೆ ವಬ್ ರಾಜಿಡ್ಲ. ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಯೇಳ ಜನ್ ಗ೦ಡ್ ಹುಡ್ಲರು. ಯೇಳ ಜನ್ ಗ೦ಡಹುಡಗ್ರ೦ತಾದ್ರೆ ಅವು ಆಸಿ ಯೇನು? “ನಾವು ವ೦ದ್ ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳು. ನಾವು ಯೇಳ ಜನಿಗೂ ವ೦ತಾಯ್ ಹಡ್ಲ ಹೆಣ್ ಶಿಕಬೇಕ್...” ಅ೦ತ ಅವರಾನೆ. ಅವರ ತ೦ದೆ ತೀರಿಕೊ೦ಡ. ವ೦ತಾಯ್ ಹಡ್ಲ ಹೆಣ್ ಗುತ್ ಮಾಡ್ಲಿಕ್ಕಾಗ್ಲಿಲ್ಲ.

ಅವರ ತ೦ದೆ ತೀರ್ಕೊ೦ಡ ಕೂಡ್ಲೆ ಈ ಮಕ್ಕಳು ಕೆಲು ದಿವ್ಸದಾಗೆ ತಮ್ಮ ತಾಯಿ ಹತ್ರ, “ವ೦ದೇ ಮನಿ ಹೆಣ್ ಯಾವ ದಿವಸ ಸಿಕ್ಕೋ ಆ ದಿವಸ ಮನಿಗ್ ಬರ್ತೇವೆ ನಾವು...” ಅ೦ತ ಹೇಳಿಕ್ ಹೋದ್ರು ಅವರು.

ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ಯೇಳ ಹಗಲು, ಯೇಳ ರಾತ್ರಿ ಕುದ್ರಿ ಹೊಡ್ಲ ಬಿಟ್ಟವು. ಅಲ್ಲಿ ಯೇಳನೆ ದಿವಸ ವ೦ದ್ ಹಳ್ಳ ಸಿಕ್ತು. ಅಲ್ ಹನ್ನೆರಡ ಗ೦ಟೆ ಸುಮಾರ ಇವರು ಆಯಾಸ ಪಟ್ಟವರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡ್ಕೊ೦ಡು, ಅಲ್ಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಆರಾಮ ತಕಂಬ್ಬಿ ಮಲಗದ್ರು ಅ೦ತಾಯ್ತು.

ಮಲಗಿದ ಕೂಡ್ಲೆ ಅಚ್ಚಕನ್ನಿ ದೇವಕನ್ಯೋರು ಯೇಳ ಮಂದಿ ಅದೇ ಹೊಳಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡ್ಲಿಕ್ ಬರತಾ ಇದ್ರು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡ್ಲಿಕ್ ಬ೦ದ ಕೂಡ್ಲೆ ಅದ್ರೊಳ್ಳ ಕಿರಿಹುಡ್ಲನ್ ನೋಡಿ ಆ ಕಿರಿಯವಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸಾಗ್ ಹೋಯ್ತು.

ಮನಸ್ಸಾದ್ ಕೂಡ್ಲೆ ಅವನನ್ನೆ ತನ್ನ ಗ೦ಡನನ್ನಾಗ್ ಮಾಡ್ಕೊಳಬೇಕ೦ತ ಅವಳಿಗ್ ಆಸಿ ಹುಟ್ಟಿಡ್ತು. ಆಸಿ ಹುಟ್ಟ್ ಕೂಡ್ಲೆ ಅವಳು ಅವನ ಹತ್ರ ಬ೦ದ್ರು. ಬಂದೀಗ, “ನೀವು ನಮ್ಮನಿಗಾಗಿ ಬನ್ನಿ...” ಅವ್ಲ ಯೆಬ್ಬಿ ಅವನ ಹತ್ತರ, “ನಿಮ್ಮ ಯಾವೂರಾಯ್ತು? ಯೇನು?” ಯೆಲ್ಲ ಕೇಳಿಡ್ಲ ಅವಳು. “ನೀವ್ ನಮ್ಮನಿಗಾಗಿ ಬನ್ನಿ.... ವ೦ದ್ ತಾಯಿಗ್ ನಾವು ಯೇಳ ಮಂದಿ ಅಕ್ಕ-ತ೦ಗ್ಯವು. ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಲಗ್ನಾಗತೇವೆ ನಾವು. ಮತ್ ತನ್ನ ಹಿರಿಯಕ್ಕನಿಗೆ ಮಾಯ-ಮ೦ತ್ರ ಪ್ರತಿಯೊ೦ದು ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಹಿರಿಯಕ್ಕ ಯಾವ ಮಾಯ-ಮ೦ತ್ರ ಮಾಡಿದರೂ ಬಾಕಿಯವರ ಮು೦ದೆ ನೆಡೀತೆದೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನ ವಬ್ಬ ಮು೦ದೆ ನೆಡೂದಿಲ್ಲ ಅದು. ನಿಮ್ಮನ್ನ ಉಳಿಸ್ತೇನೆ ನಾನು.... ನಮ್ಮನೆ ಇ೦ತಾ ಜಾಗ್ಗಲ್ ಉ೦ಟು...” ಅ೦ತ ಹೇಳಿ ಅವಾಗ ಅವಳು ಹೋದ್ರು.

ಯೋಳು ಮಂದಿ ಇವರು ಅವರ ಮನಿಗಾಗಿ ಹೋದ್ರು. ಹೋದ ಕೂಡ್ಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವಳು ವಿಚಾರ ಮಾಡ್ಲು. “ನೋಡು... ನಮ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಳು ರೂಮು೦ಟು. ನಾವು ಅಕ್ಕ-ತ೦ಗಿ ಯೋಳ್ ಮಂದಿ ರೂಮಿಗೆ ನ೦ಬ್ರವು೦ಟು. ವ೦ದನೇ ರೂಮೇ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯವಳದು. ಹೀಗೇ ನೀನ್ ಹಿರಿಯವ ವ೦ದನೆ ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು- ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಹೆ೦ಡತಿ. ಯೆರಡನೆ ರೂಮಿಗೆ ನಿನ್ನೊತ್ತಿನವ ಹೋಗಬೇಕು; ಅವಳೇ ನಿನ್ನ ವತ್ತಿನವನ ಹೆ೦ಡತಿ...” ಅ೦ತು. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಯೇಳ ಜನಿಗೂ ಇದೇ ನಮೂನ್ಯ೦ತೆ ಹೇಳು. ಅವಳು ಅದರ೦ತೆ ಅವ್ರ ಯೇಳ ಜನರ ರೂಮಿಗೆ ಹೋದ್ರು. ಅಲ್ ಊಟ ವಗೈರೆ ಅವರಿಗೆ ಯೇನೂ ತೊಂದ್ರೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲಿ ಯೆರಡ್ ಮೂರ್ ದಿವನ ಅವರೀಗ್ ಕಳೀತ್ತು. ತಂಗ್ಲಿಕ್ಕಿಗ್ಲ ನಾಕನೇ ದಿವನಕ್ಕೆ ಹರಿಯವಳು ಹೇಳು- “ಇವರು ನರಮನ್ನರು. ನಾವು ದೇವುಗ್ಲು. ಇವರನ್ನು ಇನ್ ಇಟ್ಟೊಳಬಾರ್ದು... ಕೊಲ್ಲಲೇಬೇಕು ನಾವು. ಮತ್ತೆ ಇವತ್ ಸಾಯಂಕಾಲ ಸುಮಾರ್ ರಾತ್ರಿ ಟೈಮಿಗೆ ಇವರನ್ ಕೊಂದೇ ಬಿಡಬೇಕು ನೋಡಿ...” ಅಂದ್ ಹೇಳಿ ಆಡರ್ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು. ಅದನ್ ಕೇಳಿ ಬಾಕಿ ಐದ್ ಮಂದಿಗೆ ಅವರನ್ನ ಕೊಲ್ಲುಕೆ ಮನಸ್ಸಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೇಳಿ ಕರಕಂಡ್ ಹೋಗಿದ್ದಲ್ಲ ಕಿರಿಯವಳು? ಅವಳೀಗ್ ಕೊಲ್ಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕನ ಹತ್ರ ಹೇಳಿ, ‘ತಾವು ಇವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲದಲ್ಲ. ಇವರೀಗ್ ಸುಲಭ ಉಪಾಯ ಹೇಳೊಡಬೇಕ್ ನಾವು...’ ಅಂತ ಹೇಳಿ, ಮನ್ನನಲ್ ಮಾಡ್ಕೊಂಡ್ರು. ಮನ್ನನಲ್ ಮಾಡ್ಕೊಂಡ ಅವತ್ ಸಾಯಂಕಾಲ ಅವಳ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದು. ಇವರು ಕೆಳಗೆ ಮನಗಿದ್ದು ಆ ಕಿರಿಕನ್ನೆಯಂಬವಳ ಕಣ್ಣಗ್ ನೀರು ಬಂದು, ಅವನ ಚಾಪಿ ಅಷ್ಟು ಅದ್ ಹೋಗ್ಬಿಟ್ಟು. ಆವಾಗವ ಕಿರಿಯವ ಪಟ್ಟೆ ಯೆಚ್ಚರ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು, “ನಾವ್ ಬಂದಿ ಇವತ್ತಿಗ್ ನಾಲ್ಕೈ ದಿವಸಾಯ್ತು. ಇವತ್ತಿಗೂ ಹೀಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿಗ್ ಹೀಗಾಗಿಕ್ ಕಾರಣ್ಯೇನು?” ಅಂತ ಆ ಕಿರಿಯವಳ ಹತ್ರ ಕೇಳಿ ಅವ.

ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಅವಳ ಹೇಳಿತ್ತು ಕಿರಿಯಳು, “ಇವತ್ ನಿಮ್ಮನ್ನ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕದಿಕ್ಕು ಕೊಲ್ಲಾರಂತೆ. ಈಗ ನೀವು ಯೇಳು ಮಂದೀನೂ ಇಲ್ಲಿಂದ ಯೆದ್ ಹೋಗಬೇಕು. ಯೆದ್ ಹೋಗಿ... ಹೋದವರು, ಆವಾಗ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕದಿಕ್ಕು ನಿಮ್ಮ ಬೆನ್ ಹಿಡೀತಾರೆ. ಬಿಡುದಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಅವರು...”

“ಆವಾಗ್ ನಾನು ಮೂರ್ಕಲ್ ಹರಳ ಮಂತ್ರಿನಿ ಕೊಡ್ತೇನೆ. ಮಂತ್ರ್ನ ಕೊಟ್ಟೊಡ್ಲೆ ನೀವ್ ಹೋದ್ದೆ ಅವರೀಗ್ ಗೊತ್ತಾಗ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಬೆನ್ಹತ್ತಾರೆ ಅವರು. ಬೆನ್ ಹತ್ತದ್ ಕೂಡಲೆ ನೀವು ಕುದ್ರಿ ಹತ್ತೊಂಡ್ ಹೋದವರು ನಿಮ್ಮ ಹತ್ರ ಅವರು ಬಂದ್ರು ಅಂದ್ ಕೂಡಲೆ, ನೀವ್ ವಂದ್ ಕಲ್ ಹರಳ್ ಹೊತಾಕ್ತೇಕು. ‘ಆಕಾಸಕ್ಕೂ, ಬೂಮಿಗೂ ಸಮನಾದ ಬೆದ್ರಮಟ್ಟಿಯಾಗಬೇಕ್...’ ಹೇಳಿ. ಆ ಬೆದ್ರ ಮಟ್ಟಿ ಹತ್ ಅವ್ ಮತ್ ಬರ್ತಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಬೆನ್ ಹಿಡೀಲಿಕ್ಕೆ. ಆ ಬೆನ್ನ ಹಿಡಿಯಿದಕ್ ಬಂದ್ರೆ, ಬಂದ್ರೆ ಅಂದ ಕೂಡಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಲ್ ಹರಳ್ ಹೊತಾಕಿ, ‘ಬೂಮಿಗೂ, ಆಕಾಸಕ್ಕೂ ಸಮನಾಗಿ ವಂದ್ ಗುಡ್ಲ ಆಗಬೇಕು’ ಹೇಳಿ. ‘ಗುಡ್ಲದ ಅಂಚಿಗೆ ಹೆಂಗಸರು ಗುಡ್ಲದಾಚೆಗೆ ಗಂಡಸರು ಇರಬೇಕು’ ಅನ್ನ ಹಾಗೆ ಕಲ್ ಹಳ್ಳನ ಹೊತಾಕ್ಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ ಕೂಡಲೆ, ‘ಮಹಂತಾದ ವಂದ್ ನದಿಯಾಗಲಿ’ ಅಂತ ಮತ್ ವಂದ್ ಹಳ್ಳ ಹೊತಾಕ್ ಬಿಡು” ಅಂತ ಹೇಳು.

“ಆವಾಗೆ ಅದನ್ನ ದಾಟಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ನೀವು ಆ ಹಳ್ಳದ ಆಚೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತ ಬಿಡಿ. ಅವರಿಗೆ ಋಷಿಗಳ ಶಾಪವಂಟು. ಆಚೆಗೆ ಅವರ ಮಾಟ ನಡುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ ಅವ್ ಬರುದಿಲ್ಲ” ಆಯ್ತು ಆವಾಗ ಈ ಹರಿಯವಳು ತಂಗೀಗ್ ಹೇಳು, “ಅವರಿಗೆ ನೀನು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿವಂತಿ ಹೇಳ್ ಕೊಟ್ಟವು...” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಅವಳಿಗೆ ಜೋರ್ ಮಾಡದ್ದು ಅಂತಾಯ್ತು.

ಅವತ್ ಸಾಯಂಕಾಲ ಕಿರಿಯವಳು ವಂದ್ ಯೆಲಿ ಸಾಕಿತ್ತು. ಯೆಲಿ ಹತ್ರ ಹಳ್ಳದವರಿಗೂ, ಅವಳ ಕೋಣೆದ್ದರಿಗೂ ಸುರಂಗ ಮಾಡ್ಲಿಕ್ ಹೇಳು. ಇಲಿ ಅದರಂತೆ ಸುರಂಗ ಮಾಡ್ತು.

ಆ ಸುರಂಗದಲ್ಲಿ ಆ ಕಿರಿಯವಳು ಹಳ್ಳದಲಿದೆ ಇವರ ಹತ್ರ ಬಂದ್ ಬಿಟ್ಟು. “ನಾಳೆಗ್ ನಾವು ಸುರಂಗದಲ್ ತೊಟ್ಟಾಟ ಆಡ್ತೇವೆ. ಯೇಳೂ ಮಂದಿ ಕೂಡಿ ಈ ಸರಪಳಿ ನೀವ್ ಹಿಡ್ಕೊಳ್ಳೀಕ್. ಸರಪಳಿ ಯಾವಾಗ್ ನಿಮ್ಮ ಕಯ್ಲಿ ಸಿಕ್ ಬಂತೊ, ಯೇಳೂ ಜನರು ಕಸುವಿನಿಂದ ಯೆಳೇಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ಹತ್ರ ಆಗದಿದ್ರೆ ನಿಮ್ಮ ಕುದ್ರಿ ಕಟ್ಟಿಯಾದರೂ ಯೆಳಿಸಬೇಕ್. ಕಟ್ಟಿ ಯೆಳಿದ ಕೂಡ್ಲೆ ತಾವು ಯೇಳು ಮಂದಿ ಆಚೀಗ್ ಬರತೇವೆ. ಆಚೀಗ್ ಬಂದ ಕೂಡ್ಲೆ ಅವರ ಯೆಷ್ಟ್ ಜಾದೂ ವಿದ್ಯೆ ಇದ್ರೂ ಆಚೀಗ್ ನೆಡೂದಿಲ್ಲ - ಅವರದು.”

“ಆಗ ನೀವು ಮೊದಲ್ ಯಾರಾರ್ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡ್ರಂದ್ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಅಕ್ಕ ಹೇಳಿದ್ಲೋ ಅವರನ್ನೇ ನಿಮ್ಮ ಕುದ್ರಿಗ್ ಹಾಯ್ಕೊಂಡ್, ಕುದ್ರಿ ಹಾರ್ಸ್ ಬಿಡಿ- ನಿಮ್ಮ ಮನಿಗ್. ಅಂತಾದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಮನಿಗ್ ಹೋಗಿ... ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡ್ರನ್ನ ನೀವು ಲಗ್ನ ಆಯ್ಕೊಳ್ತೀರೋ, ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟೊಳ್ತೀರೋ...” ಹೇಳಿ ಅವಳ ಅಷ್ಟ್ ಹೇಳಿಕ್ ಹೋದ್ದು.

ಅನಂತರ ಮಾರಣಿ(ನೆ) ದಿವಸೆ ಇವ್ ತೊಟ್ಟಾಟ ಆಡೂಕ್ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡ್ತು. ಆಡ್ಲವರು ಇಲ್ಲಿ ಈ ಮಿಣ (ಸರಪಳಿ)ಸೈಲ್ ಬಂದ್ ಕೂಡ್ಲೆ ಇವ್ ಯೆಳೇಲಿಕ್ ಹಣ್ಣಿ ಬಿಟ್ಟು. ಅವರ ಹತ್ರ ಆಗದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವ್ ಕುದ್ರಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಂತೂ ಯೆಳ್ಳು ಅಂತಾಯ್ತು. ಹೆಂಗ್ಸರು ಯೇಳ ಮಂದಿ ಹಳ್ಳದ ಆಚಿಗ್ ಬಂದ್ರು. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡ್ರನ ತಾವ್ ತಾವ್ ಕುದ್ರಿ ಮೇನ್ ಹಾಯ್ಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಮನಿಗ್ ನೆಡ್ಲೆ ಬಿಟ್ಟು. ಮನ್ಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡ್ರನ ಆಯ್ಕೊಂಡು ಸುಕದಲ್ಲೆ ಇದ್ದು.

ಆವಾಗ ಇವ್ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಯೇಳೂ ಮಂದಿನೂ ಮೃಗಬೇಟೆ ಆಡ್ಲಿಕ್ ಹೋಗ್ತಾರೆ. ಹೋಗವಾಗ ಅದೇ ಉರಿನಲ್ಲಿ ಜಾದು ಸನ್ಯಾಸಿ ಹೇಳಿ ವಬ್ಬ ಇದ್ದೆ. ಅವರ ಉದ್ಯೋಗವೇನಂದ್ರೆ ಮನಿ ಮನಿ ಬೇಡೂದು. ಯಾರ್ ಮನಿ ಹೆಣ್ ಹುಡ್ಗರು ಚಲೋ ಇದ್ದು ಅಂದ್ ಹೇಳ್ ನೋಡಿ- ವಂದ್ ಸಲ್ಪ ದೂರ ನಾಯಿಯಾಗಲಿ, ಬೆಕ್ಕಿನ ರೂಪದಲ್ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ತಕ್ಕಂಡ್ ಹೋಗೂದು. ಯಾರಾದ್ರೂ ಹೊಡೀಲಿಕ್ ಬಂದ್ರೆ ಅವರನ್ನ ಕಲ್ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ ಬಿಡೂದು. ತನ್ನ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ದಿವಸ ಇವರ ಮನಿಗ್ ಬೇಡ್ಲಿಕ್ ಸನ್ಯಾಸಿ ಬಂದ. ಬಂದ ಕೂಡ್ಲೆ ಇವರೇಳ ಮಂದಿ ಮೃಗಬೇಟೆ ಆಡ್ಲಿಕ್ ಕಾನಿಗ್ ಹೋಗಿದ್ದು. ಇವ್ ಕಾನಿಗ್ ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ಈ ಸನ್ಯಾಸಿ, “ಭಿಕ್ಷಾಂ ದೇಹಿ...” ಅಂದ್ ಬೇಡಲಿಕ್ ಬಂದ ಕೂಡ್ಲೆ ಕಿರಿಯವಳ್ ಬಿಕ್ಕಾ ತಕಂಡ್ ಹೋದ್ದು. ಆವಾಗ, “ನೀವು ಬಾಗ್ಲ ವಳ್ ನಿತ್ಯಂಡ್ ಪಡಿ ಹಾಕಿದ್ರೆ ಪಡಿ ತಕಂಡ್ ಹೋಗೂದಿಲ್ಲ ನಾನು. ನೀವು ಬಾಗ್ಲ ಹೆರಗೇ ಬಂದು ಪಡಿ ಹಾಕಿದ್ರೆ ಪಡಿ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ತೆ ನಾನು...” ಅಂತ ಹೇಳ್ಲ ಸನ್ಯಾಸಿ. ಅಷ್ಟ್ ಹೇಳ್ಲ ಕೂಡ್ಲೆ ಸತ್ಯ ನಂಬಿ ಅವಳ್ ಹೊರಗ್ ಹೋದ್ದು.

ರೂಪ-ಗೀಪ ನೋಡಿ ಇವಳನ್ನೇ ಮನೆಗ್ ತಕೊಂಡ್ ಹೋಗಬೇಕಂತ ಹೇಳಿ ನಾಯಿ ರೂಪ ಮಾಡ್ಕೊಂಡ್ ತಕೊಂಡ್ ಹೋಗಬಿಟ್ಟ. ತಕಂಡ್ ಹೋದ ಕೂಡ್ಲೆ ಬಾಕಿಯವರೆಲ್ಲ ಗಲಾಟೆ ಕೊಟ್ಟು. ಅದೇ ಟಾಯ್ಲಿಗೆ ಅವರ ಗಂಡು ಯೇಳ ಮಂದಿ ಮೃಗ ಬೇಟೆ ಆಡಿ ಬಂದ್ರು. ಆಡಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ವಂದ್ ತಟ್ಟಿ ಹಾಲ, ವಂದ್ ತಂಭಿ ನೀರು ಅವರವರ

ಗಂಡರಿಗೆ ಅವರವರು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದು, ಹಿರಿಯವ ಮುಂದೆ ಬಂದವ ಕಾಲ್ ತೊಳದ ಬಂದ. ಅಷ್ಟರವಳಿಗೆ ಈ ಹೆಂಗಸರು ಈ ವಿಷಯ ಹೇಳಿಟ್ಟು, 'ಕಿರಿಯವಳನ್ನು ನಾಯಿ ರೂಪ ಮಾಡಿ... ಈ ರೂಪಲ್ ತಕ್ಕೊಂಡ್ ಹೋದ...' ಅಂತ ಹೇಳ್ ಬಿಟ್ಟು, ಅರ್ಧ ಹಾಲ್ ಕುಡ್ ಅರ್ಧ ಹಾಲ್ ಅಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟು ಇವ್ ಯೇಳೂ ಜನರು ಸನ್ಯಾಸಿ ಕೊಲ್ಬೇಕೆಂದ್ ಹೇಳಿ, ಪರತ್ ಕುದ್ರಿ ಹತ್ತಂಡ್ ಹೋಗುವಾಗ ವಂದ್ ಮೈಲ್ ಅಷ್ಟ್ ದೂರ ಹೋಗುವಷ್ಟರ ವಳಗೆ ಸನ್ಯಾಸಿ ಇವಳನ್ನ ಮನ್ನರೂಪವೇ ಮಾಡ್ಕೊಂಡ್ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದ. ಹೊಳಿ ಈಚೆ ಬಂದ್ರೆ ಇವಳಿಗೂ ಜಾದೂ ಇಲ್ಲ. ಋಷಿ ಶಾಪವುಂಟು. ಅವಳನ್ನ ನೋಡ್ತ ಕೂಡ್ಲೆ ಇವ್ ಯೇಳೂ ಮಂದಿ ಬೇಗ ಕುದ್ರಿ ಹಾರ್ಸ್ ಬಿಟ್ಟು- ಅವನ್ನ ಕೊಂದ್ ಬಿಡಬೇಕು ಹೇಳಿ... ಕಲ್ ಮಾಡ್ ಬಿಟ್ಟ.

ಆವಾಗ ಅವಳನ್ನ ತಕಂಡ್ ತನ್ನ ಮನಿಗೆ ತಾ ಹೋದ ಅವ. ಅವ ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಆ ಹಿರಿಯವಳಿಗೆ ಅರ್ಧ ಹಾಲ್ ಕುಡ್ಲರಿಂದ ಅದರಂದೇ ಗರ್ಬ ಉತ್ಪನ್ನಾಗ್ ಹೋಯ್ತವಳಿಗೆ. ಗರ್ಭ ಉತ್ಪನ್ನಾಗಿ ವಂದ್ ಹುಡ್ಲ ಹುಟ್ ಬಿಟ್ಟ. ಹುಡ್ಲ ಹುಟ್ಟ ಕೂಡಲೆ ಅವನಿಗೆ ಆರಂಟ್ ವರ್ಸಕೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕಲ್ಪು, ಮುದ್ದು ಅವ. ಸೇವೆ ಬಗ್ಗೆ ತಕ್ಕೊಂಡ್ ಹೋದ್ದು. ಆ ನಂತ್ರ ಈ ಹುಡ್ಲನಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ 'ತಂದೆ ಇಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟ ಹುಡ್ಲ...' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಚೇಷ್ಟಿ ಮಾಡ್ತ ಕೂಡ್ಲೆ ತಾಯಿ ಹತ್ರ ಕೇಳ್ತ ಇವ. "ತನ್ನ ತಂದೆ ಯೆಲ್ಲಿಗ್ ಹೋದ. ಯೇನು?" ಹೇಳಿ ಕೇಳ್ತ. ಆವಾಗಷ್ಟೂ ಯೆಲ್ಲಾ ಹಕಿಕತಿ ಹೇಳ್ತು. ಹೇಳ್ತ ಕೂಡ್ಲೆ, "ಹಾಂಗಾದ್ರೆ ನನ್ ತಂದಿಯವರನ್ನ ಕರ್ಕ್ ಬತ್ತಿ..." ಅಂದ್ ಹೇಳ್ ಹೋದ ಇವ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವಂದ್ ಮೈಲ್ ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ಕಲ್ ತಂದೆಯವರ ಹತ್ತರವೇ ನಿಂತ. ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತ ಕೂಡಲೆ ಈ ಸನ್ಯಾಸಿ ಹೇಳವವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸನ್ಯಾಸಿಯಲ್ಲ- ಜಾದುವುಂಟವನಲ್ಲಿ. ಇಲ್ಲೆ ಇದ್ರೆ ತಂದೆಯವರ್ನ ಕಲ್ ಮಾಡ್ಲಿಕ್ ಆಗತದ್ಯೋ? ಹುಡ್ಲ ಹಾಗೆ ಆ ಊರಿಗಾಗಿ ಕೇಳ್ತಾ ಕೇಳ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಗೇ ಹೋದ. ಆ ಊರಿಗ್ ಹೋದವ ವಂದ್ ಅಜ್ಜಿಮನೆ ತಾವ್ ಉಳ್ಕಂಡ. ಉಳ್ಕೊಂಡವ ಆ ಊರ ಇಚಾರಾ ಎಲ್ಲಾ ಕೇಳ್ಕೊಂಡ ಅಜ್ಜಿ ಕೈಲಿ. ಯೆಲ್ಲಾ ಕೇಳ್ತ. ಸುದ್ದಿಯೆಲ್ಲ ಕೇಳ್ತವ, ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ತಾನು ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಬೇಕು ಅಂತ ಆಲೋಚ್ಚಿ ಮಾಡ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡ್ಲೆ.

ನಾಲ್ಕು ದಿವ್ಸಕ್ ವಂದ್ ಸರ್ತಿ ಈ ಹೆಂಗ್ಲ ಇದೇ ಅಜ್ಜಿಮನೆ ಬೆಂಕಿಗ್ ಬತ್ತದೆ. ಬೆಂಕಿಗ್ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಅಜ್ಜಿ ಅವಳ ಹತ್ರ ಯೆಲ್ಲಾ ಕೇಳ್ತಾಳೆ. "ನೀ ಯಾವೂರವಳು? ಯೇನು?" ಅಂತ. ಮೊಮ್ಮಗ್, "ಯೆಲ್ಲಾ ಕೇಳು" ಅಂತ ಹೇಳ್ ಕೊಟ್ಟಾನೆ. ಆವಾಗವಳೆ ತಾನು ಇಂತಾ ಊರವಳು... ಇಂತಾ ಹಕಿಕತ್... ಯೆಲ್ಲಾ ಹೇಳ್ತು.

ಇವ 'ಅವನ ಕೊಲ್ಲು ಬಗೆ ಹೇಗೆ' ಅಂತ ಅಂದಾಜ ಮಾಡ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡ್ಲೆ. ಹಾಗೇ ಮಾರಣಿ(ನೆ) ದಿವಸ ಅಜ್ಜಿ ಹತ್ರ ಹೇಳ್ ಕೊಟ್ಟ. "ಹೆಂಗ್ಲ ನಿಮ್ಮನಿಗ್ ಬರತದ್ಯೆಲ್ಲಾ ಆಗೆ 'ನಿನ್ನ ಯಾರಾದ್ಲೂ ಪಕ್ಕ ಕೊಂದ್ ಬಿಟ್ಟೆ ನನ್ ಜೀವಮಾನಕ್ ಯೇನ ದಾರಿ' ಅಂತ ಕೇಳು" ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತು. ಮಾರಣಿ ದಿವಸ ಹೆಂಗ್ಲ ಬೆಂಕಿಗ್ ಬಂತು. ಬಂದ ಕೂಡ್ಲೆ "ಮೊಮ್ಮಗ್ಗಳೇ, ಅಕಸ್ಮಾತ್ ನಿನ್ನ ತಕ ಹೋದವ ವಂದೊಮ್ಮೆ ಸತ್ ಹೋದ್ರೆ ಗತ್ಯೇನು? ಕೇಳು" ಅಂತ ಅಜ್ಜಿ

ಬುದ್ಧಿವಂತಿ ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟು. ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟ ಕೂಡ ಆ ಹೆಂಗ್ಲೆಂದ ಹೇಳಿದರು. ಅಜ್ಜನ ಬಾಳ ಕುಶಿಮಾಡ್ಕೊಂಡು ನಾಯಂಕಾಲ ಅಜ್ಜನಿಗೆ ಯೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಾಗ, “ಅಜಾ, ಈಗ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನಿನ್ನ ಯಾರೂ ಕೊಲ್ಲೊರಿಲ್ಲ. ವಾಪಸ್ಸ (ಒಂದು ವೇಳೆ) ಯಾರಾದ್ರೂ ನಿನ್ ಕೊಂದ್ ಬಿಟ್ಟೆ ನನ್ನ ಗತಿ ಯೇನು? ನಾ ಹೆಂಗ್ಲೆಲ್ಲ ಯೆಷ್ಟಾದ್ರೂ?” ಅಂದ್ ಹೇಳು.

“ಮೊಮ್ಮಗಳೇ, ಹಾಗ್ ನನ್ ಕೊಲ್ಲೊರ್ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನೋಡು... ಈ ಕರಡಗೆ ಹರಳು ಕರಡಗೇಲ್ ಇದ್ದದ್ದು. ಈ ಹರಳ ವಂದ್ ಹರಳ ಹಿಡ್ಡ ಬೂಮಿಗ್ ಹೊತಾಕ್ರೆ ಹೇಳ್ವ್ ಹಾಂಗ್ ಆಗ್ತದೆ. ಯೆರಡನೆ ಈ ಕಂದಾಳಿಮರ ಯೇಳ ಕಡಿಲ್ಲದೆ ವಂದೇ ಬಿಲ್ ಹೊಡ್ಡ್ ಆ ಯೇಳ್ ಮರ್ನ ತರಿ ಹಾಕ್ಸ್ ಬೇಕ್... ಅಂತಾ ಶೂರ ಯಾರು ಭೂಮಿಯೊಳ್ಳ ಹಡ್ವ ಯಾವನಿದ್ದೆ? ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಅದನ್ನೂ ಮಾಡ್ ಬಿಟ್ಟೆ ನೋಡು. ಈ ತೋರುವ ಮೂಡಾಯನ (ಪೂರ್ವ) ದಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ವಂದ್ ದೊಡ್ಡ ಕೆರಿ (ಮದಗ) ಉಂಟು. ಆ ಕೆರಿ ತೂಬ ಕೀಳಬೇಕಿದ್ರೆ ದೇವಲೋಕದ ಯೇಳು ಬೆಳಿಯಾನಿ ಬೇಕು. ಆ ಬೆಳಿಯಾನಿ ಯೇಳು ಬಂದು ತೂಬ ಕಿತ್ತ ಕೂಡಲೆ ಅದರೊಳಗೆ ವಂದ್ ಮೊಸಳೆ ಉಂಟು. ಮೊಸಳೆ ತಲಿಯೊಳ್ಳ ವಂದ್ ಪೆಟಗಿ ಉಂಟು... ಆ ಪೆಟಗಿವಳ್ಳ ವಂದ್ ಗಿಣಿ ಉಂಟು... ಆ ಗಿಳಿನೆ ಕೊಂದ್ರೆ ನಾ ಸತ್ತ್ ಹಾಂಗ್. ಇಷ್ಟಲ್ಲಾ ಮಾಡ್ವೋರ್ ಯಾರಿದ್ದು? ಯಾವ ಸೂರ ಹುಟ್ಟಿದಾ? ಅದಲ್ಲದೆ, ಆ ಮೊಸಳೆ ಕೊಲ್ಲಬೇಕಾದ್ರೆ ವಂದ್ ಮಣ ತೂಕದ ವಜ್ಜಿ ಗುಂಡ್ ಬೇಕು. ಅದಕೂ ಹಗರಾಗ್ ಬಿಟ್ಟೆ ಮೊಸಳೆ ತಲಿ ವಡೊದಿಲ್ಲ. ಕೋವಿಯಾಗ್ ಹೊಡೊದು, ಅದ್ಕ ದೊಡ್ ಕೋವೀನೇ ಬೇಕು...” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಹಿಗ್ಗಿ, ಮೊಮ್ಮಗಳ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ವ ಅಂತಾಯ್ತು.

ಹೇಳ್ವ ಕೂಡ ಈ ಮೊಮ್ಮಗ್ಗೆ ಅದನ್ನ ಕೇಳ್ಕಂಡ್ ಬಂದ್ ಈ ಅಜ್ಜಿ ಕೂಡೆ ಮಾರಣಿ ದಿವಸ ಹೇಳು. ಹೇಳ್ವ ಕೂಡ ಈ ಹುಡ್ಗ ಅಲ್ಲೇ ಕುಂತವ. ಆವಾಗ್ ಹೇಳು ಟೈಮಿಗೆ ಅವಳ ಮೊಲೆ ಹಾಲು ಇವನ ಮೊಕಕ್ ಹಾರ್ ಬಿಟ್ಟು. ಮೊಕಕ್ ಹಾರ್ಡ್ ಕೂಡ್, “ಎ ಹೆಂಗ್ಲೇ, ನಿನ್ ಮರ್ಯಾದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ ಮೊಲಿಹಾಲ್ ನನ್ ಮೊಕಕ್ ಹಾರ್ತಲ್ಲೇ. ರವ್ತಿವಳಗಿಂದೇಯೆ?” ಅದೊಂದ್ ಗೂಡಾರ್ತ. ಅಂದ್ ಕೂಡಲೆ ಅವಳಿಗ್ ಮನ್ನಿಗ್ ಬಾಳ ಪಸಾತಾಪಾಯ್ತು. ಈ ಹುಡ್ಗ ಹೀಗ್ ಹೇಳ್ವಿಲ್ಲಲ್ಲಾ...

ಆವಾಗವಳ್ ತನ್ ಚರಿತ್ರೆ ಪೂರಾ ಹೇಳು. ಆವಾಗ್ ಹೇಳ್ವ ಕೂಡಲೆ ಇವ ಅವಳಿಗೆ ತಾನು ಹುಟ್ಟದ್ ಇಂತಾ ಜಾಗ... ಯೆಲ್ಲಾ ಹೇಳ್ ಬಿಟ್ಟ. “ನೀನು ಹೆದ್ರಬೇಡಾ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಗ. ಆದ್ರಿಂದ ನಿನ್ ಮಲಿಹಾಲು ನನ್ ಹಾರ್ತ ಅದು. ಅದ್ರ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಜಾರ ಮಾಡ್ಕಳಬೇಡ. ತಾನಾಡಿದ ಮಾತ್ ತಪ್ಪಾಯ್ತು. ಪರತ್ ತಕೊಂಡೆ ತಾನು” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಅವಳಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ, “ನಾನ್ ಯಾವ ದಿವಸ ಹೇಳ್ವ ಹೇಳ್ವ ದಿವಸ ಆ ಹಳ್ಳ ಕರಡಗೆ ಹುಗ್ಗೆ ಇಟ್ ಬಿಡಬೇಕ್ ನೀನು. ತಾನ್ ಯಾರಂದ್ ಆ ಅಜ್ಜನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಡ ನೀನು” ಅಂದ್ ಬಿಟ್ಟ.

ನೀದಾ ಅವ ದೇವಲೋಕಕ್ ಹೋದ. ದೇವಲೋಕಕ್ ಹೋದವ ದೇವೇಂದ್ರನಲ್ಲಿಗ್ ಹೋಗಿ ಉಳ್ಳ. ಆವಾಗ ದೇವೇಂದ್ರನ ಹತ್ರ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡ್. “ತಾನು ಇಂತವರ ಹುಡ್ಗ” ಅಂದಿ

ಯೆಲ್ಲ ಸತ್ಯಸ್ಥಿತಿ ಹೇಳಿ, 'ವಂದ್ ಕ್ಷಣವಾದ್ರೂ ನಿನ್ನ ಯೋಳ ಬೆಳಿಯಾನಿ ತನ್ ಕಳ್ಳಬೇಕು. ಕಳ್ಳದೇ ಇದ್ದೆ ದೇವಲೋಕನ ಸುಟ್ ಬಿಡ್' ಅಂದ.

ಅದ್ಕೆ ವಪ್ಪಂಡ. ಬಂದವ ವಂದ್ ಮಣ ತೂಕದ ಗುಂಡ ತಂದ ಅಂತಾಯ್ತು. ಬಂದವ ವಂದ್ ಮಣ ತೂಕದ ಗುಂಡ ಮಾಡ್ಕೊಂಡ. ಅದ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಬಂದೂಕ ಯಾವದ್ ಬೇಕು ಅದ್ಕೆ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ತಾಯಿ ಹತ್ರ ಹೇಳ್- "ನಾಳೆ ದಿವಸ ಆ ಹರಳಿನ ಕರಡಗಿ ಬದಿಗಿಟ್ ಬಿಡು. ಅದ್ ವಂದಿದ್ರೆ ಅವನ ಜಾದು ನಡೀತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ರೆ ಜಾದು ನಡಿಯೊದಿಲ್ಲ." ಅವಾಗೆ ಅವಳು ಕರಡಗೆ ಹುಗ್ಗ್ ಇಟ್ಟಿಟ್ಟು.

ಇವ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಯೆದ್ದವನೇ ಸೂರ್ಯ ಉದಯವಾಗಬೇಕಿದ್ರೆ ವಂದೇ ಬಾಣ ಹೊಡ್ಡ್ ಯೇಳ ಕೆಂದಾಳೆ ಮರ ಕತ್ತರ್ನ್ ಬಿಟ್ಟ. ಅವಾಗೆ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಸಲ್ಪ ಮೈಕೈಯಲ್ ನೋವಾದಾಗಾಯ್ತು, "ಇದೇನು ಯಾಕೋ ನನ್ನ ಮೈಕೈ ನೋಯ್ತುಪ್ಪ" ಅಂದ. ಅವಾಗೆ ದೇವೇಂದ್ರನ ದ್ಯಾನ ಮಾಡಿ ಯೇಳ ಬೆಳಿಯಾನೆ ತಸ್ಕೊಂಡ. ತಸ್ಕೊಂಡ ಕೂಡ್ ಆ ಮದಗದ ಬಾಗ್ಗೆ ಆನೆ ಹತ್ರ ತೆಗ್ಗಿಬಿಟ್ಟ. ಬಾಗ್ಗೆ ತಗ್ಗ ಕೂಡಲೆ ಆ ಮೊಸಳೆ ಯೆದ್ ಬಂದ್ ಬಿಟ್ಟು. ಮೊಸಳೆಗೆ ಕೋವಿಂದ ವಂದ್ ಮಣನ ಗುಂಡ್ ತಾಗ್ಗದ.

ಮಸಳೆ ತಲಿ ವಡ್ಡ್ ಹೋಯ್ತು. ಆವಾಗೆ ತಲಿಯೊಳಗಿದ್ದ ಪೆಟ್ಟಿ ವಡ್ಡ. ಈ ಗಿಳಿ ಕಯ್ಯಲ್ ಶಿಗಿಸಿ ಹಿಡ್ಕೊಂಡ. ಈಗ ಹಿಡ್ಕೊಂಡ್ ಕೂಡ್ ಅವನಿಗ್ ಗೊತ್ತಾಗ್ ಹೋಯ್ತು. "ತನ್ನನ್ ಯಾರೋ ಕೊಲ್ತು. ಈಗ ಆ ಹರಳಿನ ಪೆಟ್ಟಿ ತಕೊಂಡ ಬಾ" ಅಂದ. ಮೊಮ್ಮಗಳ ಹತ್ರ ಕೂಗ್ತಾ ಇದ್ದ. ಕೂಡ್ಲೆ ಇವ ಗಿಳಿ ಹಿಡ್ಕೊಂಡ್ ಹತ್ರ ಬಂದ. ಆವಾಗೆ ವಂದ್ ರೆಕ್ಕೆ ಮುರ್ದ್ ಬಿಟ್ಟ. ಇವನ್ ವಂದ್ ಕೈ ಮುರ್ದ್ ಹೋಯ್ತು. ಮತ್ತೊಂದ್ ರೆಕ್ಕೆ ಮುರ್ದ್ ಯೆರಡ ಕೈ ಹೋಯ್ತು. ಯೆರಡ ಕಾಲ್ ಮುರ್ದ... ಯೆರಡ್ ಕಾಲ್ ಹೋಯ್ತು. ಅಲ್ಲಿಗ್ ಕುತ್ತಿ ಮುರ್ದ. ಅವ ಕಲಾನ್.

ಅವಾಗೆ ಹರಳಪೆಟ್ಟಿ ತಾಯ್ ಹತ್ರ ಕೊಡು ಅಂದ. ತಕ್ಕೊಂಡ್ ತಾನು ಅವನ ಮನೆಗಿದ್ದ ಯೆಂತ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೇ ವಂದಿದ್ನ ಮುದ್ದಿ ಮನೆಗ್ ಇದ್ಕೊಂಡು ಸನ್ಯಾಸಿ ಮನೆಗಿದ್ದದ್ದೆ ಅಜ್ಜಿಗೆ, "ನೀನೆ ತಕೊ ನಮಗೇನೂ ಬೇಡ..." ಹೇಳಿ ಕೊಟ್, ತಾನು ಹೊಂಟ್ ನೆಡ್. ತನ್ ತಾಯ್ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗಾಗಿ ಹೋದ. ಈಗ ವಂದ್ ಹರಳ ಹೊತಾಕ್. "ಯೇಳೂ ಜನ ಜೀವಾಗಿ" ಅಂತ ಹೇಳಿದ.

ಕೂಡ್ಲೆ ಯೇಳೂ ಮಂದಿ ಜೀವಾಗಿ, "ಓಹೋ... ಇವನೇ ತನ್ನ ತಮ್ಮನ ಹೆಂಡ್ತಿ ಕದ್ದೊಂಡ್ ಹೋದವ. (ಈ ಹೆಂಡ್ತಿ ಕುದ್ರಿ ಮೇಲ್ ಇದ್ದಲ್ಲ?)" ನೋಡ್ ಕೂಡ್ಲೆ ಹೊಡಿಬೇಕಂದ ಹೇಳಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡ್ತು ಅವು. ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡ್ ಕೂಡಲೆ ಅವಳು, "ತಡಿರಿ ಹೊಡಿಬೇಡಿ, ತನ್ನ ಮಗ ಇವ. ಈ ಮಗನೇ ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಜೀವವಾಗ್ಗದವ. ಇದು ನಮ್ಮ ಹೆರಿಯವರ ಮಗ..." ಹೇಳಿಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ಮನಿಗ್ ಬಂದ್ ಸುಕವಾಗಿದ್ರು.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಕುಂದಾಪುರ ಕಡೆಯ ಶೈಲಿ

ಹೇಳು = ಹೇಳಿದಳು

ವಗೈರೆ = ಮುಂತಾಗಿ

ಬಿದ್ರ ಮಟ್ಟಿ = ಬಿದಿರಿನ ಗುಂಪು

ಕಾನು = ಕಾನನ, ಅಡವಿ

ಕಡಿಲ್ಲದೆ = ಒಂದೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಇವೆ

ವಸಾತಾಪ = ವಶ್ಯಾತ್ತಾಪ

ವಾಪಕ್ಕ = ಒಂದು ವೇಳೆ

ಜಾಪಾಯಿ = ಗುಂಪಾಗಿ

■ ಹೇಳಿದವರು: ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಮಾವ ವೆಂಕಟ ದೇವಾಡಿಗ, ಶಿರೂರು, ದ. ಕ.

ದಿನಾಂಕ 27 - 10 - 76

೧೪. ಅಜಾಪ್ತಮಾಸೀ ವಿದ್ಯಾ

ಸೂರ್ಯಸೇನ ಹೇಳವಂತಾ ರಾಜ; ಚಂದ್ರವರ್ಮ ಹೇಳವಂತಾ ಪ್ರದಾನಿ. ಆನೆ, ಕುದ್ರೆ, ಮಂದಿ ಮಾರ್ಬಲ, ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ರಾಜ್ಯಕಾರಭಾರ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದ.

ರಾಜಂಗ್ ವಂದೇ ಹುಡ್ಡ. ಆ ಹುಡ್ಡಂಗ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಯೆಲ್ಲಾ ಮುಗ್ಗ ನಂತರ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಗಾಗಿ ಗುರುಕುಲಕ್ ಕಳಿಸ್ತಿದ್ದ. ಅಲ್ ಅನೇಕ್ ಹುಡ್ಡರು ಕೂಡಿದ್ದು. ಅವರಲ್ಲಿ ವಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ರಾಜನ ಹುಡ್ಡನ ಹತ್ತ, “ನೀ ಯೆಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾವನ್ನ ಕಲ್ತದ್ ಹೌದು. ಆದ್ರೆ, ಅಜಾಪ್ತಮಾಸೀ ವಿದ್ಯಾವನ್ನು ಕಲ್ತದ್ ಸುಳ್ಳು...” “ಅದನ್ನು ಯಾರ್ ಕಲಿಸ್ತಾರೆ?” ಎಂದ್ ಹುಡ್ಡ ಕೇಳಿದ.

“ಅಲ್ ಯಾರೋ ಕಲ್ಪುತ್ತಾರಂತೆ... ನಮ್ ಯೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.” ಆನಂತ್ರ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದವ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹತ್ತರ, “ಅಮ್ಮಾ... ನಾನು ಅಜಾಪ್ತಮಾಸೀ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ” ಯೆಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದ ಕುಳಿತ. ತಾಯಿಯ ಹತ್ತರ ರೊಕ್ಕವನ್ನು ತಗದಕಂಡ, ತಂದೆಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆ ನಡೆದ.

ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೆ “ಅಜಾಪ್ತಮಾಸೀ ವಿದ್ಯೆವನ್ನು ಯಾರು ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ?” ಅಂತ ಕಂಡಕಂಡವರ ಹತ್ತ ಕೇಳುತ್ತಾ ಹೋದ. “ನಮಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಪ್ಪಾ” ಅಂತ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದರು. ಹೀಗೇ ತಿರುಗಾಡಿ, ತಿರುಗಾಡಿ ವಂದ ಬೆಟ್ಟದ ಹತ್ತರ ವಂದು ಉಪ್ಪರದ ಮನೆ... ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಬಂದೋಬಸ್ತಾದ ಪಾಗಾರ, ಯೆದುರುಗಡೆಗೆ ವಂದ್ ಸಣ್ಣ ಚಾವಡಿ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ವಂದ ಯವ್ವತ್ ವರ್ಷದ ಮುದುಕ

ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ ಈ ಹುಡುಗ ಚಾ ಕುಡಿದು, ಚಾ ಬಿಲ್ಲು ಕೊಟ್ಟು-
 “ಅಜ್ಜಾ... ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಅಜಾಪ್ತಮಾಸೀ ವಿದ್ಯವನು ಯಾರು ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಆಗಾ ಮುದುಕ, “ನನಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವ್ವಾ, ಮುಂದೆ ಹೋಗುವವ್ವಾ” ಯೆಂದು ನುಡಿದ.
 ಆತನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿದ ಕ್ಷಣವೇ ಒಂದು ಕಲ್ಲನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸಿ
 ಒಗ್ಗು ಆತನು ಕಲ್ಲು ಕುದುರೆಯಾಗಿ ನಿಂತ. ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಂದಿ ತನ್ನ ಮನೆಯ
 ಕಂಪೌಂಡಿನೊಳಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ವಂದು ಮಗಳು ಇದ್ದಿದ್ದಳು. ಆ ಮಗುವಿಗೆ ತನ್ನ
 ಸಕಲವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿದ್ದಾನೆ ಮುದುಕ. ಆ ಹುಡುಗಿಯು ರಾತ್ರಿ ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು
 ಜೀವಮಾಡಿ ನೋಡಿದಳು. “ಏನು ಸುಂದರವಾದ ಪುರುಷ ಈತ! ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಕೈಗೆ
 ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಳಾಗುತ್ತಾನಲ್ಲ” ಎಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟಿ, ಆತನ ಹತ್ತಿರ ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ- “ನೀನು
 ಯಾವ ದೇಶದ ರಾಜಕುಮಾರನವ್ವಾ? ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಅಜಾಪ್ತಮಾಸೀ ವಿದ್ಯವನ್ನು
 ಕಲಿತಂತಾ ಮುದುಕ. ನಿನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೂರು-ಮುನ್ನೂರು ಮಂದಿ ರಾಜಕುಮಾರರು
 ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹಾಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ದಾಟಿ ಹೋಗಲು ದಾರಿನೇ ಇಲ್ಲ.”

“ನೀನು ತನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ವಚನ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಸಕಲ
 ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತೇನೆ.”

“ನೋಡಮ್ಮ... ನೀನು ನನಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವದು ಖರೆ. ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸಿದಂಥಾ ಗುರುವನ್ನು
 ಲಗ್ನವಾದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ನನಗೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ
 ಲಗ್ನ ಮೊದಲೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನಂತರ ನಾನು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭ
 ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.” ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಗಾಂಧರ್ವ ಲಗ್ನವಾಗಿ ಇದ್ದರು. ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು
 ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ.

ಒಂದು ವರ್ಷದ ವಳಿಗೆ ಸಕಲವಿದ್ಯವನ್ನೂ ಕಲಿತು, ಆಕೆಯ ಮುಂದೆ ಸಕಲ ವಿದ್ಯವನ್ನೂ
 ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ. ಹೆಂಡತಿಯು ಹೇಳಿದಳು ಗಂಡನ ಹತ್ತರ: “ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯವೂ
 ಫಲಿಸಿತು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗುವದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಇದು ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿಂದ
 ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಮನೆ. ಯಾರಾದರೂ ಪಾರಾಗುವದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಮಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ
 ನಮ್ಮ ತಂದೆಯೆದುರಿಗೆ ಪಾರಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆತನ ಗುರು ಆತನಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ
 ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಮರಣ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಆತನ ದೇಹವನ್ನು ಮೂರು ತುಂಡು ಮಾಡಿ
 ಸುಡಬೇಕು. ತಿತಿ ಮಾಡಿ ಸುಟ್ಟರೆ- ಮೂರು ಹೊಗೆ ಕೂಡಿದರೂ ಆತನಿಗೆ ಪುನಃ ಜೀವ
 ಬರುತ್ತದೆ. ಅವನ ಕೊಂದ ವಿನಹಾ ನಿಮ್ಮ ಜೀವವನ್ನು ಆತ ಇಡುವದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ
 ಯಾವ ಉಪಾಯ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದು ನುಡಿದು ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ಆ ತಂದೆಯು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಎಲ್ಲಾ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದ.
 “ಎಲ್ಲಾ ಕುದುರೆಗಳು ಜೀರಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಈ ಕುದುರೆ ಮಾತ್ರ ಬಲವಾಗುತ್ತಾ
 ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. “ನನಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವ್ವಾ... ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ
 ಬಲವಾಗುತ್ತದೆ?” ಅಂತ ಹೇಳಿದಳು.

ತಂದೆಗೆ ಮಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಶಯವಿತ್ತು. ಆ ದಿನವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಈತನು ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಂತಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜಕುಮಾರನು ಒಂದು ನಾಯಿಯ ವೇಷದಿಂದ ಮಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಹೆರಗೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಟುಹೋದ- ಆತನು ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೊರಗೆ ಬಿದ್ದಂತಾ ರಾಜಕುಮಾರನು ತನ್ನ ವೇಷಗಳನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡುತ್ತಾ ನಾಯಿ, ಗಿಳಿ, ಹದ್ದು... ಹೀಗೆ ತನ್ನ ದೇಶದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದ. ಆ ಮುದುಕನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ವಂದು ಕುದುರೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮಗಳ ಹತ್ತಿರ ಕೇಳಿದ- “ನೀನು ವಿದ್ಯವನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕಲಿಸಿದೆ?” ಎಂದು. “ನನಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವ್ವಾ... ನಾನು ಯಾರಿಗೂ ಕಲಿಸಲಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಮಗಳು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಳು.

ಕೂಡಲೇ ತನ್ನ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಂತ್ರಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾಗಿ- ಆ ಹುಡುಗನು ಒಂದು ಎಮ್ಮೆಯ ವೇಷದಿಂದ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ತನ್ ಗಡಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಾಜು ಮಾಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಕೂಡಲೇ ಈ ಮುದುಕನು ಗಿಳಿ ರೂಪದಿಂದ ಎಮ್ಮೆ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಮನುಷ್ಯ ರೂಪ ಮಾಡಿ, ಸವಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೆಯನ್ನು ತಾನು ಕೊಂಡ. ಅದರ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ಎಮ್ಮೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದಂತಾ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಈ ಮುದುಕನೇ ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದು, ದುಕ್ಕ ಮಾಡುತ್ತ ಆತನ ಸಂಗಡ ಹೊರಟುಹೋದ. ಹೋಗುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಳ್ಳವಿತ್ತು. ಆ ಹಳ್ಳದೊಳಗೆ ಕೂಡಲೆ ಒಂದು ಮೀನಿನ ರೂಪ ತಾಳಿದ. ಆಮೇಲೆ ಎಮ್ಮೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ಆತನು ಹಳ್ಳದೊಳಗೆ ಮೊಸಳೆಯ ವೇಷದಿಂದ ಹೊರಟ. ಆನಂತರ ಬಹಳ ದೂರ ಹೋಗಿ ನದಿಯೊಳಗೆ ಈ ಹುಡುಗನು ಗಿಳಿ ರೂಪವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ. ಆತನು ಅವನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಆ ಗಿಳಿಯ ರೂಪದಿಂದಲೇ ಬೆನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದ.

ಈತನ, ಹುಡುಗನ ತಂದೆಯು ಮಗನು ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆಂದು ವ್ಯತ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಂಥಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ- ಒಂದು ಕಮಲದ ಹೂವಾಗಿ ತಂದೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತ. ಆಗ ರಾಜನು- ‘ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಈ ಹೂವು ಬಂದಿರಬಹುದು’ ಎಂಬ ಬಾವನೆಯಿಂದ ಹೂವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಆ ಮುದುಕನು ಕೂಡಲೆ ಒಂದು ಬೇಡರ ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿ ವೇಷವನ್ನು, ಎರಡು ಜನ ಮಕ್ಕಳ ವೇಷವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, “ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ರಾಜರೇ... ಸಂಜೆಗೆ ಬರುವ ತನಕಾ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು ಇಲ್ಲೇ ಇರಲಿ” ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡ. ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜ ಯಾವದೋ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ, “ಆಗುವದು” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು, ಹೂವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಆ ಬೇಡರ ಮಕ್ಕಳು, ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋದರು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆ ಹೊರಟುಹೋದ ನಂತರ ದೇವರ ಮುಂದೆ,

“ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನ ಬದುಕಿಸಿಕೊಡಿಪ್ಪಾ...” ಎಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಈ ಬೇಡನು ಸಂಜೆಗೆ ಬಂದು ರಾಜರ ಹತ್ತಿರ, “ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು, ಹೆಂಡತಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ರಾಜನು, “ಅದು ನನಗೇನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವ್ವಾ, ಇಲ್ಯೆಲ್ಲರೂ ಇರಬಹುದು. ನೋಡಿಕೋ” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ.

ಅತ್ತಿತ್ತ ಹುಡುಕಿ, “ನೀವು ನನಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಿದಿರಿ ರಾಜರೇ...” ಎಂದು ಅಳುತ್ತಲೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಕೂಡಲೇ ರಾಜನು, “ನೀನು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆ... ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡಲು ಶಕ್ಯಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಯಾವದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡರೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ತಕ್ಷಣವೇ, “ನಿಮ್ಮ ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಹೂವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜನು ನೊಂದ ಹೃದಯದಿಂದ ಹೂವನ್ನು ಕೊಡಲು ಎದ್ದು ನಿಂತಾಗ— ಆ ಹೂವು ತಕ್ಷಣ ರಾಜಕುಮಾರನ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಕಯ್ಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಬೇಡನನ್ನು ಮೂರು ತುಂಡು ಮಾಡಿ, ಮೂರು ಚಿತ್ತೆ ಮಾಡಿ ಸುಟ್ಟಿ, ಆ ಹೊಗೆಯು ಕೂಡದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡ.

ಆ ಕ್ಷಣವೇ ತಂದೆಯು, “ಇದೆಲ್ಲಾ ಏನಪ್ಪಾ ಮಗನೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, “ಇದು ಅಜಾಪ್ತಮಾಸಿಯ ವಿದ್ಯೆ. ಇದು ಅರವತ್ತಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯೆಗಳಿಲ್ಲ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಹೂವಿನ ರೂಪ ಎನ್ನುವದು ನನ್ನ ನೈಪುಣ್ಯದಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು. ಪುನಃ ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಚೇಂಬು ಮಾಡಲು ಇದಕ್ಕೆ ಮೂರು ಗಂಟೆ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿದ್ಯೆ ಈ ಮುದುಕನಿಗೆ ಸಕಲವೂ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇವನ ಜೀವವಿರುವತನಕ ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಹೇಳುವಂಥಾ ಅವಕಾಶವು ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿದ್ಯೆಯ ಮಹತ್ವವೆಂದರೆ, ಎರಡು ಮಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವನ ಮಗಳಿಗೆ ಈ ವಿದ್ಯೆಯು ಬರುತ್ತದೆ. ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ನಾನು ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಕಲಿತುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಇವನನ್ನು ಕೊಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಅವಳನ್ನು ನನ್ನ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ನಾನು ರಾಜರ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಲಗ್ನವಾಗಿಕೊಂಡು, ಸುಕವಾಗಿ ಕಾಲಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ತಂದೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ತರಿಸಿ ಲಗ್ನವಾಗಿ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದನು.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ತಿತಿ = ಶ್ರಾದ್ಧ, ತಿಥಿ (ಸತ್ತ ತಿಥಿ)

ತತ್ ಗಡಿ = ಸಮೀಪದ ಗಡಿ

■ ಹೇಳಿದವರು: ಕುಪ್ಪಾ ಶಂಭುಭಟ್ಟ ಕೆಕ್ಕಾರ್, 32 ವರ್ಷ, 20-08-77

೧೫. ಚಿನ್ನದ ಚೀರಣಗಿ ಬಣ್ಣದ ಬಾಚಣಗಿ

ವಂದರಸು. ಆ ಅರಸಿಗೆ ವಬ್ಬ ಮಗ. ಅವ ಹುಟ್ಟಿ ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ಸಾಗೂರೊಳಗೆ ಆಗೆ ಅವ ಯೇನ ಮಾಡ್? ವಂದ ತಾಯಿಗೆ ವಬ್ಬ ಮಗ. ಬರೂಕ್ ಹೋತ.

ವಂದ್ ತಾಯಿಗೆ ಏಳ್ ಜನ ಹೆಣ್ಣು. ಯೇಳ್ ಜನ ಹೆಣ್ಣುಕ್ಕಳಿದ್ದ ಮನಿ ಬಾಗ್ಲಾಗೆ ಅವ ಇಸ್ಕೂಲಿಗ್ ಹೋಗಬೇಕು. ಆಗ ಯೇಳ್ ಜನ ಬೆಳಗಾಗ್ ಯೆದ್ ಬಂದು. ಯೆಲ್ಲಾ ಚೆಡಿ ಮೇನ್ ಕೂತ್ತು. ಅವರವರೊಳ್ಗೆ ವಂದ್ ಪಂತಾ ಮಾಡ್ತು. “ಅಕ್ಕಾ, ವಂದ್ ಗೋದಿಕಾಳಿದ್ರೆ, ವಂದ್ ಇನ್ನೂರ್ ಜನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಜ್ಜಿಯ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸವೆ” ಅಂದ್ಲು. ಆಗೆ ಅದ್ಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೇಳ್ತು; “ಅಕ್ಕ, ವಂದ್ ಕಾಯಿದ್ರೆ ನೂರ್ ಜನಿಗೆ ಕಾಯ್ ಯೆಣ್ಣಿ ವಳಗೆ ವಡೆ ಸುಡತೆ” ಅಂದ್ಲು. “ವಂದ್ ಅಕ್ಕಿ ಇದ್ರೆ ನಾನೂರ ಜನಿಗೆ ಅಡಿಗಿ ಮಾಡಿ ನಾನಿಕ್ಕಿ” ಅಂದ್ಲು ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು. ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಹೇಳ್ತು- “ವಂದ್ ಹುಂಡ್ ತುಪ್ಪ ಇದ್ರೆ ವಂದ್ನೂರ್ ಜನಿಗೆ ತುಪ್ಪದೊಳಗೆ ಅಡಿ ಮಾಡಿ. ಅಷ್ಟೂ ಜನಿಗೆ ಉಂಬ್ಕೆ ಹಾಕ್ತೆ” ಅಂತು. ಆಗ ವಬ್ಬು ಹೇಳ್ತು, “ವಂದ್ ಹುಂಡ್ ಹಾಲಿದ್ರೆ ವಂದ್ ಸಾವು ಜನಿಗೆ ಹಾಲಾಗೆ ಅಡಿ ಮಾಡಿ ಹಾಕವೆ” ಅಂದ್ಲು. ಇನ್ನೊಬ್ಬು, “ವಂದ್ ಕೊಡಪಾನ ನೀರಿನೊಳಗೆ ಅಷ್ಟೂ ಜನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಜ್ಜಿಯ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸವೆ” ಅಂದ್ಲು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಜನ ಪಂತ ಮಾಡ್ತು ಹೆರಿಯಳ್ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. “ನಾವಿಷ್ಟು ಜನ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾತಾಡ್ತು... ಅಕ್ಕಾ! ನೀ ಮಾತಾಡ್ಲಿಲ್ಲ.” ಈಗ ನೀವೆಲ್ಲ ಆಡಿಕಳ್ಳಿ. ನಾನು ಆಡೂದಿಲ್ಲ” ಅಂದ್ಲು. “ಅದಲ್ಲ, ನೀ ಹೇಳಬೇಕು” ಅಂದ್ಲು. ಆಗೆ, “ವಂದ್ ಬಸ್ಸಿಗೆ ನೂರೊಂದ ಮಕ್ಕಳ ಹಡಿತೆ” ಅಂದ್ಲು. ಅಷ್ಟು ಹೇಳದ್ದು ಅರಸನ ಮಗ ಕೇಳತಾ ಹೋದ. ಕೇಳತಾ ಹೋದೋನು ಮನಿಗೆ ಬಂದ. ಬರಿಲೂ ಇಲ್ಲ; ಉಣಲೂ ಇಲ್ಲ. ಬಂದ ಸೊಮ್ಮನೆ ಮನ್ನಿಬಿಟ್ಟ.

ಆಗ ಅಪ್ಪ-ಅವ್ವಿ, “ನಿನ್ನ ಯೇನಾಯ್ತು ಮಾರಾಯೆ? ಉಂಬೂಕ್ ಯೇಳ್ಲಿಲ್ಲ. ಸಾನಕೆ ಯೇಳ್ಲಿಲ್ಲ. ನಿಂಗೇನಾಯ್ತು?” “ನನ್ನ ಯೇನಾಲೂ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಈ ಮನ್ಯೇ ಬೇಡ, ನಾ ದೇಸಾಂತ್ರ ಹೋತೆ” ಅಂದ. “ಅಷ್ಟು ನಿನ್ನ ಚಿಂತೆ ಯಾಕೆ? ಯೇನಿದ್ರೂ ಹೇಳು ಕೇಳ್ಕುಂತೆ” ಅಂದ ಅಪ್ಪ. “ನನ್ನ ಮತ್ಯೇನಲ್ಲ... ಅನಪತ್ತೆಯಲ್ಲ... ನಾ ಬರೂಕ್ ಹೋಪಲಿ ವಂದ್ ಅರಸಿನ ಮನ್ಯೆಲ್ಲಿ ಯೇಳ ಜನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿದ್ರು... ಅವರ್ನ ಯೇಳ ಜನ ಹೆಣ್ಣುಕ್ಕಳು ನನ್ನ ಲಗ್ಗೆ ಮಾಡ್ರ್ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಮನೀಲಿರ್ತೆ. ಈ ರಾಜಪಟ್ಟನೂ ಆಕ್ತೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾ ದೇಸಾವರಿ ಹೋತೆ.” ಅಂದಗತೀಲಿ, “ಹಾಗಾರೆ, ನಾನು ಹೇಳೂಕಡ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವು ಹೆಣ್ಣೊಟ್ಟ್ರೆ ಆಯ್ತು... ಕೊಡದಿದ್ರೆ?” “ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುದಾರೆ ನನ್ನ ಲಗ್ಗೆ ಮಾಡಿ. ಕೊಡದಿದ್ರೆ, ನಾನು ಯೆಲ್ಲಿಗ್ ಹೋಗೂದೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಜೊತ್ಯಲ್ಲೇ ಇರ್ತೆ.” ಅಷ್ಟು ಹೇಳ್ತನು. ತಂದೆ ಉಟ ಮಾಡ್ಕಂಡ. ಆ ಅರಸಿನ ಮನಿಗೆ ಹೋದ. “ಯೆಂದೂ ಬಾರದಿದ್ ಅರಸುಗೊಳು ಈವತ್ ಬಂದ್ರಿ... ಸದ್ರಿಗೆ ಬನ್ನಿ” ಹೇಳ್ತು.

ಹಾಗ್ ಹೇಳ್ಗೆ ಗತಿಲಿ ಆ ಅರಸನ ಮನಿಗ್ ಹೋಗ್ ಕೇಳ್ತೆ, “ಯೇನಿಲ್ಲ... ನಿಮ್ ಹೆಣ್ ಹುಡ್ಗರ ಲಗ್ನ ಮಾಡತಿರಾ? ಇಲ್ಲಾ?” ಅಂದಿ ಕೇಳ್ತೆ. “ಹೀಗೆ ನಿಮ್ಮಂತರ್ ಬಂದದ್ ಆದ್ರೆ ನಾನು ಯಿಚಾರ ಮಾಡ್ತೆ. ನಾನು ಯೇಳ ಜನರಿಗೂ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ತೆ...” ಅಂದ. ಆಗ, “ಯೇಳ ಜನ ಹೆಣ್ ಮಕ್ಕಳನೂ ನನ್ ವಬ್ಬ ಮಗ್ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ತೊಡತೊ?” ಕೇಳ್ತೆ. “ನಿಮ್ಮಂತಾ ಅರಸಗಳ ಮಗ ಏಳ ಜನರ ಮದಿಯಾಗಿ ಆಳ ಅಂದರೆ ನಾವು ಕೊಡ್ತೊ” ಅಂದು.

ಆಗ- ಇಂತಾ ದಿವ್ವ ದಾರಿ ಮೂರ್ತ ಅಂದಿ ಇಟ್ಟು ಅವರು. ಯೇಳ್ ಜನಿಗೂ ಲಗ್ನಾದ. ಆಗ್ ಹೆರೀ ಹುಡ್ಗಿ ವಬ್ಬ ನೆರದಳು. ಮದಿಯಾಗಿ ಅವರು ಗಂಡ-ಹಿಂಡ್ತಿ ಚೆಂದ ಇದ್ದೊ. ಇವ್ವಕ್ಕೆ ತಂಗದಿಕ್ಕು ಆರ್ ಜನವೂ ಹಾಗೇ ವಳ್ಳಂಡಿದ್ದು. ಅಷ್ಟ ಆದ ಗತಿಲಿ ಆರ್ ಜನವೂ ವಂದು, ಅವಳ ವಬ್ಬಳೇ ವಂದಾಕಂತು. ಹೆರಿದು ಹೆಣ್ಣು, ನೂರಮಕ್ಕಳು ಗಂಡು ವಂದ್ ಬಸ್ತಲಿ.

ಆಗೆ ಇವ ದಂಡಿಗ್ ಹೋದ. ಗಂಡ ದಂಡಿಗ್ ಹೋವದಂತೂ, ಇವ್ವಿಗೆ ಹದ್ಯು ತಿಂಗಳ ಬಪ್ಪದಕೂ ಸರಿಹೋಯ್ತು. “ನನ್ನೆ ಹೊಟ್ಟೆ ನೋವು... ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಕರಕಬನ್ನಿ” ಅಂತು. ಆಗೆ ಇವರು ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಕರೂಕ್ ಹೋರು. ಆಗೆ ಹೋದ ಗತಿಲ್ ಯೇನಂದ್ರು? “ಸೂಲಗಿತ್ತೀ, ನಾವು ಆರ್ ಜನ... ಆರ್ ಮೊರ ಹೊನ್ನ ತಂದ್ ಕೊಡ್ತು. ಅವಳು ನೂರೊಂದ ಮಕ್ಕಳ ಹಡಿತೆ” ಅಂತು. ನಾವು ನೂರೊಂದ್ ಮರ್ದ ಗೊಂಬಿ ತಂದ್ತೊಡ್ತು. ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆರವಿ ಕಟ್ಟಿ, ಅವಳ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಮುಂಡಗಿ ಕಂಬ ಹೇರಬೇಕು” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತು.

ಆಗವಳ್ ಹಡದ್ದು. ನೂರೊಂದ ಮಕ್ಕಳನ ಹಡಿವಾಗ್ ಹೆರಿದ್ ಹೆಣ್ಣು ಕಡಿಗ್ ನೂರ್ ಮಕ್ಕಳು ಗಂಡು. ಹಡದಾಗ್ ಆ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಗೆ ದುಡ್ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಾ? ಕಣ್ ಕಟ್ಟಿ ಮಕ್ಕಳ ಯೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಿಟ್ಟು ನೂರೊಂದ್ ಮರ್ನ ಗೊಂಬಿ ತಂದಿಕ್ಕಿತು. ರಾಜಂಗ್ ಪತ್ರ ಬರೆದು, ಆಗ ಆ ಹುಡ್ಗರ ತಕಂಡಿ ಹೋಗಿ ಬಾಳಿ ಹಿಂಡಿನೊಳಗೆ ಹುಗಿದ್ರು.

ಹುಗದು, ಹೆರಿ ಹುಡಗಿಗೆ ಬಗಿಲ್ ಬುದ್ಧಿ ಪರಕಾರ ಆಯ್ತು ಬಂತು. ಅವ್ಕೆ ಆಯಾರ ಬೇಕಾಯ್ತುಲ? ಶಿಶಗಳ ಅಲ್ಲೆ ಹಾಕವಾಗ್ ಬಾಳಿಯೆಲ್ಲಾ ಕೊನಿ ಹಾಕಿರು. ಬಾಳಿ ಕುಂಡಿಯೊಳಗೆ ಆ ಹುಡ್ಗರಿಗೆ ಹಾಲ ಬಿಡತಾ ಇತ್ತು. ಆ ದೇವು ಅವರಿಗ ಅದನ್ನೇ ಜೀವನ ಕೊಟ್ಟ ಬಿಟ್ಟ. ಕೊಟ್ಟಗತಿಲ್ ಹಾಗೇ ಇದ್ದೊ. ಈ ಸರ ಆರಜನ ಹಿಂಡು ದಿನೀತ್ಯ ಬಾಳಿಕೊನಿ ಕುಂಡಿ ಹೂಗ್ ಶೀಬತಾ ಇದ್ದು. ಇಂದು ಶೀಬದ ಹಾಲು ನಾಳಿಕ್ ಶಿಕ್ಕುಕಿಲ್ಲ. ನಾಳಿಕ್ ಶೀಬ್ಬ ಹಾಲು ನಾಡದಿಗೆ ಶಿಕ್ಕುಕಿಲ್ಲ. ಅವರವರೊಳಗೆ ಆರ್ ಜನ ಯೋಚನೆ ಮಾಡ್ತು. “ನೋಡಕ್ಕಾ, ನಿನ್ನೆ ನಾವ್ ಶೀಬ್ಬ ಹಾಲು ಈ ಹೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದ್ಕ ಯೇನ್ ಮಸ್ಸಪ್ ಮಾಡಬೇಕ್ ನಾವು?” ಅಂತ ಯೋಚನೆ ಮಾಡ್ತು.

“ಹೀಗಲ್ಲ, ನಾವು ವಂದ್ ಜೋಯಿಸರ ಮನಿಗ್ ಹೋವೊ...” ಮತ್ತೆ ಜೋಯಿಸರಿಗೆ ಇಷ್ಟ್ ದುಡ್ಡಿದ್ ಕೊಟ್ಟಂಡು- “ನಾವು ನೂರೊಂದ್ ಮಕ್ಕಳ ವಂದ್ ಬಾಳಿ ಕಣಿಯೊಳಗೆ ಹುಗಿದೀರು. ನಾವ್ ಹುಗಿದ ಹುಡ್ಗರಿಗೆ ಬಾಳಿಕುಂಡಗಿ ತುಪ್ಪು ನಾವ್ ತಿನ್ನಾ ಇದ್ದು. ಇಂದ್

ತಿಂದ್ ಹಾಲು ನಾಳಿಗಿಲ್ಲ. ಅದ್ರಿಂದಾ ಆ ಹುಡ್ಗರ ಜೀವಾ ಇತ್ತೋ ಇಲ್ಲಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಹುಡ್ಗರಿಗೇ ಬಾಳಿ ಹಾಲ್ ಕೊಡ್ತಾ ಇತ್ತೋ?" ಅಂದ ಯೋಚನಿ ಮಾಡ್ತು.

ಆಗಾ ಜೋಯಿಸರು ಹೇಳು. "ಮತ್ತಾ ಹುಡ್ಗರ್ ಆಸ್ಯಾ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ನೂರು ವಂದ್ ಜನ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದೊ..." ಅಷ್ಟ್ ಹೇಳೊಕೂ- "ಹಗರ್ ಇಲಿ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ಬೇಕು?" ಅಂದ್ ಕೇಳ್ತು. ಅದ್ಕೆ, "ನೀವ್ ಹೇಳ್ತೆ ಹಾಂಗೆ ನಾವ್ ಕೊಡತೊ. ಆ ಹುಡ್ಗರಿಗೆ ಗಾಸಿ ಮಾಡಬೇಕು," "ಹೇಳಬೇಕು ನಿಮ್ ಮಾವನ ಹತ್ರ." "ಅದ್ ಹೇಂಗ್ ಹೇಳಬೇಕಾಯ್ತು?" "ನಮ್ ಆರ್ ಜನಿಗೂ ಹೊಟ್ಟಿ ಮುರಿತು ಅಂತ ಹೊಡ್ಬಬೇಕು. ಆಗೆ ಮಾವಗೆ ನೋಟ ನೋಡುಕ್ ನಮ್ಮನಿಗ್ ಹೋಗಿ ಅಂದ್ ಹೇಳಬೇಕು."

ಆಗೆ ಮಾವಯ್ಯ ಹೋದ ಅಂತ ಆಯ್ತು. "ಏನಪ್ಪಾ?" "ಯೇನಿಲ್ಲ... ನನ್ನ ಸೊಸದಿಕ್ಕಳಗ ಆರ್ ಜನಿಗೂ ಹೊಟ್ಟಿನೋವಂದ್ ಹೊಡಕ್ಕಾ ಇದ್ದು. ಅವರಿಗೆ ಹುಸಾರಾಗುದಿಲ್ಲ. ಇದ್ದ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ತು?" ಅಂತ ಕೇಳ್ತು. "ಮತ್ತೇನಲ್ಲ. ಆ ಮನಿ ಹಿಂದಕಿಡ್ ಬಾಳಿ ಅಷ್ಟ್ ಸಾರ್ ಹಾಕಬೇಕು" ಅಂದ್ ಹೇಳು. ಅಷ್ಟ್ ಹೇಳ್ತೆ ಗತಿಲಿ, ಹೆರಿಸೊಸೆ ಅಂಬವ್ವಿಗೆ ಕುದುರಿಗೆ ಹಾಕು ಹುರುಳಿನೀರ ಕಜ್ಜಕ್ಕಿ ಅನ್ನ ಮಾಡಿ, ಕುದರಿ ನಾಲಾಗಿದ್ದು ಅವಳಿಗ್ ಹಾಕತ್ತು. ಅದ್ಕೆ ತಿಂದ್ಕೆ ಅವಳ ಜೀವನ ಇತ್ತು. ಆಗೆ ಇವು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುಡ್ಕೂ ಅದ್ಕೆ ಇನ್ನೇನ ಮಾಡೊಂದ್ಕೆ? ಬಾಳಿ ಖುಷಿಯಲ್ಲವಾ?

ಹುಗಿದ ಶಿಸಗಳಿಗೆ ಆರತಿಗಳ ಆಯ್ತು. "ನಾನು ತುಪ್ಪುಕೊಟ್ಟಿ ಆ ಹುಡ್ಗರನ್ ಬಾಳ (ಬಾಳೆ) ಸಾಕಿತ್ತು. ಈಗ ಈ ಮಕ್ಕಳನ ನಾನ ಪಡ್ಕು ದಿನ ಬಂತಲ್ಲಾ" ಅಂತ ಬಾಳು (ಬಾಳೆ) ಯಸನದಲ್ ಇತ್ತು. "ಬಾಳಿ... ನಿನಗ್ ಇಷ್ಟ್ ಚಿಂತೆ ಯಾಕೆ? ಬಾಳಿ ಕಡ್ಡ್ ಹಾಕತ್ರ ನಿನ್ ಯಸನ ಬೇಡ, ತಾನು ಆ ಹುಡ್ಗರಿಗೆ ಆಯಾರ್ ಕೊಡತಿ. ನಿನ್ನ ಕಡದಿ ಹಾಕಲಿ" ಅಂತ ಕೌವ್ಲಿದನ ಹೇಳು. ಹೇಳ್ತೆ ಗತಿಲಿ, "ಬಾಳಿ ಕುಣ್ಯಾಗಿದ್ದ ಹುಡ್ಗರ ತಂದಿ ಕೊಟ್ಟೆ ಹೆರಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಹೊಂದದಲಿ ಇರಲಿ, ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಆಯರ ಕೊಡ್ತೆ" ಅಂತ ಕೌವ್ಲಿದನ ಹೇಳು.

ಆಗ, ಆ ಕೌಲಿ ಅಷ್ಟ ಹೇಳೊಕೂ ನೂರೊಂದ್ ಹುಡ್ಗರ್ ಯೆದ್ ಹೋಗಿ ಆ ಗೊಬ್ಬರ ಹೊಂಡಲ್ ಉಳ್ಳಂದ್ಕು. ಉಳ್ಳಂದ ಗತಿಲಿ ಕೌಲಿದನ ಆರ್ ತಿಂಗ್ಕೆ ಸಾಕ್ತು. ಆರ್ ತಿಂಗಳ ಸಾಕ್ತೆ ಗತಿಲಿ, ಆಗೆ ಇವರು ದನ ಕರುಕ್ ಹೋದ್ಕು. ನಾಕ್ ಸೇರ್ ಹಾಲಾ ಕೊಡ್ತಲಿ ಯೆಯ್ಕೆ ಸೇರ್ ಹಾಲ್ ಕೊಟ್ಟು ದನ. ಯೆಯ್ಕೆ ಸೇರ್ ಕೊಟ್ಟತಿಲಿ ವಬ್ಬಳ ಜಾಣಿದ್ಕು- "ಇಂದು ಯೆರಡೆ ಸೇರ್ ಕಮ್ಮಿ ನಮ್ಮ ಕೊಟ್ಟು ದನ. ಇದ್ಕೆ ಯೇನ ಉಪಾಯ ಮಾಡುದು?" ಅಂದ್ ಆಲೋಚ್ಚಿ ಮಾಡ್ತು.

ಆಲೋಚ್ಚಿ ಮಾಡ್ತೆ ಗತಿಲಿ, "ಮತ್ತೇನಲ್ಲ. ನಾವಿಂದೂ ಹೊಟ್ಟಿನೋವು ಅಂತ ಹೊಡ್ಕು ಬಿಡೊದು... ಮಾವಯ್ಯ ಇಂದೂ ಜೋಯಿಸರ ಮನೇಗೆ ಹೋಗ್ತರು." ಹೋಗಿ ನೋಡವಾಗೆ, ಇಂದೂ ಅದೇ ನಮೂನಿ ಹೊಟ್ಟಿ ನೋವಂದ್ ಹೇಳು. ಆಗೆ, "ನಾನ್ ಹೋತೆ" ಅಂದ ಹೋದ್ಕು. "ಮತ್ತೇನಲ್ಲ ಅರ್ಸಗೊಳೇ, ನಿಮ್ಮ ಮನಿಲಿ ವಂದ್ ಕೌಲ್ ದನ ಅದ್ಯೋ?" ಕೇಳ್ತೆ ಬಟ್ಟ. "ಹೌದು..." ಅಂದ ರಾಜ. ಹೌದಂದ್ ಹೇಳುಕೂ, "ಮತ್ತೇನ್ ಕಾಣೊದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ

ಕೊಟ್ಗ್ಯನ ಕೌಲಿ ತಗದು, ಅದ್ರ್ ಕಡ್ ಬಿಟ್ಟಿ ನಿಮ್ ಸೊಸ್ತಕ್ಕು ಕಷ್ಟ ಪರಿಯಾರ ಆಗ್ತದೆ.”
 “ಅಂತಾದೇನು? ನೂರಾರ್ ತಕಂಡ್ ಬಪ್ಪ ನಾನು. ನನ್ ಸೊಸದಿಕ್ಕಳ ಜೀವವೊಂದ್ ಉಳಿಲಿ” ಅಂದ. ಅಷ್ಟ್ ಹೇಳೂಕೂ ಮೇವ್ಕ್ ಹೋದ ಕೌಲಿ ಹುಲ್ಲೀರ್ ಮುಟ್ಟೂದಿಲ್ಲ. “ಆರ್ ತಿಂಗಳ ಬಾಳಿ ಸಾತ್ತು; ನಾನು ಆರ್ ತಿಂಗಳ ಹುಡ್ಗರ ಸಾಕ್ಕೆ. ಈಗ ಯೇನ್ ಮಾಡುದು?”
 ಅಂತ ಯೋಚನಿಯೊಳಗ್ ಈಸ್ತರ ದೇವಸ್ತಾನಕ್ ಹೋಯ್ತು ದೆನ.

ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿತ್ತಿ ಹೆಜೆಮೇನ್ ನಿತ್ತಂಡಿ, “ದೇವರೇ, ನೂರೊಂದ ಮಕ್ಕಳ ಕೊಲ್ಲುದಾಯ್ತಲ್ಲ” ಅಂತ ಬಾಳ ಯಸನ ಮಾಡ್ತು. ಆಗ್ ಈಸ್ತರ್ ದೇವ್ ಹೇಳ್ತು. “ಆರ್ ತಿಂಗಳ ಬಾಳಿ ಸಾತ್ತು... ಆರ್ ತಿಂಗಳ ನೀನು ಸಾಕ್ಕೆ. ಈಗ ನನ್ನಲ್ಲಿಗ್ ಬಂದೆ. ನನ್ನ ಬಲ ಪೂರ್ತಿ ಅವ್ಕೆ, ನೀನು ನೂರೊಂದ ಮಕ್ಕಳ ತಂದ್ತೊಡು. ನಾನು ಸಾಕ್ಕೆ...” “ಅವ್ವ ಹೊಟ್ಟಿಗ್ಗೇನೂ?” “ನನ್ ಹಾಲು-ಹಣ್ಣು, ಅಕ್ಕಿ ನೇವಿದ್ಯೆ ಮಾಡ್ ಇತ್ತಲ? ಅವ್ವ ತಮ್ಮ ಯಷ್ಟ್ ಬೇಕಂಬ್ತಾಯ್ತೊ ಅಷ್ಟೊ ಕಯ್ಯಾಗ್ ತಕಂಡು ತಿನ್ನೊಡು. ಅವ್ವ ಜೀವ ನಾನಿಟ್ಟಂತೆ” ಅಂತ ಈಸುರ ದೇವ್ವ ಹೇಳ್ತು.

ಆಗ ವಂದೂವರ್ ವರ್ಸವಾಯ್ತು. ಆಗ್ ಈಸುರ ದೇವರಲ್ಲಿ ವಂದ್ ಸೇರಕ್ಕಿ ನೇವೇದ್ಡಿ ಮಾಡ್ತೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟಂಗ್ ಸಿಕ್ಕೂದೂ ಯೆಯ್ತೆ ಪಾವಕ್ಕಿ. ಆಗ ಬಟ್ಟೇನಂದ್ರು? ಹೆಂಗ್ಗರ ಹತ್ತ? “ಈಗ ಹಾಲ-ಹಣ್ಣು ನೇವೆದ್ಡಿ ಮಾಡದ್ದು ಸಿಕ್ಕೂದಿಲ್ಲ... ಯೆಯ್ತು ಪಾವ್ ಅಕ್ಕಿ ನೇವೆದ್ಡಿ ಮಾಡ್ತು ಸಿಕ್ಕೂದಿಲ್ಲ.”

“ಹಂಗಾರ್... ಇನ್ ಮುಂದೆ ವಂದ್ ಆಲಚ್ಚಿ ಮಾಡ್ತೊ” ಅಂತಾಯ್ತು. “ಇನ್ನೇನ್ ಮಾಡ್ತಾಯ್ತು?” ಅಂದ್ರು. “ಈಸುರ ದೇವಸ್ತಾನಕ್ ನಾವ್ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿ ಸುಡವ” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತು. ಹೆಂಗ್ಗಿನಂತಾ ದೈತರಿಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿ! ಹೆಂಗ್ಗರು ಯೇನೂ ಮಾಡೂಕ್ ತಯಾರಿದ್ಡವ್ವ. ಆಗ್ ಯೇನಾಯ್ತು? “ಮಾವಯ್ತು... ಮತ್ತೆ ಅದೇ ನಮೂನಿ ಸೂಲಿ ಸುರುವಾಯ್ತು ನಮ್ಮೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವಾರು ಹೋಗ್ಲಿ. ಕರ್ಚ್ ಮಾಡುದ್ ಬೇಡ ನೀವು” ಅಂದ್ರು. “ಹಂಗಾರ್ ಯೇನ್ ಮಾಡುದು?” “ಬಟ್ ಹೇಳೊಟ್ಟು, ದೇವಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಬಿಂಕಿ ಹಾಕೂದು...” ಅಂತ ಹೇಳಕೊಟ್ಟು.

ಆಗ, “ಹುಲ್ ಮನಿ. ಬಟ್ಟೆ ಹಂಚಿನ ಮನಿ ಕಟ್ತೆ. ನಾಳಿಕ್ ಹುಲ್ಮನೆ ಸುಟ್ ಹಾಕ್ತೆ ದೇವೇ” ಅಂದಿ ಅದ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕ್ತು. ಬಿಂಕಿ ಹಾಕವಾಗ್ ಈಸುರದೇವ್ವ ಹುಡ್ಗರ ಕೈಲಿ ಯೇನಂದ್ರು? ಹೆರಿ ಹುಡ್ಗಿ ಕದ್ದು- “ನೂರೊಂದ ಮಕ್ಕಳೂ ಯೆದ್ ಬನ್ನಿ” ಅಂದ್ರು. “ಆರ್ ತಿಂಗಳ ಬಾಳಿ ಸಾತ್ತು. ಆರ್ ತಿಂಗಳ ಕವ್ವಿ ಸಾತ್ತು. ಆರ್ ತಿಂಗಳು ನಾನ್ ಸಾಕ್ಕೆ. ಇನ್ನ ನೀವು ದೇಸಾವರಿ ಹೋಗಿ” ಅಂತ ಹೇಳ್ತು ಈಸುರದೇವ್ವ.

“ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣಿ ಪರಕಾರ ತಮ್ಮದಿಕ್ಕಳ ತಕಂಡಿ ನಾನು ದೇಸಾವರಿ ಹೊರಟೆ” ಅಂತ ಆ ಹೆಣ್ ಹೇಳ್ತು. ಆಗ್, “ನೀವ್ ಹೋಗುವಾಗ ಹೇಗ್ ಹೋಗುರಿ? ಹೀಗೇ ಆಡ್ಕಂತ ಆಡ್ಕಂತ ದೇಸದ ಮೇನ್ ಬೇಡ್ಕಂಡಿನ್ ಹೋಗೂರು” ಅಂತು.

“ಹಂಗಾರ್ ವಂದ್ ಮಾಡಿ ನೀವು ನೂರೊಂದ ಜನಿಗೂ ನಾನು ಆಸ್ತ ಕೊಡ್ತೆ, ಯೇನಂದ್ ನೀವು ನೂರೊಂದ ಜನ ಹೈಟ್ ಹೋಗ್ತಾಗೆ, ನಿಮಗೆ ಹಾದಿ ಮೇಲೆ ಹಾಲ್ಕೊಡ್ತಾ ಬತ್ತರೆ...”

ರೊಟ್ಟಿ ತಕಣಿ ಅಂತಾರ... ಹಣ್ ತಿನ್ನಿ ಅಂತಾರ... ಆದ್ರೆ, ನೀವು ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟೂಕಾಗ. ಹಿಡ್ಕಂಡು ಹೋಗಿ. ಉಪಾಸ ಹಿಡ್ಕಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ವಂದ್ ಹೊಳಿಸಿಕ್ಕತ್ತು. ಆ ಹೊಳ್ಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಆ ಹುಡ್ಗರ ಕೈಲಿದ್ದದ್ದ ಯೆಲ್ಲಾ ತಕ್ಕಂಡಿ, ಕೈ ಬೆರಳಲ್ಲಿ ತೊಡಿಸಿಗ್ಗಿ ಅಡ್ಡರ್ ಸೈ... ಗಾಯ ಅಂಬ್ಲು ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಕುದು." ಮೂರ್ ಹಳ್ಳ ಮಂತ್ರಿನಿ ಹೆರಿ ಹುಡ್ಗಿ ಕೈಲ್ ಕೊಟ್ಟು. "ನಿನ್ನ ಬಲದನ ತೊಡ್ಯಲ್ ಹಾಕೊಡ್ಡಿ" ಅಂದ ಅವರು. ಚೆರಲಿಲ್ ತೊಡಿಸಿಗದು ತೊಡ್ಯಲ್ ಹಾಕ್ತು. "ಹಾದಿ ಮೇನ್ ನಡಿತೇ ಇರಿ ನೀವು" ಅಂದು. "ಹೋದ್ರು ಅಡವಿ ಕೂಡಿ ಹೋಗಿ ಹೋಗಿ ಹೋಗಿ... ಘೋರ ಹೊಲಕ್ ಹೋಗ್ ಬಿಟ್ಟು. ಹೋಗವಾಗೆ, ವಂದ್ ಮರ ರಾಮರಾಜಕ್ಕ ಸಾಕು; ಸುತ್ ಹಾಕರೆ ಮರಕ್ ಬಳ್ಳಿ ಮುಟ್ಟುದಿಲ್ಲ- ಅಂತಾ ಮರ. ಮರದ ಬುಡದೊಳಗೆ ಹೋಗ್ ನಿತ್ಕೊ" ಹೆಣ್ ಹುಡ್ಗಿ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ತು. ಆಗ ಈ ಹುಡುಗಿ ಮರನ ಬೇರಿನ ಮೇನೆ ನಿತ್ಕಂಡ್ಲ. ಆಗ ತೊಡ್ಯಾಗಿದ್ ವಂದ್ ಹರಳ್ ತೆಗದ್ದು ನೂರಜನ ತಮ್ಮದಿಕ್ಕಳು. "ಹುಲಿ, ಕಯ್ಡಿ, ಶಿಂಗಿಶೀನಾಯಿ, ವನಮನಸ್ಯರು ಅಷ್ಟೂ ವೋಡ್ ಹೋಗ್ಲಿ" ಅಂದಿ ವಂದ್ ಹಳ್ಳ ಹೊಡದ್ಲ. ನೂರ್ ಜನವೂ ದಿಕ್ ದೇಸ ಹೋಗ್ಲಿಟ್ಟು. ಆಗ ಇವಳು ಬಾಳ ಯತಿಗ ದುಕ್ಕಾ ಮಾಡ್ಲ. "ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ, ನನ್ ತಮ್ಮದಿಕ್ಕು ನೂರು ಜನ ಹೋಗ್ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಾ..." ಹುಡ್ಗಿ ಮರನಡಿಗ್ ನಿತ್ಕಂಡು ಸೋಕ ಮಾಡ್ಲ. ಅವಳ ಸೋಕು ಕಾಣಲಾರದೆ ದೊಡ್ಡ ಮರ ಬಿದ್ ಬಿಟ್ಟು. ನಡಗತಿ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಆ ಮರನ ಚಕ್ರ ವಳಗೆ ನಿತ್ತು. ನಿತ್ಕತೆಲಿ ಮರ ಸಮಾ ಕೂಡ ಬಿಟ್ಟು. ಮರದ ವಳಗೆ ಈ ಹುಡ್ಗಿ ಆಯ್ತು. ಆಗ ಇವಳ ಕಣ್ಣ ನೀರಂಬ್ಲು ಮರನ ಬೇರಿನೊಳಗೆ ಹರದು ಹಳ್ಳವಾಗಿ ಹೋತು.

ಈ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅರಸುಗೊಳಲ್ಲ ಬೇಟೆಗ್ ಹೋದ್ರು. ಯೆಲ್ಲೆಲ್ ಹೋರೂ ಕುಡ್ಡಾ ಅಂದ್ರೆ ವಂದ್ ಹುಂಡ್ ನೀರಿಲ್ಲ. 'ನಾವ್ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ತಾಯ್ತು?' ಅಂದ್ ವಬ್ಬಬ್ಬ ಮರ ಹತ್ ಕಂಡ್ರು ಕಾಂಬಾಗೆ- ಈ ಮರನ ಬೇರಿನೊಳಗೆ ವಂದ್ ಬೊಬ್ಬಿತೋರಿನ ನೀರು ಹೋತು. ಮರನ ಬೇರಿನೊಳಗೆ ಸಲ್ವ ನೀರ್ ಹೋತು. ಎಲಿಗಿಳಕಿ ಮಾಡಿ ವಂದಂದ್ ಗಿಳ್ಕ ನೀರ್ ಕುಡ್ಡ ಅಂತಾಯ್ತು. ವಬ್ಬನ್ ವಬ್ಬು ಹಿಡ್ಡ್ ಕುಡ್ಡು. "ಇಷ್ಟು ಸವಿಯಾದ ನೀರ್ ನಾವ್ ಕುಡಿಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ಯೇನಿಚೆತ್ತ?" ಅಂದು ಅವರೊಳಗೆಲ್ಲಾ ಬಾಳ ಆಲಚ್ಚಿ ಹಾಕ್ತು.

ವಬ್ಬಿಗೊಬ್ಬ್ ಆಲೈನ್ ನೋಡವಾಗೆ ಆ ಮರನ ವಳಗೆ ಇವಳ 'ಈ... ಈ...' ಅಂದ್ ಅಳುತಾಳ ನೋಡಿ, "ಈ ಮರನಲ್ ನರಮನಸ್ಯರ ಸಬ್ಬ ಕೇಳತ್ತ. ಅದ್ರಿಂದ ನಾವಿಷ್ಟೂ ಜನ ಈ ಮರ ಕಡೀಬೇಕು." ಆಗ ಅಷ್ಟೂ ಜನ ಮರ ಕಡ್ಡು. ಮರ ಕಡ್ಡೆ ಗತೆಲಿ ಮರ ಅಂಬ್ಲು ನೆಗದು ಆಚಿ ಮುಂದಿಕ್ ಹಾರಿಹೋಗ್ಲಿಟ್ಟು. ಹುಡಗಿ ನೆಡವಲ್ಲಿ ನಿತ್ ಬಿಟ್ಟು.

ಇನ್ನೆ ವಬ್ಬಿಗೊಬ್ಬರು, "ಈ ಹುಡ್ಗಿ ನನ್ನೆ, ನನ್ನೆ..." ಅಂತ ಹುಡ್ಗಿ ಯೆತ್ತಂಡ್ಲ. ಯೆತ್ತಂಡಿ ವಂದ್ ರಾಜನ ಮನ್ಯಲ್ ಹೋಯಿ, ಆ ಹುಡ್ಗಿ ಸಾಕರು. ಆಗವ್ವಿಗೆ ಉಂಬಕೆ, ತೊಡೂಕೆ ಚೆನ್ನ, ಬಂಗಾರ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡ್ಲಿಲ್ಲ. ಯೆತ್ತಂಡ್ ಹೋದ ಅರಸು, 'ಅವಳ ನಾ ಲಗ್ನಾಗಬೇಕು' ಅಂತ, ಅವಳಿಗೆ ಚಾಕ್ರಿಗೆ ಜನ ಇಟ್ಟು ಅವಳ ಸಾಕತಾ ಇದ್ದು.

ಸಾಕ್ಷಿ ಜನಿನ್ ಹತ್ರ ರಾಜ ಕೇಳ್ತಾ ಇದ್ದ- “ಆ ಹುಡ್ಗಿಯೆಂತಾ ಹೇಳ್? ಆ ಹುಡಗಿ ಯಿಚಾರ ಕೇಳಿ ಹೇಳಿ...” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತ್. “ನನ್ ಯೇನ್ ಉಟ್ಟೆ ತಿಂಬಕೆ, ಚಿನ್ನ ತೊಡ್ಡಿ ಯಾವದಕೂ ನಂಗ್ ತೊಂದ್ರಿ ಇಲ್ಲ. ನನ್ ಮನೋರೋಗದಿಂದ ತಗುಕ್ ಯಾರ್ ಕೈಲೂ ಸಾಧ್ಲಿಲ್ಲ” ಅಂತು. “ಆಗ ಯೇನ್ ಮಾಡುದು?” ಕೇಳಿ, “ರಾಜ ಹೇಳು ಅಂದ್ರೇ ನಾನ್ ಹೇಳ್ತೆ. ಅಷ್ಟೆರೊಳಗೆ ನಾನು ಹೇಳೊದಿಲ್ಲ.”

ಆಗ್ಯೇನ್ ಮಾಡ್? ರಾಜ ಬಂದ್ ಕೇಳ್ತೆ. “ನಿನ್ ಯೇನ್ ಕಷ್ಟ ಬಂದ್ರೂ ನಾನು ಅನಬಯಸ್ತೆ ಹೇಳು” ಅಂದ. “ನನ್ ಯೆಲ್ಲಿಂದ ತಕಂಡ್ ಬಂದಿರಿ ಆ ಕಾನಗೊಡ್ಡಿಗ್ ಹೋಗಿ ನೂರ ಹುಡ್ಗರಿಗೆ ಯೇನೇನ ಅಂಗಿ, ತೊಪ್ಪಿ, ಬಟ್ಟೆಯೆಲ್ಲಾ ಬೇಕು, ಅಲ್ಲಿ ಕರಕಂಡ್ ಹೋಗಿ. ಚೌರದೋನು, ಮಡಿವಾಳ... ಯೆಲ್ಲಾ ಕರಕಂಡ್ ಹೋಗಿ; ಚೌರ ಮಾಡ್ಪಿ ಕರಕಂಡಿ ಬನ್ನಿ...” “ಹುಲಿ, ಶಿಂಗಿ, ಶೀನಾಯಿ, ಕಯಡಿ ಹೋಗಿದ ನನ್ನ ತಮ್ಮಡಿಕ್ಕು ಯೆಲ್ಲಾ ಓಡ್ ಬನಿ” ಅಂದ್ ವಂದ್ ಹಳ್ಳ ಹೊಡ್ಡ ಬಿಟ್ಟು. ನೂರ್ ಮಕ್ಕಳು ವೋಡ್ ಬಂದೊ. “ಅಕ್ಕಾ... ಅಕ್ಕಾ...” ಹೇಳಿ ಅಕ್ಕನ ತೊಕ್ ಹಾಕ್ಕಂಡು, ಅಳುಕ್ ಹಾಯ್ತಂಡೋ.

“ಹೆದ್ರಬೇಡಿ. ನಿಮ್ ಯೇನ್ ಕಷ್ಟ ಬಂದ್ರೂ ನಾನಿದ್ದೆ” ಹೇಳಿ, ಆ ರಾಜ ಬಾಶಿಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟ. ಬಾಶಿ ಕೊಟ್ಟ ಅಂತ್ರ ಕರಕಂಡ ಚೌರಗಿವ್ವ ಮಾಡ್ಪಿ, ಸಾನ ಮಾಡ್ಪಿ ಹುಡ್ಗರ ತಕಂಡ್ ತನ್ ಮನಿಗ್ ಬಂದ. ಕರಕಂಡ್ ಬರೊಕೂ ಅಪ್ಪ ಅಲ್ಲೇ ಪರ್ಲಾಂಗ್ಕಿಂ ಮುಂದೆ ಇದ್ದ. ಕಿರಿ ಹಿಂಡ್ರು, “ನಿನ್ ಹಿಣತಿ ನೂರೊಂದ್ ಮಕ್ಕಳನ ಹಡಿತ್ ಅಂದ್ ಗತಿಲ್ ನೀವ್ ಲಗ್ಗೆ ಆರಿ. ನೂರೊಂದ್ ಮರನ ಗೊಂಬಿ ಹಡದ್ಲ. ಈಗ ನೋಡ್ಕಂಡ್ ಹೋಗಿ...” ಅಂದ್ ಹೇಳೊಕೂ ಅವನಿಗ್ ಬಾಳ ನಾಚ್ಚಿಯಾಯ್ತು.

“ನಾನಾ ಮನಿ ಹೊಕ್ಕೊದಿಲ್ಲ” ಅಂದ. ಅಲ್ಲೇ ಉಳ್ಳಂಡು, ಅಲ್ಲೇ ವಂದ್ ಬೇರೆ ಲಗ್ಗಾದ. ಆ ಹಿಂಡ್ರ ಬಿಟ್ಟ ಲೆಕ್ಕ. ಅವ ಬಾರಿ ದೊಡ್ಡ ಸಬಿಗ್ ಹೋಗವವ, ಯೆಲ್ ಹೋದ್ರೂ ಆ ಕಿರಿ ಹಿಂಡ್ರಿ ಮನ್ಯಾಗೆ ವಬ್ಬಳು ಉಳೊದು. ಆಗ, “ಸ್ವಾಮೀ... ನೀವ್ ದಿಕ್ಕು-ದೇಸ್ತ್ ಹೋಗ್ ಬಿಟ್ಟೆ ನಾನು ಇರವವಳು ವಬ್ಬಳು. ನನ್ ಬಾಳ ಹೆದ್ರಿ. ಯಾರಾರೂ ಮುದಕ್ಕಾರೂ ಅಕ್ಕು, ಹುಡುಗ್ಯಾರೂ ಅಕ್ಕು; ನನ್ ಜಿತ್ಯೆಲ್ಲಿರೊಕೆ ನಂದ್ ಜನ ಬೇಕು...” ಅಂದ್ ಹೇಳೊಕೂ, “ವೋ... ಅಲ್ ವಂದ್ ಉರಾಗೆ ಕುದ್ರಿ ಸಾಲಲ್ ವಂದ್ ಹೆಂಗ್ಗಿತ್ತು. ಅದ್ರ ತಂದ್ ನಿನ್ ಜೊತ್ಯೆಲ್ಲಿ ಬಿಡವ್ ಅಂದ್ರ ನೀವ್ ಜಿಗಳ ಮಾಡ್ಕತ್ತಿಯೇನೋ” ಅಂದ.

“ಅವಳೇ ಅಡಗಿ ಮಾಡಿ ಬದ್ಲಿದ್ರೆ ನಾನು ಸಂತೋಸದಲ್ ಉಳಿತೇ. ಅವಳ ನನ್ನ ಜೊತ್ಯೆಲ್ಲಿ ತಂದ್ ಹಾಕಿ” ಅಂದ್ಲ. ಆಗ್ ಅಷ್ಟೆ ಹೇಳೊಕೂ ಅವಳಿಗ್ ಕಾದಗ ಹಾಕಿ, ಗಂಡ ಅವಳ ಕರ್ನಲ್ ಆ ಮನ್ಯಲ್ ಬಂದ್ ಇದ್ದು ಅವಳು. ಗಂಡ ಅಂದ್ ಇವಳಿಗ್ ಗುತ್ತಿಲ್ಲ; ಹಿಣತಿ ಅಂದ್ ಅವನಿಗ್ ಗುತ್ತದೆ. ಆಗ್ ವಂದಲ್ಲ ವಂದ್ ದಿವಸೆ ಅಡಗಿ ಮಾಡಿ ಚೆಂದದಲ್ಲರವಾಗ್ “ಅಕ್ಕಾ, ನಾನು ಉಟಕ್ ಹಾಕ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಯೆಲೆ ಹರವಾಣ ತಕಂಡ್ ಅವರು ಇರುವ ಸದರಿಗ್ ಕೊಟ್ಟಿ ಬಾ” ಅಂದ್ಲ.

ಅಂದ್ ಹೇಳಿಕೂ ಇವ ಯೇನ್ ಮಾಡ್? ಯೆಲ್ಲಿ ಹರವಾಣ್ ತಂದ ಇಡೂಕೂ ಇವ ಅವಳ ರಟ್ಟಿ ಹಿಡ್. ಆಗವ್ವು ಅಳುಕ್ ಹಾಯ್ಕಂಡಲಿಲ್ಲ. ಬಾಳ ದುಕ್ಕು ಮಾಳ್ಕು- “ನಾನು ಕಂಡರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುದ್ರಿ ಸಾಲಗ್ ಹಾಯ್ಕಂಡು ಬಾಳ ಅದ್ವಾನದಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಿತ್ತಿ ಮನಿಗೆ ಶೇರ್ಡ್ ಮೇನೆ ನಾನು ಬಾಳ ಸುಕದಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಈಗ ನಾ ದೇಸಾಂತರ ಹೋಗು ಶಮಿ ಬಂತು. ಅವಳ ಗಂಡ ನನ್ನ ರಟ್ಟಿ ಹಿಡ್ ಮೇನೆ ನಾನು ಇರೂದುಳೀತಾ?” ಅಂದ ಹೇಳು. ಆಗೆ ರಟ್ಟಿ ಹಿಡ್ಕಂಡೇ ಇದ್ದ. ಇವ್ವು ವಳಗಿಂದ ತಪ್ಪನ ಹೆರ್ಗ ಬಂದು. ಕಿರೀಹಿಂಡ್ಡಿ, “ನಾನು ‘ಯೆಲೆಹರವಣ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ಕೊಟ್ಟಿಕ್ ಬಾ’ ಅಂದ ಕಳಿಸಿದ್, ನೀವು ಅವಳ ರಟ್ಟಿ ಹಿಡ್ ನಿಲಿಯಾ? ಯಾಕೆ?” ಅಂದ ಜೋರ್ ಮಾಳ್ಕು.

“ನೀ ಜೋರ್ ಮಾಡ...” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ಕು ಅವ, ರಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ ಹಾಕ್ತ. “ಇನ್ ನೀವ್ ಚೆಂದಾಗಿರಿ” ಅಂದ. ಮತ್ತೂ ಸುಮ್ಮೆ ಉಳ್ಕಂಡ. ಯೆಯ್ತು ಮೂರ್ ತಿಂಗಳ ಹಾಗೇ ಕಾಲ ಕಳದರು. ಮತ್ತೂ ವಂದಿವ್ವ ಹಾಂಗೇ, “ಯೆಲಿ ಹರವಣ ತಾಂಡ್ ಹೋಗಿ ಇಡುಕೂ ಅಲ್ ಇಟ್ಟಿ ಬಾ...” ಅಂದ್ ಹೇಳೂಕೂ ಹಾಗೇ ರಟ್ಟಿ ಹಿಡ್. ಆಗ ಮತ್ತೂ ಹಾಗೇ ಬಂದ್ ನೋಳ್ಕು. “ನಾನು ಆ ಸಾರ್ ಹೇಳ್ಕು ಗತಿ ಇನ್ ಹಾಗ್ ಮಾಡೂಕಾಗ ಅಂದ್ ನಾ ಹೇಳೀನಲ? ಈಗೂ ಮತ್ ಹೀಗೇ ಮಾಡ್ತಾ?” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ಕು.

ಆಗವ ಹೇಳ್ಕು, “ಮಳ್ ಜನ ನೀನು. ನಿನ್ ತಲಿಯಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೆರಿ ಹಿಂಡತಿ ಇವಳು” ಅಂದ. “ಈ ಕತ್ಯೆಲ್ಲಾ ಹೇಳ್ಕು” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ಕು. ಹೆರಿ ಹಿಂಡ್ಡಿ ಬಂದಿ ತನ್ ಬಲ ತೊಡಿ ಮೇನ್ ಕುಳ್ಳಕಂಡಾ. ಕಿರಿ ಹಿಂಡ್ಡಿ ಯೆಡದ ತೊಡಿ ಮೇನ್ ಕುಳ್ಳಕಂಡಾ. ಇವಳಿಗ್ ಬಾಳ ಕಣ್ಣನ್ ನೀರ್ ಹರ್ಡ್ ಹೋತದ. ಆಗ ಹೆರಿ ಹಿಂಡ್ಡಿ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ಕು, “ಚೆನ್ನದ ಚೀರಣಗಿ, ಬಣ್ಣದ ಬಾಚಣಗಿ ಕೊಟ್ಟೆನಲ್ಲ? ಅದ್ ಯೆಲ್ಲ ಹೋಯ್ತು?” ಕೇಳ್ಕು. ಆಗೆ ಚೆನ್ನದ ಚೀರಣಗಿ, ಬಣ್ಣದ ಬಾಚಣಗಿ, ಉಂಗ್ ತಕ್ಕಂಡ ಗಂಡನ ಕೈಲ್ ಕೊಟ್ಟು. ಆಗ, “ನೂರೊಂದ್ ಮಕ್ಕಳ ಹಡಿತೆ ಅಂದ್ಯಲ್ಲಾ ನೀನು? ನೀನು ಪಂತ ಮಾಡ್ತಿಂದ ನಿನ್ ಲಗ್ನಾದೆ ನಾನು. ನೀನ ಹಡದ್ದು ನೂರೊಂದ ಮರ್ನ ಗೊಂಬಿ ಹಡ್ಡಿ. ಅಂದಿಕ್ಕಿ ನನ್ನ ಪತ್ರ ಬಂತು. ಅದ್ರೆ, ಅದ್ದೆ ನಾನು ಇಲ್ ವಂದ್ ಲಗ್ನಾಯ್ಕು ಇಲ್ ಉಳ್ಕು ಬಿಟ್ಟೆ. ಉಳ್ಕು ಬಿಟ್ಟೆ, ನೀನ್ ಹಡದ್ ನೂರೊಂದ್ ಮರ್ನ ಗೊಂಬೊ? ನೂರೊಂದ್ ಶಿಸೆಗೋಳೊ?” ಕೇಳ್ಕು.

ಆಗೆ, “ನಾನ್ ನೋಡ್ಲಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮೀ, ನನ್ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಚಂಪಿ ಅರವಿ ಕಟ್ಟು. ಬೆನ್ನಿಗ್ ದಡ್ಡ ಮುಂಡಗಿ ಕಂಬ ತಗಂಡ್ ನನ್ನ ಮಯ್ಯಿಲ್ಲೆಟ್ಟು. ಅಷ್ಟೂ ಯೆಲ್ಲಾ ಆದ ಗತಿಲಿ ‘ಮರ್ನ ಗೊಂಬಿ ಹಡದ್’ ಹೇಳಿ ನನ್ ಮುಂದೆ ಯೆಲ್ಲಾ ತೋರು... ಆಗೆ ನನ್ನ ಕುದ್ರಿ ಸಾಲಿಗ್ ಬಿಟ್ಟು. ಕುದ್ರಿಗ್ ಹಾಕುವ ಹುಳ್ಳಿ ನೀರು, ಕಜ್ಜಕ್ಕಿ ಅನ್ನ ಮಾಡಿ ನಂಗ್ ಹಾಕ್ತು. ಅದನ್ನೂ ತಿಂದ್ಕಂಡ್ ನಾನಿದ್ದೆ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ಅಯ್ಯೋ ನಮ್ಮ ಅವಸ್ತಿ” ಅಂದ ಗಂಡ - ಹಿಂಡತಿ ವಟ್ಟೂ ಮೂರ ಜನವೂ ಬಾಳ ಸೋಕ ಮಾಡ್ತು. ಅಳೂಕ್ ಹಾಯ್ಕಂಡು. ಆಗೆ ಆ ನೂರೊಂದ್ ಮಕ್ಕಳಗೂ ತಕಂಡ್ ಬಂದ ರಾಜನ ಮನೆಯೊಳಗಿತ್ತಲ್ಲಾ? ಅವಳು ಆ ರಾಜನ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ಕು. “ಮತ್ತೆ ಸ್ವಾಮೀ,

ಇಟ್ ಈ ಉರೊಳಗೆ ವಂದ್ ಅರ್ನಗೊಳ್ ಇದು. ಅವಿಗ್ ನೀವೆ ವಂದ್ ಪತ್ರ ಬರಿತಾ? ಅಲ್ಲಾ ನಾನೇ ಬರಿಲಾ?" ಕೇಳು. ಕೇಳ್ ಗತಿಲಿ, "ನೀನೇ ಬರಿ" ಅಂದ ರಾಜ.

"ಈ ಉರೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮ ನಾನು ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಪತ್ರ ಕಳತೇನೆ. ಈ ಪತ್ರ ಕಂಡು, ವಂದ್ ಚಿಣ ನನ್ನ ಈ ಮನಿಗೆ ಬಂದು ಈ ರಾಜನ ಕೈಲ್ ಮಾತಾಡಿ ಹೋಗಬೇಕು." ಆಗ ಅವ ಪತ್ರ ವೋದಿಕಂಡ. "ಅಬಾ! ಅಂತಾ ರಾಜನ ಮನ್ನಲ್ಲಿಡ್ಲ ಹುಡಗಿ ನನ್ ಪತ್ರ ಬರದು ನಾನು ಹೋದ್ರೆ, ಯೇನಂದಾರು? ಈ ಹುಡಗಿ ಪತ್ರ ನೋಡ್ಕಂಡ್ ಬಂದ ಅಂತ ಬೇಜಾರು ಮಾಡುರು." ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾದಗಕ್ಕೆ ಜವಾಬ್ ಹಾಕಲೂ ಇಲ್ಲ; ಕಾಗದ ಕೊಡಲೂ ಇಲ್ಲ.

ಯೆಯ್ ಮೂರ್ ತಿಂಗಳ ಹಾಗೇ ಸಂದ್ ಹೋಯ್ತು. ಆಗ ಮತ್ತೂ ವಂದ್ ಸಾರ್ ಹೇಳು. "ನೋಡಿ... ಆ ಸಾರ್ ಪತ್ರ ನಾನೇ ಕಳಸ್ತೆ. ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನೀವೇ ಹೋಗಿ ಹೇಳ್ತೀಯಾ? ನಾನೇ ಹೋಗಲೊ?" ಕೇಳು. "ಯೇನ್ ಪತ್ರ ಬರೆದಿಯೋ?" ಅಂದ. "ಅಯ್ಯ... ನಾನು ಹೋಗೂದಿಲ್ಲ. ನೀನೇ ಹೋಗ್ ಕೇಳ್ಕ ಬಾ" ಅಂದ. ಆಗ ಉಟ ಮಾಡಿ ಮಜ್ಜಾನ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೋಳು. ಹೋಗವಾಗ ಹೆರಿ ಹಿಂಡಿ, ಕಿರಿ ಹಿಂಡಿ, ಆ ರಾಜರು ವಟ್ಟು ಮೂರ್ ಜನ ಪಗಡಿ ಆಡ್ತಾ ಕೂತಿದ್ರು. ಆಗ ಹೋದವಳು ಅನಮಾನ ಮಾಡ್ಲೇ ಇಲ್ಲ. ರಾಜನ ಬಲದ ತೊಡಿ ಮೇನ್ ಕೂತೇ ಬಿಟ್ಟು.

ಆಗ ಈ ತಾಯಿ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಇಬ್ಬರನೂ ಚಿಕ್ಕಲ ಹಾಕಿ ಹುಡುಗಿ ಕುಂದ್ರನ್ನಂಡ್ಲ. ಅಷ್ಟಾರೂ ಇವಳಿಗ್ ಮಗಳು ಅಂಬ್ಬು ಗುತ್ತಿಲ್ಲ; ಇವನಿಗೂ ತನ್ ಮಗಳಂತ ಗುತ್ತಿಲ್ಲ. "ಅರಸುಗಳೇ, ಇನ್ನೊಂದ್ ಯೆಂಟ್ ದಿವಸ ವಳಿಗೆ ಉರೂರ ರೈತ್ಯೊಲ್ಲಾ ಪತ್ರ ಕಳಸ್ತೇನೆ. ಆ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಅವಯೆಲ್ಲಾ ಬರ್ತಾರೆ. ಆಗ ನೀವು ಮೂರೂ ಜನ ಬರಬೇಕು ಅಂದು. ನಾನು ಬಹಳ ಅನುಕೂಲನೂ ಮಾಡ್ತೇನೆ. ಈ ಪತ್ರವ ಕೆಮಿಲ್ ಕೇಂಡವರು, ಕಣ್ಣಲ್ ಕಂಡೆ ಅಂದವರು ಬರಬೇಕು ಅಂದ್ ಕಾಗ್ಗೆ ಬರಿತೆ. ಅದ್ಕೆ ನೀವು ಕೂಡ್ಲೆ ಬರಬೇಕು" ಅಂದ್, "ನಾನು ಹೋತೆ" ಅಂದ ಇವ್ ಯೆದ್ದು.

ಆಗ ಇಷ್ಟೂ ಮಾತು ಯಿಲ್ಲ ಹೇಳವಾಗೆ, "ನೀನು ಹಾಲ ಕುಡ್ಡ್ ಹೋಗು" ಅಂದಿ ಅಪ್ಪ ಹೇಳ್. "ಅಪ್ಪಾ..." ಅಂದಿ ಅವಳು ಬಾಯಿಬಿಟ್ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲ, "ನಾನು ಹಾಲ್ ಕುಡುದಾರೆ ಸಮಯದೆ. ಈಗ ನಾ ಕುಡೂದಿಲ್ಲ" ಅಂದಿಕ್ ಹೋದ್ಲ. ಬಂದ್ಕಂಡು, "ನಾವಿನ್ನೊಂದು ಹದಿನೈದು ದಿವ್ವದ ನಂತರ ವಂದ್ ಸಬಿ ಕೂಡ್ವವ" ಅಂದ್ಲ ರಾಜನ ಕೈಲಿ. ಅದರಂತೆ ಸಬಿ ಕೂಡ್ಲ. ಅಷ್ಟೂ ಜನ ಬರವಾಗ ಇವರೂ ಮೂರೂ ಜನ ಬಂದು, ಸಬಿಯೋರಿಗಲ್ಲಾ ಹಾಲೋ, ಹಣ್ಣೋ ಬೇಕಾದ ಕೊಟ್ಟು ಅನುಮಾಡ್ಕೊಟ್ಟು. ನೂರ್ಜನ ತಮ್ಮದಿಕ್ಕ ಕರದ್ಲ. ಕರಕಂಡು, 'ನಾವಿರ ಸಬಿಗೆ ಸರಣಂತ ಹೇಳಿ ಕೂತ್ಕಂಡ್ಲ ಅಂತಾಯ್ತು. ಇವಳೂ ಸಬಿಗೆ ಸರಣ ಮಾಡಿ ಕೂತ್ಲ. ಕೂತಕಂಡು ಹಿಂದಿನ ಸಂಗಿ ಪೂರಾ ಹೇಳು. "ಆಗೆ ನೂರೊಂದ್ ಜನನ ಹಡೀತೆ ಅಂದಗತಿ ಅವನು ರಾಜ ಮದಿಯಾಗ್ ಬಿಟ್ಟ. ನೂರೊಂದ್ ಜನನೆ ಹಡಿದ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಇವರು ಮೋಸಗಾರ್ಕಿ ಮಾಡಿರು. ನಾನು ಮಕ್ಕಳನ ಸಾಯ್ಕುಂಡಿದ್ದೆ. ಇನ್ನಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಯ್ಕುಂಡು, ನನ್ನೊಬ್ಬಳ ಅರಸಿಗೆ ದಾರಿಯೆರ್ಡ್ ಕೊಟ್ಟುಂಡು

ಸುಕದಿಂದಿರಬೇಕು” ಅಂತು. ರಾಜ ಬಾಳ ದುಕ್ಕ ಮಾಡ್ಬಿಟ್ಟ. “ಅಯ್ಯೋ... ನನ್ ಮಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಕಷ್ಟ ಸಿಕ್ತಲ್” ಅಂದ. ಜನರು ಆನಂದದಿಂದ ‘ಮದಿಯಾಲಿ’ ಅಂದ್ರು. “ನಾನ್ ಮನಿಗೆ ಬತ್ತೆ” ಅಂದಿ, ಇಬ್ಬು ಹಿಂದತೀರನ್ನೂ, ೧೦೦ ಜನ ಗಂಡಮಕ್ಕಳೂ ಕರಕಂಡ್ ಬಂದ. ಮಗಳ್ನೂ, ಗಂಡಮಕ್ಕಳ್ನೂ ಸಾಕಿದ. ರಾಜಂಗೆ ಮಗಳ ಕೈದಾರಿ ಎರದ್ ಕೊಟ್ಟ. ಎಲ್ಲರೂ ಸುಖ-ಸಂತೋಶವಾಗಿ ವಳದ್ರು.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಅನಪತ್ತಿ = ಆಪತ್ತು

ಪರಕಾರ = ಪ್ರಕಾರ

ಆನ್ಯಾ = ಆಯುಷ್ಯ

ಆಸ್ರ = ಆಶೀರ್ವಾದ

ಹುಸ್ತೆಯಾಯ್ತು = ಸುಳ್ಳಾಯ್ತು

ಉಚಿಷ್ಟ = ಉಚಿತವಾಗಿ

ಮದ್ = ಮದ್ಯ

ತಾಂಗ್ತು = ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು

ಹೋತೇ ಹೋತೇ ಹೋತೇ = ಹೋಗಹೋಗುತ್ತಲೇ

[ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಶಿರೂರು ಮಾಚಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕುಂದಾಪುರ, ಭಟ್ಟಳ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಒಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿಯರ ಮಾತು ಸೇರಿವೆ.]

■ ಹೇಳಿದವರು: ದಿ. ಮಾಚಿ ತಾಯಿ ಚಿಕ್ಕು, ಶಿರೂರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ

೧೬. ಪದಕರಾಜ - ಪದ್ಮಾವತಿ

ವಂದಲ್ಲಾ ವಂದ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ ವಂದ್ ರಾಜಿದ್ದಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಹುಡ್ಗರಿಲ್ಲ. ಲಗ್ನಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದ್ ವರ್ಷ ಸುಮಾರಾಯ್ತು. ಹುಡ್ಗರಾಗಲಿಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ. ಆವಾಗವ ರಾಜ್ಯ ಆಳ್ವೇ ಇರಬೇಕಿದ್ರೆ— ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಯೆರಡು ಜನ ಬೇಡ್ವವರು— ವಂದ್ ಮುದ್ದೆ, ವಂದ್ ಮುದ್ದಿ ಅವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು.

ಆ ಟಾಯ್ಡಲ್ ರಾಜಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿ ವಂದೇ ಇತ್ತು. ಆಳ ಮಂದಿ ಇದ್ದು. ಅವ್ವೆ ಬಿಕ್ಕಾ ಕೊಟ್ಟು. ತಕಂಡಿ ಹಿಂದೇ ತಿಗ್ಗು. ಹೋದ್ರು ಸುಮಾರು ವಂದು ಹತ್ ಮಾರು; ಅಲ್ಲಿ ವಂದ್ ಕೆರೆ ಇತ್ತು; ವಂದ್ ಅಳ್ಳಿ ಮರೆ ಇತ್ತು. “ಅಲ್ಲಿ ಬೇಯ್ಕೊಂಡ್ ಉಟ ಮಾಡೇ ಹೋಗ್ತೆ...” ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲೇ ಉಳ್ಳು.

ಹೆಂಡತಿ ತಪ್ಲೇಲ್ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕ್ಕಂಡಿ ಹೊರಗ್ ಹೋಯ್ತು. ಅಕ್ಕಿ ತೊಳೂಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಕ್ಕಿ ತೊಳದಿ ನೀರ್ ಮೊಕ್ಕಂಡ್ ಬರಬೇಕಿದ್ರೆ— ಕೆರೆ ನೀರ ವಳಗಿಂದ ಪದಕದ ಸರ ವಂದ್

ತಪ್ಪೆವಳ್ಳೆ ಬಂದ್ ಬಿತ್ತು (ಪದಕದ ಸರ). ಆವಾಗ ಸರ ತಂದಿ ಗಂಡನ ಹತ್ರ ತೋರ್ಪು. “ಚಲೋ ಸರ, ಯೆಷ್ಟ್ ಕಿಮ್ಮತ್ತು ಹೇಳ್ ಬೆಲೆ ಮಾಡ್ಲಿಕ್ಕೇ ಸಾಧ್ಯಿಲ್ಲ” ಹೇಳು. ಆವಾಗೆ, “ಇದ ಬಹಳ ಕಿಮ್ಮತ್ತು ವಸ್ತು. ತಮಗೆ ಬೇಡ... ರಾಜರಿಗೆ ಕೊಟ್ ಬಿಡ್. ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರಿಲ್ಲ... ಮನಿಲ್ಲ... ಜೀವಕ್ ಬರೊದು ನಿನಗೆ ಶಿಕ್ಕದ್ದು; ನೀನೇ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ಕೊಟ್ ಬಾ” ಹೇಳಿ ಹಿಂದಿ ಕೂಡ ಹೇಳಿ. ಹೆಂಡ್ತಿ ಸರ ತಕೊಂಡ್ ರಾಜನ ಮನೆಗ್ ಹೋಯ್ತು.

ಆ ರಾಜನ ಹೆಂಡ್ತಿ, “ಅಬಾ! ಆಗ ಬಂದಿದ್ದೆ ಕೊಟ್ಟದ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಮತ್ಯಾಕ್ ಬಂದೇ?” ಆವಾಗ, “ಅಮ್ಮ... ನಿಮ್ಮ ಕೆರಿವಳಗೆ ನೀರೊಳಗಿಂದ ವಂದ್ ಪದಕದ ಸರ... ಈ ಸರ ಬಂದ್ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪೇಲಿ ಬಿತ್ತು. ಇದು ನೀವೇ ತಕಳಿ... ನಮ್ಮ ಯೀಗ ಕುಶಿಂದ ಕೊಟ್ಟೆ ನಾವ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗುತ್ತು...” ಹೇಳು. ಆವಾಗ ಪದಕದ ಸರ ತೆಗೆದಿ ರಾಜನ ಹೆಣ್ಣಿ ಕೈಲ್ ಕೊಟ್ಟು. ರಾಣಿ ದುಡ್ಡ ಕೋಣೆ ಬಾಗ್ಲಾ ತೆರದ ವಂದ್ ಚೀಲ ಕೊಟ್ಟಿ, “ನೀ ಯೆಟ್ ಬೇಕಾರ್ ತುಂಬೋ” ಹೇಳು. ಆವಾಗದ್ ಹೊರವಟ್ ರೊಕ್ಕವ ಚೀಲೊಡ್ ತುಂಬ್ತು. ತುಂಬ್ತಿದ್ದೆಟ್ ತಕ್ಕಂಡ್ ಬಂತು. ಆವಾಗವು ಇಬ್ಬರೂವ ರೊಕ್ಕ ತಕಂಡ್ ಬೇಡ್ಕತ್ತೇ ಹೋದ್ರು.

ಈ ಸರವ ರಾಣಿ ವಂದ್ ಹಾಳ್ ಪೆಟ್ಟೆವಳ್ಳೆ ಹಾಕಿ, ಚಾವಿ ಹಾಕ್ ಇಟ್ಟಿತ್ತು. ಗಂಡನ ಹತ್ರ ಹೇಳುಕ್ ಮರತೇ ಹೋಯ್ತು. ಹಾಗೇ ಉಳೀತು ಅದು.

ವಂಬತ್ ತಿಂಗ್ಲೆ, ವಂಬತ್ ದಿವಸ ತುಂಬಿದ ದಿವಸ ಅದ್ಕೆ ನೆಂಪಿಗೆ ಬಂತು. “ಓಹೋ! ತಾ ಗಂಡನ ಹತ್ರ ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಪದ್ಕದ ಸರ ತಕಂಡದ್ದು...” ಹೇಳಿ ನೆನಪಿಗ್ ಬಂದು ಆವಾಗ ಗಂಡನ ಹತ್ರ ಹೇಳು— “ತಾ ವಂದ್ ಸರ ತಕಂಡಿದ್ದೇ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ರ ಹೇಳಲಿಕ್ ಮರತೇ ಹೋಯ್ತು” ಹೇಳಿ, ಪೆಟ್ಟೆ ಬೀಗ ತೆಗೆದು ಪರತ್ ನೋಡೂತನ ಅಲ್ಲಿ ಸರ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವಂದ ಶಿಸ ಇದ್ದಾ. ಆವಾಗೆ, “ಓಹೋ! ಇದ್ದೊಂಡ್ ಯೇನದೆ ಹೇಳ್ ತಾನು ಸರ ಹಾಕಿಟ್ಟಿದ್ದೆ...” ಹೇಳ್ ಕರೇತು. ಆವಾಗ ಗಂಡ ಬಂದ್ ನೋಡಿ, ಶಿಶು ಯೆತ್ತಂಡು ಹೋಗಿ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡ್. ತನ್ನೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೆ ಹೇಳಿ, ಪದಕದಿಂದ ಹುಟ್ಟವ ಹೇಳ್ ‘ಪದಕರಾಜ’ ಹೇಳ್ ಹೆಸರಿಟ್ಟು.

ಉಟ-ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ನೆಂಟಿಯೆಲ್ಲ ಕರ್ಯ ಮಾಡಿದ್ರು. ಹುಡಗರಿಗೆ ಸೋದರತ್ತೆ ಅಂಬದು, ಅದ್ಕೂ ಕರ್ಯ ಮಾಡ್ಪು, ‘ಬಾ...’ ಹೇಳಿ. ಆವಾಗದು ಟಾಯ್ ಸಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸಾಗಿ ತಡ ಆಗಿ ಬಂತು. ಇವರು ಸಕ್ರೆ, ತುಪ್ಪ ಶಿಶುವಿಗೆ ತಿನ್ನದೊರ್ ತಿನ್ನತಾ ಉಳ್ಳು. ಆವಾಗ ಅದ್ ಬಂದ್ ಕೊಡ್ಲೇಯ, “ನೀನೂ ತಿನ್ನವಾ...” ಹೇಳಿ ಅವ್ ಹೇಳು. ಆವಾಗದು ಹುಡ್ಗನಿಗ್ ಕಾಲ ಮೇಲಿಸ್ಕೊಂಡಿ ತುಪ್ಪ, ಸಕ್ರೆ ಶಿಶು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕ್ತು. ಬಾಯ್ಗೆ ಹಾಕ್ತಂತಾ ತುಪ್ಪ, ಸಕ್ರೆ ಆ ಶಿಶು ತಿನ್ನಲೇ ಇಲ್ಲ. ಪುಚರ್ನರ್ ಉಗ್ ಬಿಟ್ಟು. ಇದರಂತಲೇ ಮೂರ್ ಬಾರಿ ಹಾಕ್ತು. ಮೂರ್ ಬಾರಿಗೂ ಅದ್ ಉಗ್ಗೆ ಬಿಟ್ಟು— ತಿನ್ನಿಲ್ಲ ಶಿಶು.

ಆವಾಗಿದ್ದೆ ಶಿಟ್ ಬಂತು. “ಇಟ್ ಶಣ್ ಶಿಶು ಯೆಲ್ಲೋರೂ ಬಾಯಿಲಿ ಹಾಕಿದ್ರು ತಿಂತು. ತಾ ಹಾಕದ್ದೇ ಮೂರ್ಸಲ ಹಾಕದ್ರೂ ತಿನ್ನಿಲ್ಲಲ್ವೋ? ಇದು ತನ್ ವೈರಿ” ಹೇಳಿ

ಅದ್ ಶಿಟ್ ಬಂದ್ ತನ್ ಮನಿಗೆ ನೆಡ್ ಬಿಟ್ಟು. ಆವಾಗ ಅದು ಗರ್ಭಿಣಿತ್ತಾಗಿ ಅತ್ತೆ. ಅದ್ಕೆ ಹಾಂಗೆ ಮೂರ್- ನಾಲ್ಕು ದಿವ್ವದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಾಯ್ತು. ಅದ್ಕೆ ವಂದು ಹುಡ್ಡಿ ಹುಟ್ಟು. ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ 'ಪದ್ಮಾವತಿ' ಹೇಳ್ ಹೆಸರಿಟ್ಟು. ಅದೂ, ಮತ್ತೆ ಪದಕರಾಜ ದೊಡ್ಡಾಗ್ಗೆ ವಳ್ಳು. ವಿದ್ಯಾ ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತಾಯಿ-ತಂದೆ ಸಾಲೆಗ್ ಹಾಕ್ತು.

ಅವು ಸಾಲಿಗೆ ಹೋದ್ವೆ ಸಾಲೆ ಕಲೂದೇ ಇಲ್ಲ. ಇಬ್ಬೂ ವಂದ್ ಜೋಡ್ಯಾಗಿ- ಆ ಮರ, ಈ ಮರ, ಹಲ್ಲನ ಮರ, ಹಣ್ಣ ಮರ ತರಗತೇ ಮಜ್ಜಾನಕ್ಕೆ ಉಟಕ್ಕೆ ಆಸಿಗೆ ಮನಿಗೆ ಬರತಾರೆ. ಹೀಗೇ ವಂದ್ ಯೆರಡ ದಿವ್ವ ಮಾಡ್ತು. ಮಾಸ್ತರ, "ಈ ಹುಡ್ಡರ ಇಬ್ಬೂ ಯಾಕ್ ಸಾಲೆಗ್ ಬರಲಿಲ್ಲ? ನೋಡ್ ಬರಬೇಕಾಯ್ತು..." ಹೇಳ್ ಮಾಸ್ತರರೇ ಸ್ವತಃ ಇವು ಮನಿಗೆ ಬಂದು.

ಇಲ್ ಬಂದು ಪದ್ಮರಾಜ್ಜ ತಂದೆ ಹತ್ತ, "ನಿಮ್ ಹುಡ್ಡನ ಯಾಕ್ ಸಾಲಿಗೆ ಕಳ್ಳುಡಿಲ್ಲ? ಶೀಕಾಯ್ತೋ? ನೆಂಟರ ಮನಿಗೆ ಹೋಗಾಯ್ತೋ? ಯೆಂಟ್ ದಿವಸಾಯ್ತು. ಇನ್ನೂ ಸಾಲಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ" ಹೇಳ್ ಕೇಳ್ತು. ಆವಾಗ್ ರಾಜ ಹೇಳ್ತಾನೆ, "ದಿವಸಾನೂ ಸಾಲೆಗ್ ಹೋಗ್ತೇ ಇದ್ದಾನೆ." ಯೇನ್ ಹೇಳಿದ್ರು? "ಸಾಲೆಗ್ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ." ಹೇಳ್ತಾರ ಮಾಸ್ತರು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಪದ್ಮಾವತಿ ಮನಿಗೆ ಬಂದು. ಹಾಗೇ ಹೇಳ್ತು. ಆವಾಗ ಪದ್ಮಾವತಿ ತಾಯಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು.... ಇಬ್ಬೂ ಆವಾಗ ಸಾಲೆಗ್ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಿಬ್ಬೂ ಜೋಡಿಯಾದ್ ಹೇಳ್ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು. "ಅವ ತನ್ ವೈರಿ ಅಂದ್ರೆ ಅಂತವನ್ನೇ ದೋಸ್ತಿ ಇದ್ ಮಾಡ್ಕುಂಡಿ ಅವಿಬ್ಬೂ ವಳ್ಳಲ್ಲೋ?" ಅಂದ ಮೇಲೆಗೆ ಇದ್ ತಪ್ಪೂ ತಜವಿಜಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ರೆ ಹುಡ್ಡಿ ಬಂದ್ ಕೂಡ್ಲೆ ಪೆಟ್ ಹಾಕ್ತು. ಹೇಳ್ತು, "ನೀ ಅವನ ಸಂಗಡ ಹೋಗಬೇಡ" ಹೇಳಿ ಪೆಟ್ ಹಾಕ್ ಕೂಡ್ಲೆಯ ತಂದೆ ಹೇಳಿದ್ರು, "ಪೆಟ್ ಹಾಕಬೇಡ. ತಾನು ಅದ್ಕೆ ಮೂರ್ ಪರಸ್ಸೆ ಕೇಳ್ತೇನೆ. ಆ ಪರಸ್ಸೆಗೆ ಅದು ತಕ್ಕ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಕಿ ಕೊಡಲಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾನು ಅದ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡ್ತೇನೆ" ಹೇಳಿ ಹೇಳ್ತು.

ಆವಾಗದ ಸಾಲಿಗೆ ಬಂತು. ಆ ದಿವಸಾವೂ ಅದು ಕ್ಲಾಸ್ಸಲ್ಲಿರತಿತ್ತು. ಆ ದಿವ್ವ ಕುಂದು ಅದು. ಆವಾಗ ಪದಕರಾಜ ಕೇಳ್ತು, "ಪದ್ಮಾವತೀ, ದಿವಸಾ ನೀನು ಬಹಳ ರಂಗ್ಲಿಲ್ಲೆ. ಇಂದೂ ಬಹಳ ಯತಿಮೇನೆ ಇದ್ದ ಹಾಗ್ ಕಾಣ್ತೆಂದೆ... ಯೇನ್ ಯೆತೆ ಬಂತ ನಿನ್ನೆ?" "ತಾಯ್ ನಿನ್ನ ಸಂಗಿಗೆ ತಾ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿ, ತಾಯ್ ತನ್ನ ಹೊಡಿತ್ತು. ಅಪ್ಪ, 'ಹೊಡಿಬೇಡ; ಮೂರ್ ಪರಸ್ಸೆ ಕೇಳ್ತೆ...' ಹೇಳಿದ್ರು. ಆದ್ರೆ, ಯಾವ ಪರಸ್ಸೆ ಕೇಳ್ತನ್ನೋ ನನಗೇನ್ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದ್ಕೆ ಸರ್ಯಾದ ಉತ್ತರ ತಾನ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಕೊಡದಿದ್ದ್ರೆ ತನ್ನ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡ್ತಾನೆ ಅದ್ದೇ ನನ್ನ ಬಾಳ ಚಿಂತೆಯಾದ್ರು." ಅಂತು.

ಆವಾಗ ಪದಕರಾಜ ಹೇಳ್ತು, ಇವ್ವ ಕೈಲಿ- "ಹೆದ್ರೂದೇ ಬೇಡ. ಯೇಳು..." ಹೇಳಿ ತಿರಗಾಟಕ್ ಕರ್ಕಂಡ್ ಹೋದ. ಮನೆಗ್ ಬರಬೇಕಿದ್ರೆ, "ಇವತ್ ನೀನು ದೇವು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಕಾಯ್ ವಡಿಬೇಕು. ವಡಿಬೇಕಿದ್ರೆ 'ಪದ್ಮರಾಜಾ, ಪದ್ಮರಾಜಾ' ಹೇಳಿ ದೊಡ್ಡಾಕೆ ನೀನು ಕಾಯ್ ವಡಿಬೇಕು. ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಹೇಳ್ತ ಪರಸ್ಸೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ನೀ ಕೊಡ್ತೆ."

ಇದ್ರಂತೆ ಸಂಜೆಗೆ ಬಂದ ಅದ್ರಂತೇ ಮಾಡ್ತು. ಆವಾಗ, “ಪದ್ಮರಾಜಾ, ಪದ್ಮರಾಜಾ...” ಹೇಳವಾಗೆ ತಾಯಿಗೆ ಶಿಟ್ಟುಂದು, ದೊಡ್ಡ ಗರ್ಜನಿಂದ ಅದ್ ಹೇಳ್ತು, “ಮತ್ತೂ ಅವಂದೇ ಸುದ್ದೀ ಹೇಳ್ತೋ?” ಅದ್ರ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪ ಮೂರ್ ಪರನ್ನೆ ಕೇಳ್ತ. ಆ ಪರನ್ನೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವ ಹೇಳ್ತು (ಪರ್ನೆ ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲಾ, ಕತೆ ಹೇಳ್ತವಾ.).

ಆವಾಗೆ ಮಾರನೆ ದಿವಸ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬಂದ ಕೂಡ್ಲೆ ಪದ್ಮರಾಜ-ಪದ್ಮಾವತಿ ಅವರವರೊಳಗೆ ಮಾತಾಡ್ತು. “ಈಗ ತಾವಿಲ್ಲಿದ್ದೆ, ತಮಗೆ ಇವು ವಂದು ಕಡೆ ಇರುಕೆ ಕೊಡುಡಿಲ್ಲ ತಂದೆ-ತಾಯಿ. ನಾವು ಈ ಊರ್ ಬಿಟ್ಟೆ ಪರಾರಿಯಾಗಿ ನಡಿವಾ, ರಾತ್ರಿ ಬೆಳಗಾಗುವರೆಗೆ.” ಆವಾಗೆ “ಅಡ್ಲೆಲ್ಲಾ...” ಬೇಕಾದ್ದು ಸಾಮಗ್ರಿಯಿಲ್ಲ ತಕಂಡಿ, ಕುದ್ರೆ ಹತ್ಯಂಡಿ ರಾತ್ರಿ ಬೆಳಗಾಗುವರೆಗೆ ಹೊಂಟ್ ಬಿಟ್ಟು, ಹೋಗ್ತಾ ಇರಬೇಕಿದ್ದೆ ಸಾದಾರಣ ಹನ್ನಂದ್ ಗಂಟೆ ಮಜ್ಜಾನ ಟಾಯ್ ಆಯ್ತು. ದೊಡ್ಡ ಗೋರಂಕಾರ ಅಡವ್ಯಲ್ಲಿ ಹೋಗೇ ವಳುದು ಅವರು. ಆವಾಗವನಿಗೆ ತಲೆತಿಗ್ಗಿ ಹಾಗಾಗಿ, ಅವ್ವ ಕುದ್ರೆ ಕೆಳಗಿಳಿಸ್ತು ಕುದ್ರೆ ಮೇಲಿಂದ.

ಆವಾಗ್ ಯೇನಾಯ್ತು? ಯೇನೈತಂದಂದ್ ಕೇಳೊದೊಳ್ಳೆ- “ನನ್ನೆ ಸಲ್ಪ ನೀರ್ ತಂದ್ ಕೊಡು” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತ ಅವ. ಆವಾಗಲ್ ಆಜ್ಜಾಜ್ ಕುದ್ರೆ ತಕಂಡಿ ಸುತ್ತಲು ವಂದ್ ಪರ್ಲಾಂಗ್ಗರಿಗೂವ ನೋಡ್ತು; ಯೆಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನೀರಿಲ್ಲ. ಆವಾಗಿನೈನ್ ಮಾಡಬೇಕಾಯ್ತು? ಹೇಳ್ ಅವನ ಹತ್ರ ಬಂದಿ ಯೆತ್ತರವಾದಂತ ಮರಹತ್ತಿ ನಾಕೂ ಕಡೇಲೂ ನೋಡ್ತು. ಯೆಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಊರ್ ಬಿಟ್ಟೆ... ವಂದ್ ಹಳ್ಳ ಬಿಟ್ಟೆ... ಕೆರೆ - ಬಾವಿ ಬಿಟ್ಟೆ ಯೇನೇನೂ ಕಾಣೊದಿಲ್ಲ. ಅದು ವಂದ್ ದಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ವಂದ್ ಸೂಜಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಗೆ ಯೇಳೊದ ವಂದ್ ಕಾಣ್ತದೆ. ಮತ್ಯೇನೂ ಕಾಣೊದಿಲ್ಲ. ಅದ ಮರ ಇಳದಿ, ಆ ದಿಕ್ಕ ಹಿಡ್ಡ ಸೀದಾ ಹೋಯ್ತದು. ಅಲ್ ಹೋಗೊವರಿಗೆ ಮನೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದೆ. ರಾಕ್ಷಸಿ ಮುದ್ದಿ ಇತ್ತಲ್ಲಿ. ಆವಾಗೆ ಮುದ್ದಿ ಹತ್ತೆ, “ಸಲ್ಪ ನೀರ್ ಕೊಡು” ಹೇಳಿ ಇದ್ ಹೇಳ್ತು.

ಇದ್ರ ನೋಡ್ಲ ಕೂಡ್ಲೆ ಮುದ್ದಿಗೆ, ‘ತನ್ ಹುಡ್ಗರಿದ್ರೆ ಬಾಳ ಲಾಯ್ತಾಗತಿತ್ತು. ಯೆಳೇ ಸೌತಿ ಮಿಡಿಯ ತಿಂದ್ ಹಾಗಾಗತಿತ್ತು’ ಹೇಳಿ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲೆ ಹೇಳ್ತಂತದೆ ಅದು ತನ್ನೆಟ್ಟಕ್ಕೇಯ. ಈ ಹುಡ್ಗಿ ಹತ್ತ, “ಅಡಕಲಿಗೆ ನೀರ್ ಹಾಕು. ವಲೇಲ್ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕು...” ಹೇಳ್ತು. ಆ ಅಡಕಲಿಗೆ ವಂದ್ ತೂತ ಮಾಡಿಟ್ಟು. ಇದ್ ಯೆಟ್ ನೀರ್ ತಂದ್ ಹೊಯ್ತೂರೂವ ವಂದ್ ಕೊಡ ತಂದ್ ಹೊಯ್ತೊಯ್ತು ಯೇನಾಯ್ತು? ನೋಡೊವರಿಗೆ ವಂದ್ ತೂತಾಗದೆ ಅದ್ಕೆ ವಂದ್ ಬೊಂತೆ (ಗಿಡಕು) ಹಾಕಿ ಬಂದ್ ಮಾಡ್ತು ಅದು. ನೀರ್ ಹೋವುದ ಬಂದ್ ಮಾಡ್ ನೀರ್ ತುಂಬ್ತು. “ವಲಿಗ್ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿ ನನ್ನೆ ನೀರ್ ಕೊಡು ತಾ ಹೋಗ್” ಅಂತು. ಆವಾಗದ್ ಹೇಳ್ತು, “ತನ್ ಹುಡ್ಗರ್ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹೊಲಕ್ ಹೋಗರೆ. ಹೊಲಕ್ ಹೋಗಿ ಅವಿಗೆ ಊಟ ಕೊಟ್ಟಿ ಬಾ” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತು. ಆವಾಗ, “ತನ್ ದಾರಿ ಗುತ್ತಿಲ್ಲ... ಯೆಲ್ಲಿ ಯೆಲ್ಲಿ ಅವರಿದ್ಧಾರೋ” ಹೇಳಿ ಈ ಹುಡ್ಗಿ ಹೇಳ್ತು.

“ಹಾಗಾದ್ರೆ ದಾರಿ ಕಾಣ್ಕಿ ದಾಸಿ ಕುನ್ನಿ ಇದ್ದು, ಅದು ದಾರಿ ಕಾಣ್ತದೆ. ಅದ್ರ ಸಂಗಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೀ ಕೊಟ್ ಬಾ...” ಆವಾಗ ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ ಕೊಟ್ಟು. ಬುತ್ತಿ ತಕಂಡು ಇದ್ ಹೋಯ್ತು.

ದಾಸಿ ಕುನ್ನಿ ಮುಂದೇ, ಇದ್ದ ಹಿಂದೆ. 'ಬೌ...ಬೌ...' ಗುಡೂದ್ದು ಹೋಗ್ಕೇಕಿದ್ರೆ ದಾಸಿಕುನ್ನಿ ನಾಕ್ ಮಾರ್ ಹೋಗೂದು ಹಿಂದೆ ತಿಗ್ಗುಂಡಿ, "ಕುಂಯ್ ಕುಂಯ್" ಮಾಡೂದು. ಆವಾಗ್ ಇದ್ ಯೇನ್ ಆಲೋಚ್ಚೆ ಮಾಡ್ತೆ? ಆವಾಗ್ ಇದ್ಯೇನ್ ಆಲೋಚ್ಚೆ ಹಾಕ್ತೆ? "ಇದ್ ಯಾಕ್ ಹೀಗ್ ಮಾಡ್ತೆ? ಇದ್ಕ ಹಸ್ತಾಗೇ ಹೀಗ್ ಮಾಡ್ತೆ. ಬುತ್ತಿ ಕೊಡ್ತೆ" ಹೇಳಿ, ಕಡೆಗಿದ್ ಬುತ್ತಿ ಬಿಡ್ಚಿ ಆ ಕುನ್ನಿಗ್ ಸಲ್ಪ ಕೊಟ್ಟು. ಕುನ್ನಿ ಹೋಗಿ ಆ ಬುತ್ತಿಗೆ ಬಾಯ್ ಹಾಕ್ತೆ ಕೂಡ್ಲೆಯ ಮನುಶಾಗಿ ಅವ ಆ ಹುಡುಗಿ ಹತ್ರ ಹೇಳಾನೆ, "ನೋಡು... ತನ್ ತಂದಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡ್ ಇಟ್ಟುಂಡರೆ ತನ್ನೆ. ಅವು ದೈತ್ಯರು, ರಾಕ್ಸೆಸರು. ಮಾಯ ಗೊತ್ತದೆ ಅವರಿಗೆ." "ಇನ್ನ ತನ್ ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡ್ತಾರೋ ಯೇನೋ?" "ನೀ ಅಲ್ ಮಗದಿರಿದ್ಲಲ್ ಹೋಗೂದೇ ಬೇಡ. ಆ ಬುತ್ತಿ ಅಟ್ಟು ತನ್ ಕೊಡು. ತಾ ಉಟ ಮಾಡ್ತೆ. ಅಲ್ ಕೇಳಿರೆ ತಾ ಬುತ್ತಿ ಕೊಟ್ಟುಂಡೆ ಹೇಳಿ ಹೇಳಿರಾಯ್ತು ನೀನು..." ಹೇಳಿ. ಬುತ್ತಿ ಕೊಟ್ಟು, ಬುತ್ತಿ ತಿಂದಿ ಮತ್ ನಾಯಾಗಿ ಅವ ಹೋದ. ಅದ್ರ ಸಂತಿಗೆ ನಾಯೂ ಹೋಯ್ತು.

ಅಲ್ ಹೋದ್ ಕೂಡ್ಲೆ, "ಬುತ್ತಿ ಕೊಟ್ಟ ಬಂದ್ಯೋ?" ಕೇಳು ಮುದ್ದಿ. "ಹೌದು, ಕೊಟ್ಟ ಬಂದೆ ತಾನು" ಹೇಳ್ ಹೇಳು. 'ಅಬಾ! ತನ್ ಹುಡ್ತರು ಇಟ್ ಸೌತಿ ಮಿಡ್ಯಂತಾ ಹೆಣ್ಣು ಹ್ಯಾಂಗ್ ಬಿಟ್ಟು? ಪರತ್ತ ಬಿಡ್ವಲ್ಲ ಅವರು. ದಾಸಿಕುನ್ನಿನೇ ಮೋಸ ಮಾಡ್ತೆ? ಯಾವದೇ ಇರಲಿ. ಮೋಸ ಮಾಡ್ಲಿ ಯೇನೇ ಆಗ್ಲಿ. ಇನ್ ವಂದ್ ಉಪಾಯ ಮಾಡ್ತೆ.' ತಾನು ವಂದ್ ಪಿಶ್ಚಿಲ್ಲಿ ವಂದಿಟ್ ಹೊದ್ಲ ತುಂಬಿ, ಅದ್ಕ ವಂದ್ ತೂತ್ ಮಾಡಿ ಆ ಪಿಶ್ಚಿನೇ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ವಂದು ಕೈಯಲ್ ಪಿಶ್ಚಿ, ವಂದು ಕೈಯಲ್ ನೀರು ಹಿಡ್ಕುಂಡಿ ಆ ಹುಡ್ಲಿ ಪದ್ಮರಾಜನಿರ್ದಲ್ ಬಂತು. ಬರತಾ ಉಳಿತು.

ಆವಾಗ್ ಆ ಪಿಶ್ಚಿಲ್ಲಿಂದ ಹೊದ್ಲ ದಾರಿಗುಂಟ ಬೀರತಾ ಬಂತು. ಆವಾಗ್, "ಇದ್ಯೇನು ಹೀಗೆ... ಹೊದ್ಲ ಬೀಳ್ತಲ್ಯಲ್ಲಾ? ಓಹೋ... ಇದು ಬಹಳ ಮಾಡಿ, ತನ್ ಮೋಸಮಾಡು ಬಗಿನೇಯ. ಹುಡ್ಲರಿಗೆ ಕುರುಹು ಕಾಣ್ಣು ಬಗ್ಗಾಗಿ ತೂತ ಮಾಡಿ, ಪಿಶ್ಚಲ್ ಹೊದ್ಲ ತುಂಬ್ ಕೊಟ್ಟು ಮುದ್ದಿ..." ಸಲ್ಪ ದೂರ ಬಂದಿ ಪಿಶ್ಚಿ ನೋಡಿ, ಆ ಪಿಶ್ಚಿ ತುಳ್ಳ ಅಲ್ಲೇ ವಂದ್ ಹೊಂಡಕೆ ಹಾಕ್ ಮುಚ್ಚು. ಹಾಗೇ ತಕಂಡ್ ಬಂದು ಪದ್ಮರಾಜನಿಗೆ ನೀರ್ ಕೊಟ್ಟು.

ಆವಾಗ್ ರಾಕ್ಸಸರು ಮನಿಗ್ ಬಂದರು. ಮನಿಗ್ ಬಂದು ಕೂಡ್ಲೆ ತಾಯಿ ಹೇಳು, "ತಾನು ಯೆಳೇ ಸೌತಿ ಮಿಡ್ಯಂತಾ ಹೆಣ್ಣು ಬುತ್ತಿ ಕೊಟ್ ಕಳ್ಳಿದ್... ನೀವ್ ಯಾಕ್ ಬಿಟ್ ಕೊಟ್ಟಿ?" ಹೇಳ್ ಕೇಳು. ಆವಾಗ್ವ್ ಹೇಳು, "ತಮ್ಮಿರ್ದಲ್ ಹೋಗ್ಲೇ ಇಲ್ಲ ಅದು. ಯೇನೋ ದಾಸಿ ಕುನ್ನಿನೇಯ ಅದ್ಕ ಹೇಳಿ, ಅಲ್ ಹೋಗದ ರೀತಿ ಮಾಡಿ ಪರತ್ತ ಕರ್ಕಂಡ್ ಬಂತು..."

"ಹಾಗಾದ ಮೇಲೆ ತಾನ್ ವಂದ್ ಹೊದ್ಲ ಪಿಶ್ಚಿಯ ತೂತ್ ಮಾಡ್ ಕಳ್ಳಿದೆ (ಹೊದ್ಲ ತುಂಬಿ). ಅದು ಬೀರ್ದು ನೋಡ್ತಾ ಹೋಗ್ಚಿಟ್ಟಿ, ನಿಮಗೆ ಅದು ಹೋದ ದಾರಿ ಶಿಗ್ಡೆ..." ತಾಯಿ ಹೇಳು. ಆಗ ಮೂರು ಜನ ರಾಕ್ಸಸರು ಹೋದರು. ಹೊದ್ಲ ಬೀಳತಾ ಹೋದ್ಲ ನೋಡ್ಲೇ ಹೋದ್ದು. ಮುಂದ್ ಹೋಗೂವರಿಗೆ ಪಿಶ್ಚಿ ಹುಗ್ಡ್ ಹಾಕಿತ್ತಲ್? ಮುಂದ್ ಯೇನೂ ಕಾಣೂದಿಲ್ಲ; ಹೊದ್ಲ ಬಿಡ್ವಲ್ಲ ಯಾವ ಬದಿಗೂ ಕಾಣೂದಿಲ್ಲ. "ಇನ್ ತಾವು ಮೂರು ಜನನೂ

ವಂದೇ ದಿಕ್ಕಿಗ್ ಹೋದ್ರೆ ಅದ್ ಶಿಕ್ವಾಂಗಿಲ್ಲ. ನಾವ್ ಮೂರ್ ಜನ ಮೂರ್ ದಿಕ್ಕಿಂದಾ ಅರಸ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು.” ಮೂರು ಜನ ಮೂರ್ ದಿಕ್ಕಿಂಡ್ ಅರಸ್ತಾ ಹೋದ್ರು.

ಈ ಪದ್ಧರಾಜ, ಪದ್ಮಾವತಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕುದ್ರೆ ಹತ್ತಿ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದಾರ್ ದಾರಿ ಮೇಲೆ. ಆವಾಗ್ ವಬ್ಬವ ಅವರು ಹೋಗೂದು ಕಂಡ... ರಾಕ್ಷಸ ಹುಡ್ಡಿ ಕುದ್ರೆನ ಹಿಡದಿ, ಅವ ಪದ್ಧರಾಜ ಮುಂದೆ ಹೋಗ್ತಾ ಇರ್ತಾನೆ. ವಂದ್ ಪರ್ಲಾಂಗ್ ಹಿಂದ್ ತಿರಸ್ಕುಂಡ್ ಬರಬೇಕಿದ್ರೆ, ಇದು ವಂದ್ ತಲವಾರಿನಿಂದ ಅವನ ರುಂಡ ಹಾಸ್ತು. ಆವಾಗ್ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪರತ್ ಕುದ್ರೆ ತಿರ್ಗ್ಗಿ, ಕುದ್ರೆಯ ತಕಂಡ್ ಪದ್ಧರಾಜ ಹೋಗ್ತೇ ಇರವಲ್ಲಿ ಕುದ್ರೆ ವೋಡ್ಕುಂಡ್ ಬಂತು.

ಇನ್ನೊಬ್ಬನೂ ಹಿಂದೇ ಬಂದು ಇದ್ರಂತೇ ಮಾಡ್ಲ. ಆಗ ಯೆರಡನೆಯವನ ಕುತ್ತಿನೂ ಹೀಗೇ ಕಡಿತ್ತು. ಆವಾಗ್ ಮೂರನೆಯವ ಇಬ್ಬರನೂ ಕಡ್ಡದ್ದ ಕಂಡ. ಆವಾಗ್, “ತಾನು ಹೀಗೇ ಹೋದ್ರೆ ತನ್ನನ್ನೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಮಾಡ್ತದೆ...” ಹೇಳಿ, ಅವ ಮಾಯದಿಂದ ಬೇಡ್ವವನ ಯೇಸಾದ.

ಆಗ ಅವ ಅದ್ರ ಬೆನ್ನಿಗ್ ಹೋಗ್ತಾ ವಳ್ಳ. ಅವ್ ಹೋಗ್ ವಂದ್ ಉರಿಗ್ ಮುಟ್ಟು. ಅಲ್ಲಿ ವಂದ್ ಇಳ್ಳಿಕ್ಕಟ್ಟೆ ಸಿಕ್ಕು. ಆ ಇಳ್ಳಿ ಕಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ಅವು ಉಳ್ಳದು. ಪದ್ಧರಾಜ-ಪದ್ಮಾವತಿ ಉಳ್ಳು. “ಅಡ್ಲೆ ಉಟ ಮಾಡ್ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತಾವ್ ಹೋಗ್ತೆ...” ಹೇಳು- ಆ ಕಟ್ಟೆ ಮೇಲೇ ಉಳ್ಳು. ಆವಾಗ್ ಅಲ್ಲೇ ವಲೆಬಿಲೆ ಹಾಕಂಡಿ, ವ್ಯವಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕಿದ್ರೆ ರಾಕ್ಷಸ ಬೇಡ್ವವನ ರೂಪಾದವ ಅಲ್ಲೇ ಹೋದ.

ಆವಾಗ್ ಪದ್ಧರಾಜ ಮತ್ತು ಆ ಬೇಡ್ವ ರೂಪದವ ರಾಕ್ಷಸ ಇಬ್ಬರೂ ಪೇಟೆನ್ಡ್ ಸಾಮಾನ ತರಲಿಕ್ಕಿ ಹೋದರು. ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ್ಲ ಸಾಮಾನ ತಕಂಡ್ ಬಂದು ಅಡ್ಲೆ ಮಾಡ್, ಮೂರೂ ಮಂದಿ ಕೂಡಿ ಉಟ ಮಾಡ್ ಮಲಿಕಂಡು. ಬೇಡ್ವವ ಆಚೆಬದಿ ಮಲ್ಲದ. ಇವು ಮರನ ಇಚೆಗೆ. ಅವ ಮರದ ಆಚೆಗೆ ಮಲ್ಲದ್ರೂ. ಪದ್ಮಾವತಿಗೆ ನಿದ್ರೇನೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಆವಾಗ್ ಪದ್ಧರಾಜನಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಂದ್ ಹೋಯ್ತು. ನಿದ್ರೆ ಮಾಡ್ಲೆ ವಳ್ಳ ಅವ. ಮದ್ರಾತ್ರಿಗ್ ಇದ್ದೆ ಸಲ್ಲ ನಿದ್ರೆ ಬಂತು ಪದ್ಮಾವತಿಗೆ. ಆ ಟಾಯ್‌ಮಲ್ ಆ ರಾಕ್ಷಸ ಯದ್ಲಿ ಪದ್ಧರಾಜನ ತಲೆ ಹೊಡ್ಲೆ. ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಂದೇ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಖಡ್ಗ ತೆಗದಿ ಪದ್ಧರಾಜನ ತಲೆ ಹೊಡ್ಲೆ. ಆವಾಗ್ ಕತ್ತಿಲೆ ಹೊಡ್ಲೆ ಕೂಡಲೇಯ ಪದ್ಮಾ ಹೇಳೂದು ಬರ್ರನೆ ಬೀರ್‌ಹೋಯ್ತು. ಆವಾಜ್ ಬಂತು. ಆ ಆವಾಜೆಗೆ ಪದ್ಮಾವತಿ ಯೆದ್ದು. ಯೆದ್ ನೋಡೂವರಿಗೆ ಪದ್ಮಾವತಿ ಹಿಡ್ಡಿ ಕುದ್ರೆ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕಂಡಿ ರಾಕ್ಷಸ ಹೋದಾ. ಹೋಗಬೇಕಿದ್ರೆ ದಾರಿ ಮೇಲೆ ಇದ್ರ ಹತ್ತ ಇದ್ದ ಮತ್ತೊಂದ್ ತಲವಾರ್ ತೆಗದಿ, ಯೆಡಗೈಯಲ್ (ಅವನಿಗ್ ಗುತ್ತಿಲ್ಲ) ಜುಟ್ಟ ಹಿಡ್ಡಿ ಬಲಕೈಯಲ್ ತಲವಾರ ನೆಗ್ಗಿ ಅವನ ಕುತ್ತಿಗೆ ತಲವಾರ ಹಾಕಿ, “ನಿನ್ ಜೀವ ಬೇಕೋ? ಯೇನ ತೆಗಿಬೇಕೋ ನಿನ್ ಜೀಮಾವಾ? ಬದ್ಲು ಆಶೆ ಇದ್ರೆ ಕುದ್ರೆ ಹಿಂದ್ ಪರತ್ ತಿರ್ಗ್ಗು” ಹೇಳ್ಲ ಕೂಡ್ಲೆ, ಅವ ಪರತ್ ತಿರಗ್ಗದ ಕುದ್ರೆಯ- ಪದ್ಧರಾಜನ್ ಹೊಡ್ಲಲೇ ಬಂದ್ರು. ಕುದ್ರೆ

ಕೆಳೆಳ್ಳೆ. ಆ ಪದ್ಧ ಅಟ್ಟೂ ಹೆಕ್ಕೂಕ್ ಹೆಳ್ಳು ಅವನ ಹತ್ತೆ. “ಪೂರಾ ಹೆಕ್ಕೆ, ಅದು ಹ್ಯಾಗಿತ್ತೋ ಹಾಂಗೇ ಜೋಡ್‌ಸ್ವೇಕು. ಇಲ್ಲೆ ಇದ್ದೆ ನಿನ್ ರುಂಡ ತಾ ಕಡ್ಡ ಹಾಕ್ತೆ. ಜೋಡ್ನಿ ಜೀವ ಕೊಟ್ಟೆ ನಿನ್ ಜೀವ ಬಿದ್ದೆ. ಜೋಡ್ನಿ ಜೀವ ಮಾಡ್ಕೊಡ್ಬೇಕು” ಅಂತು.

ಆವಾಗೆ ಅವ ಪೂರಾ ಜೋಡ್ನಿ ಸಂದ್ ಆದ್ಯೆಲ್ಲ, ಯಾವದೂ ಸಂದ್ ಯೆಲ್ಲೆಲಿ ಹೆಳೆ ಸಮಿನಾಗ್ ಕೂಡಸ್ತೆ, ಜೀವಮಾಡ್ತೆ. ಪದ್ಧರಾಜ ಯೆಡ್ ಕೂತದ್ದೇ, “ಯೇನೇ ಪದ್ಮಾವತಿ?” ಹೆಳ್ ಹೆಳ್ಳೆ. ಆವಾಗೆ ಆ ರಾಕ್ಷಸನ ರುಂಡ ಹಾಸ್ತಿಟ್ಟು. ಅದೇ ಉರಲ್ಲಿ ರಾಜ ಸತ್ ಹದ್ದಾಲ್ವೆ ದಿವಸಾಗಿತ್ತು. ರಾಜ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟೇಕು ಹೆಳೆ ಆನೆ ಹತ್ತ ಮಾಲೆ ಕೊಟ್ಟು, “ನಿನಗೀ ರಾಜ್ಯಕೆ ಯಾರ್ ರಾಜಾಗಬಹುದು? ಹೆಳೆ ಅವನಿಗೆ ಮಾಲೆ ಹಾಕಿ ತಂದಿ ರಾಜಪಟ್ಟಕ್ ಯೇರ್ಪು...” ಹೆಳೆ ಆನೆ ಹತ್ತ ಮಾಲೆ ಕೊಟ್ಟರೆ. ಆವಾಗೆ ವಳ್ಳೆ ಸಬೇಲಿ ಅಟ್ಟೂ ತಿರಿಗಿ (ಈ ಪದ್ಧರಾಜ-ಪದ್ಮಾವತಿನೂ ಅಲ್ಲೇ ಹೋಗಿ ಕುಂತಿದು.) ಪದ್ಧರಾಜನಿಗೆ ಬಂದ್ ಮಾಲೆ ಹಾಕಿ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ರಾಜಸಿಂಹಾಸನ ಯೇರ್ಪು. ಆವಾಗೆ ಈ ಪದ್ಮಾವತಿ ಮತ್ತು ರಾಜನ ಮಗಳೊಂದಿತ್ತು. ಇಬ್ಬರೂವ ಅವನಿಗೆ ಮಾಲೆ ಹಾಕಿ ಲಗ್ನಾದು. ಲಗ್ನಾಗಿ ಸುಕದಲ್ ರಾಜ್ಯ ಆಳ್ತಾ ವಳುದು.

ರಾಜ್ಯ ಆಳ್ತಾ ಇರಬೇಕೆದ್ದೆ ವಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಯೇಳ ಜನ ಬೇಡೂ ಮುದ್ದುಯಿರಾಗಿ ಬಂದ್ರು. ಬಂದಿ ಬಿಕ್ಕಾ ಕೊಡುಕೆ ಪದ್ಮಾವತಿ ಹೋಯ್ತು. “ಬಿಕ್ಕಾ ಬೇಡಲಿಕ್ ಬಂದವಲ್ಲ...” “ಹಗರೆ, ನೀವ್ ಯಾಕ್ ಬಂದವುಪ್ಪಾ?” ಕೇಳ್ತು. “ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಗಂಡದಿರ್ ಕೊಣತಾ ನೋಡಲಿಕ್ ಬಂದವು. ಬಾಳ ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ನಾವು ನೋಡದ್. ಅದಕಾಗಿ ಈಗ ವಂದ್ ಸರ್ತಿ ನೋಡ್ ಹೋಗ್ತಾ ಹೆಳೆ ಬಂದವು...”

“ಅಬ್ಬಾ... ಸುಳ್ಳೇಯು!” ಅಂತಿದು. “ತಾ ಹುಟ್ಟಾಗಿಂದ ನನ್ನ ಗಂಡನ ಹತ್ತೇ ವದನಾಡಿವವಳು. ತನ್ ಗುತ್ತಿಲ್ಲ, ತಾನ್ ನೋಡಿಲ್ಲ. ನೀವ್ ಹೇಳೂದೇ ಸುಳ್ಳು...” ಹೆಳೆ ಪದ್ಮಾವತಿ ಹೆಳ್ಳು. ಆಗ ಅವರು, “ನಿನ್ ಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಅದು... ತಾವ್ ನೋಡಿದು ಸುಳ್ಳಾದ್ ಕೇಳ್ ನೋಡಿ ನಿಮ್ಮ ಗಂಡದಿರ ಹತ್ತೇಯು” ಅಂದ್ರು. “ತಾವ್ ನಾಳೆ ಬರ್ತೇವೆ. ನೀವ್ ಕೇಳಿ...” ಹೆಳೆ ಹೋದ್ರು.

“ನಾನೇ ಕೇಳ್ತೆ..” (ಕೇಳಿದ್ರು) ಆವಾಗವ, “ಸುಳ್ಳೇ...” ಹೆಳ್ ಹಾಸರ್ತ. ಆದ್ರು ಅದ್ ಕೇಳೂದಿಲ್ಲ. ಆವಾಗ ಅವ ಹೇಳ್ತಾನೆ, “ತಾನು ಕುಣುದ್ ಹೌದು. ಆದ್ರೆ, ನಿನ್ನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಹಾಂಗಿಲ್ಲ ಕುಣಿದ್ರು. ತನ್ ಆನೆ ನೀ ಬಿಡೂದೇಯು” ಅಂದ. ಆವಾಗ, “ಅದ್ಕೆ ಯಾವದೇ ಉಪಾಯ ಇಲ್ಲೋ?” ಹೆಳ್ ಅವ್ ಕೇಳ್ತು. ಆವಾಗೆ, “ಉಪಾಯಿದ್ದು, ಅದರಂತೆ ನೀ ಮಾಡಿರೆ ಇದ್ದು. ದೈರ್ಯ ಇದ್ದೆ ಮಾಡು, ತಪ್ಪೂದಕ್ಕಾಗ...” ಅಂದ. “ಹೇಳು, ತಾ ಮಾಡ್ತೆ” ಹೆಳ್ ದೈರ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಅದು.

“ಹಾಂಗಾದ್ರೆ, ನಾಳೆಗ್ ಅವರಿಗೆ ಕುಣಿತೆ ಹೆಳೆ ಹೇಳು; ಬರಲಿಕ್ ಹೇಳು. ವಂದ್ ಚೀಲ ಕೂಕುಮ ತಂದಿ ವಳ್ಳೆ ಹೊಯ್ಬೇಕು. ಯೋಳ ಬಾಗ್ಗೆ ಆಚಿಗೆ, ಅರಮನೆಗೆ ಯೇಳ

ಬಾಗ್ಲ ವಂದೇ ರೇಖೆಲದೆ. ಮೂರ್ ಹಳ್ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಕೊಡ್ತೆ. ಇದು ನೀ ಕಯ್ಯಲ್ ಇಟ್ಟುಂಡ್ ಕುಳ್ಳಬೇಕು. ನಾನು ಕಾಳಾಸರ್ಪಾಗ್ಗೆ... ಕುಣೂಕ್ ಹೆಣ್ಣವೆ. ಆವಾಗೆ ವಂದ್ ಹಳ್ ಹೊಡಿಬೇಕ್. 'ನೀನು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಕುಣಿಬೇಕು' ಹೇಳಿ ವಂದ್ ಹಳ್ ಹೊಡೆ' ಹೇಳಿ ಹೇಳ್ತೆ. "ಇದರಂತೆಲೆ ಇನ್ನೊಂದ್ ಹಳ್ ಅರ್ಧ ಕೂಕುಮ ಶರಿಯಾದ ಕೂಡ್ಲೇಯಿ, 'ಮೊದ್ಲು ಯಾವ ರೀತಿಲಿಡ್ಲಿಡ್ಲೆ ಅದೇ ರೀತಿಲೇ ಮನ್ಯನ ರೂಪನೇ ಆಗು' ಹೇಳ್ ಮತ್ತೊಂದ್ ಹಳ್ ಹೊಡೆ..." ಹೇಳಿ ಮೂರ್ ಹಳ್ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟೆ.

ಮರುದಿನ ಏಳ ಮಂದಿ ಬಂದಿ ಅಂಗಳದಲ್ ಕುಂತ್ರು. ಆವಾಗಿವ ಮಿಂದ್ ಮಡಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿ, ಆ ಕೂಕುಮದ ರಾಸಿ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿ- "ಜೈ ಕಾಳಿದಾಸಾ...!" ಹೇಳಿ ಕಾಳಾಸರ್ಪನಾದ- ಏಳ್ ಹೆಡೆ. ಆವಾಗಿವ್ ರೂಪ ನೋಡಿ, ಯೆರಡೂ ಜನ ಹಿಣತ್ಯಕ್ಕಳೂ ಬೋರೇ ತಪ್ಪಿಬಿದ್ದರು. ಆವಾಗಿವ ಕುಣ್ಣ ಕುಣ್ಣ. ಕುಣ್ಣ ಕೂಕುಮ ಪೂರಾ ಕರ್ಚಾಯ್ತು. ಕರ್ಚಾದ ಕೂಡ್ಲೆ ಬಾಗ್ಲ ಹೆರಬಿದ್ ಬಂದು ಅಂಗಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಯೇಳೂ ಜನ್ಯನ್ನೂ ಕುಳ್ಳಕಂಡಿ... ಯೇಳ್ ಹೆಡ್ಲೆಲಿ ಕುಳ್ಳಕಂಡಿ ಪಾತಾಳಲೋಕಕ್ ನೆಡ್ಲೆ. ಇವರಿಗ್ ಯೆಚರಾಯ್ತು; ನೋಡೂವರಿಗ್ ಅಲ್ಲಿ ಅವನೂ ಇಲ್ಲ; ಯೇಳ ಜನನೂ ಇಲ್ಲ. ಹಳ್ ಮಂತ್ರಿಸ್ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಕೈವಳಗೇ ಅದೆ.

"ಆವಾಗ್ ಹೇಳ್ ಕೊಟ್ಟದ್ದ ತಾನು ತಪ್ಪನಲೋ..." ಈಗ ತಂಗಿ ಹತ್ರ ಹೇಳ್ತದೆ. "ತಾನು ನಿನ್ನೆ ವಳ್ಳ ವಂದ ತೊಳ್ಳಿಗಿಡ ನೆಡತೇನೆ. ಇದ್ದೆ ದಿವಸಾನು ನೀನು ನೀರ ಹಾಕು ಅದು ಬಾಡ್ಲೇ ತನ್ಗ್ ನೀಕಾಯ್ತು ಹೇಳ್ ತಿಳ್ಕೊ. ಬಾಡಲಿಲ್ಲದೆ ತನ್ಗ್ ಶೀಕಾಗಿಲ್ಲ ಹೇಳ್ ತಿಳ್ಕೊ" ಹೇಳಿ ನೆಟ್ಟಿ, ಇದು- "ಗಂಡನ ತಂದ್ರೆ ಮನಿಗ್ ಬರ್ತೇನೆ. ಗಂಡ ಶಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ಬರುದಿಲ್ಲ" ಹೇಳ್ ಹೇಳಿಕ್ ಹೋಗ್ತದೆ ತಂಗಿ ಹತ್ರ.

ಬೆಟ್ಟ ಹಿಡ್ಕುಂಡ್ ಕಂಡ ಕಂಡವರ ಕೂಡೆ ಕೇಳೇ ಹೋಯ್ತು. ಕೇಳಾ ಕೇಳಾ ಹೋಗ್ ಹೋಗ್ ಹೋಗ್ ಹೋಗಿ ಉಟಿಲ್ಲ, ನಿದ್ರಿಲ್ಲ, ಯೇನಿಲ್ಲ... ದೊಡ್ಡ ಆರಣ ಅದವಿಗ್ ಹೋಗ್ ಮುಟ್ಟು. "ಬಂದಾರ ದಿವಸಾಯ್ತು. ತನ್ನ ಪ್ರಾಣನೇ ತೆಕ್ಕಳಬೇಕು" ಹೇಳಿ ಮನ್ಯನಲ್ ನಿಚ್ಚಯಿ ಮಾಡ್ಕುಂಡ್ರು.

ಇಲ್ಲಿ ತೊಳ್ಳಿಗಿಡ ಸಲ್ಪ ಬಾಡ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೋ ಕಪ್ಪು ಅಂದಕಾರದಲ್ ದೊಡ್ಡ ಹೊಂಡ ಇತ್ತು. ಹೊಂಡದಲ್ ಹಾರ್ ಬಿಟ್ಟು. ಹಾರ್ದ ನಂತ್ರದಲ್, ಕೆಳಗೆ ವಂದ್ ಋಷಿ ತಪಶಿಗ್ ಕುಂತಿದ್ದ. ಆವಾಗ ಋಷಿ ಕೈಹೀಂಗ್ ಮಾಡ್ ಕುಂತಿದ್ದ. ಕೈ ಬಿಟ್ಟಿ ಸಮಾ ಅವ್ ಕೈ ಮೇಲೆ ಮೇಲಿಂದ ಹಾರಿ ಕೆಳ್ಳೆ ಬಿತ್ತು. ಹಾಂಗಾಗಿ ಅದ್ಕೆ ಅವ್ ಕೈ ಮೇಲ್ ಬಂದಿ ಬೀಳೂಕ್ ಹೋಗಿ ಪೆಟ್ಟಾಗಿ ಆವಾಗೆ ತಪಸ್ಸಿಗ್ ಕೂತ ಋಷಿ, "ಇದ್ಯೇನು? ಬಿತ್ತು?" ಹೇಳ್ ನೋಡೂರೊಳಗೆ "ಹುಡ್ಲಿ! ಯಾಕ್ ಬಂದೆ? ನರಮನ್ಸರ್ ಬರುವಂಥ ಸ್ಥಳವೇ ಅಲ್ಲ ಇದು. ದೊಡ್ಡ ಗಟಾರಲ್ಲೋ ಇದು? ಕಾಲ್ ಜಾರ್ ಬಿದ್ಯೋ? ಬೇಕ್ ಹೇಳ್ ಜಾದ್ಯೋ?" ಕೇಳ್ ಅದ್ರ ಹತ್ರ.

ಆವಾಗದ್ ಹಿಂದಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕತೆ ಋಷಿ ಹತ್ರ ಹೇಳ್ತು. "ತನ್ ಗಂಡ ಯೆಲ್ ಸಿಕ್ಕುವಪ್ಪಾ? ನೀವೇ ಕಾಣ್ ಕೊಡೂದೇಯಿ. ನೀವ್ ಕಂಡಿದ್ಯೋ ಹೇಗೆ?" ಹೇಳ್ ಕೇಳ್ತು.

“ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ವಿಷಯ ನನ್ ಹತ್ರ ಸಾಧ್ಯಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಹಣ್ಣು ಮರದೆ. ಹಣ್ ತಿಂಬಾಕೆ ಬೆಳಿಗೆ ನನ್ನಿಗೆ ಯೆರ್ಡ್ ಗರಡ ಬರ್ತದೆ. ಅದ್ರ ಹತ್ರ ಕೇಳಿದ್ರೆ ಅವ್ ಹೇಳುವೆ. ನೀ ಹೋಗಿ ಬೆಳೆಗಾಗುವವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಹಣ್ಣು ಮರಕೆ ಬರೊವರಿಗೆ, ಬಂದ ನಂತ್ರದಲಿ ಅದ್ರ ಹಿಡ್ಡಿ ಅವರ ಹತ್ರ ನೀನ್ ಕೇಳಬೇಕು. ‘ತನ್ನ ಗಂಡನ ಕಂಡಿರೋ ಹೇಗೆ? ಇದ್ದ ಸಂಗಿ ಹೇಳಿ ಯೆಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ?’ ಕೇಳಬೇಕು. ಅವಾಗವು ನಿನ್ ಹೇಳತಾರೆ.”

ಆಗ ಅದು ಅದ್ರಂತೆ ಅಲ್ ಹೋಗಿ ಮಾರನೆ ದಿವ್ವ ಬೆಳಿಗೆ ಆ ಗರಡನ ಹಿಡ್ಡು ಕೇಳು. ಆವಾಗ ಗರಡ ಹೇಳದೆ— “ನಿನ್ನ ಗಂಡ ಇದ್ದದ್ ಹೌದು. ಆದ್ರೆ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ರಾಜ್ಯವೇ ಬೇರೆ. ಪಾತಾಳಕ ಹೋಗಿ ನಿನ್ ಕೂಡ ತರೂಕ್ ಸಾಧ್ಯದ್ಯೋ?” ಹೇಳಿ ಹೇಳು ಹೋಯ್ತು. ಗರಡಂಗೆ ಪಾತಾಳದಲ್ ಮುಂದ್ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ, ಅವರಿಗ್ ಪತ್ತೆ (ಉಪಾಯ) ಇಲ್ಲದೆ, ಹುಡ್ಡಿ ತಕಂಡ್ ಅಲ್ ವಂದ್ ಬಯಲಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರ್ಕ ಬಂದು, ಮುಂದ್ ಹೋಗ್ತೇಯ ಕಲ್ ವಟ್ಟಲಿ ಆ ಹುಡ್ಡಿಗ್ ಜಾಗ ತೋರ್ಸಿ, “ಇಲ್ಲೇ ಕುಳು. ಈ ಬಯಲಿಂದನಲ್ ಕೆರಿ ಈದು. ಅಲ್ಲಿಯ ಅಟ್ಟು ಪ್ರಾಣಿ ನೀರ್ ಕುಡಿಲಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ ಬರ್ತದೆ. ಅದ್ರಲ್ ನಿನ್ ಗಂಡ ಇದ್ದಾನೋ ಹೇಗೆ ಅಂದು ನೋಡಿಟ್ಟೋ. ಅವರಿಗ್ ಮಾತ್ರ ನೀನು ಕಾಣಸ್ಕೊಳಬೇಡ. ನಾವು ಯೆರ್ಡೂ ಹಕ್ಕಿ ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗೆ ಬರತೇವೆ” ಹೇಳಿ ಹೋದ್ರು ಅವರು.

ಅವ್ರ ಹೋದ ನಂತ್ರದಲಿ ಸಾದಾರಣ ಹತ್ ಗಂಟೆ ಟಾಯ್ನಿಗೆ ಈ ಸರ್ಪ ಅಟ್ಟು ನೀರ್ ಕುಡಿಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹಣ್ಣಿದ್ರು. ಬಂದಿ ನೀರ್ ಕುಡಿ ಹೋಗ್ತಾರೆ ಸಾವ್ರಗಟ್ಟೆ. ಇದು “ತನ್ ಗಂಡ ಯಾರು? ಹೇಳಿ ಪರಾಕ್ಸಿ ಹಿಡಿಬೇಕು” ಹೇಳಿ ನೋಡ್ತಾ ಅದೆ. ಆವಾಗಾ ಯಾವದ ನೋಡೀರೂ ಗಂಡನ ನಮೂನಿ ರೂಪಾನೇ ಕಾಣೂದಿಲ್ಲ. ಪರ್ತಿಯೊಂದೂ ವಂದೇ ನಮೂನಿ ಬಣ್ಣ, ದೊಡ್ಡ, ಶಣ್ಣ... ಏಳ್ ಹೆಡೆ ಮಾಶೇಶ ಕೊನೆಗೆ ಅದು ವಂದೇ ಬಂತು. ಯೆಲ್ಲ ಬಂದೂ ನೀರ್ ಕುಡ್ಡು ಹೋದ ನಂತ್ರದಲಿ ಅದು ಆವಾಗೆ ಅದು ನೋಡ್ತಾ ಉಳೀತು. ಹಾವ್ ಹೋಗಿ ಸೊಂಡಿ ಹೆಚ್ಚ ಕೂಡ್ಲೇಯ ಪದಕರಾಜಾದ ಅವ. ಆವಾಗವ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ ಕೇಳಿ, ಮೂರು ಬಾರಿ ನೀರ್ ಮೊಗದಿ ಮೇಲಿಂದ ಬಿಟ್ಟ. “ಪದ್ಮಾವತೀ...” ಹೇಳ್ ಮೂರ್ ಬಾರಿನೂ ನೀರ್ ಬಿಟ್ಟ.

ಅದ್ರ ನಂತ್ರದಲ್ ಅವ ನೀರ್ ಕುಡ್ಕಂಡಿ, ಮತ್ತದೇ ರೂಪ ಹಾವಿಂದೇ ರೂಪಾಗಿ ಹೋದ ಅವ. ಯೇಳ ಹೆಡೆ ಇತ್ತು. ಮಾರನೇ ದಿವಸ ಬೆಳಿಗ ಕಪ್ ಬಿಡಬೇಕಿದ್ರೆ ಗರಡ ಯೆರಡೂ ಅಲ್ ಬಂತು. ಆವಾಗೆ ಕೇಳು, “ನಿನ್ ಗಂಡನ ಗುರ್ತ ಹಿಡಿದಿದ್ಯೋ ಹೇಗೆ?” ಆವಾಗ, “ಹೌದು. ಇದ್ದಿದ್ ಹೌದು...” ಹೇಳಿ ಹೇಳದೆ. “ಹಾಗೇ ಯೇನೇನ್ ಮಾಡ್ ಅವ? ಹೇಗೆ ನೀನು ಗುರ್ತ ಹಿಡ್ಡೆ?” ಹೇಳ್ ಕೇಳು ಗರಡ. ಆವಾಗಿದ್ ಆಗ ಆದ ಹಾಂಗೇಯ ಹೇಳು. “ಹಾಗಾದ್ರೆ, ನೀ ಇವತ್ತೇ ವಂದ್ ಕೆಲ್ ಮಾಡು. ಯೇನಪ್ಪಾ ಅಂದ್ರೆ... ಅವ ಬರುದು ಲಾಸ್ತ್... ಕಡಿಗೆ ಅಲ್ಲೋ? ವಂದೇ ಬರತದಲ್ಲೋ? ಅವ ಮನಶೆ ಆಗಿ ಯಾವಾಗ ನೀರ ಬಿಡ್ತೆ. ಆ ಟಾಯ್ನಲ್ ನೀನು ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಪತ್ತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿ ತಕ್ಲೆ ಹೊಡೀಬೇಕು ಅವನಿಗೆ. ಆವಾಗೆ ಅವ್ ಹತ್ರ ಕೇಳಬೇಕು. ಹೇಳ್ಕಂಡೇಯ ಅವನ ತಕಂಡ್ ಹೋಗೂಕೆ ಸಾಧ್ಯಾಗತದೆ. ಹೀಗ್ ಮಾಡಬೇಕು” ಹೇಳಿ, ಅಟ್ ಹೇಳಿ ಗರಡ ಹಾರ್ ಹೋಯ್ತು.

ಆವಾಗಿದು ಅದೇ ರೀತಿಯ ಮಾಡ್ತು. ಆವಾಗವನ ಹತ್ರ ಕೆಳ್ಳ ಕೂಡಲೇಯ ಅವ ಹೇಳ್ತ, “ನೀನು ಆ ಯೋಳ ಹೆಡೇ ಮಾನೇನ ರಾಜಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಜ ಕಲ್ ಹೋಗಿ ನೀನು ತಂದೊಂದ ಮಾಲು ಅದೆ ಇಲ್ಲಿ. ಆ ವಸ್ತು ದಯವಿಟ್ಟು ತನ್ಗ ಕೊಡಬೇಕ ಹೇಳಿ ನೀನು ಅವ್ವ ಹತ್ರ ಕೇಳಬೇಕು. ನೀ ಹೋಗಬೇಕಿದ್ರೆ ವಂದ್ ಹಿಡಿ ಕಡ್ಡಿಯಂತಾದ ಸಾಮನ ಕಿಟ್ಟುಕಿಲ್ಲ, ಮೆಟ್ಟೂಕೂ ಇಲ್ಲ... ದಾಟ್ ಹೋದ್ರೂ ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯದಾ ಹೋಗ್ ರಾಜ್ಜ ಹತ್ರ ಕೇಳ್ತಂಡಿ, ರಾಜ ಯೇನ ಹೇಳ್ತಾನೆ ಹೇಳಿ ತನ್ಗ ನೀ ನಾಳಿಗೆ ತೆಳ್ಳೆನೇಕು” ಅಂದ. “ಆಗೂದು...” ಅಂತು ಇದು.

ಆವಾಗಲಿಂದ ಅದು ಹಾದಿ ಹಿಡೀತು. ತಡ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ- ರಾಜ್ಜ ಮನಿಗ್ ಹೋಗುಕೇ. ವಂದ್ ಮಾರ್ ಹೋಗೂವರಿಗೆ ವಂದಿಪ್ಪತ್ತೆದ್ ಸರ್ಪ ಬಂತು. ಅದ್ ತಪ್ಪಂಡ್ ಅದ್ಕೆ ಯೆಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ತಟ್ಟದೆ ಹಾರಿತ್ತು.

ಆವಾಗ ರಾಜನಿದ್ದಲ್ ಹೋಗಿ, “ತನ್ನ ವಂದು ವಸ್ತದೆ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ರ. ಮತ್ ತನ್ ವಸ್ತು ತನ್ಗ ಕೊಡಬೇಕು” ಹೇಳ್ ಕೇಳ್ತಂಡ್ತು. ಆವಾಗ ರಾಜ ಹೇಳ್ತ, “ನಿನ್ನ ವಸ್ತು ನೀ ತಕಂಡ್ ಹೋಗೂಕಡ್ಡಿಲ್ಲ. ನರಮನ್ನರು ಯಾರೂ ಇಲ್ ಬಂದರೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನ್ ಬಂದೆ. ಬಾಳ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಾ, ನಿನ್ನ ಸ್ವಂತದ ಯಾವದು ಹೇಳ್ ಅದೇಯ ‘ನೀ ತಂದು ಹೇಳಿ’ ಕೈಯಲ್ ಕಿಟಬೇಕು. ಬೇರೇದ್ ಮಾತ್ರ ನೀನು ಯಾವದೂ ಮುಟ್ಟೂಕಿಲ್ಲ” ಹೇಳಿ ಹೇಳ್ತ.

ಆವಾಗದ ತಾ ಇದ್ದ ಕಲ್ಲ ವಟ್ಟಿಗೇ ಬಂತು. “ನಾಳೆ ಹನ್ನೆರಡ್ ಗಂಟೆ ಮೇಲ್ ನೀ ಇಲ್ಲಿಗ್ ಬರಬೇಕು. ಬಂದಿ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಬೇಕು...” ಹೇಳಿದ. “ಕರಸ್ತೆ ಯೆಲ್ಲಾವ್” ಹೇಳಿ.

ಮಾರನೆ ದಿವ್ವ ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆ ನಂತ್ರ ಬಂತು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನೀರ ಕುಡಿಲಿಕೆ ಬಂದಾಗ ಹೇಳ್ತು ಪದ್ಮರಾಜ ಹತ್ರ. “ಹಗರೆ ರಾಜ ಹೀಗ್ ಹೇಳಿದ, ‘ತಕಂಡ್ ಹೋಗೂಕ್ ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ, ಆದ್ರೆ ಬೇರೇದ ಕಿಟ್ಟುಕಿಲ್ಲ. ನಿಂದ್ ಯಾವ್ವ ಹೇಳಿ ಅದ ಮಾತ್ರ ಕೈಯಲ್ ಹಿಡೂಕ ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ. ನೀನು ತಕಂಡ್ ಹೋಗೂಕಡ್ಡಿಲ್ಲ’ ಹೇಳಿ ರಾಜ ಹೇಳನೆ...” ಅಂತು. “ತಾ ಯಾವ್ವೂ ಹೇಳಿ ಹಿಡೀಬೇಕು? ಯೆಲ್ಲವ್ವು ವಂದೇ ನಮೂನಿಲದೆ...”

ಆಗ ಪದ್ಮರಾಜ ಹೇಳ್ತಾನೆ, “ಹೀಗೆ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಲ್ವಸ್ತ ರಾಜ ಆ ಸಾಲ್ವಲ್ ನೀ ನೆಡ್ಡ್ ಹೋಗಬೇಕು. ಬಲಬದಿಗೆ ಚಕಚಕಚಕ್ಕೆ ಹೊಳುದು ನಿನ್ಗ ಕಾಣೂದು. ಅದ್ದೇ ನೀ ಕಿಟಬೇಕು. ‘ಇದೇ ಹೌದು ತನ್ನ...’ ಹೇಳಿ.” ಅಟ್ ಹೇಳಿ ಅವ ಹೋದ. ಹಾಗೆ ಮಜ್ಜಾನ ಮೇಲೆ ಅವ ಹೋದದ್ದೇಯ, ಇದೂ ಬಂದ್ಕಂಡ್ ಸೀದಾ ಹೋಯ್ತು. ಇದು ಚಕಚಕಚಕ್ಕೆ ಹೊಳ್ಳೆಲ್ ನೋಡ್ತು. ಅದೇ ತಂದು ಹೇಳಿ ಹೋಗಿ ಕಿಟ್ಟು. ಅವಳಿಗ್ ವಪ್ಪಂತ ಯೇಳ್ ಹೆಡಿ ಮಾಶೇಶ, “ಶಾಬಾಸ್! ಹುಟ್ಟೆ ಹುಟ್ಟವದು” ಹೇಳಿ, “ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ನೀ ತಕಂಡ್ ಹೋಗು” ಹೇಳ್ ಕೊಟ್ಟ. ಕಲ್ಲವಟ್ಟಿಗೆ ಗಂಡನ್ನೂ ಕರಕಂಡು, ಮನ್ನರೂಪಾದಲ್ ವಟ್ಟುಕೂಡಿ, ಯೆರಡ ಗರಡ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬಂದು, ಗರಡ ರಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರಿಗೆ ಹಾಲು-ಹಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟು ಕಳ್ಳದ್ದು. ಸುಕದಲ್ ರಾಜ್ಯ ಆಳ್ವ ವಳುದ್ದು.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಇಳಿ ಮರ = ಅಶ್ವತ್ಥ ಮರ

ತಜಿವಿಜಿ = ಪ್ರಯತ್ನ

ಪರಾರಿಯಾಗು = ಓಡಿಹೋಗು

ಬೊಂತೆ = ಅರಿವೆ ತುಂಡು

ಹೊದ್ದು = ಅರಳು

ಪಿಶ್ಚಿ = ಚೀಲ

ವೇಸ = ವೇಷ

ಬೋದೆ ತಪ್ಪಿ = ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿ

■ ಹೇಳಿದವರು: ಮಾದು ಪುಟ್ಟು ಬಾಂದೇಕರ ಕೊನಾಳ, ಅಂಕೋಲಾ ತಾಲೂಕು, 5 - 5 - 76

೧೭. ಐದು ಬೆರಳು ಪಣ

ಮೈಸೂರ ರಾಜ, ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜ (ಇದ್ದರು). ಮೈಸೂರ ರಾಜ ಕುದ್ರಿ ಹತ್ತಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದ. ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿ ತಲೆ ಬಾಚ್ಚಾ ಇದ್ದಳು. 'ಇವಳನ್ನು ಹೇಗೆ ವಲಿಸಲಿ?' ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮಂತ್ರಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

“ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ತಲೆ ಬಾಚ್ಚಾ ಇದ್ದಳು. ಯಾರು? ಯೆಲ್ಲಾಯ್ತು? ಹಕಿಕೆತ್ ತಿಳಿದು ಬಾ...” ಅಂದ.

ಮಂತ್ರಿ ಹೋಗಿ ಚೌಕಶಿ ಮಾಡಿದ. ಹೆಣ್ಣು ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿ ತಿಳಕಂಡು, ಈ ರಾಜನ ಕೈಲಿ ಹೇಳಿದ. ರಾಜ, “ಅದರ ಹೇಗೆ ತರಬೇಕು?” ಮಂತ್ರಿ ಕೈಲಿ ಕೇಳಿದ. ಮಂತ್ರಿ, “ಉಪಾಯ ಹೇಳುವೆ, ಜೂಜಾಟ ಮಾಡತಾರೆ. ಈ ಪಣ ಮಾಡಿದ... ಸೋತವ ಗೆದ್ದವ ಐದ್ ಬೆರಳ ಇಟ್ಟದ್ದ ಕೊಡೂದು. ಇದೇ ಪಣ ಹೇಳು...” ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ (ಜೂಜಾಟ ಮಾಡಬೇಕು). “ಗೆದ್ದವ ಐದು ಬೆರಳಿಟ್ಟಿದ್ದು ಕೊಡೂದು. ಇದೇ ಪಣ...” ಹೇಳಿದ. “ಹೂಂ...” ಅಂದ ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜ.

ಕುಮಟಾದ ಬಟ್ಟರು ಬಡವರು- ಬುದ್ಧಂತ್ರು. ಹೆಂಡತಿ ಜರಿತು. ಇವ, “ನಾಳೆ ನಾ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗ್ಗೆ, ಹೆದರಬೇಡ...” ಅಂದ ಹೋದ್ದು. (ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು.) ಮೇನೆ ಕುರ್ಚಿ ಮೇನೆ ಕೂತಬಿಟ್ಟರು. ಬಟ್ಟರು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೇಳಿ ಸತ್ತಾರ ಮಾಡಿದ. ಹೆಂಡತಿ, “ಗಂಡನ ಸಂಬಂಧ ತನಗೆ ಗುರ್ತಿಲ್ಲ...” ಹೇಳಿ ಸತ್ತಾರ ಮಾಡಿದಳು. ರಾಜ ಊಟ ನಂತರ, “ಯಾಕೆ ಬಂದಿರಿ?” ಕೇಳಿದ. “ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯ್ ಬೇಕಿತ್ತು”. “ಯಾಕೆ?” “ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ.” ಹಿಂಡ್ತಿ ಸಂಬಂಧಿಕರಂತೆ ಕೊಟ್ಟ.

“ಯಾರು ಅವರು?” ಕೇಳಿದ, “ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧ ಹೇಳಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯ್ ಕೊಟ್ಟೆ” ಅಂದ ರಾಜ.

ಪೊಲೀಸರ ಕರೆತರಲು ಕಳಿಸಿದ. ‘ಕರಕಬರಬೇಕು.’ ಪೊಲೀಸರು ಹೋದಾಗ ದೊಡ್ಡ ರುಮಾಲ, ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದರು. ಇದ್ದ ಹಕೀಕತ್ ಹೇಳಿದರು. ಬಂದು ಕುರ್ಚಿ ಮೇಲ್ ಕೂತ್ರು. “ಊರಲ್ಲಿ? ಹೆಸರೇನು?” “ಕುಮಟಾ, ನನ್ ಹೆಸು ಬಂದೂವರೆ ಪಂಚಾಯತದಾರ. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನದಲ್ ತಿರುಗಿ ಕೊಡತೇನೆ” ಅಂದ್ರು.

ಮೈಸೂರ ರಾಜ ಪಗಡಿ ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜ ಸೋತ. ಕೈಬೆರಳಿಟ್ಟಿದ್ ಕೊಡುವ ಪಣ. “ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನದಲ್ ಕೊಡತೇನೆ” ಅಂದು ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜ ಕಳಿಸಿದ. ಹಿಂಡ್ತಿ ಕೈಲ್, “ಐದ ಬೆರಳ ಯಾವದರ ಮೇಲೆ ಇರಿಸುವ? ತ್ರಿಜೋರಿ ಮೇಲ್ ಇರಿಸಿದರ ಕೊಡುವ” ಅಂದ. “ನನ್ ಮೇನೇ ಕೈಯಿಟ್ಟಿ ನನ್ ಕೊಡಬೇಡವೋ?” ಅಂತು. “ಹೌದು...”

“ಊರೇ ಬಿಟ್ ಬಿಡ್ಡ” ಹೇಳಿ, “ಕುದ್ರಿ ತಕಂಡಿ ನೆಡೆವನಾ...” ಅಂತು. ಗಂಡ-ಹೆಂಡ್ತಿ ಕುದ್ರಿ ಹತ್ತಿ ಹಳ್ಳಿಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಕುಮಟಾದ ಸಾಯಬ ಐನೂರು ರೂಪಾಯ್ ತಕಂಡಿ ಬಟಕಳಕೆ ಹೋಗು ಹಾದಿ ಮೇನೆ ಈ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಾಯ್ತು. “ಇದ್ದೆ ಏನ್ ಕೊಡಬೇಕ್ತೇ?” ಕೇಳಿದ. ‘ಕುದ್ರಿ ಕೇಳತಾನೆ’ ಅಂತ ತಿಳಿದು, “ಇದ್ದೆ ಐನೂರು ರೂಪಾಯ್ ಕೊಡಬೇಕ್” ಅಂದ. ಕೆಳಗಿಳಿದರು ಗಂಡ-ಹಿಂಡ್ತಿ. “ಛೇ.. ಛೇ.. ಇವಳನ್ನೇ ಕೇಳಿದೆ” ಅಂದ. “ಮಾತಲ್ಲ ಹೇಳಿ ಇಲ್ಲಾಡ್ವ...” ಅಂದ.

ಹೆಂಡತಿ ಕೊಟ್ಟ. ಅದರ ಕುರಿ ಅಂಗಡಿ ವಳಗೆ ಕೂರಿಸಿದ. ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ರಾಜ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕು? ‘ಕುಮಟಾದಲ್ಲಿ ಒಂದೂವರೆ ಪಂಚಾಯತದಾರ ಅವನೆ. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ ಹೇಳಿ ಹೋದ. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಹುಡುಗರು ದನೆ ಕಾಯ್ತು ಇದ್ದು. ಕೇಳಿದ, “ಒಂದೂವರೆ ಪಂಚಾಯತದಾರನ ಮನೆ ಯಾವದು?” “ಒಂದೂವರೆ ಪಂಚಾಯತದಾರನ ಕಾಣಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ಏನು ಕೊಡತೆ?” ಅವರು ಮೊದಲೇ ಕೇಳಿದ್ದರು. “ವಂದೂವರೆ ಪಂಚಾಯತದಾರನ ಮನೆ ವೋ... ಅಲ್ಲಿ... ಶಿಮೀಟಿನ್ ಕಟ್ಟೆ ಕಾಣವಲ್ಲ... ಹೆಮಾ ಬೆಲ್ಲ ತರಬೇಕು” ಅಂದರು ಹುಡುಗರು. ಅವಗೆ ಅರ್ಥಾಗಲಿಲ್ಲ. “ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ಲ ಕೊಡಿ” ಅಂದ. “ಅದಲ್ಲ...” ಅಂದ ಹರ ಹಿಡಿದರು.

ವಂದೂವರೆ ಪಂಚಾಯತದಾರ, “ಏನು ಗದ್ದಲ?” ಕೇಳಿದ. “ಹೆಮಾ ಬೆಲ್ಲ” ಅಂದರು. ‘ಹೆಮಾ ಬೆಲ್ಲ ಯಾವುದು?’ ಕೇಳಿದಾಗ ತಟ್ಟೆ ತೋರಿದರು. ಮಾರು ತಟ್ಟೆವಳಗೆ ಬೆಲ್ಲ ಹಾಕಿ ಜಾಗದಲ್ಲೆಟ್ಟು, ತಕಂಡ ಹೋದರು. “ನೀವು ಒಬ್ಬೇ ಬಂದ್ರಿ ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜ...” “ಕುಮಟೆ ಸಾಯ್ತು, ಇದಕ್ಕೆ ಯೇನು ಕೊಡಬೇಕು?” ಕೇಳಿದ. “ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿ...” ಅಂದಿ ಸಾಯಬ. ‘ಆಯ್ತು’ ಅಂದ. ಕುರಿತಲೆ ತೂಗ್ ಹಾಕಿದ್ರು, ಕುರಿತಲೆ ಬಿಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಯಬ ನೋಡಿದ. “ನಾ ಹೇಳಿದ್ದು ಕುರಿತಲೆ ಅಲ್ಲ... ನಿಮ್ಮ ತಲೆ... ಅದ್ದೇ ಕೊಡಿ.” “ನೀವು ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿ ತಂದಿದ್ದೀ. ನಾನು ಒಂದೂವರೆ ಪಂಚಾಯತದಾರ ಮಾತು ಪ್ರಕಾರ ಕೊಡಿ...”

“ತಪ್ಪಾಯ್ತು! ಛೇ... ಛೇ...! ನೀವು ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿ ತಕ್ಕಂಡೋಗಿ” ಅಂದ ಸಾಯಬ. “ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯ್ ದುಡ್ಡೋಡು” ಅಂದ, ಕೊಟ್ಟ.

ರಾಜ ಪೇಟೆ ನೋಡೂಕ್ ಬಂದ. ಕುರುಡಿ, ಅವಳಿಗೆ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳು. ಯಾರಾದರೂ ಸಿಕ್ಕರೆ ಆಧಾರ ಆಗತಿತ್ತು ಅಂತ. ಕುರುಡಿ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒದರತದೆ. “ನನ್ನ ಗಂಡ ಇವ... ಎಲ್ ಹೋಗಿದ್ದ ವರ್ಸಗಟ್ಟೆ?” ಹೇಳಿ ಬೊಬ್ಬಿ ಹೊಡೆದಳು. ಜನ್ಮ ಅವನ್ನ ಹೊಡೆದರು. ಕುಂತ ಬಿಟ್ಟ. ಮನಿಗ್ ಕರಕಂಡ್ ಹೋದ... ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೂವರೆ ಪಂಚಾಯತದಾರ್‌ನ ಹುಡುಕತ ಬಂದ. “ಈ ಮುದ್ದಿ ತನ್ ಗಂಡ ಅಂತದಲ್ಲೋ?” ಬಂದವರೆ ಪಂಚಾಯತದಾರ ಮುದಕಿ ಮನೆಗೆ— ಅವನ ಅವನ್ನ ಕೇಳಿ. ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಒಂದು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಡಂಗರ ಹೊಡಿತಾರೆ. ಅವ ಕಳಿಸಿದ ಯೆರಡು ಹುಡುಗರು, ತಂದೆಗೆ ಇರುವ ಮೂರು ಹುಡುಗರನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯ್ ಕೊಡ್ತೆ... ಹೇಳಿ ಡಂಗರ ಹೊಡೆಸು. ಮೊದಲೇ ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದು, “ಮೂರು ಹುಡುಗರ ತಾ ಕೊಡ್ತೆ” ಅಂದ ರಾಜ. “ಎಲ್ಲಿದ್ದಾ ಗಂಡ? ಯಂತದು? ನಾ ಸಾಕಿದ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು...” ಅಂದಳು. ಒಂದೂವರೆ ಪಂಚಾಯತದಾರ ರಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದ, “ಯಾಕೆ ಕೆಟ್ಟವರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದೆ? ಪಡವೋಶಿ ಮಾಡಿದೆ? ಗಂಡಲ್ಲ ಅಂತ ಈಗ ಹೇಳತೆ. ಹುಡುಗರು ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನವರೋ?” ಅಂತ ವದ್ದ. “ಆಧಾರವಾಗಲಿ ಅಂತ ಹೇಳಿದೆ...” ಅಂದು ಅತ್ತಳು. ಗಂಡನ ಕರೆದು ಗಂಡ - ಹೆಂಡತಿ ಒಟ್ಟಾದರು. ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜಗೆ, “ಇಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಬಂದಿರಿ? ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗುಕ್ಕೇ ಬಂದೀರೋ? ಯಾಕೆ?” ಕೇಳಿದ.

“ಜೂಜಾಡಿದೆವು (ಮೈಸೂರ ರಾಜನೂ, ನಾನೂ) ಸೋತವರು ಗೆದ್ದವರು ಬೆರಳಿಟ್ಟಿದ್ದು ಕೊಡಬೇಕು. ಹೆಂಡತಿ ಮೇಲೆ ಕೈ ಮಾಡಿದರೆ ಅಂತ ಊರ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆ” ಅಂದ. “ಪೋನೋ ಮಾಡಿರಿ... ಮೈಸೂರ ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನಾನು ಕೊಡತೇ” ಅಂತ ಹೇಳಿದ.

ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜ ಮನೆಗೆ ಬಂದ (ಉಪಾಯ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದ). ಆಚಾರಿ ಕರದಿ, “ಏಣಿ ಮಾಡಿಕೊಡು” ಅಂದ. “ಮೂರ ಹರಿ (ಮೆಟ್ಟಿಲು) ಹತ್ತಿದ ಕೂಡ್ಲೆ ಅದು ಗರ್ಕನೆ ತಿರಗಬೇಕು. ನೂರು ರೂಪಾಯ್ ಕೊಡ್ತೇನೆ. ಯೆರಡ ತಾಸಿನೊಳಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು” ಅಂದ. ಸ್ಪಿಂಗ್ ಹಾಕಿ ನಾಲ್ಕೈದು ಹರಿ ಮಾಡಿದ. ಮಾಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿ ಕೂರಿಸಿದ. ಮೈಸೂರ ರಾಜ ಬಂದ. ಎಲ್ಲಾ ನೋಡಿದ. ಎಲ್ಲಾ ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಅದೆ. ಮೂರ ಹರೆ ಹತ್ತಿದ ಕೂಡಲೆ ಗ್ರನೆ ತಿರಗಿಬಿಟ್ಟು. ಏಣಿ ಪಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದ. ಒಂದೂವರೆ ಪಂಚಾಯತದಾರ ಅಲ್ಲೇ ಕೂತಿಡ್ಲೆ. ಅವನ ರಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದ, “ನೀವು ಕೈ ಇಟ್ಟಿದ್ದು ಏಣಿ ಮೇಲೆ. ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ... ಮಾತಿನಂತೆ” ಅಂದ. ಮೈಸೂರ್ ರಾಜ ಗೆದ್ದಕಂಡಿ ಕೈಮುಗ್ಗು. ಏಣಿ ತಕಂಡ್ ಹೋಗುದು ಸುಮಾರಲ್ಯ? ಒಂದೂವರೆ ಪಂಚಾಯದಾರಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದ, “ನಾ ಹೋಗ್ತೆ...” ಅಂದ.

“ಕೂತಕಳ್ಳಿ. ಏನೂ ಬೇಡದಿದ್ದರೆ ನಿಲ್ಲಿ.” ಆಸಿ ತರಸಿ ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬಲತೊಡಿ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿದ. ಮೊದಲಿನ್ ಪದ್ಧತಿ ಎಡತೊಡೆ ಮೇಲೆ ಹೆಂಡತಿ, ಬಲ

ತೊಡೆ ಮೇಲೆ ಹುಡಗಿ. ಮೈಸೂರ ರಾಜ, “ನನ್ನ ಮಗಳಾಗಿದಾಳೆ. ಅವರಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸುವೆ” ಅಂದ. ಮೈಸೂರಲ್ಲಿ (ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜನಿಗೂ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೂ) ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ. ಒಂದೂವರೆ ಪಂಚಾಯತ್ಕಾರ ಬಂದಿದ್ದ. ಬೆಂಗಳೂರ ರಾಜ ಒಂದೂವರೆ ಪಂಚಾಯತ್ಕಾರನಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ಕೊಟ್ಟು ಇಟ್ಟುಂಡ.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಹರಿ = ಮೆಟ್ಟಿಲು, ಹರೆ

■ ಹೇಳಿದವರು: ಗಂಪ ಭೀಮ ದೇಶಭಂಡಾರಿ, ಕಡತೋತಾ, ತಾ. ಹೊನ್ನಾವರ,
ದಿನಾಂಕ: 20 - 03 - 1969

೧೮. ಹರಳು ದೊರೆತು ಕೊರಳು ಉಳಿಯಿತು

ರಾಜ ಹರಿಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡ್ಲಿಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಭಟ್ಟರು (ಅವರಿಗೆ) ಉಂಬಳಿ ಕೊಟ್ಟು. ಒಂದಿನ ಒಂದು ಬಟ್ಟ, “ಸೀತಾದೇವಿ ಅಶೋಕವನದಲ್ಲಿ ದುಕ್ಕ ಮಾಡತದೆ” ಅಂದ. “ಶೋಕವಿಲ್ಲದ ವನದಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಗೆ ದುಕ್ಕ ಮಾಡ್ತದೆ?” ಕೇಳಿದ. “ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕು” ಅಂದ. ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ ಉರೂರಿಗೆಲ್ಲ ಡಂಗ್ರ ಹೊಡೆದ. “ಯಾರು ಇದನ್ನು ಖಂಡನೆ ಮಾಡ್ತೋ ಅವರನ್ನು ಹರಿಕೀರ್ತನೆಗೆ ಇಟ್ಟುಳ್ತೆ” ಅಂದ.

“ನಬೆಯೊಳಗೆ ಕೈನೆಗಿಬೇಕು” ಅಂದ. ಕೈನೆಗಿಬೇಕು, ಯಾರೂ ಏಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಚಪ್ಪರದ ಹೆರಗೆ ಮುದಿಹಪ್ಪು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸುದ್ದಿಯಾಯ್ತು. ಬಾಳ ವಿದ್ಯಾಂಸರು ಕಟ್ಟೆಮೇನೆ ಮನಗಿದ್ದರು. “ತಾನು ತನಗೆ ತಿಳಿದಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳ್ತೆ” ಹೇಳಿ ಕೈನೆಗಿದರು. ಕೈ ಮುಕ್ಕಂಡಿ “ಆ ಅಸೋಕವನದಲ್ಲಿ ಸೀತಾದೇವಿ ದುಕ್ಕ ಮಾಡ್ತಾ ಇದೆ. ಆದರೆ, ಪಾಪ... ಆ ಅಸೋಕ ಅಂತ ವನದಲ್ಲಿ ಸೀತಾದೇವಿ ದುಃಕ ಮಾಡ್ತದೆ” ನಾಕ ಜನ ಬಟ್ಟರ ಬಿಟ್ಟು ಅವರನ್ನೇ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರೂ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಬಟ್ಟರಿಗೆ ಉಟಕ್ಕಿಲ್ಲ. ದಾಡಿ ನೆರೆದು ಉದ್ದ ಆಗ್ತದೆ. ಚೌರಕ್ಕೆ ರಾಜರ ಮನೇಲಿಂದ ಆಗತಿತ್ತು.

ರಾಜನ ಗಡ್ಡ ಮಾಡೂಕೆ ಕೆಲಸಿ ಗಣಪಯ್ಯ ಬಂದ. “ಬಟ್ಟೆ, ಆ ಹೊಸ ಬಟ್ಟಿಗೆ ಹೆರಗೆ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟೆ ನನಗೇನು ಕೊಡ್ತೆ?” ಕೇಳ್ತೆ. “ಉಂಬಳಿ ಬರು ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಬಾಗ ನಿನಗೆ ಕೊಡ್ತು” ಅಂದರು.

ಬಂದ ಗಳಿಗೆಗೊಂದ ಸರ್ತಿ ಅವರ ಸೊಕ (ಸುಮ್ಮೆ) ನೋಡ್ ಇವ. “ಯಾರು?” ಅವರು ಕೇಳಿದ್ರು. “ನನ್ನಣ್ಣ ಅವ” ಅಂದ. “ಪಕ್ಕಾ ಗುರ್ತಾಗಲಿಲ್ಲಾ” ಅಂದ. ನಾಲ್ಕು ಜನ ಚಂಡಾಲರ ಕರಿಸಿ, “ಇವನ ತಲಿ ಹೊಡೆದು ಬರಬೇಕು” ಅಂದ ರಾಜ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆ. ಸಿಂದು ಮಾಡುಕೆ ಯೆಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕು ಹೇಳಿ. ಯೇನೂ ಮಾತೇ ಆಡಲಿಲ್ಲಾ. ಚಾಂಡಾಲರು ಅವರನ್ನು ತಕಂಡಿ ಹೋದ್ರು.

ಸುಮಾರು ದೂರ ಅಮ್ಮನವರ ದೇವಸ್ಥಾನವಿತ್ತು. “ನಾನು ಕೆರಿವಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ನಾನ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳಿ” ಹೇಳಿದರು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ದೇವರ ಮುಂದೆ ಕೈಮುಕ್ಕಂಡ್ ನಿತ್ತು. ವಂದ್ ಹರಳು ಬಂದು ದಡಕ್ಕನೆ ಕೈಗೆ ಬಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ನೋಡಿದರು. “ನನಗೆ ತಲೆ ಹೊಡಿತು. ನನಗೆ ಯಾಕೆ ಕೊಟ್ಟೆ?” ಕೇಳ್ತರು. ದೇವರ ಹತ್ತೇ ಅವ ಅಕಟಿಸಿದ. ಮತ್ತೊಂದು ಕಲ್ಪನೆ ಹೊಳಿತು. “ಪರತ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ರಾಜನ ಕೈಲಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಪಾಲಾಗಬೇಕಾರೆ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೊಂದು, ತಮ್ಮನ ಪಾಲಿಗೊಂದು ಇದ್ದಿತ್ತು.” ಚಾಂಡಾಲರ ಕೈಲಿ ಹೇಳಿದ್ರು. “ನನ್ನ ಹತ್ತರೆ ಬಾಳ ಅಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತು ಅದೆ. ಅದು ರಾಜಗೆ ಕೊಡಬೇಕು” ಅಂದ್ರು.

ಅವರನ್ನ ಚಾಂಡಾಲರು ಪರತ್ ಕರಕೊಂಡ್ ಬಂದು. ಅದನ್ನೂ ರಾಜನ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟು. ರಾಜ ಕೇಳಿದ, “ಎಲ್ಲಿತ್ತು?” “ಕೆಲಸಿ ಗಣಪಯ್ಯ, ನಾನು ಪಾಲಾಗಬೇಕಾದ್ರೆ ಒಂದು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಅವನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂತು. ನಿಮಗೆ ಕೊಡ್ತ ಅಂದೆ ಬಂದೆ” ಅಂದ್ರು ತಲೆ ಹೊಡೆವುದು ನಾಳೆಗಿಟ್ಟು.

ಗಣಪಯ್ಯನ ಕರಸಿ, “ಎಷ್ಟು ಕಿಮ್ಮತ್ತಾದರೂ ಕೊಡ್ತೆ. ಹುಡಗಿಯ ಕೆಮಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಬಹಳ ಚಲೋದು. ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣ ಹೇಳಿದ, ‘ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದದೆ’ ಹೇಳಿ” ಅಂದ, “ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಲೆ ಹೊಡಿಸ್ತೆ” ಅಂದ ರಾಜ.

“ವಡೆಯಾ, ಅವನು ನಿಜವಾಗಿ ನನ್ನಣ್ಣನಲ್ಲ...” “ಹಾಗಾದರೆ, ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದೆ ನೀನು?” “ನಾ ಗಡ್ಡ ಮಾಡುಕೆ ಅವರ ಮನೆ ದಾರೆ ಬಂದೆ. ಅವರು ತೀಡತಿದ್ದರು. ಇದ್ದ ಹಕೀಕತಿದು. ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ” ಅಂದ.

ರಾಜನಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಬಹಳವಾಗಿ ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಅವರನ್ನು ಹರಿಕೀರ್ತನೆಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಸಿಂದು = ಸಿಂಧು

ಅಕಟಿಸಿದ = ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು

■ ಹೇಳಿದವರು: ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟ್ರಮಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಕಡತೋಕಾ

೧೬. ಚಿನ್ನದ ಕಿರೀಟ

ವೆಬ್ಬು ಸೊನ್ನಾರ್ ಶೆಟ್ಟಿ. ನಾಕ್ ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ನಾಕ್ ಜನ ಮಕ್ಕಳಾದ್ರೆ ಅವ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಕ್ಷಲಿವರೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಾ. ತನ್ ಹತ್ರ ಸಾದ್ಯಲೆ ಅಂಬಟ್ ಹೊತ್ಲೆ, ಆ ಮಕ್ಕಳ ನಾಕ್ ಜನ್ನ ಕರಿಸಿ- ಕತ್ತಿಗೆ ಊಟಾದ ಕೂಡ್ಲೆ ಅಪ್ಪ-ಮಕ್ಕಳು ಕೂತ್ಕಂಡ್ ಮಾತಾಡತ್ತು. ಯೇನಂತ ಮಾತಾಡುತ್ತು ಅಂದ್ರೆ, “ಇಲ್ವರಿಗೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸಾಕಿ-ಸಲಗಿ ದೊಡ್ಡ ಮಾಡ್ಲೆ. ಇನ್ನ ನನ್ ಹತ್ರೇನ್ ಸಾದ್ಯಾಡ್ಲಲ್ಲ.” ಹರಿ ಮಗ್ಗ ಕರ್ಯಕಂಡ್ ಹೇಳ್ತ, “ಯಾವ ತರದಲ್ ನೀನು ನಾ ದುಡ್ಡಂತೇ ದುಡ್ಡಿ... ತಮ್ಮಂದಿರು, ನೀನು ವಚ್ಚುವಾ ಹೊಟ್ಟಿ ಹೊರಿತಿ?” ಕೇಳ್ತ. ಹರಿಮಗ್ ಹೇಳ್ತ, ಯೇನಂದ್ರೆ- “ನೀ ದುಡ್ಡಂತೇ ನಾನೂ ದುಡೀತೆ; ಯೇನೂ ಹೆದ್ರೂದ್ ಬೇಡ. ನೀನು ಸಾಕ್ಷಂತೆ ನಾ ಸಾಕ್ತೆ ತಮ್ಮದಿರ?” ಅಂತಿ ಹೇಳ್ತ.

“ಯಾವ ಲೆಕ್ಕದಾಗ್ ನೀ ದುಡಿತೆ ಹೇಳು ತನ್ನೆ?” ಹೇಳ್ತ. ಅವಾಗ, “ಮತ್ತೇನಲ್ಲ, ವಂದ್ ತೊಲಿ ಬಂಗಾರ ಯಾರಾದ್ರೂ ಕೊಟ್ಟೆ, ವಂದ್ ಚೂರು ಬಂಗಾರ ಜಪ್ಪಿ ನಾಲ್ಕಾಣಿ ತೂಕದ ಚಿನ್ನ ತೆಗದಿ, ಅದ್ರಿಂದ್ ಕದ್ದಿ ಇಟ್ಟುಂಡಿ, ನಾಲ್ಕಾಣಿ ತೂಕದ ತಾಮ್ರ ಹಾಕಿ, ವಂದ್ ತೊಲಿಗ್ ವಂದ್ ತೊಲಿ ಬರಾಬರಿ ಮಾಡಿ, ತಾನವರ್ಗ್ ಕೊಡ್ತೆ” ಅಂತ ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತ. “ಅದ್ರ ಮೇನ ತಾನ್ ಮಾಡ್ಕಂತ ಉಜ್ಜೋಗ ಯೇನದೆ ನಿಂಗ್ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು” ಹೇಳಿ ಮಗನ ಕೂಡಾ ಹೇಳ್ತಾ.

ಅವಾಗೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನ ಕರ್ಡ. ಕರದಿ ಹೇಳ್ತ ಮಗ್ಗ ಕೂಡೆ. ಯೇನಂದ್ ಹೇಳ್ತೆ- “ನಿನ್ನ ಪಕ್ಕನೆ ಬೇರೆ ವಂದ್ (ಮದುವೆ) ಹಬ್ಬಾದ್ ಕೂಡೆ ಅಣ್ಣ ಬೇರೆ ಹಾಕ್ ಬಿಟ್ಟಪ್ಪ. ನೀನ್ ಹೇಂಗ್ ಮಾಡ್ ಹೊಟ್ಟಿ ಹೊರ್ಕಂತೆ?” ಕೇಳ್ತ. “ಅಪ್ಪಾ... ತನ್ನ ಇಸಯಾ ನೀನ್ ಯತಿ ಮಾಡೂದೇ ಬೇಡ. ವಂದ್ ತೊಲಿ ಬಂಗಾರ ಯಾರಾದ್ರೂ ನನ್ ಕೂಡೆ ಕೊಟ್ಟಿ, ಯೆಂಟಾಣಿ ತೂಕ ಚಿನ್ನ ಅದ್ರಿಂದ ತಗ್ಗಿ, ಯೆಂಟಾಣಿ ತೂಕ ತಾಮ್ರ ಹಾಕಿ ವಂದ್ ತೊಲಿಗ್ ಬರಾಬರಿ ಮಾಡಿ, ತಾನವ್ ಚಿನ್ನಕೆ ಚಿನ್ನ ತೋರ್ಸ ಮಾಡ್ ಕೂಡ್ತೆ” ಅಂದ. ಅವಾಗೆ ಹೇಳ್ತ ಅಪ್ಪ, “ಹಾಂಗಾದ್ರೆ, ನನ್ನ ಹಾಂಗ್ ದುಡೀತೆ ನೀನು. ನಿನ್ ಮೇನ್ ಯೇನ್ ಬೇಜಾರಿಲ್ಲೆ” ಅಂದ.

ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಮಗದೀರುಳದ್ದು. ಆ ಮಗದೀರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನ ಕರದ. ಕರದಿ ಹೇಳ್ತ, “ಮಗನೇ... ಅಣದಿರ ಯೆಯ್ಲ ಜನ ದೊಡ್ಡವ್ರಾದ್ದು. ಮತ್ತೆ ನೀನು ಶಣ್ಣವನಾಗಿದ್ದೆ. ಯಾವ ಲೆಕ್ಕದಾಗ್ ಹೊಟ್ಟಿಹೊರಿತೆ ಹೇಳಬೇಕು” ಅಂತ ಹೇಳ್ತ.

“ತಾನು ಯಾವ ಲೆಕ್ಕದಾಗರೂ ತನ್ ಜೀವನ ಹೊರಿತೆ ಹ್ಯಾಂಗೂ ಇರ್ಲಿ...” ಅಂದ. “ಹ್ಯಾಂಗ್ ಮಾಡ್ಲೆ ನೀನು?” ಕೇಳ್ತ. “ವಂದ್ ತೊಲಿ ಬಂಗಾರ ಯಾರಾದ್ರೂ ಕೊಟ್ಟಿ ಹನ್ನೆಯ್ಲ ಆಣಿ ತೂಕದ ಚಿನ್ನ ತೆಗದಿ, ಹನ್ನೆರಡಾಣಿ ತೂಕದ ತಾಮ್ರ ಬೆರೆಕಿ ಮಾಡಿ, ವಂದ್ ತೊಲಿಗ್ ಬರಾಬರಿ ಮಾಡಿ, ಅದ್ಲೆ ಚಿನ್ನಕ್ ಚಿನ್ನಾನೇ ಮಾಡಿ ಕೊಡ್ತೆ ತಾನು” ಅಂದ.

“ನಿನ್ ಮೇನೆ ನನ್ನ ಹೆದ್ರಕಿಲ್ಲ” ಅಂದ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಿರ್ ಮಗ ಉಳ್ಳ, ಅವ್ವ ಕರದಿ ಮಾತಾಡ್ಲಬೇಕಂದ್ ಕರದ. ಕರದ ಕೂಡ್ಲೆ ಮಗ ಬಂದ. “ಅಣ್ಣದಿರೆಲ್ಲಾ ಅವರವರ್ ಇದ್ದಿ ಅವರವ್ರು ಮಾಡ್ತು. ನೀನು ಶಣ್ಣವನಾಗಿದ್ದೆ... ನಿನ್ ಹೊಟ್ಟೆ ನೀನು ಹೊರಕಂಬೇಕು ಮಗನೇ.” ಅಂದ. “ಅಪ್ಪಾ... ತನ್ ಇಸಯ ಹೇಳೋದೇ ಬೇಡ. ಅಣ್ಣದಿರ್ ಮಾಡ್ಲಕಿಂತೂ ಮೂರ್ ಪಟ್ ಮಾಡತೋರತೆ” ಅಂದ, “ನನ್ ಬಗ್ಗಾಗಿ ನೀನು ಆಲಚ್ಚಿನೇ ಮಾಡೂದ್ ಬೇಡ” ಅಂದ. “ಹ್ಯಾಂಗ್ ಮಾಡ್ಲೆ ಮಗನೇ? ಹೇಳಲೇಬೇಕು” ಅಂದ.

“ವಂದ್ ತೊಲಿ ಬಂಗಾರ ಚಿನ್ನ ಮಾಡು ಅಂತ ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಕೊಟ್ಟೆ... ವಂದ್ ತೊಲಿನೂ ನಾನು ಹುಗ್ಗಿ ಇಟ್ಟುಂಡಿ, ವಂದ್ ತೊಲಿ ತಾಮ್ರನೇ ಹಾಕಿ ಚಿನ್ನಕ್ ಚಿನ್ನ ಮಾಡ್ ತೋರ್ಸಿ ತಪ್ಪಿ ಹಾಕ್ತೇನೆ ತಾನು” ಅಂದ.

ಅಪ್ಪಗೆ ಬಾಳಷ್ಟ್ ಸಂತೋಸಾಗ್ ಹೋಯ್ತು. ಅವ್ವ, ಮಕ್ಕಳು ರಾತ್ರಿಗ್ ಮಲಿಕಂಡು. ಅಲ್ ಯೇನಾಗಿತ್ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದೆ... ಆ ಊರನ ವಬ್ಬ ರಾಜ, ಅವ್ವ ಮಂತ್ರಿ ಹಾದಿಗಳ್ ಹೋಪಾಕ ಅದು ಇಷ್ಟು ಮಾತೂ ಕೇಳಿ ಮನಿ ಬದಿಗೆ ಬಂದ್ಕುಂಡಿ, ‘ಈ ಸೊನಗಾರ ಶೆಟ್ಟಿ ಯಾವನ್ನೂ ಮಾಡೂದೆ ಇದೇ ತರದ ಕೆಲಸ. ಇವರಿಗೆ ಯಾವ ತರದಗ್ ಸೊಕ್ ಮುರಿಸ್ವೇಕಾಯ್?’ ಅಂದ್ ಹೇಳಿ ಆಲೋಚ್ಚಿ ಮಾಡೂತ ಹಾಯ್ಕುಂಡ(ರಾಜ).

ಆಲಚ್ಚಿ ಮಾಡಿ, ಮಾಡಿ— ‘ತಮಗೊಂದ ದೇವರ ತಲಿಗೆ ಕಿರೀಟಿಲ್ಲೆ. ಚಿನ್ನ ಬಂಗಾರ ಯೇನ್ ತಮ್ಗ ಬರಗಾಲಿಲ್ಲೆ. ಈ ಸೊನಗಾರ ಶೆಟ್ಟಿ ಮಗನ ಕಿರಿಯವ್ವ ಕರಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಮದ್ಯಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಂಡಿ ಬೆಳಗಾ ಮುಂಚೆ ಯೆಂಟ್ ಗಂಟಿಗೆ ತಾನು ನಮ್ಮ ಮನ್ಯಲೆ ಕೆಲ್ಲ ಮಾಡೂದು, ಸಂಚಿಗೆ ಆರ್ ಗಂಟಿಗೆ ಮನ್ಯಲೆ ಅವ್ವ ಬಿಟ್ ಹಾಕೂದು. ವಳ್ಳೆ ಹೊಕ್ ಬೇಕಂದ್ರೆ— ಅವನ ಸೊಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ವಳ್ಳೆ ತಕಂಬ್ಬು, ಹೆರ್ಗ್ ಹೆಯ್ಬೇಕಿದ್ರೆ ಮೈ ಮೇನ್ ಯೇನೂ ಇಲ್ಲದಾಂಗ್ ಮಾಡಿ ಅವ್ವ ಹೆರ್ಗ್ ಬಿಡೂದು. ಇದ್ರಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಹತ್ರ ದೇವ್ವ ತಲಿಗೊಂದ್ ಕಿರೀಟ ಮಾಡ್ಲಬೇಕು. ಕೆಳಿ (ಕಳು) ಉಜ್ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಲ್ ಕಳತಾ ಅಂತ ಹೇಳದು ತಾ ಕಾಣಬೇಕ್ ಅಂತೇಳಿ ರಾಜರು ತಲಿಯಲಿ ಆಲೋಚ್ಚಿ ಮಾಡ್ಚಿಟ್ಟು. ಮಾಡ್ಕುಂಡ್ ಮನಿಗ್ ಹೋದ್ರು.

ಬೆಳಗಾದ ಕೂಡ್ಲೆ ಮಂತ್ರಿ ಕಳ್ಳೆ ಕೊಟ್ಟು, “ಆ ಸೊನಗಾರ ಶೆಟ್ಟಿ ಕಿರಿಮಗನ ಕೂಡೆ ತಮ್ಮನ್ ಬಂದ್ ಹೋಗು ಅಂತ ಹೇಳು...” ಅಂದಿ ಕಳ್ಳೆ ಕೊಟ್ಟು. ಮಂತ್ರಿ ಬಂದವ ಸೊನ್ನಾಗ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಕಿರಿ ಮಗ್ಗ ಕೂಡೆ ಹೇಳ್ತ, “ಸೊನಗಾರ್ ಶೆಟ್ಟೇ... ನಮ್ ರಾಜ್ಯ ಒಂದಪ್ಪ ನಿನಗೆ ಕೂಡೆ ಬರೂಕ್ ಹೇಳರೆ...” ಅಂದ.

ಅಷ್ಟ್ ಕೇಳ್ತ ಕೂಡ್ಲೆ ತಡಮಾಡಲೆಲ್ಲ, ದಡಬಡ ಯೆದ್ದೇ ಬಿಟ್ಟು. ರಾಜರ ಅವ್ವಣೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಚಿಣವೇ ಇವ ಉಳೂಲ್ ಪರವಾನ್ಣಿ ಹೇಳ್ತ. ಸರ್ನೆ ಯೆದ್ದ ರಾಜ್ಯ ಮನಿಗಾಗಿ ಹೆಬ್ಬಾಗ್ಲಲ್ ನಿತ್ತ ಕೈ ಮುಗ್ಗ.

“ರಾಜರೇ... ನಮ್ ಕರ್ದ ಕರಿ ಯಾಕೆ?” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ ಕೇಳ್ತ. “ಮತ್ ಕರ್ದ ಕರಿ

ಯೇನಿಲ್ಲೆ, ದೇವ್ರ ತಲಿಗೆ ಕಿರೀಟಿಲ್ಲೆ, ಅದಕಾಗಿ ನಿನ್ ಕೂಡ ಬಷ್ಟ್ ಹೇಳಿದ್ಲೆ, ತಾನೂ ಬಂಗಾರ ಕೊಡ್ತೆ" ಅಂದ, "ಯೆಷ್ಟು ಬಂಗಾರ ತಾಗ್ತದೆ ಅಂದಿ ತಾನ್ ಕೊಡ್ತೆ... ತಾನ್ ಹೇಳ್ತಂಗ್ ದೇವ್ರ ತಲಿಗೆ ಕಿರೀಟಿ ಮಾಡ್ ಕೊಡ್ತೇಕು" ಅಂದ್ ಅಷ್ಟ್ ಹೇಳಿದ ಕೂಡ್ಲೆ, "ನಮನಮೂನಿ ಹಳ್ಳೆ ನಿಮ್ಮ ನಾನು ತಂದ್ ಕೊಡ್ತೆ" ಅಂದ.

"ಬೆಳಗಾದ ಕೂಡ್ಲೆ ಯೆಂಟ್ ಗಂಟೆಗೆ ನಮ್ಮನಿ ವಳ್ಳೆ ನೀನು ಬಂದ್ ಹೊಗ್ಬೇಕು. ಸಂಜೆಗೆ ಆರ್ ಗಂಟೆಗೆ ನಿನ್ ಜಬತಿ ಮಾಡಿ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಹೆರ್ಗ್ ಬಿಡ್ತೆ. ನಿನ್ ಯೇನ್ ಸಾಯತ್ ಬೇಕು ಯೆಲ್ಲಾ ಹೊತ್ಕಂಡಿ, ನೀನು ನಾಳಿಕ್ ಯೆಂಟ್ ಗಂಟೆಗೆ ಬರಬೇಕು" ಹೇಳ್ತೆ.

ಅವಾಗ ಅವನ ಬೇಕಾದ ಹತಾರ ಹಿಡ್ಕಂಡ, ಯೆಲ್ಲಾ ಹಿಡ್ಕಂಡಿ ಮಾರದಿವ್ವೆ ಯೆಂಟ್ ಗಂಟೆಗೆ ಸೀದಾ ರಾಜರ ಮನಿಗೆ ಬಂದ. ಆವಾಗ ರಾಜರು ವಂದ್ ಮಣ ಬಂಗಾರ ಕೊಟ್ಟು. 'ಅದ್ಕೆ ಯೆಲ್ಲೆಲ್ಲೆ ಯೇನೇನ್ ಹಳ್ಳೆ ಬೇಕ ಅಂತ ಹೇಳು...' ಹೇಳ್ತು. ವಂದಿವ್ವೆಕೆ ಯೆಂಟ್ ಕೆಲ್ಲು ಮಾಡೂನೋ ಅಷ್ಟು ಕೆಲ್ಲು ಆ ದಿವ್ವ ಮಾಡ್ಲೆ. ಹಸರು, ನೀಲಿ, ಹಳನಲ್ಲೆ ಚೀಟಿ ಮಾಡಿ ಅವ ಕೊಟ್ಟ. ಸಂಜೆ ಆರ್ ಗಂಟಾಯ್ತು. ಜಬತಿ ಮಾಡಿ ಅವ್ವ ಹೆರ್ಗ್ ಬಿಟ್ಟು.

ಅಲ್ಯೇನ್ ಕೆಲ್ಲು ಮಾಡ್ತಾನೆ ಹೇಳದ್ದೆ- ಅವ ರಾತ್ರಿಗೆ ಮನಿಗೆ ಹೋದವ ವಂದ್ ಮಣ ತಾಮ್ರ ತಕಂಡ. ಅಲ್ಲಿ ಯೆಂಟ್ ಕೆಲ್ಲು ಮಾಡಿದ್ಲೆ, ಇಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ಲೆ. ಮಾಡ್ತಿರವಾಗೆ ಬೆಳಗಾಗಿ ಯೆಂಟ್ ಗಂಟೆಯಾಯ್ತು. ರಾಜರ ಮನಿಗೆ ಸೀದಾ ಬಂದ್, ವಂದಿವ್ವೆ ಯೇನು ಕೆಲ್ಲು ಮಾಡುಕಾಗ್ತದೆ ಅಟ್ ಕೆಲ್ಲು ಮಾಡ್ಲೆ. ಸಂಜೆ ಆರ್ ಗಂಟಾಯ್ತು. "ತನ್ ಮನಿಗೆ ತಾನ್ ಹೋತೆ" ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತೆ. ಜಪ್ತಿ ಮಾಡ್ ಬಿಟ್ಟು.

ಚಿನ್ನದ ಕೆಲಸ ಯೆಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ಲೆ ಮನಿಲ್ ತಾಮ್ರದ ಕೆಲ್ಲು ಅಟ್ ಮಾಡ್ಲೆ. ಕಿರೀಟಿ ಮುಗಿತು. ಯೆಲ್ಲೆಲ್ಲೆ ಹಳ್ಳಿಡಬೇಕೋ ಚಿನ್ನದ ಕಿರೀಟಿಗೆ ಇಟ್ಟ. ಮನೀಲೂ ಇದ್ದತಾನೆ. ಮನಿಲ್ ಬಳಿವೋಡ್ಲೆ ಹಳ್ಳೆ ಅದೇ ನಮೂನಿ ಮಾಡ್ಲೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯೆಲ್ಲೆಲ್ಲೆ ಹಳ್ಳೆ ಇಟ್ಟಿದ್ಲೆ ಕಿರೀಟಿಕಾ ತದರೆತೆ (ತದರೂಪ) ಹಳ್ಳಿಟ್ಟ. ಅಲ್ಲಿದೂ ಮುಗ್ಗ್ ಹೋಯ್ತು; ಇಲ್ಲಿದೂ ಮುಗ್ಗ್ ಹೋಯ್ತು. ಆವಾಗೆ ಅಷ್ಟಂದ ನಂತ್ರ ರಾಜರ ಕೂಡ ಹೇಳ್ತೆ ಯೇನಂತಂದ್ಲೆ, "ನಮ್ಮ ಕಿರೀಟಿ ಈ ಹೊತ್ತೆ ಮುಗಿತು ರಾಜರೇ... ನನ್ನೆ ಸಲ್ಲ ಹಣ ಕೊಟ್ಟೆಡುಬೇಕು ರಾಜರೇ" ಅಂದ.

ಆವಾಗ ರಾಜರು ಹೇಳ್ತು, "ನಾಳಿಕ್ ದೇವರ ತಲಿಗೆ ಕಿರೀಟಿ ಯೇಸೂದು. ನೀನು ಬರಲೇಬೇಕು. ನನ್ನೆ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ನಾಳಿಕ್ ಮಾಡಕೊಡು" ಅಂತ ಹೇಳ್ತು. ತನ್ನ ಮನಿಗೆ ತಾನ್ ಹೋದ. ಆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಾಗ್ಗೆ ಮುಂದೆ ವಂದ್ ಕೆರಿತ್ತು. ತಾಮ್ರದ ಕಿರೀಟಿ ಮನ್ಯಂದ ತಕಂಬಂದಿ ಆ ಕೆರಿಯೊಳಗೆ ಹುಗ್ಗ್ ಇಟ್ಟ.

ಆವೆಗೆ ಬೆಳಗಾಯ್ತು. ಸೀದಾ ರಾಜನ ಮನಿಗೆ ಬಂದ. ರಾಜರ ಮನಿಗೆ ಬಂದಿ, ರಾಜರು ಅಷ್ಟು ಬಟ್ಟೆಗಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ, ದೊಡ್ ಹೋಮ ನಿಯಮಾದ ಮೇನ್ ಆ ಸೊನಗಾರ ಶೆಟ್ಟಿ ಕೂಡ ಅದೇ ಬಂಗಾರ್ದ ಕಿರೀಟಿ ಕೊಟ್ಟು. "ಆ ದೇವರ ಕಿರೀಟಿ ಕೈಲಿ ಚಂದ ಮಾಡ್ ತೊಳ್ಳಿ ಬಟ್ಟು ಕೂಡ್ ಕೊಡು" ಅಂತ ಹೇಳಿ ರಾಜ್ಕು ಕೊಟ್ಟು.

“ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮೀ...” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಕೈಮುಗಿ. ರಾಜರು ಮತ್ ಸೊನ್ನಾರ ಶೆಟ್ಟಿ ಬರ್ವಂತಾ ಜನ ಯೆಲ್ಲವೂ ಯೆದ್ದಿ ಬಂದು. ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು. ಆವಗೆ ಸೊನ್ನಾಗಾರ ಶೆಟ್ಟಿ ಆ ಕೆರಿವಳಗೆ ಕಿರೀಟ ತೊಳೂಕ್ ಹಾಕಂಡ. ತೊಳವಾಗ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಕಿರೀಟ ಅಲ್ಲೇ ಒಳ್ಳೆ ಬಿಟ್ಟು, ತಾಮ್ರದ ಕಿರೀಟ ಮೇನ್ ಹೆಕ್ತಾ. ಹೆಕ್ತಂಡಿ, ಬಟ್ಟ ಕೂಡ್ ತೆಗ್ಗ ಕೊಟ್ಟ. ಬಟ್ಟು ತೆಗ್ಗಿ ಹೋಮ ನಿಯಮಾದ ಮೇನ್ ದೇವ ತಲಿಗೆ ಯೇರ್ಸರು ಅಂತಾಯ್ತು. ದೇವ ತಲಿಗೆ ಯೇರ್ಸದ ಕೂಡ್ಲೆ ರಾಜರು ಆವಾಗ ಇದ್ದು. ಹೋಮ-ನೇಮ ಯೆಲ್ಲಾ ಬಟ್ಟದು ಮುಗ್ಗ ಮೇಲೆ ಕೊಡೂಡ್ ಯೇನದೆ ಅದರ್ ಹಣ ಅವಗ್ ಯೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು.

ಸೊನ್ನಾಗಾರ ಶೆಟ್ಟಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡ್ಬೇಕಂತಾಯ್ತು. “ಮುಂದ್ ಬಾ...” ಅಂತ ಹೇಳ್ತು ರಾಜರು. ಈ ಬಟ್ಟು, ಅವು, ಇವರು ಯೆಲ್ಲಾ ಮೇಜ್ಜ ಮೇನ್ ಸುತ್ತು ಕೂತ್ ಕಂಡು. ಸೊನ್ನಾಗಾರ ಶೆಟ್ಟು ನಿತ್ಕಂಡು. ಶೆಟ್ಟಿ ಕೂಡ ರಾಜ್ಜು ಕೇಳ್ತು, ಯೇನಂತ ಹೇಳದ್— “ವಂದ್ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ, ನಾನ್ ಬರ್ವಂತಾ ಸಮಿದಲ್ಲಿ ನೀವಪ್ಪ ಮಕ್ಕಳು ಐದ್ ಜನ ಕೂಡಿ ಮಾತಾಡ್ತ ಇದ್ದಲ್ಲ? ನೀವ್ ಯೆಂತಾ ಮಾತಾಡದಿ?” ಅಂತ ಕೇಳ್ತ. “ಯೆಂತಾ ಮಾತೂ...? ತಿಂಗಳಗಟ್ಟೆ ಆಯ್ತು. ತನಗೇನ್ ನೆನಪಿಲ್ಲ” ಹೇಳ್ತ. “ಯೆಂತಾ ಮಾತೆಲ್ಲ ನಾನ್ ಹೇಳ್ತೆ, ನನಗೇನು ನೆನ್ದ್ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.” ಅಂದು ಅವ್ ಹೇಳ್ತೆ ಮಾತಟ್ಟೂ ರಾಜ್ಜು ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟು. “ನಿನ್ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡ್ಬೇಕಿದ್... ನೀನು ಚಿನ್ನ ಕದ್ದೂ ಈ ಹೊತ್ತ್ ದೇವ ಮುಂದೆ ನಿತ್ ಹೇಳಬೇಕ್. ನೀನು ಕಳವಂತಾ ಉಪಾಯ ಹೇಳದ್— ಈ ನಾನ್ ಕೊಟ್ಟಂತಾ ಬಂಗಾರ ನೀನ್ ವಂದಾಣಿ ತೂಕ್ ಚಿನ್ನ ಕದ್ದಂಡ್ ಹೋದ್ದಿದ್ ನಿನಗೇನೂ ತೊಂದ್ರಿಲ್ಲ ಹೇಳುಕಡ್ಡಿಲ್ಲ... ನೀನು ಕಳದೆ ಇದ್ದಂಗಾದ್ ಮಾತ್ ನಿನ್ ಕುಟುಂಬ್ಬೇ ನಾನು ಬಿಡುದಿಲ್ಲ.” ಹೇಳ್ತು ರಾಜರು. “ಕದ್ದಂಗಾದ್ ನೀನ್ ಮನಿಗಂಟಿ ನಾನ್ ಮೇಯ್ತೆ ನನ್ ಆಸ್ತಿ, ಮನಿನೂ ನಿಂಗ್ ಕೊಡ್ತೆ. ನಾನು ನಿನ್ ಕೈತ್ಗೆ ಕೆಲ್ಲ ಮಾಡ್ತೆ” ಹೇಳದ್ ರಾಜರು. “ಕದ್ದದ್ದೇ ಹೌದಂತಿದ್ ತೋರ್ಸರೆ ನಿನಗೇನು ಇಲ್ಲೆ ಅಂತಾಯ್ತು.”

ಆವಾಗ ಸೊನ್ನಾಗರ ಶೆಟ್ಟಿ ಹೇಳ್ತ, “ಯೆಂತಾ ಮಾತು ಅದೆಲ್ಲಾ ಸಾದ್ಯಿಲ್ಲೆ... ನಿಮ್ ಹತ್ರ. ತಾವು ಅಪ್ಪ ಮಕ್ಕು ಸೈವಾಗೆ ಹೇಳ್ತೆ ಹೌದು.” “ಹಾಗಾಗುದಿಲ್ಲ; ಸೊನ್ನಾಗಾರ ಶೆಟ್ಟಿ ಕದ್ದೆ ನಿನ್ನ ಮನಿಗಂಟಿ ನಾನು ಮೇಯ್ತೆ, ಕಳ್ಳೆ ಇದ್ ನೀನ್ ಕುಟುಂಬ ಬಿಡುದಿಲ್ಲೆ...” ಹೇಳ್ತೆಟ್ಟು.

ಅಷ್ಟೆ ಮಾತಾಡ್ತೆ ಕೂಡ್ಲೆ, “ದೇವರ ತಲಿಮೇನ್ ಕಿರೀಟ ತಗಿ” ಅಂದ. “ಅದು ಬಂಗಾರವೋ, ತಾಮ್ರವೋ ಹೇಳೂಕಾಣಿ” ಅಂದ. ಆವಾಗ ಏನಾ ತಂದ್— “ತಾಮ್ರ... ಪಕ್ಕಾ ತಾಮ್ರ!” “ಚಿನ್ನದ ಕಿರೀಟ ಯೆಲ್ಲದೇ?” ಕೇಳ್ತು. ಕೆರೆಯಿಂದ ಕಿರೀಟ ಹೆಕ್ತ. “ಇದು ಚಿನ್ನವೋ, ತಾಮ್ರ ಕಾಣಿ...” ಅಂದ.

ಆವಾಗ, “ಪಕ್ಕಾ ಚಿನ್ನ” ಅಂದು. “ತಾನ್ ಕದ್ದ ಇಸಯ, ನಿಮ್ ಚಿನ್ನದ ಕಿರೀಟ ಕೊಟ್ಟ ಇಲ್ಲೇ ಕೆರೀಲ್ ಕಂತ್ನಿದ್ಲೆ. ತಾಮ್ರದ ಕಿರೀಟ ನಾನ್ ಕೆರೀಲ್ ಕಂತ್ನಿದ್ಲೆ ತೆಗ್ಗ ಕೊಟ್ಟೆ ನಿಮ್ಮೆ.” “ನಮ್ ಮಾತ್ನಂತೆ ಎಲ್ಲ ನಿನಗೇ ಆಯ್ತು” ಅಂದ ರಾಜ್ಜು ಹೇಳ್ತು. “ನಿಮ್ಮ ಮಾತ್ ನಿಮ್ಮ ಕೂಡಿರ್ಲಿ. ಮನ್ ಮಾರೆ ತಮ್ ಕೂಡಿರ್ಲಿ.” ಹೇಳ್ತ. ಅವನಿಗ್ ಬಹುಮಾನ ಕೊಟ್ಟು.

ಯುದ್ಧಕ್ ಹೋದ ಗಂಡ ಬಂದ. ಅವನಿಗೆ ಬಾಳ ಸಂತೋಷಾಯು- ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೇಳಿ. ವರ್ಸ-ಯೆರಡ್ ವರ್ಸ ಕಳ್ಳ ನಂತ್ರ, ಮತ್ ಗರ್ಬಿಣಿ ಉಳಿತು- ಹೆರಿದೇಯ. ತಂಗಿಗ್ ಮತ್ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ ಬಂತು- 'ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಕೊಲ್ಲಬೇಕು' ಹೇಳಿ. ಮತ್ ಜನ್ಯಾಗು ಟಾಯ್ಮಿಗೆ ಗಂಡನಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ ಹೋಗು ಕರೆ ಬತ್ತದೆ. ತಂಗಿ ತ್ರಾಸ್ ಕೊಡದೆ ಹೇಳಿ ಗಂಡನ ಹತ್ರ ಹೇಳುದಿಲ್ಲ. ಅವ ಹೋದ. ಮತ್ತಿದ್ಕೆ ಕೋಟ್ಟ ಸುರವಾಯ್ತು. "ತಂಗಿ... ತನ್ ಹೀಗೆ ತ್ರಾಸಾಗದೆ. ಯೇನಾದ್ರೂ ಮಾಡ್ಕೊಡು" ಹೇಳಿ ಹೇಳು.

"ಯಾರ ಉಪಕಾರ್ಕ ನೀನ್ ಬಸ್ತಾಗ್ಗಿಲ್ಲ. ಗಂಡ್ನ ಹತ್ರ, ಆಳ್ ಮಾಡ್ ಹೋಗು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ತಾ ಮಾಡುದಿಲ್ಲ" ಅಂತು. ಮತ್ತೆ ಅಣ್ಣ-ಅತ್ತಿಗೆ ಕರೆ ಕಳುಸ್ತು. ಅವರ್ ಬಂದ್ ಬಾಳಂತೆನ ಮಾಡ್ತು. ವಂದ್ ಹುಡ್ನ ಹುಟ್ಟು ರಾಜ ಬಂದ. ಮತ್ತೊಂದ್ ಹುಡ್ನನೇ ಹುಟ್ಟ ಹೇಳಿ, ಬಾಳ ಸಂತೋಷಾಯ್ತು. ಹೆಂಡ್ತಿ ಅಣ್ಣನ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಟ್ಟ ಹತ್ರ ಅವರ ಜಾತಕ ಮಾಡ್ಕೊಕ್ ಹೋದ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ 'ಬಾಳಗೋಪಾಳು' ಹೇಳ್ ಹೆಸ್ತು ಬಂತು; ಆ ಹೆಸ್ತಿಟ್ಟ. ಹುಡ್ನರಿಗೆ ಐದಾರ್ ವರ್ಸಾಯ್ತು. ರಾಣಿಗೆ ಯೇನಾಯ್ತು? 'ತನ್ ಹುಡ್ನರಿಗೆ ಚಲೋ ಇದ್ದೆ ಕಲಿಸಬೇಕು' ಹೇಳಾಯ್ತು. ಗುರಗೋಳ ಕರಸಿ, ಅವರ ಬೆನ್ನಿಗೆ ದೂರ ಕಳ್ಳದ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ವಳ್ಳು.

ಇತ್ತಾಗ್ ಗಂಡನಿಗೆ ಯೆರಡಮೂರ್ ತಿಂಗಳ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅತ್ತಾಗೇಯ ವಳುದು ಬಂತು. ಅವ ಯೆರಡೂ ಹಿಂದ್ರಿಗ, "ಚಲೋ ಮಾಡ್ಕೊಂಡ್ ವಳಿರಿ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರ್ತೆ" ಹೇಳ್ ಹೋದ. ಇತ್ತಾಗ್ ಅಕ್ಕ ದಿವನಾ ತಂಗಿಗೆ ಜಳಕ ಮಾಡ್ಕೊಡು, ಉಟ, ತಲೆಗಿಲೆ ಬಾಚೂದು ಯೆಲ್ಲಾ ಮಾಡ್ತು. ಗಂಡ ಯಾವಾಗ ಬತ್ತ ಹೇಳಿ ತಂಗಿಗೆ ಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬರುದಿವ್ನ ತಂಗಿ ತಲೆಯೆಲ್ಲಾ ಹರಡ್ಕೊಂಡು, ಕೈನ ಬಳಗಿಳಿ ವಡ್ಕೊಂಡು, ಮೈಕೈಯೆಲ್ಲಾ ಗೀರಕಂಡತು. ರಾಜ ಬಂದ. "ತಂಗಿ ಯೆಲ್ ಹೋತು?" ಹೇಳ್ ಹಿಂದ್ರಿ ಹತ್ರ ಕೇಳ್ತೆ. ಮಾಳ್ ಮೇಲೆ ಇರತಿತ್ತು ತಂಗಿ. ಮಾಳ್ ಮೇಲ್ ಹೋದ್ರೆ ತಂಗಿಲ್ಲೆ. ಯೆಲ್ ಹುಡ್ಕಿರೂ ತಂಗಿನೇ ಇಲ್ಲೆ. ಗಂಡ್ನ ಹತ್ರ ಹೇಳು, "ತಂಗಿ ಹುಡ್ಕೆ ತಂದ್ ಕೊಡಿ."

ಅವ ಹೇಳಿದ್ದ- ಲಗ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ರೆ, "ನಿನ್ನ ತಂಗಿಂದ ಯೇನಾದ್ರೂ ತೊಂದ್ರೆ ಬಂದ್ರೆ ಅದ್ಕೆ ತಾನೇನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಕರಡ್ಗಿಲ್ ಬೀಸ್ ಮಡಗಿದ್ ಔಸದಿ... ನೀನೇ ಕುಡಿಬೇಕಾಗುದು" ಹೇಳಿದ್ದ. ಹಾಗೇ ಹೇಳ್ತೆ. ಆವಾಗ್ ಗಂಡ್ನ ಹತ್ರ, "ಹಣ ಬೇಕಷ್ಟು ಬೇಕಾದ್ರೆ ತಂಗಿ ಹುಡಿಕೊಡಿ" ಹೇಳು. ಅವ ಹುಡ್ಕಲಿಕ್ ಹೋದ. ಅಡವ್ಯಲ್ ಹೋಗಿ ಹುಡ್ಕಿಕಂಡ್ ಹಿಂದ್ರಿ ಹತ್ರ ಕೇಳ್ತೆ, "ನೀನಿಲ್ ಯಾಕ್ ಬಂದ ಕೂತಿಡ್ಡಿ? ಯಂತಾ ಆಯ್ತು?" ಕೇಳ್ತೆ. "ಅಕ್ಕ ಯಾವ ತ್ರಾಸ್ ಕೊಟ್ಟು?" ಕೇಳ್ತೆ.

"ಅಕ್ಕ ಯಾವ ತ್ರಾಸ್ ಕೊಟ್ಟೂ ಹೇಳಲಿಕ್ ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ. ನೀವ್ ಮೊದಲೇ ತನ್ನ ಮಾತ ನಡಿಸಿಕೊಡ್ಡೆ ಹೇಳಿ ಬಾಸೆ ಕೊಟ್ಟೆ ತಾ ಹೇಳ್ತೆ." ಅಂತು. ಅವ ಬಾಸೆ ಕೊಟ್ಟ. ಕೊಟ್ ಮೇಲೆ ಹೇಳು- "ನಿಮ್ಮ ಹಿಂದ್ರಿ ತನ್ ಹೊಡ್ಡು, ಬಡ್ಡು ಮನಿಂದ ಹೋರ್ಗ್ ಹಾಕ್ತು. ನೀವ್ ಬರ್ಲಿ... ನಿಮ್ಮ ಹತ್ರ ಹೇಳ್ಬೇಕು ಹೇಳಿ, ಅಡವಿಲ್ ಬಂದ್ ಕೂತಿಡ್ಡೆ" ಹೇಳಿ ಗಂಡ್ನ ಹತ್ರ ಹೇಳು.

“ನಿನ್ನ ಅಕ್ಕಂಗೆ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ಬೇಕು?” ಹೇಳಿ ಹಿಂಡಿ ಹತ್ರ ಕೇಳ್ತೆ. “ನಿಮ್ ಹೆರಿ ಹಿಂಡಿಯಿ ದೊಡ್ಡ ಅಡವ್ಯಲ್ ತಕಂಡ ಹೋಗಿ ತಲೆ ಹೊಡ್ತು, ಅದ್ರ ನೆತ್ರ ತಂದ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಟ್ಟಾದ್ರೆ ತಾ ಮನೆಗೆ ಬರ್ತೆ; ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ...” “ಅದ್ರ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ತಲೆ ಹೊಡಿಸ್ತೆ. ನೆತ್ರ ತಂದ್ ತೋರ್ಸತೆ...” ಹೇಳಿ ಅದ್ರ ಕರ್ಕಂಡ್ ಹೋದ. ಅಕ್ಕ ಹತ್ರ ಮಾತಾಡ್ಡಿಲ್ಲ ಅದು. ಗಂಡನಿಗೆ ‘ಹಿರಿ ಹೆಂಡ್ತಿಗ್ ಹ್ಯಾಗ್ ಮಾಡ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ತಲೆ ಹೊಡಿಸ್ತೆ...’ ಹೇಳಿ ಪಚ್ಚಾತಾಪದಿಂದ ಮಂಚದ ಮೇಲ್ ಹೋಗಿ ಮನ್ ಬಿಟ್ಟ.

“ಯಾಕ್ ಇಟ್ ಪಚ್ಚೆತಾಪ ಮಾಡ್ತಿ?” ಕೇಳ್ತು. ಆವಾಗವ ಯೆಟ್ ಹೇಳ್ತೆ. “ನಿಂಗ್ ನಗ್ಗಾಗಬೇಕಾದ್ರೆ ಹೇಳಿದ್ಲೆ... ನಿನ್ನ ತಂಗಿಂದ ಯೇನಾದ್ರೂ ತೊಂದ್ರೆ ಬಂದ್ರೆ ತಾನೇನ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಅದ್ ಹೀಗ್ ಹೇಳ್ತು. ಯೇನಾದ್ರೂ ತಂಗಿ, ‘ನಿನ್ನ ಅಡವ್ಯಲ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ತಲೆ ಹೊಡಿಸಿ ನಿನ್ನ ನೆತ್ರ ತಂದ್ ತೋರ್ಸೇಕು’ ಹೇಳಿತ್ತು. ಹ್ಯಾಗ್ ನಿನ್ನ ತಲೆ ಹೊಡಿಸ್ತೆ?” ಕೇಳ್ತೆ. “ನೀವೇನೂ ಚಿಂತೆ ಮಾಡ್ಬೇಡಿ. ಆಳ್ ತಯಾರಿ ಮಾಡಿ; ತಾನೆ ಹೋಗ್” ಹೇಳ್ತು. ಗಂಡ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಆಳ್ಗಳಿಗೆ ತಯಾರ್ ಮಾಡ್- ಹಿಂಡಿ ತಲೆ ಹೊಡೆಲಿಕ್ಕೇ. ಅವರು ಅಡವಿಗ್ ಕರಕಂಡ್ ಹೋದು; ಅವರು ನಾಲ್ಕೂ ಜನ ಸಣ್ಣದ್ದಾವಾಗಿಂದ ರಾಜ್ಜಿ ಹಿಂಡಿನೇಯ ತನಗೂ ಹುಡ್ಗರಿಲ್ಲ ಹೇಳಿ ದೊಡ್ಡ ಮಾಡ್ತಿತ್ತು.

ಅವ್ರು ಹೇಳ್ತೊ, “ಅಮ್ಮಾ... ನಾವ್ ಸಣ್ಣಿರಬೇಕಾದ್ರೆ ನಿನ್ನ ಕೈಲಿ ಉಂಡು, ತಿಂದು ದೊಡ್ಡಾಗಿ ಹೇಂಗ್ ತಲೆ ಹೊಡಿಯೊದು? ನೀನು ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಕ್ ಹೋಗ್ ಸೇರ್ಕೊ” ಹೇಳಿ, ವಂದ್ ಹೊನ್ನೆ ಮರ ಕಡ್ತು, ಅದ್ರ ನೆತ್ರ ತಂದ್ ರಾಜನಿಗ್ ಕೊಟ್ಟು. ನೆತ್ರ ಕಿರಿಹೆಂಡ್ತಿಗ್ ಕೊಟ್ಟು ರಾಜ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಆಸ್ರಮದಲ್ ಹೋಗ್ ಕುಂತಕಂಡ. ತಿರ್ಗ್ ಮನೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ‘ತನ್ನ ಗಂಡ ಇಂದ್ ಬರ್ವ; ನಾಳೆ ಬರ್ವ’ ಹೇಳಿ ಬಾಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಉಳಿತು. ಅವ ಕುಂತಿ ಕುಂತಿ ಆಹಾರ ಇಲ್ಲೆಯ ಮೈಮೇಲೆ ಹುತ್ತ ಬೆಳ್ಳು ಅಲ್ಲೆ ಉಳ್ಳೆ.

ಆವಾಗೀ ಹುಡಗ್ರು, ‘ತಾವು ಮನಿಗ್ ಬತ್ತೇವೆ... ತಾಯಿ ರುಣ ತೀರ್ಸೂ ಆಸ್ಯಾಗದೆ, ಸೊಮಾರ ದಿವ್ವ ಮನಿಗ್ ಬತ್ತೇವೆ’ ಅಂದಿ ತಾಯಿ ತಂಗಿಗ್ ಪತ್ರ ಹಾಕ್ತು. ಆ ಪತ್ರ ಚಿಕ್ ತಾಯಿಗೆ ಸಿಕ್ತು. ಪತ್ರ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ವಲೇಲ್ ಹಾಕಿ ಬಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಉಳಿತು. ಸೋಮವಾರ ದಿವಸ ಆ ಋಷಿ, ಹುಡುಗರೀಗ್ ತಕೊಂಡ್ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟ. ಹುಡುಗರು ಬರ್ತಾರೆ ಹೇಳಿ ಅದ್ಕ ಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮನೆ ಮುಂದ್ ಬದಿಗೆ ತಟ್ಟಿ ವಟ್ ಮಾಡಿ, ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿ ಅದ್ರಲ್ಲಿ ವಂದ್ ನಾಯಿ ಸುಟ್ಟು ಬಾದಿ ಮಾಡದೆ; ಹುಡ್ಡು ಬಂದು, “ತಾಯೀ, ತಾಯೀ” ಅಂದ್ ಬಾಗ್ಲಲ್ ನಿತ್ಯೊಂಡ್ ಕರೀತ್ತು. ಇದು ವಳಗದೆ. ಮಾತಾಡುಡಿಲ್ಲ. ಬಾಗ್ಲ ತೆಗ್ಗೊಡಿಲ್ಲ. ಹುಡ್ಗರಿಗೆ ಕರ್ಮ ಕರ್ಮ ಬೇಜಾರ್ ಬಂದು, ದೊಡ್ ಹುಡ್ಗ ಬಾಗ್ಲ ವದ್ದು ಮುರ್ದ ವಳ್ಳಹೋದ; ಹೋಕಂಡು ಚಿಕ್ ತಾಯಿ ಹತ್ರ ಕೇಳ್ತೆ. “ತಾಯಿ-ತಂದಿ ಯೆಲ್ಲಿಗ್ ಹೋಗಾರ? ತಾಯಿ ರುಣ ತೀರ್ಶಬೇಕು...” ಹೇಳಿ ಅಂದ್ ಚಿಕ್ ತಾಯಿ ಕೇಳ್ತೆ. ಅದು ಹೇಳ್ತು, “ಅಯ್ಯೋ ಮಗನೇ, ತನ್ ಯೆನ್ ಹೇಳ್ತಿಕೂ ಬಾಯ್ ಬರುಡಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತಂದ್ರವ್ರು ಯುದ್ಧಕ್ ಹೋದೋರು ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ನಿನ್ನೆ ಸತ್ ಹೋಯ್ತು. ಊರವ್ ಕರಕಂಬಂದು ಸುಟ್ ಬಸ್ಸು ಮಾಡ್ಲಿದ್ಲೆ” ಹೇಳ್ತು.

ಆವಾಗ್ ಹುಡಗು, “ತಮ್ಮ ವಂದ್ ತಂಭೆ ಕೊಡು” ಅದ್ರ ಹತ್ರ ಬೇಡ್ತು. ಆ ಹುಡಗಿಗ್ ವಂದ್ ವಡಕ ಚಂಬು, ಯೆರಡ್ ಕಣ್ ಕರಟ ಕೊಟ್ಟು. ಬಾವಿಲಿ ಚಂಬ್ ಹಾಕಿ ಕಣ್ ಕರಟದಲ್ ನೀರ್ ಹಾಯ್ಕೊಂಡು, “ತಾಯಿ ಸುಟ್ಟ ಬಸ್ಮಾನಾದ್ರೂ ಕರಡ್ಕೊಂಡ್ ಕುಡೀಬೇಕು” ಹೇಳ್ ಹೋದ್ರು. ಬಸ್ಮ ಹಾಕಿ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ ವಂದ್ ಸಲ ಬಾಯ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು ಹೇಳಿ ಬಾಯ್ಲಿ ಹಾಕೂಕ್ ಮಾಡ್ವಾವಾಗ್- ಆ ಅಗ್ನಿಂದ ವಂದ್ ಋಷಿ ಯೆದ್ ಬಂದ. “ಮಕ್ಕಳೇ, ಈ ಬಸ್ಮ ಕುಡಿಬೇಡಿ; ನಿಮ್ ತಾಯಿಲ್ಲ. ನಾಯಿ ಸುಟ್ಟು ಬಂದಿ ಮಾಡ್ತು. ತಾಯಿ ಸಾಯಿಲಿಲ್ಲಾ. ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಸಿಕ್ತದೆ” ಹೇಳಿ ಆ ಋಷಿ ಹೇಳ್ತೆ.

ತಾಯಿ ಹುಡ್ಕಬೇಕು ಹೇಳಿ ಯೆಲ್ಲೂ ಹುಂಡ್ ನೀರ್ ಮುಟಲೆಲ್ಲ. ತಾಯಿ ಹುಡ್ಕೇಯಿ ಹೋದ್ರು. “ತಾಯೀ” ಹೀಗೆ ಅಡವಿಂದಾ ಹುಡಿಕಂತಾ ಹುಡಿಕಂತಾ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯ ಹೋಗ್ ಸೇರು. ಅಲ್ಲಿ ಯೇನಾಗದೆ? ವಂದ್ ರಾಜನಿಗೆ ಒಂದೇ ಹುಡ್ಡಿ. ದನಕರ ಯಾವ ಪ್ರಾಣೀನೂ ಅಸ್ತತ್ ಮರದ ನೆರಳಿಗೇ ಬರೂದು. ಆವಾಗ್ ಆ ಅಸ್ತತ್ ಮರ ಬತ್ತಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಆವಾಗ್ ಅಸ್ತತ್ ಮರಕ್ ಸಾವ್ರಾರ್ ಜನ ಆಳ್ ಮಕ್ಕು ನೀರ್ ಹಾಕದ್ರೂ ಆ ಮರ ಚಿಗ್ಗೊದಲ್ಲೆ, ಬತ್ತಾಗ್ ಹೋಗದೆ. ಈ ಹೆಂಗ್ಲೂ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಯ್ತು. ಆಸ್ರಾ ಹಸ್ರಾಗಿ ತನ್ನ ವಂದ್ ತಂಭೆ ನೀರ್ ಕೊಡಿ ಹೇಳ್ತು. ಆಳ್ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತು ಅದ್ರ ಹತ್ರ? “ನಾವು ನಿನ್ ನೀರ್ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದವಲ್ಲ. ಮರಕ್ ನೀರ್ ಹಾಕ್ ಹಾಕ್ ನಾವು ಸೋತೋದ್ರು” ಹೇಳಿ ಜೋರ ಮಾಡಿದ್ರು. ಆವಾಗೀ ರಾಜನಿಗೆ ಅದ್ಡ ಕಂಡು ಪಚ್ಚಾತಾಪಾಗಿ, ರಾಜನೇ ತಂಭಿ ತಂದ್ ಕೊಟ್ಟ, “ಬೇಕಟ್ ನೀರ್ ಯೆತ್ತಂಡಿ ಕುಡಿ” ಹೇಳ್ ಕೊಟ್ಟ, ಬಾಮಿತ್ತು.

ಅದ್ ವಂದ್ ತಂಭಿ ನೀರ್ ತೆಗದು ಕೈಕಾಲ್, ಮೋರೆ ತೊಳ್ಕೊಂಡು, ಸೂರ್ಯಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿತ್ತು. ಸೂರ್ಯಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಕೈಕಾಲ್ ಮುಕ ತೊಳ್ಕೊಡ್ಡೇಯಿ ಮತ್ತೊಂದ್ ತಂಬಿಗೆ ನೀರ್ ತೆಗೆದ್ಕೊಂಡು ಮರದ ಬುಡ್ಕೆ ಬಂತು. ಅದು ವಂದ್ ಚಂಬ್ ನೀರ್ ಚೆಲ್ ಕೂಡ್ಡೆಯಿ ಮರ ಚಿಗರಿ, ರಾಜನಿಗೆ- “ತಾನ್ ಇದ್ಕೆ ಸಾವ್ರಾರ್ ಆಳ್ ಕೈಲ್ ನೀರ್ ಹಾಕ್ಸಿರೊ ಮರ ಚಿಗ್ರಲೆಲ್ಲ; ಇದ್ ವಂದ್ ಚಂಬ್ ನೀರ್ ಹಾಕೂರೊಳ್ ಮರ ಚಿಗ್ರೊ ಯ್ತು. ಬಾಳ ಪತಿವರ್ತಿ” ಹೇಳ್, ಆಳ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಲ್ ಅದ್ರ ಹೊಸ್ಕೊಂಡ್ (ಪಲೈಮೇಲೆ) ಹೋದ.

ಹುಡ್ಡಿ ನಗ್ನ ಮಾಡೂಕೂ ಅದ್ ಹೆಂಗ್ನು, ಅದ್ಕೆ ಹಾಲು-ಹಣ್ಣು ಯೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು. “ತಾನು ಹಾಲು-ಹಣ್ಣು ಯೇನೂ ಉಟ ಮಾಡುದೆಲ್ಲ. ತನ್ನ ಯೆರಡ್ ಜನ ಬಾಲಗೋಪಾಲು ಹುಡ್ಗಿದ್ರು. ಅವರ ಶಿಕ್ ಹೊರ್ತೂ ತಾನು ವಂದ್ ಹುಂಡ್ ನೀರೂ ಮುಟ್ಟೊದ್ಲಿ. ತನ್ನ ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳಿಕ್ ವಂದ್ ಜಾಗಾ ಕೊಟ್ ಸಾಕು. ತನ್ ಹುಡ್ಗರ್ ತನ್ನ ಶಿಕ್ಕೂವರಿಗೊವ್ ಹೇಳಿ ರಾಜ್ ಹತ್ರ ಹೇಳ್ತು.

ಆವಾಗ್ ರಾಜಾ ಅದ್ರ ಮಾತಿಗ್ ವಱ್ ಕೊಟ್ಟೊಂಡು, ಅದ್ಕೆ ಯೇಳುಪ್ಪರಿಗೆ ಮಾಳ್ ಮೇಲೆ ಉಳೀಲಿಕ್ಕೆ ಜಾಗಾ ಕೊಟ್ಟ. ಆವಾಗಾದ್ ಹುಡ್ಗರಿಗೆ ಜಾನಸ್ಕೊಂತ ಅಲ್ಲೇ ಉಳೀತು. “ನನ್ನ ಬಾಳಗೋಪಾಲ್ರೇ, ಯಾವಾಗ್ ಬಂದು ತಾಯಿ ರುಣ ಕುಡಿತ್ತೀ?” ಹೇಳ್ ದುಃಕಮಾಡ್ತು.

ಇತ್ತಾಗ್ಗೆ ಹುಡ್ಗರು ಅದೇ ಊರಿಗ್ಗೆ ಹೋಗ್ಗೆ ಮುಟ್ಟಾರಿ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ. ಅಲ್ ಅತ್ತಾಗ್ಗೆ ವಂದ್ ರೋಡ್ ಹೋಗದೆ, ಇತ್ತಾಗ್ಗೆ ವಂದ್ ರೋಡ್ ಹೋಗದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಂಡು ಅಣ್ಣ, “ತಮ್ಮ... ಇತ್ತಾಗ್ಗೆ ನೀ ಹೋಗು, ಅತ್ತಾಗ್ಗೆ ರೋಡ್ಡಲ್ ತಾ ಹೋಗ್ಗೆ. ಯಾರಿಗ್ಗೆ ಮೊದ್ಲು ತಾಯಿ ಸಿಕ್ಕುವೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬಂದ ಹೊರ್ತೊ ತಾಯಿ ರುಣ ಕುಡ್ಯೊದಲ್ಲ. ಇಬ್ಬೂ ಕೂಡೇ ಕುಡೀಬೇಕು” ಹೇಳಿ, ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ ಕೂಡ್ ಮಾತಾಡಿ, ಅತ್ತಾಗ್ಗೆಗೊಬ್ಬ ಇತ್ತಾಗ್ಗೆಗೊಬ್ಬ ಹೋದ್ರು.

ಅಣ್ಣ ಹೇಳವನು ತಾಯಿದ್ದ ರೋಡಿಗ್ಗೆ ಹೋದ; ತಮ್ಮ ಮತ್ತೊಂದ್ ರೋಡಿಗ್ಗೆ ಹೋದ. ಇದ್ ರಸ್ತಿ ಅಂಚಿಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಜ ಮನೆ. ಇದ್ ಯೇನ್ ಮಾಡೆ? ರಾಜ್ಜ ಮಾಗ್ಗೆ ಮೇಲ್ ಕೂತ್ಯಂಡು, “ನನ್ನ ಮಗದಿರು ಬಾಳಗೋಪಾಲ್ಯ...” ಹೇಳ್ತ ಕೂತ್ಯಂಡದೆ ಅದು. ಹೇಳ್ತ ಕೂತ್ಯೊಂಡಾಗ, ಹೆರಿಮಗ ರಸ್ತೆಲಿ ಅಲ್ಲೇ ಹೋಗಿ ನಿತಕಂಡ, ಕೇಳ್ತ— “ಬಾಳಗೋಪಾಳ್ ಮಗದೀರು ಹೇಳ್ತ ತಾವೇಯ್... ಯೇನೇ ಆಗಿ ಈ ಮನೆ ವಳ್ ಹೊಕ್ಕಿ, ಯಾರು ಹೇಳಿ ತಾ ನೋಡ್ ಬರಬೇಕೆ...” ಹೇಳಿ ಹೋದ ಅವ ಮಾಗ್ಗೆ ಹತ್ತಿ— ಅವ್ ಯಾರ್ನೊ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಹೋಗ್ಗೆ ನೋಡ್ತೆ ತಾಯಿ! ಹುಡ್ಗನ ಕಂಡದ್ದೇ ಆಸ್ರ-ಹನುಯೆಲ್ಲಾ ತಂಪಾಗ್ಗೆ ಹೋಯ್ತೆ. “ಇಲ್ ತಮ್ಮ ಹೇಳಿದೆ, ‘ತಾನ್ ಬಂದ್ ಹೊರ್ತೊ ತಾಯಿ ರುಣ ಕುಡ್ಯೊಕ್ಕಿಲ್ಲ’ ಹೇಳಿ. ತಾನು ತಮ್ಮನ ಹುಡ್ಕಂಬರ್ತೆ. ನೀ ಇಲ್ಲೇ ಇರು...” ಹೇಳಿ ಎಡ ರಸ್ತಿ ಹೋದಲ್ಲ ಬಂದು ನಿತ್ಯಂಡ, ತಮ್ಮನ ದಾರಿ ನೋಡ್ತೆ.

ಅತ್ತಾಗ್ಗೆ ತಮ್ಮನಿಗ್ಗೆ ಯೇನಾಗದೆ? ಅಲ್ಲೊಂದ್ ರಾಜ... ಯಾವಾಗ್ಗೂವ ಅವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲ ಕಬ್ಬ ಹಿತ್ತ ಹಾಕೂದ್ ಹೆಚ್ಚು ಅವ. ಆ ಕಬ್ಬ ಹಿತ್ತ ಯಾವಾಗ್ಗೂ ಹಾಕ್ತೆ ಹಂದಿ ವರ್ಸಾನ್ವರ್ಸ ತಿಂತ್ಯೊಂದ್ ಹೋಗ್ಗದೆ. ಬೆಲ್ಲ ಮಾಡೂಕ್ ಕೊಡೊದಿಲ್ಲ. ಅವ ಅಲ್ ಯೇನ್ ಪಣ ಮಾಡನೆ ಕೇಳ್ತೆ, ‘ಕಬ್ಬ ಹಿತ್ತ ಹಾಕ್ ಮಾಡೊ ಹಂದಿ ಯಾರು ಹೊಡ್ಡ್ ಕೊಲ್ತಾನೆ ಅವನಿಗ್ಗೆ ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯ ಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ಹುಡ್ಗಿನೊ ಕೊಟ್ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ತೆ...’ ಅಂದ್ ವಂದ್ ಬೋರ್ಡ್ ಬರ್ನ್ ಹೆಚ್ಚಾನೆ. ಈ ಹುಡ್ಗ ಹೋದವ ಆ ಬೋರ್ಡ್ ವೋದ್ ನೋಡ್ತೆ. ಅಲ್ಲೇ ಉಳ್ತೆ. ಅವ ಉಳದು, ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆ ಲಾಗ್ಗಿಗೆ ಕಬ್ಬಹಕ್ಲ ವಳಗೆ ಹೋದ. ಅವ ನೋಡ್ತೆ ಹಂದಿ ಬಂದು ಕಬ್ಬ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಸುರುಮಾಡದೆ.

ತಲವಾರೋ, ಯೆಂತಾ ಸುಡಗಾಡೋ (ಬಿಲ್ಲು-ಬಾಣವೋ) ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಬಾಣ ಹೊಡಿತ ಅವ. ಬಾಣ ತಾಗಿ ಹಂದಿ ಸತ್ ಬಿತ್ತು. ಆಳ್ ಮಕ್ಕಳು ಹೋಗಿ ನೋಡ್ತೆ, ಹಂದಿ ಹೊಡ್ಕಂಡು ಅಲ್ಲೊಂದ ಮಾಗ್ಗೆ ಮಾಡ್ತಿದ್ದ ರಾಜ— ಅದ್ರ ಮೇಲ್ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಹೋಗ್ಗೆ ಮಲಿಕಂಡಿದ್ದಾವಾಗ, ಈ ಆಳ್ ಮಕ್ಕಳು ಹೋಗ್ಗೆ ನೋಡ್ತೆ. “ಇವ ಯಾವ ತಾಯಿ ಹೊಟ್ಟಿಲ್ ಹುಟ್ಟವನಪ್ಪಾ... ಯೆಷ್ಟೋ ಜನ ಬಂದು ಈ ಹಂದಿ ಹೊಡಿಲಿಕ್ಕಾಗದೆ ಸೋತ್ ಹೋಗರೆ” ಹೇಳಿ, ರಾಜನ ಮನಿಗ್ಗೆ ಕರಕಂಡ್ ಹೋದ್ರು. ಅದು ತೆಳ್ಳುಂಡು ರಾಜ ಬಹಳ ಸಂತೋಸಾದ. ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯ ಅವನ ಹೆಸರಿಗ್ಗೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ; ಹುಡ್ಗಿನೊ ಕೊಟ್ ನಗ್ನ ಮಾಡ್ತೆ. ಮಾಡ್ತೆ ಮೇಲೆ ಮೂರ್ ನಾಕ್ ದಿವ್ವ ಮಾಡ್ ಮನಿಲ್ ವಳ್ಳುಂಡು, ಇದ್ಯೆಲ್ಲಾ ಕತೆ ಹೇಳ್ತೆ. “ತನ್ನ ಅಣ್ಣ, ತಾನೂ ತಾಯಿ ಹುಡ್ಕಲಿಕ್ ಬಂದವ್ರು. ತನ್ನ ಹಿಂಡಿ ಇಲ್ಲೇ ಉಳಿಲಿ;

ತಾನಿನ್ ಯಿಂಟ್ ದಿವ್ವನ ಮೇನ ಬಂದು ಹಿಂಡ್ತಿ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ಗೆ” ಹೇಳಿ ಅವ ಬಂದ.

ರಸ್ತೆಲೆ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮನ ಕಾದ್ಯೊಣ್ಣೇ ಇದ್ದ. ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ ಬೆಟ್ಟಾಗಿ ಮಾತಾಡ್ತು. ತಾಯಿ ಬಳಿಗೆ ತಮ್ಮನ ಕರಕಂಡ್ ಹೋದಾ. ಅಣ್ಣನಿಗೂ ಈ ರಾಜನ ಹುಡ್ಡಿ ಕೊಟ್ ನಗ್ಗೆ ಮಾಡ್ಡ ರಾಜ. ತಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಹತ್ರ, ತಾಯಿ ಹತ್ರ ಹೇಳ್ತೆ, “ನೀವು ಬಂದ ರಸ್ತೆಲೆ ಉಳಕಳಿ. ತಾನು ತನ್ ಹಿಂಡ್ತಿ ತಕಂಡ್ ಬರ್ತೆ” ಹೇಳಿ, ತನ್ ಮಾವನ ಮನಿಗ್ ಹೋದ. ಆವಾಗ ಇಬ್ಬೂ ಹಿಂಡ್ತಿಗೆ, ತಾಯಿಗೆ ಕರಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ಮನಿ ಬಾಗ್ಗದಲ್ ನಿಲ್ಲಿ, ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ ತಂದಿ ಆಸ್ರಮಕ್ ಹೋದ್ರು. ಹೋದಲ್ ಅಪ್ಪ ಹುತ್ ಮಾಟ, ಅಪ್ಪ ತಲೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣತಿತ್ತು. ಹುತ್ ವಡದು ಅಪ್ಪನಿಗೆ ತೆಗ್ಗು.

ಮನಿಗ್ ತಕಂಡ್ ಹೋದ್ರು. ಕಡಿಗೆ ತಾಯಿ-ತಂದಿ ಹಿಂಡ್ತಿಗ್ಯೆಲ್ಲಾ ನಿಲ್ಲಕಂಡು, ಬಾಗ್ಗದಲ್ ಹೋದ್ರು ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ತಾಯಿನ ಕೈರಟ್ಟೆ ಹಿಡ್ಡು ಯೆಳ್ಳೊಂಡ್ ಬಂದು. ಇಬ್ಬರ ಕೈಲೂ ಇದ್ದಿತ್ತು (ಕತ್ತಿ), ಆ ಚಿಕ್ ತಾಯಿನ ನೆಟ್ಟಂಗ್ ಯೆರಡ ಬಗತಿ ಮಾಡ್ತು. ಶಿಗದ ಬಗ್ಗಿ ಮಾಡ್ತಿ- ಅಣ್ಣ ವಂದ್ ಬಗತಿ, ಬಲಕೈ ಮೇನೆ ತಕಂಡ. ತಮ್ಮ ವಂದ ಬಗತಿ ಯೆಡಕೈಮೇನ್ ತಕಂಡ. ತಕಂಡು... ಗುರು ನೆನಕಂಡು, ಅವರು ಚಿಕ್ಕ ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳ್ತು, “ನೀನು ಬುಡದಿಂದ ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿದ್ ಹೌದಾದ್ರೆ ಯೆರಡೂ ಬಗತಿ ಕೂಡಿ ನೀನು ಜೀವಾಗಿ ಯೆದ್ ಬತ್ತೆ. ಇಲ್ಲಾದ್ರೆ, ನಮ್ಮ ಕೈ ತಳದ ಮೇಲಿಂದ ಹಾರ್ ಹೋಗಿ ನರಕದಲ್ ಹೋಗಿ ಬೀಳ್ತೆ...” ಹೇಳಿ ಹೇಳ್ತು. ಮುಂದಾ ಚಿಕ್ ತಾಯಿ ಅವು ಕೈತಳದ ಮೇಲಿಂದ ಹಾರ್ ಹೋಗಿ ನರಕದಲ್ ಹೋಗ್ಗೆ ಬಿತ್ತು. ಇವು ತಾಯಿ-ತಂದಿ, ಇಬ್ಬರ ಹೆಂಡರು, ಸೊಸೆದಿರು ಚಲೋ ಮಾಡಿ ಉಳ್ಳು.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ರುಣ = ಇಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಎಂದಿದ್ದರೂ ತಾಯಿ ಕೊಡುವ ಆಹಾರ

ಕರಡ್ ಕೊಂಡು = ಕಡೆಕೊಂಡು

ಬತ್ತು = ಒಣಗು

ನೆಟ್ಟಂಗ್ = ನೆಟ್ಟಗೆ, ಸರಿಯಾಗಿ

ಶಿಗತಿ = ಸೀಳು

ಬಾಗ್ = ಭಾಗ

ತಾಪತ್ರಿ = ತಾಪತ್ರಯ

ಕಪ್ಪ = ಆದಿಭೌತಿಕ, ಆದಿದೈವಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ

■ ಹೇಳಿದವರು: ಸೋಮಿ ಕೋಂ ಚಾಕು ಆಗೇರ, ತೋಡೂರು, ತಾಲೂಕು ಕಾರವಾರ.

೨೦. ಶಪಥ

ರೌಡಲಿ ಗರಡಪಕ್ಕಿ ಉಳಿತು. ಕುಂಬ್ಬಿ ಕಡಿದು ಹಾಕಿದು. ಗುತ್ತೆ ಮಾಡ್ಡಂತಾ ಕುಮರಿಗೌಡ - ಅವನ ಹೆಸರು; ಉಗಾದಿ ಟಾಯ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಗರಡ ಅಲ್ಲೇ ಮರಿ ಹಾಕ್ಕಂಡಿತ್ತು. ಗೌಡ, “ನಾವು ಕಾಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಕೊಡತು... ಯಾವದೇ ಇದ್ದರೂ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬೇಕು” ಅಂತ ಕೂಗಿದ. ಕೂಗವಲಿ ವರೆಗೆ ಕೇಳು. “ಹೆರಗ್ ಹೋಗಬೇಕಲ್ಲ...” ಹೆಣ್ ಹಕ್ಕಿಗಂದ.

ಗಂಡ್ ಹಕ್ಕಿ ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಮೇವು ತರುಕೆ ಹೋಯ್ತು. ಮೇವೇ ಶಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಅಕ್ಕಿ ಶಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇವ ಕಾಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಕೊಟ್ಟು. ಹೆಣ್ ಹಕ್ಕಿ ಎಲ್ಲಾ ಮರಿಗೋಳ ಕಚ್ಚಂಡ್ ಹೋಗಿ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಕುಂತ್ಕಂತು. ಗಂಡ್ ಹಕ್ಕಿ ಹುಡಕೂಕೆ ಬಿತ್ತು. ಗಂಡ್ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಮರಿ ‘ಕೆಂವ್... ಕೆಂವ್...’ ಕೂಗಿದ್ ಕೇಳು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಅವರಿವರೊಳಗೆ ಜಗಳ. “ಮೇವು ತರುಕೆ ಹೋದಾ ಟಾಯ್ಸ್ ಗೆ ಬಿಟ್ಟಂದೆ. ನೀನು ಹೆರಗ್ ಹೋಗು. ಮರಿನೂ ಕೊಡುಡಿಲ್ಲ ಉಳೂದೇ.” ಜಗಳ ಬಿತ್ತ. “ವಂದು ನನಗೆ ಕೊಡು, ವಂದ ನೀ ಇಟ್ಟೊ. ನಾನು ಹೋಗ್ತೆ...” ಅಂತ. “ಸಂತಿಗೆ ನೀ ಇರೂದ್ ಬೇಡ” ಹೇಳು. “ರಾಜರ ಮನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪಂಚಾತ್ನ ಮಾಡ್ಡಣ” ಅಂದಾ ಬಲ್ಲೂದೋರ್ ಮಾತ ಕೇಳುಂಡು. “ತಾಪತ್ರಿ ಕೊಟ್ಟ ಅಂತಾದ್ರೆ ನಾನಿನ್ ಮರಿ ಬಿಟ್ ಹೋಗ್ತೆ” ಅಂತು. ರಾಜರು ದೊಡ್ಡ ಅರಸರಾಗಿದ್ದು. ಹೆಣ್ ಹಕ್ಕಿ ಹೇಳು, “ಏನ್ ಹೇಳ್ವಿ ಹೇಳಿ...” ಅಂತು. ಗಂಡ್ ಹಕ್ಕಿನೂ ಹೇಳು. ಕೇಳಲಿವರಿಗೆ ಆ ಅರಸರು ಯೇನ್ ಹೇಳು ಕೇಳಿ, “ಹೆಣ್ಣು ಮನೆವಳ್ಳೆ ಜೊಪಾನನ ಮಾಡೂದು ಬಿಟ್ಟೆ ಗಂಡಿಗೇ ಮರಿ ಸಲತಕ್ಕದ್ದು... ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸಲತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ” ಹೇಳ್ ಬಿಟ್ಟು. ಗಂಡಿಗೆ ಮರಿ ಕೊಟ್ಟು. ಹೆಣ್ ಹಕ್ಕಿ, “ತಗಡಿನ ಮೇನೆ ಚೀಟಿ ಬರ್ಡ್ ಕೊಡಿ” ಅಂತು. ಹೆಣ್ ಹಕ್ಕಿ ಕೈಲ್ ಬರ್ಡ್ ಕೊಟ್ ಬಿಟ್ಟು. “ಯಾವದೇ ಪ್ರಾಣಿ ಹೆತ್ರು, ಹಕ್ಕು ಗಂಡಿಗೆ ಹೊರ್ತು ಹೆಣ್ಣಿಗಲ್ಲ” ಅಂತ ಹೇಳಿ ರಾಜ್ಯ ತಗಡ ಬರ್ಡ್ ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟು.

ಅಲ್ಲೇ ಪರದಾನರು ಉಳೀತ್ರಲ್ಲ? ಹಕ್ಕಿ ತಗಡ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ಮನೆ ಬಾಗ್ಲಿ ದಾರಂದದ ಮೇನ್ ಇಟ್ಟು. ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ ಬಿಟ್ಟು. ಪರದಾನರಿಗೆ ವಂದ್ ಮಗಳಿದ್ದಿತ್ತು. ಪರದಾನಿ ಮಗಳು ದಾರಂದದ ಚಾವಡೀ ಗುಡಿಸ್ತಾ ಬಂತು. ಬರಬೇಕಿದ್ರೆ ದಾರಂದದ ತಗಡು ಕೆಳಗ್ ಬಿತ್ತು, ಮಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಕು. ಮೇನಿಟ್ಟ ಬರಕಂಡಿತ್ತು ಅಂದ್ರೆ... “ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿ ಹೆತ್ ಹಕ್ಕು ಗಂಡಿಗೆ ಹೊರ್ತು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸಮಂದಿಲ್ಲ” ಹೇಳಿ ತಾಮುದ ತಗಡಿನ ಮೇಲೆ ಇತ್ತು, ಓದ್ದು.

ಹುಡುಗಿ, “ಇದು ರಾಜರು ಬರದದ್ದು” ಹೇಳಿ ಪರದಾನಿಗೆ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ತೋರ್ಸತು. ತೋರ್ಸಿ ಯೇನೇಳು ಅಂದ್ರೆ— “ಅಪಯ್ಯಾ... ನಮ್ಮಲಿದ್ದ ದನ ಯೆಲ್ಲಾ ಗಂಡು. ಅಲ್ಲಿದ್ದದ್ದ ಹೆಣ್ಣು. ಪರದಾನಿ ಮಲ್ಲಿಗಂಡು ದನ ಇದ್ರೆ, ಹಾಂಗಿದ್ದಾಗ ರಾಜ್ಜು ಮಲ್ಲಿಗಂಡು ಹೇಳುವಂತಾದೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದನ ಗಂಡ ದನ. ನಿಮ್ಮಲ್ ಹೆಣ್ ದನ. ಅಲ್ ಹೋಗಿ, ‘ಗಂಡ್ ದನ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ,

ನಿಮ್ಮಲ್ ಹೆಣ್ ದನ.' ತಾಮ್ರದ ತಗಡ್ಡಲ್ ಇದ್ದಂತೆ ಆದ್ರೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣನ ಆ ಕರು ಮರಿ ಯೆಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಲ್ಲದಾಗ್ತದೆ." ಹೇಳು

“ಹಾಂಗ್ ಹ್ಯಾಂಗ್ ಹೇಳ್ತೀ?” ಕೇಳು. “ನಿಮಗೆ ಆಕಳು ಮಾತ್ರ ಸಮಂದ. ನಮಗೆ ಆ ಕರುಮರಿ ಯೆಲ್ಲಾ ಕೊಡ್ತೀ...” ಅಂತ ಹೇಳು. ಅರಸರು ಯೇನ್ ಹೇಳದ್ರವಾ ಅಂದ್ರೆ, “ನಿಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕಿದ್ರೆ, ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪನ ಹತ್ರ ನಮಗೆ ಕೋಣನ ಬೆಣ್ಣೆ ತಂದ್ ಕೊಡು ಹೇಳು. ಕೋಣನ ಬೆಣ್ಣೆ ತಂದ್ ಕೊಟ್ಟೆ ನಿಮಗೆ ಕರುಮರಿ ಕೊಡುಕಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಅಂದರು. ಆವಾಗಾ ಮಗಳು ಹೋಗಿ ಹಾಗೇ ಹೇಳು— “ಅಪಾ... ನಿಮಗೆ ಆಕಳು ಮಾತ್ರ ಸಮಂದು. ನಮಗೆ ಆ ಕರು ಮರಿ ಯೆಲ್ಲಾ ಕೊಡ್ತೀ ಅಂತ ಕೇಳ್ತೆ. ಅರಸರು ಯೇನ್ ಹೇಳದ್ರವಾ ಅಂದ್ರೆ, ‘ನಿಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕಿದ್ರೆ, ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪನ ಹತ್ರ ನಮಗೆ ಕೋಣನ ಬೆಣ್ಣೆ ತಂದ್ ಕೊಡು ಹೇಳು. ಕೋಣನ ಬೆಣ್ಣೆ ತಂದ್ ಕೊಟ್ಟೆ, ನಿಮಗೆ ಕರುಮರಿ ಕೊಡುಕಡ್ಡಿಲ್ಲ’ ಹೇಳದ್ರೆ” ಅಂತು.

“ನಾವು ಬಡವರಾಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹಾಗ್ ಹೇಳಬಾರದಿತ್ತು” ಅಂದ ಮಗಳಿಗೆ. ಮಗಳು ಮತ್ ತಿರಸಿ, “ಹಾಗತ್ ಅಪ್ಪಯ್ಯಾ... ನಾಳೆ ನಾನು ಕೋಣನ ಬೆಣ್ಣೆ ತಂದ್ ಕೊಡ್ತೆ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಬಾ...” ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದು.

ಮರುದಿವ್ನೆ ಯೆಂತಾ ಮಾಡ್ತವಾ ಅಂದ್ರೆ, ವಸ್ತ್ರ ಯೆಲ್ಲಾ ತಕಂಡು ಅರಸರ ಕೆರಿಗ್ ಹೋಯ್ತು. ಅರಸರು ದಿವಸಾ ಅಲ್ಲಿ ಮೊಕಾ ತೊಳಿಲಿಕ್ಕೆ ಕೆರಿಗೆ ಹೋಗತಿದ್ರು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ದಿವಸಾಲೂ ಆ ಟಾಯ್ನಲ್ಲಿ ಆ ಹುಡುಗಿ ಕೆರಿಲಿ ವಸ್ತ್ರ ತೊಳ್ಳಂತ ಇತ್ತು. ವಸ್ತ್ರ ತೊಳ್ಳಂತ ಇರುವರಿಗೆ ಅರಸರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅಲ್ ಬಂದು, “ಯೇನೆ ಹುಡುಗಿ? ಇಷ್ಟು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮುಂಚೆ ವಸ್ತ್ರ ತೊಳಿತಾ ಇದ್ದೆ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ರು.

ಕೇಳಲಿವರಿಗೆ ಹುಡುಗಿ ಯೇನಂತು? ಅಂದ್ರೆ, “ಯೇನಲ್ಲ; ಅಪ್ಪ ಹಡೆದಾನೆ. ಹಾಂಗೇ ನಾನು ಬಂದು ಅಪ್ಪನ ವಸ್ತ್ರ ತೊಳ್ಳಂಡ್ ಬರಬೇಕಂತ ವಸ್ತ್ರ ತೊಳಿಲಿಕ್ ಬಂದೆ...” ಆವಾಗ ಅರಸರು, “ಹೋಗಿ ಮಳೆ ಹುಡುಗಿ, ಅಪ್ಪ ಯೆಂತಾ ಹದಿತಾನೆ? ಅಪ್ಪ ಹಡ್ಡಿರಬಹುದು” ಅಂದ್ರು. “ಇಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲ... ಅಪ್ಪನೇ ಹಡೆದಾನೆ” ಅಂತು. “ಮಳೆ, ಅವ್ವನೇ ಹಡೆದಾಳೆ” ಅಂದ್ರು.

ಕಡಿಗೆ ಹಾಂಗೇ, “ಅರಸರೇ... ನೀವು ಅಪ್ಪ ಹಡಲಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರಲ್ಲಾ... ಹಾಂಗಿದ್ರೆ, ಕೋಣ ಕರು ಹಾಕೂದ್ ಹೌದೋ? ಕೋಣ್ಣ ಹಾಲು ಕರೆದು ಮಜ್ಜಿ ಮಾಡಿ, ಬೆಣ್ಣೆ ಬರುದ್ ಹೌದೋ?” ಕೇಳು ಆ ಹುಡುಗಿ. ‘ಬಪ್ಪರೆ ಹುಡುಗಿ...! ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನೇ ನನಗೆ ತಿರುಗಸ್ತು’ ಅಂತ ಮನ್ನಿಗ್ ಮಾಡ್ಕಂಡ್ ಮನಿಗ್ ಹೋದ್ರು. ಆಳುಗಳು ಇತ್ತಾರಲ್ಲೆ. ಅವರಿಗೆ ವಜ್ಜನ ಕಳಿಸಿ, “ಪ್ರದಾನಿಗೆ ಕರೆದ್ ಬಾ” ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ರು ಅಂತಾಯ್ತು.

ಆ ಹುಡುಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮದಿಯಾಗ್ತಾರೆ. ಮದ್ದಿಯಾಗಬೇಕಾದ್ರೆ ಆ ಹುಡುಗಿ ಹೇಳು. ಯೇನಂದರೆ, “ನನ್ನ ಮದ್ದೆಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ... ಆದ್ರೆ, ನನ್ನ ಮಗನ ಕೈಲೇ ನಿನ್ನ ರಟ್ಟೆ ಬಿಗಿಸಹಾಕೆ. ವಜ್ಜುಳ್ಳ ಹಾಗಿದ್ರೆ ನಿನ್ ಮದ್ದೆಯಾಗ್ತೆ” ಅಂತು.

ಮದ್ದಿಯಾದ ಕೂಡೆ ನೆಲಮಾಳ್ಳಿಲ್ (ಇರಸ್ತ ಅರಸು) ಮುಂಗ್ರಿ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ಸುರಂಗ ಹಾಕ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅದು ತನ್ನ ಮನಿಗ್ ಹೋಗ್ವಲಿವರಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡ್ತು.

ಡೊಂಬರಾಟದವರ ಸಂತಿಗೆ ಡ್ಯಾನ್ಸ್ ಮಾಡುಕೆ ಅರಸರ ಮನಿಗೆ ಹೋಗಿತ್ತು. ಹೋದಾಗ ಅರಸರಿಗೆ ಅವಳ ಮೇನೆ ಮನಸಾಗಿ, “ಆ ಹುಡ್ಗಿನ ಕಳ್‌ಸೊಡು...” ಹೇಳ್ತಾರೆ ಹೆಂಗಸು ಹತ್ರ. “ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ... ಹುಡ್ಗಿ ಕೇಳ್ತುಂಡ್ ಹೇಳ್ತೆ” ಅಂದಿ, ಕೇಳಿ ಅರಸರ ಮನಿಗೆ ಕಳ್ಳು. “ವಂದುಂಗ್ರ ಕೊಡಬೇಕು. ಹಾಗಿದ್ರೆ ರಾತ್ರಿ ಬರಾಕಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಅಂತು. ಉಂಗ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಆ ರಾತ್ರಿ ಅರಸರ ಮನಿಗ್ ಹೋಗ್ ಉಳಿತು.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೋಗಿ ಬಿಡ್ತು. ಅರಸಂಗಿ, ಪರ್ದಾನಿ ಮಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಾತಲ್ಲ. ಹುಡ್ಗ ಹುಟ್ಟಾನೆ. ಅವ ರಾಜ ಕಳ್ಳಾಗ್ತಾನೆ. ವಂದಿವ್ವ ಅರಸನ ಮನಿಗೇ ಹೋಗ್ ಕಳ್ಳಾನೆ ಅವ.

ಆವಾಗೆ, ಆಚಾರಿ ಆ ರಾಜದ ಗಡಿಲಿ, ರಸ್ತೆ ದಾಟ್ವಲ್ಲಿ ಒಂದ್ ಕೋಳ ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಈ ಹುಡ್ಗ ಅದ್ರೆ ನೋಡ್ತಾನೆ. ಅರಸರ ಮನಿಂದ ಕದ್ದೆಂದು ಅದೇ ದಾರಿಲಿ ಓಡ ಹೋಪಕಾರ ಅರಸಗೋಳು, “ಕಳ್ ಯಾರು ಹೇಳಿ ಹುಡ್ಗ ಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ವಂದ್ ಸಾವು ಕೊಡ್ತೆ” ಹೇಳಿ ಅರಸ ಆಚಾರಿ ಹತ್ರ ಹೇಳಿದ್ತಂತೆ. ಅರಸಗೋಳು “ಕಳಾ... ಕಳ್ಳಾ... ಬಂದ್ ಶಿಗ್ತಾನೆ” ಅಂತ ಓಡ್ ಬಂದು ಕೋಳದಲ್ ಶಿಕ್ಕಬಿದ್ರು. ಶಿಕ್ಕ ಬೀಳ್ವಲಿವರಿಗೆ, ಕಳ್ಳ ಹುಡ್ಗ ಅವರ ವಸ್ತ್ರ ಯೆಲ್ಲಾ ಕಳಚಿದ, “ಯಾರಾದ್ರೂ ಹಾಂಗಲ್ಲ, ಹಿಂಗಲ್ಲ ಹೇಳಿ ಬಂದ್ರೆ ಅವನ್ನ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ ಬಿಡಿ...” ಹೇಳಿ ಆಳುಗಳ ಹತ್ರ ಹೇಳ್ತಾ. ಅವು ಅರಸರಿಗೆ ಹಿಡ್ಕುಂಡ್ ಬಂದು ಕಂಬಕ್ ಕಟ್ ಹಾಕಿ ಬೆಳಗವರಿಗೂ ನಿಲ್ಲುದ್ರು. ಬೆಳ್ಳಾ ಮುಂಚೆ ಆ ಹುಡ್ಗ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಕರ್ನಬಿಟ, “ನಾನು ಯೇನ ಮಾಡ್ಲೆ ಅಂದ್ರೆ, ನನ್ನ ತಂದೆ ರಟ್ಟೆ ನಾನು ಬಿಗ್ಗೆ ಇಟ್ಟಾನೆ. ಬಂದಿ, ಯೇನು ಹೇಳ್ತಿ ಹೇಳು...” ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾ. ತಾಯಿ ಬರತದ. ತಾಯಿ ಬಂದು ಅರಸರ ಹತ್ರ, “ಅರಸಗೋಳೇ... ‘ನಿಮ್ಮ ಮಗನ್ ಹತ್ರೇ ನಿಮ್ಮ ರಟ್ಟೆ ಬಿಗಿಸ್ತೆ’ ಹೇಳಿದ್ಲೆ. ತನ್ನ ಮದ್ದಿಯಾಗಬೇಕಿದ್ರೆ. ನಾನ್ ಈ ರಟ್ಟೆ ಬಿಗಿಸಿದ್ಲೋ?” ಕೇಳ್ತು. “ಹೇಂಗ್ ಬಿಗಿಸ್ತೆ? ನಾನ್ ನಿನ್ನ ಮದಿಯಾಗಬೇಕಿದ್ರೆ ನನ್ನ ನೆಲಮಾಳ್ಳಿ ವಳ್ಳೆ ಹಾಕಿಟ್ಟಿದ್ಲೆ...” “ಊರಿಂದ ಮುಂಗ್ರಿ ತಂದು ಸುರಂಗ ತೋಡ್ಲಿ ತಂದೆ ಮನಿಗೆ ಹೋದ. (ಡೊಂಬರಾಟದವರ ಸಂಗಡ) ಡೊಂಬರಾಟದವರ ಸಂಗಿಗೆ ಹೋಗಿ ಡ್ಯಾನ್ಸ್ ಮಾಡತಾ, ಆಡಕಂತ ನಿಮ್ಮ ಕೂಡೆ. ನಿಮ್ಮ ಮುದ್ದೆದುಂಗಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ರೆ.” “ಇಂತಾ ಮಾತೆಲ್ಲಾ ತನ್ನದು ತಪ್ಪು...” ಅಂತ ಯೆರಡೂ ಜನರ ಕರಕೊಂಡ್ ಹೋದ.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಸಮಂದ = ಸಂಬಂಧ; ಈ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದದ್ದು

■ ಹೇಳಿದವರು: ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಈರಾ ಚಲವಾದಿ, 30 ವರ್ಷ; ಎಮ್ಮೆ ಕೊಟ್ಟೆಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಸಿ ತಕ್ಕೊಂಡಿದ್ದು.

೨೨. ನೀಲಕಂಠರಾಜ

ವ೦ದಲ್ಲಾವಂದೂರಲ್ಲಿ ನೀಲಕಂಠರಾಜ ಹೇಳಿದ್ದನಂತೆ. ಅವ ಮಾಡು ಧಂದ ಯಾವದವ್ವ? ಅವಂದು ಪಕತ್ನ ಮೀನ್ ಹಿಡ್ಯೂದು, ಹಶಿಮೀನ್ ಹಿಡ್ಯೂದು— ಸಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳದಲ್ಲ. ಹಶಿಮೀನ ತಿನ್ನೂದು. ಹೆಸ್ರ ದೊಡ್ಡದು— ರಾಜ (ನೀಲಕಂಠರಾಜ).

ಅಲ್ ಸಲ್ಲ ಮುಂದ್ ಕಾಯಿರಾಜ ಹೇಳಿದ್ದಂತೆ. ಅವನಿಗೆ ಬೋಟಿತ್ತಂತೆ ಬೋಟಿ. ಆ ರಾಜಗೆ ಯೇನಾಯ್ತವ್ವ? ವಂದಿವ್ವ ಅವಂಗ್ ಆ ಉರಲ್ಲಿ ಯೆಲ್ಲೂ ಮೀನಿಲ್ಲಾಯ್ತು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಅವನ ಬೋಟಿ ಹೊನ್ನಾವರ ಬಂದರಕ್ ಬರುದಿತ್ತಂತೆ. ಆಗಾ ಬೋಟಿ ಡಾಯವರನ ಕೈಲಿ, “ಅಲ್ ಬಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಗನಾ ಹಶಿಮೀನ ಬಂದ್ರೆ ತಕಂಡ್ ಬಾ...” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತನಂತೆ.

ಆಗೆ ಆ ಬೋಟಿ ಅಲ್ ಬಂದ್ ನಿಲ್ಲರುಗೆ, ನೀಲಕಂಠ ರಾಜ ನನ್ನಂತಾ ವಂದ್ ಭರ್ಜರಿ ಮೀನ ಹಿಡ್ತಬಿಟ್ಟ ಗಾಳದಲ್ಲಿ. ನಂತ್ರ ರಾಜ ಹೇಳ್ ಕಳಿಸಿದನಲ್ಲ? “ಮಾರಾಯಾ, ಯಾರಿಗೂ ಕೊಡಬೇಡ. ನಾ ತಕಳ್ಳ...” ಹೇಳ್ತನೆ ಬಂದ ಅವ. ಆಗಿವ ಯೇನ್ ಮಾಡ್? ತಡಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇವ ತಗದ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ. ಅವರು ರೊಕ್ಕ ಕೊಡುಕ್ ಮಾಡ್ತು. “ತಂಗ್ ಆ ರೊಕ್ಕ ಬೇಡ” ಅಂದ ಅವ. ಆಗಿವ್ವು, “ನಿನ್ ಹೆಸ್ರ ಯೇನು?” ಕೇಳ್ತು, ಅವನ ಕೈಲಿ. “ತನ್ ಹೆಸ್ರ ನೀಲಕಂಠರಾಜ...” ಅಂದ ಅವ. ಆಗೆ ಆ ಮೀನ ತಕಂಡವ್ವು ಹೋದ್ರು ಬಂದ್ರದಲ್ಲೆ ಬೋಟಿ ತಕಂಡ್ ಹೋದ್ರು (ಸಾಮಾನ್ ಕಾಲಿಮಾಡಿ), ಕಾಯಿರಾಜ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬೇಗನೆ ಹೋದ್ರು. ಅಲ್ ಹೋಗುರಗೆಯ ಆ ರಾಜನ ಮೀನ ನೋಡ್ ಬಾಳ ಆಶ್ಚಿಯಾಯ್ತು ಅವಗೆ— ‘ಇಟ್ ದೊಡ್ ಮೀನ ಯೆಲ್ ಶಿಕ್ತು?’ ಹೇಳಿ.

ಆಗ, “ಇಂತವ... ವಂದ್ ನೀಲಕಂಠರಾಜ ಹೇಳವನು ತನ್ ಕೊಟ್ಟ” ಅಂದ. ಆಗ ಅವನ ಆಶ್ಚಿಯಾಯ್ತು, “ರೊಕ್ಕಾ ಯೆಟ್ ಕೊಟ್ಟಿ?” ಕೇಳ್ತು. “ರೊಕ್ಕ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಪುಕ್ಕಟ ಕೊಟ್ಟಾನೆ” ಅಂತ ಹೇಳ್ತು. ಕಡಿಗಾ ಮೀನ್ ಕೊಚ್ಚೇಕಾಯ್ತು? ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಗೌಡತೀರಿದ್ರಂತೆ. ಆ ಗೌಡತೀರ್ ಕೈಲಿ, “ಆ ಮೀನ ಕೊಚ್ಚಿ...” ಅಂತ ಹೇಳ್ತು ಕಾಯಿರಾಜ.

ಆಗಾ ಮೀನ ಶಿಗದ್ರೂ ಅಂದಾಯ್ತು ಇಟ್ ದೊಡ್ ತೋಪನಲ್ಲಿ. ಅದ್ರ ಹೊಟ್ಟಿಲಿ ವಂದ್ ದಡೆ ಆಗ್ಗಟ್ಟು ಬಂಗಾರಿತ್ತು. ಆಗ ರಾಜಗೆ ಬಾಳ ಆಶ್ಚಿಯಾಯ್ತು. “ಇವ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ... ಪುಕ್ಕಟ ಕೊಟ್ಟ. ಬೇಕಂದೇ ಅದು ಹೊಟ್ಟಿವಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ ಹಾಕ್ ಕೊಟ್ಟನೆ. ತನ್ ಶ್ರೀಮಂತ್ರೆ ಪತ್ತೆ ಮಾಡು ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿ...” ಆಗವ ತಡಾ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮಗಳ ಕೈಲಿ ಹೇಳ್ತು, “ತನ್ನ ಪರಿಕ್ಕಿ ಮಾಡಬೇಕು ಹೇಳಿ ಇಟ್ಟೊಂದ ಬಂಗಾರ ಮೀನ್ನ ಹೊಟ್ಟಿಲಿ ಹಾಕಿ ಕಳ್ಳನೆ. ನೀನ್ ವಂದ್ ಮಾತ ಕೇಳ್ಬೇಕು” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತು. “ಅವನಿಗೆ ಲಗ್ನಾಗಬೇಕು...” ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾ. “ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಹೇಳ್ತು ಆ ಹುಡ್ಡಿ.

ಬೆನ್ನೈನಲ್ಲಾ ಚಿಪ್ಪಿ ಬೆಳದಿ ಇರ್ತದೆ. ನೀಲಕಂಠರಾಜನ ಬೆನ್ನ ಮೇಗ್ ಇರ್ತದೆ. ಸಾನಗೀನ ಯೆಂತದೂ ಇಲ್ಲ. ಸಣ್ಣ ಗುಡಿಸಲು ಮಾಡ್ಕಂಡ ಇರವವ. ನಂತ್ರ ಆಗೆ ಸೀದಾ

ಗುಡಗಾರ ಇದ್ದಲ್ ಹೋಗಿ, ದೊಡ್ಡದೊಂದ ಪೆಟ್ಟಿ ಮಾಡ್ತಿದ ಇವ. ಆಗೆ ಪೆಟ್ಟಿ ತಕಂಬಂದು ಹುಡ್ಗಿಗೆ ಬಂಗಾರ ಯೆಲ್ಲ ಆ ಪೆಟ್ಟಿವಳ್ಳ ಹಾಕಿ, ಗವರ್ಮೆಂಟ್ ಚಪ್ಪಿ ಹೊಡ್ಡು (ರಾಜಮುದ್ರೆ) ಪಾರ್ಸಲ್ ಮಾಡಿ, ಸೀದಾ ಹೊನ್ನಾವರ ಬಂದರಕ್ಕೆ ಕಳಸ್ತ. ಅಲ್ಲಿಂದಾ ಪೋಲೀಸ್ ಕಚೇರಿಗೆ ಸುದ್ಯಾಯ್. ಪೋಲೀಸ್ ಬಂದ್ ನೋಡದು ಆ ಪೆಟ್ಟಿಯ. ನೋಡ್ತು... ನೋಡಿದ್ ಹಾಗೆಯೆ ಕಚೇರಿಲ್ ತಂದಿಟ್ಟು. ಪೆಟ್ಟಿ ಚಪ್ಪಿ ಮೇಲೆ, "ನೀಲಕಂಠರಾಜನ ಹೊರ್ತು ಯಾರೂ ಆ ಪೆಟ್ಟಿ ವಡಿಬಾರದು..." ಹೇಳಿತ್ತು.

ನಂತ್ರ ಪೋಲೀಸ್ ಕಚೇರಿಲ್ ಇಟ್ಟಂಡು. ನೀಲಕಂಠರಾಜನ ಹುಡ್ಕುಕ್ ಹೆಣ್ಣಿದು. ಯೆಲ್ ಹುಡ್ಕುರೂ ಇಲ್ಲ ಅವ. ಆಗೆ, ಹೀಗೇ ವಬ್ಬವ ದಾರಿಮೇನ್ ಶಿಕ್ ಹೇಳ್, "ಊರಮೇನ್ ಹುಡ್ಕುಡ್ ಅವ ಶಿಕ್ತುದಿಲ್ಲ... ಯೆಲ್ಲಿ ಕಲ್ ಅಂಟೆ, ಕಲ್ ಪಡಸಲ (ಗುವೆ), ಮಡಸಲು (ಗುವೆ), ಹುಡ್ಕುರೆ ಶಿಕ್ ಅವ..." ಅಂತ ಹೇಳ್ ವಬ್ಬ.

ಅಲ್ಲೀಗೇನಾಯ್ ಅಂತ ಹೇಳದ್, ಹೇಳ್ವನೀಗೇಯ ನೀಲಕಂಠರಾಜ ಕೆಲುದೂರ್ನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್. ಆಗೆ, "ಯೇ ಮಾರಾಯಾ... ನೀ ಯಾವ್ ಬದಿಗಿದ್ದೆ. ಪೋಲಿಸ್ ನಿನ್ನ ಹುಡ್ಕುಂತೆ ಬಿದ್ದರೆ. ನಿನ್ನ ಹೆಸ್ರಲ್ಲಿ ವಂದ್ ಪೆಟ್ಟಿ ಮೋರಾಗ್ ಬಂದದ್ಯಂತೆ. ನೀ ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪೋಲೀಸ್ ಶಿಕ್ತು" ಅಂತ ಹೇಳ್.

ಆಗೆ, ಇವ ಮತ್ತೂ ಕಂಗಾಲಾದ. ಈ ನೀಲಕಂಠರಾಜ, 'ಇದೆಂತಾ ಬನಾವಟು ತನ್ನ ಗೆಂಟ್ ಬಿತ್ತು...' ಹೇಳಿ ವೋಡ್ ಹೋಗ್ ಮತ್ ಕಲ್ ಮಡಸಲವಳ್ಳ ಹೋಗಿ, ಅಪ್ಪರಸಕಂಡಿ ಬಿದ್ದಿಟ್ಟ- ಪೋಲೀಸ್ ಹುಡ್ಕುತ್ತು ಹೇಳಿ. ಯೆಲ್ ಹುಡ್ಕುದ್ರೂ ಇಲ್ಲ. ನಂತ್ರ ಪೋಲೀಸ್, ಇವ ಹೇಳ್ತಂತೆಯ ಯೆಲ್ಲಾ ಕಲ್ ಮಡಸಲ ಹೊಳಿ ಬದಿಗೆ, ಸಮ್ಮದ್ರ ಬದಿಗ್ ನೋಡ್ತು ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ- ಹುಡಕಂತೆ ಹೋದ್ದು. ವಂದ್ ಕಲ್ಲ ಮಡಸಲ ವಳಗೆ ಕಮಚಿ ಬಿದ್ದನೆ ಇವ. "ಏ ಏಳೊ ಬೋಸಡೀಕೇ, ನಿನ್ನ ಹೆಸ್ರಲ್ ವಂದ್ ಪೆಟ್ಟಿ ಬಂದದೆ ಮೊರಾಗಿ. ಇಲ್ಲಂತಾ ಸಾಯ್? ಯೇಳ್..." ಅಂದ್ ಹೇಳದ್ದು. "ಅಯ್ಯೋ ಸ್ವಾಮಿ... ನಿಮ್ಮ ಕೈ ಮುಗಿತೆ. ನನ್ನ ಬೇಡಾ... ನೀವೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಿ..." ಅಂದ್ ಹೇಳ್, ಅವು ಕೈಲಿ.

ವಂದ್ ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಟ್ಟು ಅವನೀಗೆ. "ನಾವ್ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುದಲ್ಲ. ನೀ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುದೇಯ" ಅಂದ್. ನಂತ್ರ ಅವ ಕಚೇರಿಯಲ್ ಬಂದ- ಪೆಟ್ಟಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುಕ್ ಕಡಿಗೆ. "ವಡಿ ಪೆಟ್ಟಿ" ಅಂದ್. "ನೀನು ವಡಿ... ನೀಲಕಂಠರಾಜ ಅಂದ್ರೆ ತಾನೇ ಸೈ" ಅಂತ ಹೇಳಿ, ಅದ್ರ ಮೇನೆ ವಂದ್ ಗುದ್ ಹೊಡಿ" ಅಂದ್. "ನೀಲಕಂಠ ರಾಜ ತಾನೇ ಸೈ..." ಅಂದಿ ವಂದ್ ಗುದ್ ಹೊಡ್ಡ ಅವ. ಹೊಡ್ಡೇ ಸೈ, ಆಗಿಂದಾಗ ಅದು ಪೆಟ್ಟಿ ಬಾಗ್ಗೆ ತೆಕಂಡ್ (ವಳಬದಿ ಬೀಗ ತೆಕಂಡು) ಬಂದು ಇವನಿಗೆ, "ನೀನೆ ಗಂಡ, ನಾನೇ ಹಿಂಡಿ..." ಹೇಳಿ ಹೂಂಗ್ ಮಾಲಿ ಹಾಕ್ತು.

"ಅಯ್ಯಯ್ಯಾ... ನಂಗ್ ಬೇಡ" ಅಂತ. ಪೋಲೀಸ್ ವಂದ್ ಲತ್ತಿಕೊಟ್ಟು. "ಅಯ್ಯಯ್ಯಾ, ತಾನ್ ಅದ್ರ ಕರಕಂಡ್ ಹೋಗ್" ಅಂದ. ಆಗ ಅದ್ರ ಕರಕಂಡು ಸೀದಾ ಅವನ ಬಿಡಾರ್ಕ್ ಹೋದ. ವಂದ್ ಸಣ್ಣ ಗುಡಿಸಲ, ಮಡ್ಲ ಕಟ್ಟದ್ದು. ಯೆಯ್ ಮಣ್ ಪಾತ್ರ ಅದೆ, ಮತ್

ಯೆಂತದೂ ಇಲ್ಲ. ನಂತೆ ಆಗಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ನೋಡುತ್ತ ಅಲ್ಲಿ, “ದೇವೇ... ನನ್ನ ಪಾಲಿಂಗ್ ಬಂದದ ಪಂಚಾಮೃತ ಶಿಕದಂತಾದ ಅಂತ ಬಯ್ಯಬೇಕಾಯ್ತು...” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಉಳಿತು ಅಲ್ಲಿ.

ಆಗ ಕಡಿಗೇ ಸೀದಾ ಪೇಟೀಗ್ ಹೋಗಿ ಅಪ್ಪನೀಗ್ ಫೋನ್ ಮಾಡ್ತು ಅದು. “ಮತ್ ತನ್ನೆ ವಂದ್ ಯೆಮ್ಮೂರ್ ಜನ ಮುಟ್ಟೊಡತೀರ ಕಳ್ಳಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ ನನ್ನೆ ವಂದ್ ಯೆಮ್ಮೆ (ಕರು) ಮತ್ ಯೆಂಟಹತ್ ಸಾವು ರುವಾಯಿ ಕೂಡ್ಲ ಕಳ್ಳ ಕೊಡಬೇಕು” ಹೇಳ್ ಫೋನ್ ಮಾಡ್ತು. ಅಟ್ ಅವ ಕಳ್ಳದ. ಕಳ್ಳವಲ್ಲಿವರಿಗೂ ಎದ್ದು ಯೆಲ್ಲಾ ತಂದು. ಆಗ ಇದು ಸೀದಾ ಪೇಟೀಗ್ ಹೋಯ್ತು. ಅಕ್ಕಿ, ಬೇಳೆ, ಪೂರಾ ಪಾತ್ರ ಪಗಡಿ, ದೊಡ್ ಹಂಡಿ ತಕಂಬಂತು. ನೀರ್ ಕಾಸ್ ಮೀಸ್ತು.

ದೊಡ್ಡನಿ ಕಣ್ಣೂಕ್ ಹಾಕ್ತು. ಆ ಮುಟ್ ಗೊಡತೀರು ಅವನಿಗೆ ಕತ್ತದ ಕರಿಹಾಕಿ ತಿಕ್ಕದ್ದು ಬೆನ್ನ. ಯೇಕ್ಕಂ ಬಿನನೀರ ಹಾಕ್ ಮೀಸೂದು. “ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ...” ಅಂದ್ರೂ ಬಿಡೊದಿಲ್ಲ. “ಅಪ್ಪಪ್ಪ...” ಅಂದ್ರೂ ಬಿಡೊದಿಲ್ಲ— ಮೀಸದ್ದು. ಅವನಿಗೆ ಡೈಸ್ ಹಾಕಿ ತಯಾರ್ ಮಾಡದ್ದು. ಕಾಣಿಲಿಕ್ಕೆ ಸುಂದರವೇ ಯಿದ್ದ. ಅಲ್ಲೊಬ್ಬ ಕೆಲೈ ಸುಬ್ರಾಯ ಅಂತ ಹೇಳಿ. ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ವಬ್ಬ ರಾಜನ ಮನಿಗೆ ಗಡ್ಡಕ್ ಬತ್ತಿದ್ದ, ದಾಡಿ ಮಾಡೂಕೆ ಯೆಂಟೆಂಟ ದಿನಕೆ.

ಆಗ ಇವ ನೋಡ್ಲ. ‘ಆ ಹುಡಗೀಯ ಯಾರು?’ ಕೆಲೈ, ರಾಜನ ಕೈಲಿ ಹೋಕಂಡ್ ಹೇಳ್ಲ. “ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡ್ತಿ ಯೆಂತದು? ನಿಮ್ಮ ಹಿಂಡ್ತಿ ತೆಗ್ಗಿ ವಲಿಲ್ಪಾಕಿ. ನನ್ನ ಹಿಂಡ್ತಿ ಹೊಳಿಲ್ ಹಾಕಿ. ಆ ನೀಲಕಂಠರಾಜ ಅಷ್ಟ ಸುಂದರ ಹೆಣ್ ತಂದನೆ...” ಅವ ಹೇಳ್ಲ. “ನೀನ್ ಕಲ್ತಂತಾದ ಯೇನಾದೂ ಉಪಾಯ ಇದ್ರೆ ಮಾಡಿ ಅವ್ ತಗೀಬೇಕು. ಆ ಹುಡ್ಗಿ ತರಬೇಕು” ಅಂದ.

ಇವ ಅವನ ನೀಲಕಂಠರಾಜ್ ಕರಿಸ್ತ. ಕರಿಸಿ ಅವ್ ಕೈಲ ಹೇಳ್ಲ. “ಈ ಉರಲ್ಲಿ ಯಾರ್ ಹೊಸ್ತಾಗ್ ಲಗ್ನಾಗ್ ಬಂದಯೋರ್ ತಾನ್ ಹೇಳ್ತಂತಾ ವಸ್ತ ತರಬೇಕು. ನಿನ್ ಹೊಸ್ತಾಗ್ ಲಗ್ನಾಗೆ ತರಬೇಕು. ಇಲ್ಲಾದ್ರೆ ನಿನ್ ತಲಿ ಹೊಡಿತೆ” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ಲ. “ಯೆಂಟ್ ದಿವ್ವನ್ ವಳ್ಳ ತರಬೇಕು” ಹೇಳ್ ಅವನ ಪಣ. ಅಲ್ಲಿಗೆ “ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ ತಾನ್ ತರ್ತೆ” ಅಂತ ಹೇಳ್ಲ.

“ಕೂಗು ನೀರು, ಮಾತಾಡು ಮಾಯ್ ಹಣ್ಣು ತರಬೇಕು” ಅಂತ ಹೇಳ್ಲ. ಆಗ ಅಟ್ ಕೇಳ್ಕೊಂಡು ಸೀದಾ ಮನಿಗ್ ಬಂದ ಅವ. ಬಂದವನೆ ಮುಚ್ ಹಾಕಂಡ್ ಸೂಮ್ಮ ಮನ್ ಬಿಟ್ಟ. ಆಗಾ ಹಿಣತಿ, “ಯೆಂತಕ್ ಮುಚ್ ಹಾಕೊಂಡ್ ಮನ್ನಿದೆ, ಯೇನಾಯ್ತು? ರಾಜ ಯೆಂತ ಹೇಳ್ಲ...” ಹೇಳ್ ಕೇಳ್ತು. ಆಗ, ಇವ ಹೇಳ್ಲ, “ಮತ್ತೆ ಯೇನಲ್ಲ. ರಾಜ ಇಲ್ ಹೊಸದಾಗಿ ಲಗ್ನಾಗ್ ಯಾರ್ ಬಂದಯೋರ್ ತಾನ್ ಹೇಳ್ತೆ ವಸ್ತ— ಕೂಗು ನೀರು, ಮಾತಾಡು ಮಾಯ್ ಹಣ್ಣು ತರಬೇಕು. ತರದೆ ಹೋದ್ರೆ ಇವತ್ತಿಗೆ ಯೆಂಟ್ ದಿವ್ವಕೆ ತಲಿ ಹೊಡಿತೆ ಹೇಳ್ವೆ” ಅಂದ. “ಅಟ್ಟೆ ಹೊದಲ್ಲೋ? ನೀನ್ ಹೆದ್ರೂದ್ ಬೇಡಾ. ಉಟಾಗೀಟ ಮಾಡಿ...” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ತು. ಉಟಕ್ ಬಂದಾ, ಉಟ ಮಾಡ್ತಾ.

ಗಂಡನ್ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ತು ಅದು, “ಸೀದಾ ನೀವು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗ್ ಹೋಗಿ ಕೆಲವಷ್ಟ ದೂರ ಹೋಗ್ವಲ್ಲಿವರಿಗೂ ವಂದ್ ಕಡಿಗೇ ಮೂರ್ ಹಾದಿ ಕೂಡದೆ. ಆ ಹಾದಿ ಯೆಡ್ಕೆ, ಬಲೈ ಬಿಟ್ಟಿ

ಮದ್ಯ ಹಾದಿಲ್ ಹೋಗಿ. ನಿಮ್ಮ ಕೂಗು ನೀರು ಅದೇ ಹಾದಿವಳ್ಳೆ ಮೊದಲೇ ಶಿಕ್ಷೆ. ಬಾಟ್ಲೆಲ್ ಹಾಯ್ಕಂಡ್ರಾಯ್. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದ್ ಹೋಗೊದ್ರೊಳ್ಳೆ ಮೂರ್ ಮರ ಅದೆ. ಮೂರೂ ಮರಕೂ ವಂದ್ ಹಣ್ಣು ತಿರಗಾಡ್ತಾ ಇರ್ತದೆ. ಅದ್ ಹಿಡೊದ್ ಮಾತ್ರ ಕಷ್ಟದೆ.”

ಹೇಳೊದ್ರೊಳ್ಳೆ ಇವ ನೆಡ್ಡೆ. ಅಲ್ಲೊಂದು- ಕೆಲವಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗುವರಿಗೊ ಮೂರ್ ಹಾದಿ ಕೂಡಿಡ್ ಶಿಕ್ಷು ಇವಗೆ. ಆಚಿಚಿ ಹಾದಿ ಬಿಟ್ಟ. ಮದ್ಯ ಹಾದಿ ಹಿಡ್ಡ್ ಹೋದ. ಇವತ್ತಾಗ್ ಹೋಗ್ವೆಲ್ಲಿವರ್ಗೆ ಹಿಂಡ್ತಿ ವಂದ್ ತೊಳಚಿಗಿಡ ಕಿತ್ಕಂಡ್ ಬಂದಕಂಡಿ- ನೆಟ್ಟ ಅದ್ಕ ನೀರ್ ಹಾಕ್ತಾ ಉಳಿತು ಅದು. ನಂತ್ರ ಮದ್ಯ ಹಾದಿ ಹಿಡ್ಕಂಡ್ ಕೆಲುದೂರ ಹೋಗೊದ್ರೊಳ್ಳೆ ವಂದು ಯೆಲ್ ರಾಜನ ಮನಿ ಇತ್ತು. ಇದ್ರೆ ಅವನಿಗೂ ವಂದ್ ಹುಡ್ಡಿ ಇತ್ತು. ಅದು ಆತನ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ತು, “ಯೆಲ್ಲೂ ನೆಂಟಸ್ತನ ಮಾಡೊದ್ದೇಡ. ತನ್ ಬೇಕಾದ್ ಗಂಡ್ ತಾನ್ ತೋರ್ಸತೆ; ಅವನಿಗೆ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ಕೊಡು” ಹೇಳಿಟ್ಟಿತ್ತು ಅಪ್ಪನ ಕೈಲಿ ಮೊದ್ಲೆಯೆ.

ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಇವ ಬಯ್ಯಲ್ ಹೋಗೊದು ಕಂಡ್ ಹೋಯ್ತು ಅದ್ಯೆ. ಮಾಳ್ಳಿ ಮೇನಿತ್ತು ಅದು. ಕೂಡ್ಲೆ ಅಪ್ಪನ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ತು, “ನೋಡು, ತನ್ ತಕ್ತಾದ್ ಗಂಡ್ ಅಲ್ ಹೋಗ್ತೆ, ಅವನೆ ತಕಂಡ್ ಬಂದ್ ಲಗ್ನ ಮಾಡಬೇಕು” ಅಂತು. ತಡಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಅದರಪ್ಪ. ಚಾರಕರಿತ್ರಲ್ಲ ಅವರ್ನ ಕಳ್ಳಿ ಅಪ್ಪ ಕರ್ಕಂಬಂದು. “ನಮ್ ರಾಜರು ನಿಮ್ಮ ಸರಿ ವಂದ್ ಮಾತಾಡೊದದ್ಯಂತೆ. ವಂದ್ ಸರ್ತಿ ಬಂದ್ ಹೋಗಿ” ಅಂತ ಹೇಳ್ತು. ಆಗ ಬಂದ. ಬರ್ವಲಿವರಿಗೂವ, “ಯೆಂತಕ್ ನನ್ನ ಕರಿಸ್ತಪ್ಪ?” ಅಂತ ಕೇಳ್ತ ರಾಜ್ಕ ಕೈಲಿ. “ಮತ್ತೇನಿಲ್ಲ. ನಿನ್ ಕರಿಸಿದ್ದು ಅಂದ್ರೆ - ವಂದ್ ಹುಡ್ಡಿ ಅದೆ ತಂದು. ತನ್ ವಂದ್ ಹುಡ್ಡಿ ಲಗ್ನಾಗಬೇಕು ನೀನು” ಹೇಳ್ತು. ಆಗೆ ಇವ ಹೇಳ್ತು, “ಸ್ವಾಮಿ, ತನ್ ವಂದ್ ಲಗ್ನಾಗದೆ. ತನ್ ಯೆಂತಕಪ್ಪ ಲಗ್ನ?” ಹೇಳ್ತು ಬಾಳ ಹೇಳ್ತು. “ಅದ್ರ ಸಂಗಡ ತನ್ನ ವಂದ ಹುಡ್ಡಿ ಲಗ್ನಾಗೂ” ಅಂದ ರಾಜ ಹೇಳ್ತು. “ತನ್ ಕೂಗೂ ನೀರು, ಮಾತಾಡೊ ಮಾಯ್ಕೆಹಣ್ಣು ತರುಕ್ ಹೋಗಬೇಕು. ಇದೇ ದೇಸನೆಲ್ಲೆ ನನ್ ಹೊಂಗ್ನ ಮಾಲಿ ಹಾಕ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಕಡಿಗ್ ಬಂದ್ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ತೆ” ಅಂದ. ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ ಕೊಟ್ಟ ರಾಜ.

ಅದ್ರ ಲಗ್ನಾಕ್ಕೊಂಡು ನೆಡ್ಡೆ. “ಪರತ್ ಬರಬೇಕಾರ್ ಕರಕೊಂಡ ಹೋಗ್ತೆ” ಹೇಳಿ ನೆಡ್ಡೆ. ಆ ಹೆಣ್ಣಿನೂ ವಂದ್ ತೊಳಚಿ ಗಿಡ ನೆಟ್ಟೊಂಡು ನೀರ್ ಹಾಕ್ತ ಉಳಿತು. ಮುಂದ್ ಹೋದ. ಮುಂದ್ ಹೋಗುವರಿಗೂ ಚರ್ಮರಾಜನ ಹುಡ್ಡಿನೂ ಹಾಗೇ ಹೇಳಿತ್ತು. “ವಂದ್ ಲಗ್ನ ಯೆರಡಾಗದೆ ಬೇಡ” ಹೇಳ್ತು. ಅವನೂ ಲಗ್ನ ಮಾಡಕೊಟ್ಟ. ಅದೂ ವಂದ್ ತೊಳಚಿ ಗಿಡ ನೆಟ್ಟೊಂಡು ನೀರ್ ಹಾಕ್ತಾ ಉಳಿತು. ನಂತ್ರ ಇವ ಮುಂದ್ ಹೋದ. ಯೆಲ್ ಹೋದಾ? ಕೂಗು ನೀರಿದ್ದಲ್ ಹೋದಾ. ಕೂಗೂ ನೀರ್ವಂದ್ ಹಿಡ್ಡ್ ಬಾಟ್ಲೆಲ್ ತುಂಬಕಂಡ. ನಂತ್ರ ಕೆಲ ಮುಂದೊದ್ದೇಡ. ಮುಂದೆ ಮೂರೂ ಮಾಯ್ಕೆಮರ ಜೊಯೆಂಟಿಗದೆ. ಅಲ್ ವಂದ್ ಮಾಯ್ಕೆ ಹಣ್ಣದೆ. ವಂದ್ನಾರೆ ಬುಡದಲ್ ಬರ್ತದೆ. ವಂದ್ ಸಾರೆ ತುದಿಗ್ ಹೋಗಿ ಯೆಲ್ಲಾ ಹೆಣ್ಣಿನೂ ತಿಗ್ತದೆ. ವಂದ್ ಸಾರೆ ನೆಗ್ಯಾಡ್ತದೆ, ಮಾತಾಡ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಯೇನ ಮಾಡ್ತದೆ.

ಆಗೆ, ಇವ ವಸ್ತ್ರಯೆಲ್ಲಾ ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟ. ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟ ಹತ್ತ ಮಾಯ್ ಮರವ. ವಂದ್ ಸಾರಿ ಆ ಮರ ಹತ್ತ. ಈ ಮರ. ಈ ಮರ ಹತ್ತುರೊಳ್ ಆ ಮರ. ಆ ಮರ ಹತ್ತುರೊಳ್ ಈ ಮರ ಹತ್ತದ. ವಂದ್ ಸಾರಿ ಕೈಶಿಕ್ಕುರೊಳ್ ಆಚಿ ಮರ್ಕ್ ದಾಟದೆ ಹೇಳೂರೊಳ್ ಹಾರ್ವಿಟ್ಟ- ಹಣ್ ಹಿಡ್ಡ್ ಮುಷ್ಟಿವಳ್ ಗಟ್ಟಿ ಹಿಡ್ಡ. ಬಿದ್ ಚೂರ್ ಹೊಡಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿಟ್ಟ. ನೀರ್ಗುನ್ನಿ ವಂದ್ ಬದಿ. ನಾಯಿ ನರಿ ವಂದ್ ಬದಿ. ಇಂತಾದ್ಯೆಲ್ಲಾ ತಿಂದಿ, ಯೆಲ್ ವಂದ್ ಬದಿಗೆ ಮಾಯ್ ಹಣ್ ವಂದ್ ಬದಿಗೆ ಆಗ್ ಹೋಯ್ತು.

ಅಲ್ಲಿ ತೊಳಚಿ ಗಿಡ ಬಾಡಿದ್ ಹೆರಿಹೆಂಡ್ತಿ ನೋಡ್ತು. ತಡಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಗೌಡ್ತಿರ್ ಕೈಲ್ ಹೇಳು - "ತನ್ ಹುಡ್ಡೂದ್ ಬೇಡ. ಯೆಲ್ಲೊ ಹೋಗರೆ ಬರತು ಹೇಳಿ" ವೋಡ್ ಹೋಯ್ತು. ಬಿದ್ದೊಕ್ಕೊಟ್ಟಿ, "ನನಗಂಡ ಅಯ್ಯೋ..." ಹೇಳಿ ವೋಡಬೇಕಾದ್, ಯೆಲ್ಲರಾಯನ ಹುಡ್ಡಿ ವೋಡ್ ಬಂದು, "ಅಕ್ಕಾ... ಯೆಲ್ಲಾಯ್ತು ನಿನ್ನೆ?" ಕೇಳು. "ತನ್ನ ಗಂಡ್ ಕೂಗು ನೀರು, ಮಾತಾಡು ಮಾಯ್ ಹಣ್ ತರುಕ್ ಹೋಗಿದ್ರು. ತೊಳಚಿ ಗಿಡ ನೆಟ್ಟಿದ್ದೆ ಬಾಡ ಹೋಯ್ತು ಅಂತ ಹೇಳಿ ತಾನೂ ವೋಡಾ ಇದ್ದೆ" ಅಂತ ಹೇಳು. ಆಗ ಅದೂ ವೋಡ್ ಹೋಗ್ ತೊಳಚಿ ಗಿಡ ನೋಡ್ತದೆ. ತನ ಗಂಡನೂ ಹೀಗೇ ಹೇಳಿ ಅದ್ರ ತೊಳಚಿ ಗಿಡವೂ ಬಾಡಿತು. ಅದೂ ವೋಡ್ತು, 'ಅಯ್ಯೋ...' ಹೇಳುಂತ.

ಚೂರ್ಮರಾಯನ ಹುಡ್ಡಿನೂ ಕೇಳು. ಅದ್ರ ಕೈಲೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳು. ಅದೂ ಹಾಗೇ ಹೇಳುಂಡ್ ಇವ್ ಸಂತಿಗೆ ಬಂತು. ಮೂರೂ ಜನ ವಟ್ಟೂಡ್ಡುಂಡ್ ವೋಡೂಕ್ ಹಣ್ಣಿದ್ರು.

ಹಳ್ಳದಲ್ ಇವ್ ಹೆಜ್ಜೆ ಅದೆ. ಅಚಿಗ ಕಳ್ಳನೆ ಹೇಳಾಯ್ತು. ಮುಂದೆ ಮಾಯ್ ಮರ, ಅಡತಾಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡದ್ರು ಮೂರು ಜನು. ಅಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರಯೆಲ್ಲಾ ಕಂಡು ಆಜಬಾಜು ನೋಡುದ್ರೊಳ್ ಚೂಮ್ ವಂದ್ ಬದಿಗೆ ಯೆಲ್ ವಂದ್ ಬದಿಗೆ ಆಗಿ ಬಿದ್ದಿಟ್ಟರೆ. ಮೂರ್ ಜನವೂ, "ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಗಂಡ..." "ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಗಂಡ..." "ಅಯ್ಯೋ ನನ ಗಂಡ ಅಯ್ಯೋ!" ಅಂತಾರೆ. "ನಿನ್ನ ಗಂಡನಲ್ಲ, ನನ್ನ ಗಂಡ..." ಅಂತಾ ಹೆರಿಹೆಂಡ್ತಿ ಕೇಳು. ಆಗ್ಯೆಲ್ಲಾ ಹೇಳು.

ನಂತ್ರ ಹೆರಿಹೆಂಡ್ತಿ, "ನಿನ್ನ ತಂದಿ ಹೆಸ್ರ ಯೆಂತದು?" ಕೇಳು. "ಯೆಲ್ಲ ರಾಜ" ಅಂತು. "ಹೌದಾದ್ರು, ಯೆಲ್ ತಂದ್ ವಟ್ಟೂಡ ಕೊಡವ್ಯೊ?" ಕೇಳು. "ಹೋಹೋ... ತಾನ್ ಯೆಲ್ಲಾ ಕೂಡ್ಸ್ ಕೊಡ್" ಅಂತು. ಯೆಲ್ ಯೆಲ್ಲಾ ವಟ್ ಮಾಡಿ ಯೆಲ್ಲೆಲ್ ಸಂದ್ ಅದ್ಯೊ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕೂಡ್ಡಿ ವಟ್ಟೂಡ್ಡೊಟ್ಟು.

ಚೂರ್ಮರಾಯನ ಹುಡ್ಡಿ ಕೈಲ್ ಕೇಳು. "ನೀನು ಚೂರ್ಮನ ಕಂಡ ಬಂದ್ ಕೂಡೂಸ್ತೊ?" ಕೇಳು. ಚೂರ್ಮರಾಯನ ಹುಡ್ಡಿ ಕೈಲ್ ಕೇಳು. ಕೂಡುಸ್ತು. ಕಾಯರಾಜನ ಹುಡ್ಡಿ, "ತಾನು ಕಾಯ ತಕಂಬಂದೆ ಕೊಡ್" ಅಂತು. ಕೂಡನುಂಡು, ಜೀವಬಂತು. ಯೆಚ್ರಾಯ್ತು ಅವನಿಗೆ. ಕೇಳದ್ರು. "ಹೀಗೀಗಾಯ್ತು..." ಹೇಳು. ಚೂರ್ಮರಾಜನ ಮನಿಗ್ ಬಂದು. ಚಾಯ್ ಗೀಯ ಕುಡಿಕಂಡು. ಯೆಲ್ ರಾಜನ ಮನಿಗ್ ಬಂದು. ಕಾಯರಾಜನ ಮನಿಗ್ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇವನ ಮನಿಗೇ ಬಂದು. ಯೆಂಟ ದಿನದೊಳ್ ಬರಬೇಕಲ್ಲ, ಅದ್ರಂತೆ ಅವನ ಕೈಲ್ ಕೊಟ್ ಕಳ್ಳದ್ರು.

ಕೂಗು ನೀರು, ನೆಗ್ಯಾಡೂ ಮಾಯ್ನು ಹಣ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ಕೊಟ್ಟು. ಕೆಲ್ಲಿ ಬಂದನಲ್ಲಿ. ಕೇಳ್ತ, “ಹೇಳಿದ್ ವಸ್ತು ತಂದಕೊಟ್ಟೋ ಹೇಗೆ?” “ಹೌದು... ಆ ಹಣ್ ಸಾಯ್ನು... ಮತ್ ಯೆಯ್ನು ತಂದನೆ. ತಂಗೆ ಮುಟ್ ಗೌಡ್ತಿ ವಂದೇ ಸಾಕು. ಮೂರೂ ಜನ ನೀನೇ ಮದ್ಯಾಗ್ ಅಂತಂದ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ.” “ದೊಡ್ ಹೊಂಡ ಕಡುದು ಗುಡ್ನಗಟ್ಟೆ ಸೌದೆ ಹಾಕಿ ಬೆಂಕಿ ಕೊಡುದು. ಇವ್ನ ಕೈಲಿ ತನ್ನವ್ವು ನೋಡ್ಕಂಡ್ ಬಾ ಅಂದ್ ಕಳೊಡು.”

“ದೊಡ್ಡ ಹೊಂಡ ಕಡ್ಡಿ. ಸೌದಿ ಹಾಕಿ ಬೆಂಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಲ್ತಾರೆ. ಅವ್ನ ಅಪ್ಪ ನೋಡ್ಕಂಡ್ ಬರಬೇಕಂತೆ...” ಹಿಂಡ್ರ ಕೈಲ್ ಬಂದ್ಕಂಡ ಹೇಳ್ತ ಅವ. “ಬೆಂಕಿಲಿ ತನ್ನ ಹಾಕಿ ಕಡಿದ್ ಸೌದಿ ಹೊತಾಕ್ತಂತೆ ತನ್ ಮೈಮೇನೇ. ಈಗಂತೂ ಬಚಾವಾಗು ಉಪಾಯ ಕಾಣದಿಲ್ಲ” ಅಂದ. ಹರಿಹೆಂಡ್ತಿ, “ಹೊಂಡ ತೋರ್ಪ್ಪನಿ” ಅಂತು. ರಾತ್ರಿಗ್ ಹೋಗಿ ಹೊಂಡ ನೋಡ್ಕಂಡ್ ಬಂದ್ನು ಇವರು. ಯೆರಡ ಜನ ದೊಡ್ ದೊಡ್ಡ ಹೆಗ್ಗನ ಸಾಕಿದ್ನು. ವಬ್ಬ ಮುಂಗ್ರಿ, “ನೀವು ಹೊಂಡದಿಂದ ವಳನ ಕೋಣಿವರಿಗೂ ಸುರಂಗ ತೋಡಿ.” ಅವು, “ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಅಂದು ಸುರಂಗ ತೋಡದ್ನು ಮೂರೂವ.

ಕುಳಿಹೊಡಿತು. ಮಾಳ್ಗಿಗೂ ಅವು ಸುರಂಗ ಹೊಡ್ನು. ವಂದ್ ಮನಶ ಹೋಗ್ಕೆಟ್ ತೋಡ್ನು. ಇವ್ನ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ ಕಳ್ಳದ್ನು. “ನಾಲ್ಕ್ ದಿಕ್ಕ್ಲ್ ಕುಳಿವಳ್ ಕೂತ್ಕಳವಾ ಜಾಗ ಇಟ್, ಸೌದಿ ರಾಶಿ ತುಂಬಬೇಕು ಹೇಳ್ ಹೇಳು...” ಹೇಳಿ ಗಂಡ್ ಕೈಲ್ ಹೇಳದ್ನು. ಅವಂತೆ ಹೇಳ್ತ. ಅದ್ರಂತೆಯೂ ರಾಜ - ಕೆಲ್ಲಿ ಯೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ ಮಾಡಿದ್ನು. ಸೌದಿ ರಾಶಿ ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟು. ವದ್ಡಿಟ್ಟು - ದೋಬಿ ಬಿತ್ತು. ಮನಿಗ್ ಬಂದ್ ಬಿಟ್ಟು ಅವ. ಅವಲ್ ಬೆಂಕಿ ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟು. ಯೆರ್ಡಮೂರ್ದಿವ್ನ ಬಿಟ್ಟು ರಾಜ್ ಮನಿಗೆ ಹಿಂಡ್ನು ಕಳ್ಳದ್ನು. ಯೇನ ಹೇಳಕಳ್ಳದ್ರವು? “ನಿಮ್ಮವ್ವ ಹುಸಾರವ್ವ ಗಡ್ಡಮಂದೆ ಬಂದು ಹೇನು ಚಿಗಾರಾಗ್ ತುಂಬ್ ಹೋಗದೆ. ಕೆಲ್ಲಿ ಕೈಲಿ ವಂದಿನ ಬಂದ್ ಗಡ್ಡ ಮಂಡಿ ತೆಗ್ಗ ಕೊಟ್ ಹೋಗು ಹೇಳ್ತು ಹೇಳಾರೆ”.

ಅದ್ರಂತೆ ಹೇಳ್ತ. ಹೆಗ್ಗ, ಮುಂಗ್ರಿ ದೊಂಬ ಬಂದ್ ಮಾಡಬಿಟ್ಟು. ಕೆಲ್ಲಿ ಕೈಲ್ ಹಾಂಗ್ ಹೇಳ್ತ ರಾಜ. “ಅಯ್ಯಾ ಸ್ವಾಮಿ... ನಾನೂವ” ಅಂದ. “ರಾಜ ಅಲ್ ಹೋಗ ಬರಲ್ವೇನು? ಹೋಗು...” ಹೇಳಿದ ರಾಜ. ಅವನ ಬೆಂಕಿ ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟು. ಸುಟ್ ಸತ್ ಹೋದ. 2-3 ದಿವ್ನದಲ್ಲಾ ರಾಜನಿಗ್ ಎಲ್ಲ ಗೊತ್ತಾಗಿ, ಇವರ ಮನಿಗ್ ಬಂದು— “ಸರ್ವೂ ತಪ್ಪಾಯ್ನು” ಹೇಳಿ ಕಾಲ್ಗೆ ಬಿದ್ದ.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಗನಾ = ಒಳ್ಳೆಯ

ಧಡೆ = ಹಳೇಕಾಲದ ತೂಕ; ಪಂಛೇರು ಅಂದರೆ ಐದು ಸೇರು = ಎರಡು ಪಂಛೇರಿಗೆ ಒಂದು ಧಡೆ ಅಂದರೆ ಧಡೆಗೆ ಹತ್ತು ಸೇರು

ಚಿಪ್ಪಿ = ಸಿಂಪು = ಇಲ್ಲಿ ಮೀನದ ವರ್ಗದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೈಮೇಲೆ ಬೆಳೆದ ಸುಣ್ಣದ ಆವರಣ.

ಅಪ್ಪರಸಕೊ = ಅಪ್ಪಗೆ ಹಾಕು

ಮೊರಾಗಿ = ಮೊಹರ್ ಹಚ್ಚಿ (ಮುದ್ರೆ ಹಚ್ಚಿ)

ಮುಟ್ ಗೌಡತಿ = ಅಂದರೆ ಮುಟ್ಟಾಳು, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಅಲ್ಲದ ಆಳು; (ಮಡಿವಂತಿಕೆ)

ಕೈಲಿ = ಒಡನೆ ಹೇಳುವಾಗ ಕಲ್ ಎಂದು ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡುವದುಂಟು.

ಕಾಯರಾಜ = ಕಾಯ ಅಂದರೆ ಶರೀರ, ಇಲ್ಲಿ ಜೀವ

ದೊಂಬು = ತೊಂಬು, ಸುರಂಗದ ಗಂಡಿ

■ ಹೇಳಿದವರು: ಶ್ರೀನಾಗೇಶ ಸಣ್ಣಯ್ಯ ನಾಯ್ಕ, ಮಂಕಿ 5-12-1978

೨೩. ಬಂಗಾರದ ತುಲಸಿ ಗಿಡ

ವಂದಲ್ಲಾ ವಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ವಂದ ಇಪ್ಪತ್ ವರ್ಷ ಹಿಂದೆ ರಾಜ ಇದ್ದ. ಹೌದು... ಅವನಿಗೆ ವಬ್ಬೆ ಮಗಳಿದ್ದು, ಪ್ರತೀ ದಿವಸ ಅವಳು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದು. ಮಾಡ್ತಾ ಇರವಾಗ ವಂದಲ್ಲಾ ವಂದ ದಿವಸ, ಬಂಗಾರದ ವಂದ ತೊಳಶೀಯೆಲೆ ಬಳ್ಳೆ ಬಂತ ಆ ನದಿಯಲ್ಲಿ. ಹೌದು, ಬಂದ ಕೂಡೆ... ಅವಾಗವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಷ್ಟ... 'ದೊಡ್ಡ ರಾಜರ ನಾವು... ಆದ್ರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ತೊಳಶಿಗಿಡ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಯಾವ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಬಂತೋ, ಎನೋ ಯೆಂದು ತನ್ನ ತಂದೆಯವರ ಹತ್ರ ಹೇಳಿ, ಈ ಗಿಡವನ್ನು ತಂದ ಕೊಳ್ಳ ಹಾಗೆ ಮಾಡ್ಕಳಬೇಕು ನಾನು' ಯೆಂದು, ತನ್ನ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋದವಳು ಉಟ-ಗೀಟಯಿಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಮನಗಿದ್ದಳು. ಅವಾಗವಳ ತಂದೆ, ತನ್ನ ಮಗಳ ಉಟಾಹಾಟ ಬಿಟ್ ಮನಗಿದಾಳೆ "ಇದೇನು?" ಯೆಂತ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ ಅವಳನ್ನು.

ಅವಾಗ ಮಗಳು, "ಬಂಗಾರದ ತೊಳಶಿಗಿಡ ತಂದೆ ಕೊಟ್ಟೆ ತಾನು ಉಟ ಮಾಡ್ತೆ. ಇಲ್ಲೆಗಿದ್ದ ತಾನು ಉಟ ಮಾಡುಡಿಲ್ಲ" ಅಂದ್ಲೆ, ಅವಾಗವನು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಬಂಗಾರದ ತೊಳಶಿಗಿಡ ತರವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಮಂತ್ರಿಗೆ ಯೆಷ್ಟ ಉರು ತಿರುಗಿದರೂ ಬಂಗಾರದ ತೊಳಶಿಗಿಡ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ಅವಾಗ ಮಂತ್ರಿಯು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಉಟ, ಅದ್ರ ಬಿಟ್ಟು ಮನಗಿದನು - 'ರಾಜ ನಾಳೆಗೆ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕಡಿಯುವನು' ಯೆಂತ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

ಆವಾಗವನ ಮಗಳು, “ತಂದೆಯವರೇ... ಉಟ ಮಾಡಿ. ಬಂಗಾರದ ತೊಳಶಿಗಿಡವನ್ನು ನಾನು ತಂದ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂತ ಹೇಳಿದಳು. ಮಂತ್ರಿಯೂ. ಮಗಳೂ ಕೂಡಿ ಉಟ ಮಾಡಿದರು. ಮಂತ್ರಿಯು ಮಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವಳಿಗೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಗಂಡಸರ ಉಡುಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ವಂದು ಮಣ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅವಾಗ ಅವಳು ಗಂಡಸರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ನಡೆದಳು.

ಆವಾಗ ತುಳಸರಾಜನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದಳು, ಹೋಗಿ ಅಜ್ಜಿ ಮುದುಕಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಳು. ಆವಾಗ ಅಜ್ಜಿಯ ಹತ್ತಿರ ಉಟಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳಿದಳು. “ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ ‘ತನ್ನ ಮಾಮ್ಮಗಳು’ ಅಂತ ಹೇಳು” ಅಂತ ಹೇಳಿದಳು.

ಆವಾಗ ತುಳಸರಾಜನು ವಂದ ಗಿಳಿಯನ್ನು ಸಾಕಿದ್ದನು. ಆ ತುಳಸರಾಜನ ಗಿಳಿ ತುಳಸರಾಜನಿಗೆ ಹೋಗಿ, “ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಗೆ ವಂದು ಹುಡುಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ” ಅಂತ ಹೇಳಿತು. ಆಗ ರಾಜನು ಅಜ್ಜಿಯ ಹತ್ತಿರ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಬರಲಿಕ್ಕೆ (ಕಳಸಲಿಕ್ಕೆ) ಹೇಳಿದನು. ಆ ಹುಡುಗಿ ವಂದು ಗಿಳಿಯನ್ನು ಸಾಕಿದ್ದಳು. ಆ ಗಿಳಿಯು ಬಂದು ಹುಡುಗಿಗೆ ಈ ರಾಜನ ವರ್ತಮಾನ ತಿಳಿಸಿತು. ಆವಾಗ, “ನಾಳೆ ನೀನು ಗಂಡೊ, ಹೆಣ್ಣೊ ಅಂತ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ರಾಜ.” ಆವಾಗ ರಾಜನು ಅಜ್ಜಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕರೆ ಕಳಿಸಿದನು.

ಹುಡುಗಿಯು ಮಾರನೆ ದಿವಸ ರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ವೀಳ್ಯ ಹಾಕಿದಳು. ಹಾಗೆ ಮದ್ಯಾಹ್ನ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು (ವೀಳ್ಯ ಹಾಕೊಂಡು ಬಂದಳು).

ರಾಜನ ಗಿಳಿ ಈ ರಾಜನ ಹತ್ತಿರ, “ನಿಜವಾಗಿ ಅವಳು ಹುಡುಗಿ ಹೌದು. ನಾಳೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಬಿಸಲಲ್ಲಿ ಆಕಳ ಕರ ಕಟ್ಟಬೇಕು; ದಾರಿ ಮೇಲೆ ಕುಂಕುಮ ಚೆಲ್ಲಬೇಕು. ಹುಡುಗಿಯಾದರೆ ‘ಆಕಳ ಕರ ತಂಪಿನಲ್ಲಿ’ ಅಂತಾಳೆ. ‘ಈ ದಾರೆ ಮೇಲೆ ಕುಂಕುಮ ಯಾರು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದರು’ ಅಂತ ಅವಳಿಗೆ ಬಾಳೆ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಪಸ್ತಾತ್ತಾಪ ಆಗದೆ. ಅವಾಗ ಹುಡುಗನೋ, ಹುಡುಗೆಯಂತೆ ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.” ಹೀಗೆ ಗಿಳಿ ಹೇಳಿತು.

ಈ ಹುಡುಗಿಯ ಗಿಳಿಯು ರಾಜನಿಗೆ ಈ ಗಿಳಿ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವದನ್ನು ಕೇಳಿ, ತನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು, ಈ ಗಿಳಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ತಿಳಿಸಿತು, “ನಾಳೆ ದಿವಸ ನಿನ್ನ ರಾಜನು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ದಾರಿ ಮೇಲೆ ಮೆಟ್ಟಂತೇ ಹೋಗಿ ಚಲೋ ರೀತಿಯಿಂದ. ರಾಜನ ಹತ್ರ ಮಾತಾಡಿ ಬಂದೆ ಬಿಡು” ಯೆಂದು ಗಿಳಿ ಹೇಳಿತು.

ರಾಜನು ಮಾರನೆ ದಿವಸ ಅಜ್ಜಿಯ ಹತ್ತಿರ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕರೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಆವಾಗ ಹುಡುಗಿಯು ರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಮದ್ಯಾಹ್ನ ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆ ಭಯದ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಆಕಳಕರ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕಡೆಗೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲಾ, ಕುಂಕುಮವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು ರಾಜನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ವೀಳ್ಯವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತೆರಳಿ ಬಂದಳು.

ಆವಾಗ ರಾಜನಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಇವನು ಹುಡುಗ ಯೆಂದು ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಆವಾಗ ರಾಜನ ಗಿಳಿಯು ಬಂದು ರಾಜನಿಗೆ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿತು, “ನಿಜವಾಗಿ ಅವಳು

ಹುಡುಗಿ. ಅವಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೇ ವಳ್ಯೇ ಬಳೆ, ಆರಿಸಿ, ವಳ್ಯೊಳ್ಳೆ ಸೀರೆ, ವಳ್ಯೊಳ್ಳೆ ಜಂಪರು... ಈ ಗಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವಳನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕು.”

ಆಗ ಈ ಹುಡುಗಿಯು ಗಿಳಿಯು ರಾಜನ ಗಿಳಿ ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ತಿಳಿಸ ಹೇಳಿತು. “ನಾಳೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಳೆ, ಜಂಪರು... ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಹುಡುಗಿಯಾದರೆ ಆಸೆಪಡುತ್ತಾಳೆ. ಎಂತ ನೀನು ರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಹೋದವಳು- ‘ಇದೆಲ್ಲ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮಾನು ಗಂಡಸರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮಾನಲ್ಲ’ ಅಂತ ಹೇಳು.” ಮಾರನೆ ದಿವಸ ರಾಜನು ವಳ್ಯೆವಂದು ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಳೆ, ಶೀರೆ... ಇವೆಲ್ಲ ಇಟ್ಟೊಂಡು ಈ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿದನು.

ಹುಡುಗಿಯು ಬಂದವಳು ರಾಜನ ಹತ್ತಿರ, “ರಾಜರೇ, ಈ ಅಂಗಡಿ ನೋಡುವವರ್ಯಾರು? ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮಾನು... ನಮ್ಮಂತ ಗಂಡಸರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವದಲ್ಲ ಇದು” ಅಂತ ರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಿ, ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ರಾಜನ ಗಿಳಿಯು ಬಂದು, “ನಿಜವಾಗಿ ಅವಳು ಹುಡುಗಿ. ಅವಳಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವದಾದರೆ ವೆಂಡ್ ಪ್ರಸಾದ ಉಟ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡದೇ ಉಟ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ, ಬಹಳ ಕಷ್ಟ, ಆವಾಗ ನಿನ್ನ ದಾಸಿಯರಿಗೆ ಇವಳು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಇವಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಬೇಕು ಆವಾಗಲೇ... (ಮೈ ತಿಕ್ಕುವದು ಅಂತ ಮಾಡಿದರೂ ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ...)” ಯಂತ ಹೇಳಿತು.

ಆಗ ಹುಡುಗಿಯು ಗಿಳಿ ಈ ಮಾತನು ಕೇಳಿ, ಹುಡುಗಿ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು, “ನಾಳೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಹಿಂದೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗಲ್ಲ... ಬಹಳ ಕಷ್ಟ, ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಬಹಳ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ... ನಾಳೆ ನಿನ್ನ ವೆಷಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ನೀನೊಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾಳೇ ನೀನು ಬಚ್ಚಲವಳಿಗೆ ಹೋದ ಕೊಡಲೇ ನಾನು ಬಚ್ಚಲ ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಬೆಂಕಿಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೆ ಯೆಲ್ಲರೂ ಬೆಂಕಿ ನಂದಿಸುವ ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆಯದೆ ವದ್ದಿ ಅರಿವಿಯಿಂದ ಮೈಯನ್ನು ವರಿಸಿಕೊಂಡು ‘ತಾನು ಮಿಂದಿದ್ದೇನೆ’ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದೆ ಬಿಡು.” ಯಂದು ಗಿಳಿ ಹೇಳಿತು.

ರಾಜನು ಮಾರನೆ ದಿವಸ ಹುಡುಗೀಗೆ ಕರೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಹುಡುಗಿಯು ಬಂದಿತು ರಾಜನ ಮನೆಗೆ. ಆವಾಗ ರಾಜನು, “ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗು”ವಂತೆ ಹೇಳಿದನು. “ಇಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಳ್ಯೆಪ್ರಸ್ತದ ಉಟ... ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡದೆ ಉಟ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.” ಆವಾಗ ಈ ಹುಡುಗಿಯು ಬಚ್ಚಲಿಗೆ ನಡೆದಳು. ಹೋದಾಗ ಗಿಳಿಯು ಬಚ್ಚಲ ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೆ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಬೆಂಕಿ ನಂದಿಸುವ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ಉಳಿದರು. ಹುಡುಗಿಯು ಮೈಕೈಯನ್ನು ವದ್ದಿ ಅರಿವಿಯಲ್ಲಿ ವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಚ್ಚಲ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು.

ಆವಾಗೇ ಉಟವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಗೆ ತಾನು ಬಂದಳು. ಆಗ ರಾಜನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಗಿಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೊಡೆದನು. ಆರೆಂಟು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯನ್ನು ಕರ್ತುಮಾಡಿ ಜವಳಿ ಅಂಗಡಿ ಹಾಕಿಯಾಯ್ತು... ಆದರಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು

ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಮೂರುನಾಕು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕರ್ಚುಮಾಡಿ ವ್ಯಕ್ತಿಪ್ರಸ್ತದ ಉಟ ಮಾಡಿಯಾಯ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಲ ಮನೆ ಸುಟ್ಟಿಸಕಂಡ ಹಾಗಾಯ್ತು.”

ಅಂದಕಡ್ಡ ಈ ಗಿಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೊಡೆದನು. ಆಗ ಗಿಳಿಯು ಅತ್ತಾ ಹೇಳಿತು, “ರಾಜರೇ... ನಿಜವಾಗಿ ಅವಳು ಹುಡುಗಿ. ಅವಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವದು ಅಂತಿದ್ದರೆ. ನಮ್ಮ ಬಂಗಾರದ ತೊಳಶಿವನಕ್ಕೆ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗಿಯಾದರೂ ಹೆಣ್ಣಾಗ್ತಾಳೆ... ದೊಡ್ಡವಳಾದರೆ ಮುಟ್ಟಾಗ್ತಾಳೆ. ಅವಾಗವಳನ್ನು ಅಲ್ಲೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು ಆಗ್ತದೆ.” ಯಂತ ಗಿಳಿ ಹೇಳಿತು.

ಈ ಮಾತನು ಕೇಳಿ ಹುಡುಗಿಯ ಗಿಳಿಯು ತನ್ನಕ್ಕನಿಗೆ ಯೆಲ್ಲಾ ವಿಶಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿತು. “ನಾಳೆ ವಂದೇ ದಿವಸ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವದು. ಬಂಗಾರದ ತೊಳಶಿವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬೇಕಾದ ಗಿಡವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾಳೆಗೆ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಹೋಗುವಾ... ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ರಾಜನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆಯ ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬಂಗಾರದ ತೊಳಶಿವನವೆಂದರೆ ಯೇಳೆ ಗುಡ್ಡವುಂಟು. ವಂದೆ ಯೆರಡು ಗುಡ್ಡ ದಾಟುವ ತನಕ ನೀನು ಹೆಣ್ಣಾಗುತ್ತಿ... ನಿನ್ನ ಹುಶಾರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಕೋ. ನಿನ್ನ ರಾಜನು ಯಿಲ್ಲೇ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ” ಯೆಂದು ಗಿಳಿ ಹೇಳಿತು.

ಮಾರನೆ ದಿವಸ ರಾಜನ ಕರೆಬಂತು. ‘ತಮ್ಮ ಬಂಗಾರದ ತೊಳಶಿಯ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾ’ ಎಂದು ಹೇಳ ಕಳಿಸಿದನು. ಹುಡುಗಿಯು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು, ಗಿಳಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊಂಟಿತ್ತು. ಆಗ ರಾಜನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂಗಾರದ ತೊಳಶಿಯ ವನಕ್ಕಾಗಿ ಹೋದನು. ತೊಳಶಿಯ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಬಲು ಜೋರಿನಿಂದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸಿದನು. ರಾಜನು ಹುಡುಗೀಗಿಂತ ಜೋರು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸಿದನು. ರಾಜನಿಗಿಂತ ಹುಡುಗಿಗೆ ಜೋರು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಯೆರಡು ಗುಡ್ಡ ಕಳೆಯಿತು... ಹುಡುಗಿ ಹೆಣ್ಣಾದಳು. ರಾಜನು ನಾಲ್ಕನೆ ಗುಡ್ಡದ ತಲೆಗೆ ಹಾರಿಸಿದನು ಕುದುರೆಯನ್ನು. ಈ ಹುಡುಗಿಯು ಕುದುರೆಯ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದು, ಬಂಗಾರದ ತೊಳಶಿಗಿಡವನ್ನು ವಂದು ಕಿತ್ತು, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸಿದಳು.

ಆಗ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ವೇಗದಿಂದ ಹೊಡೆದಳು. ರಾಜನು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ, ‘ಇವಳು ನಿಜವಾಗಿ ಹೆಂಗಸು ಹೌದು. ಇವಳನ್ನೇ ಹಿಡಿದು, ಇವಳನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು’ ಯೆಂದು ವೇಗದಿಂದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ, ಅವಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು.

ಈ ಹುಡುಗಿಯ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಂದನು. ಅಷ್ಟರತನಕ ಈ ಹುಡುಗಿಗೆ, ‘ಇವನು ತನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ’ ಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು. ಅಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ನದಿಯಿತ್ತು— ‘ಗಂಗೇ... ಇವತ್ತು ನನ್ನ ಮಾನವನ್ನು ಕಾದು ಕೊಡಬೇಕು’ ಯೆಂದು ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಳು. ಆವಾಗ ದೊಡ್ಡ ನದಿಯಾಯಿತು. ಆಚೆ ದೆಬ್ಬದಲ್ಲಿ ರಾಜನು, ಈಚೆ ಕಾಲಬದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯು.

ಆವಾಗ ರಾಜನಿಗೆ ಶಿಟ್ ಬಂದ್ ಹೊಯ್ದು. “ನಿನ್ನೂರಿಗೆ ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಲಗ್ನಾಗುತ್ತೇನೆ” ಅಂತ ಬಾಶೆ ಮಾಡಿದನು. “ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆ” ಅಂತ ಭಾಶೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು, ಆವಾಗೆ, ಈ ಹುಡುಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ, “ನಾನೂ ಸಹಾ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಲಗ್ನಾಗಿ, ನಿನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನ ಹತ್ರ ವಂದು ತಾಸಾದರೂ ನಿನ್ನ ಹಿಂದ್ ರಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿಸ್ತೇನೆ” ಯಂತ ಬಾಶೆ ಮಾಡಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನಿಗೆ ಬಂದಳು.

ರಾಜನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ತನ್ನ ಮನಿಗೆ ತಾನು ಹೋದನು. ಈ ಹುಡುಗಿಯು ಈ ಬಂಗಾರದ ತೊಳಶಿಗಿಡವನ್ನು ತಂದು, ತನ್ನ ತಂದೆಯವರ ಹತ್ತಿರ ಕೊಟ್ಟಳು. ಮಂತ್ರಿಯು ರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ತೆಗೆದಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಈ ಗಿಡವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ಇಲ್ಲಿ ತುಳಸರಾಜನು ಈ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಈ ಊರಿಗಾಗಿ ಬಂದನು. ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಅದೇ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗಳನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾದನು. ಕಡೆಗೆ ಮದುವೆಯಾದ ನಂತರ, ಅವರನ್ನು ಸೋಬಾನ ಮಾಡಿದರು. ಅದೇ ದಿವಸ ತಂದೆಯವರ ಹತ್ತಿರ ಅವಳು, “ವಂದು ಚೀಲ ಗೋದಿ ಹಿಟ್ಟು, ವಂದು ಡಬ್ಬಿ ಜೇನುತುಪ್ಪ ತನಗೆ ಬೇಕು” ಅಂದ್ಲೂ. ಆ ಗೋದಿಹಿಟ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಕ್ಕಿ, ತನ್ನಷ್ಟ ದೊಡ್ಡ ಹಿಟ್ಟಿನ ಉರುವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಅದರ ಹೊಟ್ಟೆವಳಗೆ ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ಹಾಕಿದಳು.

ಸಾಯಂಕಾಲ ಇವರ ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟರು. ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಗಂಟೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇವಳು ಮೆತ್ತನ್ನು ಹತ್ತಿದಳು, ಅವನಿಗೆ ವಳ್ಳೆ ನಿದ್ರೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಈ ಹಿಟ್ಟಿನ ಉರುವನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಇವಳು ಬದಿಗೆ ನಿಂತಳು. ಇವನು ಎಚ್ಚರಾದವನು ಚೂರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಅವಳ ಉರುವಿನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಗಿದು ರಕ್ತವನ್ನು (ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು) ಸುರಿದನು.

ಆವಾಗ ಯೆಷ್ಟು ‘ಶೇ...’ ಯೆಂದು ನಗುತ್ತಾ ಸುರಿದನು ಜೇನುತುಪ್ಪ. ಆ ಕೂಡಲೇ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ತನ್ನೂರಿಗೆ ಹೋದನು. ‘ತನ್ನ ಬಾಸೆ ಇಂದು ತೀರಿತು’ ಯೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಬೆಳಗಾದ ಕೂಡಲೆ ಈ ಹುಡುಗಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕರೆದು, “ತನಗೆ ದೊಂಬರಾಟದವರನ್ನು ಕರಿಸಿ ಕೋಡಬೇಕು. ದೊಂಬರ ವಿಧ್ಯೆಯನ್ನು ನಾನು ಕಲಿಯಬೇಕು” ಅಂತ ಹೇಳಿದಳು. ಅವಳ ತಂದೆಯು ದೊಂಬರಾಟದವರನ್ನು ಕರಸಿಕೊಟ್ಟ.

ದೊಂಬರಾಟ ಕಲಿತಳು. ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡು ದೊಂಬರಾಟದವರ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಿದಳು, “ತೊಳಶಿ ರಾಜನ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ವಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಆಟವನ್ನು ಆಡಬೇಕು. ಆವಾಗ ರಾಜನಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸಾದರೆ, ವಂದ್ ಸಾವಿರ ರೂಪ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು, ನನ್ನನ್ನು ಅವರ ತಾಬೆ ಬಿಡಬೇಕು” ಯಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಆ ಯಜಮಾನಗೆ ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ಸೀದಾ ತುಳಸರಾಜನ ಊರಿಗೆ ಹೋದರು.

ತುಳಸರಾಜನ ಊರಿನಲ್ಲಿ ದೊಂಬರಾಟವನ್ನು ಆಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಈ ಆಟವನ್ನು ನೋಡಿ, “ನಮ್ಮ ರಾಜರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಇಂತ ದೊಂಬರಾಟವನ್ನು ಆಡಿಸಬೇಕು. ಯೆಷ್ಟು ವಳ್ಳೆಹುಡುಗಿ... ಯೆಂತಾ ಆಟ ಆಡ್ತಾಳೆ” ಅಂತ ಈ ಮಾತೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದರು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜನು, “ಇವರ ಆಟವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು... ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕರ್ನಕೊಳಬೇಕು” ಯಂತ ಕರೆಯ ಮಾಡಿದನು.

ಈ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣ ರಾಜನಿಗೆ, “ನಮ್ಮೂರ ಜನ ಹೇಳಿದ್ದು ಸತ್ಯ. ನಮ್ಮ ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಇಂತ ಹುಡುಗಿಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಇವಳನ್ನೇ ನನ್ನ ರಾಣಿಯಾಗಿ ವಂದು ಸಲ ಮಾಡಬೇಕು.” ಅಂತ ಆಸೆ ಹುಟ್ಟಿತು.

ಆಸೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಯಜಮಾನನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಯಜಮಾನನು, “ತನಗೆ ವಂದು ಸಾವಿರ ರುಪಾಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ವಂದಿವ್ವ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ...” ಯಂತ ಹೇಳಿದನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಮಾತುಕತೆ ಆಡಿಕೊಂಡು, ವಂದು ದೊಂಬರಾಟವನ್ನು ಆಡಿ, ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿದರು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದಾದರು- ರಾಜನು, ಹುಡುಗಿಯು. ಆವಾಗ ಹುಡುಗಿಯು ಅವನ ಹತ್ತಿರ, “ನಿನ್ನ ರೂಪೆ ಬೇಡ, ಬಂಗಾರ ಬೇಡ, ಯಾವುದೂ ಬೇಡ... ನಿನ್ನ ಮುದ್ರದ ಉಂಗುಲಬೇಕು” ಯಂತ ಹೇಳಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು.

ಮಾರನೆ ದಿವಸ ಬೆಳಗಾದ ಕೂಡಲೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರು. ದೊಂಬರಾಟದವರು ತಮ್ಮೂರಿಗೆ ಹೋದರು. ಈ ಹುಡುಗಿಯು ತಮ್ಮೂರಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಯಿತು. ಆವಾಗಾ ಹುಡುಗಿಗೆ ಗರ್ಭನಿತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೇ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಾಯ್ತು. ನವಮಾಸ ತುಂಬಿತು. ವಳ್ಳೇ ಹುಡುಗನನ್ನು ಹಡೆದಳು, ಆವಾಗ ಹುಡುಗನನ್ನು ಸಾಕಿ, ಹುಡುಗನಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ಕಳೆಯಿತು.

ಕಳೆದ ನಂತರ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಕಿದರು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಯೆರಡ ಮೂರು ವರ್ಷ ಕಳೆಯಿತು. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವಂದು ಹುಡುಗರು, ತಂದೆಯಿಲ್ಲದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ ಅಂತ ಚ್ಯಾಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದರು. ವಂದು ದಿವಸ ಆ ಹುಡುಗನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹತ್ತಿರ, “ನನ್ನ ತಂದೆ ಯಾರು?” ಅಂತ ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ತಾಯಿಯು, “ಮಗನೇ, ನಿನಗೆ ಈಗ ಹತ್ತನ್ನೆರಡ ವರ್ಷದ ಪ್ರಾಯ. ಈ ವಿಶಯವನ್ನು (ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ-) ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ನಿನಗೆ ಏನು ಮಾಡಲಾದೀತು?” ಯಂತ ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ ಹುಡುಗ, ತಾಯಿಯನ್ನು ವತ್ತಾಯದಿಂದ ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ತಾಯಿ ಹಿಂದಿನ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. “ನಿನ್ನ ತಂದೆಯವರು ‘ತನ್ನನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಿ, ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಶಿಗಿದು ರಕ್ತವನ್ನ ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆ’ ಯಂತ ಬಾಶೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನೂ ಸಹಾ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯವರ ಹತ್ತರ ಬಾಶೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ‘ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಲಗ್ನವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನ ಹತ್ತಿರ ನಿಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ’ ಯಂತ ಬಾಶೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಮಗನೇ... ನೀನೀಗ ಸಣ್ಣವನಿದ್ದೀ. ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಈ ಕೆಲಸ ಸಾಧ್ಯಾಗುದೆಲ್ಲ” ಯಂತ ತಾಯಿ ಮಗನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದಳು.

ಮಗನಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಸಿಟ್ಟುಬಂತು. “ನನಗೆ ಇಂದೇ ಬುತ್ತಿ ರೊಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟು. ನಾನು ಈಗಲೇ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ, ನಿನ್ನ ಬಾಸೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಬರುತ್ತೇನೆ” ಯೆಂದು ಪಣವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ತಾಯಿ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದೆ ತುಳಸರಾಜನ ಊರಿಗಾಗಿ ತೆರಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋದವನು- ವಂದು ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ರುಪಾಯನ್ನು ಅಜ್ಜಿ ಹತ್ತಿರ ಕೊಟ್ಟು, ತನಗೆ ನಿತ್ಯಾ ಉಟಕ್ಕೆ ಹಾಕುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಅನಂತರ, “ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗ ಯೆಂತ ಹೇಳು.” ವಂದೆರೆಡು ದಿವಸದಲ್ಲೇ ಈ ರಾಜನ ಊರಿನ ವಿಶಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

ರಾಜನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಸೂಳೆಯವರು. ಕಣ್ಣಿ-ಕಾಳಿ ಯೆಂಬವರು. ರಾಜನು ಮಲಗುವ ಮಂಚಕ್ಕೆ ಬಂಗಾರದ್ದ ಕಾಲು. ಈ ಹುಡುಗನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂಗಾರದ ಕಾಲನ್ನೆ ತೆಗೆದು, ಮರನ ಕಾಲನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು ಯೆನ್ನುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಆಗ ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಗಂಟೆ ಟೈಮಿನಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಮಂಚವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸೂಳೆ ಕಣ್ಣಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ಸಮಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ಆ ಕಾಲನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ನಾಲ್ಕು ಮರನ ಕಾಲನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಮೂರು ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಆಡಗಿಕೊಂಡು ನಿಂತನು. ರಾಜನು ಹತ್ತು ಗಂಟೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸೂಳೆಮನೆಗಾಗಿ ನಡೆದನು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ಮರನ ಕಾಲನ್ನು ಹಾಕಿ, ಬಂಗಾರದ ಕಾಲನ್ನು ತೆಗೆದನು. ಬಂಗಾರದ ಕಾಲನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಯಾರೂ ಕಾಣದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹುಗಿಸಿಟ್ಟನು.

ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡನು. ಮಾರನೇ ದಿವಸ ಬೆಳಗಾದ ಕೂಡಲೆ ರಾಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಮಲಗುವ ಮಂಚದ ಬಂಗಾರದ ಕಾಲನ್ನು ಯಾರೋ ಕದ್ದಿದ್ದು ತಿಳಿತು. ಗಲಾಟೆಯೇ ಗಲಾಟೆ. ರಾಜನು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದವರನ್ನು ಕರೆದು, ಈ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂತ ಡಂಗುರ ಸಾರಿದನು.

ಆವಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ವಂದು ಯೆಂಟು ಹತ್ತು ಜನ ತಾವು ಹಿಡಿದು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂತ ರಾಜನಿಗೆ ಬರವಸೆ ಕೊಟ್ಟು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು.

ಆ ರಾಜನ ಸೈನ್ಯದವರು ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ, ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ, ಹೊಳೆಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಯೆಲ್ಲ ಅಡಗಡಗಿ ನಿಂತರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ಹುಡುಗನು, ‘ಇಂದು ಇವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಬೇಕು.’ ಎಂದು ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಹಳಿ ವಸ್ತ್ರ, ವಂದರ್ದ ಬಾರ ಶಾಬು, ವಂದು ಮೇಣದ ಬತ್ತಿ, ವಂದೆ ಗೆಯ್ಗೆ, ವಂದ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಮಾರು ನುಗಲ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ... ವಂದ್ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತಾಳು ಗುಂಡಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಗೆಯ್ಗೆಗೆ ವಂದ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿ ಹಚ್ಚಿ, ಗೆಯ್ಗೆ ಮುಕಳಿಗೆ ನುಗಲ ಕಟ್ಟಿ ತಾನೇ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೊಳೆಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತನು. ರಾಜನ ಸೈನ್ಯ ಜನರು ಬೆಳಕನ್ನ ನೋಡಿ, ‘ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಬರತ್ತಾರೆ. ಕಳ್ಳರೆ ಇವರು...’ ಯೆಂತ ಹೊಳೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದರು. ಅವರು ಆವಾಗ ಈ ಹುಡುಗನು ರಾಜನ ಸೈನ್ಯದವರ ಹತ್ತಿರ, “ದೊಡ್ಡ

ಮಾತಾಡಬೇಡಿ. ರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಕೆ ಹೋವ ಕಳ್ಳರ ಇವರ ಆ ಬೆಳ್ಳು ತಕಂಡ್ ಆಚೆ ಬರ್ತಾರೆ. ನೋಡಿ... ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನೀವು ಸುಮ್ಮನೆ ಇಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲಿರಿ. ನಾನು ಹೇಳಿದಾವಾಗ ಹೊಳೆಯನ್ನು ಹಾರಿ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಿಡಿರಿ.” ಯಂತ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ, ತನ್ನ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆ ನುಗಲನ್ನು ಹಗೂರ ಎಳೆದನು.

ದೊಡ್ಡ ಗುಂಡಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಇವರ ಹತ್ತರ, “ಈಗ ಕಳ್ಳರು ಬಂದರು. ಹಾರಿ...” ಅಂತ ಹೇಳಿದನು. ಇವರೆಲ್ಲ ಹಾರಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲಾ ಹೊಳಿ ಹಾರ್ದ ಕೂಡಲೆ ಕೆಲವರ ಸತ್ ಹೋದ್ದು. ಕೆಲವರು ಯೆಡ್ ಬಂದ್ರು. ಅವರವರೊಳಗೇ ಹಿಡಿಕೊಂಡ ಹೊಡದಾಡಿ ಕೆಲವರು ಸತ್ತೇಹೋದ್ದು.

ಈ ಹುಡುಗನು ಅಜ್ಜಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಉಳಿದುಕೊಂಡನು. ಮಾರನೇ ದಿವಸ ಬೆಳಗಾದ ಕೂಡಲೇ ಆವಾಗ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದವರಿಗೆಲ್ಲ ಕಳ್ಳರು ಹೊಡದು, ಕೆಲವರು ಸತ್ತಹೋದ್ದು, ಆವಾಗ ಪೋಲೀಸನವರನ್ನ ಕರಸಿ, “ಬೇಕಾದ ಆಯುಧ ಕೊಡತೇನೆ. ಆ ಕಳ್ಳನನ್ನ ಹಿಡಿಕೊಂಡು ಬರಲೇಬೇಕು” ಅಂತ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದನು.

ಆಗ ಈ ಹುಡುಗನು ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನ ಕೇಳಿ, ಅರಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಗುಡ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ವಂದೆ ಸಣ್ಣ ಅಂಗಡಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಸುಮಾರ್ ಹತ್ ಗಂಟೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಕ್ಕಿ, ಕಡ್ಡೆ ಬೀಜ, ಬೀಡಿ, ಬೆಂಕಿಪಟ್ಟೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ.

ಈ ಹುಡುಗ ಹತ್ತಿರ ವಂದ್ ಇಪ್ಪತ್ತೈದ್ ಗೋಣಿಚೀಲ, ವಂದ್ ಲಾಟನು ಮಾಡ್ಕೊಂಡ್ ಅಂಗಡಲೆ ಕೂತ. ಆಗ ಈ ಪೋಲೀಸನವರು ಈ ಲಾಟನ್ ನೋಡಿ, ಈ ಹುಡುಗನ ಬುಡಕಾಗಿ ಬಂದರು. “ನೀ ಇಲ್ ಅಂಗಡಿ ಹಾಯ್ಕಂಡ್ ಕುಂತ್ಯಂಡ್ ಕಾರಣ್ಯೇನೋ?” “ಪೋಲೀಸನವರೇ, ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜನ ಸೈನ್ಯದವರೆಲ್ಲಾ ಕಳ್ಳರು ಹೊಡೆದು ಕೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನೆ ಮದ್ಯಾಹ್ನ ನನ್ನ ಹತ್ತ ಅವರೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ... ನೀನು ವಂದು ಅಂಗಡಿ ಮಾಡ್ಕೊಂಡ್ ಉಳಿ. ತಿನ್ನುವ ಸಾಮಾನಂದು... ನಾವು ಬೇಕಾದಷ್ಟ ರುಪೈಕೊಡ್ತೇವೆ. ರಾತ್ರಿ ನಮಗೆ ತಿಂಡಿ ಸಾಮಾನ ಕೊಡಂತೆ ಹೇಳಿರು.” ಈ ಮಾತ್ ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಬಂದಿದೆ. “ನಿಮ್ಮ ಜನರನ್ನ ಇಲ್ಲೆವರೆಗಾಗಿ ಕಳಿಸಿ ನಾಕಾರ ಜನರ್ನ. ತನ್ನ ವಬ್ಬನ ಹತ್ತರ ಹಿಡಿಲಿಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಯಂತ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ನೀವು ಬಂದದ್ದು ಚಲೋ ಆಯ್ತು... ಗುಡ್ಡಿಯ ಜಾಗವಿದು. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ, ಕಳ್ಳರು ಬರದೇ ಇದ್ರೆ ಯೇನ್ ಮಾಡೂದು? ಈಗ ನೀವು ಈ ಗೋಣಿ ಚೀಲಲ್ಲಿ ವಬ್ಬು ಇಳಕೋಳಿ... ನಾನು ಯೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲೇ ಕೂಡಿದ್ದೆ. ಕಳ್ಳರು ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ನಾ ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿ ಬಿಡ್ತೆ. ನೀವೆಲ್ಲ ಯೆದ್ದ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಡ್ಕೊಂಡ್ ಹೋಗ್ ಬಿಡಿ...” ಆವಾಗ ಎಲ್ಲರ್ನೂ ಕೂಡಿ ಗೋಣಿಚೀಲ ಹಾಕಿ ಬಾಯ್ ಕಟ್ಟ. ಬಾಯ್ ಕಟ್ಟವೇ ಯೆಲ್ಲ ಗುಡ್ಡಿ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಹೊಡ್ ಬಿಟ್ಟ. ರಾಜನ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಯೆಲ್ಲರ ಗೋಣಿಚೀಲ ಬಂದ್ ಬಿತ್ತು. ಕೆಲವರ ಕೈಮುರ್ದೆ ಹೋಯ್ತು, ಕೆಲವರ್ದು ಕಾಲ್ ಮುರ್ದೆ ಹೋಯ್ತು. ಕೆಲವರು ಸತ್ತೇಹೋದ್ದು.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡ ರಾಜನಿಗೆ ಶಿಟ್ ಬಂತು, “ಇನ್ನು ಯಾರಗೂ ಕಳಸೂದು ಬರೊಬರಲ್ಲ.

ತಾನೆ ಹಿಡಿತೇನೆ” ಅಂತ ಹೋದಾ. ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಈ ಹುಡುಗನು, ರಾಜನ ಮನಿ ಹತ್ತರನೇ ಇದ್ದ. ಸುಮಾರ್ ಯೆಂಟ್ ಗಂಟೆ ಸುಮಾರಿಗೆ ರಾಜನ ಸೂಳಿ ಕಣ್ಣಿ ಮನಿಗೆ ಹೋಗಿ, “ನಿನ್ನ ಸೀರೆಯನ್ನು ರಾಜರು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ” ಯಂತ ಅವಳ ಹತ್ತ ಶೀರೆ ಬೇಡಕೊಂಡು ಬಂದನು.

ಆವಾಗ ವಂದು ಸೀರೆಯನ್ನು ತಾನುಟ್ಟೊಂಡು, ವಂದು ಸೀರೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ರಾಜನ ಮನೆಯ ಬಾಗ್ಲಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತನು. ಆಗ ರಾಜನು ಕಳ್ಳರನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಸೈನ್ಯದವರೆಲ್ಲಾ ಮುಂದೆ ಹೋದರು. ರಾಜನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ವಳಗಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಿದ್ದನು.

ಆಗ ಈ ಹುಡುಗನು ಕಣ್ಣಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, “ರಾಜರೇ, ಈ ಡ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ನೀವು... ಕಳ್ಳನು ನಿಮಗೆ ಶಿಗುತ್ತಾನೋ? ಈ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ, ನನಗೆ ಆ ಡ್ರೆಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಹತ್ತಕೊಡಿ. ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸೂಳೆಯಲ್ಲವಾ? ನನ್ನ ಮಾತ ಕೇಳಿ...” ಯಂತ ಹೇಳಿದಳು.

ಕಣ್ಣಿಯ ಮಾತನ್ನೇ ನಂಬಿ, ಕಣ್ಣಿ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಡ್ರೆಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದು ಹುಡುಗನ ಹತ್ತರ ಕೊಟ್ಟನು. ಹುಡುಗನು ಆ ಡ್ರೆಸ್ಸನ್ನು ತಾನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು— ಅವನನ್ನೇ ಅಪ್ಪಿಹಿಡಿದು, “ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ ಬನ್ನಿ” ಅಂತ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದನು.

ಸೈನ್ಯದವರೆಲ್ಲ ಓಡಿ ಬಂದರು. ‘ಕಳ್ಳನಲ್ಲ ತಾನು ರಾಜ’ ಅಂತ ಕೂಗುತ್ತಾನೆ. ಇವನು ಕೂಗಿದರೂ ಕೇಳದೆ, ಈ ಹುಡುಗನು ರಾಜನ ಡ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು— “ಇವನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಹಿಂದೆ ರಟ್ಟೆ ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ” ಯಂತ ಹೇಳಿದನು. ಪ್ರಜೆಗಳು ಈ ಹುಡುಗನ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದರು. ಈ ಹುಡುಗನು ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು.

ತಾಯಿ ಬಂದು, ರಾಜನನ್ನ ಹಿಂದೆ ರಟ್ಟೆಕಟ್ಟಿದವನನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ, “ಇಂದು ನನ್ನ ಬಾಸೆ ತೀರಿತು. ಇನ್ನು ನೀವೇ ಗಂಡ... ತಾನೇ ಹಿಂಡತಿ... ಈತನೇ ಮಗ” ಯೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುಕಸಂತೋಸದಿಂದ ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಉರು = ದೇಹ

ದೆಬ್ಬ, ಕಾಲಬ = ದಂಡೆ

ಗೆಯ್ವೆ = ಗರಟೆ, ತೆಂಗಿನ ಚಿಪ್ಪು

■ ಹೇಳಿದವರು: ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಮಾವ ವೆಂಕಟ ದೇವಾಡಿಗರು, 27-10-76.

೨೪. ಅದೃಷ್ಟ ಒಲಿದ ಹುಡುಗ

ಊರಿನಲ್ಲಿ ಐದ್ ಜನ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರು. ಕಿರಿಯವ ದಿವಸಾ ಮನಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುದೆಲ್ಲ ಅವ. ಅವನ ಅಣ್ಣಂದಿರ ಹಿಂಡತಿಯರು ಗಂಡಂದಿರ ಕೈಲಿ, “ಇವನ್ ಕೂತಲ್ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರಿಬೇಕು. ಬೇರ್ ಹಾಕ್ ಬಿಡಿ” ಅಂದ್ ಹೇಳತು. ಬೇರ್ ಹಾಕ್ತರು ಅಂತ ಹೇಳಿ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ ಬಿಟ್ಟ ಕಿರಿಯವ? ಹಿಂಡಿಯ ತನ್ ನೆಂಟರ ಮನೇಲ್ ಹೋಗಿಟ್ಟ. ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಅವಗೆ ವಂದ್ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯ್ ಉತ್ಪನ್ನಾಗಿತ್ತು. ವಂದ್ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯ್ ತಕಂಡ್ ಕಿರಿಯವ ಹೆರಗ್ ಬಿದ್ದ. ಹೆರಗ್ ಬಿದ್ದ ಗತ್ತೆ ವಂದ್ ಚಂಬ್ ಸಿಕ್ತು ಅವಗ- ಕಾಲಿ ಚಂಬು. ವಂದ್ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯ್ ಅದ್ರಲ್ ಹಾಕಂಡ.

ಇವನಕಿಂದ್ ಮುಂದಾಗಿ ವಂದ್ ಬಟ್ಟು ಹೋಯ್ತರೆ ಪೂಜೆಕೆ. “ಬಟ್ಟೆ... ಬಟ್ಟೆ... ವಂದ್ ಕತೆ ಹೇಳಿ” ಅಂತ ಅವ ಬಟ್ಟು ಕೈಲಿ. ಆವಾಗ, “ಕತಿ ಹೇಳೂಕ್ ಬಾರಿ ಹೊತ್ತಾಗ್ ಹೋಯ್ತು. ದೇವರ ಪೂಜೆಕೆ ಹೋವ್ವೆ ಹೊತ್ತಾಗ್ ಹೋಯ್ತು... ಆಗೂದಿಲ್ಲ” ಅಂತಾರೆ ಬಟ್ಟು. ಯೇನ್ ಹೇಳದ್ದೂ ಕೇಂಬದಿಲ್ಲ. “ವಂದ್ ಕತಿ ಹೇಳಬೇಕು” ಅಂತ ಬಟ್ಟು ಕೈಲಿ. “ನಾನು ಕತಿ ಹೇಳೂಕೆಡ್ಡಿಲ್ಲ. ವಂದ್ ಕತಿಗೆ ಐನೂರ್ ರೂಪಾಯ್ ಬೇಕು” ಅಂತು. “ಆಯ್ತು” ಅಂದ.

ಅವರು ವಂದ್ ಕತಿ ತಕಂಡು, “ನಿನ್ ಮನ್ಯಂದ್ ಹೆರಗ್ ಬಿದ್ ಹೋಗಬೇಕಾರ ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗೂ ವಂದ್ ಮಾತ್ ಹೇಳೂಕಾಗ. ಅವಾಗೆ ಹಾಗೆ ಮುಂದ್ ಹೋದ ಗತ್ತಿ ವಂದ್ ಮಾದೊಡ್ಡ ಹೊಳಿ ಸಿಕ್ತದೆ. ಹೊಳಿ ಸಿಕ್ತ ಗತ್ತಿ, ಹಿಂದಿನ ಜನ ಕಂದ್ರೆ ಹೊಳಿಹಾಯ್ತೇಕು. ಯಾವದೂ ಜನ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ರೂ ನಡುಮದ್ಯ ಹೊಳಿಗ್ ಹೋಗ್ ವಂದ್ ಕಲ್ ಹೊತ್ಕಂಡಾರೂ ಹೊಳಿ ಹಾಯ್ತೇಕು...” ಬಟ್ಟು ಅಂದ್ರು. ಹಾಂಗಾರ್ ಕಲ್ ಹೊತ್ಕಂಡ್ ಹೊಳಿ ಹಾಯ್ತೇಕಾರ ವಂದ್ ಏಡಿ ಶಿಕ್ತು ಅವಗೆ.

“ತೆಗೆ ಐನೂರ್ ರೂಪಾಯಿ” ಅಂತು ಬಟ್ಟು. ತಗದಿ ಕೊಟ್ಟ ಅವ. “ಬಟ್ಟೆ... ಬಟ್ಟೆ... ಮತ್ತೊಂದ್ ಕತಿ ಹೇಳಿ” ಅಂದ. ಆವಾಗ್ ಮತ್ತೊಂದ್ ಕತಿ ತಗದು ಅವು- ಹೊಳಿದಾಟ್ ಹೋದ್ ಗತಿಲಿ.

ಯಾವುದೋ ಒಬ್ಬ ರಾಜರು... ಯೆಲ್ಲೋರೋ? ಹಾದಿ ಮೇಲ್ ಹೋಗುವಾಂಗ್, ರಸ್ತೆಗ್ ಜೀವಬಿಟ್ಟರೆ. ಆವಾಗ ಯೆಯ್ ಜನ ಪೋಲೀಸರು ಅವನ ಕೈಲಿ ಆ ಸಬ ತೆಗೆದ ಹಾಕು ಹೇಳಾರೆ. ಆವಾಗ, ತಗ್ಗ ಹಾಕೂಕೆ ಹೋದಾಗೆ ಸಬದ (ಶವದ) ಕೋಟಂಗಿ ವಳಗೆ ವಂದ್ ಚಿನ್ನದ ಗಟ್ಟಿ ಸಿಕ್ತು ಅವಗೆ. ಚಿನ್ನದ ಗಟ್ಟಿ ಪೋಲೀಸರಿಗ್ ತೋರ್ಸಲಿಲ್ಲ ಅವ. ಸುಮ್ಮೆ ಹಿಡ್ಕಂಡ ಅವ. ಆವಾಗೆ, ಹಾಗೇ ಮುಂದ್ ಹೋದಗತ್ತಿ ‘ಅವರ ಮೈಮೇಲಿನ ಅಂಗಿ ತಾ ಹಾಕಂತೆ’ ಅಂದ, ಪೋಲೀಸರ ಕೈಲಿ. “ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಅಂದ್ರು ಪೋಲೀಸರು ಅವ್ನ ಕೈಲಿ. ಅವನ ಹತ್ತೆ ಸಬಾ ತಗದ್ ಹಾಕಿ ಹೋದ್ರು.”

ಬಟ್ಟು ಹೇಳು, “ಮುಂದ್ ಹೋದ ಗತ್ತೆ, ಅಲ್ಲೊಂದು ಯೆಳ್ಳಿ ಮರ ಕಟ್ಟಿ ಸಿಕ್ತದೆ, ದಾರಿ

ಬದಿ. ಮನ್ನಬೇಕಾರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಇನ್ನೂ ಜಾಗ್ರತಿಯಿಂದ ಮನ್ನೇಕು..." ಅಂದು. ಬಟ್ಟು ಐನೂರ್ ರೂಪಾಯ್ ತಕಂಡ್ ನೆಡ್ತು. ಯೆಳ್ಳೆ ಕಟ್ಟಿ ಮೇನ್ ಅವ್ ಮನ್ ಬಿಟ್ಟ. ಇವಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಂದ್ ಹೋಯ್ದೆ. ಮಹಾದೊಡ್ಡ ಮಣಿನಾಗ (ಸರ್ಪ) ಬಂದಿ ಅವಗೆ ಕಚ್ಚಿಕ್ ಹೋಗ್ತೆ. ಯೆರಡು ಕಾಕಿ ಮರದ ಮೇನ್ ಕೂತ್ಯಂದೆ ಕೂಗ್ತೆ. ಆ ಹಾವು ಕೂಗು ಸಬ್ಬ ಕೇಳ್ಕೊಂಡಿ, ಹಾವು ಮೇನ್ ಬತ್ತದೆ. ಬಂದಿ ಅವ್ ಕಚ್ಚಿಕ್ ಹೋಯ್ತು ಅದು. ಕಾಕಿ ಯೆಯ್ ಬಂದಿ, ಅವನ ಕಣ್ಣೆಳಿ ತೋಡೂಕ್ ಬತ್ತದೆ. ಸತ್ತ ಸಬಂದ (ಸತ್ತದ್ದಕ್ಕಾಗಿ) ಆವಾಗ್ ಕಣ್ಣೆಳಿ ತಿಂಬೂಕ್ ಬಂದು ಕಾಕಿ ಸಬ ಕಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಚಂಬಿನ ವಳ್ ಯೋಡಿ ಹಾಕಂಡಿತ್ತು. ಚಂಬಿನ ವಳ್ ಮೂಜ (ಸುಂಡಿ) ಹಾಕ್ತಿಡ್ತು. ಕಾಕಿ ಮೂಜ ಯೇಡಿ ಹಿಡಿದ್ ಬಿಟ್ಟು. ಕಾಕ್ 'ಬಡ... ಬಡ...' ಬಡ್ಕಂಬ ಹೊತ್ಲೆ ಮಣಿನಾಗ ಬೋರ ಗುಡ್ಡಾ ಬತ್ತದೆ. "ಮತ್ತೇನಾಯ್ತು?" ಅಂದಿ, ಕಾಕಿಗೆ ಹೇಳ್ತದೆ. "ಯೇಡಿ ನರಮನ್ನನ್ ಕೊಂದಿ..." ಕಾಕಿ ಹೇಳೂರು. "ನೀನು ಹೊಟ್ಟಿ ಹೊರೂಕ್ ಇದ್ಯೋ? ಮಣಿನಾಗನ ಬಿಟ್ಟಿ ಮಣಿನಾಗ್ಗೆ ಅಪ್ಪ ಬಂದ್ರೂ ನೀನ್ ಬಿಡೂದಿಲ್ಲ" ಅಂದಿ ಕಾಕಿಗೆ ಹೇಳ್ತದೆ ಯೇಡಿ.

ಆವಾಗ ಹಾವ್ ಬಂದಿ ಯೇಡಿ ಕೈಲಿ ಹೇಳ್ತದೆ, "ನಿನ್ನ ನರಮನ್ನನ ತಾ ಜೀವ ಮಾಡಿ ಬಿಡೆ. ಮತ್ತೆ ತಾನು ಜೀವ ತಕಣ್ಣಿ. ಪಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಸುಟ್ಟಿ ಬಸ್ಮಾಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಕಾಸಿ ರಾಮೇಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹೊಳಿಲ್ ತನ್ನ ವಿಬೂತಿ ಬಿಡಬೇಕು" ಹೇಳಿ ನರಮನನ ಕೈಲಿ ಹೇಳ್ತು ಹಾವು. ಆವಾಗ ಜೀವ ಮಾಡಿಕ್ ಹಾವು ಸತ್ತಹೋಯ್ತು. ಅದ್ರು ಸುಟ್ಟು ಬಸ್ಮಾಂಕಾರ ಮಾಡಿ, ಬೂದಿ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ, ಕಾಸಿ ರಾಮೇಸ್ವ ಹೊಳಿಲ್ ಬಿಟ್ಟು.

ಗಂಟ ತಕಂಡೋಗಿ, ಹೆಂಡ್ತಿ ಕರಕಂಡ್ ಬಂದಿ ಮನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸುಕದಲ್ ವಳ್ಳ.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಹೊಟ್ಟಿ ಹೊರಿ = ಹೊಟ್ಟಿ ಹೊರೆ; ಆಹಾರ ಹಾಕು

ಮುಂದ್ ಹೋದ ಗತ್ತೆ = ಮುಂದೆ ಹೋದ ಕೂಡಲೇ

ಅಂತ = ಹೇಳುತ್ತಾನೆ

ಕೇಂಬದಿಲ್ಲ = ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ

ಕಾಲಿ = ಖಾಲಿ

ಬಾರಿ = ಭಾರೀ

ಸಬ = ಶಬ್ದ

ಕಣ್ ಬೇಳಿ = ಕಣ್ ಗೊಂಬೆ

ಗತಿಲ್ಲೆ = ಗತಿಯಿಲ್ಲ

ಮೂಜ = ಮೂಗನ್ನು

ದುರವಿ = ದ್ರವ್ಯ

ವಿಭೂತಿ = ಬೂದಿ.

ಜೀವ ತಕಂತೆ = ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆ (ಮರಣ ಹೊಂದುವೆ)

■ ಹೇಳಿದವರು: ದಿ. ನಾರಾಯಣ, ಸುಕ್ರಗೊಂಡ. ಹದೀಲ್ ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು ಭಟ್ಟಳ, ಉ.ಕ.

೨೫. ಚೀರಕಲ ಹೆಡ್ಡು

ವೆಂದೂರಲ್ ವಂದ್ ರಾಜ ಇದ್ದಿದ್ದ. ಸೋಮಶೇಕರರಾಜ. ಅವನಿಗ್ ಯೆರಡು ಹಿಂಡ್ತರು. ವಂದು ಹೆರಿ ಹೆಂಡ್ತಿಗೆ ಚೀರಕಲ್ ಪೆದ್ದ; ಕಿರಿ ಹಿಂಡ್ತಿಗೆ ಯೋಳ್ ಮಂದಿ ಹುಡ್ಗರು. ಆದ್ರೆ, ವಬ್ಬಿಕಿಂತಾ ವಬ್ಬ್ ಕುಶಾರು- ಚಲಾಕಿ. ಇವಗೆ ಅಷ್ಟ್ ಮಾಡ್ಡ ಮಾಡ್ಡ ಶಾಲಿಗೆ ಹಾಕ್ತು. ಯೇನೂ ಬರುದಿಲ್ಲ. ಆಡ್ಡ, ಕಷ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಅವರು ವಳದ್ರು.

ಇವಗೆ ಯೇನೂ ಇಲ್ಲ... ತಿಂಬೂದು ಹೊರಡೂದು ಅಷ್ಟ್ ಮಾಡ್ಡ. ಸಣ್ ಹುಡ್ಗರು ಯೋಳ್ ಮಂದಿ ತಾಯಿಗೆ ತಂದಿಗೆ ಯೇನ್ ಹೇಳದ್ರು? “ನಾವ್ ಹುಟ್ ಇಷ್ಟ್ ದೊಡ್ಡಾದ್ರೂ ಊರ್ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಊರ್ ನೋಡುಕ್ ಹೋತರು” ಹೇಳಿ. ತಂದೆ, ‘ಹಾ...’ ಹೇಳ್ತೆ. ತಾಯಿದಲ್ ಬಂದು, ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳದ್ರು. “ವಂದ್ ನಾವು ಊರ್ ನೋಡೂಕ ಹೋಗೋರು.” ತಾಯಿ ‘ಹಾ...’ ಹೇಳ್ತು. ಕಡೆಗೆ ಅವರಿಗ್ ಹಾದಿಗ್ ಉಟಬೀಟ ಬೇಕಲ್ಲ? ಅದ್ಯೆಲ್ಲ ತಾಯಿ ಕಟ್ಟೊಟ್ಟು. ಅವರು ಊರಿಗ್ ಹೋಗ್ವದಲ್ಲ; ಬೆಟ್ಟದ ದಾರಿ ಹಿಡದ್ರು. ಹಿಡ್ಕಂಡ್ ದೊಡ್ ಕಾನ್ವಲ ಹೋಗ್ ಮುಟ್ಟಿದ್ರು.

ಅಲ್ಲಿ ಯೇನಾಗಿದಿ ಹೇಳದ್ರೆ, “ಅಯ್ಯಾ ದೇವ್!” ಹೆದ್ರಕ್ಕಣಿ, ಕಡ್ಕೆ ಆ ದಾರಿ ಬಿಟ್ಟುಂಡ್ ಬೆಟ್ಟಲ್ಲೇ ತಿರ್ಗತಿ ಮತ್ತೊಂದ್ ದಾರಿಗ್ ಹೋದ್ರು. ಅಲ್ ಯೇನಾಗಿದು? ಅಲ್ ವಂದ್ ಬರಾಬರ್ಡ್ ಇಕ್ಕರ (ಇಟ್ಟೆದ್ದಾರ), ಯೇನ್ ಹೇಳ್ ಬರ್ದಿಕ್ಕರು?

“ಈ ಗುಡ್ಡಿವಡ್ಡಿ, ಈ ಕಲ್ಲು ವಡ್ಡಿ, ಇಲ್ಲಿ ಯಾರ್ ಹನ್ನೆಡ್ ಗಾಡಿ ರುಪಾಯ್ ತಂದ್ಕಣಿ ಹೊಯ್ತು. ಇಲ್ ಗಿಡ, ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣು... ಯೆಲ್ಲಾ ಈ ಬೋಳಿಗೆ ಯೇನ ಈತು ಅದ್ಯೆಲ್ಲಾ ಚಿನ್ನ, ಅಲ್ಲಿದ್ ಮಣ್ ಅಗದ್ರೂ ಸುದ್ದಾನೇ ಚಿನ್ನ ಆತಿದಲ್ಲಿ...” ಹೇಳ್ಕಂಡ್ ಅಲ್ ಬರದೇರು.

ಅಲ್ ಬಂದ್ ಮುಟ್ಟುಂಡಿ ಅದ ವೋದದ್ರು. ವೋಡ್ಕುಂಡಿ ಅದೆ ನೋಡ್ಕುಂಡಿ, “ಹನ್ನೆಡ್ ಗಾಡಿ, ನಮ್ ಅಪ್ಪ ಯೇನ್ ಕಡ್ಡಿ...” ಅಂತ ಹೇಳಿ, ಅಲ್ಲಿಂದೇ ಬಂದ್ ಕುದ್ರಿ ಹೊಡ್ಕುಂಡ್ ಬಂದು. ವಬ್ಬಬ್ ವನ್ನಂದ್ ಕುದ್ರಿ ತಕಣ್ ಹೋಗಿರು.

ಬಂದ್ಕುಂಡಿ, “ನನ್ ಮಗದಿರ್ ಊರ್ ನೋಡ್ಕುಂದ್ರು” ಹೇಳ್ಕುಂಡಿ, ಮೇನ ಮೇನೇ ಮಾಡ್ತಿದ್ರಿ ತಾಯಿ. “ಅಯ್ಯೋ ಮಗನೇ! ಯೆಟ್ ಊರ್ ನೋಡ್ಕುಂಡ್ ಬಂದ್ರಿ? ಯೇನ್ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ತಿದ್ರಿ” ಕಡೆಗೆ ಕೇಳದ, “ಅದ್ಯೆಲ್ಲ ಸಾಯ್ತಿ, ಮುಂಚೆ ಉಣ್ಣಿರಿ. ಯಾವಾಗ್ ಉಂಡದ್ರೂ ಯಾರ್ಬಲ...” ಹೇಳ್ಕುಂಡ್ ದಾಸ್ಯರಿಗ್, “ಯೆಣ್ಣಿ ತಕಣ್ ಬಾ...” ಹೇಳಿ ಕರಿತು. “ನಿನ್ ಯೆಣ್ಣಿ ಬೇಡಾ. ಉಟಾ ಬೇಡಾ, ಗೀಟಾ ಬೇಡ. ಯೇನ್ ಬೇಡಾ. ಹೇಳ್ ಕೆಲ್ಲ ಮಾಡಬೇಕು.”

“ನಮ್ಮ ರಾಜ ದರಬಾರದಲ್ ಯೇನೂ ಕಡ್ಕೆಲ್ಲ ಮಗನೇ...” ಹೇಳ್ತು ರಾಜನ ಹಿಣ್ಣಿ. “ನಿನ್ನಪ್ಪ ಇಟ್ ದೊಡ್ ರಾಜ ಯೇವಾ, ಯೆಣ್ಣಿ ತಾಗ್ಗಿ ಮಿಂಡ್ಕಣಿ” ಹೇಳ್ತು. ಯೆಣ್ಣಿ-ಬಿಣ್ಣಿ ತಾಗ್ಗ್ ಕಂಡಿ ಮಿಂದು. ನೀರ್ ಮಿಂದಿ ಉಟ ಮಾಡಿ, ಆಗ ತಾಯಿಗ್ ಹೇಳ್ತು, “ಹನ್ನೆಯ್ಡ್

ಗಾಡಿ ರುಪಾಯ್ ಬೇಕ್ ನಮಗೆ. ಅಲ್ ಕಾನದಲ್ ಆ ರೂಪಾಯ್ ಚೆಲ್ಲಿದ್ದೆ, ಎಲ್ಲಾ ಬಂಗಾರಾತಿಡಿ" ಹೇಳುತ್ತೆ. ತಾಯಿ, "ನಮ್ಮ ಯೇನ್ ಕಡ್ಡೆ?" ಹೇಳಿತ್ತಿಡಿ.

ಆ ದಿವ್ನೆ ರಾಜ ಕಿರಿಹಿಣತಿ ಮಂಚಕೆ ಬರ್ವದಿದ್ದೆ. ಕಡಿಗಿ ರಾಜನ ಬದಿಗಿ ಬೆನ್ ಹಾಕ್ಕುಂಡಿ ಮನುಗ್ಗು. "ನನ್ನ ಮಡದೀ, ನಿನ್ ಯೇನ್ ಬೇಕು ಅದ್ಯೆಲ್ಲಾ ಕೊಡ್ತೆ. ಯಾಕ್ ಇಷ್ಟು ಬೇಸರ ಮಾಡ್ತೆ ನೀನು?" ಆಗ ಅದ್ ಹೇಳುತ್ತೆ, "ಹನ್ನೆಯ್ಯೆ ಗಾಡಿ ರುಪಾಯಿ ನನ್ ಮಗದಿರ್ಗ್ ಕೊಡಬೇಕು. ವಂದ್ ಸಾವು ಆಳು, ಅವರದು ನಾಕೆ ನಾಕ್ ರುಪಾಯಂತೆ ಪಗಾರು, ಮತ್ ಅವಿರ್ಗ್ ಹೊಟ್ಟೆಗ್ ಕೊಡಬೇಕು" ಹೇಳುತ್ತೆ. ಅವನಿಗ್ ದಾತ್ ತಪ್ಪಿತು. ವಂದ್ ನಯಾಪೈಸಾ ತೆಗ್ಗು ರಾಜಲ್ಲ ಅವ. "ಅಯ್ಯೊ ರಂಡೇ! ಹನ್ನೆಡ್ ಗಾಡಿ ಅಂದ್ರೆ ತೋಡೆ ಆಯ್ತಾ? ಮತ್ತೇ ಆಳಿನ ಪಗಾರ ಕೊಡಬೇಕು..." ದಾತ್ ತಪ್ಪಬಿದ್ದೆ. ಕಡೆಗ್, "ಕೊಡ್ತೆ" ಹೇಳ್ತಂಡ್ ವಚನ ಕೊಟ್ಟೆ. ಪರುದಾನಿಗ್ ಹೇಳ್ತೆ. ಮರದಿವ್ನೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪರದಾನಿ ಕರದು, ತಾನು ಕೊಡಾಕಲ್ಲ, ಕಣ್ ಮುಚ್ಚುವಲ್ಲ. ಪರದಾನಿಗ್, "ಕೊಡು" ಹೇಳ್ತೆ. ಪರದಾನಿ ಕೊಟ್ಟೆ. ಪರದಾನಿ ಹನ್ನೆಡ್ ಗಾಡಿ ದುಡ್ಡು ತುಂಬ್ ಕಣ್ ಕೊಟ್ಟೆ. ಸಾವು ಮಂದಿ ಅವಿರ್ಗ್ ಹೊಟ್ಟೆಗಿ, ಅವು ಪಗಾರ ಸಮೇತು ಕಳ್ ಕೊಟ್ಟೆ.

ಹೋಗೇ ಹೋಗೇ ಆ ಬೆಟ್ಟದಲ್ ಹೋಗ್ ಮುಟದು. ವಂದೇ ದಿವ್ನೆಕ್ಕೆ ವಡ್ಡ್ ಮೋಕಳೀಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಗಲ್ ಹೋಗ್ ಮುಟ್ಟಿ, ವಂದ್ ಊಟ ಹಾಕುದು ಅವರಿಗೆ! ಅವಿರ್ಗ್ ಹೊಟ್ಟೆಗ್ ತಳಮಳಿ ಬಿದ್ದಿ, ಅವರ ಮನ್ನು, "ಇವು ಬಂಗಾರ ಬೆಳಿನ್ನೇ ಹೋಗ್" ಹೇಳ್ತೆರು. ಫನ್ ಕಲ್ (ಶಿಲೆ) ವಡಿತ್ತಿರು, ಫಣಿಲ್ (ಸುತ್ತಿಗೆ) ವಡದಿ ಅದ್ರ ತುಂಡ ಮಾಡಿ ಹನ್ನೆಡ್ ಗಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಆ ರುಪಾಯ್ ಹಾಸಿ ಆಳಿಗ್ ಬಿಟ್ ಬಿಡ್ತೆರು. ಅವರು, "ಹೋಗಿ ನೀವು ಮನಿಗೆ..." ಕಡೆಗೆ ಅವು ಹಾದ್ಯಲ್ ಬರುಹೊತ್ತಿಗ್ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತು ಅವರು, "ಬಂಗಾರಲ್ಲ... ಇವ ನಮ್ ಹೊಟ್ಟೆಗ್ ತರಾಸ ಕೊಟ್ಟು, ಬಂಗಾರ ಬೆಳಿನ್ನೆ ಇವ..."

ಇವು ಯೇಳೂ ಮಂದಿ ಅಲ್ ವಳದು. ಇವಿರ್ಗ್ ಬಿಸಿಲ್ ಹೊಡ್ಡಿ ಸಾಕ್ ಸಂಸಾರಾಗ್ ಹೋಯ್ತು. ಅವು ಸಪ್ಪಿನ್ನ ವಂದ್ ಚಪ್ಪ ಹಾಕ್, ಚಪ್ಪದಲ್ ಮನ್ನಿದು. ದೇವಲೋಕದ ಕುದ್ರಿ ಬಂದದ್ದು ಅಷ್ಟು ರುಪಾಯ್ ವಕ್ಕಂಡ್ ಹೋದ್ದು. ಕಡೆಗೆ ಕಲ್ಲು ವಡ್ಡಿದ್ದು ಕಲ್ಲು ಇದ್ ಹಾಂಗೇ ಜೊಯಂಟಾಗ್ ಬಿದ್ದಿದು. ಅದೂ ನಂತ್ರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ರಾಜಿ ಕಟಾರ್ ಬಿದ್ ಗುಡ್ಡು ಯೆಲ್ಲಾ ತಕಂಡ್ ಬಂದ್. ಅಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲೇ ಈವು ಬಂಗಾರ ಯೆಲ್ ಈದು? ಹಿಂತಿರ್ಗ್ ಹೋದ್ದು. ಇವಿರ್ಗ್ ಹುಸ್ಸಾಯ್ತು (ನಾಚಿಕೆಯಾಯ್ತು). ಯೇಳೂ ಮಂದಿ, "ಮನಿಗೇ ಬರುದಲ್ಲ" ಅಂದ್ರು.

"ಸಾಯ್ಲಿ ಮಗನೇ, ಹೋಗುದ್ ಹೋಯ್ತು. ಹೋಗಲಿ... ಈಗ ನೀವ್ ಚಿಂತಿ ಮಾಡಿ ಯೇನ್ ಫಲ ಇಲ್ಲ. ಬನ್ನಿ ಮನೆಗ್" ಅಂತ ಕರ್ಕಂಡ್ ಹೋದ್ದು.

ಮತ್ತು ಸಲ್ಲದಿವಸಕೆ ಚೀರಕಲ ಹೆಡ್ಡೆ, ಅವ್ ದೋಸ್ತ ವಬ್ಬ ಇದ್ದೆ. "ಏ ದೋಸ್ತಾ, ಅಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರ ಬೆಳಿತಾರ್ ಕಣ. ನಾವ್ ಹೋಗ್ತಾನಾ?" "ನೀ ಹೋಗ್ತಾದ್ರೆ ಹೋಗ್ ಸಾಯ್ಲಿಪ್. ನಾ ಬರಕೆಲ. ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮದಿರು ಚಿನ್ನ ಬೆಳಿಸೋರೆ..."

“ನೀ ಬರೂದಿಲ್ಲದ್ದೆ ಯೆಲ್ಲಾ, ನಾ ಹೋತೆ” ಹೇಳುಂಡಿ, ಅವನೇ ಹೋದ ಚೇರಕಲ ಹೆಡ್ಡ. ಹೋಕಣ್ ಓದ್ದರ್ ಹೌದು.

“ಚಿನ್ನ ಬೆಳಿತಿರಿ” ಅಂದ್ಕಂಡ್ ಬರದದ್ ಹೌದು. ನಾನು ಹನ್ನೆಡ್ ಗಾಡಿ ರುಪಾಯಿ ತಕಣ್ (ಡ್) ಬರಬೇಕು” ಹೇಳಾಯ್ತು, ಅವಾಗೆ ಮನ್ಗ್ ಹೋದಾ. ಸುಮ್ನ್ ಕುತ್ತಂಡ ಯಾರ ಕೂಡೂ ಮಾತಾಡುದೆಲ್ಲ. ಅವ್ನ ತಾಯಿ ಬಂತು ಹೆರಿದು, “ಮಗನೇ... ಯಾರ್ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ತ್ ನಿನ್ನೆ? ಯಾರೇನ್ ಬಯ್ತು?” ಹೇಳ್ ತಾಯಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡ್ತು. “ಯಾರೂ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ಳಿ ಉಟಕ್ ಮುಂಚ್ ಯೇಳು” ಹೇಳ್ತು. “ಯಾರೂ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ಳಿ... ಉಟಕ್ ಯೇಳು ಹೇಳ್ಕುಂಡ್ ನೀ ಹೇಳತ್ಯಲ್ಲ? ತನ್ ಬೇಕಾದದ್ ನೀ ಕೊಡ್ತೆ ಹೇಳ್ಕುಂಡಿ ನೀ ವಚನ ಕೊಡು...”

“ಅಯ್ಯೊ ಮಗನೇ! ನಾ ವಚನ ಕೊಡ್ತೆ. ನಾ ರಾಜನ ಹೆರಿ ಹೆಂಡ್ತಿ. ಬದ್ಕಲ್ಲಾ ತನ್ನ, ನನಗೇನ್ ಭಯ?” “ಹಾಗಾದ್, ತನ್ನ ಹನ್ನೆಡ್ ಗಾಡಿ ರುಪಾಯ್ ಬೇಕು. ಐನೂರು ಮಂದಿ ಬೇಕ್. ಮಂದಿಗಿ ಮನಶಾಗ್ ಐದ್ರಂತೆ ರುಪಾಯಿ ಬೇಕು” ಅಂದಾ, “ಅವರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟಿಗಿ ಸಾಮಗ್ರಿ ಬೇಕು” ಹೇಳ್ಳ.

“ಹಾ ಮಗನೇ! ನಂಗೈಂತ ಭಯ, ನೀ ಸುಮ್ಮಿರು” ಅಂದ್ ತಾಯ್ ಹೇಳ್ತು. ಆ ದಿವ್ನ ಹೆರಿಹಿಂಡ್ತಿದು ಪಾಳಿ. ರಾಜಾ ಬರೂದು; ರಾಜಾ, ರಾಣಿ ಮಂಚಕೆ ಹೋದಾ. ಹೋಗಿ ರಾಣಿ ಮಾತಾಡ್ತುದೆಲ್ಲ, ರಾಜನ ಬದಿಗೆ ನೋಡೂದೆಲ್ಲ. ಮಡದಿಗೆ ಕೇಳ್ಳ, “ನಿನ್ನ ಮತ್ತೆ ಯೇನಾಯ್ತು?” ಆಗ ಹೇಳ್ತು ಇದು. “ತನ್ ಯೇನಾಗ್ಗೆ ಯೇನ್ ಹೋಗ್ಗೆ, ತನ್ ವಚನ ಕೊಡ್ತಿ ಮೊದ್ಲ...” “ದೊಡ್ಡ (ದುಡ್ಡು ಮಾತ್ರ) ಮತ್ ಬೇಡ್ಬೇಡಾ” ಹೇಳ್ತಾ. “ದೊಡ್ಡ ಬೇಡುದೆಲ್ಲ.” ವಚನ ಕೊಟ್ಟ. “ಹನ್ನೆಡ್ ಗಾಡಿ ರೂಪಾಯಿ... ಐನೂರು ಮಂದಿ... ವಂದೊಂದ್ ಮನಶಾಗ್ ಐದೈದ್ ರೂಪಾಯಂತೆ ಪಗಾರ, ಉಟಕ್ಕೆ ಸಾಮಗ್ರಿ ಕೊಡಬೇಕು.” “ನನ್ ಹಿಂಡ್ಲೇ ಬೇಡಾ. ನಾ ವಚನ ಕೊಟ್ಟೆದ್ದೇ ಅಲ್ಲ.” ರಾಜಾ ಹೇಳ್ಳ. “ಹಾಗಾದ್... ನಾ ನಾಳೆಗಿ ಕೋರ್ಟಗ ಹಾಕಂಡಿ ಅರ್ಧಭಾಗ ತಕಣ್ಣಿ.” ಅಷ್ಟ ಹಿಣ್ಣಿ ಕಾದಾಡ್ಡ ಮೇನೆ ರಾಜ, ‘ಹೂ...’ ಹೇಳ್ಲೆಲ್ಲ, ‘ಹಾ...’ ಹೇಳ್ಲೆಲ್ಲ. ಮುದಿನ ಬೆಳಿಗಿ ಅರಸ ಹಿಂಡ್ತಿ ಪರದಾನಿ ಕರದು, “ಹನ್ನೆಯ್ಡ್ ಗಾಡಿ ರೂಪಾಯ್ ತುಂಬ್ನು” ಹೇಳ್ತು. ಪರದಾನಿ ತುಂಬ್ ಕೊಟ್ಟ.

ಐನೂರ್ ಮಂದಿ, ಐದೈದ್ ರೂಪಾಯಂತೆ ಅವರಿಗ್ ಪಗಾರು, ಉಟಕ್ ವ್ಯವಸ್ತಿ ಅಟ್ಟು ತುಂಬ್ತು. ಅವರು ಗಾಡಿ ತುಂಬ್ಕಣ್ ಹೋದ್ರು. ತಾಸ್ ತಾಸಿಗೆ ಅವರಿಗ್ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕೊಡ್ತೀವ. ತಿಂಡಿ ಅದೂ, ಇದೂ ತಿಂತೇ... ತಿಂತೇ... ತಿಂತೇ... ಆ ಜಾಗಕ್ ಹೋಗ್ ಮುಟ್ಟು. ಆಗಾ ಕಲ್ ಮೇನೆ ಅಷ್ಟು ಮಂದಿ ನಿಂತುಂಡಿ ವಡೂಕೆ ತಾಗೆದ್ರು. ವಡೂಕಿಂತಾ ಮುಂಚೆ ಅವಿಗೆ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತಾ ಇವ? “ಇಲ್ ಬಂಗರಾದ್ ಬೆಳಿದಿರಿ, ನಿಮ್ ವಂದೊಂದ್ ಗಾಡಿ ಬಂಗರಾ ಉಚಿಷ್ಟ ನಾ ಕೊಡ್ತೆ” ಹೇಳ್ಕುಂಡ್ ಹೇಳ್ಳ ಅವರಿಗಿ.

ಅವರ್ ವಂದಂದ್ ಫಣಾ ಹೊಡಿವರ್ ಕಲ್ಲಿಗೆ, “ದೇವ್ಲೇ, ಜೀನ್ ಬೀರಪ್ಪಾ... ಬಂಗಾರ ಬೆಳಿಯೋ...” ಹೇಳ್ತು. ದೇವ್ ಹೆನ್ಯ ತೆಕತೀರು, ಫಣಾ ಹೊಡಿತೇರ್... ಯೆಯ್ತು ತಾಸ್

ಹೊತ್ ಇರವಾಗಿ ಕಲ್ ವಡ್ಡ್ ಮೋಕಳೀಕಾಯ್ತು. ಅವರಿಗ್ ಅವರ ಪಗಾರ ಕೊಟ್ಟಿ, ಇದ್ ತಿಂಡಿನೂ ಅವಿಗ್ ಕೊಟ್ಟಿ ಅವಿಗ್ ಮನ್ನೆ ಕಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟಾ. ಮಡಿ ಹೀಂಗ್ ಬಗ್ಗ್ ಬಂದೀದ್: ಆ ರುಪಾಯ್ ಹೊಯ್ತು. ಆಗವ್ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ತಾ ಹೇಳ್ವಿ... ಪಂಜೇದ ಆ ಮಡಗೀಗ ವಂದ್ ತೊಟ್ಟ ಹಾಂಗ್ ಮಾಡ್ತಾ. ಪಂಜೇ ತೊಟ್ಟದಲ್ ಕೂತೆ. ಸುಮಾರ್ ಮದ್ ರಾತ್ರಿಗಿ ಬೆಳಿ ಕುದ್ರಿ ಬಂತು. ಆ ರುಪಾಯ್ ವಗೂಕ್ (ಸೊಂಡ್ಲದಲ್ಲೇ ವಗಿತಿದು) ತಂಗ್ತು. ಆಗಿವ, “ಬುಡೆ ಸಮಾ ಬಂತು” ಹೇಳಿ, ಅದ್ರ ಬೇನ್ ಮೇನ್ ಹಾರ್ ಕೂತಾ. ಹಾರ್ ಕೂತೆ ಬರೋಬರಿ. ಆ ಕುದ್ರಿ ಇವ್ವ ತಕಂಡ್ ಆಕಾಶಕ್ ಹಾತುರ್. ಹಾರಿ ನೆಲ್ಕ್ ಬಿತ್ತು, ಬಿದ್ ಬರಾಬರ್ ಮತ್ ಹಾತುರ್. ಮೂರ್ ಸಲ ಹಾರಿ, ಮೂರ್ ಸಲ ಇಳೀತು. ಅದ್ರ ನಂತ್ರ ಕುದ್ರಿ ಸೋತು, “ನರಮನಶಾ, ನಿನ್ ಕೂಡಿ ಈಗ ನಾ ಸೋತಿ. ನಿಂಗ್ ಬೇಡಿಡ್ಡು ಕೊಡ್ತಿ ನಾನು.”

“ನಂಗ್ ಯೇನೊ ಕೊಡೂದೆ ಬೇಡಾ. ನಾ ಕರದಾಗ್ ಬಾ” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ವೆ. ಹಾಗೇ ಮತ್ ಕುಳಿತ. ಆ ಕುದ್ರಿ ಹೋಯ್ತು. ಕರಿಕುದ್ರಿ ಬಂತು. ಇದು ಹನ್ನೆರಡ್ ಗಂಟೆಗೆ ಬಂತು. ಅದೂ ಹಾಂಗ್ ಮಾಡಿ ಬೆನ್ನ ಮೇನ್ ಕೂತೆ. ಹಾಂಗೇ ವರ ಕೂಟ್ ಹೋಯ್ತು. ಕೆಪಕುದ್ರಿ ಯೆರ್ಡ್ ಗಂಟೆಗೆ ಬಂತು. ಅದೂ ಹಾಗೆ ವರಕೂಟ್ ಹೋಯ್ತು. ಬೆಳಗಾಯ್ತು... ಆದ್ರೆ, ಮೇನ್ ನೋಡ್ಲದಲ್ಲೆ ಗುಡ್ಡೀನೆ ಬಂಗಾರದ್ದು. ಮುಂದ್ ಹೋಗ್ ನಿಂತಾ, ಯಾರು? ಚೇರ್ಕಲ ಹೆಡ್ಡೆ. ಕಲ್ ವಡ್ಡಿರಿವರು, ಅವರಿಗ್, “ನೀವು ವನ್ನಂದ್ ಗಾಡಿ ತುಂಬುಂಟ್ ಹೋಗೀ...” ಹೇಳ್ತಾ. ಅವು ವನಂದ್ ಗಾಡಿ ತುಂಬುಂಟ್ ಹೋದ್ರು. ಅವು ಗುಡ್ಡು ತಕಂಡ್ ಬಂದ್ರು. ಯೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಕ ತಕಂಡ್ ಹೋದಾ. ಮನಿ-ಮಾಳ್ಳಿ ಯೆಲ್ಲಾ ತುಂಬ್ತಾ. ಆ ಯೇಳ ಮಂದಿಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ ಬಿತ್ತು. “ನಮಕೂಡೆ ಬಂಗಾರ ಬೆಳ್ಳೊದಾಗಲಿಲ್ಲಾ.” ಅವಿಗ್, ಚೇರ್ಕಲ ಹೆಡ್ಡೆಗೆ ಯೇಳ ಮಂದಿ ತಕೊಂಡ್ ಹೋಗೂದಿಲ್ಲ; ಹೋಗಿ ಅವ್ ಕೂಡೆ ಮಾತು ಆಡ್ಲೆಲ್ಲ.

ಆಗಿ, ವಂದಲ್ಲಾ ವಂದಿವ್ವ ಯೇನಾಯ್ತು ಹೇಳದ್ರೆ, ವಂದ್ ರಾಜನ ಮಗಳು ಅದ್ ಯೇನ್ ಪಣ ಹಾಕ ಕೂತಿದು? ಅದ್ರ ವಂದು ಲಿಂಬೆಕಾಯಿ ಹಣೆ ಮೇನೆ, ವಂದ್ ತೊಡೆ ಮೇನೆ, ವಂದು ಯೆದ ಮೇನೆ... ಮೂರ್ ಲಿಂಬೆಕಾಯ್ ದಿವ್ವಕ್ ವಂದು ಯಾರ್ ಹೊಡೆತಿದು ಅವಿಗ್ ಮಾಲೆ ಹಾಕ್ತಿ... ಹೇಳಿ ಊರ ಊರಿಗ್ಗೆಲ್ಲ ಡಂಗ್ರ ಹೊಡ್ಡೊ.

ಆಗ್ ಆ ಸುದ್ದಿ ಇವ್ವಿಗ್ ಗುತ್ತಾಯ್ತು. ವಂದೊಂದ್ ವಬ್ಬೊಬ್ಬು ಲಿಂಬೆಕಾಯಾ ತಕಣ್ ಹೋಗೂಕ್ ಯೆದ್ರು. ಆನಂತ್ರ ಚೇರಕಲ ಹೆಡ್ಡಾ ಯೇನ್ ಹೇಳತ್ಯಾ? “ತಮ್ಮ... ನಾನೂ ಬತ್ತೆ ನಿಮ್ ಸಂತಿಗೆ.” “ಬೇಡ, ಬೇಡ... ನೀ ಮತ್ ಯೆಲಿ? ನಮ್ ಸಂಗಿಗೆ ನೀ ಬರುದ್ ಬೇಡ.” ಆಗಿವ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ವೆ, “ತಮ್ಮ... ನಾ ಬತ್ತೆ ನಿಮ್ ಸಂಗಿಗೆ, ನಿಮ್ ಅಡ್ಡಿಯಾದ್ರು ಮಾಡ್ ಹಾಕ್ತೆ...” ವಬ್ಬವ್ವಿಗ್ ಪಾಪ ಕಂಡ್ರು. “ಬಂದ್ ಸಾಯ್ಲೇ; ನಮ್ ಅಲ್ ಹೋಗ್ ಬಂದ್ವಂಡಿ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡೂದ್ ಬೇಜಾರಲ್?”

ಆಗ “ಬಾ” ಹೇಳ್ವರು ಅವಗೆ. ಯೆಂಟು ಮಂದಿ ಆಕಣಿ ಹೋದ್ರು. ಹೋತೇ, ಹೋತೆ, ಹೋತೆ... ವಂದಲ್ಲಾ ವಂದ್ ಊರ ತೆಗೀತೇ, ತೆಗೀತೇ... ಆ ಊರ್ಗ್ ಹೋಗ್ ಮುಟುದ್ರು. ಹೋಗ್ ಮುಟ್ಟಿ, ಅಲ್ ವಂದ್ ತಂಬ್ ಹೊಡ್ಡು ಅವರು. ಚೇರಕಲ ಹೆಡ್ಡೆಗೆ ಆ ಬಿಡಾರದಲ್

ಇಕ್ಕಿ, ಆ ಯೇಳೂ ಮಂದಿ ಅಲ್ ಹೋದ್ದು. ಅಲ್ ವಂದು ಹತ್ತ್ ಸಾವ್ವ ಮಂದಿ ಲಿಂಬಿಕಾಯಿ ಹೊಡೂಕ್ ನಿಂತರ್ ಈವ್ವು. ಇವ್ವು ಹೊಡದರು ವಂದೂ ತಾಗೂದಲ್ಲ.

ಇವಾಗಿ ಆ ಕರಿ ಕುದ್ರಿ ಹೆನ್ನ್ ತಕಂಡಿ ಕರ್ದ. ಕರಿ ಕುದ್ರಿ ಬಂತು— ದೇವಲೋಕನ್ನು. “ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಲಿಂಬಿಕಾಯಿ ನೀ ತಂದ್ ಕೊಡಬೇಕ್ ನನ್ನೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಅರಸೂ ಅಂಗಳದಲ್ ತಕಣ್ ಹೋಕಣ್ ನಿಲ್ಬೇಕು” ಅಲ್ಲಿಂದ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಲಿಂಬಿಕಾಯಿ ತಕಣ್ ಬಂತು. ಮೈಗೆ ಹಾಕಿ, ಚೀರಕಲ ಹೆಡ್ಡಗೆ ಆ ರಾಜನ ಅಂಗಳದಲ್ ತಕಣ್ ಹೋಗ್ ನಿಲುಸ್ತು. ಆ ಹುಡ್ಡಿ ಹಣಿಮೇನ್ ಬೊಟ್ ಕಾಣುಸ್ತು. ಚೀರಕಲ್ ಹೆಡ್ಡ ಲಿಂಬಿಕಣ್ ಹೊಡ್ಡದ್ದು ಹಣಿ ಮೇನ್ ಬಿತ್ತು. ಆಗೆ, ಅದೇ ಆ ಕುದ್ರೆ ಮೇನ್ ಕೂತ್ಕಂಡಿ ಚೀರಕಲ ಹೆಡ್ಡ ತನ್ ಬಿಡಾರಕ್ ಹೋದ.

ಅವ್ವ ವಸ್ತು ಕರಿ ಕುದ್ರಿಗ್ ತೆಗ್ ಕೊಟ್ಟ. ಕರಿ ಕುದ್ರಿ ಹೋಯ್ತು. ಕಡೆಗ್ ಮತ್ ಇವರು ತಮ್ಮದಿರು ಯೇಳೂ ಮಂದಿ ಬಂದ್ರು. “ತಮ್ಮಾ... ಅವ ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಬಂದನೈನೊ? ಅವ್ವ ಮನಸ್ಸುರಲ್ಲ...” ಇವ ಕೇಳ್ವ, “ತಮ್ಮ... ಯೇನದು? ನಿವ್ ಯೇನ್ ಮಾತಾಡತೆದು?” “ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿದ್ ಇಷ್ಟೇ ಗುತ್ತು ನಿನ್ನೆ. ಹೆಚ್ ಮಾತಾಡ್ಬೇಡಾ...” ಸುಮ್ಮ್ ವಳ್ಳುಂಡ್ ಅವ.

ಆ ರಾತ್ರೆ ಕಳೀತು. ಮಾರನೆ ದಿವ್ವ ಬಂತಲ್ಲಾ? ಇವ್ವು ಬಿಡಾರ್ದು ಚಾ ಕುಡಿಲೆಲ್ಲ ಹೇಳ್ ಮಾಡ್ಬಣಿ ಹೋದ್ದು.

ವಂದ್ ಸಲ್ಲ ಹೊತ್ತಿಂದ ಇವ ಬೆಳಿ ಕುದ್ರಿ ಹೆನ್ನ್ ಕರದಾ. ಬೆಳಿ ಕುದ್ರಿ ಬಂತು. “ನರಮನಶಾ... ನಂಗ್ ಯಾಕ್ ಕರ್ದೇ ನೀನು?” “ದೇವಲೋಕನ್ನೇ ಪೋಶಾಕ್ ತಂದ್ ಕೊಟ್ಟಿ, ವಂದ್ ಲಿಂಬಿಕಾಯಿ ತಂದ್ ಕೊಡು” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ವಾ.

ಆ ಬೆಳಿ ಕುದ್ರೆ ತಕಣ್ ಬಂತು. ಪೋಶಾಕ್ ಹಾಕ್ತಾ. ಹೋಗಿ ಆ ಕುದ್ರೆ ಮೇನ್ ಕೂತಿ ಕುದ್ರೆ ಹಾರ್ತು. ಆ ರಾಜಂಗಣಕ್ ಹೋಗಿ ಇಳೀತು. ಆಗ ತೊಡಿ ಕಾಣುಸ್ತು. ಅದು ನೆಗ್ಗೆ ಲಿಂಬಿಕಾಯಿ ಹೊಡ್ಡಿದ್ ಇವ. ತೊಡಿವಡ್ಡ್ ಹೋದ ಹಾಗಾಯ್ತು. ಆಗೇ ಅದೇ ಕುದ್ರೆ ಮೇನ್ ಕೂತಿ ತಂಬ್ ಹಾಕಿದ್ವಲ್ಲ, ಆ ತಂಬ್ಲಲ್ ಇಳಿಸಿ, ಅದ್ರ ಪೋಶಾಕ್ ಯೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟಿ ಕುದ್ರಿ ತಕಣ್ ಹೋಯ್ತು.

ಮತ್ ಬಂದ. ಅವರ್ಗ್ ಇದೆ ಹಾಡು— “ಅಬಬಬಬ! ನಿನ್ನೆಕಿಂತಾ ಇಂದ್ ಚೆಂದಾ... ಅವ ದೇವರೇ...” “ತಮಾ... ಯೇನೋ? ಅಲ್ ಯೇನಾಗಿತ್ತೂ?” “ನಿನ್ ಬೇಡಾ ಪಂಚಾತಿ; ಅಡ್ಡಿ ನೇ ಮಾಡ್ ನೀನು”. ಯೆಯ್ವು ದಿವ್ವ ಕಳೀತು. ಮಾರನೆ ದಿವ್ವ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಯೆದ್ದಣ್ ಹೋದ್ದು. ಆಗ ತಾಸಿನ್ ಮೇನ್ ಕೆಂಪ್ ಕುದ್ರಿ ಕರ್ದ— ಬಂತು. “ತನ್ ಹೀಂಗೇ ಇದೇ ವಸ್ತುದ ಮೇನೇ ತಕಣ್ ರಾಜಂಗಣಕ್ ಮುಟಸಿಕಂಡ್ ನೀ ಹೋಗಬೇಕ್, ಅಲ್ ಇವರ್ದ ಬೇಡಾ” ಆ ಕುದ್ರೆ ಮೇನ್ ಕೂತಾ. ಕುದ್ರೆ ಹಾರ್ ಹೋಗಿ ರಾಜಾಂಗಣಕ್ ಇಳ್ನ್ ಹಾಕ್ತು. ಕಡಿಗೆ ಮೊಲಿ ಕಾಣುಸ್ತು. ಅದ್ರ ಪಣ ಅದ್ಕಿ ಖರೆ ಮಾಡ್ಬೇಕಲ್ಲ? “ಮೊಲೆ ಕಾಣುಸ್ತು?” ಹೇಳು ವ್ವುಶ್ಚೆಗೆ - ಹೌದು) ಆಗವ ಮೊಲಿ ಮೇನ್ ಲಿಂಬಿಕಾಯಿ ಹೊಡ್ಡಾ.

ಅದ್ರ ನಂತ್ರ, ಮಾಲಿ ತಕಂಡ್ ಹಾಕಿ, ಅವ್ವ ಕರಕಂಡ್ ಯೇಳುಪ್ಪರ್ಗಿ ಮಾಳ್ಗಿ ಹತಸ್ತನ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಯ್ತು. ಮತ್ ತಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಹೇಳಿ ಇವರಿಗ್ ಗುತ್ತಾಯ್ತು. ಇವರಿಗ್ ಕಡೆಗ್ ಹೊಟ್ಟೆಲ್ ಅಗ್ಗಿ ಬೀಳುಕ ಸುರವಾಯ್ತು. ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚೆ. ಆದ ನಂತ್ರವ ವಂದೆರಡ್ ದಿವ್ವ ಹೋಯ್ತು. ಅವರು ಮತ್ತೊಂದ್ ಉಪಾಯ ತೆಗ್ಗರು. ಚೀರಕಲ ಹೆಡ್ಡ ಇದ್ದಲ್ ಯೆರಡ್ ಮಂದಿ ತಮ್ಮದಿರಿಗೆ ಕಳುಸ್ಕೊಟ್ಟು. “ನಾವು ಈಗ್ ಹೋಗ್ತೇರ್ ಮನಿಗಿ... ನೀ ಬರ್ತೆ ಇಲ್ಲಾ?” ಹೆಡ್ಡನಿಗೆ ಕಳುಸ್ಕೊಟ್ಟು. ಅವ, “ನಾ ಬರ್ತೆ...” ಹೇಳ್ಕುಣ್ ಹೇಳ್ಕು.

ಈ ಹೆಣ್ಣಿಯೇನ್ ಹೇಳ್ತು? “ತಾನೂ ಬರ್ತೆ...” ಹೇಳ್ತು. ಈ ರಾಜ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ತಾ? ಆನಿ, ವಂಟೆ, ಕುದರಿ ಯೆಲ್ಲಾ ಕೊಡುಕ್ ಸುರ್ ಮಾಡ್ತಾ. ಬಳವಳಿ... ಅವು ಯೇಳಮಂದಿ ಮತ್ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ಕುಣ್ ಕಳೊಟ್ಟು? “ನಾವು ಆನೆ, ವಂಟೆ ಮೇನ್ ಕುಳ್ಳರಲ್ಲಾ, ನಾವ್ ಉರ್ ನೋಡಲೆಲ್ಲಾ. ಉರ ನೆಡದೇ... ನೆಡದೇ... ಉರ್ ನೋಡ್ತೇ ಹೋಗಬೇಕು.” ಕಡೆಗ್ ಮಗಳ್ ಹೇಳ್ತು, “ಅಪ್ಪಾ... ನಾನೂ ಅವು ಸಂತೀಗ್ ಉರ್ ನೋಡ್ತೇ ನೆಡ್ಡ್ ಹೋಗ್ತಿ... ಕೊಡೂದ್ಯೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದಂದೇ ಕೊಡ್ತಕ್ಕು.” ಅಷ್ಟ ಹೇಳ್ಕು ಮೇನ್, ಯೆಂಟ ಮಂದಿ ಆಗಿರಲಾ? ವಂಬತ್ ಮಂದ್ಯಾಕಣ್ ನೆಡುಕ್ ತಾಗ್ತು.

ವಂದಲ್ಲಾ ವಂದ್ ಅಡವಿಲ್ ಹೋದ ಮೇನೆ, ಅಲ್ ದೊಡ್ಡ ಬಾವಿದ್ಡಿತ್. ಇವು ಯೇಳೂ ಮಂದಿ ವೋಡೀ ಹೋದ್ರು. ಬಾವಿ ಕೂಡ, “ಅಪಾಪಾ! ಈ ಬಾವಿಲ್ ಯೇನೂ ಇದೂ?” ಹೇಳ್ಕೆ, ಅಟ್ಟೂ ಮಂದಿ ಅರ್ಗ್ ನೋಡ್ತೇ ಇದ್ದು. ಇವನೂ ಚೀರಕಲ ಹೆಡ್ಡನೂ ಬಂದಾ— ಅವ ಅರ್ಗ್ ನೋಡ್ತಾಗ, ಅವನಿಗ್ ದೂಡ್ ಹಾಕ್ ಬಿಟ್ಟೂ. ಇಲ್ ಬಂದಿ, “ನನ್ ಹಿಣ್ಣಿ...”, “ನನ್ ಹಿಣ್ಣಿ...” ಅಂದ್ಕುಂಡಿ— ಅವನೂ ಅಪ್ಪಿ ಹೊಡಿತಾ, ಇವನೂ ಅಪ್ಪಿ ಹೊಡಿತಾ... ಯೇಳುಮಂದಿ ಅಪ್ಪಿ ಹೊಡೂಕ್ ತಾಂಗದ್ರು. “ನಂಗ್ ಅಪ್ಪಿ ಹೊಡ್ಡಿ. ನನ್ ಯೇನ್ ಸುಕ ಹೋಗುದು? ವಂದ್ ಕೆಲ್ನ ಮಾಡೂದು. (ವಂದಂದ್ ರಾತ್ರಿಗ್) ರಾತ್ರಿ ವಬ್ಬ್ ವಬ್ಬ್ ಹಿಂಡ್ಡಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡ್ತನಿ...” ಹಾಂಗೇ ಹೌದಾಯ್ತು. ಹೇರಿ ಅಣ್ಣಂದು ಮೊದ್ಲಿನ ರಾತ್ರಿಗ್ ಆಗ್ ಹೋಯ್ತು. ಸಪ್ಪಿನ್ ಮನಿ ಮಾಡ್ಕುಂಡಿ ಅವರು ವಸ್ತಿಗ್ ತಯಾರ್ ಮಾಡದ್ರು. ಅದು-ಇದು ಪಂಚಾಯ್ತಿ ತೆಗದಿ, ಅದು ನೇನ್ (ನೆವನ) ಹೇಳಿ ಆ ರಾತ್ರಿ ಕಳಿತು. ಮೈ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ. (ಯೇನೇನೋ ಹೇಳ್ತು ರಾತ್ರಿ ಮುಗ್ಗ್ ಬಿಡ್ತು).

ಅದು, “ಗಂಡಗಾದ್ರೂ ತಾನ್ ಇನ್ನೂ ಮುಟ್ಟೆಲ್ಲ. ನನ್ನೆ ಚಲೋ ಯೇಳ ಮಂದಿ ಗಂಡದೀರು ಶಿಕ್ವೇಕು ಅಂದಿ ತಾ ಗೌರೀವ್ರತ ವಂದ್ ವರ್ಶಮೆಟು ಮಾಡ್ತೆ...” ಹೇಳ್ಕುಂಡಿ ಹೇಳ್ಕುಂಡಿದೆ. ಕಡಿಗ್, “ನಿಮ್ಮದೇ ಹಿಂಡ್ಡಿ ನಾನು...” ಹೇಳ್ಕುಂಡಿ, “ವಂದ್ ವರ್ಶ ಮುಟ್ಟೂಕಾಗ” ಅಂತು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅವ ಹರ್ಗ್ ಬಂದಾ ಅಣ್ಣಾರಾ, “ಯೇನು?” “ಯೇನ್ ಸಾಯ್ಲಾ ಅದು. ಪುಕಟೆ” ಹೇಳ್ಕು ಅವ. ಹಾಂಗೇ ಯೇಳು ರಾತ್ರಿ ಹೋಯ್ತು. ಬೆಟ್ಟಲಿ ಹೊರಟರು ಮನಿಗಿ.

ಹಾಂಗೇ ಅವರ ಮನಿ ಸನೀಪಾಗ್ತೇ ಬಂತು. ಹೋಗ್ ಮುಟ್ಟು. ಅಪ್ಪಗ್ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತು? “ನಮ್ಮೀ ಈ ಹೆಣ್ಣ ಯೇಳು ಮಂದಿಗಿ ಲಗ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಯೇಳೂ ಮಂದಿ ಈ ಹೆಣ್ಣೇ

ಮದಿಮಾಡಬೇಕು.” ಆಗೀ ಹೆಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ, “ಮಾವಾ...” ಹೇಳುತ್ತಾ, “ನಾ ಮದಿ ಆಯ್ತೆ. ತನ್ನ ವಂದೆ ಪಣ ಕರೆ ಮಾಡಬೇಕು.” “ಯೇನು?” ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ಅವಳು. “ವಂದೆ ವರ್ತನಂದೆ ಗೌರೀವ್ರತ ಈತು. ಆ ಗೌರೀವ್ರತ ಮುಗ್ಧ ಶಿವಾಯ್ ತಾನ್ ಯಾರೀಗೂ ಮದ್ಯಾ ಗುದೆಲ್ಲ.” ರಾಜನ್ ದೊಡ್ ಬಂಗ್ಲಿಡ್ತು— ಹಾದೀಮೇನೆ ಆ ಬಂಗ್ಲದಲ್ಲೆ ಆ ಕನ್ನಿ ತಂದ್ಕಂಡ್ ಇರ್ಸರು.

ಇದೀಗ ಇಲ್ಲೇ ಇರಲಿ. ಆ ಚೀರಕಲ ಹೆಡ್ಡೆ ಈಗ ಜೀವ ಹೋತಿದಿ ಹೇಳೂ ಹೊತ್ತಲ್ಲೆ, “ಏ ನನ್ನ ಕೆಂಪು ಕುದರೀ, ನನ್ ಪ್ರಾಣ ಕಾಯೆಲ್ಲೆ” ಹೇಳೂ. ಆಗಾ ಕೆಂಪು ಕುದ್ರಿ ವೋಡ್ ಬಂತು. ಬಾವಿಯಲ್ಲೆ ಹೋಗುಕಾದ್ರೂ ಆಗುದೆಲ್ಲ. ಕೆಂಪು ಕುದ್ರಿ ದೇವಲೋಕಕ್ ಹೋಗಿ, ದೊಡ್ ಹಗ್ಗವಂದ್ ತಕಂಡ ಬಂತು. ಹಗ್ಗ ತಂದು ಬಾವಿಗ್ ಹಾಕ್ತು. “ನರಮನಶಾ... ನೀನ್ ಹಗ್ಗ ಹಿಡಿ, ನಾ ವಗೀತೆ, ಮೇನ್ ಬಾ...” ಮೇನ್ ತೆಗಿತು ಆಗಿ. “ನನ್ನೆ ನೀನು ದೇವಲೋಕಕ್ ಹೋಗಿ ವಸ್ತ್ರ ತಂದ್ ಕೊಡಬೇಕು. ವಸ್ತ್ರ ಹಾಕಿ ನನ್ ಹಿಂಡಿಯೆಲ್ಲೆ ನೋಡು. ಅಲ್ಲೇ ತಂದ್ಕಣ್ ನನ್ ಮುಟ್ಟಬೇಕು.” ವಸ್ತ್ರ ಕೊಟ್ಟು. ವಸ್ತ್ರ ಹಾಕಂಡಿ, ಆ ಕುದ್ರಿ ಅವನಿಗ್ ಕುಳ್ಳ ಕಂಡಿ, ಅವನ ಹಿಣತಿ ಇದ್ದಲ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ಇಳಿಸ್ತು.

ಅದು ಆ ಹೆಣ್ಣು ಯೋಳ ಉಪ್ಪರ್ಗಿ ಮೇನೇ ನೋಡು. ಕೆಳ್ಳ ಇಳ್ಳ ಬಂತು. ಕದ ತೆಗ್ಗಿ ಇವನಿಗ್ ಕೈಹಿಡ್ಕಂಡಿ ತೆಕಣ್ ಹೋಯ್ತು. ಅವನಿಗ್ ಹುಗ್ಗಣ್ ಇತ್ತು. ದಿವ್ವಕ್ ವಬ್ಬಬ್ಬ ಹತ್ತಲ ಬರತ್ಯ, “ನಿನ್ ಗೌರೀವ್ರತ ಮುಗೀತು?” ಕೇಳತ್. “ಆಯ್ತು” ಹೇಳಿದು. “ವಂದೆ ವರ್ತ ಮುಗಿತು. ಆಯ್ತು ನನ್ ಗೌರೀವ್ರತ ಆಯ್ತು.” ಈಗ ವೋಡ್ ವೋಡ್ ಹೋಗಿ ಅಪ್ಪಗ್ ಹೇಳು. ಮದವಿಗಿ ಚಪ್ಪ ಹಾಕೂಕ್ ಸುರು ಮಾಡ್ತು. ಕಡೆಗೆ ಹೆಣ್ಣಿಗ್ ತಕಣ್ ಹೋದ್ದು, ಯೋಳ ಮಂದಿ ನಿಂತಿರು. “ಮೊದ್ಲ ಯಾರಿಗ್ ಮಾಲೆ ಹಾಕ್ತಿ ನೋಡು...” ಹೇಳಿದು. ಆಗೀ ಕದ ತೆಗ್ಗಿ ಹಾಕಂಡಿ ಹೋಗಿದು, “ನೀವು ಬಂದ್ ಬಿಡಿ ತಾ ಮಾಲಿ ಹಿಡ್ಕಾಂಗ್” ಹೇಳಿ ಹೋದಿದು.

ಕಡೆಗಡ್ ಮಾಲಿ ಹಿಡಿತು. ಇವ್ ವನಂದ್ ಮೊಳ ತಲಿ ಮೇನ್ ಮಾಡ್ತಿರ್, “ತನ್ನ ಹಾಕು...” “ತನ್ನ ಹಾಕು...” ತಿರ್ಗತಿ... ತಿರ್ಗತಿ... ಗಂಡಗೆ ಮಾಲಿ ಹಾಕತು. ಮಾಲಿ ಹಾಕಿ ದೊಡ್ ಪತ್ರ ಬರದಿದ ಅವ, “ಇವ್ ಇಷ್ಟ ಮಾಡ್ತು...” ಚೀರಕಲ ಹೆಡ್ಡೆ ಮಂದಿ ಬಂದಿರಲ? ಅವು ಸಬೆ ಕೂಡೆ ಆ ಪತ್ರ ಕೊಟ್ಟ. ಆ ಮಂದಿ ಕೇಳತಿದು... ವಂದೆ ಬರಿ ತೀಡ್ತಿದು... ಆಗ ಯೋಳೂ ಮಂದಿ ಮಗದಿರ್ಗ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ಶಿಗದಿ ತೋರಣ ಮಾಡಿ ಈ ಮಗಂದ ದಿಬಣ ತಕಂಡ್ ಹೋದ. ಆ ಅರಸನು ಬಂದ. ಕತೆ ಮುಗಿತು.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಗಫೂರ ಸಾಯ್ ಕಥೆಯ ಭಾಷಾರೀತಿ.

ಸುದ್ದಾನೇ = ಸಹಾ

■ ಹೇಳಿದವರು: ಅನಸೂಯಾ ಪಾಂಡುರಂಗ ಪೆಡ್ಡೇಕರ, ಬೇಲೇಕೇರಿ, ತಾಲೂಕು ಅಂಕೋಲಾ, ಉ.ಕ.

೨೬. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಉರಿಪಿಂಡ

ವ೦ದಲ್ಲಾ ವಂದ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಂದ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ರಾಜಾ ಹೇಳಿದ್ದಾ. ಅವನಲ್ಲಿ ಸರ್ವ್ ಸಂಪತ್, ಯಾವದೂ ವಂದ್ ಕೊರತಿಯಲ್ಲದೇಯ ಬಾಳ ಆನಂದದಲ್ ಇವೊನಾಗಿದ್ದಾ. ಅವನಿಗೊಂದ್ ಚಿಂತೆ ಪರವತ್ಯಾಯ್ತು.

ಆಗ್ಗೆ, ಯಾತರ ಚಿಂತೆಯೋ ಕೇಳದ್ರೆ— ಪುತ್ರಸಂತಾನಿಲ್ಲಾದೊಂದು ಬಾಳ ಚಿಂತಿದಲ್ಲಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲೇ ಇರು ವೇಳಿದಲ್ಲಿ, ಇತ್ರ್ಯಾ ಗೋಕರ್ಣದಲ್ಲಿ ಶಿವರಾತ್ರಿ ವೇಳ್ಯಾಗ್ತಿತ್ತು. ಶಿವರಾತ್ರಿ ವೇಳ್ಯಾದ್ರೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಹವೀಶ್ಚು ಕೂಡಾ ಯಾಣದಲ್ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ, ಅವನ ಮನೆ ಹಾದೀಲೇ ಬರುವಂತೋರಾದ್ರು. ಆಶ್ರಾಗಿ, ಆರ್ ತಾಸ್ ಬಿಸಲಿಗೆ, “ಇಲ್ಲೆ ಯಾವದೊ ವಂದು ರಾಜರ ಮನೆಯಿರಬಹುದು...” ಅಂದ್ ಹೊಕ್ಕಿದ್ರು ಅವರು. ಆಗ್ಗೆ ಯೇನಾಯೋ ಕೇಳದ್ರೆ, ಆಸಿಬೀಸಿ ಯೆಲ್ಲ ಕುಡಿದಾಯ್ತು. ರಾಜನಾದರೂ ದೇವರ ಅತೀ ಬಕ್ತ. ಇನ್ ಪುಣ್ಯಾಂಸು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವನ ಮುಂದೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. “ಪುತ್ರಸಂತಾನ ಬೇಕು” ಹೇಳತ್ ಹೇಳಿ, ಅವ ಬೇಡ್ಕಳ್ಳೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಯಾವದೂ ದೇವರು ಅವನಿಗೆ ಪುತ್ರಸಂತಾನದ ಬಗ್ಗಾಗಿ ಕಣ್ಣಿತ್ತಿ ನೋಡಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲಾಗಿತ್ತು.

ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಇವ್ವ್ ಹೋಗಿದ್ದರಲ್ಲ? ನಾಲ್ಕು ಜನ ಬಿರಾಮಣರು ಕೂಡಾ, “ನೀವು ಬಾಳ ಚಿಂತೆದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಕಾಣತದೆ. ಯೇನು ನಿನ್ನ ಚಿಂತೆ?” ಕೇಳ್ತು. ಕೇಳೂದೊಳ್ಳೆ ಅರಸೂ ಕೂಡಾ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತ್ ಕೇಳಿದ್ರೆ, “ಚಿಂತೆದಲ್ಲೆರವದು ಹೌದು... ಆದ್ರೆ, ನೀವು ಯೆಲ್ಲಿಗ್ ಹೋಗಿಕ್ಕೆ ಬಂದವೂ?” ಕೇಳ್ತು.

“ನಾವು ಯಾಣದ ಯಾತ್ರಿಗ್ ಹೋಗಲಿಕ್ ಬಂದವು.” “ಹಾಗಾದ್ರೆ, ನಿಮ್ಮ ಅಲ್ ಹೋದ್ರೆ ಯಾತರ ಫಲ ಸಿಗತ್ಯದವ್ವ?” “ಫಲ ಶಿಕ್ಕೂದ್ಯೇನಿಲ್ಲ... ನಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ್ ಕರ್ತು. ಆದ್ರೆ, ದೇವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡ್ಕೊಂಡ್ ಬಂದ್ರೆ ಪುಣ್ಯಾಂಶ ಸಿಕ್ತದೆ” ಅಂಬೂ ವಿಚಾರ ಅವ್ವ್ ಹೇಳ್ತು. ಆಗ್ಗೆ ಅಟ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ರಾಜನೂ ಕೂಡಾ ಯೇನ ಹೇಳ್ತಾ ಅಂದ್ರೆ, “ತಾವೂ ಕೂಡಾ ಬರತಿದ್ರು ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡೆಯೇಯ” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತು. ಕೂಡ್ಲೇ, “ನಿಮ್ಮ ಖರ್ಚ್ ನೀವ್ ಹಾಕಂಡಿ ನಿಮ್ಮ ಕಾಲಲ್ ನೀವ್ ಬರಬೇಕಿದ್ರೆ ತಮ್ಮದೇನ್ ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಅಂದ್ರು. ಇವ್ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತೊ ಕೇಳ್ತೆ, ಅವನ ಪರದಾನಿ ಇದ್ದನಲ್ಲಾ, ಅವ್ವಿಗೆ ಆ ಕೂಡ್ಲೆ ಕರಿನ್ನ ಅವ.

ಮಂತ್ರಿ ಕರೆಸಿ, ಅವಾ, “ತನ್ ಯಾಕ್ ಕರಿಸಿರಿ?” ಅಂತ ಮಂತ್ರಿ ಕೇಳ್ತಂತೋನಾದ. ಕೇಳ್ತು ಕೂಡ್ಲೆ ರಾಜ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತೊ ಕೇಳ್ತೆ, “ತಾನು ಯಾಣದ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗ್ ಬರ್ತೆ. ತಾನು ಬರ್ವಲಿವರಿಗೆ, ವಂದೂ ತನ್ನ ರಾಜಸ್ತಾನದಲ್ ಆಡಳಿತ ನೋಡಬೇಕು.” “ನಿಮ್ಮ ಹುಕುಮಾದ್ರೆ ತಾನು ನೀವ್ ಆಳ್ವಂತೆ ಸುದಾಸ್ಕಂಡ್ ಬರಲಿಕ್ಕಿಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಅಂದ. ಮಂತ್ರಿ ಅಂಬವ ರಾಜ್ ಮನೇಲಿ ಬಂದ್ ನಿತ್ತಿ, ರಾಜನೂ ಕೂಡಾ ಯಾಣದ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುವಂತೋನಾದ.

ಅಲ್ಲೋಲಿ ಅವ ದೇವರ ದರ್ಶನ, ಅರ್ಚನ ವಟ್ಟು ಮಾಡಿ; ಗೋಕರ್ಣದಲ್ಲೂ ದೇವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿ, ಹಾಗೇಯ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಂತೋರಾದ್ದು. ಅರಸ ಈವ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸುಕದಲ್ ವಳಿವಂತೋನಾದ. ವಂದ್ ವರ್ಸ್ ಹಾಗೇ ಕಳಿತು. ಆದ್ರೂ ಅವಗೆ ದೇವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡ್ತು ಫಲ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಹಾಗೇ ಉಳಿತಾವ ಯೇನಾಯೋ ಕೇಳ್ತೆ, ವರ್ಷೊಪ್ಪತ್ ಕಳ್ಳ ನಂತ್ರ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಕೂಡ ಅವನ ಮನೆ ಹಾದೀಲ್ ಕಾಸಿಯಾತ್ರೇ ಹೋಗಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವಂತೋರಾದ್ದು. ಅವರು ಕಾಸಿಯಾತ್ರೇಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ದರ್ಶನ ಕಟ್ಟಿ ಅಲ್ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ, “ಗೋವಿಂದ...” ಹಾಕ್ತೇಯ ಊರ ಮೇನೆ ಬಿಕ್ಕದ ಮೇನೇಯಾ ಹೋಗವೋರು, ಅವರು ವನಂದ್ ಗಂಟೆ ಕಟ್ಟಂಡ್ ಹೋಗುವೋರಲ್ಲ.

ಆಗ ಮುಂಚಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡ್ಡ್ ಹೋಗುದು, ನಡ್ಡ್ ಬರೂದು ಆಗಿತ್ತು. ಆರತಿಗಳ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ, ಆರ ತಿಂಗಳ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗತಿತ್ತು. ಆದ್ರೆ, ರಾಜನೂವ ಯೇನ ಕೇಳ್ತಾನೆ ಅಂದ್ರೆ, “ನೀವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ್ರೆ ನಿಮಗೆ ಯೇನು ಸಿಕ್ತದೆ?” ಅಂತ ಕೇಳತಾನೆ.

“ಅಲ್ ಹೋದವರಿಗೆ ಯೇನು ಅನೋಪತ್ತಾಗಿ ಬಚಾವಾಗುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟವಾಗೇ ಹರಕೆ ಹೇಳ್ಕಂಡು (ಗುಣ ಆದಮೇಲೆ) ಅಲ್ ಹೋದ್ರೆ ಗುಣ ಆದ್ದದೆ. ಇನ್ನದಲ್ಲ, ಪುತ್ರಸಂತಾನಿಲ್ಲಾದವರಿಗೆ ಪುತ್ರಸಂತಾನ ಆದ್ರೆ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗ್ ಕಳೆಸತೇ ಅಂದವರಿಗೆ ಪುತ್ರಸಂತಾನ ಆದ್ದದೆ. ಈ ಪುಣ್ಯಾಂಶ ಇದ್ದದು ಜಗತ್ತೇಯ ಕಾಸೀ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳುದು ಹೆಚ್ಚಿನದು ಅಂತಾಯ್ತು.”

ಆಗೆ ರಾಜನೂ ಕೇಳ್ತೆ, “ಆ ದೇವರಿಗೊಂದು ಪೂಜೆ-ಪುನಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಸೇವೆ ಮಾಡ್ತಿಲ್ಲಾಗಿತ್ತು.” ಆಗ ರಾಜನೂ ಕೇಳ್ತಾ, ಯೇನೂ ಅಂತ ಹೇಳ್ತೆ- “ಹಾಂಗಾರ್, ನಾನೂ ಬರತಿದ್ದೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಾಡೆ” ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾ ಅವ. ಅಟ್ ಹೇಳೊದ್ರೊಳ್ಳೆ, “ಯೇನಡ್ಡಿಲ್ಲ... ನಿನ್ನ ಕಾಲಲ್ಲಿ ನೀನು ನಡ್ಡ್ ಹೋಗ್ ಬರಲಿಕ್ಕೆ... ನಮ್ಮ ಸಂಗಾಡ ನೀನ್ ಬಂದ್ರೆ ನಮ್ಗೆ ಹನಿ ಬೇಜಾರಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕಾಲಲ್ ನೀ ನಡ್ಡ್ ಹೋಗಬೇಕಿದ್ರೆ ಯೇನ್ ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ.”

ಆಗ ರಾಜ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತಾನೆ ಕೇಳ್ತೆ, “ನೀವು ಬಿಕ್ಕದ ಮೇನೆ ಬಂದವ್ತು. ನಿಮ್ಮ ಯೇನೇನ್ ಕೊಡ್ತಪ್ಪಾ?” ಕೇಳ್ತಾ. ಕೇಳುರೊಳ್ಳೆ ಅವ್ ಯೇನೇನ್ ಹೇಳ್ತಾರೆ ಕೇಳ್ತೆ, “ಅವರವರ ಯತಾನುಸಕ್ತಿ ನಾಲ್ಕು ರುಪಾಯ್ ಕೊಟ್ಟೂ ನಾವ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ತು. ಯೆಂಟಾಣಿ ಕೊಟ್ಟೂ ನಾವ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ತು. ಅದಿಂತಿಷ್ಟೇ ಕೊಡ್ಬೇಕು ಅಂದ್ ಕಟ್ಟಿಲ್ಲ.” ಆಗ ರಾಜನೂ ಕೂಡ ವಳ್ಗೆ ಹೋಗಿ ಇಪ್ಪತ್ಯೆ ರುಪಾಯ್ ತಂದ್ ಮಡಚಿ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡವಂತೋನಾದ.

“ನಾವು ಯೆರಡೂ ಜನ... ಗಂಡಾ-ಹಿಂಡ್ತೀನೂ ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಬರ್ತು” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತಾ ರಾಜ, ಕಾಸೀ ಯಾತ್ರೇ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ. ಆಗವರೇನಡ್ಡಿಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳವಂತವರಾದ್ದು. ಅದ್ ಹೇಳೊರೊಳ್ಳೆ ಅವನ ಮಂತ್ರಿ ಇದ್ದಿಷ್ಟಲ್ಲಿ? ಆಗಿಂದಾಗ ಅವನ ಕರಸಿದ. ಅವ

ಕರೆಸಿ, ಅವನ ಕೈಲ್ ಹೇಳವಂತೋನಾದ- “ತಾನ್ ಬರ್ವೆಲಿವರೆಗೆ ತನ್ನ ರಾಜಸ್ತಾನ ನೀನೇ ತಾನೇ ರಾಜ ಅಂದ್ ಆಳಬೇಕು. ತಾನ್ ಹೋಗಬರ್ತೆ” ಅಂದ್ ಹೇಳಿ, ಅವನಿಗೆ ಖರ್ಚಿಗೆ ಯೆಷ್ಟು ಅನುಕೂಲದೆ ಅಷ್ಟು ತಕಂಡ್, ಇವ್ರು ಹೋಗವಂತೋರಾದ್ರು ಗಂಡ-ಹಿಂದಿ. ಆಗೆ ಇತ್ಲಾಗ್ ಕಾಶೀಯಾತ್ರೆಗೆ ಇವರು ಇಬ್ಬರಾಳು, ಅವು ನಾಲ್ಕು ಜನ... ಹೀಗೇ ಕಾಶೀಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗವಂತೋರಾದ್ರು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗೀ, ದೇವರ ಆರತಿ-ಬೀರತಿ ವಟ್ಟು ಮುಗಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ದರ್ಸನ ಪೂರಾ ಮಾಡ್ಕುಂಡಿ ಸೀದಾ ಅವರ ಸಂಗಾಡೇ ವಟ್ಟು ಜನಾನೂ ಕೂಡಿ ಗೋಕರ್ಣಕ್ ಬರವಂತೋರಾದ್ರು.

ಗೋಕರ್ಣಕ್ ಬಂದಿ, ತೀರ್ತಪರಸಾದ ಆಗಿ ಮಂಗಳಾರತಿ ಅಟ್ಟೂ ಮುಗಿಸ್ಕುಂಡಿ ಹಾಗೇ ಮನೆಗೆ ಬರವಂತೋರಾದ್ರು. ಆದ ಕೂಡ್ಲೆ ಮನೆಗೆ ಪರವೇಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ ಅವರದು ಅಂದ್ರೆ, ದೇವಕಾರ್ಯದ ಕೆಲಸ ವಂದ್ ಉಳ್ಡ್ ಹೋಯ್ತು. ಮನೆ ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ ಖಂಡ್ಲದ ಹೊಲಕೆ ವಂದು ಜಿಗ್ಗೊಳಿ ಮಾಯ್ತುಮರ ಹೇಳಿತ್ತು. ಅದ್ರು ತುಂಬಾ ಚಪ್ಪ ಈಗೇ ಹಾಕ್ ಬಿಟ್ಟವರು ಮನೆ ಮುಂದ್ ಬದಿಗೆ ಪುರೈಸುದಿಲ್ಲ ಹೇಳಿ.

ರಾಜನ ಮನೆ ದೇವಕಾರ್ಯವ್ಲ! ಯೆಟ್ ಜನ ಕೂಡ್ಲೋ, ಯೆಟ್ ಜನ ಬಿಡ್ಲೋ ಹೇಳಿ ಬೆಲೆಕಟ್ಟಿಕ್ ಸಾಧ್ಯಿಲ್ಲ ಹೇಳಿ, ಅಲ್ಲಿಟ್ಟೇದ ಅವ. ಆಗೆ ಯೆಲ್ಲಾ ಶಿವಾಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಚ್ಚಿ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಕ್ ಯೆಲ್ಲಾ ಕರೆ ಬಿಟ್ಟ. “ತೊಟ್ಟನ ಶಿಶುವೊಂದ್ ಬಿಟ್ಟು, ಅಟ್ಟೂ ಜನರೂ ಬರಬೇಕು... ದೇವಕಾರ್ಯ” ಅಂದ ಹೇಳಿ.

ಯೆಲ್ಲಾ ಜನ್ಮ-ಬಿನ್ಮು ಯೆಲ್ಲಾ ಬಂದಿ, ಉಟುಪಚಾರ ಕಾರಿ ಮುಗಿತು. ಮುಗಿದ ನಂತರ ಹತ್ತತ್ತವರೆಲ್ಲಾ ಮನೇಗ್ ಹೋದ್ರು. ದೂರದವರೆಲ್ಲಾ ಉಳ್ಳು- ಅಲ್ಲಿ ಉಟಾದ ಅನಂತ್ರವೂ ಸುಕದಲ್ ಉಳ್ಳು. ಸುಮಾರ್ ವಂದ್ ವರ್ಸ ಕಳ್ಡ್ ಹೋಯ್ತು. ಆದ್ರೂವ್ ಅವನಿಗೆ ಪುತ್ರಪಲ ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ, ಸಿಕ್ಕಲೂ ಇಲ್ಲ.

ಅದ್ರ ನಂತ್ರವ ಭಾಳ ಪಚಾತಾಪ್ಲ ಮೇನ್ ಉಳದ ಅವ, ಯಾರು? ರಾಜ. ಹಿಂಗ್ ಉಳಿತಾ... ಉಳಿತಾ... ವಂದಲ್ಲಾ ವಂದಿವ್ವ ಯೇನಾಯ್ಲೋ ಕೇಳಿ, ಬೆಳ್ಳೂಜಾಮದಲ್ ವಂದ್ ಸಪ್ಪಾಯ್ವನಿಗೆ. ಸಪ್ಪ ಆದ್ರೆ, “ಎಲೇ ರಾಜನೇ... ನೀನು ಇಡೀ ಲೋಕಯೆಲ್ಲಾ ತಿರಿಗಿದೆ, ಬಹಾಳ ಖರ್ಚು ವಗೈರೆ... ಮಾಡಿದೆ ನೀನು. ಆದ್ರೆ, ಪುತ್ರ ಸಂತಾನ ನಿನ್ನ ಕಾಲ ಬುಡ್ಲೇ ಇದ್ದಿತು. ನಿನ್ನ ಯಾಕೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ?” ಆಗ, “ನಂಗ್ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ... ಅಂದ್ ಹೇಳದ್ರೆ, ಅದ್ ಹ್ಯಾಂಗ್ ಸಿಗ್ಗದ್ಯಪ್ಪ? ಯೇನು?” ಅಂದ್ ರಾಜನೂ ಕೂಡಾ ಕೇಳವಂತೋನಾದ. ಆನಂತ್ರ, “ನಿನ್ನ ಮನೆ ಮೇಲ್ಬದಿಗೆ ಮೂರ್ ಖಂಡ್ಲದ ಹೊಲ ವಂದ್ ಬೈಲಿಡ್ಲಿತ್ತು. ಆ ಬೈಲ್ ಪೂರಾ ಶೀಗೇ ಮಟ್ಟಿ (ಪಲ್ಲೆ) ಬೆಳ್ಳು ಹೋಗದೆ. ಅದು ನೀನು ಪೂರಾ ಸವಿಸಿ ಮೂರಾಳ್ಕಂತ ಅಗಿಸಬೇಕು. ಅಗಿಸಾದ ನಂತ್ರ ಅದ್ಲವ ಯೆಯ್ಲೆ ದೇವ್ ಮೂರ್ತಿ ಮೊಕ ಅಡಿಗಾಗ್ ಬಿಡ್ಲೋಗದೆ. ಅದು ಬಿದ್ ಹೋದ್ರೆ ಮಂಕಾಳಮ್ಮ ಕಲ್ಲೆ ನಿಂಗ ಹೇಳ್ ದೇವ್ ಹೆಸರು. ಆ ದೇವರಿಗೆ ಯೆಡಕೊಂದು, ಬಲಕೊಂದು ದುರ್ವೆ (ದ್ರವ್ಯಚಿರಿಗಿ) ಅದೆ.

ಅದ ತೆಗೆದಿ, ನೀನು ಬಟ್ಟರಿಗೆ ಹೋಮನೇಮ ಹಾಕಿಸಿ, ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆ ಇಟ್ಟೆ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರ ಸಂತತಿ ಆಗದೆ.” ಅಟ್ಟು ಹೇಳ್ವ ನಂತ್ರವ, ಸಪ್ಪದಲ್ ಬೆಳಗಾಯ್ತು ಅವನಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರಲಿಲ್ಲ - ಸಪ್ಪದ ನಂತ್ರ.

ಆಗೆ ಬೆಳ್ಳಾ ಮುಂಚ್ಯೆದ್ ಮೊಕ-ಬಿಕ ತೊಳ್ಳುಂಡಿ ಆಲೊಚ್ಚೆ ಮಾಡ್- “ಉಹ್! ಈ ಸಪ್ಪದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪುತ್ರಸಂತಾನ ಆದ್ರೆ ಈ ಜಗತ್ತೇ ಹೀಗಿರುದಿಲ್ಲಾಗಿತ್ತು. ತಾನೂ ಹನನ್ನೆ (ಆಲೊಚ್ಚೆ) ಮೇನ್ ಇರಬೇಕಿದ್ರೆ ಸಪ್ಪ ಬಿತ್ತು.” ಆ ಸಪ್ಪದ ಕಾರಣ ಅವ ಮುಂದ್ ಹರಿಸ್ಲೇ ಇಲ್ಲ. “ತಾನ್ ಕಾಸಿಗೆ, ಯಾಣ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹೋಗ್ ಬಂದ್ರೂ ತನ್ನ ಪುತ್ರಸಂತಾನ ಆಗಲಿಲ್ಲ.” ಹಾಗೇ ವಂದು ಮೂರ್ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಕಳ್ಳ ಹೋಗಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಗೆ.

ಆವಾಗವ ಯೇನ್ ಮಾಡುದ್ಲೋ ಕೇಳ್ವೆ, “ಯೆಲ್ಲಾ ಮಾಡ್ ನೋಡಾಯ್ತು. ಈ ಸಪ್ಪ ಬಿದ್ದೊಂದು ಮಾಡೇ ನೋಡ್ಬೇಕಾಯ್ತು.” ಅದಟ್ ಕೆಲ್ವ ಮಾಡಿ, ಅವನದೊಂದ್ ಸೇವಕ್ ಇದ್ದಿದ್ದ ರಾಜನ್ತು- ತಾಸಿಗ್ ಅರವತ್ ಮೈಲ್ ಹಾದಿ ನಡೆತಿದ್ದ ಅವ. ಅವನಿಗ್ ಕರಸ್ತಂತೋನಾದ. ಆಗವ ಬಂದ್ ಕೇಳ್ತಾನ, “ಯಾಕ್ ಕರ್ನಿದ್ರೆ ತನಗೆ” ಅಂದಿ. “ಆದ್ರೆ ತಾನ್ತಂದ್ ಚೀಟಿ ಬರಕೊಡ್ತೆ ತಕಂಡೋಗಿ ಗೋವೆ ರಾಜನಿಗ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಚೀಟಿ ನೋಡ್ತೆ ಕೂಡ್ಲೆ, ಗೋವೆ ರಾಜ್ಜು ಮುನ್ನೂರ್ ಜನಿಗೆ ಮಣ್ ಕೆಲ್ವದವರಿಗೆ ಕಳಸ್ತಾನೆ.” ಆಗಾ ಚೀಟಿನೂ ಗೂಡಾ ಆ ಸೇವಕನ ಕೈಲ್ ಕೊಡವಂತೋನಾದ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಯೋಳ್ ಗಂಟೆಗ್ ಹೋಗವಂತೋನಾದ ಸೇವಕ. ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆಗೆ ಗೋವೆ ರಾಜ್ಜು ಮನೆಗೇ ಹೋಗ್ ಮುಟ್ಟ.

ಆಗ, ಗೋವೆ ರಾಜ್ಜು ಚಂಬ್ ತಕಂಡ್ ಬಚ್ಚಿಗೆ ಮೀಯಲಿಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದ್ದ. ಆಗಾ ಚೀಟಿ ಕೂಡು ಅವ ಮೀಯಲಿಕ್ ಬಚ್ಚ ಕಟ್ಟ ಮೇನ್ ನಿಂತಾಗೇ ಅವ್ ಕೈಲ್ ಕೊಟ್ಟ. ಆಗೆ, “ಮನೆ ಕೂಡ್ ಹೋಗು ನೀನು. ಆಸ್ರಬೀಸ್ರ ಕುಡಿ. ನಾನು ಮಿಂಧ್ಯಂಡ್ ಬತ್ತೆ” ಹೇಳ್ವೆ. ಆಗ ಅವ ಮಿಂಧ್ಯಂಡಿ ಮನೆಗ್ ಹೋಗಿ, ವಳ್ಳ ಹೋಗ್ ಉಟಾಬೀಟಾ ಯೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿತು- ಹೆಂಗಸರ ಕೈಲಿ ಅವನಿಗ್ ಉಟ-ಬೀಟ ಯೆಲ್ಲ ಬಡ್ಡಿ (ಮುಗಿತು).

ನಂತ್ರವ, ಅವ ತನ್ನ ಕಡೆ ಸಿಪಾಯರಿಗ್ ಕಳಿಸವಂತೋನಾದ; ಯಾರು? ಗೋವೆರಾಜ. ಕರಸಿದ ಕೂಡ್ಲೆಯ ತನ್ನ ಮತ್ತು “ಕೆಲಸದವರಿಗೆ ಮುನ್ನೂರ್ ಜನರಿಗೆ ಬಾ ಅಂದ್ ಹೇಳು” ಅಂದ್ ಕಳ್ಳದ್ ಅವ. ಕಳ್ಳದ್ ಕೂಡ್ಲೆಯಾ ಅವ ಮುನ್ನೂರ್ ಜನ್ಯ ಕರಕಂಡ್ ಬಂದತೇ ಆವಾಗ ಅವ್ ಕೇಳ್ವೆ, “ಯಾಕ್ ಕರ್ನಿದ್ರೆ?” ಅಂತ. ಆಗವುಗ್ ರಾಜ್ಜು ಹೇಳ್ವಾ, “ನೀವು ಅವ್ ಸಂಗಡ ಹೋಗಿ” ಅಂದ. ಅವ ಸಂಗಡ ಕರಕಂಬಂದ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರಿಗ್ ವಂದೋಪ್ಪತ್ತಿಗೆ ಹೋಗಿದ ಅವ- ಈಗ ಯೆಂಟ್ ದಿವಸ ಬೇಕಾಯ್ತು ಬಂದ ಮುಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ.

ಆ ರಾಜ್ಜು ಕೂಡಾ ಅವ್ರಿಗ್ ಹತ್ಯಾರ್ ಕೊಡಬೇಕಾಯ್ತಲ್ಲಾ? ಕತ್ತಿ, ಕೊಡ್ಲಿ, ಪಿಕಾಸು, ಜನಕೊಂದೊಂದ್ ಹತ್ಯಾರ್ ಕೊಡವಂತೋನಾದ; ಆಶೀಗೆ ಮಟ್ಟಿ ಆಗಿಂದಾಗೇ ಅವ್ ಕರಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ಸವ್ರೆಸ್ಡ್ ಅವ. ಅರ್ಧ ಗಂಟೆವಳ್ಳ ಸವ್ರೆ ಮುಗಿತು. ಮುಗ್ಗೆ ನಂತ್ರ

ಅವ ಪೇಟೆಲಿಡ್ ತಕಂಡ್ ಹೋದ. ಆಯ್ತು ಯೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟಿ ತಾನೇ ನಿತ್ತಿ ಅಗಿಸ್ತ. ಅಗಿಸ್ತ ಅವ ಇಡೀತೂ ಆಗಿಸ್ತಿಲ್ಲ. ಮದ್ದಿಕೆ ಅಗಿಸ್ತ ಕಡಿಕೆ ಯೆರಡೂ ಬಾಜೂನಲ್ಲಿ ಅಗಿಸಕಾಯ್ತು ಹೇಳಿ. ಅಗಿಸ್ತ ಕೂಡ್ ದೇವ್ ಮೂರ್ತಿ ಸಿಕ್ಕು ಅವನಿಗೆ- ಅಲ್ಲೇಯ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿ ಮೊಕಡಿಗಾಗ್ ಇದ್ದದೂ ಹೌದು. ಯೆರಡು ದುರ್ವೆ ಯೆಡಕೊಂದು, ಬಲಕೊಂದು ಇದ್ದದೂ ಹೌದು. ಆಗದ್ ತಂದಿ ಮೇಲಿಟ್ಟಿ, ಬಟ್ಟಿಗ್ ತಂದಿ ಹೋಮ-ನೇಮ ಹಾಕ್ಸಿ, ನಿಚ್ಚ ಪೂಜಿಕೆ ಇರ್ಸವಂತೋನಾದ ನಂತ್ರ.

ಆನಂತ್ರ ಯೇನಾಯ್ತೋ ಕೇಳ್ತೆ, ಇವ ಸಾದಾರ್ಣ ವಂದ್ವರ್ಸ ಕಳೀತು. ವರ್ಸ ಕಳ್ಳೆ ಪುತ್ರಸಂತಾನ ಇಲ್ಲ ಅವಗೆ, ಯಾವಾಗೂವ. ಪುತ್ರಸಂತಾನ ಇಲ್ಲಾಗೂದೊಳ್ಳೆ ಇವ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ ಕೇಳ್ತೆ, ಇನ್ ತನ್ ದೇವರಾದ್ರೂ ಮುಂದ್ ತಂದಿಸ್ಸಿ, ಅಂಬೂ ಆಸೆ ತೋರ್ಸಿ, ಪುತ್ರಸಂತಾನ ಸಿಕ್ಕದೆ ಅಂದ್ ತನ್ ಹೇಳ್ತಲ... ವಂದ್ ವರ್ಸಾದ್ರೂ ಪುತ್ರಸಂತಾನ ಆಗಲೆಲ್ಲ. ದೇವ್ ಹೇಳ್ತು ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ? ಮಾಡಗಾಗಿ ಇರುದಾಗಿತ್ತು ಅವ.

ಉಟಬೀಟ ಮಾಡಿ, “ಇಟ್ ವರ್ಸಾನವರೆಗೆ ಯೆಲ್ಲಾ ಪುಣ್ಯಾಂಶ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸ್ತೆ. ಆದ್ರೂ ಪುತ್ರಸಂತಾನ ಕೈಗೂಡಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಪಾಪದ ಕೆಲ್ಸಕೆ ಕೈಹಚ್ಚಿ ಬೆಳಗಾದ್ರೆ...” ಅಂದ್ ಹೇಳಿ, ಬಾಯ್ ವಡ್ಡ್ ಹೇಳ್ಳಿಟ್ಟ ಅವ. ಯಾರು? ರಾಜ. ಆ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಾದ್ರೂ ಅವ ಯೇನ್ ಮಾಡಾನೆ? ಮತ್ ಇಷ್ಟೂ ಆಗಿ, ಪೂಜ್ಯಾದ ಕೂಡ್ ವಂದ್ ಕೊಳ್ಳೆ ಅಜಿಮಾಸು ದುರ್ವೆ ಉಕ್ ಚೆಲ್ತದೆ. ದುರ್ವೆ ಸಿಕ್ಕು. ಅದ್ ಕಣಜಕ್ ಹಾಕೂದು, ಕಣಜಕ್ ಹಾಕದ್ವಂತ್ರ ರಾಜ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡೂಕಡ್ಡಿಲ್ಲ. ಬಟ್ಟಿಗೂ ಇನ್ ಆ ದುರ್ವೆ ತಾವ್ ಖರ್ಚ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂಬೂ ಆಶ್ಚಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ್, ವಸ್ತ್ರ ಬೇರೆ ಇಟ್ಟು ಯೆಷ್ಟ ಚಾವೆಟ್ಟಿ ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟೂ ಸಂಪ್ ಮಾಡಿಟ್ ಬಿಟ್ಟನೆ.

ಆಗವ ರಾತ್ರಿಗೆ ಹೇಳ್ ಮನ್ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ? ದೇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗ್ ಹೋಯ್ತು ಅದು. ತನಗೆ ಮೊದಾಲ್ ಕಿತ್ ಹೊತಾಕಿ, ಬಾಕಿ ಕೆಲ್ಸಕ್ ಕೈಹಾಕಿ ಅಂದ್ ಹೇಳ್ ಹೆದ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಪೂಜಾರಿ ಬಟ್ಟ ತಲಿಂಬಿಗೆ ರಾತ್ರಿಗೆ ಯೆದ್ದಂತು. ವಂದ್ ಬೆಳ್ಳಿ ಹೂಂಗ್ ತನ್ ತಲೆಮೇಲುನ್ನು ಕೈಗೆ ಹಿಡ್ಕಂಡೇ ಬಂದದೆ ಅದು. (ಸಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ) ಆವಾಗ್ ಯೆದ್ ಬಂದ್ಕಂಡಿ, ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತದ್ಯೋ ಕೇಳ್ತೆ... “ಬೆಳಗಾನಿಸ್ತೀಲ್ ನೀನು ರಾಜನ ಮನೆಕೂಡ್ ಹೋಗ್ಬರಬೇಕು. ಅಂದ್ರೆ, ಇಷ್ಟ್ ದಿವ್ವನವರೆಗೆ ಪುಣ್ಯ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ವ ಪಾಪದ ಕೆಲ್ಸಕ್ ಕೈಹಚ್ಚಿ ಅಂದ್ ಹೇಳಾನೆ ರಾತ್ರೆ. ಆದ್ರೆ, ಪಾಪದ ಕೆಲ್ಸಕ್ ಕೈಹಚ್ಚಿದ್ ಬೇಡಾ. ನಿನ್ ಪುತ್ರ ಸಂತಾನಾಗ್ಗದ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ಹೂಂಗ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ಅವಗೆ ಕೊಡಿ. ಹರು ಜಲದೀಲ್ ಹೋಗಿ ಗಂಡ-ಹಿಂಡ್ತಿ ಇಬ್ಬರೂ ತಣ್ಣೀರ ತಾನ ಮಾಡ್ಬೇಕು; ಅದು ಮುಡ್ಕಳ್ಳೇಕು- ಪುತ್ರಸಂತಾನಾಗ್ಗದೆ. ಆದ್ರೆ, ಅವನೀಗೆ ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ಸನ ಉರಿಪಿಂಡ ಬೇಕೋ? ಅರವತ್ತರ್ಸನ ಅರಮಳ್ ಬೇಕೋ ಹೇಳ್ ಕೇಳು. ಅಟ್ ಬಂದ್ ತನ್ನೆ ನಾಳೆ ರಾತ್ರಿಗ್ ತೆಳಿಸು...” ಅಂದ್ ಬಟ್ಟ ಕೈಲ್ ಬಂದ್ ಹೇಳ್ತು ಅಂಬದಾಯ್ತು.

ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಾ ಮುಂಚ್ ನಸ್ತೀಲೆ ಬಂದು, ಬಂದೇ ಬಂದ್ರೂ, ರಾಜನಿದ್ದಲ್ಲಿ; “ಓಹೋ! ಬಟ್ಟು... ಇಟ್ ಮುಂಚೆ ಬರ್ಪೋರಲ್ಲಾಗಿತ್ತು. ಯೇನೋ ವಂದ್ ಗಡಬಡೆ ಮೇಲೆ

ಬಂದು ಹಾಂಗ್ ಕಾಣದೆ ತನ್ನೆ ಅಂದ್ವೇಳ್ಳೆ. “ಹಾಂಗಾದ್ರೆ, ನೀವು ನಿನ್ನಾಗ್ಗೆ ರಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಪದ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಚ್ಚಿ ಅಂದ್ ಹೇಳಿದ್ರಂತೆ; ನೀವ್ ಹಾಗ್ ಪಾಪದ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡೂದ್ ಬೇಡ; ನಿನ್ ಪುತ್ರಸಂತಾನ ಆಗ್ತದಂತೆ. ನಿನ್ ದೇವು ಹೇಳದೆ.

“ನೀವ್ ಗಂಡ ಹಿಂಡಿ ಹರೂ ಜಲದೀಲ್ ತಣ್ಣೀರತಾನ ಮಾಡ್ಕಂಡ ಬರುವಾಗ ನೀರ್ ತುಂಬ್ಕಂಡ್ ಬರಬೇಕು ಕೊಡ್ಲಿ. ಮನೆಗ್ ಬಂದು ಈ ಹೂಂಗ್ ನಿಮ್ ಹಿಂಡಿ ರಾಜನ್ನು ಮುಡಿಬೇಕು. ‘ನಿನ್ ಹನ್ನರಡ ವರ್ಷನ ಉರಿಪಿಂಡ ಬೇಕೋ? ಅರವತ್ವರ್ಷನ ಅರಮುಳ್ ಬೇಕೋ?’ ಕೇಳ್ಕಂಡ್ ಬಾ ಹೇಳದೆ. ತನ್ ಕೈಲಿ” ಅಂದ.

ಬಟ್ಟ ಕೈಲಿ ರಾಜ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ಳ ಕೇಳ್ಳೆ, “ಹನ್ನರಡ ವರ್ಷನ ಉರಿಪಿಂಡ ಹೇಳದ್ರೆ ಅವ ಹನ್ನರಡೇ ವರ್ಷ ಉಳಿತಾನಲ್ಲ ಅವ? ಅಂದ ಮೇಲೆ, ಅರವತ್ ವರ್ಷನ ಅರಮುಳ್ಕೆ ಅಂದ್ರೆ... ಅರವತ್ ವರ್ಷ ಉಳಿತ ಅವ. ಅವನಿಗ್ ಬೇಕಾದ್ ಮದ್ದೆಮನಕಾಲ ಆಗ್ತದೆ. ಹನ್ನರಡ ವರ್ಷನ ಉರಿಪಿಂಡ ಅಂದ್ರೆ ಅವನಿಗ್ ಪರಾಯವೇ ಬರುದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗ್ ಮದ್ದೆಮನಕಾಲ ಆಗೂದ್ಯೆಲ್ಲ?” ಅಂದ್ ತೆಳ್ಳಂಡ.

ಬಟ್ಟ ಕೈಲಿ ಹೇಳ್ತಾನೆ ಅವ ಯೇನಂದಿ? ಕೇಳ್ಳೆ, “ಅರವತ್ ವರ್ಷನ ಅರಮುಳ್ಕೆ ಆಗೂದು ತನ್ನೆ. ಹನ್ನರಡ ವರ್ಷನ ಉರಿಪಿಂಡ ಬೇಡ ತನ್ನೆ” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್ಳೆ. ಹೇಳ್ಕೊಡ್ಡೆ, ರಾಜನ ಹಿಂಡಿ ಕೇಳ್ತು. ಅದ್ ಯೇನಂತು ಅಂದ್ರೆ, “ಸ್ವಾಮೀ... ಅರವತ್ ವರ್ಷನ ಅರಮುಳ್ಕೆ ಬೇಡಾಗಿತ್ತು. ಹನ್ನರಡ ವರ್ಷನ ಉರಿಪಿಂಡನೇ ಆಗಿತ್ತು. ಯೆಂಟ ವರ್ಷನಾಗಿ ಅವನಿಗ್ ಲಗ್ಗೆ ಮಾಡಿದ್ರೆ, ಹನ್ನರಡ ವರ್ಷನಾಗಿ ಅವನಿಗ್ ಪುತ್ರ-ಬಿತ್ರ - ಮತ್ ನಾಲ್ಕ ವರ್ಷನ ವಳಗೆ ಯೆಲ್ಲಾ ಆಗಿತ್ತು... ಅವನೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅರವತ್ ವರ್ಷನ ಅರಮುಳ್ಕೆ ಬೇಡ” ಅಂದ್ ತೀಡ್ಕತ್ತ ನಡಿತು ಅದು. “ಯೇನ್ ಹೇಳತ್ನೋ ಯಾರ ಬಲ?” ಹೇಳಿ.

ಅದ್ ಹೇಳತ್ನಾಗ್ ಹೋದ್ ಕೂಡ್ಲೆ ಇತ್ನಾಗ್ ಯೇನಾಯ್ತಂದ್ರೆ ಇದ್ದಿಗೂ ಅದ್ ಹೌದಂತೆ ಕಂಡ್ರು. ಬಟ್ಟ ತರಸುವಂತೋನಾದ. ಬಟ್ಟ ಕೂಡಾ ಬರುವಂತೋರಾದ್ರು. ಅಂಗಳದ ಹೆರ್ಗ್ ಹೋಗಿದ್ರು. “ಹಾಂಗಾದ್ರೆ ಅರವತ್ ವರ್ಷನ ಅರಮುಳ್ ಆಗೂದು ಅಂದ್ ಹೇಳಿದ್ರು. ಆದ್ರೆ, ಅರವತ್ ವರ್ಷನ ಅರಮುಳ್ ಬೇಡ. ತನ್ನೆ ಹನ್ನರಡ ವರ್ಷನ ಉರಿಪಿಂಡನೇ ಆಗೂದು...” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ಳೆ. ಅಟ್ ಹೇಳೂರೊಳ್ಳೆ ಬಟ್ಟ ಬಂದು.

ಬಂದು, ರಾತ್ರೆಗ್ ಮತ್ತೆ ಸವ್ವದಲ್ ಬಂದ ಬಟ್ಟ ಕೈಲ್ ಕೇಳ್ತದೆ ದೇವು. “ಹಾಂಗಾದ್ರೆ ಅವನಿಗ್ ಅರವತ್ ವರ್ಷನ ಅರಮುಳ್ಕೆ ಬೇಡಂತೆ. ಹನ್ನರಡ ವರ್ಷನ ಉರಿಪಿಂಡ ಆಗೂದು.” ಆಗಿ ರಾಜನೂ ಕೂಡಾ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಉಳವಂತೋನಾದ. ಉಳಿಬೇಕಿದ್ರೆ ಮೂರ್ ತಿಂಗಳ ಕಳೀತು. ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿನು ಗರ್ಬಿಣ್ಯಾಯ್ತು ಅಲ್ಲಿಗೆ. ರಾಜನ ಹಿಣತಿಗೆ ವರ್ಷ ಐವತ್ತೂ, ರಾಜನಿಗೆ ಅರವತ್ತು ನಡೀತದೆ.

ಸಾದಾರಣ ಯೆಂಟ ತಿಂಗಳ ಆಯ್ತು. ರಾಜ್ಕೆ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಗರ್ಬಿಣಿ ಆದ ನಂತ್ರ ಅದ್ಕೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಬೇನೆಗ್ ಸುರವಾಯ್ತು. ಸೂಲಕ್ಕೆ ಅಂಗೈದಲ್ ಬಿದ್ ಹೊಡಿಯಾಡ್ತದೆ, ಅದು. “ತನ್

ಕೈಲ್ ತಡ್ಡೊಳ್ಳುಕಾಗುದಿಲ್ಲ” ಅಂದ್ ಬಿದ್ ಹೊಳ್ಳಾಡತದ್. ಆವಾಗ, ರಾಜನೂ ಕೂಡ ಹೋಗ್ ಆಲೋಚ್ಚಿ ಮಾಡ್. ‘ಇದ್ ವಂದ ಪಿಶಾತೆ ಬಾದೆನೆ ಇರಬವು’ ಅಂದ್ ಹೇಳ್ ಮಾಡ್ ಅವ. ಆವಾಗ ರಾಜನೂ ಕೂಡ ಅವನ ಸಿಪಾಯಿರಿಗೆ ಕರದಿ, ಯೇನ ಹೇಳ್ತಾನೋ ಕೇಳ್, “ಶಿಪಾಯಿರೆ, ಹೋಗಿ ವಂದ್ ನಾಕ್ ಜನ ಗಾಡಿಗ್ರೀಗ್ ತಕಂಡ ಬನಿ” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ ಅವ. ಆಟ ಹೇಳುರೊಳ್ಳಿ ಶಿಪಾಯ್ತು ಹೋಗ್ ಕೇಳ್ತು. ರಾಜನ ಕೂಡೆ, ‘ಹಂಗಾರ್ ಹೇಂಗನವರಾಗಬೇಕು?’ ಕೇಳ್ತು.

ರಾಜನೂ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ ಕೇಳ್, “ಚಲ್ಲಲೋ ಪುಂಡಗಾರರಿಗೆ ಹೇಳೊ” ಹೇಳ್ ಕಳ್ಳದ. ಆಗವು ಯೆಲ್ಲೆಲ್ ಪುಂಡಗಾರ್ರ ಅವರೆ ನೋಡಿ, ಪೇಟಿಲ್ ಈ ತುದಿಂದ್ ಆ ತುದಿವರೆಗೆ ಯೆಲ್ಲೆಲ್ ಪುಂಡಗಾರ್ರವೆ ಅವರಗೈಲ್ಲಾ, “ರಾಜರ ಮಲ್ಲಿ ಬರುಕೆ ನಿಮ್ಮ ಕರ್ಯಾಗದ” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತೇ ಹೋದ್ರು. ಬರಬೇಕಾದ್ ನಲವತ್ ಜನ್ಯ ವಟ್ಟಾಡ್ ಕರಕಬಂದ್ರು ರಾಜ್ಜಮನಿಗೆ.

ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕುಂದರ್ಸದ್ರು. ಆಸ್ತ, ಕವಳ ಯೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟ. ಹತ್ ಹನ್ನೆರಡ್ ಅಕ್ಕಿ ಮಣಿ ತಂದೊಟ್ಟು ಅವರ್ಗೆ. ರಾಜ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತಾನೆ ಕೇಳದ್ರೆ, “ಹತ್ ಹನ್ನೆರಡ ಜನ ಸೋದ್ಡಿ ನೋಡಿ, ಬಾಕಿಯವರೆಲ್ಲಾ ನೋಟಕ್ ಕುಳ್ಳಿ” ಅಂದ್ ಹೇಳಿದ್ರು. ಅದ್ರಲ್ ನೋಟ ಮಾಡ್ವವ್ ವಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ.

ರಾಜ್ಜ ಮನೆಲ್ ನೋಟ ಮಾಡಬೇಕಾಯ್ತೋ ಇಲ್ಲೊ? ಹಾಗೇ ಹೇಳ್ ರಾಜ ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಸೆ ಮಾಡ್ಡಿಟ್ಟೆ - ಕಷ್ಟ ಬರ್ತದ್ದೆಲ್ಲ ಅಂದ ಹೇಳಿ, ಅವು ನೋಟಕೆ ಕುಂತ್ರು ಬಾಕಿ ಇದ್ದವು ಮಣಿ ತಂದೊಟ್ಟರು. ಸೋದ್ಡಿ ನೋಡೂಕ್ ಹಣ್ಣುದ್ರು; ಇವ್ ವೋಟಾ ಮಾಡೂಕ್ ಹಣ್ಣುದ್ರು. ನೋಟ ಮಾಡ್ರು ಅಂದ್ರೇನು? “ಸಾದ್ರಾಣ ನೋಟ ಮಾಡ್ತೋ; ನಿಮ್ಮ ಮೈಯ್ಲ ಸಂಪದ. ಮೈಹಂದೂ(ಅಲಗಾಡ್ನ)ದಿಲ್ಲ ನೀವು...” ಹೇಳ್ತು ಹೇಳಿ. ಜೋರ್ ನೋಟ ಮಾಡ್ತುದ್ರು ಅಂದ್ ಹೇಳಿ, ಹಾರ್ ಹಾರಿ ಬೀಳೂಕ್ ಹತ್ಕಂಡ್ರು.

ಸೋದ್ಡಿಯವರು ವಬ್ಬರೂ ವಬ್ಬರೂ... ‘ದೆವ್ವದ, ಇಲ್ಲ’ ಅಂದ್ ಹೇಳವೋರೇ ಇಲ್ಲ. ಅನುಬವವಿದ್ವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಆಗಟ್ಟಾದ ಕೂಡಲೇಯ ನೋಡಿ... ನೋಡಿ... ನೋಡಿ... ಬೇಜಾರ ಬಂತು. ಬಾಳ ಹೊತ್ತಾಯ್ತು. ಹತ್ ಗೆಂಟಿಂದ ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟಾಯ್ತು. ಆದ್ರೂ ರಾಜ್ಜ ಮನೆ ಗೌಜ್ ಯೇನ್ ಕಮ್ಮಿಲ್ಲ. ಇವಳಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಸೂಲೆ ಕಮ್ಮಿಲ್ಲ. ಅವು ಕೊಣಿಲ್ ತಕಂಡೋಗ್ ಕೂಡ್ರು. ಅಟ್ಟೊತ್ತೀಗ್ ರಾಜ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತಾ ಕೇಳಿದ್ರೆ, “ನಾಳೆಗ್ ಹನ್ನಂದ್ ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡ್” ಅಂದ.

ಕಡೆಗ್ ನಂತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದ್ ಆಲೋಚ್ಚಿಯಾಯ್ತು. “ಅದ್ ತಿಂಗಳ ತುಂಬೊ ಯಾರ್ಬಲ ಹಡ್ಡು ದಿವ್ವ ಬಂತೋ...” ಹೇಳಿ ಆಗೆ ಶಿಪಾಯನ್ನೇ ಕರ್ದ ಅವ. ಕರದಿ ಯೇನ ಹೇಳುರೋ ಕೇಳದ್ರೆ, “ಅವ್ವ ಹಡೂ ದಿವ್ವ ಬಂತೋ ಯಾರ್ ಬಲ? ನೀವು ನಾಕ್ ಜನ ಹೋಗಿ, ನಾಕ ಜನ ಸೂಲಗಿತ್ತಿನ ಕರ್ಕಂಡ್ ಬನಿ” ಅಂದ್ ಹೇಳಿ ಹೇಳ್ತ.

ಆ ಶಿಪಾಯ್ತು ಯೇನ್ ಕೇಳ್ತು ರಾಜನ ಕೂಡೆ? “ಹೇಂಗಿ ಹೇಂಗ್ವರ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕು?” ಕೇಳೂರೊಳ್ಳೆ, “ವಂದ್ ಮುದ್ದುಂ ತವರು ಕರ್ಕಂಬಾಯೊ” ಹೇಳಿ ರಾಜ ಹೇಳ್ತ. ಆಗಿಟ್ಟೊತ್ತಿಗೆ

ಅವ್ರ ಹೋದರು. ಈ ಪೇಟೆ ತುದಿಗೆ ವಬ್ಬರನೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ, “ರಾಜರ ಹುಕುಂ ಆಗದೆ ಬನಿ” ಅಂದ್ ಹೇಳಿ. ಬರಬೇಕಾರ್ ನಲವತ್ತನ್ನ ಮುದ್ದಿರ ಕರ್ಕಂಬಂದ್ ರಾಜ್ಜಮನೆ ಅಂಗ್ಕದಲ ಕುಳ್ಳುದು ಅವು. ಕುಳ್ಳದ್ ಕೂಡ್ಲೆಯ ಆಸ್ರಿಗ್, ಬಿಸ್ರಿಗ್ ರಾಜ ಕೊಟ್ಟ. ಕವಳಕ್ ಕೊಟ್ಟು ಜಪ್ಪಂತ ಕೂತ್ಕಂಡಾರೆ ಅವರು. ಅವಳು ಹೂಡಿಯಾಡ್ಲೇ ಅದೆ. ಹೋದವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ ಸೂಲಗಿತ್ತಿರೂ ವಬ್ಬೂ ಇಲ್ಲ. ವಬ್ಬಿಗೂ ಅನುಬವ ಇಲ್ಲ. ಕೂತ್ಕಂಬಿಟ್ಟಾರೆ ಕವಳ ಜಪ್ತಿ.

“ಹಾಲಿ ಹೆರು ಕೋಟ್ಟೆ ಯಲ್ಲ, ಯೇನಾರೂ ಕಸಾಯ-ಬಿಸಾಯ ಮಾಡ್ ಕೊಡಿ” ಅಂದ್ ಹೇಳೂ. ಸುಮ್ಮಂಗ್ ಕುಂತ್ ಬಿಟ್ಟು. ಅಟ್ ಹೇಳುದೊಳ್ಳೆ ರಾಜಂಗ್ ನೋಡಿ... ನೋಡಿ... ನೋಡಿ... ಬೇಜಾರ್ ಬಂತು. “ತನ್ನಂಗಳದಲ್ಲಿ ಜಾಗದೆ ಅಂದಿ ತಂದ್ ಹಾಕ್ಕಂಡ ಹಾಂಗಾಯ್ತು ಇದು. ಇವ್ವಟ್ಟೂ ಜನರ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ವಂದ್ ಕೋಣೆಗ್ ಕೂಡು. ನಾಳಿಗ್ ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆಗ್ ವಿಚಾರ ಮಾಡ್ಡ...” ಶಿಪಾಯ್ ಕೈಲ್ ಯೇನ್ ಹೇಳುದೊಳ್ ಕೇಳ್ವೆ, “ನೀವ್ ಹನ್ನೆರಡ ಜನ ಉಟಾ ಮಾಡ್ಕಂಡಿ, ಹನ್ನೆರಡ ಹೊರೆ ಹುಳ್ಳೆ ಬರ್ಲ ತಂದ್ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹೊತಾಕಿ.”

ಉಟಬೀಟ ಮಾಡ್ಕಂಡಿ ಹನ್ನೆರಡ ಜನ ಹೋಗಿ ವಂದ್ ಮರ ಪೂರಾ ಕಡ್ಡಿ, ಚೊಕ್ ಮಾಡ್ತು; ಹನ್ನೆರಡು ಹೂರ್ಯಾಗಬೇಡ್ತಾ? ಹಾಂಗೇ ಅವು ಹನ್ನೆರಡ ಹೊರೆ ಬರ್ಜರಿ ಕಟ್ಟಂಡ್ ಬಂದ್ತು. ಈ ಗಾಡ್ಗಿದ್ದರಲ್ಲ. ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡ್ಲೇ ಇದ್ದವು, “ಹರಹರಾ! ನಾವು ಸತ್ತು ನಾಳಿಗ್” ಹೇಳ್ ಮಾಡ್ತು. “ಹನ್ನೆರಡ ಹೊರೆ ಹುಳನೆ ಬರ್ಲ ಹೂಡ್ಲೆ ತಾವೇನ್ ಬಜಾವಾಗುರೋ?”

ಅಟ್ಟಾಗುರೊಳಗೆ - ಉಟಬೀಟ ಮಾಡ್ಕಂಡ ರಾಜ ಮನಿಕಂಡ. ಅವನ ದೇವರಿಗೆ ಗೂತ್ತಾಯ್ತು. “ನಾಳೆಕೆ ಯೆಂಬತ ಜನಿಗೆ ಹುಳ್ಳೆಬರ್ಲ ಹೂಡದಿ, ನಾನಾಚಾರ ಬಂದನ ಮಾಡ್ಡ...” ಹೇಳಿ. “ಅದು ಮಾಡೂ ಸರ್ವತಾ ಬೇಡ. ಅವ್ರಿಗ್ ಮಾಪ್ ಮಾಡಿಬಿಡು” ಹೇಳಿ ಹೇಳು, ಹೇಳಿ ಸಪ್ಪದಲ್ ಬಂದು ದೇವು ಹೇಳು ಬಟ್ಟನ ಕೈಲಿ. ಆಗ ಬಟ್ಟು ಬಂದಿ ರಾಜ್ಜ ಕೈಲ್ ಹೇಳು. “ಮತ್ತೆ ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ಷನ ಉರಿಪಿಂಡ ನಾಳಿಗ್ ಹುಟ್ಟನಂತೆ ಮತ್ತು ಆ ಸೂಲಗಿತ್ಯರು, ನೆಲ್ವತ್ ಜನ ಗಾಡಿಗ್ತು ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೆ ಮಾಫ್ ಮಾಡಬಿಡ್ಲೆಕು ಹೇಳಿ ದೇವು ಹೇಳದೆ. ಬೆಳಿ ಹೂಂಗ್ ಕೂಟ್ಟರೆ. ಈ ಹೂಂಗ್ ಮುಡ್ಕಂಡ್ ಕೂಡ್ಲೆ ಹನ್ನೆರಡವರ್ಷನ ಉರಿಪಿಂಡ ಹುಟ್ಟಾನಂತೆ.”

ಅಟ್ಟಾಗುರೊಳಗೆ ಬಟ್ಟು ನಸ್ಸಿಲೆ ಬಂದ್ ಇಲ್ ತೆಳಿಸ್ತು ಅವರ್ಗೆ. “ಮೈಮುಟ್ಟದ ಬಿಡಬೇಕು...” ಹೇಳ್ವೆ. ಆ ಹೂಂಗ್ ತಲೆಮೇಲಿಟ್ ಕೂಡ್ಲೆ ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ಷನ ಉರಿಪಿಂಡ ಹುಟ್ಟ ರಾಜ್ಜಿಗೆ. ಹುಟ್ಟ ಕೂಡ್ಲೆಯ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪಂಡಿತರ ಮನೆಗ್ ಹೋದ, “ಹುಟ್ಟಗ್ಗೆ ಚಲೂ ಅದ್ಯೂ ಹೇಗೆ?” ನಾಮಕರಣ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಪಂಡಿತರ ಮನೆಗ್ ಹೋದ. ಪಂಡಿತ್ ಕೈಲ್ ಕೇಳವಂತೋನಾದ, “ಗ್ಗೆ ಹೇಗೆದೆ? ಹೆಸ್ತು ಯೇನ್ ಬಂದದೆ?” ಆಗ, “ಹುಟ್ಟ ಗ್ಗೆ ಬಿಳ್ಳಿಯೆಲ್ಲಾ ಲಾಯ್ಕ್ ಬಂದದೆ. ನಾಮಕರಣ ಇಟ್ಟುಂಡೇ ಬಂದನೆ... ಬೇರೆ ಹೆಸರಿಲ್ಲ. ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ಷನ ಉರಿಪಿಂಡ.”

ಹುಡ್ಗನಿಗೆ ಚಲೋ ರೀತಿಯಿಂದಿ ಅಪ್ಪ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡ್ತು. ಹುಟ್ ಹನ್ನೆಡದ್ದೆ ದಿನಕೆ ರಾಜನಾದರೂ ಬಹಳ ಖರ್ಚು ಮಾಡ್ತೆ- ಬಂದು-ಬಳಗ ಕರೆಸಿ. ಹುಡ್ಗನಿಗೆ ಕುಡಸೂಕ್ ತಾಯಿಗ್ ಹಾಲಿಲ್ಲ. ಕುಡಸೂಕೆ ಹಾಲದಾಸಿಯ ತಂದಿಟ್ಟುಂಡ. ಅವ್ವ ಸಾಕಿಸಲಗಿ ಮೂರ್ ವರ್ಸ ಕಳೀತು.

ಹಾಂಗೇ ಯೆಂಟ ವರ್ಸ ಕಳೀತು. ಯೆಂಟ್ ವರ್ಸ ಕಳ್ಳ ನಂತ್ರ ಪರದಾನಿ ಕರ್ಸವಂತೋನಾದ. ಕರ್ಸಕೂಡ್ಲೆ ಅವ ಬಂದ. “ಯೇನವ ಕರಸಿದ್ದು?” “ಯೇನಿಲ್ಲ, ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ನಂಟಸ್ತನಕೆ ಹತ್ ಗಂಟಿಗೆ ಉಟ ಮಾಡ್ಕುಂಡಿ ಹೋಗಬೇಕು” ಅಂದ್ ಹೇಳಿ ರಾಜ ಹೇಳ್ಳೆ.

ಅಟ್ ಹೇಳುದೊಳ್ಳೆ ಪರ್ದಾನ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತಾನೆ ಕೇಳ್ಳೆ, “ಹುಡ್ಗನಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ಸ ಆಯಿಸ್ ಹೇಳಿ ಜಗತಕೇ ಗೊತ್ತದೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಯೆಂಟ ವರ್ಸ ಕಳ್ಳದೆ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಸ ಬಾಳತಾ ಅವ. ಅವನಿಗೆ ಯೆಲ್ಲೂ ಯಾರೂ ಹೆಣ್ ಕೊಡ್ಬಾಗಿಲ್ಲ.” ರಾಜ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತಾ ಕೇಳದೆ, “ಇಲ್ಲಿ ಸುದ್ ಅಲ್ಲಿ ಗೂತ್ತಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲಿ ಸುದ್ ಇಲ್ಲಾಗುದಿಲ್ಲ. ಅಟ ದೂರ್ಕ್ ಹೋಗಿ ನಂಟಸ್ತಾನ ಮಾಡಬೇಕು.”

“ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಅಂದ್ ಹೇಳಿ, ಮಾರ ದಿವ್ವ ಉಟ ಮುಗಿಸಿ ಸೀದಾ ಮೈಸೂರ್ ರಾಜ್ಯಕ್ ಹೋದ್ದು. ಆಗ ಅಲ್ ಹೋಗಬೇಕಾರೆ ಇವನ ಪೋಟೋ ತಕಂಡ ಹೋಗಾರೆ. ಸಾಯಂಕಾಲದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅಲ್ ಹೋಗ್ ಮುಟ್ಟು. ಅಲ್ ಬಾಳ ಉಪಚಾರ ಮಾಡ್ದು. ಉಟಬೀಟ ಯೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿತು ರಾತ್ರಕೆ. ಉಟ ಮುಗ್ಗ ನಂತ್ರ ಅವ್ ಕೇಳವಂತೋನಾದ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ; “ಯೆಲ್ಲಾಯ್ತಾ ನಿಮಗೆ? ಯೇನ್ ಬಂದಿದ್ದಿ? ಯೇನತಾನೆ?” ಅಂದಿ.

“ಹುಡುಗನಿಗೊಂದ್ ನೆಂಟಸ್ತಾನಕ್ ಬಂದಿದೆ. ನಿಮಗೊಂದ ಹುಡ್ಡಿ ಅದೆ ಹೇಳಿ ಕೇಳ್ಕುಂಡ್ ಬಂದಿದೆ.” ಮೈಸೂರ್ ರಾಜ ಯೇನ್ ಕೇಳ್ತಾನೆ ಕೇಳದೆ, “ಪೋಟೋ ತಂದಿರೋ ಆ ಹುಡ್ಗಂದು?” “ಹೌದು; ತಂದಿದೆ” ಅಂದ ಹೇಳ್ ಪೋಟೋ ಕೊಡ್ತಾನೆ ಈ ಹುಡ್ಗಂದು. ಅವ ರಾಜ ನೋಡ್ಕುಂಡಿ, ಹುಡ್ಡಿಗ್ ತೋರ್ನ್ ಹುಡ್ಡೀನೂ “ಅಡ್ಡಿಲ್ಲಾ...” ಅಂತು. ಹೆಣ್-ಗಂಡ್ ಹೊಂದು ಅಲ್ಲಿ.

ಆವಾಗ್ಯೆಲ್ಲ ಬಾಯ್ ಸಿಯಾಬಿಯಾ ಮಾಡಿ, “ನಾಕನೇ ದಿವ್ವಕೆ ನಾವ್ ದಿಬಣ ತಕಂಡ್ ಬರ್ತು, ನೀವು ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅನಕೂಲ ಮಾಡ್ಕಳಿ” ಅಂದ್ ಹೇಳಿ ಬಂದ್ರು. ಆಗೆ ಇಲ್ ಬಂದ ಮಾರನ್ ದಿವನೇಯಾ ಅಲ್ಲಿ ನೆರದುರಲ್ ವಂದ್ ಮುದ್ದ ದಬ್ಬಲ್ ತಾರ ಮಾಡ್ಡ ಮೈಸೂರು ರಾಜಗೆ.

ಆಗೆ, “ಯೇಲೆ ಮೈಸೂರ ರಾಜನೇ! ನೀನು ಮಳ ಬಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನಾಗೆ ರಾತ್ರಿಗೆ ವಂದ್ ನೆಂಟಸ್ತಾನ ಆಗಿತ್ತು. ಮುಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯೇನು ಅಂದ್ ಗೂತ್ತಿಲ್ಲೆ ನೀನು ಲಗ್ನಕೆ ತಯಾರ್ ಮಾಡ್ಕಲ್ಲ? ನಿನ್ನ ಹುಡ್ಡಿ ಕೊಡ್ತೆ ಅಂದ್ ಹೇಳಿ? ಆ ಹುಡ್ಡನಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ಸನ ಉರಿಪಿಂಡಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಅವನಿಗೆ ವಂಬತ್ ವರ್ಸ ನಡೀತದೆ; ಇನ್ ಮೂರ್ ವರ್ಸ ಇರ್ತ

ಅವ. ನಿನ್ ಹುಡ್ಡಿ ಕೆಟ್ ಹೋಗ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರ ನೋಡ್ಕುಂಡಿ ನೀನ್ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡು” ಅಂದಿ ತಾರ್ ಮಾಡ್ಬಿಟ್ಟ ಅವ.

ಆಗ ಮೈಸೂರ ರಾಜ ಯೇನ ಮಾಡದೊ ಕೇಳ್ತೆ, “ಓಹೋ! ತನ್ ಮೋಸ ಮಾಡದ್ಯಲ್ಲಾ” ಅಂದ್ ಹೇಳಿ, “ತನ್ನ ಹುಡ್ಡಿ ಸಲ್ವಾಗಿ ದಿಬ್ಬ ನೀನ್ ತರುದ್ ಬೇಡ, ತನ್ ಹುಡ್ಡಿ ಕೊಡುಡಿಲ್ಲ” ಅಂದ್ ಹೇಳ ತಾರ್ ಮಾಡ್. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹತ್ ವರ್ಸಾಯ್ತು ಆ ಹುಡ್ಡನಿಗೆ. ಇನ್ ಯೆರಡ ವರ್ಸ ಅದೆ.

ಆವಾಗೆ ಮತ್ತೆ ಪರ್ದಾನಿ ಕರ್ದ ಅವ. ನೆಂಟಸ್ತನದ ಬಗ್ಗೆ ಹೋಗುಕೇಯಾ. ಪರ್ದಾನಿ ಹೋಗಿ, ಶಂಪಗೆ ರಾಜ ಅವ್ ಹೇಳ್ ಬಾಳ ದೂರ ಅದು. ಅಲ್ ಹೋಗ್ ಪೋಟೋಗೀಟೋ ತೋರ್ಸಿ ನೆಂಟಸ್ತನ ನಿಚ್ಚಯ ಮಾಡ್ಬಿಟ್ಟು. ಮಾಡ್ ಮನೆಗ್ ಬಂದ್ಬಿಟ್ಟು. ಮುಂಚೆ ತಾರ್ ಮಾಡ್ ಮುದ್ದು ಗುತ್ತಾಗಿ ಮತ್ ತಾರ್ ಮಾಡ್ ಅವ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹನ್ನೊಂದ್ ವರ್ಸಾಯ್ತು - ವಂದ್ ವರ್ಸ ಉಳಿತೀಗೆ. ಆಗ ರಾಜ ಅವನಿಗೆ ಮದವಿ ಮಾಡುವ್ ಆಸಿ ಬಿಟ್ಟ. ಯೆರಡ್ ನೆಂಟಸ್ತನ ಮುರೀತು.

ಆಗ ಅವ ಹೋಗ್ ಆಲೋಚ್ಚಿ ಹಾಕ್ತ. ಯೇನ್ ಮಾಡದೊ, ಯೇನ ಬಿಟ್ಟೊ ಯಾರ್ ಮಾತ್ನ ಕೇಳ್ತನಲ್ಲ ಅವ. ತನ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಹೇಳಿ, ಮಾತ್ನ ಯಾವದೂ ಕೇಳ್ತನಲ್ಲ ಅವ. “ನಮ್ ಕಣ್ ಮುಂದೆ ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ಸಾಗೂತ್ ಸತ್ತೇ ಹೋಗ್ ಬಿಟ್ಟೆ, ಬಾವಿ ಬಿದ್ದಾದ್ಯೂ ತಾವ್ ಜೀವಾ ಕಳ್ ಕಳ್ಳೇಕಾಯ್ತು.” ಆವಾಗವ ವಂದ್ ಆಲೋಚ್ಚಿ ಹಾಕ್ತ. ಅವನಿಗೆ ಕಾಸೀಯಾತ್ರೇಗ್ ಕಳ್ಳಬೇಕು. ಹೋಗೂದ್ ಆರ್ ತಿಂಗ್ಯ... ಬರೂದ್ ಆರ್ ತಿಂಗ್ಯ.

“ಹಾದೀಲಾದ್ಯೂ ಬಿದ್ ಸತ್ತು ಕೂಡಾ - ನಮ್ ಕಣ್ ಮುಂದೆ ಸತ್ತಿದ್ದೇನ ನಾವ್ ನೋಡೂದಿಲ್ಲ. ಅಂದ್ ಮೇಲ್ ನಾವು ಅಷ್ಟು ಪಚ್ಚಾತಾವ ಬಿಡೂದಿಲ್ಲ” ಅಂದ ಹೇಳಿ.

ಅವನ ಬಾವನೆಂಟದೇರು ಯೇಳ ಜನರಾಗಿತ್ತು. ಯೇಳ ಜನರ ಮೇಲೆ ತಂಗಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಇವ್ವಿಗ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ಯು.

ಅವ ಯೇನ ಹೇಳ ಕಳ್ಳದ ಹೇಳದ್, “ತನ್ ಕಿರೀ ಬಾವಗೆ ಕರಕಂಡ್ ಬಾ ಬರ್ಲಿಕ್ ಹೇಳನೆ...” ಅಂದಿ ಹೇಳಿ ಹೇಳ್ ಕಳ್ಳದ. ಕಂಗಾಲ್ ಬಿದ್ ಹೋದ್ಯು ಅವರು. ಕಿರಿಯವ ಬರಲಿಕ ಹಣ್ಣದ. ಬರಬೇಕಾದ್ಯೆ ಅಣ್ಣ ಅಂಬವ ಕೇಳ್ತಾ, “ಯಾವಾಗ ಬರ್ತೆ ತಮ್ಮ ನೀನು?” ಅಂದ್ ಹೇಳಿ. “ಯೆಂತಕೊ ಯೇನತಾನ, ತನಗೇನ್ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ಯೆ, ತಾನ್ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮನೆಗ್ ತಮ್ಮ ಬಂದ ಅಂತ ತೆಳ್ಳಳಿ” ಅಂದ, ಅಗೆ ಕರ್ಕಬಂದ. ಅವಾಗ್ ಹೆದಕ್ಯಾಗಿ ಯೇನ ಹೇಳ್ತ, ಯೇನ ಬಿಡ್ತಾ ಹೇಳ ತಿಳಿದೇಯ ಸಿಪಾಯ ಮುಂದೆ ಇವ ಹತ್ತಿಪತ್ ಮಾರ್ ಹಿಂದೆ ಅಲೋಚ್ಚಿ ಹಾಕ್ತೆ ಬತ್ತಾ.

ಸುಮಾರ್ ದೂರ್ ಇರಬೇಕಾರ್, “ಬಾವ... ಬಾವ...” ಕರದ. ತನ್ನ ಬಾವ ಅಂಬವ ತನ್ ಬಿತಿಗಾಗಿ ಹೆದ್ರಕಂಡಿ ಬರ್ತ, “ಬಾವಾ... ಹೆದ್ರ ಬೇಡವೋ, ನಿನ್ ತಲೆ-ಬಿಲೆ ಕಡ್ನುಡಿಲ್ಲ”

ಹೇಳುತ್ತಾ. ಆಗ ದಡ್ಡಡಿ ಹೋದ ಅವ, ತನ್ನ ಜೀವಕೇನ್ ಹೈಗಯ್ಯಾಗುದಿಲ್ಲ ಅಂದ ಹೇಳುತ್ತಾ. “ಯಾಕ್ ಕರ್ನಿದ್ರವ್ವ ತನ್ನೆ?” ಆಗವ ಹೇಳುತ್ತಾ, “ಬಾವಾ... ಹೆಚ್ಚಿ ಯೆಂತದೂ ಇಲ್ಲೋ... ನಿನ್ ಅಳಿನಿಗೆ ಕಾಸಿಯಾತ್ರೈಗ್ ಕರ್ಕಂಡ್ ಹೋಗಿ, ಕರ್ಕಂಡ್ ಬಂದ್ ಬಿಡೂ. ಅವ ಯೆಲ್ ಹೆಸ್ರಾಗ್ಗದ ಅಂದ, ಅಲಿಟ್ ಅವನ್ ಅನ್ನ ಮಾಡ್ ಹಾಕು ಉಟಕ್ಕೆ.” ಆವಾಗ, “ಆಗೂದು...” ಅಂದ ಹೇಳಿ ಅಳಿಯನ ಕರ್ಕಂಡು ಹೋದ. ಯೆಡೂ ಜನ ಕಾಸಿಯಾತ್ರೈಗ್ ಹೋಗವಂತೋರಾದ್ಯು. ಆಗ ಹೋಗ್... ಹೋಗ್... ಹೋಗಿ... ಸಾದಾರಣ ಹನಮಂತಿ ಕೆರೆ ಬುಡ್ಡ್ ಹೋದ್ಯು. ಆಗ, ಹೋಗಿ ಸಾದಾರಣ ಯೇನ್ ಹೇಳದ್ಲೂ ಕೇಳ್ತೆ, “ಈ ಕಟ್ಟಿ ನೋಡ್ ಯೆಟ ಚೆಂದದೆ! ಈ ಕೆರೆವಳಗ್ಗೆ ನೀರ್ ಯೆಟ್ ಚೆಂದದೆ ನೋಡು...” ಅಂದ ಅಟ್ಟತ್ತಿಗೆ ಮಾವಯ್ಯ, “ಕಟ್ಟಿ ಚೆಂದ ಹೌದು, ನೀರ್ ಚೆಂದ ಹೌದು; ಕೆರೆ ಬದಿಗ್ ಹೋಗಬೇಡ ನೀನು...” ಅಂದ. ಅವ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತ ಕೇಳ್ತೆ, “ಕೆರೆ ಅಂದ್ರೆ ಹೆದ್ದುಕೋ ನಿನ್ನೆ?” ಅಂದ ಕೇಳ್ತ ಮಾವನಿಗೆ. ಕೆರೆ ಇಳ್ಳ - ಕೈ ಕಾಲ್ ತೊಳ್ಳಂಡ್ ಬಂದ. ಅಟ್ಟಾದ ಕೂಡ್ಲೆಯ, “ಮಾವಯ್ಯಾ... ತಾನ್ ಮುಂದೆಗ್ ಬರ್ನಾರೆ, ಹೆಸ್ರಾಗ್ಗದೆ. ಇಟ್ ಅನ್ನ ಮಾಡು; ತಾ ಬಗಲ್ ಬಿದ್ದುಳ್ಳೆ” ಅಂದು ಸುಮ್ಮ ಬಿದ್ದಂಡ. ಮಾವಯ್ಯನಿಗೆ ಕೆರೆ ಬದಿಗ್ ಹೋಗೂಕೇ ಹೆದ್ರಿಕಿ, ನೀರ್ ತರ್ತಾ ಹೇಗೆ? ಅನ್ನ ಮಾಡ್ತಾ ಹೇಗೆ? ಕಟ್ ಬಂತಿಗ್. ಯೇನ ಮಾಡಬೇಕಾಯ್ತು? ಮಾತ ಮೀರೂಕ್ ಉಪಾಯಿಲ್ಲ - ಆರ ಮೊಳ್ಳನ ವಂಚಿತ್ತು ಅವನ ಕೈಲಿ. ಚಂಬೀಗ್ ಉಳ್ಳ ಮಾಡ್ ಹಾಕ್ ತುದಿ ಕೈಲಿ ಹಿಡ್ಕಂಡ ಕಂಮ್ಮ್ ಬಿದ್ದುಂಡಿ ಚಂಬಗಿ ಉಳ್ಳ ಬಿಟ್ಟ. ಕೆರೆ ವಳ್ಳ ಬಿತ್ತು... ಬುಡುಬುಡು ತುಂಬಿದ ಸಬ್ಬ ಕೇಳಿವಂಗೆ ಯೆಳ್ಳಂಡ. ಆ ಚಂಬ್ಬಿ ನೀರು ಹೇಗಾರು ಮಾಡಿ, ಮೈವಂದ್ ವದ್ದು ಮಾಡ್ಕಂಡ. ಹಾಗೆ ಮತ್ತೊಂದ್ ಚಂಬ್ ಕೆರೆಗ್ ಬಿಟ್ಟ. ಮತ್ತೊಂದ್ ಚಂಬ್ಬಿ ನೀರ್ ತೆಗ್ಗ - ವಂದ್ ಚಂಬಗಿ ನೀರ್ನಲ್ಲೆ ಅಕ್ಕಿ ತೊಳ್ಳ, ಯೆಸರಿಟ್ ತಪ್ಪಲೆ ಯೆತ್ ಬಿಟ್ಟ. ಮಾತ್ರ ಕೊಡ್ ಬಂದಿತ್ತು ಬರಲಿಲ್ಲಾ ಇವ್ವಿಗೆ ಮನ್ನದವನಿಗೆ ಯೆಚ್ಚೆರ್ಯಾಯ್ತು. ಆಗ ಕಟ್ಟೆ ಕೆಳಗಿಳ್ಳೆ ಬಂದ್ ಬಿಟ್ಟ ಅವ. “ಮಾವಯ್ಯೋ...” ಕೇಳ್ತೆ, “ಹಾಗಾದ್ರಿಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಾವತಿ ಪಟ್ಟದಲ್ಲೆ ಮದವಿ. ತಾನ್ ಹೋಗಿ ಮದವಿ ನೋಡ್ಕುಂಡಿ, ಚಂದ್ರಾವತಿ ಪಟ್ಟ ನೋಡ್ಕುಂಡ್ ಬಂದ್ ಬಿಡ್” ಅಂದ. ಆಗ ಅವ, “ಏಹೇ! ನಾವ್ ಕಾಸಿಯಾತ್ರೈಗ್ ಹೋಗೂಕ್ ಬಂದೊರು, ಹೋಗೂಡ್ ಬೇಡ” ಅಂದ ಕೈ ತಡೆದ. ಕೇಳ್ತೆ? ನೆಡ್ಲೆ ಬಿಟ್ಟ ಅವಾ... ಚಂದ್ರಾವತಿ ಪಟ್ಟಕ್ ಹೋದ. ಚಂದ್ರಾವತಿ ಪಟ್ಟಕ್ ಹೋಗ್ ಮುಟ್ಟ. ಅಲ್ಲೆ, ಮದಿ ಚಪ್ಪರಕೇ ಹೋದ. ಮದಿಯೀತ್ತು ಹೌದು. ಅಲ್ಲಿ ಯೇನ್ ಹರ್ಕತ್ತಾಗ್ ಹೋಗದೆ ಕೇಳ್ತೆ, ಆ ಮದಿಯಾಗು ಮದ್ಯಗನಿಗ್ ಯೆಚ್ಚೆ ತಪ್ ಹೋಗದೆ.

ಈ ಮದಿಸಾಗ್ಗೆ ಬಟ್ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತು ಕೇಳ್ತೆ, “ಎಲೆ ರಾಜನೇ... ಮದಿ ಮೂರ್ತ ಇಟ್ಟದ್ದು ಅಮ್ಮತೆ ಗಳಗಿ ತಪ್ ಹೋಗ್ತದೆ. ಇಲ್ ವಂದ್ ತಾನ್ನ ಮಾತಿಗ್ ಯಾರ ಕೂಡಾದ್ರೂ ಬಂದ್ ಬಾಸಿಂಗ್ ಕಟ್ಟೊ ಹೇಳು. ದಾರೆ ವಂದ್ ಯೆರ್ಡ್ ಆದ ಮೇಲೆ ಬಾಕಿ ಚಡಂಗ್ ಮಾಡ್ಕುಂಡಿ, ಅವ್ ಹಿಂಡತೀಗ್ ಅವ ಕರ್ಕಂಡ್ ಹೋಗ್ಲಿ.” ಅವ ವಬೊಬ್ಬರಗಾಗ್ ಕೇಳ್ತೆ. ಯಾರೂ ‘ನಾನ್ ಕಟ್ಟುಂಬಾದಿಲ್ಲ... ತಾನ್ ಕಟ್ಟುಂಬಾದಿಲ್ಲ’ ಅಂದ ಯೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳವರೇಯಾ. ಆಗಟ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಅಷ್ಟೂ ಜನಿಗೂ ಕೇಳಿ ಬಾಗಿಗ್ ಬಂದಿದ್ದ

ಅವ. ಅವಬಾಗಿಗ್ ಬರೂ ಅಟ್ಟೊತ್ತಿಗೆ, ಈ ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ನನ ಉರಿಪಿಂಡನೂ ಅಲ್ ಚಪ್ಪರಕೇ ಹೋಗ್ ಹೊಕ್ತ. ಬಾಕಿ ಜನರು, “ಈಗ ವಬ್ಬ ಬಂದ, ಅವ್ವ ಕೈಲ್ ಬಾಸಿಂಗ ಕಟ್ಟೊ ಹೇಳು ನಾವೊಬ್ಬೂ ಕಟ್ಟುಂಡಿಲ್ಲ. ಅವ ಕೈಲ್ ವಂದ್ ಕೇಳ ನೋಡು ನೀನು” ಅಂದು ಅವರು. ಆಗಟ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಇವನ ಕೈಲಿ ಚಂದ್ರಾವತಿರಾಜ ಕೇಳ್ತಾ, “ಯೆಲ್ಲಾಯ್ತು ನಿನಗೆ?” “ದೂರದೇಸಾಯ್ತು” ತನಗೆ ಅಂದ ಅವ. “ಹಾಂಗಾದೈ, ಈಗ ವಂದ್ ಕೆಲ್ಸಕ್ ಹರ್ಕತಾಗದೆ ಈಗೊಂದ ಗಳಗಿ ಮಾತ್ ಬಾಸಿಂಗ ಕಟ್ಟುಂಬ್ಯೋ ಹೇಗೆ? ಕಡೆಗ್ ನಾಳಿಗ್ ಅವ್ವ ಹಿಂಡ್ತಿಗ ಅವ ಕರಕಂಡ್ ಹೋಗ್ಲಿ, ತುರ್ತಕೆ” ಕೇಳ್ತ. ಕೇಳೂರೊಳ್ಳ ಅವ ಯೇನ ಹೇಳದ್ಲೊ ಕೇಳದೈ, “ಬಾಶಿಂಗ ಅಂದ್ರ ಯೇನ್ ಬಾಳ ದೊಡ್ಡ ಹೊರೆಯೋ? ಕಟ್ಟಿ ತನಗೆ...” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತ. ಆಗಟ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಇವರು ಯೆಲ್ಲಾ ವಾದಿದವರಿಗೆ ರಾಜ, “ವಾದ್ಯ ಮಾಡಿ...” ಹೇಳ್ತಾ.

ಅವರ ಗಳಗಿ ತಪ್ ಅರ್ಧತಾಸಾಗ್ ಹೋಗದೇ. ಅವ್ವ ಪಂಡಿತರು ಮದ್ದಿ ಸಾಗ್ಲೂಕ್ ಬಂದವರು, “ತಪ್ಪಿಲ್ಲ...” ಅಂತ್ರು. ಅಟ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಇವ್ವಿಗ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ ಮಂಟಪದಲ್ ಕುಳ್ಳಿದ್ರು; ಹೆಣ್ ಹೆರ್ಗ ತಂದು ದಾರೆಯೆದ್ರು. ಉಟೂಪಚಾರಯೆಲ್ಲಾ ಮುಗೀತು. ಅವ್ವ ಪದ್ಧತ ಯೇನಿತೊ ಕೇಳ್ತ, ಮದ್ದಿ ಆದ ದಿವ್ವ ರಾತ್ರಿಗೆ ಮದಮಗನಿಗೂ-ಮದವಳಿಗೂ ವಂದೇ ಮಂಚದ ಮೇಲ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ಮಲ್ಲಸುದೂ ರಿವಾಜಿತ್ತು. ಅಲ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ಮಲಗ್ಗದು.

ಆವಾಗ, ಕೂಡ್ಲೆ ಮದ್ ರಾತ್ರಿ ಕಳ್ಳ ಬೆಳ್ಳುಂಜಾವದಲ್ಲಿ ಇವ್ವಿಗ್ ಯೇನಾತೊ ಕೇಳ್ತ, ಅಸರಾಗ್ ಹೋಯ್ತು. ಕೂಡ್ಲೆಯಾ ಇವನಿಗೆ ಅಸ್ರಿಗ್ ತಂದ್ ಕೊಡ್ಲೂರ್ ಯಾರಾಯ್ತು? ಹುಡ್ಲಿ ಕೈಲ್ ಹೇಳೂಕೆ ತನ್ನ ಹಿಂಡ್ತಿಯಿಲ್ಲಾ - “ತಂಗಿ... ತಂದ್ ಕೊಡು” ಅಂದ. ದಾರೆಯೆರ್ಕಂಡಾಗದೆ. ಗೊತ್ತಾಗತದೆ ಆಗುದಿಲ್ಲ. ಇವ್ವ ಕೈಲ್ ಆಸ್ರಿ ತಡೂಕಾಗುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗ ತೆಳ್ಳುಂಡ ಆಗೆ ವಂದ್ ಹುಂಡ್ಗುತ್ತಿ ಹೇಳ್ ಬಿಟ್ಟಾ, “ನಂಗ್ ರಾಶಿ ಆಸ್ರಾಗ್ತದೆ” ಹೇಳ್ ಬಿಟ್ಟ, ಆಗದು ತೆಳ್ಳುಂಡು.

ಸಟ್ಟ ಯೆತ್ತು; ಬುಯ್ಲಿ ಹಚ್ಚು. ಬುಯ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಟ್ಟೆಗ್ ಹೋಗಿ ಸಿರ್ಕವಲಿ ಹಾಲ್ ಕರಿತು. ಕರದಿ ತಕಂಡ್ ಬಂತು ಅದು. ಅದ್ಲಿ ಸಕ್ರೆ ಹಾಕ್, ದೀಪದ ಕೊಡಿ ಮೇಲ್ ಹಾಲ್ ಕಾಸ್ತು. ಹಾಲ್ ಕಾಸಿ ಅವನ ಬುಡ್ಕ ಇಟ್ ಬಿಡ್ತದೂ, ‘ಕುಡಿ...’ ಅಂದ್ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಕುಡ್ಕುಂಡಿ ತಟ್ಟೆ ಆಚೆ ಇಡು ಹೇಳೂಕೂ ತನ್ ಹಿಂಡ್ಲಲ್ಲ. ಯೇನ ಹೇಳಬೇಕು ಕರದಿ ಅಂದ್ ಹೇಳೂಕೂ ತೆಳಿಲಿಲ್ಲ. ತಟ್ಟೆಯ ದಾರಿಂದದ ಮೇಲ್ ಇಟ್ಟಿಟ್ಟು. ಇಟ್ಟಿ ತಟ್ಟೆ ಇಂತಲ್ಲದೆ ಅಂದ್ ಅದ್ಕು ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕಾಯ್ತಲ್ಲ? ಏನ, ‘ಆಯ್ಕಿಳ್ಳಿ...’ ಅಂದ್ ಹೇಳಿ, ‘ಆಸ್ರಿ ಕುಡ್ಡ ತಟ್ಟೆವಂದ್ ದಾರಿಂದದ ಮೇಲ್ ಉಳಿತಲ್ಲ’ ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತ. ಅದ್ಕೆ ಯೆಚ್ಚರ್ಕಿದ್ಲಿತ್ತು, ಅದ್ ಹೇಳ್ತು.

ಆವಾಗೇ ಸುಮಾರ್ ಬೆಳಬೆಳಕಾಯ್ತು, ಆ ಬೆಳಕಾಗು ವೇಳ್ಕುಂಲ್ಲಿ ಅವರ ಪದ್ಧತಿ ಯೇನಿತೊ ಕೇಳ್ತೇ, ಮದವಳತಿ ಮೊಕತೊಳ್ಳುಂಡ ಬಂದಿ, ಅವನಿಗೆ ಕೈಹಿಡ್ಡ್ (ಮೈಮುಟ್ಟಿ) ಯೇಳ್ಳು ಪದ್ಧತಿತ್ತು. ಆಗ, ಅದು ಯೆದ್ದಿ ಮೊಕ ತೊಳಿಬೇಕು ಅಂದಿ ಯೆದ್ ಬಿಟ್ಟೂ. ಇವನೂ ಯೆದ್ದ... ಅವಗೆ ಹೆರ್ಗ ಬಿದ್ ಹೋಗೂಕ್ ದಾರಿ ತಿಳಿದೇಯ ಸುಮ್ಮೆ ಇದ್ದ. ಆಗೇ ಇದ್

ಹೆರ್ಗೆ ಬೀಳ್ಕೆಕ್ತೆ ವಂದ್ ಕದನ ತಾಳಿ ತೆಗಿತು ಅದು. ಅದ್ರ ಸಂತಿಗೇಯ ಇವನೂ ಹೆರ್ಗೆ ಬಿದ್ದೆ ಬಿಟ್ಟ. ಅದು ಹೆರ್ಗೆ ಬಿದ್ದಿ, ಹೆರ್ಗೆ ಶಿಲ್ಕು ಶಿಕ್ಸ್ ಬಿದ್ದು ಅದು. ಇವ, “ಹೋಗ್ ಹೆರ್ಗೆ ಹೋಗ್?” ಅಂದಿ. ಇವ ಹೆರ್ಗೆ ಬಿದ್ದು, ಮಾವನ ಬುಡ್ಕ ನಡ್ಕ ವೋಡಿ. ಇದ್ ಮೊಕ ತೊಳ್ಳ ಬಂದಿ, ವಳ್ ಬಂದ್ಕುಂಡಿ ಇವ್ ಹುಡ್ಕತದೇ, ಇವನ ಪತ್ತೇನೇ ಇಲ್ಲ.

ಆಗೇ, “ಓಹೋ! ತಾನ್ ಹೋಗಬೇಕಾರೇ ಯೇನೋ ಯೇನೋ ಮಾಡಿ ಅವ ಹೆರ್ಗೆ ಬಿದ್ ನಡ್ಕ” ಹೇಳಿ ಮಾಡ್ತು. ಮಾರನ್ ದಿವಸೆ ಯೇನಾಯ್ತೋ ಕೇಳದ್ರೆ, ಅವ ಯೆಚ್ಚರ್ಯಾನ್ ಹೋಗನೆ— ಯೆಚ್ಚ ತಪೆದವಾ. ಅರಸೂ, “ಬಾಕಿ ಚಡಂಗ ಮಾಡ್ ಅವನಿಗ್ ದಿಬ್ಬಣ ಕಳ್ಳಬೇಕು” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಆಲೋಚ್ಚಿ ಮಾಡ್ತು. ಈ ಹುಡ್ಕಿ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತು ಕೇಳ್ತೆ, “ಸರ್ವತಾ ಬಾಕಿ ಚಡಂಗ ಮಾಡೂಕಾಗ, ತನ್ನ ಕೈಹಿಡ್ಕವ ಬೇರೆ. ಹನ್ನೆಡ್ ವರ್ಸನವರಿಗೆ ತಾನು ಅವನ ಬರಕಾಯ್ತೆ. ಅಲ್ಲೆವರಿಗೂ ಅವ ಶಿಕ್ಕದೆ ಇದ್ದಾಗ, ಇವನಿಗ್ ನೀನು ಬಾಕಿ ಚಡಂಗ ಮಾಡಿ ಅವ್ ಕಳ್ಳಲಿಕ್ ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಅಂತು. “ಆಗ ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ಸನವರಿಗೆ ತಾನು ಅವನ ಬರಕಾವೂಡ್ ಆಗೊದಿಲ್ಲದ್ರೆ ತಾನು ಅವ್ ಸಂಗಿಗ್ ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ಸನ ವಳಗೇಯ ಕಳ್ಳೂದಾದ್ರೆ ತಾನು ಜೀವ ಇಟ್ಟೊಳೂದಿಲ್ಲ. ತಾನೂ ಯೇಳುಪ್ಪರಿಗೆ ಮೇಲ್ ಕುಂತು ಅವನ ಬರ ಕಾಯ್ತೆ ಉಳೀತೆ.” ಆಗಿವ ಯೆಂತಾ ಮಾಡ್ಬೇಕಾಯ್ತೀಗೆ? ಅವ ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ಸನವರಿಗೆ ಉಳಿಬೇಕಾಯ್ತೆ? ನಂತರಾ, “ತಾನು ನಿಮ್ಮ ಮನೇಲಿ ಉಳ್ಳೊಕೆ ಸಾದ್ಕಿಲ್ಲ. ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ಸನ ಮೇಲಾದ್ಕೂ ಇವಳ್ ಇವನೀಗೆ ಸಿಕ್ಕಾಳ ಅಂಬೂಡ್ ಯಾವ ಕಾತ್ರಿ? ಅಷ್ಟರೊಳಗೇ ಅವ ಬಂದ್ರೆ? ಯೆಂತಾ ಮಾಡುಕ್ ಬತ್ತಾದೆ?” ಅಂದಿ, ಹುಡ್ಕಿ ಮತ ತಂದೆ ಕೇಳ್ತೆ. ಅವ ದಿಬ್ಬಣ ತೆಕಂಡಿ ಹೋದ, ಹೋಗಬೇಕಾರೆ ವಂದ್ ರಾಜನ ಮನೇಲಿಡ್ಡಿ ವಂದ್ ಹುಡ್ಕಿ ಮದ್ದೆ ಮಾಡ್ಕುಂಡೇ ಮನಿಗ್ ಹೋದ.

ಇತ್ತಾಗೆವ ಮಾವನ ಬುಡ್ಕ ಬಂದು, “ಮಾವಯ್ಯೋ, ಬಡ್ಕು” ಅಂದ. ಅವ ಉಪಾಸೇ. ಅವನು ಕೊತಲೇ ಅವನೆ, ಇವ ರಾತ್ರಿಗೆ ಮದವೀಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟ ಕಜ್ಜಾಯ ಹಿಡ್ಕುಂಬಂದನೇ. ಉಟಾಯ್ತು, ಉಟಾಗಿ ಮುಂದೆ ಮಾವಾ, ಅಳಿಯಾ ಕಾಸೀಯಾತ್ರೆಗ್ ಹೋಗುಕೆ ತಯಾರಾದ್ಕು.

ಆಗ ಹೋಗ್... ಹೋಗ್... ಹೋಗ್... ಹೋಗೀ ದೇವೀಕೆರೆ ಬುಡ್ಕ ಹೋಗ್ ಮುಟ್ಟು. ಆಗ ಕಟ್ಟೆ ಬುಡ್ಕು, “ಮಾವಯ್ಯೋ... ಕಟ್ಟೆ ಯೆಟ್ ಚೆಂದದೆ. ಕೆರೆವಳಗ ನೀರ್ಯೆಟ್ಟು ಚೆಂದದೆ! ನೋಡು...” ಅಂದ. ಮಾವ, “ಕಟ್ಟೆ ಚೆಂದ ಹೌದು, ನೀರ್ ಚೆಂದ ಹೌದು...” ಆಗ ಹೇಳ್ತಾಗೇ ಹೇಳ್ತೆ ಮಾವ, “ಕೆರೆ ಬದಿಗ್ ಹೋಗಬೇಡಾ ನೀನು” ಹೇಳ್ತಾ. ಅವ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತೆ ಕೇಳ್ತೆ, “ಕೆರೆ ಅಂದ್ರೆ ಹೆದ್ದುಕ್ಕೋ ನಿನ್ನೆ?” ಅಂದ್ ಕೇಳ್ತೆ ಮಾವನಿಗ್. ಕೆರೆ ಇಳ್ಳ ಕೈಕಾಲ ತೊಳ್ಳುಂಡ್ ಬಂದ. ಕೆರೆ ಇಳ್ಳ ಹೋಗಿ (ಪಾಚಿ ಅದೆ) ಕೈಕಾಲ ಮೊಕ ತೊಳ್ಳುಂಡ್ ಬಂದ, “ಮಾವಯ್ಯಾ... ಇಲ್ಲೇ ಅಡ್ಡಿಗ್ ಯೆತ್ ಬಿಡು” ಅಂದ. ಕಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ಮಲ್ ಬಿಟ್ಟ. ಹಿಂದ್ ಮಾಡ್ಕುಂತೇ ಮಾಡ್ಕುಂಡ ವಲೆಗ್ ಬೆಂಕಿ ಹಿಡಿಸ್ಕುಂಡ್ ಕುಂತುಂಡ.

ವಂದ್ ಗಳಗ್ಲಿ ಯಿದ್ದುಂಡ್ ಕಟ್ಟೆ ಕೇಳಿಗಿಳ್ ಬಂದಾ ಅವಾ. “ಹಗರಿಲ್ಲಿ ಮಾವಯ್ಯಾ, ಅಮರಾವತಿ ಪಟ್ಟಂತೆ ಪತುವ್ರತಿ ಹೆಣ್ಣಂತೆ ನೋಡ್ಕುಂಡ್ ಬಂದ್ ಬಿಡ್ಡೆ ಮಾವಯ್ಯ...” ಅಂದಾ. “ಕಾಸೀಯಾತ್ರೆಗ್ ಹೋಗುಕೆ ನಾವ್ ಬಂದೋರು. ಹೋಗುಡ್ ಬೇಡ” ಅಂದ. ಅಪ್ಪಾಕ್ ಹಿಡ್ಡ(ತಳ್ಳಾಕಿ ಹಿಡ್ಡ) ಆದ್ರೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಅವ. ನೆಡ್ಡೆ ಬಿಟ್ಟ ಅಮರಾವತಿ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ. ಪತುರತಿ ಮನೀಗೇ ಹೋದ. ಅದ್ ಬತ್ತಾ ಮೆರೀತೇ ಇತ್ತುವಳಿಗೆ. ಇವ ಹೋಗ್ ಅಂಗಳ ಇಳ್ ಬಿಟ್ಟ. ಇಳೊದ್ರೊಳ್ ಇವ್ ಪಾದಾ ವಂದ್ ನೋಡಿತ್ತು ಅದು. ಇವ ಹೋಗ್ ಹೊಳ್ಳಿ ಜಗಲಿ ಹತ್ತು, ಅಲ್ ಮೇಲ್ ವಂದ್ ಮಂಚ ಇತ್ತು. ಹೋಗಿ ಮಂಚ ಹತ್ ಸುಮ್ಮೆ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಂತ್ಕುಂಡ್ ಬಿಟ್ಟ. ಆವಾಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಯೇನಾಗಿತ್ತೊ ಕೇಳ್ಕೆ, ಪತುರತಿ ಗಂಡ ಪರಮೇಸ್ವರ, ಅವ ಯರ್ಗ್ ಯೆಂಬತ್ ಕೋಟಿಗೆ ಪಡಿ ಅಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ; ದೇಸಸಂಚಾರಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ.

ಅವ ಆರ್ ತಾಸಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಬರ್ತ. ತಾನ ಮಾಡ್ಕುಂಡೇ ಬರ್ತಾ ಬರ್ಬೇಕಾರೆಯೆ ಮನೆ ವಳ್ಳೆ ಹೊಕ್ಕದವನೇಯೆ ಬಂದಿ... ಸಂದ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡಿ, ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಇವ ಹೋಗ್ ಕೂತ. ಬರ್ವಲಿವರಿಗೆ ಇವ ಕೂಡ್ಡೆ ಹೋಗ್ ಕೂತ. ಕೂಡ್ಡೆ ಇದು ಬತ್ತಾ ಮೆರೀತೆ ಇತ್ತು. ಮೆರೀತು ವನ್ನೆ ಮೇಲ್ ಮಾಡ್ಡೆ ಕೈಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಮೇಲೂ ಯೆಂತದ್ದೂ ತಾಗಲಿಲ್ಲ; ತಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಕೆಳಗೂ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ.

ವಳ್ ಬಾಗ್ಲೆಲೆಯೆ ಅದು ಗೆರ್ಸಿಲಿಟ್ ಅಕ್ಕಿ ಹಾತ್ತು. ಗೇರೂ; ಕೈಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಗೆರ್ಸಿ ಕೆಳ್ ಬೀಳ್ಲಿಲ್ಲ. ಹಾಂಗೇ ವಳ್ ನೆಡಿತ್ತು, ಅದು ಪರಮೇಸರಗೆ ಬಡ್ಲಿಕ್ಕೆ. ಬಡ್ಲಿಬಿಟ್ಟು. ಅವ ದೇವಪೂಜೆ ಮಾಡ್ಡೆವ ಹಾಂಗೇ ಉಟಕೆ ಕೂತಬಿಟ್ಟ ಅಲ್ಲೇಯೆ. ಆಗೆ, ಇದ್ ಹೆರ್ಗ್ ಬಂತು. ಆಗೆ ಇದ್ದೆ ಹಂಬಲಾಯ್ತು, “ಬಾಗ್ಲೆ ಮೆಟ್ಟಮೇಲೇ ನಿಂತಕೊಂಡು ತಾನು ಬತ್ತಾ ಮೆರವಾಗೆ ಅಂಗಳದಲ್ ಯೆರಡ ಪಾದ ಕಂಡಿದ್ದೆ. ಅವ ಯೆಲ್ ಹೋದಾ ಅಂದ್ ನೋಡಬೇಕು...” ಅಂದ್ ಹೇಳಿ. ಬಾಗ್ಲೆಪಟ್ಟಿ ಹಿಡ್ಕುಂಡಿ ಅವ ಕುಂತ್ಕುಂಡೇ ಇದ್ದ. ಅವ್ ನೋಡ್ ಬಿಡ್ಡು.

ನೋಡ್ಡೆ ಕೂಡ್ಡೆ ಅವ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ಡಿಟ್ಟ. ಪಟ್ಟೆ ಯೆದ್ದಿ ಬಂದಿ, ಅವ್ರ ಯೆಯ್ಯೂಪಾದ ಹಿಡ್ಕುಂಡ ಕಮ್ಮೆ ಬಿದ್ದ... ಸತ್ತೇ ಹೋದ! ಹನ್ನೆಡ್ ವರ್ನಾಗ್ಗೋಯ್ತು... ಸತ್ತ. ಆವಾಗೆ ಅವ ಉಟ ಮಾಡ್ಕುಂಡಿ, ಹೆರ್ಗ್ ಬಂದ್ ಬಿಟ. ಹೆರ್ಗ್ ಬರೂರೊಳ್ ಇದ್ದೆ ಕಾಲ್ ತಪ್ಪುಕಂಡ ಹೋಗುಕಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಇದು ಮೆಟ್ಟಪಟ್ಟಿ ಹಿಡ್ಕುಂಡೇ ಅದೆ. ಪರಮೇಸ್ವರ ಹೆರ್ಗ್ ಬರೂಕ್ ಬಂದವ ಯೇನೇನೊ ಪರ್ಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಹೆರ್ಗ್ ಬಿದ್ದ. ಹೆರ್ಗ್ ಬಿದ್ದುಂಡಿ ಕೇಳ್ಕೆ, “ಪತುರತೆ ಇದ್ದೇನೇ?” ಮತ್ತೊಂದ್ ಮಾತ್ ಯೇನ್ ಹೇಳದೋ ಕೇಳದ್ರೆ, “ಅವನ ಕಾಲಲ್ ಅವ ನೆಡ್ಡೆ ಹೋಗ್ಕುಂಗ್ ಮಾಡ್ಡೇ ಆಯ್ತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ರೆ, ನಾನು ಸಂಜೆ ಬಂದವ ನಿನ್ ಸಣ್ ಹಿಡ್ಕು ಕೊಚ್ಚಿ ಚಪ್ಪನ್ನಾರ್ ದೇಸಕ್ಕೆ ಹರ್ಡ್ಬಿಡ್ಡೆ” ಅಂದ್ ಬಿಟ್ಟ. ಕೂಡಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಬರೂಬರ್ ಹನ್ನೆರಡ ಗಂಟೆಗೆ ಪರಮೇಸ್ವರನೂಟ. ಅದು ಮನೆಲ್ ಉಟ ಮಾಡುದಿಲ್ಲ... ಸಲ್ಬ ದೂರೆ ಅಣ್ಣ ಸಿವರಾಯ ಅವನೆ. ಅಣ್ಣ-ತಂಗಿ ವಂದೇ

ಬಾಳೆ ಮೇಲ್ ಕೂತ ವಂದ್ ಗಂಟೆಗೆ ಉಟ ಮಾಡವವರು. ಹನ್ನೆಯ್ಲಿ ಗಂಟೆಗೆ ಬಾಳೆ ಹಾಕಂಡಿ, 'ತಂಗಿ ಬರಲಿ...' ಅಂದ್ ಸಿವರಾಯ ಅಂಬವ ಬರಕಾಯ್ಲಿ ಉಳಿತ. ಆ ದಿವ್ನೆ ವಂದ್ ಗಂಟೆ ಬಿಟ್ಟಿ, ಯೆಯ್ಲಿ ಗಂಟೆ ಆಯ್ಲಿ. ಇಲ್ಲಿ ತೀಡ್ತ ನಿತ್ತಿಟ್ಟಿದೆ. ಅವ ಬರಕಾದಿ ಸಾಕಾಗಿ ವಬ್ಬಿಗ್ ಸಿಪಾಯ್ಲಿ ಕಳ್ಳಂದ್. "ತಂಗಿ ಬಾಳೆ ಹೊತ್ತಾಯ್ಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಯೆಯ್ಲಿ ಗಂಟೆ ಆದ್ರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ... ಹೋಗ್ ನೋಡು" ಅಂದ್ ಹೇಳ್ ಕಳ್ಳಂದ್. ಅವ ಸಿಪಾಯ್ ಓಡ್ತಂದ್. ಗೋಳ್ಳುಟ್ಟುಂಡ್ ತೀಡ್ತದೆ. "ನನ್ನಣ್ಣನ ಕೈಲಿ... ಕಣ್ಣಲ ನೋಡುದಾದ್ರೆ ಬಂದ್ ನೋಡ್ಕುಂಡ್ ಹೋಗು" ಅಂದ್ ಹೇಳು.. ಇಲ್ಲಿ ಇವ ಯಾವ ದೇಸದವನೋ, ಇಲ್ಲಿ ತನ್ ಕಾಲ್ ಹಿಡ್ಕುಂಡಿ ಪರಾಣ ಬಿಟ್ಟಿಟ್ಟವ್ನೆ ಮತ್ತು ಸಂಜೆಗೆ ಅವನ ಕಾಲಲ್ ಅವನೆಡ್ ಹೋಗ್ತುಹಾಗ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿರೆ, ತನ್ನ ಕೊಚ್ ಭಪ್ಪನಾರ್ ದೇಸ ಹರಡತೆ ಅಂದನೆ. ತನ್ ತಂಗಿನ್ ನೋಡ್ಕುಂಡ್ ಹೋಗುದಾದ್ರೆ ಅಣ್ಣನ ಕೈಲ್ ಬಾ ಅಂದ್ ಹೇಳು..." ಅಂತು. ಆಗೆ ಅವ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳ್ ಕೂಡ್ ತಡ ಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಯೆಯ್ಲಿ ಜನ ಪಂಡಿತರಿಗ್ ಕರಕಂಡಿ, ಪಂಚಾಂಗ ಹಿಡ್ಕುಂಡಿ ಬಂದ್. ಇದ್ ಗೋಳ್ಳುಟ್ಟುಂಡ್, "ಅಣ್ಣಾ, ಹೇಗಿದ್ ಸಂಗಿ ಹಿಂಗಾಯ್ಲಿ. ನನ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಾಗ್ತದೆ..." ಅಂದಿ ಹೇಳ ಗೋಳ ಗುಟ್ಟುಂಡ್ ತೀಡ್ತದೆ.

ಅಣ್ಣ ಸಿವರಾಯ ಪಂಡಿತರ ಕೂಡ ಕೇಳ್. "ಅವನ ಜೀವದ ಕಾಯ ಯೆಲ್ಲದೆ ಅಂದ್ ಹೇಳ್ ನೋಡಿ, ವಂದ್ ವಾಲೆ ಬಿಡದೆ ನೋಡಿ" ಅಂದ್ ಹೇಳ್. ಆಗ ವಂದ್ ವಾಲೆಬಿಡದೆ ಮರ್ಚ ಹಾಕಿ ನೋಡ್ತು ಅವರು. "ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ಸನ ಉರಿಪಿಂಡ ಆಗಿತ್ತು. ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ಕಾಲ ಹಿಡ್ ಕೂಡ್ ಪರಾಣ ಬಿಟ್ಟನೆ. ತಂದ್ ಆಯಸವೇ ಅಪ್ಪ. ಜೀವದ ಕಾಯ ಇಲ್ಲ" ಅಂದು.

"ಯೇನ ಮಾಡ್ಬೇಕಾಯ್ಲಿ?" ಆಗ ಕೇಳ್- ಪಂಡಿತರ ಕೈಲಿ, "ಈಗ ಯೇನ ಮಾಡ್ಬೇಕು?" ಅವು ಹೇಳುದು. "ನೀನು ಹೇಳ್ ಹಾಗೆ ಮಾಡುಕಡ್ಡಿಲ್ಲ" ಅಂದು. ಆಗ ಅವ ಸಿವರಾಯ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ ಕೇಳ್, "ನಿಮ್ಮ ಆಯ್ಲಿದಾಗಿನ್ನು ಯೆಯ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಆಯ್ಲಿ ವಬ್ಬಬ್ರದು ತೆಗಿರಿ ನಾಲ್ಕಾಯ್ಲಿ. ತನ್ ಯೆಯ್ಲಿ ಆಯವ ತೆಗ್ ಕೂಡ್ತೆ." ಆರ್ ಅಕ್ಕಿ ಆಯ್ಲಿ ತೆಗದಿ ಅವನ ಜೀವದ ಕಾಯಕ್ ಹಾಕ್ತು. ಹಾಕ್ ಕೂಡ್ ಪಟ್ಟ ಯೆದ್ ಪತುರತಿ ಕಾಲ್ ಬಿಟ್ಟು ನೆಡ್ಡ್ ಅತ್ತಾಗ್. "ನೋಡಬೇಡಿ... ನೋಡಬೇಡಿ... ಮತ್ತೆಲ್ಲದಾದ್ರೂ ಅವ ಬಿಟ್ಟಿಟ್ಟೆ ಮಲಾಮತ್ಯಾಗೂದು" ಅಂದ. ಅವ ಮಾವನಿದ್ದಲ್ ನೆಡ್ಡ. ಅವನಿಗ್ ಆಗ ವಜ್ರಾಯಸ ಬಿತ್ತು. ಆಯ್ಲಿ ಹಾಕದ್ದಂಬೂದು ಯಾವತ್ತೂ ಸಾಯುದಿಲ್ಲ ಅವ; ಸತ್ ಹುಟ್ಟ ಅವ. ಬೂಮಿ ಇರೂವರಿಗೂ ಇರ್ತೆ.

ಅಲ್ ಹೋಗಿ, "ಮಾವಯ್ಯೋ..." ಅಂದ. "ಬಡ್ಡು, ಬಾಳೆ ಮೇಲ್ ಹಾಕು" ಅಂದ. "ಮಾವಯ್ಯ, ನಾನು ಮೀವ್ಕೆ ಹೋಗ್ತೆ" ಅಂದ. ಯೆಯ್ಲಿ ಬಾಳೆ ಮೇಲ್ ಯೆಯ್ಲಿ ಹುಟ್ಟ ಹಾಕ್ ಅವ ಕೆರೆಗ್ ಹಾರ್ಬಿಟ್ಟ. ಮಾವ, "ಇವ ಈಗ ಸತ್ತ" ಅಂದ್ ಹೇಳಿ, ಸೊಟ್ಟ ಕಯ್ಯಲೇ ಉಳಿತು; ಬಾಕಿ ಅನ್ನ ಬಾಳೆಗ್ ಹಾಕ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ಆಗ್ ಕೆರೇಲಿ ಮುಳ್ಳು ನೆಡ್ಡೆ ಬಿಟ್ಟ. ಕೆರೇಲಿ ಅಡಿಗೇ ಅಡಗ್ ಬಿಟ್ಟ. ವಂದ್ ತಾನಾಯ್ಲಿ. ಅಡ್ ಹೋದಲಿ ಅವನಿಗ್

ಆಲೋಚ್ಛೆಯಾಯ್ತು. 'ನಾನ್ ಸಾವದಿಲ್ಲ... ಮಾವ ಹಾರಿ ಸಾಯ್ತು' ಅಂದಿ ಯೇನ್ ಮಾಡೂದು ಅಂದಿ ಯೆದ್ ಬಿಟ್ಟು. "ಮಾವಯ್ಯೋ, ಹೆದ್ರದ್ಯೋ?" ಕೇಳ್ತ ಅವ. "ಇಲ್ಲ ಮಾರಾಯ..." ಅಂದ. ಅವ "ಇವ ಯೆಟ್ ಹೊತ್ತಾದ್ರೂ ಸಾವದಿಲ್ಲ" ಅಂದ್ ತೆಳ್ಳ. ಇವ ಮತ್ತೊಂದ್ ಮುಳ್ಳ ಹೊಡ್ಡ. ಹೊಡ್ಡವ ಸೇದ್ ಪಾತಾಳಕೆ ಹೋಗ್ಬಿಟ್ಟ. ಅಲ್ ಹೋಗುರೊಳ್ ಪಾತಾಳಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯೆಯ್ಜಿ ಜನ ಅಚ್ಚಕನ್ನೆರವರೆ. ಅವರು ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿ ಚಿಕ್ಕಪರಾಯದಲ್ಲವ್ವೆ. ಹನ್ನೆಯ್ಜಿ ವರ್ಸನವರು- ವಂದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿವರೆ. ಹೂಗ್ಗ ಬನಕೆ ನೀರ್ ಹೊಯ್ಯುಂಡ್ ಅವರೆ, ಸುಕದಲ್ ಅವರೆ. ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿತ್ತು. ಇವ ಅಲ್ಲಿಗ್ ಹೋಗ್ ಮುಟ್ಟ. ಮುಟ್ಟ ಕೂಡ್ಲೆ ಇವನ ನೋಡಿ ಅವರಿಗೆ ಬಾಳ ಆನಂದಾಗ್ತೊಯ್ತು. ಇವ ಗುಡಗಾರ ಮಾಡ್ಲೆ ಬೊಂಬೆಯಂತೇ ಅವನ- ಅಟ್ ಚಂದದಲ್ಲವ್ವೆ. ಆಗಾ ರೀತಿ ಇರಬೇಕಾದ್ರೆ, ಆಗ ಯಂತಾ ಮಾಡ್ತು ಕೇಳ್ತೆ, ಯೆಯ್ಜಿ ಜನ ಹುಡ್ಡಿರು, 'ತಾನ್ ನಗ್ಗಾಗಬೇಕು... ತಾನ್ ನಗ್ಗಾಗಬೇಕು...' ಅಂದ್ ಕೈಹಿಡ್ಕುಂಡ್ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರು. ಕಡೆಗೆ ಯೇನಾಯ್ತು ಕೇಳ್ತೆ; ಯೆಯ್ಜಿ ಜನ, "ನಾ ನಗ್ಗಾಗ್ತೆ, ನಾ ನಗ್ಗಾಗ್ತೆ..." ಹೇಳದ್ರೆ ಹೇಗೆ ನಗ್ಗಾಗತದೆ? "ಇವನ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ತಾಯಿ- ತಂದೆ ಕೈಲ್ ಕೊಡುದು, ಯಾರ್ ನಗ್ಗಾಗಬೇಕು ಹೇಳ್ತೊ ಅವ್ರ್ ನಗ್ಗಾಗೂದು... ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಕೈಲ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ಕೊಡ್ತೆ..." ಹೇಳಿ ತಕಂಡ್ ಹೋದ್ರೆ. ಹನ್ನೆರಡ ವರ್ಸನ ಉರಿಪಿಂಡೆಗೆ ಕರ್ಕಂಡ್ ಬಂದಿ ತಾಯಿ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ತು, "ನಮ್ಮ ವನದಲ್ ವಂದ್ ಹುಡ್ಲೆ ಬಂದಿದ. ನಮ್ಮ ನಗ್ಗ ಮಾಡ್ಕೊಡಬೇಕು."

ತಾಯ್ ಹೋಗಿ ಗಂಡ್ಲೆ ಹತ್ರ ಹೇಳ್ತು. "ನಿಮ್ಮ ಹುಡ್ಲೆರ ವಂದ್ ಹುಡ್ಲೆನ ತಂದರೆ, ತನ್ ನಗ್ಗ ಮಾಡ್ಕೊಡಬೇಕು ಅಂತಾರೆ. ಬಂದ್ ನೋಡಿ..." ಅಂತು. "ಅವನಿಗ್ ಯಾಕ್ ಕರಕ್ ಬಂದೀರೆ. ನಗ್ಗಾಗೂಕ್ ನಮ್ಮಂದಾಗ್ತಾರೆ... ನಗ್ಗಾಗೂಕಾಗೂದಿಲ್ಲ." "ನಗ್ಗಾಗೂಕಲ್ಲೆ ಹೇಗೆ?" ಕೇಳದ್ರೆ ಅವರು. "ನಿನ್ನೆಕ್ ಪಾದ ಹಿಡ್ಕು ಪರಾಣ ಬಿಟ್ಟಿದ. ನನ್ನ ಯೆರ್ಡ್ ಅಕ್ಕಿ ಆಯ್ತು, ಪಂಡಿತರದು ಯೆಯ್ಜಿ... ಹೀಗೇ ನಾಲ್ಕಕ್ಕಿ ಆಯ್ತು ಹಾಕ್ ಜೀವ ಪಡದಾಗದೆ. ನಿಮಗೆ ಅಣ್ಣನಾದ, ನನ್ನೆ ಮಗಾದ. ನೀವ್ ಯಾಕೆ ನಗ್ಗಾಗ್ತೆ ಹೇಳ್ತೆ?" ಕೇಳ್ತೆ. ಆಗ ಅವ ಹೇಳ್ತೆ, "ಯೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದ ನೋಡಿ ಅವನಿಗ್ ಅಲ್ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ವಂದ್ ಸರ್ತಬಿಟ್ಟ ಬನಿ" ಅಂದ ಹೇಳ್ತೆ. ಆಗವರು ಪಾತಾಳಲೋಕದಿಂದ ಕರ್ಕಂಬಂದು ಅವನಿಗೆ ಬಂದಲ್ಲಿಗೇ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ಬಿಟ್ಟು. ಅಲ್ಲಿ ಕರ್ಕಂಡ್ ಹೋದ್ರೆ. ಹೇಳ್ತು, "ಅಣ್ಣಾ... ನೀನು ಈಗ ಹೋಗು. ನಾವು ನಿನ್ನ ತಂಗದೀರು ಪಾತಾಳಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉಳಿತ್ತು. ಹೋಗಬೇಕಾರೆ... ಬರಬೇಕಾರೆ ನೀ ಹೊಕ್ಕಿ ನಮ್ಮ ಮಾತಾಡ್ಕುಂಡ್ ಹೋಗು ನೀನು. ಭಾಗ (ಭಾಗ್ಯ) ನಿನ್ ಯೇನಾದ್ರೂ ಕೊಡ್ತೆ ಅಂದ್ರೆ ನಮ್ಮ ಕೈಲ್ ಯೇನೂ ಇಲ್ಲ." ಆಗ ಅವ್ರ್, "ನಮ್ಮ ಕೈಲ್ ವಬ್ಬೊಬ್ಬ ಕೈಲ್ ವಂದ್ ಉಂಗ್ಲದೆ. ಆ ಉಂಗ್ಲ ತಕಂಡ್ ಹೋಗು ನೀನು." ಅವ, "ತನ್ ಸರ್ವತಾ ಬೇಡ" ಅಂದ. "ತಾನು ರಾಜಪುತ್ರನಲ್ಲವೋ? 'ನನ್ ವಂದ್ ಉಂಗ್ಲ ಮಾಡ್ಕಂಡ ಹಾಕಂಬೂ ತಾಕತ್ತಿಲ್ಲವೊ ನನಗೆ? ಹೆಂಗ್ಲರ ಉಂಗ್ಲ ಕೈಗ್ ಹಾಕಂಡ್ ಬಂದಿದೆ' ಅಂದ್ ಹೇಳಿ, ನೆಗ್ಯಾಡೂರು ಬೇಡ" ಅಂದ.

ಅವು ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತು? ಕೇಳಿದ್ರೆ, “ಈ ಉಂಗ್ಲದಲ್ಲಿ ಬಾಳ ಮಾತ್ಸದ. ಈ ಯೆರಡೂ ಉಂಗ್ಲ ಕೈಗ್ ಹಾಕ್ತಂಡ್ ಹೋದ್ರೆ, ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಯೆಯಡ ಜನ ನಾವಿಬ್ಬೂ ಅವರ ಅಂಡ್ ಹೇಳ್ ನೀ ತೆಳ್ಳಂಬೂಕಡ್ಡಿಲ್ಲ, ಆ ಉಂಗ್ಲ ಯೆರಡೂ ಮಾತಾಡ್ತದೆ. ಆ ಉಂಗ್ಲದ ಹೆಸರು ‘ರಾಜೇನು...’ ‘ಶರಾಳ ಬೆಂಕಿ...’ ಹೇಳಿ, ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿ ಅವರು. ವಬ್ಬನೇ ವಂದ್ ಹಾದಿ ಕೂಡ ಹೋಗುದಾದ್ರೆ ಬೇಜಾರ ಬಂತಪಾ ಆಗೆ ವಬ್ಬನೇ ಹೋಗವೆ, ಬೇಜಾರಾದ್ರೆ ವಂದ್ ಉಂಗ್ಲ ಕತೆ ಹೇಳ್ತದೆ. ವಂದ್ ಉಂಗ್ಲ ‘ಹೂಂ...’ ಅಂತದೆ. ನೀ ಕೇಳ್ತ ಹೋಗು...” ಅಟ್ ಹೇಳುರೊಳ್ಳೆ, “ಹಾಂಗಾದ್ರಡ್ಡಿಲ್ಲ ಕೊಡಿ” ಅಂದಾ. ಜನ ವನಂದ ಉಂಗ್ಲ ಕೊಟ್ಟು. ಕೈಯಾಗೆ (ಕೈಗೆ) ಹಾಕ್ತಂಡ್ ಯೆರಡೂವ ಏಕ್ಲಂ ಮಾವನ ಬುಡಕ್ ಬಂದ. ಮಾವ ಬಾಳೆ ಮೇಲ್ ಅನ್ನ ಹಾಕಂಡ್ ಕಾಯ್ತೆ ಕುತ್ಕಂಬಿಟ್ಟನೆ, ಅವನ ಬರಕಾಯ್ತೆ ಅವ ಸಾವದಿಲ್ಲ ಗೊತ್ತದೆ, ಯೆರಡೂ ಜನ ಉಟ ಮಾಡ್ತು. ಕೈ-ಬಾಯ್ ತೊಳ್ಳಂದ್ರು. ಮುಂದ್ ಹೋಗೂದ್ ಪಯಣ ಅದ್ಯಲ್ಲ ಮತ್ತೆ, ಯೆಯಡೂ ಜನ ಸಂತಿಗೆ ಕೂಡ್ಕಂಡಿ ಹೋದ್ರು.

ಬುದ್ಧಾಪುರ (ಗುಡ್ಡಾಪುರ) ಕೆರೆ ಬುಡ್ಕೆ ಹೋದ್ರು. ಕಟ್ಟೆ ನೋಡ್ಕಂಡಿ ಅವ ಹೇಳ್ತೆ. “ಮಾವಯ್ಯಾ... ಕೆರೆ ಯೆಟ್ ಲಾಯ್ಕಂದು ನೋಡು... ಕಟ್ಟೆ ಚೆಂದದೆ, ಈ ಕೆರೆ ಒಳಗ್ಗೆ ನೀರೆ ಯೆಟ್ ಚೆಂದದೆ ನೋಡು...” ಅಂದ. ಮಾವ, “ಕಟ್ಟೆ ಚೆಂದ ಹೌದು... ನೀರೆ ಚೆಂದ ಹೌದು. ಕೆರೆ ಬುಡ್ಡಲ್ ಹೋಗಬೇಡ” ಅಂದ. ಇವ, “ಕೆರೆಕಂಡಲ್ ಹೆದ್ದುಕ್ಯೋ?” ಕೇಳ್ತಾ. ಮಾವ ಮೊದ್ಲನ ಹಾಗೇ ಮೈವದ್ದೆ ಮಾಡ್ಕಂಡಿ ವಲೆ ಮೇಲ್ ಅನ್ನಕ್ ಇಟ್ಕೆ ಕುಂತಿದ್ದೆ. ಇವ್ವೂ ಸಟ್ಟೆಯೆದ್ದೆ, ಹಾಗೇ ಮೈವದ್ದೆ ಮಾಡ್ಕಂಡ್ ಬಂದ. “ಮಾವಯ್ಯೋ...” ಅಂದ. “ವೋಯಿ...” ಅಂದಾ. “ಇಲ್ಲಿ ಬೀಮಾವತಿ ಪಟ್ಟಂತೆ, ಪದ್ಮಾವತಿ ಸೂಳ್ಕಂತೆ, ನೋಡ್ಕುಂಬಂದ ಬಿಡ್ಡೆ— ಪಟ್ಟಾನೂವ, ಪದ್ಮಾವತಿ ಸೂಳಿಯಾ...” ಅಂದ ಬಂದ್ ಬಿಡ್ಡೆ ಅವ.

ಆಗೆ ಇಲ್ ಬಂದ— ಅವ ಪಟ್ಟ ನೋಡು ತಂಕಾವಾ ಅದ್ ಬೋರ್ಡ್ ಹಚ್ಚದೆ - ಏನ ಬೋರ್ಡ್? ಅಲೊಂದ ಅರ್ಲ ಹೊಂಡ ತೆಗ್ಗಿಟ್ಟದೆ. ತೆಗ್ಗಿ ಶಗಣೆ ತಂದ್ ರಾಶಿ ಹಾಕಿ ಶಗಣೆ ಕಯಡಿ ದೋಸೆ ಹಿಟ್ಟದ್ ದಪ್ಪ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟಿಟ್ಟದೆ. ಆಚೆ ಬದಿಗ್ ಚಂಬ್ ಇಟ್ಟದೆ. ಅಲ್ ಬೋರ್ಡ್ ಹಚ್ಚದೆ— ಯೇನಂದಿ ಕೇಳದ್ರೆ, “ಅರ್ಲ ಹನಿನೂ ಕೈಕಾಲಿಗೆ ತಾಗೂಕಾಗ, ಆ ಚಂಬ್ಲಾಗ್ಗೆ ನೀರು ಮುಟ್ಟೇನೂ ಬರೂಕಿಲ್ಲ...” ಅದ್ರ ಮನೆಲ್ ಯೇನ್ ಮಾಡದೆ ಇದು? ಯೆರಡ ಮಂಚ ಆಚೆಗೊಂದು, ಇಚೆಗೊಂದು ಇಟ್ಟದೆ. ನೆಡಮದ್ದಿಲಿ ವಂಬತ್ ಪರದಿ ಇಳಿಬಿಟ್ಟದೆ ಅದು. “ಮಂತ್ರಸಕ್ತಿ ಮೇಲೆ ಆ ಮಂಚ ತೆಗದಿ, ಈ ಮಂಚಕ್ ಕೂಡ್ಲಬೇಕು, ಯೆರಡೂ ಕೂಡ್ಲೂಕಿಲ್ಲ; ನೆಗದೂ ಕೂಡ್ಲೂಕಿಲ್ಲ” ಅಂದಿ ಬೋರ್ಡ್ ಹಚ್ಚದೆ. “ಅರ್ಲ ಹೊಂಡದಲ್ಲೂ ಬಿದ್ದಿ ಚಂಬ್ಲ ಕೈಕಾಲ ಮೊಕತೊಳೂಕ್ ಸಾಕಾಗದೇಯ. ವಂಬತ್ ಪರದೆ, ಯೆರಡ ಮಂಚನೂ ಮಂತ್ರಸಕ್ತಿಯ ಕೂಡುಕಾಗದೆ ಇದ್ದಾಗ— ನಿಂದೆಲ್ಲಾ ಸಂಪತ್ತು ನನಗೇಯ. ಜೀವಮಾನ ಇರೂತನ್ನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಗುಲಾಮ ಚಾಕ್ರಿ ಮಾಡ್ತ ಇರಬೇಕು... ಮನೆಗ್ ಹೋಗಾಗಿಲ್ಲ. ಗೆದ್ದರೆ, ಅರಲು ಹನಿನೂ ಬಡ್ಡಳದೇಯಾ, ಕಾಲಿಗೆ ಅರ್ಲ ತಾಂಗಸ್ಕಳದೇಯ ಬಂದು, ವಂಬತ್ ಪರದೆ, ಮಂಚ... ಆ ಮಂಚ - ಈ ಮಂಚ ಕೂಡ್ಲಿದರೆ

ತನ್ನ ಪಟ್ಟನೇ, ಆಳುಕಾಳು ವಟ್ಟು ಬಂತು ಹೀಗೆ ಮಾಡ್ಡ ಅವನಿಗೇ” ಹೇಳಿ ಬರಸದೆ ಅದು. ಲಕ್ಕಗಟ್ಟೆ ಜನ ಸೋತ್ ಬಿದ್ದರೆ.

ಆ ದಿವಸ ಇವ ಹೋಗ್ ಅಲ್ ಗಂಟ್‌ಬಿದ್ದ. ನಿಂಬೆಹಣ್ ವಂದ್ ರುಪಾಯಾಗದೆ ನೀರಲ್ ಹಾಕ್ವ ತಲತದೆಯಲ್ಲ? ಆದ್ರೆ, ಆ ಪಾಶಾದಲ್ ಹಾಕ್ವೆ ಅಡಿಗ್ ಹೋಗ್ ಬಿದ್ದದೆ. ವಂದ್ ಅಕ್ಕಿ ಮಾನ್ ಯಟ್ಟ ದೊಡ್ಡಾಗ್ ತನ್ನಟ್ಟೇ ಮೇಲ್ ಬರ್ತದೆ ಅದು. ಬೋರ್ಡ್ ವೋಡ್ ನೋಡ್ಕಂಡ್, ನಿಂಬೆಹಣ್ಣ ವಂದ್ ರುಪಾಯ್ ಕೊಟ್ ತಕಂಡ. ಅದ್ ಯೇಳುಷ್ವರಗೆ ಮೇಲ್ ಕುಂತ್ಕಂಡ್ ನೋಡ್ಲೇ ಅದೆ. ನಿಂಬೆಹಣ್ಣ ಅರ್ಲ್ ಹೊತಾಕಬಿಟ್ಟ. ದಾರಿಲಿ ಪಾರ್ ಮಾಡಿಟ್ಟಿದೆಯಲ್ಲ— ಮುಳ್ಕ್ ನೆಡಿತ್ತು. ವಂದ್ ಮಾನ್ಯೆಯಟ್ಟ ದೊಡ್ಡಾಗಿ ಮೇನ್ ಬಂತು. ಇವ ಯೇನ ಮಾಡಬೇಕಾಯ್ತು... ಈಗ ಹೇಳ್ತಾ ಅವ್ ಕೈಲಿ ಹಗಲ ಮೇಲೆ ವಂಬತ್ ಮೊಳದ ಪಂಜಿಡ್ಡಿತ್ತೂ. ಆ ಪಂಜಿ ಹಗಲ ಮೇಲಿಂದ ತಗದ. ವಂದ್ ಸೆರ್ಗ ಕೈಲ್ ಹಿಡ್ಕಂಡ, ವಂದ್ ಸೆರಗ ಆಚೆಲ್ ಹೊತಾಕ್ ಬಿಟ್ಟ... ಅರ್ಲ್ ಮೆಲೆಯಾ ಅಚಿಗ್ ಹೋಗ್ ಬಿಟ್ಟೂ. ಕಡೆಗೆ ಏನಾಯ್ಲೇ ಕೇಳ್ತೆ— ಅವ ಆ ಪಂಜಿ ಮೇಲೆ ನೆಡ್ಡೆ ಹೋಗ್ ಬಿಟ್ಟ. ಪಂಜಿಗೂ ಅರ್ಲ್ ಬಡಿಲಿಲ್ಲ, ಕಾಲಿಗೂ ಬಡಿಲಿಲ್ಲ.

ಆ ಚಂಚ್ಚ ನೀರ ಮುಟ್ಟೇಯಾ ಬರುಕಿಲ್ಲ; ಪೂರಾ ಖರ್ಚ ಮಾಡೂ ಬರುಕಿಲ್ಲ ಹೇಳಿತ್ತೂ. ಆಗ ಚಂಚ್ಚಲಿ ನೀರಲ್ ಕೈ ಅದ್‌ಬಿಟ್ಟ... ನೆಡ್ಡೆ ಬಿಟ್ಟ. “ಓಹೋ! ಇಂದು ಕಲಿಪುರತ ಬಂದ. ಇನ್ ತನ್ನ ಪಟ್ಟ ಪೂರಾ ಗೆಲ್” ಅಂದ, “ಮಂಚನೂ ಮಂತ್ರಸಕ್ತಿ ಮೇನ್ ಕೂಡುಸ್ತ” ಅಂದ ತೆಳ್ಳಹೋಯ್ದುಕೆ. ಚಿಂತೇ ಮಾಡ್ಡ ಉಳಿತು. ಇವ ಹೋದವ್ಲೇ ಇಚೆ ಬದಿ ಮಂಚದ ಮೇನ್ ಕುಂತ್ ಬಿಟ್ಟ. ಯಾರಿಲ್ಲ ಮಾತಾಡ್ವವವರು... ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲ, ಹೀಗೂ ಇಲ್ಲ. ಪಟ್ಟ ಹೋಗುದ ಅಂದಿ ಚಿಂತಿಲ್ ಸುಮ್ಮೆ ಕೂತದೆ. ಅದ್ಕ ಮೂರ್ ದಾಸ್ಯೂರವ್ ಕೆಲ್ಕೆ. ಆವಾಗೆ ಸುಮಾರ್ ಹೊತ್ತ್ ಮೇಲೆ ವಂದ್ ದಾಸಿ ಪದ್ಮಾವತಿ ಸೂಳೆ ಬುಡ್ಕೆ ಹೋಯ್ತು. ಹೋಯ್ತುಂಡಿ ಕೇಳ್ತು— “ಅಮ್ಮಾ, ಪದ್ಮಾವತೀ... ನೀನ ಯಾವ ಚಿಂತಿ ಮೇನೆ ಕೂತಿದೇ?” ಕೇಳ್ತು. ಕೇಳುರೊಳಗೆ ಅದ್ ಹೇಳ್ತು, “ಇಟ್ ದಿವ್ವದವಳಗೆ ತಾನು ಇಲ್ಲಿ ರಾಜತನ ಆಳ್ವನಲವೋ? ಈಗಾ ಬೇರೆ ವಬ್ಬ ಬಂದಿ ರಾಜ್ಯ ಗೆಲ್ಲನಲವೋ?” ಅಂತು. “ಛೇ! ಗೆಲ್ಲೂಡ್ ಹೌದು... ಈ ಮಂಚ, ಆ ಮಂಚ ಕೂಡ್ವವನೇಯ, ಹೌದು.” ಅಂತು. ದಾಸಿ, “ಹಾಂಗಾದ್ರಮಾ... ವಂದ್ ಕೆಲ್ ಮಡಿ. ನನ್ನೆ ವಂದ್ ಮಣ ಬಂಗಾರ ಕೊಡಿ. ವಂದು ಬಂಗಾರದ ಹರವಾಣ ಕೊಡಿ, ವಂದ್ ಪಟ್ಟಿ, ವಂದ್ ಕಾಕಿ ಕೊಡಿ... ತಾನು ಪಟ್ಟಿ-ಗಿಟ್ಟಿ, ಚಿನ್ನ-ಬಿನ್ನ ಹಾಕಂಡಿ, ಆರ್ತಿ ತಕಂಡ್ ಹೋಗಿ ಅವ ತನ್ನೆ ಮಳ್ ಬೀಳ್ಕಂತೆ ಮಾಡಿ, ಸೋಲಿ... ಆವಗೆ ನಿಮ್ಮ ರಾಜತನ ನಿಮಗೇ ಉಳಿಬೇಕು, ಅವ ಸೋತುಹೋಗ್ತಾ ಹಾಗೆ ಮಾಡ್ಲೇನೆ” ಹೇಳ್ತು. ಪದ್ಮಾವತಿ ಬಂಗಾರದ ಹರವಾಣ, ಪಟ್ಟಿ ರವ್ವಿ... ಇಷ್ಟೂ ಕೊಟ್ಟು ಅದು. ಆರತಿ ತಕಂಡಿ, ಹರವಾಣ ತಕಂಡ್... ಇವ್ವಿದ್ದಲ್ ಬಳು ತೋರ್ಸೂಕ್ ಬಂತು ಇದು. ಇವನಿಗೆ ದಾಸಿಯೇ ಇದು ಅಂದ್ ಹೇಳ್ ಗೊತ್ತದೆ. ಮನ್ನನಲ್ಲಿ, ‘ಬಾ... ವಂದ್ ಯೆರಡೆ ಲತ್ತೆ ತಿಂದ್ಕಂಡ್ ಹೋಗ್ಲಕ್ಕ’ ಅಂದ್ ಅಲೋಚ್ಚೆ ಮಾಡ್ಕಂಡ್ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಿದ್.

ಅದು ಅವ್ವ ಹತ್ರ ಬರುರೊಳಗೇ ಹೇಳ್ತಾ ಅವ, “ಓಹೋ! ಇದು ಬೀಮಾಪಟ್ಟಂತೆ... ಬೀಮಾವತಿ ಸೂಳೆಯಂತೆ...” ಕೇಳು. “ಕುದ್ದೆಗೆ ಹುಲ್ಲು, ನೀರಿಲ್ಲದೇಯ ಬಾಯಿಳತ ಸತ್ ಬಿದ್ದದೆ. ಅದೆ ಕುದ್ದೆ ಕೆಲ್ಲ ಮಾಡು ದಾಸಿ ಯೆಲ್ ಸತ್ ಬಿತ್ತೊ ಯೇನೊ...” ಅಂದ. ಅದಕೆ ತಾಗ್ತು, ಇನ್ನಲ್ಲಾಯ್ತು ಅದ್ದೆ. “ಅಬಾ...! ಇವ ಈಗ ಬಂದವ ಯಾವ ರಾಜ್ಯದವನೋ ಏನೋ... ಇವನಿಗೆ ನಾನು ಯಾವ ದಂದೆ ಮೇಲಿದ್ದವಳು ಇವನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗುತ್ತಾಯ್ತು?” ಅಂದ ಹೇಳಿ, ವಜ್ರದ ಮುಂಡೆ ಕಂಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅಲ್ ಹೋಗಿ ಮರೆ ಸೇರಿ ನಿತ್ತಿತ್ತು ಅದು. ಇವ ಬಾರಕೋಲಲ್ ನಾಕ್ ಬಾರ್ಸ್ ಬಿಟ್ಟ ಅದ್ದೆ. ಅದ್ ವೋಡ್ ನೆಡಿತ್ತು. ಚಿನ್ನ, ಬಣ್ಣ ಯೆಲ್ಲಾ ತಕಂಡೇ ಪದ್ಮಾವತಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟೇ ಹೋಯ್ತು. ಮತ್ತೊಂದ್ ಗಳಗೇಲಿ ಮತ್ತೊಂದ್ ದಾಸಿ ಹೋಯ್ತು... ಅದೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳು. ಅಟ್ ಕೊಟ್ ಕಳ್ಳುದ್ರೊಳಗೆ ಮುಂದ್ ಹೋಯ್ತು. ಇವ ಮನ್ನದಲ್ ಹಾಗೇ ಆಲೋಚ್ಚೆ ಮಾಡ್ಕಂತ, “ಓಹೋಹೋ...! ಬೀಮಾವತಿ ಪಟ್ಟಂತೆ, ಪದ್ಮಾವತಿ ಸೂಳೆಯಂತೆ... ಅಡಕೆ ಹರವಣದಲಿ ವಂದದಕೆಯಿಲ್ಲ. ವಂದ ಯೆಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹರಿವಾಣದಲಿ ಕವಳದ ತಬಕಡಿ ತಯಾರ್ ಮಾಡೂ ದಾಸಿ ಯೆಲ್ ಹೋಗ್ ಸತ್ತೇನೋ...” ಅಂದ ಹೇಳಿ ಹೇಳು. ಅದೇ ಆಗಿತ್ತು ಕವಳದ ತಬಕಡಿ ತಯಾರ್ ಮಾಡೂ ದಾಸಿ. ವಂದ ಮುಂಡೆ ಕಂಬ ಮರೆ ಸೇರಿ ನಿತ್ತಿತು. ಅದ್ಯೂ ನಾಕ್ ಬಾರಕೋಲ ಹೊಡ್ಡ ಕೊಟ್ಟ, ಅದೂ ಯೆಲ್ಲಾ ತಕಂಡೇ ವೋಡ್ ನೆಡಿತ್ತು. ಕಡೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದ್ ದಾಸಿ ಲಾಸ್ಗೆ ಉಳಿತಲ್ಲ... ಅದೂ ಹೋಗ್ ಹಾಗೆ ಹೇಳು. ಇಷ್ಟ ಕೊಡಿ ಹೇಳು. ರಾಜ್ಯದಾಶೆ ಬಗ್ಗೆ ಅದ್ಯೂ ಕೊಟ್ಟು. ಆರ್ತಿ ಹಚ್ಚಂಡ ಅದೂ ಬಂತು. ‘ಯೆಯ್ಜನ ತಿಂಧಂಡ್ ಹೋಗರೆ, ಇದು ಬಂತು...’ ಹೇಳಿ, ಮನ್ನಲ್ ಹೇಳುಂಡ. “ಬೀಮಾವತಿ ಪಟ್ಟಂತೆ... ಪದ್ಮಾವತಿ ಸೂಳೆಯಂತೆ... ಇಲ್ಲಿ ಸದೆ ರಾಶ್ಯಾಗ್ ಬಿದ್ದದೆ. ಸದೆ ತೆಗು ಜಾಡಮಲ್ಲಿ ದಾಸಿ ಯೆಲ್ ಹೋಗ್ ಸತ್ತೇನೋ...” ಅಂದ ಅವ. ವಜ್ರಮುಂಡೆಕಂಬ ಮರೆಸೇರ್ ನಿತ್ತ್ತು. ನಾಕ್ ಹೊಡ್ಡ. ಅದೂ ಪಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟುಂಡೇ ಚಿನ್ನದ ಮೇಲ್ ಹರಿವಾಣ ಸಮೇತ ವೋಡ್ ನೆಡಿತ್ತು. ಅವ ಕಡೆಗೆ ಮಧ್ಯಾನ ಮೇಲೆ ಸುಮ್ಮಾಗ್ ಕುತ್ಕಂಡ. ಯೆರಡ ತಾಸ್ ಸುಮಾರೆ ಕುಂತ. ಕುಂತೊಳ್ಳುರೊಳ್ಳೆ ಅವನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಆಲೋಚ್ಚೆಯಾಯ್ತು— ‘ಹೋಗಿದ್ದು...’ ಹೇಳಿ. ಕಡಿಕೆ ಅವನಿಗೆ ತಾನು ಹೀಗೆ ಹೋಗುದಾದ್ರೆ ಸೋತಿ ಹೋದ ಹೇಳಾಗ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯೆ ನೋಡ್ಡಿಟ್ಟ ಹೇಳ್ ಮತ್ತೊಂದ್ ಆಲೋಚ್ಚೆ ತೆಗ್ಗೆ. ಉಂಗ್ಲ ಕೈಲ್ ಹೇಳು— “ಕುಂತಕುಂತ ಬೇಜಾರ ಬರ್ತದೆ. ವಂದ್ ಕತೆ ಹೇಳು” ಅಂದ. ಆ ಉಂಗ್ಲ ಯೇನ್ ಹೇಳು, “ಅಣ್ಣನ ಕತೆ ಮುಂಚೇ ಆಗಬೇಕು. ನಾವ್ ತಂಗದಿರು... ನಿನ್ನೆ ಕತೆ ಮುಂಚೆ ಆಗಬೇಕು” ಅಂದ್ರು. ಆಗ್ ಇವ ಯೇನ್ ಹೇಳು? “ತನ್ನ ಕತ್ಯೇ ಬರುದಿಲ್ಲ. ತಾ ಯೆಂತಾ ಕತೆ ಹೇಳಿ?” ಕೇಳು. ಕಡೆಗವ್ರು ಯೇನ್ ಹೇಳು. “ಕತೆ ಬರದಿದ್ದೂವ ಲೋಕದಲ್ ಯೇನಾದ್ರೂ ವಂದ್ ನಡದದ್ ಸಂಗ್ರಿಯ ಕೂತ್ಕಂಡ ಹೇಳದ್ರೆ ತಮ್ಮೆ ಅದು ಕತೆ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲೇ ಆಗತದೆ...” ಹೇಳು. ಆಮೇಲವ ಯೇನ್ ಹೇಳು ಕೇಳು, “ತಾನು ಹೇಳತೇನೆ ರಾಜೇಸ್ರ... ‘ಹೂ...’ ಹಾಕು” ಅಂದ. ಕಡೆಗೆ ಇವ ಕತೆ ಹೇಳು.

“ವಂದಲ್ಲಾ ವಂದ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮದವೆಗ್ ತಯಾರಿದ್ರು. ಆ ಮದಮಗನಿಗೆ ಯೆಚ್ಚರ ತಪ್ಪೋಯ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ರಾಜ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತಾನೆ ಕೇಳ್ತೆ, ‘ವಂದ್ ತಾಸಿನ ಮಾತಿಗೆ ಯಾರಾದ್ರೂ ಬಾಶಿಂಗ್ ಕಟ್ಟುಳಿ’ ಅಂದ. ‘ಮರದಿವನೆ ಯೆಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿ ಹಿಂಡ್ತಿ ಕರ್ಕಂಡ್ ಹೋಯ್ತುಳಿ’ ಹೇಳ್ತೆ. ರಾಜನೂ ಕೂಡ ಯೆಲ್ಲ ಜನ್ವ ಕೈಲ್ ಕೇಳ್ತಾನೆ. ಯಾರೂ ವಬ್ಬ ಕಟ್ಟೊಳ್ಪೊರಿಯಿಲ್ಲ. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಯಾವದೋ ವಂದ್ ರಾಜನ ಹುಡ್ಗ ಅಲ್ ಹೋದ. ತಾನು ಅಂದ್ ಹೇಳುದಿಲ್ಲ. ಆ ರಾಜ ಕೂಸ ಕೂಡ ರಾಜ ಹೇಳ್ತೆ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತೆ ಕೇಳಿರೆ— ಮೊದ್ಲನ ಹಾಗೇ ಹೇಳಿದ ಅಂತ ಹೇಳ್ತೆ ಅಂಬದಾಯ್ತು. ಕಡೆಗವ, ‘ಬಾಶಿಂಗ್ ಅಂದ್ರ ಅಷ್ಟ್ ದೊಡ್ಡ ಹೋರ್ಯೇನು... ಕಟ್ಟಿ ತನ್ನೆ’ ಅಂದ. ಮೊದ್ಲನವಗೆ ಸಲ್ಲ ಆ ಹುಡ್ಗಿಯ ದಾರೆಯೆರದ್ರು ಅಲ್ಲಿ. ಆದಕೂಡ್ಲೆ— ಅವ ಉಟ ಮುಗಿಸ್ತೊಂಡಿ, ತನ್ನೂರಿಗ್ ಬಂದ್ಪಿಟ್ಟ. ಅಲ್ ಉಳಿಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕಡಿಗಾ ಹುಡ್ಗಿ ಮಾತ್ರ ಯಾರಿಗ್ ಸಲ್ಲತದ್ಯೊ? ‘ಕೈಹಿಡ್ಡ್ ದಾರೆಯೆರೆ ಕಂಡವ್ವಿಗೆ ಸಲ್ಲದ್ಯೊ...’ ಹೇಳುದು ಪತ್ತಿ ಇಲ್ಲ...” ಅಂದ. ಅಟ್ ಹೇಳೊದ್ಯೊಳ್ ಆಗೆ ಪದ್ಮಾವತಿ ಸೂಳೆ ಇದ್ದಿತ್ತಲ್ಲ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ. “ಆ ಹುಡ್ಗಿಯೆಚ್ಚ ತಪ್ಪದವನಿಗೆ ಸಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಕೈಹಿಡಿದ್ಡಿ ದಾರೆಯೆರ್ಕಂಡವನಿಗೆ ಸಲ್ಲದೆ...” ಅಂದ್ ಹೇಳಿ ಹೇಳ್ತು ಅದು. ನಿಜವಾದ ಮಾತಾಯ್ತು. ಆವಾಗ ಯೇನಾಯ್ತೋ ಕೇಳ್ತೆ, ಮೂರ್ವೊಳ ಮಂಚ ಅವನ ಬದಿಗ್ ಬಂತು ತನ್ನೆಟ್ಟೇಯ. ಆಮೇಲೆ ಇವ ಹೇಳ್ತೆ, “ಹಂಗಾರ ತನ್ ಕತೆ ಮುಗೀತು... ನೀವಿಬ್ಬೂ ಕತೆ ಹೇಳಿ” ಅಂದ. “ಆಗೂದು ಅಣ್ಣ... ವಬ್ಬ ಕತೆ ಹೇಳ್ತು... ವಬ್ಬ ‘ಹೂಂ...’ ಹಾಕ್ತು... ನೀ ಕತೆ ಕೇಳು...” ಅಂದ್ರು. ಆಮೇಲೆ ರಾಜೇಸ್ರ ‘ಹೂಂ...’ ಹಾಕ್ತು. ಶಿರಾಳ ಬೆಂಕಿ ಕತೆ ಹೇಳ್ತು— “ಆವಾಗ ವಂದಲ್ಲಾ ವಂದ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಂದಾಚಾರಿ ಇದ್ದಂತೆ. ವಂದ್ ಬಡಗಿ (ಬೇರೆ), ಆರಮಂದಿ ಬೇಕಾಗ್ದೆ ಅಲ್ಲಿ. ಕಡಿಗೊಬ್ಬ ಗಾಡ್ಲ, ವಬ್ಬ ಕೋವಿಕಾರ, ವಂದು ಕಳ್ಳ, ವಂದ ಸೊನಗಾರ... ಅಟ್ಟೊ ಜನ ವಂದ್ ಪೇಟೆಲ್ ಕೂಡ್ರು. ಯೆಲ್ಲಾ ಕಸ್ತೀರೇಯ. ‘ನಾಳಿನ ದಿವ್ವ ನಾವಟ್ಟೊ ಜನನೂವ ಕೂಡ್ಕಂಡ್ ವಂದ್ ತಿರಗಾಟ್ಟ ನೆಡ್ಡೆ ಬಿಡ್ಡಾ’ ಅಂದ್ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಮಾತಾಡ್ತೊಂಡು. ಅಟ್ ಮಾತಾಡ್ತೊಂಡಿ, ‘ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ಯಾರ ಯೇನದ್ಯೊ ಅಟ್ಟೊ ತಕಂಡ್ವನಿ. ಯೆಲ್ಲಾದ್ರೂ ವಂದ್ ಕೆಲ್ವ ಸಿಕ್ಕರೆ ಪೂರೈಸಬಿಡ್ಡ’ ಅಂದ್ರು. ‘ನಾಳಿನ ದಿನ ಹತ್ತೆಗೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿದ್ರುಲ್ಲ, ಆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದ್ ವಟ್ಟಾಗಿ ನೀವು...’ ಆಗೆ ವಟ್ಟಾದ ನಂತ್ರ, ಮಾರನ ದಿವ್ವ ಆರೂ ಜನ ಬೆಟ್ಟದಾಗ ಹೋಗ್ ಹೊಕ್ಕಿಟ್ಟು. ಹುಡಿಕಂತ ಹೋಗುದ್ಯೊಳ್ಳೆ ಬೆಟ್ಟದಾಗೆ ಯೇನೇನೂ ಸಿಕಲಿಲ್ಲ. ಕೋವಿ-ಬೀವಿ ಇತ್ತು. ಯಾವದೂ ಜೀವಾತ್ಮ ಸಿಕಲಿಲ್ಲ. ಹೋಗ್ತೊಲಿ ಸಮದ್ರದ ತಡಿಗ್ ಹೋಗಿ ಕುಂತ್ರು ಅವರು. ‘ಮನಿಂದ ಹೊರಟ್ ಮೂರ್ತನೇ ಗನಾದ್ ಸಿಕಲಿಲ್ಲ ಅಂದ್ ಕಾಣತದೆ. ಅದಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಯೇನೂ ಸಿಕಲಿಲ್ಲ’ ಅಂದಿ, ಕವಳ ಹಾಕ್ತ ಕುಂತ್ರುಂಡು. ಆಗೆ ಕವಳ ಮುಗ್ಗ ಕೂಡ್ಲೆಯ, ‘ಓ ಆಚಾರಿ... ಈಗೆ ನೀನು ವಂದ್ ಕೆಲ್ವ ಮಾಡಬೇಕು. ನಿಮ್ ಕನ್ಯಾರೂ ನೋಡ್ಡ...’ ಅಂದ ಅವ. ಆಚಾರ್, ‘ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ...’ ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತೆ. ‘ವಂದ್ ಕಟ್ ಹೊಡಿಬೇಕು, ವಂದ್ ಮಚ್ಚಲ್ಲಿ ಯೋಳ ಮರ ತಲಬುಡ ತುಂಡಾಗಬೇಕು’ ಅಂದ.

‘ಯೇನಡ್ಡಿಲ್ಲ...’ ಅಂದ ಅವ. ನಿತ್ತ ಮಜ್ಜನ ಕಾವ್ ಸಿಕ್ಕಕಂಡಿ ಯೇಳ ಮರ ಇದ್ದ ಸಾಲ್ವಲ್ ಸಮಾನಿತ್ಯಂಡ ವಂದ ಕಚ್ ಹೊಡ್ಡ್ ಬಿಟ್ಟ. ಯೇಳ ಮರನೂ ತುಂಡಾಗ್ ಸಾಲಾಗ್ ಬಿದ್ದಿಟ್ಟು.

ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ಳ, ‘ಬಡಗೀ, ನೀನು ಕಸಬಿ ವಂದ್ ಬಾಚಿ ಹೊಡಿಬೇಕು. ಹದ್ದಾಲ್ಕ್ ಹಲ್ಲಿ ತೆಗೆಬೇಕು’ ಅಂದ. ಆಗ ‘ಅಡ್ಡಿಲ್ಲ’ ಅಂದ ಅವ. ಯೇಳೂ ಮರನೂ ಸಮಾ ಇಟ್ಟುಂಡಿ, ವಂದ್ ಬಾಚಿ ತೆಗ್ಗ್ ಹೊಡ್ಡ್ ಬಿಟ್ಟ. ಹದ್ದಾಲ್ಕ್ ಹಲ್ಲಿಯಾಯ್ತು ವಂದ್ ಕಚ್ಚಿಲ್ಲ. ಆವಾಗ ಸೊನ್ನಾರಿದ್ದಿದ್. ಸೊನ್ನಾರ್ನ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ಳ, ‘ನೀನು ವಂದ್ ಸುತ್ತಿ ಹೊಡಿಬೇಕು. ವಂದ್ ಹಡ್ಗ್ ಕಟ್ಟೇಕು. (ಹದ್ದಾಲ್ಕ್ ಹಲಗೇನೂ ಕೂಡ್ನ ಕಟ್ಟೇಕು) ‘ಹೋ...! ತಾನೀಗೆ ಈಗಿಂದೀಗೇ ಕಟ್ಟೆ’ ಅಂದಿ ತಯಾರಾಗ್ಗಿಟ್ಟ ಅವ. ವಂದ್ ಸುತ್ತಿ ಹೊಡ್ಡ. ವಂದ್ ಹಡ್ಗ್ ಕಟ್ಟಿ ತಯಾರಾಗ್ಗೊಯ್ತು, ಕೂಡ್ ಹೋಯ್ತುದು. ಆವಾಗಾ— ಹಡ್ಗ್ ಯೆಳ್ಳ ಸಮದ್ರಕ್ ಹಾಕ್ತು, ಅವರು ಕುಂತ್ಯಂಡ್ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ. ಆ ಹಡ್ಗನ ವಳ್ಳ ಕುಂತ್ಯಂಡಿ ಸಮ್ಪರದವಳ್ ನೆಡಿತ್ತಿಟ್ಟು ಅವು. ಬಿಟ್ಟುಂಡ್ ಯೆಟ್ ಪೋರ್ಸನ ಮೇಲೆ ಹೋಗರೆ! ಹಡ್ಗೋಗಿ ಬಗವಾದದ್ದು ಮೂರ್ ಮೈಲ್ ಹಿಂದ್ ಕೂಡ್ಕಂತ ಸಾಬೀತಾಗ್ ಬತ್ತದೆ. ಅಲ್ ಆಚಿ ಸಮ್ಪದ್ ತಡಿಗ್ ಹೋಗಿ ಹಡ್ಗ್ ತಾಡ್ತು. ಮತ್ತೆ ತಾಡ್ಡ ನಂತ್ರವ ಯೇನಾಯ್ತು ಆಗ್ ಹೇಳ್ಳ... ಅವರವರ ಹತ್ಯಾರ ತಕಂಡಿ ಬೆಟ್ಟಹೊಕ್ಕಿಟ್ಟು. ಮೂರ್ ಮೈಲ್ ದೂರ ಹೋದ್ರು. ಆದ್ರೂ ಯೇನ್ ಸಿಕಲಿಲ್ಲ ಅವರ್ಗ ಅಡವಿವಳ್ಳ. ಆವಾಗೆ, “ಯೆಲ್ಲಾ ಕುಂತಕಟ್ಟ. ನಮಗೆ ಮನಿಂದ ಹೊರಟ ಗಳಗೇನೇ ಚಲೋ ಶಿಕಲಿಲ್ಲ. ವಂದ್ ಕವಳ ಹಾಕಂಡ್ ಮುಂದ್ ಹೋಗ್ತು” ಅಂದ್ರು. ಕವಳ ಮುಗ್ಗ್ ಕೂಡ್ಡಯೆ ಅಲ್ ಹೇಳ್ಳ, “ಇದೇನೋ ನಮಗೆ ಗಿರಾಚಾರ ಕಚ್ ಬಂದದೆ...” ಹೇಳ್ಳ ಅಲ್ ಗಾಡಿಗ ಇದ್ದಿದ್. ಅವ, “ಯೇನಡ್ಡಿಲ್ಲ, ನೋಡ್ಡಿಡ್ಡೆ” ಅಂದ. ಅವಗೆ ಮೈಮೇಲ್ ಬಂದೇ ಹೋಯ್ತು. ಆವಾಗೆ ಹೇಳ್ಳ ಅವ. ಯೇನಂದ್ ಹೇಳ್ಳನೂ ಅಂದ್ರೆ, “ಇಲ್ಲಿ ಮೂರ್ ಪರ್ಲಾಂಗ್ಡ್ ವಳ್ಳ ವಂದ್ ರಾಕ್ಸಸಿ ಅದೆ. ರಾಕ್ಸಸಿ ಮೊಳಕಾಲ ಸಂದ್ಡ ಮೇಲೆ ಮೂರ್ ಮಲ್ಲಿ ತೂಕದ ಹುಡ್ಗಿ ಅದೆ. ಅದ್ರ ಹೇನ ನೋಡ್ಡ ಅದೆ ತಾಯಿ (ರಾಕ್ಸಸಿ). ಅದ್ರ ತಂದ್ಕಳಿಬೇಕಾದ್ರೆ ನೀವು...” ಅಂದ ಹೇಳ್ಳ.

ಮತ್ ಯೆರಡನೆಯವನ ಯೇನ ಹೇಳ್ಳ ಕೇಳ್ಳ, “ವಂದ್ ಕಾಕಿ ಅವ್ರ ಕುಂತಲ್ಲೇ ಮರದ ಮೇಲೆ ಮೂರ್ ಮೊಟ್ಟೆ ಹಾಕ್ ಕಾವ್ವೆ ಕುಂತಿತ್ತು” ಅಂದ. ಇವ್ವ ಮೈಮೇಲ್ ಬಂದದ ನಿತ್ಯೋಯ್ತು ಅಲ್ಲಿ. ಆವಾಗ ಅವರವರೊಳ್ಳ ಮಾತಾಡ್ತೊಂಡ್ರು. “ನೋಡ್ಡನೂ... ಕಾಕೆ ಮೂರ್ ಮೊಟ್ಟೆ ಹಾಕದ್ದು ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ ನೋಡ್ಡ... ಗಾಡ್ಡ ಸುಳ್ ಹೇಳದ್ಲೂ, ಕರೆ ಹೇಳದ್ಲೂ ನೋಡ್ಡ...” ಅಂದ. “ಕಳ್ಳನೆ ಹೋಗಬೇಕು ಮತ್ ಯಾರ್ ಕೈಲೂ ಆಗ” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ಳಿಟ್ಟನೆ.

ಆ ಕೂಡಲೆ ಅವ, “ಹತ್ತೊಂದ್ ಕೈ ನೋಡ್ಡಂಡ್ ಬಾಯೊ...” ಅಂದ. “ಕಾಕೆ ಗೂಡ್ಡಲ್ ಮೂರ್ ಮೊಟ್ಟೆ ಹಾಕದ್ ಹೌದು.” ಇವ ಅಡಿಗ್ ಗೂಡ್ಡಲ್ ಕನ್ನ ಮಾಡಿ ವಂದ್ ಮೊಟ್ಟೆ ತೆಗ್ಗಿಬಿಟ್ಟ. ಕಾಕೆಗ್ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ತಕ್ಕಂಡ ಬಂದವ ಅಲ್ಲಿ ವಂದ್ ಮರ

ತೋರ್ಸದ ಅವ, “ಮತ್ತೆರಡ ಮೊಟ್ಟೆ ಅದೆ...” ಅಂದ. ಇಪ್ಪತ್ ಮೆಟ್ಟು ದೂರ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟು ನೆಲೆ. ಕೋವಿ ಇದ್ದವ್ವ ಕೈಲ್, “ಮೊಟ್ಟೆಗ್ ಕೋವಿ ಗುಂಡ್ ಹೊಡೆಬೇಕು. ಸಮಾ ಯೆಯ್ ಕಡಿಮಾಡ್ ಇರ್ಸೆ ಬೇಕು. ಚೂರ್ ಮಾಡ್ ಕತ್ತಿಲೊಯ್ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ.” ಆಮೇಲೆ ಅವ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ಲೊ ಕೇಳಿ, “ಆಗೂದು ಇಲ್ಲಿ...” ಅಂದ. ಕೋವಿಕಾರ ತಡ ಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಗುಂಡ ಹೊಡೆಬಿಟ್ಟ. ಮೊಟ್ಟೆ ಸಮಾಮಾಡಿ ಬಾಗ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ. ಕಡೆಗೆ ಅವ್ ಕಸಬೊಂದಾದಾಗಾಯ್. “ಮತ್ತೆ ಸೊನಗಾರನ್ನ ಕೈಲ್ ಮೊಟ್ಟೆ ಕೂಡ್ಬಿಡೊ. ನೀನು ಸೊನಗಾರ್ನ್ ಬೆನ್ನೆ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಬಾಳ ಬುದ್ಧಂತ್ರಿರ್ತು, ಬೆನ್ನೆ ಹಾಕ್ಪಿಡೊ” ಅಂದ ಅವ. ಅವ ಕೂಡನ್ನ.

ಕಳ್ಳನ್ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ತ. “ಅದ್ರ ಮೊಟ್ಟೆ ಯಾಕ್ ಹಾಳಮಾಡಬೇಕು. ಗೂಡ್ವಳ್ಳ ಇಟ್ಟಂದ್ಬಿಡು.” ಕಳ್ಳ ಮರಹತ್ತಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಅಲ್ ಇಟ್ ಬಂದ. ಕಾಕೆ ಅಲ್ಲೆ ಅದೆ. ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ ಅದ್. ಕೆಳಗಿಳ್ಳ ಬಂದ. “ಯೇಳೆ ಮೂರ್ ಪರ್ಲಾಂಗ್ ವಳ್ಳೆ ರಾಕ್ಷಸಿ ಅದೆ. ಅದ್ರ ಮೊಳಕಾಲ ಮೇಲೆ ಹುಡ್ಡಿ ಅದೆ ಅಂದನಲವೋ? ಯೇಳೆ ಹೋಗ್ತ, ನೋಡ್...” ಅಂದ. ಹೊರಟ್ಟು... ಹುಡ್ಡೂಕ್ ಬಿದ್ರು ಅವರು. ಮುಂದ್ ಹೋದ್ರು ಅವರು. ಆರ್ ಪರ್ಲಾಂಗ್ ವಳ್ಳೆ ಹುಡ್ಡುದ್ರೂ ಸಿಕಲೇ ಇಲ್ಲ ಅವರ್ಗೆ. ಮಾ ಪರ್ವತ ರಾಕ್ಷಸಿ ಅದು. ಅದ್ರ ಬುಡಕಿದೆ ಹೋದ್ರೂ ಇವರ್ಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆವಾಗೆ ಅವಯೇನ್ ಹೇಳದ್ಲೊ ಕೇಳಿ, “ನೀನ ಗಾಡಿಗತನ ಮಾಡುದೇ ಸುಳ್ಳು. ಯಕ್ಷೀ (ಗಾಡ್) ಹೇಳೊದೇ ಸುಳ್ಳು...” ಆಗ್ ಹುಡ್ಡುದ್ರೂವ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ‘ಗಾಡ್ ಹೇಳುದೇ ಸುಳ್ಳು ಅಂದ್ಬಿಟ್ಟು.’ ಆವಾಗ್ವಿಗ್ ಮೈಮೇಲ್ ಬಂದೇ ಬಂತು, “ಏಲೇ ಮಗನೇ... ಯೇನಂತ ತಿಳಿದೀದೆ? ಸುಳ್ಳು ಅಂದ್ ಹೇಳ್ ತೆಳದಿದ್ಯೋ? ವಂದ್ ಪರ್ಲಾಂಗ್ವಳಗೆ ರಾಕ್ಷಸಿ ಅದೆ. ಅದ್ರ ಹುಡ್ಡಿ ಅದೆ. ತಂದ್ಲೊ ಮಗನೇ...” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತ. “ನುಡಿ ಹಾಕ್ತೆ” ಅಂದ. ನುಡಿ ಹಾಕ್ಪಿಟ್ಟಾನೆ, ಯೆಚ್ಚರ್ಕಿ ಇಲ್ಲ. ‘ಮತ್ ಯಾರ ಕೈಲೂ ಸಾದ್ಯಿಲ್ಲ. ಕಳ್ಳನೆ ತರಬೇಕೆ’ ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತ. ಆಗ, “ಹೋಗೊ... ಹೋಗೊ ಕಳ್ಳ... ಹೋಗ್ ತಕಂಡಬಾರೊ” ಇವನಿಗ್ ಮೈಮೇಲ್ ಬಂದದ್ ನಿಲ್ಲಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಿಂತ್ರೆ ನುಡಿ ಕಡ್ಡ್ ಹೋಗ್ತದೆ. ರಾಕ್ಷಸಿ ಬೆರ್ಸೆ ಬರ್ತದ್ಯಿಲ್ಲ ಇವನಿಗೆ? ಅದ್ರ ಯೆಚ್ಚರ್ಕಿಯಿಲ್ಲ ಈಗ ನದ್ದುಟ್ಟಿಟನೆ ಇವ. ಆಗ್ ಕಳ್ಳ ಹೋದ... ವಂದ್ ಮೂರ್ ಮಲ್ಲೆ ತೂಕದ ಯೆಲೆ ಕೈಲ್ ಹಿಡ್ಕಂಡೇ ಹೋದ. ಆಗಲ್ ಹೋಗುರೊಳ್ಳೆ ರಾಕ್ಷಸಿ ಮೊಳಕಾಲಸಂದ್ ಮೇಲೆ ಹುಡ್ಡಿ ಇದ್ದದ್ ಹೌದು. ಆಗ ಯೇನ್ ಮಾಡ್? ರಾಕ್ಷಸಿ ಕೈ ಹುಡ್ಡಿ ತಲೆ ಮೇಲಿತ್ತು. ಹುಡ್ಡಿಗ್ ಇತ್ತಾಗ್ ತಕಂಡ್ ಮೊಳಕಾಲ ಸಂದ್ ಮೇಲೆ ಮೂರ್ ಮಲ್ಲೆ ತೂಕದ ಯೆಲೆ ಇಟ್ಟ. ಹುಡ್ಡಿ ಕರ್ಕಂಡ್ಬಿಟ್ಟ. ಕೂಡ್ಲೆ ಅವ ನುಡಿ ಕಡ್ಡೆ ಬಿಟ್ಟ. ಅವಳಿಗೆ ಯೆಚ್ಚಾಗ್ ಹೋಯ್ತು. ಯೆಚ್ಚರಾಗಿ ಯೇನ್ ನಿತ್ತಿಡ್ತು? ‘ಯೇಳಿ... ಹಡ್ಡ ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ತ’ ಅಂದು. ಆರ್ಜನ ಮತ್ತು ಹುಡ್ಡಿ ಸಮೇತ ಯೇಳ ಜನ ಹಡ್ಡನ ಮೇಲ್ ಕುಂತ ಹಡ್ಡ್ ಬಿಟ್ಟುಂಡ್ ತಾಬಡತೋಬ ಬಂದ್ಬಿಟ್ಟು. ಆರ ಮೈಲ್ ಹಿಂದೆ ನೀರ್ ಕುಡ್ಕಂತ ಬರ್ತದೆ ಜಾಗ್ರತ ಹೋಗು ಪರಸಂಗ ಬಂತು. ಕಡ್ಲೊಂಬಂದದ್ದು ರಾಕ್ಷಸಿ ಕೈಯಿಂದ.

ರಾಕ್ಷಸಿಗೆ ಯೆಚ್ಚಾಗ್ ಹೋಯ್ತು. ರಾಕ್ಷಸಿಗೆ ಯೆಚ್ಚಾಗ್ ಯೆದ್ ನಿತ್ತಿತ್ತು. ರಾಕ್ಷಸಿಗ್ ಯೆದ್ನಿತ್ ಬಿಟ್ಟೆ ಜಗತ್ ಪೂರ್ಣ ಕಾಣ್ತದೆ. ಆಗ ನೋಡ್ತು. ಸಮುದ್ರದ ಬೇಲೆ ಮೇಲೆ ಯೇಳೆ ಜನ ವೋಡ್ತಾರೆ ಹಡ್ಗ ಹತ್ತುಕೆ. ಹತ್ ಹಡ್ಗ್ ಬಿಟ್ಟೆಟ್ಟು. ರಾಕ್ಷಸಿ ಮೂರ್ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಸ್ತು. ಸಮುದ್ರದ ಬೇಲೆಗೇ ಬಂದ್ ಮುಟ್ಟಿತ್ತು. ಇವು ಹಡ್ಗ ಅದ್ ಸಮುದ್ರ ಕಳ್ಳ ಹೋಗ್ ಬಿಟ್ಟು. ಆವಾಗದ್ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ ಬಿಟ್ಟೊ ಕೇಳದ್ ಹಡ್ಗೇ ನುಂಗ್ಪೇಕಂದಿ ಹೋಗ್ ಹೆಜ್ಜೆ ಬಿಟ್ಟು. ಕೂಡ್ಲೆ ಯೇನಾಯ್ತು ಕೇಳದ್, ಬಿಶಲಿತ್ತು ಧವ್ವೆ ಕಪ್ಪಾಗ್ ಹೋಯ್ತು. ಹಣ್ಣದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನೆಳಲಾಗ್ತಾಯ್ತು. ಅಲ್ಲಿವರೆಗ್ ಇವ್ ನೋಡ್ಲೆ ಇಲ್ಲಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ವಬ್ ನೋಡ್ಲೆ. ಕೋವಿಕಾರನಿಗೆ ಸುಂಕಾಣಿಗಿಟ್ಟಿದ್. ಮುಂದೆ ಅವರೇ ಹೇಳ್ತು, “ಮಾರಾಯ್, ಕೋವಿಕಾರ... ರಾಕ್ಷಸಿ ನಮ ತೆಗಿತ್ಯದ್ಯಲೊ ಕೋವಿ ಹಿಡ್ಕಂಡ ಯೆಂತಾ ಮಣ್ಣಿಂತೊ” ಕೇಳ್ಚಿಟ್ಟು, ಅವಂಗ್ ಶಿಟ್ಟಂತು. ಆ ಕೂಡ್ಲೆ ಅವ ತಡಮಾಡ್ಲೆ ಇಲ್ಲ. ಕೋವಿ ತಕಂದಿ ರಾಕ್ಷಸಿ ಹೊಡಿಬೇಕು. ನೋಡ್ಲೆ, ಪರ್ವತದ ಹಾಗ್ ಕಾಣ್ತದೆ. ಯೆಲ್ಲೆ ಅಂದ್ ಹೊಡಿತೆ? ಅದ್ ನಿಚ್ಚ ಮೊಕತೊಳ್ಳ ಕೂಡ್ಲೆಯೆ ವಂದ್ ಶೇಡಿ ಬಟ್ಟು ಹಣೆ ಮೇಲಿಸ್ಸಿತ್ತು ಅದು.

ಆ ಬಟ್ಟು ವಂದ್ ಹೇಳದ್ ವಂದ್ ತಾಳಿ ಕೊಡ್ಲೆಟ್ ಆಕಾರದಲ್ಲೆ ಇರತಿತ್ತು. ವಂದೇ ಬಟ್ ಇಡತಿತ್ತು. ಕೋವಿಕಾರ ಬಿಳಿಕದ್ದದ್ ಕಂಡ... ಆ ಬಟ್ಟೆಗೇ ಗುರಿ ಇಟ್ ಹೊಡ್ಲೆ. ಶೇಡಿ ಬಟ್ಟೆಗೇ ಹೋಯ್ತದು. ಆಗ ಹೊಡ್ಲೆ ಕೂಡ್ಲೆ ರಾಕ್ಷಸಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲೆ ಬಿತ್ತು. ಹಡಗಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಅಂಗ್ಲ (ಇಂಚು) ತಪ್ ಬಿತ್ತು. ಯೆಲ್ಲದಿರೆ ಹಡ್ಗ ಮುಳ್ಳೊ ಹೋಗತಿತ್ತು. ಅದು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲೆ ಬಿದ್ದಂಬುದು ನೀರ ಜಾಸ್ತಿ ಆಗ್ ಹೋಯ್ತು. ನಾಲ್ಕೈದ್ ಆಳ ನೀರ್ ಜಾಸ್ತಿ ಆಗ್ ಹೋಯ್ತು. ಆಗಕೂಡ್ಲೆ ಹೊಳೆಲಿದ್ದಂತಾದು ದೊಡ್ ಮಚವೆ ವಟ್ಟು ತುಪಾನಾಗ್ ಚೂರಾಗೋಯ್ತು. ಇವರು ಜಾಗ್ರತಿನಲ್ ಬಿಡೊ ಸಮೇದಲ್ ಸಪ್ಪೊ ಸಮುದ್ರದ ಬೇಲೆಗೆ ಇವ್ ಹಡ್ಗ್ ಬಂದ್ ತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮೂರ್ ಪರ್ಲಾಂಗ್ ಇರಬೇಕಾದ್ ಇವರಿಗೊ ಬಂದ್ ಬಡ್ಲೆ ಬಿಟ್ಟು. ಇವು ಹಡ್ಗು ವಡ್ಲೆ ಹೋಯ್ತು. ಆಗ ಮತ್ತೊಬ್ಬವ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತು, “ಯೇ ಸೊನಗಾರನ್ನೇ... ಬಿಟ್ಟೆ ಕೆಲ್ಯ ಮಾಡ್ಲೆಲೊ... ಹಡ್ಗು ವಡ್ಲೆ ಹೋಯ್ಲೊ...” ಅಂದ. ಅಟ್ಟಾದ್ ಕೂಡ್ಲೆ ಸೊನಗಾರವ ತಡ ಮಾಡ್ಲೆ ಇಲ್ಲ. ವಡ್ಲೆ ಹೋದ ಚೂರಲ್ಲೆ ವಟ್ ಮಾಡ್ ವಂದ್ ಸುತ್ಲೆ ಹೊಡ್ಲೆ ಬಿಟ್ಟು. ವಂದ್ ಸಂದ್ ಕೂಡ್ ಹೋಯ್ತು. ಬಡ್ಲೆ ತೆರೆ ಸಮುದ್ರದಲ್ ಮುಂದ್ ಹೋಗ್ ಬಿಟ್ಟು. ದಿಡಕೆ ಬೇಲೆ ಅಂಚಿನ ಮನೆ ನಾಕ್ ಪರ್ಲಾಂಗ್ ಮನೆ ಯೆಲ್ಲ ಸಮುದ್ರದ್ ಪಾಲಾಗ್ ಹೋಗದೆ. ಹಿತ್ತಿಗೆ-ಬಿತ್ತಿಗೆ ಯೆಲ್ಲಾ ನೀರೇ ಆಗ್ ಹೋಗದೆ.

ಆವಾಗೀ ಹಡಗು ಯೆಳದಿ ಮೇಲ್ ದಡಕ್ ಹೋಗ್ ತಂದು ಹಾಕ್ಕಂಡಿ ಮಾತಾಡ್ತು, ಅವರು ಈಗ ಹುಡ್ಗಿ ಇವರಿಗ್ ಕೂಡ್ ಬರುದಿಲ್ಲ. ಅದ್ರತ್ತೆ ಎಲ್ಲ ಜನ, ‘ತಾನ್ ಲಗ್ನಾಗಬೇಕು...’ ‘ನಾ ಲಗ್ನಾಗಬೇಕು...’ ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತು. ಆಚಾರಿ, “ನಾನು ಮರ ಕಡೂಕಾಗ್ ನೀವು ಹಡ್ಗ ಕಟ್ಟಿ” ಅಂದ್ ಹೇಳ್ತು. ಬಡಗಿ, “ನಾನು ಹಡ್ಗ ಕಟ್ಟೂಕಾಗ್ ನೀವು ಆಚಿಲ್ ಹೋದ್ರಲ್ಲೊ? ಹುಡ್ಗಿ ತರುಕೆ? ತಾನೇ ಮದ್ಯಾಗಬೇಕು” ಅಂತ ಅವ. ಗಾಡ್, “ನಾ ನುಡಿಹಾಕ್ತಿದ್ ನೀವ್ ಆ ಹುಡ್ಗಿ

ತರತಿದ್ಯೋ?" ಕೇಳಿ. ಕಳ್ಳ, "ತಾನ್ ಹೋಗ್ ತರದಿದ್ರೆ, ನಿಮ್ ಕೈಲ್ ತರುಕಾಗತಿತ್ನೊ ಹುಡ್ಗಿಯೆ?" ಕೇಳಿ. ಸೊನಗಾರ, "ತಾನು ಸುತ್ತಿ ಹೊಡ್ಡ್ ಹಡ್ಗ ಕಟ್ಟಿದ (ಯೆಡ್‌ಸರ್ತಿ)" ಕೋವಿಕಾರ, "ರಾಕ್ಷಸಿ ಕೊಂದಿದೆ... ನಾನ್ ಹುಡ್ಗಿ ಮದ್ದಿಯಾತೆ" ಅಂತ. ವಟ್ಟ ಮೇನ್ ಕಡಿಗೆ ಆ ಹುಡ್ಗಿ ಯಾರೀಗ್ ಸಲ್ಲದೇ ಅಂದಿ ಯಾಗೂ ಪತ್ತೆ ಇಲ್ಲ."

ಈಗ ಪದ್ಮಾವತಿ ಸೂಳೆ ಅರ್ತ ಮಾಡ್ತದೆ. ಯೇನ ಹೇಳಿದ ಕೇಳಿ, "ಯಾಗೂ ಸಲ್ಲದಿಲ್ಲ... ಅದು ಸಲ್ಲದು ಕೋವಿಕಾರನಿಗೆ. ಅವ ಆ ರಾಕ್ಷಸಿ ಕೊಲ್ಲದಿದ್ರೆ, ಹುಡ್ಗಿ ಯಾಗೂ ಶಿಕ್ಕೊದಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಜೀವಂತ ವಳೊದಿಲ್ಲ. ಹಡ್ಗ ನುಂಗತದ್ದಲ್ಲ ಅದು... ಅಂತಾದ ಕೋವಿ ಹೊಡ್ಡ್ ಅವ ತಪ್ಪಾನ್ಯಲ್ಲೋ? ಕೋವಿಕಾರನಗೇ ಸಲ್ಲದೆ." ಹೇಳಿ ಪದ್ಮಾವತಿ ಸೂಳೆ ಹೇಳು. ಹೇಳಿ ಕೊಡ್ಲೆಯ ಮೂರ್ ಮೊಳ ಮಂಚ ಬಂತು ಇವನ ಬದಿಗೆ.

ಆಗ, ಅದೆ ಶಿರಾಳ ಬೆಂಕಿ ಕತೆ ಹೇಳಿತ್ತಲ್ಲೋ? "ಈಗ ರಾಜೇಸ್ವ ಕತೆ ಹೇಳಿ. ಶಿರಾಳ ಬೆಂಕಿ 'ಹೂಂ' ಹಾಕ್ತು." ರಾಜೇಸ್ವ ಕತೆ ಹೇಳೊಕ ಪಾರಂಬ ಮಾಡ್ತು... "ವಂದಲ್ಲಾ ವಂದಿವ್ವ ಪೇಟೆಲ್ ಹೋದಾಗ, ಕಸಬದಾರರು ಅಚಾರಿ ವಬ್ಬ, ಯೆರಡನೆ ಚಿಪ್ಪೇರವಾ, ಸೊನಗಾರ... ಮೂರ್ ಜನ ಪೇಟೆವಳ್ಳ ಕೊಡ್ತು. ಅವ್ ಮಾತಾಡ್ತು. ವಬ್ಬ, "ನಾಳಿನ ದಿವಸ ನಾವ್ ತಿರ್ಗಾಟ್ಕಿ ಹೋಗ್ತಾನೊ. ನಿಮ್ ನಿಮ್ ಹತಾರ ತಕೊಂಡ್ ಬನ್ನಿ, ಹತ್ತೆಂಟೆ ವಳ್ಳ ಬಂದ್ ಬೇಟ್ಯಾಗಿ." ಹೇಳಿ. ಕೊಡ್ಡ ನಂತ್ರ ಯೇನಂತೋ ಕೇಳಿ... ಅವ್ ಅಟ್ಟೂ ಜನ ಬೆಟ್ಟ ಬಿದ್ ನೆಡ್ಡಿ ಬಿಟ್ಟು. ಹೋಗ್... ಹೋಗ್... ಹೋಗ್... ಹೋಗಿ... ಪೇಟೆ, ಪಟ್ಟ, ಉರುಕೇರಿ, ಮನೆ-ಮರಾ ಯೇನೂ ಶಿಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲ. ಅಡವಿವಳಿಗೇ ಹೋದರು.

ಆವಾಗ್ ಸಾಯಂಕಾಲಯ್ಯು. ಕಪ್ಪಾಗ್ಲಿಯ್ಯು. ಕಪ್ ಆದ ನಂತ್ರಾ ಯೇನ ಮಾಡಬೇಕಾಯ್ತು? ತಾಮ್ ಅಡವಿದಲ್ ಶಿಕಾಕಂಡು. 'ಸಿಂಹ, ಶಾರ್ದೂಲಾ ಹಿಡ್ಕಂಡ್ ಮುರ್ಕಂಡ್ ತಿಂದ್ ಬಿಟ್ಟೆ ನಮ್ ಗತ್ಯೇನಾಯ್ತು?' ಹೇಳಿ ಮಾತಾಡ್ತೊಂಡು. ಕಡೆಗವ್ ಯೇನ್ ಮಾಡ್ತು? 'ವಂದ್ ಹೊಡಚಲ ಹಾಕ್ತನೋ... ಕುಂತಿ ಬೆಳ್ಳ ಮಾಡ್ತನೊ' ಅಂದು.

ಹೊಡಚಲ ಹಾಕ್ತು. ಹೊಡಚಲ ಹಾಕಂಡಿ ಮಾತಾಡ್ತು. ಅಟ್ಟೂ ಜನ ಯೆಚ್ಚರ್ಕ ಉಳ್ಳ ವಟ್ಟೂ ಜನರ ನಿದ್ರಿ ಹಾಳಾಗ್ತದಲ್ಲ? 'ವಬ್ಬಬ್ಬ ಯೆಚ್ಚರ್ಕೆಲಿರಬೇಕು. ಬಾಕಿಯವರ್ ವರ್ಗಬೇಕು' ಹೇಳಿದು. ಆಗ ರಾತ್ರೆ ಹನ್ನೆರಡ ತಾಸ್ ರಾತ್ರೆಲ್ಲ? ಅವರಿಗೆ ಸೂಚನೆಯಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮೂರ್ ಮೂರ್ ತಾಸ್ ರಾತ್ರೆ ಪಾಳಿ ಹಾಕ್ತು ಅವರು. ಆಚಾರಿ, 'ತಾನೇ ಮೊದುಲ್ ಯೆಚ್ಚರ್ಕಿ ಉಳಿತೇ' ಅಂದ. ಎಚ್ಚರ್ಕಿ ಉಳ್ಳಾ. ಇವ್ ಯೆರಡಜನ ಮನಿಕಂಡು- ಸೊನಗಾರ, ಚಿಪ್ಪೇರವ.

ಅವ ತಾಸಿನ ತನಕ ಕೂತಕಂಡು ತಂದ್ ಹಾಕ್ತ ತುಂಡಿತ್ತು. ಬಾಚಿ ತಕಂಡ ಕೆತ್ತ ಕೆತ್ತಿ ವಂದ್ ಹೆಣ್ ಬೊಂಬೆ ರೂಪ ಮಾಡ್ತ. ಆದನಂತ್ರವ ಅವನಿಗೆ ಮೂರ್ ತಾಸ್ ಆಯ್ತು. ಅವ ಚಿಪ್ಪೇರವನಿಗೆ ಯೆಚ್ಚರ್ಸಾದಾ (ಪಟಸಾಲಿ), ಇವ ಮನಿಕಂಡ... ವರೆಕಂಡ ಬಿಟ್ಟ. ಅವ ಬೊಂಬೆ ಮಾಡ್ತಂದ ಮರಕೆ ಚಾಚಿಟ್ಟದ್ದ. ಅಲ್ಲಿ ಹೊಡಚಲ ಬುಡಕೇಯ ಅದೆ. ಅವ ಹೋಗ್ ನೋಡ್ತ... ಬೊಂಬೆ ಚಾಚಿಟಿದ ನೋಡ್ತ. 'ನಿರ್ವಾಣ್ಯದ...' ಅಂದ. ಅವ್ ಕೈ

ಚೀಲದಲ್ ವಳ್ಳೆ ರಶ್ಮಿ ದ್ವಿತ್ವ. ತೆಗದು ಅದರಿಂದ ಶೀರೆ ಮಾಡ್ಡ, ವಂದ ರವಕೆ ಮಾಡ್ಡ. ಶೀರೆ ಆ ಬೊಂಬೆಗುಡ್ಡೆದ ಅವ. ರವ್ವಿನೂ ಮೈಗ್ ಹಾಕ್ತ. ಅನಂತ್ರ ಅವನಿಗ್ ಮೂರ್ ತಾಸ ರಾತ್ರೆ ಆಯ್ತು. ಅವ್ ಪಾಳಿ ಆಯ್ತು. ಸೊನಾರವನ್ ಯೇಳ್ಸಂದ, ತಾನ್ ಮನಗದ. ಆಗೆ ಸೊನಾಗಾರವ ಯೆದ್ದಾ ಕುಂತ್ಯಂಡಿ ಸುಮಾರ್ ನೋಡ್ಡ... ಬೊಂಬೆ ಬುಡ್ಡ್ ಹೋಗಿ ನೋಡ್ಡ. ಚಿನ್ನಾ ಅಂಚ್ಚು ಯೆಂತೆಂತದೂ ಇಲ್ಲ. ಮೂಗಿನ್ ನತ್ತಿಲ್ಲ, ಕಾಲಿಗೆ ಉಂಗ್ಲ ಇಲ್ಲ, ಸೊಂಟ ಪಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲ, ಕೈ ಬಳೆ ಇಲ್ಲ... ವಟ್ಟೂ ಚಿನ್ನದ ನತ್ತೂ, ಸರ, ಬುಗಡಿ ಮಾಡ್ಡ. ಸೊಂಟ ಪಟ್ಟಿ, ಕಾಲುಂಗ್ಲ, ಬೆಳ್ಳಿ ಬಳೆ ಮಾಡ್ಡ. ಆವಾಗೆ ಆ ಬೊಂಬೆಗೈಲ್ಲ ಹಾಕ್ತ ಅವ; ಮೂರ್ ತಾಸ್ ರಾತ್ರೆ ಆಯ್ತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯಾರ್ಗ್ ಯೇಳ್ಳತ ಅವ? ಆವಾಗೆ ಅವನೂ ಸುಮ್ಮೆ ಮನಿಕಂಡ್ ಬಿಟ್ಟ. ಹೊಡಚಿಲ್ಲ್ ನಾಕ ಸೌದಿ ತುಂಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ಹಾಕ್ಟಿ, ಮನಿಕಂಡ್ ಬಿಟ್ಟ.

ಮೂರ್ಗಂಟೆ ರಾತ್ರೆಗೆ ಪಾರ್ವತ-ಪರಮೇಶ್ವರರು ರತ ಹತ್ತಿ ದೇವಲೋಕಕೆ ಹೋಗ್ತೊರಗಿದ್ರು. ಅಲ್ಲಿ ರತ ತಕಂಡಿ ಬಂದವು ಬರಬೇಕಾದ್ ಪಾರ್ವತಿ ನೋಡ್ತು- ಹೇಳ್ತು. 'ಸ್ವಾಮೀ, ಅಡವಿವಳೆಗೆ ಯಾರೊ ನರಮನ್ನರು ಇರಬಹುದು- ಬೆಂಕಿ ಹಾಕ್ತ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನೋಡ್ಕಂಡ್ ಬರ್ವಾ.' ಅಂದ ಹೇಳುದೊಳ್ಳೆ, ರತ ಮೇಲಿಂದ ಇಳ್ಳ ಬಂದಿರು ಅವರು. ಮೂರು ಜನರೂ ವರ್ಕ ಬಂದ್ ಹೋಗದೇ. 'ಸ್ವಾಮೀ... ಇವರಿಗ್ ಜೀವ ಅದ್ಯೊ ಇಲ್ಲೊ?' ಕೇಳ್ತು. ಪರಮೇಶ್ವರ, 'ಅವರ ಜೀವಕೆ ಯೇನೂ ಹೈ ಗೈ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹೆಚ್ ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿ ಮೂರ್ ತಾಸ ರಾತ್ರೆ ಪಾಳಿ ಹಾಕಂಡಿದ್ದೊ. ಮೂರ್ ತಾಸ್ ರಾತ್ರೆ ಮಿಕ್ಕದ್ದಿತ್ತು...' 'ಅವ್ ಮೂರು ಜನ ವರ್ಗ ಬಿಟ್ಟಾರ. ಅವರಿಗೆ ರಾತ್ರೆ ಹೊತ್ತಿಗ್ ಬಂದಿ ಹುಲಿ, ಕರಡಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆರ್ತವೆ... ಅವ್ ಬಂದಿ ತಿಂಧ್ಕಂಡ್ ಹೋಗ್ ಬಿಟ್ಟೆ ಯೇನಾಗೂದು?' ಕೇಳ್ತು ಪಾರ್ವತಿ. ಹಗರೆ ಪರಮೇಶ್ವರ ಹೇಳ್ತ, 'ವಂದ ಪರ್ಲಾಂಗದ ವಳೆಗೆ ಕಡ್ಡ ಕಟ್ ಹೋಗ್ತೆ. ಯಾವದೂ ಪ್ರಾಣಿ ಸುಳೂಕಾಗ...' ಹೇಳಿ. ಪಾರ್ವತಿ ಈ ಬೊಂಬೆ ನೋಡ್ಡಿಟ್ಟೂ- 'ಸ್ವಾಮೀ... ಈ ಬೊಂಬೆ ನನ್ನಂತೆ ಅದೇ. ಅಟ್ ಲಾಯ್ತದೆ. ಇದ್ಯ್ ಜೀವ ಮಾಡಿಟ್ ಹೋಗಬೇಕು' ಅಂತು ಅದ್ಕೆ. ಆ ಬೊಂಬೆಗ್ ಜೀವದ ಕಳಾ ತುಂಬ್ತೂ ಅವರು. 'ಬೆಳ್ಳೆ ಮೂಡಿ ಬೆಳಗಾಗು ಸಮ್ಯಲ್ಲಿ ವೋಡಾಡ್ಡ ಹಾಗ್ ಆಗ್ಲಿ...' ಹೇಳ್ ವರ ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟು. ಆವಾಗದು, ಕೂಡಲೇಯ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ರತ ಹತ್ ನೆಡ್ಡ್ ಬಿಟ್ಟು ದೇವ್ತು.

ಬೆಳಗಾಗುದೊಳ್ಳೆ ಇವ್ ಮೂರು ಜನ ಯೆದ್ ಕೂತ್ರು. ಈ ಹುಡ್ಡಿ ವೋಡಾಡ್ಡದೆ. ಕೂಡ್ಲೆ ಇವ್ ಮೂರ್ ಜನ ನೋಡದ್ರು. ಕೈಹಿಡ್ಕುಂಬಂದ ವಬ್ಬ ಆಚಾರಿಗೆ, 'ಹುಡ್ಡಿ ತಾನೇ ಲಗ್ನಾಗಬೇಕು' ಅಂತ, 'ತಾನೇ ಬೊಂಬೆ ಕೆತ್ತಿದೆ...' ಅಂದ. 'ತಾನು ಅದ್ಕೆ ಶೀರೆ-ಬೀರೆ ಹಾಕ್ತವ ನಾನೇ...' ಚಿಫ್ಫೇರವ, 'ತಾನೇ ಲಗ್ನಾಗಬೇಕು' ಅಂತ. ಸೊನ್ನಾರವ, 'ಚಿನ್ನಾವಟ್ಟು ಮಾಡ್ ಹಾಕ್ತವ ತಾನೇ ಲಗ್ನಾಗಬೇಕು' ಅಂತ. ಹುಡ್ಡಿಗಿ ಯಾರಿಗ್ ಸಲ್ತು ಅಂದ ಹೇಳಿ ಯಾರ್ಗೂ ಪತ್ತೆ ಇಲ್ಲ ಅಂತು."

ಪದ್ಮಾವತಿ ಸೂಳೆ ಅರ್ತ ಮಾಡ್ತದೆ. ಸೂಳೆಯೇನ್ ಹೇಳ್ತದೆ ಅಂದ್ಕೆ- "ಆಚಾರಿ ತಂದೆಯಾಗ್ತೆ... ಗಂಡನಾಗುಡಿಲ್ಲ. ಚಿಫ್ಫೆಗೇರವನಿಗೆ ಸೊಸೆಯಾಗ್ತದೆ; ಸೊನಾಗಾರನಿಗೆ

ಹುಡ್ಗಿ ಸಲ್ಲದು” ಹೇಳಿದೇ ಅದು. ಆವಾಗ, ಮೂರ್ ಮೊಳ ಮಂಚನೂ ಬಂದಿ, ವಂಬತ್ ಮೊಳ ಬಂದಿ ಇವನ ಮಂಚಕ್ ಕೂಡ್ತದು.

ಅಟ್ಟಾದ ಕೂಡಲೆಯ, ಪದ್ವಾವತಿ ಸೂಳೆ ವಳಗ್ಗೋಗಿ ಬಂಗಾರ್ನ ಹರವಾಣದಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪದ ನೆಣೆ ಹಾಕಿ, ಆರತಿ ತಕಂಡ ಬಂತು ಇವನಿಗ್ ತೋರಲಿಕ್ಕಿ. ಕಣ್ಣಿಲ್ ನೀರ್ ಸೂರಿಸ್ಕಂತ ಬಂತು... ರಾಜ್ಯ ಬಿಟ್ ಕೊಡಬೇಕಲ್ಲಾ? ಅವನಿಗ್ ಆರತಿ ತಳಿತು. “ತನ್ನ ಪಟ್ಟ ಇವತ್ತಿಗ್ ನಿನ್ ಬಿಟ್ ಕೊಟ್ಟೆ. ಇಟ್ ದಿವ್ವ ತನಕಾ ತಾನು ಪಟ್ಟ ಆಳಿದೆ. ತನ್ನಾ ಹಾದಿ ಮೇಲ್ ಹಾಕ್ಯೊ? ಯೇನ ಮಾಡ್ತೆ ನೋಡು...” ಅಂದ್ ಹೇಳಿ, ಅವನ ಮುಂದೆ ಕಣ್ಣಿರ್ ಬಿಟ್ ತೀಡ್ ಬಿಡ್ತು ಅದು. ತೀಡ್ತೆ ಕೂಡ್ಲೆಯಾ ಅವ ಯೇನ್ ಹೇಳ್ತಾ ಕೇಳ್ತೆ, “ನಿನ್ನ ಹಾಳ ಮಾಡಬೇಕು ಹೇಳ್ ನಾನ್ ಬಂದಿದ್ದಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಜನ ಸೋಲಿ ಅವರ ಕೈಬಳಕಿ ಮಾಡ್ಕುಂಡಿದ್ದೆ. ಅವರ ಬಿಡ್ಸ್ ಹಾಕಬೇಕು ಹೇಳಿ ನಾನೀ ಪಟ್ಟಕ್ ಬಂದದ್ದು.”

ಆವಾಗವ ಐವತ್ ಜನರಿಗೆ ಅಡ್ಡೆ ಮಾಡುಕ್ ತರ್ಪ... ಇಪ್ಪತ್ಯೆದ್ ಜನರಿಗೆ ಹಜಾಮಿಗ್ ತರ್ಪ... ಅಲ್ ಶಿಕ್ಕಾಗಿದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಚೌರ ಆಗಲಿಲ್ಲಾಗಿತ್ತು. ಗಡ್ಡ ಬೆಳ್ಳ ಮೊಳಕಾಲಿಗ್ ಜೋತಿ ತಾಗ್ತದೆ. ಕೂದ್ಲು, ಸೊಂಟದಕಿಂತ ಕೆಳ್ಳ ಬಂದ್ ಹೋಗದೆ. ಹಜಾಮರ ಕರಸಿ ಅವರಿಗೆ ಮೊಕಚೌರ ಮಾಡ್ತದೆ. ಸಾನ ಮಾಡ್ಲಿ, ಕೂಡ್ಲೆ ಬಾಳೆ ಹಾಕಿ ಅವರಿಗ್ ಬಡ್ಡವಂತೆ ಮಾಡ್ತೆ. ಒಟ್ಟು ಆರುಸಾವು ಚಿಲ್ಲರೆ ಜನರಿಗೆ... ಅವಂಗ್ ಅಟ್ಟೂ ಉಟ-ಬೀಟ ಯೆಲ್ಲ ಆದ ನಂತ್ರ ಅವ ಬಾಸಣ ಮಾಡ್ತೆ ಯೆನಂದ್ ಕೇಳ್ತೆ, “ನೀವ್ ಇಲ್ ಬಂದ್ ಸೇರಬೇಕಾದ್ತೆ ಯೇನೇನ್ ತಂದಿ ಅಟ್ಟೂ ತಕಂಡ್ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗ್ ಹೋಗ್ತೆ ನಿಮಗಪ್ಪಣೆ” ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟ ಅವ. ಆವಾಗ್ ಅವು ಅಟ್ಟೂ ಜನರೂವ, “ನಮಗ್ ನಾವು ಏನೂ ತಂದಿದ್ ನೆನಪಿಲ್ಲ” ಹೇಳಿ, ಅಷ್ಟು ಜನ ಹೋಗವಂತೋರಾದ್ರು. ಅವು ಆರು ಸಾವು ಜನನೂ ಕಳ್ಳಬಿಟ್ಟು. ಕಡೆಗೆ ಇದ್ದ ಕಾಸಗಿ ಜನರವರೆ ಮೂರ್ ಸಾವು ಚಿಲ್ಲರೆ ಜನರು... ಕೂಡ್ಲೆ, ಮನೆವಳಗಿದ್ದಂತಾ ಸಾಮಾನ, ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ, ಕಂಚೊ, ತಾಮ್ರ, ಯೆಲ್ಲ ಕುಲ್ಲ ಮಾಡ್ತದೆ. ಹೋಗಬೇಕಲ್ಲ ಮನೆಗೆಲ್ಲಾ ದೊಡದೊಡ್ ಸಾಮಾನ ಯೆಲ್ಲಾ ಲಿಲಾವ ಮಾಡ ಬಿಟ್ಟ ಅವ. ಬಾಕಿ ಇದ್ ಸಾಮಾನೆಲ್ಲಾ ಯೆತ್ತಿನ ಗಾಡಿ ಮೇಲೆ ತುಂಬ್ದಾ. ನೂರಾರು ದನ ಇತ್ತೂ. ಯೆಲ್ಲ ಪಾಳಿ ಕಟ್ಟಿ, ವೋಡ್ಸದಾ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಒಂಟೆ, ದನ ಅವ್ವೂ ಹೊಡ್ಕುಂಡ ಬಂದ.

ಬೆಳಿಕುದ್ದೆ ಇತ್ತು. “ಬೆಳಿಕುದ್ದೆ ಮೇಲೆ ಹತ್ಯೊ ನೀನು” ಅಂದ. ಇವ ಕೆಂಪ ಕುದ್ದೆ ಹತ್ಯುಂಡ, ತಕಂಡ ಬಂದ. ಮಾವನಿದ್ದಲ್ ಬಂದ. ಅಡ್ಡೆ ತಪ್ಪೆ ಯೆತ್ತುಂಡಿ ಅವನೆ. ಉಟಾನೂ ಮಾಡ್ಲಿಲ್ಲ. ಅನ್ನ ಬುಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿ, ಅವ್ವ ಕೈಲಂದ, “ಮಂಜಗುದರೆ (ಕೌಬಣ್ಣದ್ದು) ಹತ್ಯೊ...” ಅಂದ. ಆಗೆ ಕಾಸಿಯಾತ್ರಗೆ ಹೋಗುದು ಮುಗೀತು- ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಸುದ್ದೀನೆ ಬಿಟ್ಟು ಅವರು. ಅಟ್ಟಾದ ಕೂಡ್ಲೆಯ ಬಂದ್ರು, ದಾರೆಯೆರ ಕಂಡಿದ್ದಲ್ಲ ಆ ಸಮಕ್ ಬಂದ್ರು. ಆ ಹುಡ್ಗಿ ಯೇಳುಪ್ಪರ್ಗೆ ಮೇಲೆ ನೋಡ್ತೆ ಕುಂತಿತ್ತು. “ಕಟ್ಟೆ ಬಿಟ್ಟೆ ಚಂದಾಗದ್ದಲ್ಲ... ಇಲ್ಲೇ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿ...” ಅಂದಾ. ಆ ಚಂದ್ರಾವತಿ ರಾಜನ ಹುಡ್ಗಿ ತಂದೆ ಕೈಲ್ ಯೇನಂತು- ಕೆಳಗಿಳ್ಳೆ ಬಂದ ಹೇಳ್ತೂ, “ಕೈ ಹಿಡ್ಡೆ ದಾರೆಯೆರಕಂಡ್ ಹುಡ್ಡ ಬರ್ತಾನೆ... ಅವ್ವ ಕರಕಂಡ್ ಬಾ” ಅಂತೂ.

ಆವಾಗೆ, “ಮೂರು ಸಾವಿರ ಚಿಲ್ಲರಿ ಜನರವರೇ, ನಿನ್ನ ನಗ್ನಾದ ಹುಡುಗನೇ ಅಂದಿ ನಾ ಹೇಗೆ ಗುರ್ತು ಮಾಡ್ಲಿ?” ಅಂದ ಅವ. ಅಟ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಹುಡುಗ, “ಗುರ್ತು ತಾ ಹೇಳ್ತೆ. ಮೂರ್ಜನ ಕುದ್ರೆ ಹತ್ತಾಂಡ್ ಬಂದು, “ಕೆಂಪ್ ಕುದ್ರೆ ಹತ್ತಾಂಡ್ ಬಂದವ ಹೌದು. ಅವನ್ನೇ ಕರಕಂಡ ಬಾ” ಅಂತು ಅದು. ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ವೋಡಿ ಬಂದ ಕುದ್ರೆ ಹತ್ತಾಂಡಿ ಅರಸು ಬಂದ್ರೆ, ಬಂದವ್ವಿಗೆ ಸಲಾಮ ಹೊಡ್ಲೆ. ಅವನೂ ಪರ್ತಿ ಸಲಾಮ ಹೊಡ್ಲೆ. “ತಮ್ಮಲ್ಲ ಬಂದ್ ಹೋಗಬೇಕು ನೀವು...” ಅಂದ ಹುಡುಗನ ಕೈಲಿ. ಹುಡುಗ, “ಅಡ್ಲೆ ಮಾಡಿ, ಉಟ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿ. ತಾನಿವರ ಸಂಗಡ ಹೋಗ್ ಬರ್ತೆ” ಹೇಳ್ತೆ. ಅರಸೂ ಸಂತಿಗೇ ಬಂದ. ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಹುಡುಗ ಕೆಳ್ ಇಳ್ ಬಂದಿ. ಯೆರಡ್ ಬೆಳ್ಳಿ ಚಂಬುಲ್ ನೀರ್ ತಂದಿ ತಂದೆ ಪಾದ ಮೊಡ್ಲೆ ತೊಳೆತು. ನಂತ್ರ ಇವ್ವ ಪಾದಾನೂ ತೊಳೆತು. ವಳ್ ಮಂಚದ ಮೇಲ್ ಕುಳ್ಳಿ, ಹಾಲು-ಹಣ್ಣು, ಸಕ್ರೆ ಇಂತಾದ್ಯೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು. ಅದಟ್ಟು ತಿಂದಾಯ್ತು... ಹಾಲು ಕುಡ್ತಾಯ್ತು. ಅರಸೂ ಅವ ಮಾತಾಡ್ತೆ ಕೂತೂ, ವಳ್ ಉಟಾಯ್ತು. ಆ ಹುಡುಗಿ ಯೆಣ್ಣೆ ತಟ್ಟೆ ತಕಂಡಿ ತಂದೆ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ತೂ, “ಯೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಂಡಿ ಮೀವಕಡ್ಡಿಲ್ಲ. ಉಟಕಾಯ್ತು” ಹೇಳ್ತು. ಹೋಗಿ ಮಿಂದ್ಕಂಡಿ ವಳ್ ಉಟ್ಕೆ ನಡ್ತು ಅವರು. ಮಾವ, ಅಳಿಯಾಂದೂವ ಉಟ ಮುಗಿತು, ಈಳ್ಳ ತಿಂದ ಅವ. ಮನೆಗ್ ಹೊಗೂಕ್ ತಯಾರಾದ. “ನೀವ್ ಕರಡ್ ಯೆಂತಕಪ್ಪ?” ಕೇಳ್ತಾ. “ನಿಮ್ಮ ಕರ್ನಡ್ ಮತ್ಯೇನಲ್ಲಾಗಿತ್ತು. ಸೈನ್ಯ ಯೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಕಂಗಾಲಾಗ್ ಬಿಟ್ಟರೆ” ಅವ ಹೇಳ್ತೆ. “ತಂದೊಂದ್ ಹುಡುಗಿ ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಬರ್ತೆ ಅಂತದೆ ನೀನ್ ಕರಕಂಡ್ ಹೋಗ್ತೊ ಯೇನು?” ಕೇಳ್ತು ಹುಡುಗನ ಕೈಲ್. ಆ ಹುಡುಗ ಯೇನ ಹೇಳ್ತಾನೆ, “ತಾನ್ ಮೂರ್ ಸಾವರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಜನ್ಮ ತಂದಿದೇನೆ. ನಿಂದೊಂದ್ ಹುಡುಗ ಹೆಚ್ಚೊ? ಬಂದ್ರೆ ಕರ್ಕಂಡ್ ಹೋಗುಕಡ್ಡಿಲ್ಲಾ” ಅಂದ. ಆಮೇಲೆ ಮತ್ತರಸು ಹೇಳ್ತಾನೆ, “ನಾ ನನ್ನ ಹುಡುಗ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲ ಬಳವಳಿ ಕೊಡುಡಿತ್ತು. ತಕಂಡ್ ಹೋಗ್ತೊ ಹೇಗೆ?” ಕೇಳ್ತೆ. “ಕೊಟ್ಟ ತಕಂಡ್ ಹೋಕುಡ್ಡಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದಟ್ ತಂದನೆ, ಅದ್ಕೂ ಕೂಡ್ಲೆ ಅಂದ್ ಹೇಳಬೇಕಾರ ತಕಂಡ್ ಹೋಕುಡ್ಡಿಲ್ಲ” ಅಂದಾ. ಏನ ಕೊಡಬೇಕಂದ್ ಇಚ್ಚೆದೊ ಹೇಳಿ ಜನರು, ಕಂಚು, ತಾಮ್ರ, ದನಕರೆಯೆಲ್ಲಾ ಕೊಡುವಂತೊನಾದ ಬಳವಳಿ. ಅಟ್ಟು ಕರ್ಕಂಡ್ ಬಂದ.

ಇಲ್ಲಿ ಇವಂದಿದ್ದಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಕರ್ಕಂಡ್ ಬಂದ. “ಹೋಗ್ತು...” ಹೇಳಿ ಮನಿಗ್ ಬರುಕ ತಯಾರಾದ್ತು. ಇವನಿಗ್ ಆಲೋಚ್ಚಿಯಾಯ್ತು. ಹೇಗೆ, ‘ಮತ್ ನಾವು ಇಟ್ಟೆಲಾ ಜನರ ತಕಂಡ್ ಹೋದ್ರೆ ಮನಿ ಕೂಡ್ ತೊಂದರ್ಯಾಗು ಪರಿಸ್ತಿತಿ...’ ಹೇಳ್ ಅವನಿಗ್ ಕಂಡ್ತು. ಕೂಡ್ಲೆ ಅವ ಮಾವನ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್ತೆ, “ನೀನ್ ವಂದ್ ಕೆಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕು. ನೀನು ಮನೆಗ್ ಹೋಗ್ ಬರ್ಬೇಕು” ಹೇಳ್ತೆ.

‘ಯಾಕೊ ಹಾಗೆ’ ಕೇಳದ್ರೆ? “ಇಷ್ಟಲ್ಲಾ ಜನರು ಹೋಗಬೇಕಾದ್ರೆ ದಂದೇ ಬಂತು ಹೇಳ್ ಹೆದ್ರಕಂಡಿ ಮನೆಮಾರೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು, ಅಲ್ಲಿದ್ದವರು ಬೆಟ್ಟಬೇಣಯೆಲ್ಲಾ ಹೊಕ್ಕಿ ವೋಡು ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೆ ಹೇಳಿ ಹೇಳ್ತೆ. ಕೂಡ್ಲೆ ನೀನ್ ಹೋಗಿ ತಂದ್ಕೊಲಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು, ‘ನಿನ್ನ ಹುಡುಗನ ನಗ್ನಾಗಿ ದಿಬ್ಬಣ ಬರ್ತದೆ’ ಅಂತ ಇಟ್ ಹೇಳಿ ಪರತ್ ಬಂದ್ ಬಿಡಬೇಕು.

ದಿಬ್ಬಣ ಸಂತಿಗೆ ಶಿಕ್ತು” ಹೇಳ್ ಹೇಳ್. ಅವ ಹೋಗಿ ಅವನ ತಂದೆ ಕೈಲ್ ಹೇಳ್. ಹುಡ್ಗ ಹೋದಾಗ್ಗಿಂದಾವ ಉಟ ಇಲ್ಲದೆ ಬಾಳ ನಾನಾಚಾರ ಆಗ್ ಹೋಗದೆ. ಪಚ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಮೇಲೆ ಇದ್ದೆ. ಹೋಗ್ ಮುಟ್ಟು. “ಯಾರು?” ಕೇಳ್. “ಕಾಸಿಯಾತ್ರೈಗೆ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಕರ್ಕಂಡ್ ಹೋದವ ಬಂದನೆ, ನಿನ್ನ ಬಾವ” ಅಂದ. “ನಾನ್ ಬಂದ ಕಾರಣ ಯೇನು ಕೇಳ್... ನಿನ್ನ ಹುಡ್ಗನ ದಿಬ್ಬಣ ಬರ್ತದೆ ಚಪ್ಪರವೊ, ಚಾವಡಿಯೋ ಹಾಕು ಹೇಳುಕ್ ಬಂದನೆ” ಅಂದ. “ಚಪ್ಪರ... ಚಾವಡಿ ಹಾಕಿ, ಗುಡಗಾರಿಗ್ ಕರಕಂಡ್ ಬಂದ್ ಮಂಟಪ-ಗಿಂಟಪ ಹಾಕ್ತಿ ತಯಾರ್ ಮಾಡ್ಕ... ಹಾದಿ ತೋರಣ, ಬೀ ತೋರಣ ಕಟ್ಟು...” “ಚಿಗ್ಗೊಳ್ಳಿ ಮಾನೊಮಿ ಬಯ್ಲೆ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕ್ತಿ ಅಲ್ಲಿ ಉಟಕ್ಕಿಡಬೇಕು” ಹೇಳಿ ಹೇಳುಕೆ ಹಂಬ್ಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ ಬಂದಿ, “ಮಾವ ಶಿಕ್ತು, ಹೇಳ್ ಬಂದೆ” ಅಂದ, “ಆಯ್ತು...” ಅಂದ. ಹಾದಿ ಮೇಲ್ ನೆನಪಾಯ್ತು. “ಏಹೇ... ತಂದೀಗೆ ಹೀಗ್ ಹೇಳ ಕಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ತಪ್ಪದೆ ಹೇಳಿ.” ತಂದೆ ಚಿಗ್ಗೊಳ್ಳಿ ಮಾಯ್ ಮರನ ಬುಡಕೆ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕ್ತಿ ಮಾಡ್ಕಿಟ್ಟು. ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಯ್ತು ದಿಬ್ಬಣ- ಚಪ್ಪರಕೇಯ. ಅಲ್ ಆಸ್ರ ಸಂತೆಯೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸದ್ರು. ಸಕ್ರೆ ಬಾಳೆಹಣ್ಣ ಹಚ್ಚಾಗಿ ಉಟ ಮುಗಿತು. ಮುಗ್ಗಿ ಚಡಂಗದ ಕೆಲ್ಲ. ಮಾರನೆ ದಿವಸ ಇಟ್ಟು. ಅವರು ಹುಡ್ಗನಿಗ್, ಮದವಳ್ಳಿಗೆ ಕಳ್ಳಿ ಚಡಂಗ ಮುಗಿಸಿ, ಕೋಳ್ಳೆಬಾಸಿಂಗ ಕಟ್ಟುದ್ರು. ಬಂದು-ಬಾಂದವರೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗ್ ಹೋಗ್ತೊರೊರಾದ್ರು. ಸುಕದಲ್ ರಾಜ್ಯ ಆಳ್ವಂದಿರು ಸಮ್ಯದಲ್ಲಿ... ಪದ್ಮಾವತಿ ಸೂಳೆಗೆ ಹಿತ್ತೊಳ್ಳೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ, ಅದ್ಕೆ ಇರ್ವೆಂತ್ತೋರಾದ್ರು. ಸುಕಸಂತೋಸದಲ್ ಉಳ್ಳು.

● ಕೆಲವು ಪದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಅದಟ್ = ಆದಷ್ಟು	ಕೂಡೆ = ಸಮೀಪ
ಅಜಮಾಸು = ಅಂದಾಜು	ತಾನ = ಸ್ನಾನ
ಹರುಜಲದಿ = ಹರಿವ ನದಿ	ಪಿಶಾತಿ = ಪಿಶಾಚಿ
ಹೊಡಿಯಾಡು = ಹುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡು	ಬರ್ಬು = ಕೋಲು
ನಾನಾಚಾರ = ನಾನಾ ರೀತಿ	ಬಂದನ = ಕಷ್ಟ, ಶಿಕ್ಷೆ
ಸಿಯಾ = ಸಿಹಿ	ಕಟ್ ಬಂತು = ಕಷ್ಟ ಬಂತು
ಕಮ್ಮ ಬಿದ್ದುಂಡಿ = ಬೋರಲಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು	ಕೊದಿ = ಕುದಿ
ಹರ್ಕತ್ = ಅಡ್ಡಿ	ಹುಂಡಗುತ್ತಿ = ಅಂದಾಜಿನ ಲೆಕ್ಕ (ಮಾತು)
ಬುಯ್ಕೆ = ಚಿಮಣಿ ದೀಪದ ಬೊಡ್ಡೆ	ಕದನ ತಾಳಿ = ಬಾಗಿಲಿನ ಕದದ ಹಲಗೆ
ಚಡಂಗ = ಸಂಸ್ಕಾರ	ಮೆರಿ = ಕುಟ್ಟು
ಮಲಾಮತಿ = ಗಂಡಾಂತರ	ಸೊಟ್ಟು = ನಟ್ಟುಗ
ಅರಗ್ ಬಿಟ್ಟು = ಮುಳುಗಿಹೋದ	ಮುಟ್ಟು = ತಲ್ಪಿದನು

ಕವಳ = ವೀಳ್ಯ

ಸದೆ = ಕಸ

ಗಿರಾಚಾರ = ಗ್ರಹಚಾರ

ನುಡಿ = ಮಂತ್ರದ ನುಡಿ

ಧವ್ವೆ = ಥಟ್ಟನೆ

ಬಟ್ಟು = ವರ್ತುಲ

ನೆಣೆ = ಬತ್ತಿ

ಕುಲ್ಲ = ಖುಲ್ಲಾ.

ತಬಕಡಿ = ತಬಕ

ಜಾಡಮಲ್ಲಿ = ಕಸ ತೆಗೆವವಳು.

ಬೆಸಿಗೆ = ಕೂಡಿಸುವುದು

ನಿದ್ರಿಸಲು ಮಂತ್ರದ ನುಡಿ

ಶೇಡಿ = ಜೋಡಿ (ಬಿಳಿ) ಬಣ್ಣ

ವರೆಕಂಡ್ = ನಿದ್ರಿಸಿಕೊಂಡು

ಕಾಸಗಿ = ಖಾಸಗಿ

ಶೀಗೆ ಮಟ್ಟೆ = ಸೀಗೆ ಬಳ್ಳಿಗಳ ದಟ್ಟವಾದ ಗುಂಪು

ಸೋದಿ = ದೆವ್ವದ ಕುರಿತು ಶೋಧ, ದೆವ್ವಗಳ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕೂಗಿ ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ದೆವ್ವ, ಭೂತ, ಪಿಶಾಚಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸುವುದೇ ಸೋದಿ. ಗಾಡಿಗರು ನೋಟ ನೋಡುವವರು. ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಕಿ ಹರಡಿಕೊಂಡು ಚಾಕುವಿನಿಂದ ಅಚೀಚೆ ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಆ ಲೆಕ್ಕದ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಇಂಥ ಅದೃಶ್ಯ ಜೀವಿ ಕಾಣ ಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೆಸರನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆನಂತರ ಅವರೇ ನೋಟದ ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡುವುದು.

ಬರ್ಜರಿ = ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಹುಳಸೆ ಬರಲ (ಸೆಳೆ) ಹೊರೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಬರ್ಜರಿ ಹೊರೆ

ಸಿಯಾ-ಬಿಯಾ = ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿ ಜೊತೆಗೆ ಪಾನೀಯ. ಇದು ಹೆಣ್ಣು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡುವಾಗಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ದಡ್ ದಡಿ = ದಡದಡ ಶಬ್ದ ಆಗುವಂತೆ ವೇಗವಾಗಿ

ಮಾನ್ನೆ = ಅಕ್ಕಿ, ಭತ್ತ ಹಾಕಿ ಇಡಲು ಹುಲ್ಲು, ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸಾಧನ. ಹಳೇ ಅಳತೆ ಹದಿನಾರು ಕೊಳಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾನ್ನೆ.

ಪಟ್ಟಿ = ಪಂಜಿಯ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರ. ಎರಡೂ ಬದಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣದ ಪಟ್ಟಿ ಒಂದೆರಡು ಇಂಚು ಉಳ್ಳದ್ದು. ಬುಡದಿಂದ ತುದಿವರೆಗೂ ಈ ಅಂಚು ಇರುತ್ತದೆ. ಬಳು ಕೆಂಪು (ಕುಂಕುಮ ಕದಡಿದ ನೀರು, ದೃಷ್ಟಿ ತೆಗೆವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತೋರುವುದು.)

ಮುಡ್ಡೆ = ಕಂಬ, ಕೇದಿಗೆ ಮುಂಡಗೆಯ ಬೊಡ್ಡೆಯಂಥ (ವಜ್ರದ) ಕಂಬ

ತಾಳಿಕೊಡೆ = ತಾಳಿ ಮಡಲಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಛತ್ರ; ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು ಆ ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಹಣೆ ಮೇಲಿನ ಬೊಟ್ಟು

■ ಹೇಳಿದವರು: ದಿ. ವಾಮಯ್ಯ ಮಡಿವಾಳ, ಅವರಿಗೆ ಬರಹ ಇಲ್ಲ. 75 ವರ್ಷ, ರೈತ.

ಬರೆದುಕೊಂಡ ದಿನಾಂಕ: 1 - 5 - 1978

27. ಉಳ್ಳವರು-ಇಲ್ಲದವರು (ಶುದ್ಧ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರತಿ)

ಸೂರ್ಯಶೇಖರ ರಾಜ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮಂತ್ರಿ. ರಾಜನ ಮಗ ಒಬ್ಬ. ರಾಜನಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾದವನೆಂದು ಹುಡುಗನ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿದ. ಹಗಲಿಗೆ ಇರುತುಮೃಣ ಸಟ್ ಮುಡಿ. ಅಂಬರದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ-ಪರಮೇಶ್ವರರು ಕೋಡು, ಕೊಳಗ, ಬಾಣ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. “ದೊಡ್ಡವರೆ ಮನೆ ಮದುವೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ...” ಎಂದಳು. “ಬೇಡ ಹೋಗುವದು. ಬಡವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆಗಲ್ಲ.” ಪಾರ್ವತಿ ಚಂಡಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.

ಭಿಕ್ಷುಕ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ-ಪರಮೇಶ್ವರರು ಹೋಗಿದ್ದರು. ದಿಬ್ಬಣದಲ್ಲಿ ಲಾಡು ಇಂತಾದ್ದು ಹಂಚಿದರು. ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಿರಿ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ, ಲಾಡು ಹಂಚಲಿಲ್ಲ. ಸಟ್ ಮುಡಿ ದಿಬ್ಬಣದಲ್ಲೂ ಹಾಗೆಯೇ, “ಏಳಿ...” ಎಂದರು. ಬಾಳೆ ಹಾಕಲು ತಯಾರಾಯಿತು. ಈ ಭಿಕ್ಷುಕರು ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಒನಿಕೆ ಹಿಡಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಎದ್ದುಬಂದು ತಿರುಗಿ ಹೋದರು. “ಪಾರ್ವತಿ, ಏನು ಹೇಳಿದ್ದೆ?” ಅಂತರ್ಧಾನವಾದರು. “ಕೋಳ ಮೇಲೆ ಬೆಂಕಿ...” “ಇವರೇ ಇರಬೇಕು” ಹುಡುಕಿದರು, ನಂದಿಸಿಕೊಂಡರು.

ತಿಂಗಳ ನಂತ್ರ ಬಡ ಅಜ್ಜಿಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ಪಾಗಾರ ಬಳಿ ಮಗ ಸತ್ತಿದ್ದ. ಅಜ್ಜಿ ಮುದುಕಿ, “ತಮಾ... ತಂಗಿ ಬನ್ನಿ... ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನೆ” ಎಂದಳು. “ಆಸ್ತಿಗೆ ಬೇಕೋ?” ಕೇಳಿದಳು. “ಬೇಡ.” “ತಂಗಿ, ನೀನು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡು. ಕೊಡದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯಿದೆ. ದೋಸೆ ಮಾಡು... ಬಾಳೆ ತರುವೆ” ಎಂದು ಹೋದಳು. “ಮಿಂದು ಬರುವೆ” ಎಂದು ಹೋಗಿ ಕಮಂಡಲು ನೀರನ್ನು ಈಶ್ವರ ತಳಿದ. ಬಂಗಾರದ ಹರಿವೆ ಬಚ್ಚಲು ಕೊಟ್ಟೆ (ಅದವು).

ಒಳಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಕಮಂಡಲು ನೀರು ತಳಿದ ದೇವರು. ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧ. ಪಾರ್ವತಿ, “ಕೊಡದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಇದೆ, ಇಷ್ಟೇ ಇದೆ.” ಈಶ್ವರ, “ಮೂರು ಪಾಲು ಅನ್ನಕ್ಕೆ, ವೆಂದ್ ಪಾಲು ದೋಸೆಗೆ...” (ಅಂದ).

ಅಜ್ಜಿಮ್ಮ ಗದ್ದೆಗೆ ಬಂದು ‘ಮನೆಯೇ ಇಲ್ಲ...’ ಎಂದು, ‘ಯಾರೂ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ?’ ಎಂದು ಕಾಕಳಿಸಿದಳು. ಪಾರ್ವತಿ, “ಅಜ್ಜಿಮ್ಮ...” ಮನೆ ಹುಡುಕಿದಳು. “ಬಾರೆ ಅಜ್ಜಿ...” “ನನ್ನದು ಹೆಡೆಪಂಟೆಗುಬ್ಬೆ...” “ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಾ ಅಜ್ಜಿ.”

“ಬಂಗಾರದ ಹರಿವೆ...” ಅಜ್ಜಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಮೂರು ಬಾಳೆ ಹಾಕಿದರು. “ಮೂರು ಬಾಳೆ ಹಾಕಬೇಡ. ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷ ಹಿಂದೆ ಮಗ ಸತ್ತ. ವಂದು ಎಡೆ ಮಗನ ಹುಗಿದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಇಟ್ಟು ಬರುವೆ.” ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೂತು ಉಂಡರು.

ಈಶ್ವರಗೆ ಉಂಡಾಯ್ತು. “ಬಾ ಹೊರಗೆ...” ಹೊರಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಹರಿವಾಣ ಹಾಕಿದರು. “ಹುಳವಿದ್ದರೆ ಹಾಕೊಂಡು ತಕ್ಕೊಂಬಾ” ಎಂದು ಕೊಟ್ಟರು. ಕರಿಮಣಿ ಹುಳ

ಜೀವವಿದ್ದದ್ದು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಕಮಂಡಲ ನೀರು ತಳಿವಾಗ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷದ ಮಗ. “ಅಜ್ಜಿ... ನಿನ್ನ ಮಗನೋ?” ಕಾಲ್ಪಿಡಿದು ಗೋಳುಟ್ಟಳು. “ಕಷ್ಟಕೊಟ್ಟವ ನಾನೇ, ಅಳಬೇಡ...”

“ಅಪ್ಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರುಂಟೋ?” “ಹೌದು, ಅವರು ಬಾರರು...” “ಅಪ್ಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳುಂಟೋ?” “ಹೌದು; ಶ್ರೀಮಂತರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ.” “ಅಪ್ಪನ ಮನೆಗೋಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಕೇಳು” ಹೋದಳು. ಕೊಡ್ಡಿಲ್ಲ. “ಕೂಸನ್ನು ನನ್ನ ಮಗಗೆ ಕೊಡುತಿಯೋ?” “ಮಂಗರಂಡೆ...” ಅಂದಿ ಹೊಡೆತ ಕೊಟ್ಟು. “ತಲೆಗೆ ಒನಕೆ ಸುತ್ತಬೇಕೋ...” (ಕೇಳಿದ).

“ಸಣ್ಣಣ್ಣ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡು” ಒನಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆತ ಕೊಟ್ಟು. ಹಾಗೆ ಅಳುತ್ತ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. “ಏನೆಂದರು?” ಈಶ್ವರ ಕೇಳಿದ. “ಮಗನಿಗೆ ಪಟ್ಟೆ ಉಡಿಸು, ಚಿನ್ನದ ನೇವಳ ಹಾಕಿ ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗು.” ಹಾಗೆ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ದೊಡ್ಡ ಅಣ್ಣನ ಹತ್ತರ ಕೇಳಿದಳು. “ಮಂಗ ಅಜ್ಜಿ, ಯಾರಿವನು?” ಕೇಳಿದನು. “ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ...” ಎಂದ. ತೀರ ಕಿರಿತಮ್ಮ, “ವಂದ್ ಸಟ್ಟೆ ರೂಪಾಯಿ ಆಗಬೇಕು ಕೊಡುವೆ, ಸೂಳೆಮೇಳ, ತಮಜಾಲು ಹಾಕಿ ತಗೊಂಬಾ - ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುವೆ” ಅಂದ. “ಕರಿ ಬುಧವಾರ ಮುಹೂರ್ತ” ಎಂದ.

ಈಶ್ವರಗೆ ಹೇಳಲು, ದೇವಲೋಕದ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡು ಎಲ್ಲಾ ವಾಲಗ ಸಮೇತ ಬಂದರು. ಮದುವೆ ಎಂದದ್ದೇ ಏನೂ ಸಂವರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮೂರನೆಯವ ಉಚ್ಚಿ ಹೊಯ್ಯಲು ರಾತ್ರಿ ಬಂದಿದ್ದ. ವಾದ್ಯ ಕೇಳಿ ದೊಡ್ಡವರ ಮನೆ ದಿಬ್ಬಣ, ದಕ್ಷಿಣೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು ವಿಚಾರ. ‘ಅಕ್ಕ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಅವಳ ದಿಬ್ಬಣ ತಂದಳೆ? ಸುಳ್ಳು’ ಎಂದು ಅಣ್ಣಂದಿರನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದ. ಎದ್ದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಆಚೆಮನೆ ಮಂಚ ತಂದರು. ಹಸೆಯಿಲ್ಲ, ದಿಬ್ಬಣ ಬಂತು. ಪರಮೇಶ್ವರರು ಸಟ್ಟೆ ರೂಪಾಯ್ ತಂದ ಕೂತಿದ್ದರು.

ಅಣ್ಣ, “ಮೊದಲೆ ದಕ್ಷಿಣೆ ಹಂಚಲು ಅವರಿಂದ ಹಣ ತಕ್ಕೊಳ್ಳೋಣ” ಎಂದ. “ವಾಗ್ಗಾನಕೆ ಹೋಗುವಾಗಲೆ ದಕ್ಷಿಣೆ ಬೇಕು” ಎಂದ. ಹರಿವಾಣದಲ್ಲಿ ಮೊಗಮೊಗದು ದುಡ್ಡು ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಸಾಕಾಗಿ, ಸಾಕೆಂದ. “ನಿಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣೆ ತೆಗೆಯಿರಿ...” ಈಶ್ವರ, “ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕೊಡಲು ಸಾಲದು.”

ಯಜಮಾನ ಕೈಮುಗಿದು, “ನಮ್ಮ ಬಂಡವಲಿಷ್ಟೆ” ಎಂದು ಕೂಗಿದ. “ನಿನ್ನ ಕೂಸು ಸಣ್ಣವಲೆ. ನನ್ನ ಕೂಸು ಕೊಡುವೆ” ಎಂದ. ಕಿರಿಯನಿಗೆ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರು. ಮದುವೆ ಮುಗಿಯಿತು. ದಿಬ್ಬಣ ಬಂತು. ಮದುವೆಯಾಗಿ ಯೆಂಟು ದಿನವಾಯ್ತು. ಪಾರ್ವತಿ-ಪರಮೇಶ್ವರರು, “ಅಜ್ಜಿ... ಸುಖದಲ್ಲಿರು” ಎಂದರು. ಅಜ್ಜಿ, “ನೀನು ಅವರ ಕಾಲು ಹಿಡಿ ತಂಗಿ, ಅವರ ಕಾಲು ಹಿಡಿ” ಎನ್ನಲು ಹೋಗಿ ಹಿಡಿಯಲು ಅಂತರ್ಧಾನವಾದರು.

■ ಹೇಳಿದವರು: ಭಾಗೀರಥಿ ಮಂಜ ಹೆಗಡೆ, ಹಲಸಮಾವು, ಊರು ಮಾಸೂರು, ತಾಲೂಕು ಕುಮಟಾ

ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ಮಿತ್ರಮಾಧ್ಯಮದ ಟ್ರಸ್ಟೀ ಶ್ರೀ ಬೇಳೂರು ಸುದರ್ಶನ ಅವರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಬಳಕೆ, ಏಕರೂಪತೆ ಸುಲಭಗ್ರಾಹ್ಯತೆ ಕುರಿತಂತೆ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಕೆ (2017). ಈ ವರದಿಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಸರ್ಕಾರದ ಏಕೀಕೃತ ವೆಬ್ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ (2019)
- ಕನ್ನಡವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬರುವ ಮೊಬೈಲ್ ಸಹಿತ ಎಲ್ಲಾ ಐಟಿ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಅಳವಡಿಸುವಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಸಹಿ ಸಂಗ್ರಹ, ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಕೆ. (2016)
- ಸಿದ್ಧ ಪೊಟ್ಟಣಗಳ ಮೇಲೆ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ, ಮಾಹಿತಿ ಮುದ್ರಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಅಭಿಯಾನ. (2016)
- ಕನ್ನಡದ ಓಸಿಆರ್‌ನ್ನು ಮುಕ್ತ ತಂತ್ರಾಂಶವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸೂಚಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ (2016)
- ಕನ್ನಡವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಐಟಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ರೂಪಿಸಿರುವ ವಿವಿಧ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನಗೊಳಿಸಿ ಮುಕ್ತ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಒತ್ತಾಯ (2016)

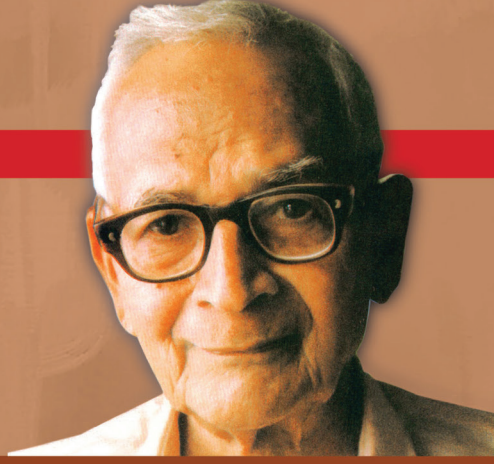
ಈವರೆಗೆ ಕೈಗೊಂಡ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

- ವಿವಿಧ ಸೇವಾಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ (2016,2018)
- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಲು ಓಸಿಆರ್ ಕುರಿತು ಒಂದು ದಿನದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ಸಂಘಟನೆ (2015)
- ಕ್ರಿಯೇಟಿವ್ ಕಾಮನ್ಸ್ ಎಂಬ ಮುಕ್ತ ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯದಡಿ ಕನ್ನಡದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಪುಸ್ತಕ 'ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ' ಪ್ರಕಟಣೆ (2014) ಉಚಿತ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಭಿಯಾನ (freebookculture.com/ freebookculture.rivertthoughts.com)
- 'ಇಂಟೆಗ್ರೇಟೆಡ್ ಪವರ್ ಪಾಲಿಸಿ' ಕುರಿತ ಪುಸ್ತಕದ ಬಿಡುಗಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಪ್ರಚಾರ (2013)
- ಎಂಡೋಸಲ್ಮನ್ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವಿ, ವಿಶೇಷ ಮಾಹಿತಿ ಸಭೆ (2011)
- ರಾಜ್ಯದ ಇಂಧನ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೆ ಒತ್ತಾಯ; ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿ, ಕಲಾವಿದರ ಸಹಿಯ ಬಹಿರಂಗ ಪತ್ರ ಪ್ರಕಟಣೆ (2010)
- ವಿದ್ಯುತ್ ತಜ್ಞ ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಶರ್ಮ, ಮಕ್ಕಳ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ|| ಮಾಳವಿಕಾ ಕಪೂರ್ ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಸಭೆಗಳು.

ಡಾ॥ ಎಲ್ ಆರ್ ಹೆಗಡೆ

ಅಪ್ರಕಟಿತ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಲೆ

೬ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ನೆನಪಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಜಾನಪದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಉಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಹಾಚೇತನ. ಅಧ್ಯಾಪನದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯಾದ ನಂತರ ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ಸಮಯವನ್ನು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೇ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಸಮಾಜಜೀವಿ. ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಾಧನೆ ಅಪೂರ್ವ. ಅವರಿರುವಾಗ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರೇ ಬರೆದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಪೀಠಿಕೆ, ಮುನ್ನುಡಿಗಳು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಳವಡಾದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಗಳ ಕುರಿತ ಅವರ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಅನನ್ಯ; ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಭಾಷಣಗಳು, ಜಾನಪದ ಲೇಖನಗಳು ಅಸಂಖ್ಯ.

ಈಗಾಗಲೇ ಅವರ 84 ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಕಟಣೆ ಕಂಡಿವೆ. ಅವರ ಅಪಾರ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗದ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸರಣಿಯನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರ ಪುತ್ರಿ ಶ್ರೀಮತಿ ರೇಣುಕಾ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ ಅವರು ಈ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನಾಡಿಗಾಗಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಉಚಿತ ಪುಸ್ತಕ

ವಿತ್ರಮಂಡ್ಯಮ

ಮುಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಹಂಚಿ